

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

שנה שישית
גיליון מספר 657

מטות מסעי
תשפ"ו

שבת

אתווקים

לילדים חובבי העלונים

חפשו את
לילדים
מבית דפוס
ספיד

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

זמן קצת וליאת השבת

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
09:05	08:29	07:12	ירושלים
09:02	08:32	07:27	בני ברק
09:06	08:33	07:20	חיפה
09:02	08:31	07:27	אשדוד
09:04	08:30	07:11	בית שמש
09:03	08:30	07:28	קרית גת
09:06	08:32	07:23	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר

פרשת מט"ז תשפ"ו
גליון מס' 159

פודקאסט "עומקים" - פרק ז' | להיחלץ מחוויות הדחוי | להאזנה בקו התוכן שלנו: 08-6679134 | לצפייה פנה למייל הרשום מטה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון פינחס 'הפגיעה הנרקסיסטית'

לא הכרתי את המושג נרקסיסט, אבל ההבנה שלפעמים האנטי-תזה שלו יכול לסבול מאפיינים זהים ממש - היא מטלטלת. כי בטח יש את זה בעוד הרבה דוגמאות שהקיצוני דווקא דומה להפכו, ויכול אדם לסבור על עצמו שהוא הכי 'עניני' ובאמת הוא סובל מאותם מאפיינים ממש של ה'בעל גאוה' ועוד ועוד...

אני לא צריך להתאמץ לנחש מה כתוב במכתב, אני חי עם אדם כזה כבר המון שנים. אני יודע בדיוק מה כתוב במכתב, כי זה מה שאני רוצה לכתוב לו. אני אכתוב את זה אולי בוטה יותר: "אי אפשר לחיות לצידיך, אתה עסוק כל הזמן בפגיעות שלך, ואתה בכלל לא שם לב לסבל של אחרים".

מודה לך מאוד על המאמר, כי זו היתה פעם ראשונה עבורי, שהרגשתי שמישהו מבין את החיים שלי ומה עובר עלי.

ידעתי שהאיש הוא לא "נרקסיסט" בכלל, כי הוא אדם שבור ורוצץ עד היסוד. אך לא ידעתי מה יש לו.

צפיתי עכשיו בפודקאסט "עומקים". אני בעצמי מטפל כבר לא מעט שנים וליוויתי בס"ד מאות אנשים.

הפודקאסט פשוט מלא בתוכן מקצועי מהשורה הראשונה משולב ביכולת הפשטה נדירה.

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: הבן שלי (בן 11) זקוק כל הזמן לתזכורות. תאכלו תבואה ותלבוש! תלבוש תחזו! זה מתסכל, כי הוא לא ילד קטן שזקוק להוראות.

תשובה: הנטייה שלנו כהורים, לפרש את הילדים שזקוקים להוראות צמודות כילדים קטנים. כי הרי אנשים גדולים אמורים לדעת להתנהל בכוחות עצמם. ציין כמה סיבות מרכזיות לכך שילדים זקוקים או מבקשים תזכורות רצופות.

אופי: יש מתוכנו אנשים שיועדים להתנהל, להתארגן, לחשבן אורך משימות. ויש מתוכנו כאלו שלוקים בכך קשות. יש ילדים שכבר עשו את הדרך לחיידר מאות פעמים בחיים. ועדיין הם בטוחים שזה אורך להם דקות בודדות למרות שזה לוקח להם רבע שעה.

רגשית: חוסר מוטיבציה, שגורם לכבודות בעצמות. יכול להיות קשור לרגשי תיסכול שמלווים אותו במהלך היום. לעתים זה חוסר משמעות. לא מבין בכלל לאן מתקדם היום, ולאיזה צורך.

צורך מרדני: ילדים מתבגרים החווים קושי מול הוראות. הם רוצים לבטא את עצמם, וזו הדרך שלהם.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

בְּנֵית מִגְדָּל מְשֻׁבָּרִי אִמָּה

כשהוא מתאר את אותם רגעים, אני מרגיש מערבולת של תיסכול עצב ובגידה שאי אפשר לשאת. התברר לו, שאבירים בגד בו. **באותו יום נתן לו גט כריתות לנצח.** במצב נורמלי, בגידה כה עמוקה הייתה אמורה לרסק את כל היכולת להקים בית ולתת אמן. והיתה דנה אותו לחיי בדידות וחשדנות נצחיים. אך כאן נשלח משמים, מנגנון הגנה נפשי מרתק ורב עוצמה שנקרא: 'פיצול'. כדי לשרוד בעולם בלי להשתגע מפחד, הנפש של אפרים פיצלה את העולם לשניים: **מצד אחד** נמצא כל העולם, ובראשם אבירם הבוגדני - הם 'הרעים', החשודים, הפוגעניים, שלידם צריך לנהוג בחשדנות.

מהצד השני, הסטיריל והמוגן, נמצאת רעיותו, המלאך בלבן, שכולה הגנה, שבחים ותמיכה מוחלטת. לדבריו: בחמש הדקות הראשונות של הפגישה, מיד קלט שזה משהו אחר לגמרי. הוא סוג אופי שאפשר לזכות איתה ברית לנצח. ברור לנו, שהאמן הזה היה חייב להתרחש, כדי לאפשר לו חיים מתוקנים. וכך הכרנו את שני הצדדים בחייו. **או בעדו או כנגדו. אין 'אמצע'.**

ואז הגיע המכתב. כיבדתי את אפרים להקריא. שלושה עמודים בכתב יד צפוף. כמעט עד סוף עמוד שלישי, מרעיפה שבחים על הבעל המואצח והמיוחד. לכל אורכו הבנתי לגמרי, מדוע אפרים לא היה במתח בכלל. בעולם הפנימי שלו, אין סיכוי בעולם שהיא תכתוב משהו שהוא לא דברי שבח בעדו.

ואז הגיע השורה האחרונה. ומה הופיע בה? ציינה שלפעמים יש לה גם מה לשחק, אך הוא מגיע הביתה כל כך טעון, ויש לו כל כך הרבה סיפורים לשפוך, עד שלא נשאר לה פנאי לדבר את אשר על ליבה. כשאפרים הקריא את המשפט הזה, עולמו חרב בעדו. מבחינתו, פתאום התברר שהמלאך - האישה שמנצחת על המבצר - מעיזה לומר ש'אין לה מקום' בשבילו. המחום שלו, שפועל בשיטת הפיצול, תרגם זאת מיד כאילו הכל היה שקר. 'לא מצליח להבין', חזר ושנה בפנים חיזורות. 'האם הכל היה משחק? הכל זיוף?'

המצב התדרדר בחדות. אשת החיל שלו 'הודחה מכיסא המלכות' והושלכה לאותו סל פוגעני יחד עם... אבירים.

*

העבודה שלנו בתקופה הקרובה היתה, להבין כיצד הפגיעות הקשות בחיי הילדות הביאו אותו למנגנון הפיצול. כי זה מה שאיפשר לו לחיות. וכעת **העבודה שלו היא לעשות אינטגרציה**, להיות מסוגל לקבל ה'גם וגם'. לקלוט שגם בתוך האנשים הטובים בחייו, יש לפעמים צדדים שונים, וגם הם ראויים לדאוג לצרכים של עצמם.

בשונה מהאתגר הראשון שבו הכריז מלחמת חורמה, דווקא עם האתגר השני התמודד בהצלחה. ואז הגיע האתגר השלישי. בהמלצתי, אפרים הצטרף לקבוצה. **ואת מי פגש שם? לא תאמינו!** את "אבירים" בכבודו ובעצמו.

לא את המקורי, אלא את הכפיל שלו. גיעע לאה בעז"ה בשבוע הבא.

בשבוע האחרון הוצפית עם המון תגובות (קרוב למאה!) שרובן הזכירו את המילה "מתח".

אני מזכיר רק בקצרה (למי שהספיק לשכוח למרות המתח...) עסקנו במכתב שמסרה אשתו של אפרים ושטלטל לו את החיים. לא הספקנו בתוכן המכתב. וזו הסיבה למתח. הטיב לשאול אחד הקוראים, "איך אפרים הסכים להביא מכתב בלי שיידע על תוכנו?" ובמילים אחרות, **מדוע אנחנו במתח כל כך, ואילו הוא היה רגוע לגמרי??** כל זה קשור אכן לסיפור החיים של אפרים. **תסכייתו היטב!**

*

כדי להבין את מבנה הנפש של אפרים, חייבים לחזור שלוש שנה אחורה.

כאשר דיברנו על פגיעה בהווה, ושאלתי אותו מה זה מזכיר לו מן העבר, כמעט בכל פעם עלתה תמונה מהחצר בחיידר. התיאורים שלו עוררו המון עצב.

ילד צנוע, ביישן, שעומד בצד, בקור ובשרב, ומחכה עד בוש שמישהו יזמין אותו להצטרף למשחק. מפנית מחבוא, צפה בחברים שלו, רצים, עולזים, משתובבים, קופצים, ואילו הוא לא שייך. ואז מישהו ריחם עליו. קרא לו בקול להצטרף למשחק.

והוא כמו זכה בפז, מוצץ אושר, קפץ לתוך המשחק. באותם רגעים, כשהלב שלו ניתר משמחה, הרגליים שלו - שלא ממש הורגלו בכך - כשלו. אחרי כמה החממות במשחק, ההערות היו בלתי נמנעות: **"אפרים! אתה סתם מפריע למשחק".**

מה אומר לכם? בכל פעם התעורר לי ייחול. הלוואי יכולתי להחזיר את הגלגל אחורה שלוש שנים, ולהופיע בשערי החצר ולהציל את כבודו הנרמס.

וכשם שאני לא שם, אף אחד לא שם. מבוויש מושפל ודומע, היה אפרים חוזר לתא השמור לו בפינת החצר.

איש סוד אחד יוחד היה לו בחיים. הילד של השכנים מהכיתה המקבילה. "אבירים" - זה הכינוי שהעניק לו. רק בהמשך אבין את הבחירה בשם המיוחד הזה. אבירים היה היחיד בחיים שזיכר לחלוק איתו את הקשיים הללו.

בסייעתא דשמיא, לאחר תפילות רבות המשיכו יחד לישיבה קטנה. הידידות ביניהם התהדקה יותר. ואולי בזכותו וכמה פעולות נוספות, במהלך השנים בישיבה קטנה, אפרים הצליח לשקם את מעמדו בחברה.

ויהי היום!

הם עולים לשיעור ג', והנה תקופת בחירות. יש מגוון תפקידים ובחורים מתמודדים עליהם. רבים טענו שאפרים ראוי לתפקיד "שר האוצר" (כינוי לאחראי הנבייה), כי לרמת האמינות שלו אין מתחרים. אפרים נעתר והתמודד לתפקיד.

קשה להיכנס לראש של בחור, שרוב החיים סבל מדחיה, והנה פתאום נקרתה לפניו הזדמנות כזו. **אפרים תיאר באריכות את הימים מלאי הציפייה להעפיל לפיסגת החיים.**

בסוף זה נפל בגלל קול אחד. והחידה הגדולה ביותר, מי הבטיח לו את בחירתו והפר את ההבטחה. הבחירות היו חשאיות, אך קצת שוחד לסוכן המוסד' של השיעור, השיג לו את המידע.

לקוּטִים וּסְפוּרִים נִפְלָאִים

מטות מסעי

"איש כי ידור נדר לה" (ל, ב)

לא נפגמה כי הוא זה. השיב רבי אייזל לאברך הסורר: גדול החטא של מפר נדרים בלא טעם וסיבה, והוא עלול להיענש על כך במות אשתו הטובה קודם זמנה, אולם בעל עבירה שכמותך חשוד על כך שמצפה בכיליון עיניים למות אשתו כדי לישא לו אחרת נאה הימנה; כלום יעלה על הדעת, שיעניקו לך מן השמים פרס מיוחד בעוון חילול נדרים?

"אלה מסעי בני ישראל"

בתחלה זה היה נראה כמפגש אקראי, בינות לדוכני השוק. שתי דמיות, קורנות הוד, שוחחו ביניהם. "אימתי קאתי מר?" שאל הבעל שם טוב הקדוש את המלאך בדמות אדם שהתגלה אליו, כאן על מרצפות השוק.

והתשובה, בכלל מעלה תמיהה: "לכשיפוצו מעינותיך חוצה, ויעשו יחודים כמותך".

רגע. הרי בו בזמן שמעינותיו של הבעל-שם-טוב יפוצו החוצה, בו בזמן שהאנשים יחלו ללמוד ולהעמיק בתורת החסידות - יבוא מר, לא פן? נו, האם הדור שלנו, שמלא בתלמידי חכמים שיכולים לחזור ולשנן באותו סגנון - אינו מספק את ההגדרה הזו?

זהו שלא. כנראה שלא לחנם הוסיף המשיח את החלק האחרון: "ויעשו יחודים כמותך". או-הא, זה כבר בהחלט נשמע עמק יותר. בשביל זה צריך לעבד, להשיג השגות גבוהות ולעמדם על טיבם של סודות טמירים.

אבל האמת? מה כל כך בער לו, למשיח, להוסיף זאת? וכי לא רע שאנחנו כבר מלאים ויודעים - היטב! - את כל תורת החסידות על בריה? ובכלל, הרי היחודים הללו הם זה גבוהים ורחוקים מאתנו. האם מישוה עוד יכול להשיג כאלו השגים בפירים ואלקיים?!

ואם על יחודים דברנו: האם לא היו בדורות עברו צדיקי עולם שקרעו את הטבע לגזרים, שעברו נהרות וימים, ויצאו בתוך להבות אש יוקדות? האם עוד לא כבשנו מספיק בכדי להלם את המשפט ההוא?! למה הוא עדין מתממה?

בעיר סלונים היה אברך אחד שבשנות בחרותו היה מן הלומדים המצוינים וגם ירא שמים מובהק, אבל אחרי שנשא אישה יצא לתרבות רעה והרבה להתרועע עם פוחזים ועוברי עבירה. רבה של סלונים, הגאון ר' אייזל חריף, ניסה בתחילה לדבר על ליבו של אותו אברך כדי להחזירו למוטב, אולם דברי הכיבושין שלו נפלו על אוזניים אטומות. מאז והלאה התעלם רבי אייזל ממקומו של האברך החוטא, אלא שהלה עשה לו מנהג לקנטר את הרב בכל הזדמנות בשאלות שלא היו ולא נבראו ולגרור אותו לוויכוחי סרק, כדי לעשותו ללעג ולקלס בעיני הבריות. פעם פגש אותו אברך ברבי אייזל ואמר לו בנימה לעגנית: יש לי קושייה חמורה על גמרא מפורשת, במסכת שבת (לב). שנינו משמו של רבי נתן "בעוון נדרים מתה אשתו של אדם", והנה זה שנים שאיני מקיים נדרים רבים שלי, ובכל זאת אשתי חיה וקיימת, ובריאותה הטובה

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ג)

מלבד הפירוש הפשוט של הפסוק, המדבר על החובה לקיים נדרים, מביא הגאון רבי חיים ויטאל זיע"א פירוש נפלא על דרך הדרש, המהווה תמרור אזהרה לגבי כוח הדיבור: 'לא יחל דברו' - לא יחלל האדם את דיבורו, כי כל מילה היוצאת מן הפה, לטוב או לרע, פועלת בשמים ובוראת סגורים או קטגורים.

יסוד זה מופיע גם בלשון הזהב של מרן רבי חיים מוולוז'ין זיע"א בספרו נפש החיים (ש"א פ"ד), המזהיר את היהודי שלא יאמר בליבו שאין לכוחו ולדיבורו השפעה בעולם, אלא ידע ויקבע במחשבתו שכל מעשיו ודיבוריו עולים לגובהי מרומים ומחוללים שינויים עצומים בעולמות העליונים.

חז"ל הגדירו זאת במילים "ברית כרותה לשפתיים", ומכאן נובעת האחריות

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

הכבדה המוטלת עלינו לשמור על מוצא פינו.

המילים שאמרה; בשעתו חשב שהיא מברכת אותו שלא

ידע צער בגידול ילדיו, אך כעת הבין שהדברים נאמרו מתוך פגיעה וכאב, וייתכן שיש בהם משום קפידה וקללה.

הוא החל לברר על אודותיה ושמח לשמוע שהיא עדיין בחיים.

ללא שהיות נסע לביתה, סיפר לה את המקרה וביקש בכל לשון שתמחל לו בלב שלם.

האישה מחלה לו מיד ואף הוסיפה ברכות חמות מלב ונפש, וסיפרה בגאווה כי אותם ילדים שהרעישו אז בישיבה גדלו והיו לתלמידי חכמים מפורסמים.

ונס ופלא! לא עברו תשעה חודשים, ובני הזוג המבוגרים זכו להוליד בן זכר.

כל העיר ירושלים רעשה וגששה ושמחה בשמחתם ובנס הגדול שהתרחש לעין כל.

"לא יחל דברו" (ל, ג)

לא יעשה דבריו חולין (רש"י)

גם ענייני החול של היהודי חייבים להיות חולין שנעשו על טהרת הקודש.

בוא וראה עד היכן מגיע כוחו של דיבור, שמסוגל להפוך חול לקודש ולהחיל קדושת קרבן על בהמת חולין.

מובן אפוא שאסור לזלזל בכוח זה, ויש להקפיד להשתמש בו אך ורק לדברים רצויים.

(כ"ק הרבי מליובאוויטש)

אִי שֵׁם, לִפְנֵי כֵּמָה וְכֵמָה עֲשֵׂרוֹת שָׁנִים, נִחְצְבָה נִשְׁמָה מִמְּקוֹרָה. אִם זֶה אֲנִי, אִם זֶה אֶתָּה וְאִם זֶה בְּכָלֵל הַשְּׁלִישִׁי. כָּלֵנוּ נִחְצְבָנוּ מִמְּקוֹם אֶחָד בְּלִעְדִּי: אֵין סוּף.

בְּשָׁנִים הָהֵם, כְּשֶׁעוֹד לֹא פָקַחְנוּ עֵינֵינוּ לְעוֹלָם הַזֶּה, הָיינוּ מַחְבְּרִים לְבוֹרָא כְּמוֹ תִּקְעַת בְּשָׁקַע.

הַתִּקְעָה בְּלִי הַשָּׁקַע - לֹא שׁוֹהַ כְּלוֹם. מִמֶּשׁ כֶּךָ חֵיינו, עַד שֶׁנִּהְיינוּ מִמֶּשׁ 'אֶחָד' עִם הַבוֹרָא. עֲכָשׁוּ, כְּשֶׁמִּבְטָאִים 'אֶחָד' זֹאת אוֹמְרִת: הִכַּל זֶה הוּא, וְאֲנִי כְלוֹם.

יוֹתֵר מִזֶּה: תִּחְשְׁבוּ עַל סִיטוּאָצְיָה כְּזוֹ שֶׁהַבוֹרָא מַחְלִיט לְהַעֲנִיק לָנוּ מִתְּנָה. אֵין, זֶה כָּלֵל לֹא שִׁינָּה! זֶה הָרִי פִּרְדּוֹקְס קִיצוֹנִי: הוּא נוֹתֵן מִתְּנָה לְעַצְמוֹ... אֶךְ בְּאַבְחַת רִצּוֹן פְּשׁוּט, הוּא הַחְלִיט לְשָׁנוֹת אֶת הַסֵּדֶר הַזֶּה וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם!

כְּשֶׁאֲנַחְנוּ יוֹרְדִים לְכָאן לְמֶטָה - כְּבִיכּוֹל נּוֹצְרָה יִשׁוּת נִפְרָדֶת. בְּעֵינֵינוּ הַבְּשָׁרִיּוֹת נִדְמָה שֶׁ'אֲנִי' מַצְלִיחַ, 'אֲנִי' עוֹשֶׂה, וְ'אֲנִי' הַצִּלְחָתִי. אֲבָל הָאֲמֶת בְּרוּרָה: לֹא 'אֲנִי' זֶה שֶׁהַצִּלְחָתִי, הִכַּל מְגִיעַ מִהַמְּקוֹם בּוֹ הָיינוּ אֶחָד עִם הַבוֹרָא.

אוּ בְּקִצּוֹר: לְפִתְעָה נּוֹצְרָה כָּאן מִשְׁוֹאָה חֲדָשָׁה. הַבוֹרָא נִהְיָה 'נוֹתֵן', וְאֲנַחְנוּ מְקַטְלָגִים כְּ'מַקְבְּלִים'. הַנוֹתֵן לְעוֹלָם לֹא יוֹכֵל לְעַטֵּר אֶת עַצְמוֹ בְּתֹאֵר זֶה לוֹלִי שֶׁנֶּצֶב מוֹלוֹ כְּעַת הַמַּקְבֵּל, וְכֵן לְהִפָּךְ.

כֶּךָ שֶׁהַבוֹרָא הוֹרִיד אוֹתָנוּ לְעוֹלָם בְּשָׁבִיל שֶׁהוּא יִתֵּן לָנוּ אֶת כָּל הַטּוֹב, וְאֵלּוּ אֲנַחְנוּ, מִה נּוֹכַל לְהָשִׁיב לוֹ? הָרִי הִכַּל כָּא מִמֶּנּוּ, אֲזִי אֵיךְ אוֹכַל לְתַגְמֵל אֶחָד שֶׁהַתְּגִמּוֹל עַצְמוֹ כְּכֹר שְׁלוֹ... לְהָשִׁיב לוֹ דְּבָרִים - זֶה אֲכֵן לֹא לְעִנְיָן וּמִמֶּשׁ מִגָּחֶךְ.

אֲבָל בְּכָל זֹאת כֵּן נּוֹכַל לְהָשִׁיב לוֹ מִשְׁהוּ: אֶת הַהֲבָנָה הַזֶּה שֶׁאֲנִי הַמַּקְבֵּל וְהוּא הַנוֹתֵן! זֶה הַמִּתְּנָה הַיְחִידָה שֶׁיּוֹכֵלָה לְהִיטֵר רְלוֹנִטִית אֲצִלּוֹ. הַשְּׁאָר? הִכַּל צָחוּק. רַק כְּשֶׁנִּדְעַת לִפְנֵי שֶׁאֲנַחְנוּ נִגָּשִׁים לְמַלְאָכָה שֶׁאֲנַחְנוּ בְּסֶךְ הַכָּל מְקִימִים כְּעַתָּה אֶת הַתִּפְקִיד שֶׁלָּנוּ - לְהַחֲזִיר לוֹ אֶת שְׁלוֹ - רַק אֲזִי נּוֹכַל אֲכֵן לְהוֹדוֹת לוֹ. וְהִנֵּה, הַגָּעָנוּ לְסוֹד...

הַבוֹרָא לֹא מְבַקֵּשׁ מֵאֲתָנוּ שֶׁנִּשְׁבֹּר שִׂיאִים אוּ שֶׁנִּבְטֵל אֶת הַדְּבָרִים הַמְּקִימִים בְּעוֹלָם. 'בִּיטוּל הַיֵּשׁ' יָכוֹל לְהַשְׁמִיעַ מוֹזֵר, מִפְּחִיד, גְּבוּהָ וְנִעְלָה.

תְּמִיד צִירְנוּ לְעַצְמָנוּ צְדִיקִים גְּדוֹלִים שֶׁזֶקֶנָם מִשְׁלָג, וְהֵם בְּטָלוּ אֶת הָאוֹכֵל הַגָּשְׁמִי, בְּקִעוֹ יָמִים וְגָבְרוּ עַל כָּל מִה שֶׁרָאוּ מוֹל הָעֵינִים.

מעשה מרטיט שסיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א ממחיש עד כמה יש להיזהר בכל מילה, ואפילו כזו שנאמרה בשעת כעס.

המעשה אירע בירושלים לרב ד.ק. מחסידי סלונים, אשר במשך 24 שנים לא זכה להיפקד בזרע של קיימא. לאחר שנות סבל רבות וסבבים אצל רופאים בכל רחבי תבל, זכה באופן פלאי לחבק בן זכר.

בצעירותו, למד הרב ד.ק. בישיבת סלונים בירושלים ונודע כמתמיד עצום.

באותם ימים עבדה בהיכל הישיבה אישה ששטפה את הרצפות. פעם אחת הגיעה העוזרת עם כמה מילדיה הקטנים, ואלו הרעישו והפריעו ללומדים. מיודענו, שהיה שקוע בלימודו, ניגש אל האישה והעיר לה על הרעש.

האישה, שעבודתה גם כך הייתה קשה עליה, נפגעה מההערה ופלטה מבין שפתייה: 'הלוואי שלא תזכה לטעום את טעמו של צער גידול בנים'.

חלפו השנים, והרב ד.ק. שכח לחלוטין מהמאורע. הוא נישא לבת זוגו, אך השנים נקפו והם נותרו ללא ילדים. בני הזוג, שכבר התקרבו לגיל חמישים, כמעט ונואשו, אך המשיכו לבטוח ברחמי שמים.

יום אחד צף פתאום בזיכרונו של הרב ד.ק. אותו מקרה רחוק עם עוזרת הניקיון. הוא החל לחשוב על

מעשה בתלמיד שעמד לערוך שיפוצים בביתו. הוא הזמין שני קבלנים להצעת מחיר. עבר זמן ואחד מהם הציע מחיר, ואילו השני עדיין לא התקשר.

לעי"נ האשה החשובה

מרת **מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ** ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

התלמיד החליט לא להמתין ושכר את שירותיו של נמצא, שכאשר האדם מדבר דברים בטלים, הוא מחסיר ומפסיד כנגדם דיבורים של תורה ותפילה.

לכך יראה האדם שלא ידבר שום שיחה בטלה, אלא יעסוק בתורה, בתפילה או במה שנצרך לצורך משא ומתן. וכמו שאמרו בגמרא (חולין פט.) על הפסוק "האמנם אלם צדק תדברון": מה יעשה אדם בעולם הזה? יעשה עצמו כאלם. יכול אף לדברי תורה כן? תלמוד לומר: "צדק תדברון".

"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה" (ל, ג)

מסופר על הגה"ק רבי דוב בעריש מטשעביץ זיע"א שיצא מביתו בדרכו לבית המדרש. לפתע הבחין המשמש שאחד הכפתורים בבגד הרב פרום ונוטה ליפול. מיהר האיש והביא חוט ומחט, ועד מהרה תפר וחזק את הכפתור, אלא שבמהלך התיקון דקר המשמש את הרב בשוגג. נחרד המשמש מאוד ופניו חוורו. הבחין הגאון במשמשו המבוהל והרגיעו שאין בכך מאומה. ענה המשמש: "אני חושש שעל מעשה זה יכניסו אותי לגיהנום". ענה הגאון מטשעביץ: "אל תחשוש, גם אם יכניסו אותך לגיהנום, אני אוציא אותך משם".

בערוב ימיו, אמר הגאון למשמשו: "אתה זוכר שלפני עשרות שנים הבטחתי לך שאם יכניסו אותך לגיהנום, אני אוציא אותך משם?" "כן", ענה המשמש. "ובכן", אמר הגאון, "את מה שהבטחתי לך - אקיים, אולם בבקשה ממך, אל נא תקשה עליי את המלאכה".

אָבֵל לֹא. מִמֶּשׁ לֹא! 'בִּיטוּל הִישׁ' הוּא כָּל כֶּךָ פְּשׁוּט: לְהַחְזִיר אֶת הַמִּתְנָה שֶׁקִּבְּלָנוּ - וְתוֹ לֹא. לְהַכִּיר שֶׁכָּל מָה שֶׁקִּיָּם בְּעוֹלָם אֲכָן קִיָּם רַק בְּכַדִּי לְפָרֶסֶם אֶת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם.

הָאוֹכֵל - לֹא יִבְטֵל, הוּא יֵאָכֵל אַךְ עִם יְדִיעָה לְמָה הוּא נוֹעֵד; הַכֶּסֶף - לֹא יַעֲלֶם, הוּא יִשְׁמַשׁ אוֹתָנוּ לְמִטְרוֹת טוֹבוֹת עִם יְדִיעָה מִהִיכָן הוּא מְגִיעַ; הַהֲנָאוֹת לְעוֹלָם לֹא יַעֲלֶמוּ, אַךְ בְּהַחֲלֵט נִיתֵן לְשָׁנוֹת אוֹתָן עִם הַתְּבוּנוֹת קֶצֶת יוֹתֵר פְּנִימִית.

כְּשֶׁהִבְעֵל שֵׁם טוֹב, תוֹךְ כְּדִי מְנוּסָה מִיִּשְׁמַעְיָאֵל אֶרֶז שְׂרָדָף אַחֲרֵי חֲיָיו, נִתְקַל לְפָתַע בְּנֶהֱר מִיָּם שׁוֹצֵף, מַעֲיֵד אַחֵד מִתְלַמְּדֵי עֲדוֹת נֶאֱמָנָה כִּי הוּא אֲכָן הַצִּלִּיחַ לְחֻצוֹת אֶת הַנֶּהֱר בְּהִלִּיכָה רַגְלִית! הוּא לֹא הַתְּכוּוֹן 'לְבִטֵּל' אֶת הַמִּיָּם. אַךְ הוּא כֵּן יֵדַע שֶׁהַמִּיָּם כֵּאֵן בְּכַדִּי לְחַבֵּר אוֹתוֹ אֶל הַבוֹרָא, וְאִם הֵם הִבִּיאוּ אוֹתוֹ לְתַפְלָה אֲלֵיו - הֵם אֲכָן יִשְׁמְשׁוּ אוֹתוֹ.

וְכֹאֲלָה יֵשׁ עוֹד לְמֵאוֹת עַל צְדִיקִים שֶׁעָמְדוּ מוֹל הַטֶּבַע. לֹא כִּי הֵם רָצוּ לְבִטֵּל אֶת הַטֶּבַע, הֵם עָשׂוּ הַתְּבוּנוֹת קֶצֶר: אֲנִי הַמְקַבֵּל וְכַעַת הַגִּיעַ תוֹרִי לְהַשִּׁיב מִשְׁהוֹ לְנוֹתָן. הֵם נִזְכְּרוּ מִהִיכָן הַגִּיעוּ וּמָה קָרָה בְּשִׁירְדוֹ לְעוֹלָם....

נֹו, אֵלֹו אֲכָן סְפוּרֵי מוֹפֵת מִדְּהִימִים, מִרְתָּקִים וּמִפְעִימִים. אָבֵל.... אָבֵל..... מָה עוֹשִׂים כְּשֶׁזֶה לֹא הוֹלֵךְ....

מָה עוֹשִׂים מוֹל הַמַּעֲבִיד שֶׁמְקַשִּׁים עֲמֻדוֹת? מוֹל הַשֶּׁכֶן שֶׁהוֹצִיא עוֹד 'קֶצֶת' לֹלֵא הַתְּרָאָה מִרָאשׁ? מוֹל הַ'תּוֹסְפוֹת' הַמְסַתְּבֵךְ? מוֹל בַּעַל הַדִּירָה שְׂדוּפֶךָ וּמִתְרִיעַ? מוֹל הַיָּלֵד שֶׁשׁוֹב הָעוֹ לְהַפֵּר אֶת מָה שֶׁבִּקְשָׁנוּ וְהַתְּחַנְּנוּ? מוֹל הַשְּׂדוּךְ שֶׁתְּקוּעַ? מוֹל הַמְשַׁכְּרֵת שֶׁמִּתְמַהֲמַהֶּת? מוֹל הַדְּמִיוֹנוֹת הַסּוֹחֲפִים?

אִי, הַדְּמִיוֹנוֹת! אֲנָשִׁים מוֹכְנִים לְהַכְנִס לְלַע הָאֵרִי - "אָבֵל לֶשֶׁם, לֶשֶׁם אֲנִי לֹא נִכְנָס! אֵין סְכוּי. בְּשׁוּם אִפֹּן. שֵׁם - זֶה כְּבֵר גָּדוֹל עָלַי". הֵאֵם גַּם שֵׁם תַּעֲזוֹר אוֹתָהּ תְּבוּנָה שֶׁל נוֹתָן וּמְקַבֵּל? אֵיךְ נִצְלִיחַ לְהַחְזִיק אֶת הָרָאשׁ מִחוּץ לְמִיָּם גַּם בְּשֶׁהַגִּלִּים סוֹעֲרִים וְחוֹבְטִים לָנוּ בְּפָנִים! וּבְקִצּוֹר: מָה עוֹשִׂים כְּשֶׁלֹּא הִכַּל הוֹלֵךְ בְּשׁוֹרָה, וְכִשְׁלֹא הַצִּלְחָתִי לְחֻצוֹת נִהְרוֹת....

הקבלן שהתקשר ראשון. שעה לאחר מכן התקשר הקבלן השני ובפיו הצעה זולה בכמה אלפי דולרים מההצעה של הקבלן הראשון. פנה התלמיד לרבי אברהם פאם לשאול מה יעשה. השיב לו הרב פאם: עליך לשמור על מוצא פיך ולשכור את הקבלן הראשון!...

מסופר על הגאון מוילנא שבא לסוכתו אחד מתושבי עירו בחול המועד לקבל את ברכתו, ומרוב עמקות הרבה בלימוד לא הבחין בו הגר"א ולא האיר לו פנים כרגיל. אותו אדם חשב שיש לרב טינה כלפיו ושאל את הגאון על מה ולמה. ענה לו הגר"א כי אין לו כל טינה עליו, ואף ברכו שיחיה עד מאה שנה. ברכת הצדיק נתקימה והאדם האריך ימים בשיבה טובה. בהגיעו לשנתו התשעים ושמונה, נחלש באחד הימים וחלה. בני ביתו רצו להזמין לו רופא, אך הוא סירב בכל תוקף באומרו: "הרי ברכת הצדיק בידי לחיות עד מאה שנה, ולגיל זה טרם הגעתי. חסרות לי עוד שנתיים, ולא אוותר על אף יום". כן היה - אותו זקן האריך ימים ונפטר בדיוק ביום הולדתו המאה.

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ג)

כתב בעל ה"תולדות אהרן" מזיטומיר (תזריע): כשברא הבורא את האדם, קצב ונתן לו מניין מוגדר של דיבורים שידבר בימי חייו, לא פחות ולא יותר.

לרפואת האשה החשובה
מרת **בת חן** בת **יונה** שתחי'
בתוך שאר כל חולי עמו ישראל

"ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ג)

ואז יוכל לומר להם כל מה שבליבו אבל בלשון רכה.

הרה"ק ר' משה מפשעווארסק זי"ע נודמן פעם לעיר קראקא.

נודע לו שם כי רבים מעשירי העיר נודרים בבית הכנסת בשבת לנדב בעין יפה לצרכי העניים, וכשבאים אליהם הגבאים לגבות את הכסף בימות החול, הם מקטינים את הסכומים ונותנים פרוטות עלובות.

בשבת, בשעת סעודה שלישית, בעוד עשירי העיר מסובים גם הם לשולחן, אמר רבי משה: יודעים אתם, בוודאי, כי מכל מצווה שמקיים אדם מישראל נברא מלאך טוב, ומכל עבירה מלאך רע ומשחית.

מתוך כך מבינים אנו, כי שם, למעלה, יש לא רק מלאכי אמת אלא גם מלאכי שקר, הנבראים מהבל פיהם של יהודים עשירים, אותם יהודים המבטיחים ואינם מקיימים, ועושים שקר בנפשם.

לאחר מותם של אנשים אלו עתידים לבוא מלאכי השקר ולהעיד על מעשיהם, ומכיוון שמלאכי שקר הם, יש להניח כי יספרו על מעשים שלא היו ולא נבראו, ועלולים הם להטות את גור דינם של האנשים לחובה.

"ויקצוף משה על פקודי החיל שרי האלפים... ויאמר עליהם" (לא, יד - טו)
שואל רבי זלמן סורוצקין,

לשם מה חזר וכתב "ויאמר אליהם"? ותירץ, בין הקצף ולהוסיף במצות. ובין האמירה עצמה הפסיק משה עד שיפוג כעסו,

כאן מגיע הרב הצדיק רבי אשר פריינד זצ"ל: חברים! כעת היא ההזדמנות שלנו. עכשיו הוא ממתין ומחכה לנו, לזה הוא כבר מחכה מי יודע כמה זמן. רק לדקה הזו.

כל מעבר שאנחנו עוברים בחיים מקדם אותנו בצעד נוסף אל הבורא; כל התמודדות שמשליכה על סדר היום שלנו מחשלת אותנו קדימה; כל כאב שסודק אותנו - רק מחבר אותנו יותר אל הבורא; למה? כי רק כך אנחנו נזכרים בו. בנותן.

רק כך אנחנו מתאפסים והופ... קולטים ש: יש כאן אחד שנותן, והכי חשוב: יש כאן גם מקבל... כל פעם שאנחנו נצבים חסרי אונים מול מצב אבוד - הנפש שלנו רק נבנית מכה, היא גדלה.

כן, דוקא השדוף התקוע / המשכרת המתממהת / הדמיונות / הילד / הכסף / השכן או המעביד - דוקא הם מקלפים מאתנו עוד שכבה של אגו שהסתירה את הגבולות בין הנותן למקבל.

כל כאב הוא עוד קילוף ועוד קילוף, עוד התקרבות לאור ועוד התקרבות לבורא. שם, דוקא בתוך הכאב, שם הוא נמצא.

אם נמשיך להסתכל על כל המופתים שראינו בעבר כמעשים עליונים - נמשיך להיות בטעות! לא מבקשים מאתנו מלבד: תכירו את המקום שלכם. תכירו היכן אתם נמצאים, תכירו את האש שבוערת מולכם, תכירו את הנקר שעימד מולכם, וכן, תכירו גם את הדמיונות או המעברים או הכאבים בחיים שנצבים לנגדכם.

תכירו שגם הם לא מציאות בעולם. הם סך הכל 'סיבה' שהבורא שלח לפנינו כדי שנזכר בו. המקומות הקרובים ביותר בהם נוכל להרגיש את הבורא באפן הכי מוחשי, אמר ר' אשר, הם דוקא ב'סיבות'.

כשאנו רואים מולנו את האדם הלא נכון בזמן הלא נכון במקום הכי לא נכון - לא, הוא לא מציאות שנצבת מולנו. הוא 'סיבה' כדי שנחזיר קצת לבורא.

"יחודים כמותך" דרש מר? היחודים הם לא בהשגות הגבוהות. הם דוקא בהתבוננות הפשוטה הזו בחיי היום-יום: מי הנותן - ומי המקבל. ושוב: עם כל כאב שצלחנו - התקדמנו. קילפנו עוד שכבה שהחשיכה את האור.

(ע"פ מציון תצא תורה - ספינקא)

"ודעו חטאתכם אשר תמצא אתכם" (לב, כג)
בפסוק זה רמז לעניין 'מדה כנגד מדה', וכך מפרשו בעל הגבעת שאלו: "ודעו חטאתכם" - איך תדעו מהי חטאתכם, באיזו עבירה נכשלתם? - "אשר תמצא אתכם", לפי העונש אשר מצא אתכם. העונש בא בהתאם לחטא, וממילא מעיד על החטא.

מוסיף הגבעת שאלו, הקב"ה אמנם נותן את העונש, אך הוא מצטער על שנאלץ לעשות זאת. כאשר אחד מישראל סובל - גם הקב"ה סובל עמו, כנאמר: "עמו אנכי בצרה" (תהלים צא, טו). בשעה שאדם מצטער - שפורענות באה עליו בעונו - רש"י, שכינה מה לשון אומרת? 'קלני מראשי, קלני מזרועי'" (סנהדרין מו). לגרום צער כזה לקב"ה - גם זה חטא.

זהו שנרמז בפסוק: "ודעו חטאתכם אשר תמצא אתכם" - העונש אשר מצא אתכם בשל חטאיכם, גם הוא חטא.

"אלה מסעי בני ישראל" (לג, א)
אלה, פסל את הראשונים (רש"י שמות ל, ג)

הדרך הנכונה של איש ישראל היא, לפסול את מעשיו הקודמים שלא כשורה, לא להחזיק טובה לעצמו ולהתגאות במצות שעשה, אלא להשתדל לשפר את המעשים מכאן ולהבא

(ישמח ישראל מאלכסנדר)

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לכוונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת מטות-מסעי - שמירה על הפה

"לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה"

(במדבר ל', ג')

כל ילדיה והנכדים באים אליה והיא מסייעת להם, המשיכה בדבריה.

לאחר זמן לא רב אירע אסון קשה, ובתה וחתנה ל"ע נהרגו בתאונה! היא קיבלה על עצמה את הטיפול בילדי בתה, וכיום היא מגדלת אותם!

סיפר לי אדם בבית הרפואה לניאדו בנתניה: יש לנו שכנה, אישה שיש לה חמישה בנים. היא אמרה השכם והערב "אני מתה לבת!", אכן, בלידה השישית נולדה לה בת- אבל האם ל"ע נפטרה בלידתה!

אנחנו לא יודעים חשבונות שמיים, אבל מכאן ניתן ללמוד עד כמה ראוי להיזהר בלשוננו ולא להוציא מפיו ביטויים שליליים.

הגאון בעל ה'בן איש חי' (בן יהודע ב"ק ל.) מפרש את הגמרא (ב"ק ל' ע"א): "אמר רב יהודה: האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנזיקין". הפשט הפשוט: הרוצה להיות ולהיקרא חסיד, עליו לקיים ולשמור את ההלכות של ענייני נזיקין.

אולם הרב ביאר: הרוצה להיות חסיד? לקיים מילי דנזיקין - לשמור על המילים שלא יגרמו נזק! יהי רצון שנזכה לשמור על כל דיבור היוצא מפיו!

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א

רב קהילת 'עין חמד'

שבת שלום

שבת	כנסת שבת	צאת שבת	רבני חמד
י"ג	19:11	20:29	21:19
י"ד	19:29	20:32	21:16
ט"ו	19:24	20:33	21:20
ט"ז	19:28	20:29	21:16

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה
שמואל אימן בן אסתר זרי
מאיר ישראל בן רחל ברכה-
ליאור יהושע סומך וב"ב
יהודה אריה בן רחל ברכה
רונן אברהם וב"מ
רחל ברכה בת פדילה דליה
נעם יצחק בן רחל ברכה
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב
י.מ.ש כדורי
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב
דני בן שושנה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר
תרצה בתיה בת ימנה נינט
אלון בן ג'ולייט
אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה
טליה עדן אסתר בת שולמית
שרי ימנה בת שולמית
שושנה שירה בת סילביה
אברהם גורג' בן דליה אפרת
סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי
אילנה בת רוחמה
סיון בת אסתר
דניאל בן שרה
נעמה בת יפה
אסף בן סופיה
לימור בת פרידה
דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה
ימנה ניצרי בת סטה-
מרדכי ניצרי בן פרח-
סימי בת סוליקה
אורן בן אסתר
נעם יצחק בן רחל ברכה
שירה שילת בת אורלי
לביא ישראל בן תמר חיה
מוריה בת רחל ברכה
אביתר חיים בן אוריין
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה
משה בן דנימה
רפאל משה בן רחל
רחל ברכה בת פדילה דליה
רונית בת סבריה
רפאל אבידן בן תקוה
בנימין בן ברכה
נעימה בת שרה
נעם אלימלך בן אושרית-
לימור בת פרידה
מאיה בת עדי
יהודית אסתר פראדל בת חיה-
ימים

אנחנו נמצאים בימים שבהם נוהגים להישמר במיוחד מכל סכנה, אבל יש סכנה שאדם עלול להביא על עצמו במשך כל ימות השנה, גם כאשר הוא יושב בביתו בבטחה – והיא כוח הדיבור.

פעמים שאדם "פותח פה לשטן", בין במתכוון ובין שלא במתכוון, בין מתוך רצינות ובין בדרך הלצה, ואף כאשר כוונתו לשם שמיים.

המהרש"א ביאר (כתובות ח' ע"ב) מדוע צריך להיזהר ולא לפתוח פה לשטן, שכן לדיבורו של אדם יש כוח, ולעיתים הדברים שהוא מוציא מפיו עלולים לעורר קטרוג ומידת הדין.

בפרשתנו נאמר: "לא יחל דברו, ככל היצא מפיו יעשה" (במדבר ל', ג'). רבינו האריז"ל מביאר (ליקוטי תורה, פרשת עקב) שהפסוק מזהיר את האדם שלא להפוך את דיבורו לדבר חולין פשוט.

על האדם לייחס חשיבות לכל מילה היוצאת מפיו. זאת משום שכל דיבור פועל ומשפיע בעולמות העליונים, לטובה או חלילה להיפך.

כאשר אדם מדבר דברי קדושה וטהרה, הוא ממשיך שפע רוחני וקדושה. אבל כאשר יוצאים מפיו דברים אסורים או שליליים, הם יוצרים כוח של קטרוג ומזיקים לו.

זה פירוש הכתוב: "כָּל הַיֵּצֵא מִפִּיו" בעולם הזה – כך "יעשה" ויפעל למעלה בעולמות העליונים.

יהודי שלח לנו מכתב: השכנה שלי היא אישה כבת 60 שכל ילדיה כבר נישאו. השכם והערב אמרה: "אני מתה לגדל ילדים".

למרות שאמרו לה שב"ה היא כבר חיתנה את

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג' בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת תמר פורטונה בת מיסה ע"ה
לעילוי נשמת נחום בן כיריה ז"ל
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר נועה בת אסתר ולילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – שבוע שחל בו תשעה באב

אלו חומרות נוהגות בשבוע שחל בו תשעה באב?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו פנחסי שליט"א מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

רוב עדות המזרח נוהגים שלא לאכול בשר ולשתות החל מ-ב' באב. בני אשכנז נוהגים שלא לאכול בשר ולא לשתות יין בכל תשעת הימים חוץ מסעודות שבת וסעודות מצווה.

לדעת הספרדים ועדות המזרח אסור מדרבנן להסתפר ולהתגלח בשבוע שחל בו תשעה באב החל מצאת השבת. שפם המפריע לאכילה מותר לגלח. מנהג עדות אשכנז, שלא להסתפר ולהתגלח מ-י"ז בתמוז ועד לאחר תשעה באב.

לנשים מותר להסתפר גם בשבוע זה. אסור לספר בשבוע זה ילדים קטנים ואפילו כאלו שטרם הגיעו לגיל חינוך. גם אם אירע ברית מילה בימים אלו של השבוע, שחל בו תשעה באב, אסור לסנדרק ולאבי הבן להסתפר ולהתגלח לכבוד המילה. בנוסף נוהגים להחמיר שלא לגזז ציפורנים בשבוע שחל בו. אולם מי שציפורניו גדולות יש להקל לגזוז, וכן אישה הצריכה לטבול במקווה טהרה מותר לה.

לדעת הספרדים המנהג שלא להתרחץ רק בשבוע שחל בו תשעה באב. למנהג האשכנזים נוהגים באיסור זה מראש חודש אב. בשבת חזון אם רוצה לטבול ורגיל לטבול תמיד, מותר לו לטבול בשבת זו. אסור ללכת לים או לבריכה. מי שמזיע ורוצה רק להוריד את הלכלוך מעליו, יכול לעשות זאת במים פושרים.

לדעת הספרדים בשבוע שחל בו תשעה באב אסור לכבס. מנהג עדות האשכנזים, איסור הכיבוס הוא מראש חודש אב. איסור הכיבוס גם אם הוא לא רוצה ללבוש את הבגד כעת אלא הוא רוצה לכבס וללבוש אותו לאחר תשעה באב. אסור ללבוש בגד מכובס גם אם כיבס אותו קודם השבוע שחל בו תשעה באב.

אסור גם לכבס מגבות, מפות, סדינים וכו'. בגדי תינוקות בני שנתיים-שלוש שדרכם להתלכלך תמיד מותר לכבס.

כָּכָל הַיּוֹצֵא מִפִּיּוֹ יַעֲשֶׂה עַל יְדֵי בּוֹרָא עוֹלָם

באחת מנסיעות של הגאון הרב יוסף שלמה כהנמן מפוניבז' הוא הגיע לישיבת 'עץ חיים' שבעיירה מונטרה שבשווייץ. בראשה עמד הגאון ר' ירחמיאל אליהו בוציקו זצ"ל (תלמיד ה'סבא' מנבהרדוק). בנו של ראש הישיבה, ר' משה מספר: אמי גב' רבקה (לבית שטרנבוך) חלתה באותו זמן במחלה אנושה. למרות מאמצי הרופאים, חוליה הלך והתגבר מיום ליום. ערב אחד המצב החריף ונעשה קריטי ביותר. הם הזעיקו פרופ' מומחה מעיר גדולה. הרופאים אחרי התייעצות ממושכת אמרו: "רק נס יכול להציל אותה".

כשיצאו מחדרה, אבי היה בנימה של יאוש מוחלט. בדיוק באותו לילה גורלי הגיע אלינו הרב מפוניבז' לביקור. אבא היה שרוי במצב נפשי סוער למדי. כל מחשבותיו ורגשותיו היו קשורים, כמובן מאליו, במצב הנורא של אמא. כל כולו היה שקוע בתפילה למרומים. כששמע שהרב מפוניבז' בא, התלבט קשות בנפשו פנימה, שהרי למרות הכל - איך אפשר לא להקביל פניו ולכבדו כראוי? לבסוף התאזר עוז והחליט - "כבוד התורה עדיף! שר התורה בא, אני מוכרח לכבד אותו כרום ערכו!"

הוא התפנה מכל דאגותיו ויצא אל הרב וחלק לו כבוד מלכים. הוא גם הפציר בו להרצות מיד שיעור בהלכה לפני התלמידים בישיבה, שם למדו מסכת כתובות. ללא שהיות הרב מפוניבז' השמיע שיעור למדני מקיף בסוגיא ד'הפה שאסר הוא הפה שהתיר' וכדרכו הפליא את שומעיו בגאונותו. בסוף השיעור המרתק, מעשה אומן בכל היבטיו, ר' יוסף שלמה נשא את עיניו לשמיים, פרש כפיו בתחינה, ואמר: "רבש"ע, אני כהן. בתוך חבורתא קדישתא הדין למדנו עכשיו בסוגיא של 'הפה שאסר הוא הפה שהתיר', ואנחנו מבקשים ממך שתקיים ג"כ כביכול את ההלכה הזאת, ותתיר את האישה הצדקת רבקה בת ר' נפתלי מחוליה!". למחרת בבוקר, כשבאו הרופאים לבדוק את אמא, השתוממו מאוד לראות שהוטב מצבה לבלי-היכר. החום ירד לגמרי, והיא מגלה סימני התאוששות, ומראה פניה כאילו הבריאה כבר לחלוטין. "נס רפואי! אין לנו הסבר מה קרה כאן", אמרו בהתפעלות. אולם אנחנו, כל בני המשפחה, והתלמידים בישיבה, ידענו היטב את ההסבר: "הפה שאסר הוא הפה שהתיר!". (מעובד מתוך הרב מפוניבז')

רְפוּאָה טְבֵּעִית - הַקָּשֶׁר בֵּין מַעֲרַכַת הָעֲצָבִים לַגּוּף - חֵלֶק א'

מערכת העצבים היא אחת המערכות החשובות והמרכזיות ביותר בגופנו – היא 'חדר הפיקוד' שמנהל, מווסת ומכוון כל פעולה קטנה וגדולה שאנו עושים, מרגע שאנו נושמים ועד המחשבות והרגשות העדינים ביותר.

מדובר ברשת ענקית של תאים שנקראים **נוירונים**, אשר מעבירים מידע בכל הגוף באמצעות אותות חשמליים וכימיים. אפשר לדמיין אותה ככבישי תקשורת מהירים שמחברים בין כל האיברים והמערכות בגוף, ומאפשרים לנו להגיב לסביבה באופן מיידי. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

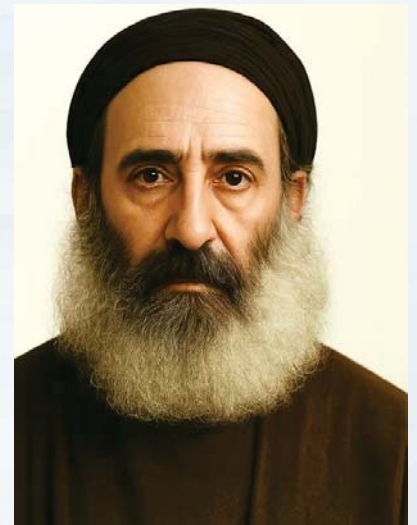
בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים- הגאון הרב מרדכי סגרון זצ"ל

הגאון הרב מרדכי סגרון זצ"ל- נולד ביום פורים, י"ד אדר ה'תרנ"ג (1893) בג'רבא ברובע הגדול. נקרא בברית ע"ש מרדכי היהודי. עוד לפני מלאות לו שנה תמימה ביום ה' שבט ה'תרנ"ד (1894) התייתם מאביו. בעקבות זאת פרנסתם היתה בדוחק גדול עד שהנדיב ר' יצחק סעדון זצ"ל (בעתיד היה חמיו של רבינו), לקח אותו אליו לביתו, וגידלו כאחד מבניו, כך גדל והתעלה. במשך השבוע למד גמרא ומפרשים בעיון בבית מדרשו של הגאון רבי ידיד הכהן זצ"ל, שהיה מלמד בבית-הכנסת הכהנים וחי ללא דאגות פרנסה ועול משפחה. בשבת למד פסיקת הלכה אצל מרן רבינו כלפון משה הכהן זצ"ל. בשנת ה'תרע"ה (1915) כשהיה רבינו רק בן 22 עוד בהיותו בג'רבא ערך את הירחון הראשון שהופיע ויצא לאור באי ג'רבא הנקרא בשם 'קרן דוד' (על שם הגאון רבי דוד הכהן זצ"ל מח"ס שולם דוד). לאחר כשנתיים הפסיק הירחון מחוסר תקציב.

בתאריך ה' טבת ה'תר"פ (1919) כשהיה בגיל 27 התחיל לשמש בקודש בעיר מדנין הסמוכה לג'רבא בהמלצת רבו מרן רבינו כלפון משה הכהן זצ"ל. בנוסף להרבצת התורה ועסקי ציבור היה לעזר לגאון ר' כמוס חדאד זצ"ל (מח"ס לב חכם). בשנת ה'תרפ"ד (1923) ביום כיפור בבוקר הגאון ר' כמוס חדאד קיבל מכת ברק והוא חזר לג'רבא. כך היה מוטל על ערש דוי כשנתיים וחצי. לאחר פטירתו רבינו נכנס לעול הרבנות באופן מלא ושימש כדיין, חזן, מלמד, קורא בתורה, דרשן והמוכיח כשהוא ממלא את תפקידו בנאמנות רבה. מידי שנה בימי הפסח רבינו היה חוזר לעיר מולדתו כדי לערוך את ליל הסדר עם אימו הצדקנית שנשארה בג'רבא. השקיע רבות בלימוד התלמידים. ענוותן מופלא. רחמן עצום. בעל גמילות חסדים עם הזולת בגופו ובממונו.

בשנת ה'תש"ג (1943) בעקבות מלחמת העולם שהגיעה עד תוניסיה והכפר שישב בו נהרס ונחרב ביתו ורבינו היה חייב לעזוב וחזר לאי ג'רבא. לאחר המלחמה חזר לכפר מדנין. בר"ח תמוז ה'תש"ג (1943) פנו אליו מכפר תיטאווין (תוניס) וביקשו שישמש אצלם דיין ומורה צדק ורבינו נעתר לבקשתם. בשנת ה'תשט"ז (1956) עלה לארץ. בהתחלה ישב בנתיבות ולאחר מכן נקרא לשמש כרב במושב זמרת, שיושביו יוצאי ג'רבא וסביבותיה. כך ניהל את כל מהלך ימי חייו בדרך ה' ובזיכוי הרבים, עד שפקדוהו מחלות שונות וכרסמו בגופו והיה כלוא בביתו. נפטר ביום ראש חודש אב ה'תשכ"ט (1969), יום פטירת אהרן הכהן שרבינו הלך בדרכיו. חי כ-76 שנה. ציונו בטבריה.

אביו: ר' כמוס. **אמו:** מרת מרים. **מרבותיו:** הגאונים רבי ידיד הכהן, הרב כלפון משה הכהן, הרב כמוס חדאד. **חברותא:** הגאון והמשורר רבי בנציון הכהן זצ"ל (רבה של זוארה-לוב. מח"ס שו"ת שערי ציון). **מתלמידיו:** הגאונים רבי ורגאני עמרזי, רבי חיים נסים חזקיה חורי, רבי יצחק (סחוגא) מימון, רבי ראובן מוריס עלוש מתאטווין (לאחר פטירת

רבינו מילא את מקומו), רבי עזיזי דיעי, ר' מניני רפאל חדאד (נכד הגאון ר' כמוס), ר' רחמים דיעי, ר' יוסף וזאן. **מספריו:** **ידברי מרדכי**- חידושי תורה • **מאמר מרדכי**- נושאים שונים בהלכה ופוסקים וחידושי ש"ס • **יושב מרדכי**- שו"ת בארבעה חלקי השו"ע • **גדולת מרדכי** • **זעקת מרדכי**- דרשות לשבתות והספדים.

רבינו היה תלמיד חכם. דברי חז"ל בגמרא (ברכות דף י"ט ע"א) צורבא מרבנן קדושא בריך הוא תבע ביקריה התקיימו בו. מי שהיה פוגע בכבודו היה נענש, למרות שהיה עניו ומוחל על כבודו. נראה הטעם כדברי חז"ל בגמרא (קידושין דף ל"ב ע"ב) מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, והצדיק נקרא מלך כידוע מאן מלכי-רבנן. לכך אפילו שהוא מחל על כבודו, אין כבודו מחול כלפי שמיים. פעם אחת גוי פגע בכבודו ולאחר ימים מועטים התעורר במשך כל ימי חייו.

היה ותן בגופו ובממונו, ובפרט בענייני צדקה וקניית ספרים ללמוד בהם הוא או בנו. השאיל לאחרים ספריו יקרי הערך על הש"ס והלכות, ובפרט לתלמידיו. כל ימיו ושנותיו היו קודש ללמוד וללמד לשמור ולעשות. תמיד לימד זכות על כל אחד מישראל. אם שמע קטגוריה על כללות ישראל, היה משתיק את המדבר ואומר: "ישראל קדושים הם! רק הגלות היא שהעבירה אותם על דעתם ודעת קונם".

כל מעשיו וצדקותיו ותורתו היו לשם שמיים באמת ואמונה, על כן רוב מעשיו היו בהצנע לכת. גם בסוף ימיו עשה את התיקון שסידר הגאון חיד"א זצ"ל לשוחט שיצאה שגגה מתחת ידו. גם היה מצווה לתלמידיו לתת לו מלקות כל שבוע והזהיר אותו שלא יספר זאת.

רבינו היה רחמן גדול. בימות החורף כאשר ראה אדם שאינו לובש בגדים חורפיים חמים כמו שצריך או מרגיש ושומע שיש מי שחסר לו פרנסה, ובפרט אם יהיה אחד מיראי ה' ובעל תורה, היה פושט ידיו ורגליו לעזור לו בסכום יפה מהקופה שיש בידו או מקופת הקהל.

רבינו היה בעל גמילות חסדים טובים עם הזולת בגופו ובממונו. מסופר על גיסו בעל אחות אשתו רבי מעתוק מאזוז זצ"ל (מח"ס 'מתוק מדבש'), כשההצלחה לא האירה לו פנים במלאכתו באי ג'רבא, רבינו הזמין אותו לביתו במדנין והיה עוזר לו בפרנסתו ע"י לימוד ילדים וכיוצא. אם ידע או שמע שיש אדם מישראל שנתפס אצל המלכות מצד עלילה וכיוצא, היה טורח בעצמו ללכת לממשל להמליץ ולהעביר בעדו לשחררו ופעמים נעזר באנשי הוועד של הקהילה.

הסיפורים מעובדים מתוך אתר ישיבת כיסא רחמים

בְּדֶרֶךְ שְׁאֲדָם רוּצָה לָלֶכֶת- מוֹלִיכִין אוֹתוֹ

להם?". אמרתי, "כן, אני כבר חוזרת אליכם עם הפרטים".

באותו רגע בכלל לא ידעתי מי צריך רהיטים, אבל היה ברור לי מה עליי לעשות. התחלתי בסבב טלפונים. פניתי לישיבה אחת ולעוד אחת. **בסופו של דבר שתי משאיות עמוסות בריהוט נשלחו לישיבת 'שמעיה', ועוד שתי משאיות לישיבת 'בית א-ל'.**

ההצלחה ריגשה אותי. **אני בסך הכל פקידה בבנק.** אין לי כסף מיותר. הצדקות שאני זוכה לתת הן לא יותר מאשר בסטנדרט המקובל של עמך ישראל והנה יש לי הזכות לרהט בתי מדרש ובתי-כנסת. בזכותי יישמע בהם קול התורה ביתר נוחות וברוב פאר והכל באמצעות כמה שיחות טלפון.

עברו שבועיים וממחלקת הבינוי מתקשרים שוב. הפעם מחדשים את הסניף בירושלים. אני פונה שוב לחפש את הישיבה הבאה שתזכה במלאי. **הפעם המשאיות יצאו לכיוון הישיבות 'פורת יוסף' ו'רינת תורה'.**

עוד כמה טלפונים ובתי מדרשות בצפון ובמרכז מקבלים שולחנות וכיסאות, ארונות ומדפים. גם בבני ברק ובמודיעין עילית כבר יש לי 'לקוחות'. זכיתי לעזור גם לאברכים, ששמחו בארון חדש אצלם בבית. הודו לו, ברכו שמו.

בינתיים מספר הטלפון שלי התפרסם. הישיבות התחילו לפנות בשאלה האם אני יודעת על מישהו שמחליף ריהוט, ומעוניין לתרום אותו. 'העסק' הלך וגדל, וכך נוצרה גם רשימת המתנה.

יום אחד התקשרו אליי מיישיבת 'סלבודקה'. בישיבה הקדושה השולחנות והארונות הם בני עשרות שנים. הרבנים יושבים ליד שולחנות 'רוקדים' וצריך להחליפם בדחיפות. המזכיר של הישיבה שאל: **"תוכלו לארגן לנו חמש מאות יחידות?"**

חמש מאות! לא פחות! וכל יחידה מכילה שולחן וגם ארון. אף פעם לא התעסקתי עם מספר כזה. התיווכים שלי הגיעו לכמות של חמישים או שבעים יחידות בפעם אחת, הייתה פעם שתיווכתי אפילו מאה יחידות, אבל חמש מאות? אין לזה סיכוי.

"הייתי שמחה לעזור", אמרתי, "אבל אין לי מושג איך". לא עברו חודשיים, והנה אני מקבלת טלפון מהנגר של הבנק: **"סוגרים שני סניפים גדולים בנתניה, ויש לנו למסירה כמות ענקית של חמש מאות יחידות!"**

שלוש משאיות עשו את דרכן לישיבת 'סלבודקה'. השולחנות כבר לא רוקדים, רק הלב רוקד בתודה ובזמרה לבורא עולם. אשריכם בני הישיבות, שיושבים אצל שולחנו של מקום ולומדים את תורתו הקדושה.

להלן סיפור המעובד מתוך העלון 'השגחה פרטית'. יש בסיפור זה כדי ללמד אותנו כי בדרך שאדם רוצה ללכת- מוליכין אותו. להלן הסיפור מפי בעלת המעשה:

היה זה לפני כמה שנים. חזרתי מהעבודה בבנק שבו שימשתי כפקידה. בדרך ראיתי מודעה קטנה: "דרושים רהיטים עבור בית מדרש שהוקם לאחרונה. שולחנות, כיסאות וארונות לספרים. נודה מאוד על כל תרומה".

באותו רגע לא חשבתי שיש לי דרך לעזור להם, אבל הבקשה נגעה לליבי. החלטתי לתלוש אחד מהחלקים עליהם רשום מספר הטלפון. למחרת הגעתי לעבודה, והנה אני רואה נגר שמפרק לי את השולחן.

"סליחה, זה השולחן שלי", אמרתי. "תקבלי שולחן חדש", אמר. "פה זה סניף חדש. בהנהלה החליטו להחליף את הרהיטים". רק לפני כחודש הועבר הסניף למקום הזה.

זהו סניף יוקרתי שנועד במקור ללקוחות מחו"ל. הריהוט שבו מכובד ויוקרתי. התקבלה החלטה מלמעלה שהוא לא מתאים לנו כרגע. הפקידים צריכים לקבל ריהוט מודרני פשוט ואת הריהוט המגונדר, האיכותי, הכבד והמרשים, יש לזרוק.

הפקידות האחרות טענו שהריהוט הנוכחי מתאים ונוח, ובשביל מה צריך להחליף? אבל הנגר אמר שהוא קיבל הוראות מהנהלה וזה מה שעליו לעשות. הוא עבר משולחן לשולחן, מארון למדף ומכיסא למושב ופירק הכול. לפתע הוא פנה לכיווני ושאל: **"אולי את יודעת על מישהו שירצה את הרהיטים הללו?"**

נזכרתי בפתק שתלשתי אתמול בצהריים. "כן. יש לי מספר של מישהו כזה". התקשרתי למספר הטלפון. הסתבר שהוא שייך לרב בית-כנסת. "יש כאן תרומה של רהיטים לבית המדרש".

הוא שאל כמה שאלות ובירר לאן לשלוח את הטנדר כדי לאסוף את הריהוט. **"לא טנדר, משאית"**, הדגשתי, "יש פה כמות גדולה מכל דבר, והכל באיכות מעולה".

הרב התרגש, האברכים הגיעו להעמיס את הרהיטים ונדהמו מהאיכות, מהכמות, מהיופי ומהיוקרה. בית המדרש שלהם זכה בריהוט מפואר ממש. שמחתי. זכיתי לפאר את בית ה'.

אבל כאן הסיפור רק התחיל. השם שלי נקלט במחלקת הבינוי של הבנק, כאילו אני מכירה אנשים ומוסדות שצריכים רהיטים.

כעבור כמה ימים המהנדס של המחלקה התקשר אליי. הוא אמר שהם **סוגרים קומה שלמה של הבנק בבניין בתל אביב והם יפנו משם את כל הרהיטים.** "את מכירה מישהו שזקוק

הרב יצחק בן תפוחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רג'נה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקוב דב ז"ל יצחק יצחק בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בן פנינה ז"ל אברהם בן יונה ז"ל עמירם בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל אביגדור בן ג'וליה ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת נעמי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה אריה בן מרים ז"ל דוד יצחק בן פרחת ז"ל מרים בת שרה ע"ה אלון בן סעדה ז"ל גורג'יה בת נעמי ע"ה יעקב בן פרידה ז"ל מרים בת כותן ע"ה אילנה (מחורזה) בת שרה ע"ה שושנה בת נעמי ע"ה משה בן רוזה ז"ל סעידה בת בסה ע"ה בנימין בן דב ז"ל סעידה (מרדה) בת שמחה ע"ה שרה גבריאל בת נאוה ע"ה גרגורי צבי בן מרים ז"ל כל נשמות עם ישראל

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן פנינה ז"ל חי יזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעמי ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה סעידה בת תופחה ע"ה אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל נועה בת עיישה ע"ה הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל עזרא בן כאתון ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קסאנש בת דגיסט ע"ה סוליקה בת עיישה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעמי ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חמוטול בן רינה ז"ל ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל נעמי בת שרה ע"ה דינאל בן מיה ז"ל

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

גיליון מס' 1273

תורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

מטות מסעי - מברכין החודש - כ"ו תמוז תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

ה האדם צריך להשתדל בכל ענייניו לקיים את מצוא שפתי.

המקור בפרשה: "לא יחל דברו, ככל היוצא מפיו יעשה."

הוראה למעשה

האדם צריך להתבונן שלא ייכשל אפילו בקטנה שבקטנות, ובפרט כשמדובר באדם חשוב.

המקור בפרשה: "ואישה הפרם וה' יסלח לה." חז"ל אמרו: באישה שהפר לה בעלה את נדרה והיא לא ידעה - הכתוב מדבר, ואף על פי שלא עברה בפועל על האיסור, היא צריכה כפרה וסליחה. וכשהיה רבי עקיבא מגיע לפסוק זה, היה בוכה ואומר: "ומה מי שנתכוון להעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה - צריך כפרה וסליחה, המתכוון להעלות בידו בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר - על אחת כמה וכמה."

הוראה למעשה

בהגיע המצווה לידו, ימהר האדם לעשותה ולא יחמיצנה.

המקור בפרשה: "נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים, אחר תיאסף אל עמך." למרות שנאמר למשה רבינו שמיד לאחר קיום מצווה זו ייאסף אל עמיו ויסתלק מן העולם, הזדרז לקיים את המצווה ללא דיחוי.

הוראה למעשה

האדם צריך להחזיק את מנהיגי ישראל כאב וכפטרון.

המקור בפרשה: "וימסרו מאלפי ישראל." פירש רש"י: "להודיע שבחן של רועי ישראל, כמה הם חביבים על ישראל." עד שלא שמעו על מיתתו של משה היו אומרים: "עוד מעט וסקלוננו"; אך כאשר שמעו שמיתתו תלויה בנקמת מדיין, לא רצו לצאת למלחמה. העניין הוא, שהתברר למפרע שכל הפעמים שעם ישראל רבו עם משה היו מתוך שראו בו אביהם ופטרונם, ומתוך אהבתם אליו.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שדבר שהשכל מחייב שהוא אסור - עליו להבין זאת גם ללא ציווי מפורש.

המקור בפרשה: "הן הנה היו לבני ישראל..." וקשה: מדוע קצף משה על שלא הרגו את הנקבות, והרי לא ציווה אותם במפורש לעשות כן? אלא שהיה עליהם להבין זאת מעצמם, שכן אותן נשים הן שהחטיאו את עם ישראל. וכעין זה נאמר בפרשת בלק: "חטאתי כי לא ידעתי" - כלומר, היה עליו לדעת מעצמו.

הוראה למעשה

האדם צריך להרחיק את עצמו מן החשד.

המקור בפרשה: "והייתם נקיים מה' ומישראל."

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שהמסעות מכפרים, וכן הגולה למקום תורה - מתכפרים עוונותיו.

המקור בפרשה: "אלה מסעי בני ישראל." המסעות דומים לגלות, והם מכפרים. גם מי שמכתת את רגליו והולך למקום תורה ללמוד, מסעו הוא "על פי ה'", ולכן יש בו מעלה של כפרה. משום כך היו הראשונים גולים מבתיהם כדי ללמוד תורה, ובפרט רבי שמעון בר יוחאי וחבריו ותלמידיו. וסימנך: "צא ולמד."

נקי הדעת שכיורשלים

זקן חסידי לעלוב

בנו יחידו שיבדל לחיים טובים וארוכים הרב יצחק קורנבליט שיח' בתי הונגריין ושל ירושלים כולה.

הוא הותיר אחריו את בנו יחידו, נכדים וצאצאים ההולכים בדרכו.

והיה רצון שיהיה מליץ יושר בעד כל עם ישראל, ונזכה בקרוב ממש לקיום הייעוד: "הקיצו ורגנו שוכני עפר", בתחיית המתים, ונראה אותו שוב שוקד על תלמודו כימים ימימה, עם ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

הגה"צ הרב אברהם דוד קורנבליט זצ"ל

ב שבוע שעבר הסתלק לגנוי מרומים שכני היקר והטוב, הרב אברהם דוד קורנבליט זצ"ל, שנחשב לזקן חסידי לעלוב בישראל.

הרב קורנבליט הסתלק לבית עולמו בגיל 93, והיה מדמויות ההודות והמוכרות בירושלים עיר הקודש.

הוא נולד בירושלים כבנם הבכור של חיה והרב משה לייב קורנבליט זצ"ל, שהיה מחשובי חסידי לעלוב בעיר.

בצעירותו נשא לאישה את רעייתו הראשונה, בתו של הרב ירוחם ברנשטיין זצ"ל

משכונת בתי ברנשטיין. לאחר פטירתה נישא בזיווג שני לבתו של הרב שלמה לדרמן זצ"ל.

לאורך כל חייו היה הרב קורנבליט חסיד מובהק

הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו השלמה של האברך החשוב הרב יוסף מאיר בן שרה שיח' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמו ישראל

וידבר משה אל העם להחלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין (לא, ג)

ופירש רש"י: וידבר משה וגו' - אף על פי ששמע שמיתתו תלויה בדבר עשה בשמחה ולא איחר.

זה מלמד אותנו מוסר השכל, כי כאשר באים לקיים מצוות ה' יתברך, צריכים לשכוח כל חשבונות אחרים, ואפילו דברים רוחניים ביותר שנוגעים לעצמו, אפילו שיהיו כמו הרצון החזק של משה להיכנס לארץ, שלא בשביל לאכול מפירותיה היתה כוונתו אלא כדי שיתקיימו המצוות על ידו, כמובא במסכת סוטה (יד, א).

וימסרו מאלפי ישראל וגו' (לא, ה)

פירש רש"י: "להודיעך שבחן של רועי ישראל כמה הם חביבים על ישראל, עד שלא שמעו במיתתו מה הוא אומר עוד מעט וסקלני, ומששמעו שמיתת משה תלויה בנקמת מדין לא רצו ללכת עד שנמסרו על כרחן".

אפשר לפרש עומק הדברים, בהקדים מה שפירש האלשיך הקדוש, שישאל רצו ללכת במלחמה במסירות נפש בכדי לתקן נשמותיהם מחטא בנות מדין ולזכות לחיי העולם הבא. ואף על פי כן, כאשר שמעו שמיתת משה תלויה בזה, ויתרו על כל רצונם.

וזה היה אצלם כעין תשובת המשקל, שמקודם בשביל ענינים גשמיים שלהם כתוב "עוד מעט וסקלונך", ועכשיו ויתרו אפילו על תיקון נפשם וחיי עולם הבא בשביל חביבותו של משה כדי שלא ימות, ולא רצו ללכת עד שנמסרו על כרחן.

ופירוש "וימסרו על כרחן", שמשה לקחן בדברים שיעשו מה שנצטוו מהקדוש ברוך הוא בלי שום חשבונות, וכיון שרצונו של הקדוש ברוך הוא שילכו למלחמה, אינם צריכים לחשוב על שום דבר אפילו אם חייו של משה תלויים בזה. וזה מה שנאמר שנמסרו על כרחן, שטבלו דעתם לגמרי כדי לקיים רצונו יתברך שמו.

ואת בלעם בן בעור הרגו בחרב (לא, ח)

פירש רש"י: בלעם הלך שם ליטול שכר עשרים וארבעה אלף שהפיל מישראל בעצתו.

לכאורה לא מצאנו בפסוק שעצת בלעם הייתה תמורת שכר, ומה שהלך ליטול על זה שכר, יש לפרש: שהנה בלעם פסק לבלעם ממון הרבה (לשון רש"י במדבר כב, ה) על זה שיקלל את ישראל, וכיון שלא הצליח בקללתו כמו שנאמר "ולא אבה וגו' ויהפך הקללה לברכה", היה בלעם מתיירא שבלק לא יתן לו ממון הרבה, משום זה בלעם שהיה עין רעה ונפש רחבה כמפורש בפרקי אבות (ה, יט), עשה את כל התחבולות שיבוא הכסף לידו, ולכן יעץ לו עצה להחטיא את ישראל כמו שכתב רש"י (במדבר כד, יד) "אלקיהן של אלו שונא זמה וכו', ועל ידי זה יקבל שכרו. ונמצא, שדווקא מפני שמתחילה קראוהו לקללם תמורת שכר, לכן המשך יועץ העצה להחטיאם.

משה יחי ראובן ואל ימות".

אפשר לפרש, כי הנה על ידי שראובן וגד לקחו נחלתם מעבר הירדן נעשה המקום בחינת ארץ ישראל, ראה ברמב"ם פרק ח מהלכות רוצח (הלכה א) ובכסף משנה שם.

ולפי זה מתיישב היטב, כיוון שמשה שמע שלא יכנס לארץ ישראל, ואף לא יזכה להקבר בה, וכמו שאמר (דברים ד, כב) "אינני עובר את הירדן" ופירש רש"י אף עצמותי אינם עוברים, שמח משה מזה שלל הפחות מקום קבורתו נעשה גם כן ארץ ישראל, על ידי ראובן.

ואגב יש להעיר, דבפרשת "ברכה" כתוב אצל גד "וירא ראשית לו כי שם חלקת מחוקק ספון", ותרגמו אונקלוס ויונתן וכן פירש רש"י - מחוקק זה משה, שמשה קבור בחלקו של גד. וצריך עיון.

ושפטו העדה והצילו העדה (לה, כד-כה)

מובא במסכת סנהדרין (יז, א): "אמר רב כהנא, סנהדרין שראו כולן לחובה פוטרין אותו".

אפשר לבאר את זה, כי אין מציאות בעולם שאחד מישראל יהיה כולו חייב, ואם הסנהדרין אינם יכולים בשום אופן למצוא עליו איזה זכות, אזי כביכול הקדוש ברוך הוא בעצמו מלמד עליו זכות, ו"דבר ה' זו הלכה" אומר שיש עליו זכות, ופוטרין אותו.

והוא על דרך שמואב בפתיחתא דרות רבה: "אותה שעה סניגורין של ישראל משתק וכו', אומר לו הקדוש ברוך הוא נשתתק ואין אתה מלמד סניגוריא על בני, חיך שאני מדבר בצדקה ומושיע את בני". וכמו שהוא בכללות ישראל, כמו כן הוא בכל נפש מישראל.

סיפור קטן על יהודי גדול

הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

מספר הרב ה' פ' ר' י' ב' ה' פ' מ' ו' ת': "זכרתי איך באחד מיומי-דפגרא, התוועד עמנו רבי משה עד קרוב לעלות השחר. כיוון שהתגוררתי רחוק, הציע לי הרב לבוא וללון בביתו. התלוויתי עמו, וכשהגענו, הוא הציע עבורי את המיטה, ולא עזרו התנגדויותיי. לאחר מכן ראיתי אותו עורך קריאת שמע שעל המיטה, שארכה למעלה משעה. כשהוא סיים את קריאת השמע, כבר זרחה החמה... זו היתה עבודת קדשו. קרוב לשעה שמונה, הוא העירני, ואמר לי כי הגיע זמן קריאת שמע של שחרית. הלילה הזה, ליתר דיוק הבוקר הזה - לא יישכח ממני לעולם".

ועל פי זה אתי שפיר מאד מה שנאמר בתורה בפרשת כי תצא (כג, ד-ה) "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה' וגו', על דבר אשר גו' שכר עליך את בלעם בן בעור וגו' לקללך". ופרש רש"י: "על דבר - על העיצה שיעצו עליכם להחטיאכם", וכן בהמשך (פסוק ח) כתב רש"י וזה לשונו: "המחטיא לאדם קשה לו מן ההורגו וכו', ואלו (עמון ומואב) שהחטיאום נתעבו", ומשמע מרש"י שזה עיקר הטעם. ולכאורה הרי בפסוק לא מוזכרת כלל עצת בלעם להחטיאם, אלא הוזכרה רק המזימה לקללם.

אבל על פי הנ"ל מבואר היטב. שהנה הכתוב שם (פסוק ו) ממשיך "ולא אבה ה' אלהיך לשמוע אל בלעם ויהפך ה' אלהיך לך את הקללה לברכה", ולכאורה אין ענינו לכאן מה שהפך ה' בחסדו את הקללה לברכה, אלא באמת הכל ענין והמשך אחד, שהמואבים שכרו את בלעם לקלל, ומאחר שלא אבה ה' לשמוע אל בלעם וגו' וחשש שיאבד את הממון, לכן יעץ עיצה להחטיאם. וכל זה נסתבב ונגרם על ידי מואב ששכרוהו לקלל.

וכתבה התורה זאת רק ברמז, מפני כבודן של ישראל, שלא להזכיר את חטאם.

ויתן להם משה לבני גד וגו' את ממלכת סיחון מלך האמרי ואת ממלכת עוג מלך הבשן (לב, לג)

בזוהר הקדוש (חלק ג קנה, ב) אמרו על הפסוק (במדבר יא, ז) והמן כזרע גד הוא, "מה זרעא דגד נטלי חולקיהון בארעא אחרא, כך מן שריא עלייהו דישראל לבר מארעא קדישא" (כמו שבני גד לקחו חלקם בארץ אחרת, כך המן שורה על ישראל מחוץ לארץ הקודש). ודברי הזוהר הקדוש סתומים.

ואפשר לבאר על דרך הפשט, שכמו שגד, אף על פי שהיו החלוצים שכבשו ארץ ישראל ועליו נאמר (דברים לג, כ) "וטרף זרוע אף קדקד", אף על פי כן נטלו חלקם בארץ סיחון ועוג שאינה חשובה בארץ חמישה עממין ארץ זבת חלב ודבש (עיין ברמב"ן שמות יג, ה ודברים יח, א); כך אף על פי שכל ההשפעות באות מארץ ישראל, כמו שמואב בפירוש רש"י על הפסוק (דברים יא, ג): ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה, "והלא כל הארצות הוא דורש וכו', על ידי אותה דרישה שדורשה דורש את כל הארצות עמה", בכל זאת ירד המן רק במדבר לבר מארעא קדישא (מחוץ לארץ ישראל). ובא ללמדנו, שאף ההשפעות שנמצאות דווקא בחוץ לארץ, יסודן ושורשן הוא בארץ ישראל.

ובני ראובן בנו את חשבון ואת אלעלזא ואת קריתים ואת נבו וגו' (לב, לז-לח)

ובתרגום יונתן: "ואת נבו - וית בית קבורתיה דמשה".

למדנו מכאן שמקום קבורת משה הוא בנחלת בני ראובן.

ועל פי זה יש לבאר את המדרש פליאה (הובא בס' "ישמח משה" פרשת ואתחנן): "בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה לא תעבור את הירדן, אמר

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

הצדיק שנכלא בבית מארחו

לבקשתו.

כשנכנס פנימה, נחרד לראות אברך שפניו העידו עליו שנועד לגדולות. על אתר, הוציא מכיסו סכום כסף נכבד בכדי לשחרר את האורחים מהסגרם.

ואולם רק לאחר שהצדיק נעלם מעיניו, נזכר שהוא לא יודע אפילו מה שמו של אותו הצדיק

הצדיק הודה לו בחום רב ואף ברכו בעשירות מופלגה. לפני שנפרד ממנו פנה ואמר לו: "אם פעם תצטרך משהו, תגיע אלי ואשתדל לסייע בידך".

המשחרר היהודי הנהן בפניו לאות הסכמה. ואולם רק לאחר שהצדיק נעלם מעיניו, נזכר שהוא לא יודע אפילו מה שמו של אותו הצדיק. חלפו שנים. ברכתו של הצדיק התקיימה היהודי התעשר ולא היה חסר לו דבר. כך זה נמשך עד להתפגרותו של הפריץ.

לאחר שהפריץ מת, בנו שהיה שונא ישראל ואטום לב ירש את מקום אביו. אחד מצעדיו הראשונים היו שלא להחכיר יותר אחוזות ליהודים.

כשזה נודע לעשיר, הוא הבין שפרנסתו כעת בסכנה.

באותה תקופה שמו נודע לתהילה של הצדיק רבי יצחק אייזיק מזידיטשוב כבעל מופת ופועל ישועות עבור הכלל.

החליט איפוא העשיר לנסוע אליו ולשטוח בפניו את מצוקתו. "האם אתה לא מזהה אותי?" שאל האדמו"ר את היהודי שניצב בפניו.

הלה היה מוכה תימהון ומופתע לשמע השאלה. בת-שחוק ניבטה מפניו של יצחק אייזיק והוא המשיך ואמר לו: "אני הוא אותו האברך שלפני שנים רבות שיחררת מהסגר. אל תפחד, האחוזת תשאר בבעלותך".

בלב שמח ובוטח שב היהודי לביתו. לאחר כמה ימים נודע לו שהפריץ החדש נהרג ובמקומו התמנה מנהל עיזבון חדש.

הלה היה ממכריו של אותו היהודי העשיר ובשמחה רבה חתם איתו על חוזה שהאחוזת תשאר ברשותו למשך כל חייו.

כך שילם בשלמות הצדיק למטיבו משכבר הימים.

שמחה בזידיטשוב

לאותו הרגע שמארחם התכוון לשם שמים בכך שהכניסם לביתו ולא לשם תמורה כספית. אולם לאחר רגע, התעשת הצדיק מתדהמתו ושאל את מארחו: "מהו הסכום שאותה מעוניין בו?" מבלי להניד עפעף, נקב המארח בסכום אסטרונומי. או אז קלט הצדיק שהתיאבון הרב של מארחו לסכום הכספי הזה נבע מכך שהבחין בכספי הצדקה שהיו באמתחתו.

"דע לך" הגיב ואמר בתוקף לבעל הבית "שכל הכסף שברשותי שייך לעניים, אלמנות ויתומים. ואני לא מתכוון לתת ממנו מאומה".

"אם כך" זעק המארח בתוקף "אתם לא תצאו מפה". ותוך כדי שאמר זאת, נעל עליהם את הדלת. ארשת חרדה ומצוקה ניבטה בפני מלווי של הצדיק.

ואולם לעומתם, הבעת פניו, היתה שליווה ונינוחה. הצדיק פנה אליהם כשחיוך קל על שפתותיו ואמר: "אל דאגה, ישועת ה' כהרף עין". כשעה קלה לאחר מכן, נשמעו דפיקות על דלת הבית מבחוץ.

מעברו השני של הפתח נשמע קולו של אחד ממקורביו בעל הבית: "תפתח לי את הדלת, באתי לבקר אותך".

הוא שידל את בעל הבית להסכים לפתוח עבורו את הדלת

המארח התנצל בפני מכרו והסביר לו שאין באפשרותו לפתוח את הדלת, משום שישנם כמה "חצופים" בביתו שמסורבים לשלם לו עבור האירוח שהם זכו לו בשבת.

סקרנותו של אותו המכר הרקיעה שחקים לשמע הדברים. הוא שידל את בעל הבית להסכים לפתוח עבורו את הדלת, בכדי לסקור את פניהם של אותם האורחים.

לבסוף לאחר הפצרותיו הרבות, נעתר המארח

אתם לא תצאו מכאן". - את הצעקה הזאת שמע הצדיק מזידיטשוב בהיותו אברך צעיר לימים.

הכל החל בכך שכדרכם של צדיקים באותו הדור, אף הוא נהג לצאת לגלות ולאסוף בעיירות מרוחקות כספי צדקה עבור עניים, אלמנות, ויתומים.

פעם אחת בימי הקיץ הוא כיתת את רגליו כדרכו בקודש יחד עם שני מלווים בכדי לאסוף פרוטה לפרוטה עבור קשיי יום ואולם בפעם ההיא, איסוף הכספים היה כרוך בקשיים רבים.

מרב יגיעה וטירחה לא הבחינו שתיכף נכנסת השבת

בקושי רב הצליח הצדיק לאסוף מחצית מהסכום שהיה רגיל לאסוף בזמנים אחרים. עובדה זו גרמה לו להתאמץ ביתר שאת וביתר עוז, ואף אילצה אותו לאסוף גם בערב שבת קודש צדקה.

באותו יום השישי פקד הצדיק יחד עם עוזריו את כל בתי היהודים באחת העיירות המרוחקות. מרב יגיעה וטירחה לא הבחינו שתיכף נכנסת השבת והם עדיין לא הכינו עבורם מקום לשבות ביום השביעי.

כשהובא לידיעתם עניין זה, ניגשו לחצר המקווה המרכזי מתוך תקווה שמישהו יבחין בהם ויזמין אותם לשבות בביתו ביום השבת. ואכן תקוותם לא נכזבה.

יהודי אחד שלא הכירוהו קודם, הזמין להתארח בביתו.

כשהגיעו לבית מארחם, שמחו לגלות שמדובר בבית רחב ממדים שיש בו מספיק מקום עבורם.

השבת עברה עליהם בנועם ובהתעלות רוחנית. כדרכו בקודש, הצדיק היה ספון במשך כל השבת בשרעפיו מתוך דביקות אמיתית בבוראו.

כשניגשו לבעל הבית בכדי להודות לו על האירוח, הופתעו לשמוע ממנו את המשפט הבא: "ומה בדבר התשלום?"

הוא ומלווי לא שמו לב לכך שמארחם לטש את עיניו על צרור כספם. במוצאי שבת, התכוננו לצאת לדרכם. כשניגשו לבעל הבית בכדי להודות לו על האירוח, הופתעו לשמוע ממנו את המשפט הבא: "ומה בדבר התשלום?" - הצדיק קפא על מקומו. הוא היה בטוח עד

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

פרק ב' בשמחת חתן וכלה

ב שבוע שעבר זכיתי להשתתף באירוע מרגש ומשמח במיוחד - וורט. אך לא היה זה וורט של חתן וכלה בראשית דרכם, אלא של גרוש וגרושה, שזכו, בעזרת ה', לפתוח פרק ב' בחייהם ולהקים מחדש את ביתם.

השמחה הייתה גדולה מאוד, הן בקרב משפחתו וחבריו של החתן והן בקרב משפחתה וחברותיה של הכלה. החתן חי במשך שנים בגפו, ועם כל הקושי שבדבר תמיד הקרין שמחה, תקווה ואמונה שבקרוב ימצא את זיווגו. אמנם הדבר ארך זמן, אך אמונתו לא נחלשה - אדרבה, היא התחזקה, ובסופו של דבר זכה לכלה מיוחדת, שגם היא עברה תקופה לא פשוטה עד שמצאה את זיווגה.

התחושה באירוע הייתה שאין מקום לייאוש. להפך - דווקא לאחר קושי וצער יכולה לבוא שמחה גדולה יותר.

יש משל ידוע בחסידות: כאשר חבל נקרע וקושרים אותו מחדש, במקום הקשר הוא נעשה חזק יותר משהיה קודם. כך גם התחושה שהייתה באותו אירוע. כאשר זוג זוכה להקים מחדש את ביתו, יש תקווה שהקשר החדש יהיה עמוק יותר, יציב יותר ואיתן יותר.

השמחה הייתה ניכרת על פניהם של כל המשתתפים. ההתרגשות והאושר מילאו את האולם, ואפשר היה לחוש עד כמה כולם מתפללים ומאחלים שהפעם יזכו בני הזוג לבנות בית נאמן בישראל מתוך אהבה, שלום ושמחה.

בימים אלו אנו מתאבלים על חורבן בית המקדש. חז"ל אמרו: "כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים".

היה מסביר הרב משה ובר, שהלשון "חורבות ירושלים" מדויקת מאוד. חורבה היא מקום שכבר היה בנוי בעבר, אלא שנחרב. כאשר בונים אותו מחדש - הבנייה נעשית על אותם יסודות, אך באופן חזק ויציב יותר.

כך גם בזיווג שני. בני הזוג בונים מחדש את ביתם, מתוך ניסיון חיים, מתוך בגרות ומתוך רצון להעמיד יסודות חזקים ואיתנים יותר. וכשם שאנו שמחים בבניין מחודש של בית בישראל, כך אנו מתפללים שהקב"ה יבנה במהרה את ירושלים על יסודותיה, בבניין נצחי שלא ייחרב עוד לעולם.

יהי רצון שהשמחה הגדולה הזו תהיה סימן טוב לכל הגרושים והגרושות, שיזכו בקרוב ממש למצוא את זיווגם, לבנות בית של תורה, אהבה ושלוש, ומתוך ריבוי הבתים בישראל נזכה במהרה

לגאולה השלמה ולבניין בית המקדש, במהרה בימינו, אמן.

ההילולה החדשה של הדור

השבוע התקיימה ההילולה המסורתית, שבשנים האחרונות צברה תאוצה גדולה במושב עגור, הסמוך לבית שמש.

מדובר בהילולת המקובל הצדיק, רבי יצחק גבירא זצ"ל.

כידוע, מסופר שלאחר שנים רבות שבהן מקום קבורתו לא היה ידוע, הוא התגלה בחלום לאחת מתושבות מושב עגור וביקש ממנה לחשוף את מקום קברו.

לאחר שעשתה זאת, החלו יהודים לפקוד את ציונו הקדוש, ורבים זכו שם לשיעויות גדולות ומקיפות.

מדי שנה, בשנים האחרונות, לקראת יום ההילולה שחל בכ"א בתמוז, מגיעים יהודים מכל קצוות הארץ. האווירה במקום מיוחדת במינה - אווירה של קדושה, תפילה, שמחה והתעלות רוחנית.

השבוע נערכו במקום הסדרי תנועה מיוחדים

ציונו של המקובל הצדיק רבי יצחק גבירא זצ"ל סמוך למושב עגור

ומורכבים כדי לאפשר לקהל הרב להגיע בנוחות. לראשונה אף הוכשרה דרך עוקפת אל הציון, כדי שהמבקרים לא יצטרכו לעבור בתוך המושב ולהפריע את שגרת חייהם של התושבים.

האווירה במקום הייתה מרוממת במיוחד. אלפי יהודים הגיעו להתפלל, לשפוך את ליבם לפני בורא עולם ולהתחזק בזכותו של הצדיק.

ויהי רצון שהצדיק הקדוש הזה, שזכיתי לפקוד את ציונו פעמים רבות במשך השנה, ימליץ טוב בעד כל אחד ואחת מאיתנו.

ומאחר שהילולתו חלה בימי בין המצרים, יהי רצון שבזכותו נזכה שימים אלו ייחפכו במהרה לימי ששון ושמחה, ונזכה במהרה לגאולה השלמה, לבניין בית המקדש, ולתחיית המתים, ונראה אותו יחד עם כל הצדיקים, במהרה בימינו, אמן ואמן.

138 זכר-אליהו

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בציוד:

1. מה הקשר בין סוף פרשת פינחס לתחילת פרשת מטות?

תשובה: הנדירים והנדבות. בסוף פרשת פינחס, בפסוק שלפני האחרון, נאמר: "לבד מנדריכם ונדבותיכם", ואילו פרשת מטות נפתחת: "איש כי ידור נדר לה". מכאן שהנדירים הם הקשר בין שתי הפרשיות. שאלה:

2. מה הקשר בין תחילת פרשת מטות לסופה?

תשובה: פרשת מטות נפתחת בפסוק: "ידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמור: זה הדבר אשר ציווה ה'", ומסתיימת בפסוק: "ונובח הלך וילכוד את קנת ואת בנותיה ויקרא לה נובח בשמו." פירש רש"י בשם רבי משה הדרשן, שלפי שלא נתקיים שם זה, ה-לה הוא כמו לא (לא נובח). ומכאן המסר: כאשר האדם פועל על פי ציווי ה', מעשיו מתקיימים ונשארים לנצח. אולם כאשר הוא עושה דברים על דעת עצמו, מבלי להתייעץ עם ה' או עם תלמיד חכם המורה את דרך התורה, הדבר עלול להתקיים.

3. מדוע אצל האב נאמר: "ושמע אביה את נדרה", ואילו אצל הבעל נאמר: "ואם ביום שמע אשה", תוך הדגשה של יום השמיעה?

תשובה: יש כאן רמז שהבעל צריך לשמור על אשתו יותר מכפי שהאב שומר על בתו. לאחר שנישאה, היא זקוקה לשמירה רוחנית גדולה יותר, ולכן מודגש שהבעל צריך להיות קשוב אליה מדי יום, למה שהיא אומרת ולמעשה.

4. מדוע נאמר: "נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים", ויש כפל לשון של "נקום" ו"נקמת"?

תשובה: יש כאן רמז לשתי נקמות שהיה על משה לנקום במדיינים: א. על שיתפו פעולה עם בלק ונתנו לו את העצה לשכור את בלעם לקלל את ישראל, משום שכוחו של משה היה בפיו, ולכן ביקשו להביא כנגדו אדם שגם כוחו בפיו. ב. על שהחטיאו את עם ישראל באמצעות בנות מדיין.

5. הפסוק אומר: "ויקצוף משה על פקודי החיל, שרי האלפים ושרי המאות, הבאים מצבא המלחמה". רש"י מפרש: "ללמדך שכל סרחון הדור תלוי בגדולים שיש בידם למחות". מדוע מדגיש רש"י דווקא את כוח המחאה, ולא את כוח ההשפעה?

תשובה: רש"י מלמד שאפילו אם סברו אותם גדולים שלא יצליחו להשפיע על העם, עדיין הייתה מוטלת עליהם החובה למחות. חובת המחאה אינה תלויה בהצלחתה. מי שיש בידו למחות ואינו מוחה - נתפס בעוון אותם אנשים שהיה יכול למחות בהם. וכלשון הגמרא במסכת שבת (דף נ"ד עמוד ב'): "כל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה - נתפס על אנשי ביתו; באנשי עירו - נתפס על אנשי עירו; בכל העולם כולו - נתפס על העולם כולו."

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במייל. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לחתום, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
מרדכי
ורעיייתו
שידלי שיהי
ולכל
משפחתם
הצלחה
רבה, פרנסה
בשפע ונחת
מכל הילדים

שבת קודש כו תמוז תשפ"ו: הדלקת נרות: ירושלים: 7:12 תל-אביב: 7:27 חיפה: 7:20 מוצאי שבת: ירושלים: 8:29 תל-אביב: 8:32 חיפה: 8:33 ר"ת יום: 9:04

פרשת מטות-מסעי

שמירת הדיבור

להשמור בכל דיבור שיהיה בו רק תועלת וברכה לו ולזולתו, ולא נזק ח"ו!

נלמד, בדרך דרש ורמז, מהפסוק: "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (פרק ל-ג)

ומובא בשם האר"י ז"ל (ליקוטי תורה – פר' עקב) לבאר: "לא יחל דברו" – לא יעשה דיבורו חולין וזול, אלא ייקר כל דיבור היוצא מפיו. שכן כל דיבור פועל גדולות ונצורות בעולמות עליונים לטוב או למוטב. אם דיבוריו טובים וטהורים משפיע רוחניות וקדושה. בורא בהם סנגורים. ואם ח"ו דיבוריו רעים ואסורים, פועל בסט"א ח"ו. נברא מהם מלאך רע ומשחית המקטרג עליו תמיד. זהו שנאמר: "ככל היוצא מפיו" – למטה "יעשה" למעלה.

כתב החינוך (מצווה רלא) בזה"ל: "אעפ"י שאין בנו כוח לדעת באיזה עניין תנו הקללה במקולל, ואיזה כוח יש בדיבור להביאה אליו, ידענו דרך כלל מכל בני העולם שחוששין לקללות, בין ישראל בין שאר האומות, ויאמרו שקיללת בני אדם, גם קיללת הדיוט, תעשה רועם במקולל ותדביק בו המארה והצער. ואחר דעתינו דבר זה מפי הבריות, נאמר כי משורשי המצוה, שמנענו ה' מהזיק בפינו לזולתינו כמו שמנענו מהזיק להם במעשה, וכעין ענין שאמרו חז"ל (מו"ק יח.) ברית כרותה לשפתים. כלומר, שיש כוח בדברי פי אדם". עכ"ל.

ידועים דברי חז"ל (ב"ק ל.) "האי מאן דבעי למהווי חסידא יקיים מילי דניזקין" [=הרוצה להיות חסיד, עליו להיזהר ולשמור על הדברים העלולים להזיק לזולתו].

וביאר רבנו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו **בן יהודה**) עפ"י מה שאמרו חז"ל "ברית כרותה לשפתים". וכפי שמצינו דוגמאות לכך בתורה שבכתב ושבע"פ שמילים [של פורענות] היוצאות מפי האדם, אף בשגגה, עלולות לעשות נזק גדול.

וכפי שסיפרו חז"ל (כתובות סב) שרבי ינאי אמר על יהודה חתנו "כפו מיטתו". והיה זה כשגגה היוצאת מלפני השליט. ונח נפשיה דרבי יהודה. וכן מסופר בגמרא (מו"ק יח.) על דיבורו של פנחס למר שמואל אחיו, שהיה כשגגה היוצאת מלפני השליט שע"י דיבורו גרם אבילות, והוכיחו שמואל היאך לא נזהר בדיבור שהרי "ברית כרותה לשפתים". ע"ש.

נמצאו למדים, שיש בכוח הדיבורים לעשות נזקים גדולים, ומי שאינו מדקדק בדיבורו, עלול הדיבור להרוג בני אדם, זהו כוונת חז"ל באומרים "לקיים מילי דניזקין" היינו להישמר בדברים היוצאים מפיו שלא יגרמו כל נזק.

בספר קב הישר (פרק ז') מוכיח בדברים נוקבים אדם שמקלל חברו בעבור עניין זוטר, ואינו שם ליבו כי כל בני האדם נחשבים כאיש אחד, ולא יאות לזרע אברהם להיות הפה רגיל בקללות כי אם בברכות ודברים טובים שיש בהם נחת להשית. והאיש שמקלל את חברו, שנזק הוא לפני ה', שהרי נתן הקב"ה חכה לתוך פיו של בלעם הרשע, שרצה לקלל את ישראל ונהפכו לו הקללות לברכות.

ומובא על הגרי"ח זוננפלד זצ"ל ששמע את אחד ממקורביו שמקלל את אחד האפיקורסים בירושלים ואומר ימ"ש וכו' הגיב ואמר לו: אין אני נוהג כך. הקב"ה הרי מלא רחמים ויש לבקש שישב בתשובה וירוחם מה' ואף יזכה לעוה"ב. והעיד ר' יוסף שיינברגר זצ"ל: סח לי כ"ק האדמו"ר רבי יואל טייטלבוים זצ"ל: "מעולם לא הוצאתי מפי קללה על שום יהודי לא בכתב ולא בע"פ!"

"מחמת הקללות"...

סיפר הגר"ח פלאגי זצ"ל: פעם חלה אחד מגדולי התורה בחולי מסוכן עד שהגיע לגסיסה רח"ל ונעתק הדיבור מפיו, נעשיתי שליח לבקש בעדו התרה על כל הנדרים, הנדושים והקללות. ותכף ומיד אחרי שעשיתי את ההתרה, התחיל החולה להתרפא מחוליו, וקם ועמד ממיטתו. ושוב נתוודע, כי סיבת החולי הייתה מחמת הקללות.

תוכחת חיים – ויחי

ותגזור אומר ויקם לך...

בעיירה רופשיץ התגוררה משפחה ולה ילד משותק. יום אחד יעצו לבני המשפחה: "דרכו של הצדיק **רבי נפתלי מרופשיץ** לעבור לבית מדרשו דרך גשר צר הנוטה על פני הנהר. הניחו את הילד המשותק על גבי הגשר".

עלה הרבי מרופשיץ על הגשר כשהוא שקוע בשרעפיו, והילד, כצפוי, חסם את דרכו. חשב הרבי לתומו שהילד השתטח שם להנאתו, על כן דחקו ברגלו והורה לו "קום!" ויהי אך יצא הדבר מפי הצדיק, מיד קם הילד על רגליו... ופינה את המעבר. **באהלי צדיקים**

"השנה לא ימותו"...

סיפר הגר"ח קניבסקי זצ"ל: פעם הגיעו אנשי החברה קדישא אל **החזן איש** לפני חול המועד ושאלוהו: האם יכולים הם לחפור קברים קודם החג כדי שיהיו מוכנים לעת הצורך ובכך למעט טרחה בחול המועד?

השיב החזן"א: מי אמר שימותו בחול המועד? אמרו לו: עד עתה לא היה מצב כזה שלא מתו בחול המועד... אמר להם החזן"א: "השנה לא ימותו!" ואכן באותה שנה לפליאת כולם לא מתו בחול המועד והדבר היה לשיחת היום.

מנחת תודה

להיות נאמן בדיבורו ולקיים הבטחות שהוציא בשפתיו [אף שלא בתורת נדר]!

נלמד מהפסוק: ”לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה” (פרק ל-ג)

וכתב השל”ה הק’: לכאורה ”ככל היוצא מפיו יעשה” מיותר [אחר שכבר כתב ”לא יחל”]!! אלא מכאן תוכחת מוסר לאדם שיהיה נאמן בדיבורו וישמור מוצא שפתיו אף שלא היה בדרך נדר ולא היה מחוייב בדברים. כענין שאמר משה רבנו לבני גד וראובן והיוצא מפיכם תעשו. ופירש רש”י, שקיבלתם לעבור למלחמה עד כיבוש וחילוק.

אמרו חז”ל (בבא מציעא מח.): ”מי שפרע מאנשי דור המבול ודור הפלגה ומאנשי סדום ועמורה וממצרים שטבעו בים, הוא יפרע ממי שאינו עומד בדיבורו”. וצריך ביאור: מה שייכות ישנה בין מי שאינו עומד בדיבורו לטביעת מצרים בים סוף?

וביאר רבינו יוסף חיים מבגדד זצ”ל (בספרו בן יהודע) כי פורענות זו שלקו המצרים על הים, נבעה מהסיבה שפרעה לא עמד בדיבורו, שכן בתחילת השעבוד דיבר עמם פרעה בפה רך שיעשו עמו טובה, ובכך הטעה אותם. ואח”כ חזר בו ושיעבדם בפרך. על כן הטעו גם אותו, מידה כנגד מידה, כשבתחילה אמרו לו: ”דרך שלושת ימים נלך במדבר” וזה שגרם לו לרדוף אחריהם עם עמו וללקות על הים בחושבו שהם שינו ועברו על דבר השל”ה. לכן תולים פורענות זו של מי שאינו עומד בדיבורו בפורענות פרעה על הים.

עוד צריך ביאור: מה שייכות יש לחטאים ועונשם של דור המבול ודור הפלגה למי שאינו עומד בדיבורו? וביאר הגרי”ש אלישיב זצ”ל: דיבור הוא ממוצע שבין מחשבה למעשה. בדור המבול חטאו במעשה ואילו בדור הפלגה חטאו במחשבה. וכמו שפרע הקב”ה מהן על הכל, כן יפרע גם כל דיבור שהוא הממוצע ביניהם. עכ”ד.

כתב רבי יהודה החסיד ז”ל (בספר חסידים-תתרט) בזה”ל: ”אדם שגמר בליבו צריך להוציא בשפתיו, ואם אדם שדבר אמת בליבו וחשב וגמר בליבו, יכתוב שלא ישכח מחשבותיו ולא יחל דברו, ואם אינו יכול לעמוד בו, ילך אצל חכם ויתיר למחשבותיו, אעפ”י שלא הוציאם בשפתיו אלא גמר בליבו. לפיכך יהרהר על כל מחשבותיו שלא יהא בהם כלום כל זמן שלא הוציאם בפיו”.

”עליך לשמור מוצא פיה”...

מעשה בתלמיד של הגאון רבי אברהם פאם זצ”ל (ראש ישיבת תורה ודעת) שעמד לערוך שיפוצים בביתו. הוא הזמין שני קבלנים להצעות מחיר. עבר זמן ואחד מהם הציע מחיר, ואילו השני עדיין לא התקשר. התלמיד החליט לא להמתין ושכר את שירותיו של הקבלן שהתקשר ראשון.

שעה לאחר מכן התקשר הקבלן השני ובפיו הצעה זולה בכמה אלפי דולרים מההצעה של הקבלן הראשון. התלמיד התקשר מיד לרבי אברהם פאם לשאול מה יעשה? השיב לו הרב פאם: ”עליך לשמור על מוצא פיה ולשכור את הקבלן הראשון!”

אהוב על כולם

”היה לי ספק שמא זה נדר”...

סיפר הרב שלמה לורינץ ז”ל: בשנת תשס”ג זכיתי לקבל מכתב בדברי תורה מהגרי”ש אלישיב זצ”ל. זה כבר מספר שנים שלא היה כותב, מאחר והכתיבה לוקחת זמן, ובזמן זה יכול ללמוד עוד, משום כך הוא גדר בעצמו להפסיק לכתוב. ישבתי אז אצלו ודנתי לפניו דקות ארוכות בנושא, ואז אמרתי לו: ”אולי יהיה יותר קל אם אתמצת את הנושא במכתב ומרן יחזיר לי תשובה”... הרב אלישיב אמר לי ”בסדר”.

לאחר מכן אמר לי הרב אלישיב: ”אני לא עונה לאף אחד [בכתב] אבל לך עניתי היות שאמרת לי ”בסדר”, היה לי ספק שמא זה נדר”... מאה שנות אור

קבלת תוכחה

לקבל באהבה וברצון דברי תוכחה ומוסר !

נלמד מפסוקי התוכחה שהוכיח משה רבינו את בני גד ובני ראובן, החל מהפסוק: ”האחיכם יבואו למלחמה ואתם תשבו פה? (פרק לב-ו) והתשובה שהשיבו: ”גדרות צאן נבנה... ואנחנו נחלץ חושים” (פרק לב-טז,יז)

ולכאורה, אם מלכתחילה כך היתה דעתם של בני גד ובני ראובן, לעבור את הירדן ולהחלץ למלחמה, היה עליהם לומר זאת מיד כאשר התחיל משה רבינו להטיף להם דברי תוכחה [ולהסיר מהם חשד], ולא להמתין עד אשר יסיים את תוכחתו הגדולה והחרפה. אלא מכאן, שהיה חבל להם להפסיק את תוכחת המוסר של משה, שכן היו הם מאלה האוהבים לשמוע את התוכחות, כפי שאמר רבי בגמרא (תמיד כח.): איזה הוא דרך שיבור לו האדם? יאהב את התוכחות, שכל זמן שתוכחות בעולם נחת רוח באה לעולם. טובה וברכה באין לעולם ורעה מסתלקת מן העולם.

”קבלת תוכחה היא מבוא גדול לתשובה”! כך כתב המאירי בפירושו (על גמרא ברכות ז.) ומוסיף המאירי: וכבר ידעת כי שנאת התוכחה הוא מהדברים המעכבים את התשובה, מכל מקום מי שמתעורר מעצמו עליה ומכיר בעצמו רוע הנהגתו וחוזר ממנה מאליו, הרי הוא תכלית היראה ובחירת התשובה.

החפץ חיים הטיב להמחיש (בספרו עה”ת בחוקותי) כיצד נראה אדם המואס ב”תוכחות” שאינו מזיק בכך אלא לעצמו. וכך אמר: ”ישנם אנשים שיראים מן התוכחה [פסוקי התוכחה] ויוצאים מביהכ”ס בשעת קריאתה. כמו כן ישנן קהילות שה”בעל קורא” מבליע את התיבות וקורא בקול נמוך ורוב המתפללים אינם שומעים את הקריאה”.

”הדבר דומה בעיני” - אומר הח”ח - ”לאדם שהזהירו אותו לבל ילך בדרך אשר קוצים וברקנים זרועים בה, וחיות טורפות אורבות שם. אבל הלה לא שמע ולא הקשיב לקול מזהיריו, והחליט ללכת דווקא באותה הדרך. אלא שכיסה עיניו לבל יראה את המכשולים ואת החיות הרעות, ולא שם על לב, כי אדרבה, הסכנה עכשיו עוד יותר גדולה”.

הגאון רבי יצחק הוטנר זצ”ל סבר כי תלמיד שאינו מוכן לקבל תוכחת מוסר מרבו יש בו חיסרון בעצם שם ”תלמיד”. הנה דברים שכתב (בספרו פחד יצחק - שבועות): ”חידוש בהלכות תלמיד לרב... יש בה בקבלת דברי תורה מן הרב, מחייב מיוחד לקבלת תוכחה. ואם התלמיד מונע את עצמו מלקבל תוכחה מן הרב, הרי זה מפסיד ומשחית את דברי התורה שקיבל מרבו והשחתה זו היא האוסרת על התלמיד לדור במקומו של הרב”.

[זו הסיבה שכאשר תלמיד שמע מהרב הוטנר דברי תוכחה, הרגיש מחמאה כי זה סימן שמחשיב אותו לתלמיד...]

”להודות על דברי התוכחה”

פעם אירע סכסוך בין משולחי ישיבת סלבודקה. החליטו וולאז’ין למשולחי ישיבת סלבודקה. החליטו הנהלות שתי הישיבות להציע את הבעיה בפני בית דין שיורכב מגדולי תורה, ומה שיכריעו יהיה מקובל עליהם. נציג ישיבת וולאז’ין בדיון היה הגאון רבי חיים סולובייצ’יק זצ”ל, ואילו מצד ישיבת סלבודקה נשלח הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ”ל (הסבא מסלבודקה).

כשהרצו ב’ הצדדים את טענותיהם, יצא ביטוי מפי רבי חיים שהיה בו פגיעה דקה מן הדקה בכבודו של רנ”צ. נוכח אז במקום הצדיק רבי אברהם שנקר זצ”ל והוא מיהר להביע את תוכחתו לרבי חיים במילים קצרות: ”לפי מוחו, סבורני, שהיה עליו להיות מעט יותר ירא שמים”.

רבי חיים שסיפר בעצמו את המעשה, הוסיף: ”אותה שעה, כששמעתי דברים מפורשים יוצאים מפי הצדיק, הזדעזעתי כולי. אמרתי לנוכחים כי אם אין אלו אלא דברי תוכחה ומוסר הרי אני חייב להודות לו, אך אם נזיפה יש כאן, מוכן אני להתדיין עמו בדיון תורה, כי סבורני שנהגתי כשורה במה שהערתי לרנ”צ”.

גדולי התורה שישבו שם קבעו על אתר, כי מכיוון שרבי אברהם מוחזק כצדיק וחסיד שאינו נוזף לעולם בשום אדם, על כן יש לראות את דבריו כדברי תוכחה ומוסר, ורבי חיים חייב להודות לו על תוכחתו. ואכן הודה לו רבי חיים על דבריו.

עפ”י תנה”מ - ח”ג

לקרב את החוטאים ואת הנחשלים - להדריכם ולכוונם לדרך האושר שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מהפסוק: "והקרייתם לכם ערים ערי מקלט תהיינה ונס שמה רוצח מכה נפש בשגגה" (פרק לה-יא)

לומדים מפסוק זה - אומר בעל חידושי הר"ם - כיצד יש לנהוג עם אדם כזה שנכשל בעבירה חמורה, וכעת היהו נרדף, ונפשו מרה עליו על שהרג נפש בשוגג, וכאילו אינו מוצא לו מקום בעולם. שאז מאיר לו הקב"ה פנים ואומר לו: "ושמתי לך מקום" - עדיין לא אבדה תקוותך. יש לך אכסניה בה תנצל מרודפי נפשך. בדרך זו גם עלינו לנהוג: לתת סיכוי ותקווה טובה לחוטאים. לא להתייאש מהם, לא להרחיקם ולעזבם בדרך הקלוקלת. אלא לקרבם, להדריכם ולכוון להם את הדרך העולה בית ה'.

הנהגה מופלאה זו מהקב"ה שאינו דוחה ומרחיק את החוטאים מלפניו אלא מאיר להם פנים, רואים כבר מתחילת בריאת העולם אצל אדם הראשון אחרי החטא, נאמר (בראשית ג-כא), "ויעש ה' אלוקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם" ובתרגום אונקלוס, שעשה להם "לבושין דיקר" לא רק שלא הרחיקם מעל פניו, אלא אדרבה, העניק להם בגדים המכבדים את לובשם שהיו נחשבים ויכירו ביקרת מעלתם שהרי "מאני מכבדותא" - הבגדים מכבדים את האדם.

והאבן עזרא בפירושו על הפסוק הוסיף את המילים הבאות: "ומי ימלא גבורתו, ומי יספר מעשיו ונפלאותיו ואין חקר לגדולתו". מה התכוון האבן עזרא במשפט זה? היכן רואים כאן את גבורתו, נפלאותיו וגדולתו של הקב"ה? אלא כאמור, הן הן גבורותיו, והן הן נפלאותיו, כי למרות שחטאו לו אדם וחווה, לא דחה אותם ולא הרחיקם, כפי שנהוג במלכות בשר ודם, אלא קישטם בבגדי כבוד ותפארה להראות להם שלמרות חטאם, חשובים ונכבדים הם ולא אבדה תקוותם. כך גם עלינו לנהוג עם החוטאים (ושאינם בזזון להכעיס) לתת להם סיכוי ותקווה טובה לחזור למוטב.

וכבר ידוע הפולמוס בעניין הרשעים בזמננו, היאך להתייחס אליהם האם כתינוקות שנשבו, או כעבריינים לתיאבון, או כמומרים להכעיס? כי מצד אחד הביא החפץ חיים (בסוף ספרו אהבת חסד) בשם קונטרס "מרגינתא טבא" [לרבי יונתן מפולין] שיש לקרב את הרשעים ולהתפלל עליהם שיחזרו בתשובה (כפי שמצינו בגמרא (סנהדרין לז.) על רבי זירא שקירב את החוטאים. עיי"ש].

ולדעת המהר"ם מלובלין זצ"ל יש לאו "לא תשנא" אף ברשע גמור כל זמן שלא הוכיח אותו בשבט מוסר, שמה אם היה לו מוכיח היה מקבל, ומכיוון שבדור הזה אין מי שיועד להוכיח, ויצרו הרע מסייתו לחטא, לכן אין לדנו עד שנגיע למקומו, ויש לקרבו ולבקש עליו רחמים שישוב בתשובה שלמה. וכן הביא החזון איש למעשה (יור סי' ב' ס"ק כ"ט) שבזמננו הם כתינוקות שנשבו.

אך מאידך, ידוע בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל שבזמננו אינם כ"תינוקות שנשבו" משום שיש תקשורת ויודעים הכל על העולם היהודי מהתקשורת, ויכולים להגיע לכל הידיעות שחסר להם... אכן לפי מצב ההסתה הנוראה נגד החרדים שיש כיום בתקשורת הכללית הגדושה יותר מאי-פעם בנימוט אנטישמיות ובעלילות שקר, זה ודאי גורם להם להתחפר יותר בהבליהם ולהיות שבוים בשקריהם, ובוודאי אין בזה כדי שירצו להתקרב לעולם התורה. ושוב יש להתייחס אליהם, מחמת בורותם ורתיעתם, כתינוקות שנשבו, כפי שאמר החזו"א.

הגר"מ שטרנבוך שליט"א הביא (בשיחותיו) בשם רבו הגה"צ **רבי משה שניידר** זצ"ל שבכל מצב שהיה, חייבים לפעול במסירות נפש כדי להציל אפילו נפש אחת מישראל מאובדן רוחני. ולמד זאת בק"ו מהפסוק "וישב ממנו שבי" (כא-א) ופרש"י שפחה אחת. ובכ"ז יצאו כל ישראל למלחמה במסי"נ כדי להצילה מטומאה [אף שמדובר בשפחה שאין לה קדושת ישראל] כ"ש שצריכים לצאת למלחמה למען הציל יהודי אחד מסכנה רוחנית...

וסיפר שהיה לו לרבי משה קרוב משפחה שנתפס לישיבת המזרחי בלידא שבפולין, ושלח לשאול את החפץ חיים עד כמה חייב לפעול כדי להוציאו משם? והשיב לו החפץ חיים שצריך לעבוד במסירות נפש להצילו, וקרוב בעיניו שאף מותר לחלל שבת כדי להצילו מחינוכם, כפי שנפסק בשו"ע (או"ח שד סי"ד) שמותר לחלל שבת בשביל להציל יהודי משמד עכ"ד.

אחריות כבדה לגורל כל תלמיד בישיבה...

נשאל פעם הגאון **רבי שמחה זיסל ברוידא** זצ"ל אודות בחורים שאינם נוהגים כבני ישיבה באורחותיהם, האם יש לסלק אותם מהישיבה? והשיב: אצלנו לא נהוג לזרוק בחורים, כל עוד אינם מזיקים לאחרים... והוסיף: "לסלק בחור לגמרי מתוככי ישיבה זו אחריות כבדה ביותר, שכן תמיד יש לקחת בחשבון השיקולים מה יהיה עם אותו בחור לאחר מכן".

בהקשר לכך, סיפר עובדה מדהימה אודות הגאון **רבי איסר זלמן מלצר**: היה זה בעיצומו של לימוד בצוותא בו השתתפו גיסו **רבי דוד פינקל** זצ"ל ואחיו **רבי צבי ברוידא** זצ"ל, יחד עם **רבי איסר זלמן**. והנה לפתע מבחינים שרוחו של רבי איסר זלמן נסערה מאוד והוא חש ברע. כל ניסיונותיהם להשיב את רוחו ולהציל מפיו מה אירע, עלו בתוהו. רק לאחר שלגם מכוס מים ונח כמה רגעים שבה אליו רוחו ואז התחוויר להם מה פשר החולשה הפתאומית שחש: הוא נזכר לפתע כי לפני שנים רבות בעודו משמש כראש ישיבת סלוצק, סילק בחור אחד מהישיבה. ובשל כך תקפה אותו חולשה בהעלותו על מחשבתו מה עלה בגורלו של אותו תלמיד...

נסיך ממלכת התורה

בסבלנות ובעבותות של אהבה...

אנשים שהיו רחוקים מקיום התורה וקיום מצוותיה, היו נכנסים בחגים לבית מדרשו של הגאון **רבי מאיר שמחה הכהן מדוינסק** זצ"ל אך הדבר לא מצא חן בעיני חלק מהמתפללים שראו בזה זילות לקדושת המקום. על כן דרשו מהגבאים שלא להרשות את כניסתם.

ואולם כשנודע הדבר לרבי מאיר שמחה, מחה ע"כ נמרצות באומרו שאין למנוע משום יהודי את הכניסה לבית המדרש. ואדרבה יש לקרבם בעבותות של אהבה ובסבלנות והם ישתפרו בהדרגה: בשלב ראשון יקשיבו אל הרינה ואל התפילה. לאחר מכן כבר ידעו לענות "אמן". ואולי אח"כ, בהמשך, יתחילו הם להתפלל באופן שיהפכו במשך הזמן למתפללי בית המדרש, ולאחר מכן יהודים טובים וצדיקים המקיימים תורה ומצוות.

הלמות עמלים

להציל יקר מזולל...

תלמיד סורר היה בישיבתו של הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל שהלך ונתדרדר מבחינה רוחנית מדחי אל דחי, עד שצוות הרמ"ם והמחנכים חששו פן יקלקל את האחרים. ביקשו איפוא פעמים רבות מהרב צדקה שיסכים להרחיקו מהיכל הישיבה, אך הוא היה נחוש בדעתו לסרב לבקשתם.

יום אחד עלה לביתו המשגיח הרוחני ופכר את ידיו: "מה עושים איתו, כבר באו מים עד נפש!" נתן בו הרב צדקה עיניים חודרות ושאלהו בכאב עצום: "האם ישבת עליו בתענית?" ולא יסף.

לאחר כשנה, נערך בישיבה מבחן פומבי גדול, ובתוך הנבחנים נמצא גם אותו תלמיד קשה, אשר הוכיח מצוינות וגילה בקיאות והבנה נדירה בכל סוגיות מסכת בבא מציעא! נתברר להרב צדקה לתדהמתו, שמדובר כאן "במהפך" מושלם של אותו בחור.

בשעת לילה מאוחרת, כשכבר רוב התלמידים עלו על יצועם חיפש ומצא את התלמיד המצטיין הזה בפניה מוצנעת של היכל הישיבה, כשהוא רכון בשקידה על גמרתו. חיבקו באהבה ונשק לו במצחו, ודמעה רותחת גלשה על לחיו...

וזאת ליהודה

"כאב נורא שמגיע עד כסא הכבוד"...

שמענו מפי מזכה הרבים בהרצאותיו המרתקות, פה מפי מפק מרגליות, הרה"ג **רבי דוד ברוורמן** שליט"א את העובדה הבאה: באחד הסמינרים של "ערכים" היו כל חדרי המלון מלאים, והתעוררה שאלה על חדר יחיד פנוי, האם לתת אותו להורים עם בן שפרק עול ומוכן לשמוע. או לזוג קיבוצניקים שחמש שנים עובדים עליהם שיגיעו לסמינר?

שאלו את הגאון **רבי חיים גרינמן** זצ"ל והשיב: "לתת את החדר להורים עם הילד ולא לזוג החילוני". והסביר: "הילד הזה חוץ ממה שישפיע רע בעולם מעבירות, הוא גם מכאיב להורים שלו. והכאב שלהם מגיע עד כיסא הכבוד, וכאב שמגיע עד כיסא הכבוד הוא כאב שא"א לתאר ולשער. אם נוכל ע"י הסמינר הזה להוריד את הכאב הזה, הרי זה שווה אפילו אם בגלל זה זוג הקיבוצניקים לא יהיו בסמינר של ערכים"

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

נער-שליחויות שימימי

מעשה שהיה בערב יום מתן תורתנו בשנה זו - תשפ"ו.

אקדים לסיפור שאשתי שתחי', גדלה בבית של חסד ונתינה. אצל הוריה - שיחיו לאורך ימים טובים - הדאגה לזולת היא לא פרויקט עונתי חולף אלא חלק בלתי נפרד מהחיים.

אין זה פלא שהם אחראים בקהילת מגוריהם על שלל תחומי חסד.

כך גם למדה אשתי מאמה, לזכור לשלוח משלוחי מנות בפורים לאלמנות ושבורי לב וכדו', וגם בערבי חגים עמוסים לא לשכוח את מי שחשוב לא לשכוח.

כאמור, את המנגינה הזו ספגו מאמה - והמשיכה לנגן אותה גם בבית שלנו.

עד כאן ההקדמה, וכעת ניגש לענין.

לאשתי יש חברה אלמנה. החברה עבדה איתה בעבודתה הקודמת, ובמהלך אותן שנים התאלמנה מבעלה לאחר שנות חולי. הן עברו יחד כברת דרך, וגם לאחר ששניהן עזבו את אותו מקום עבודה, וכל אחת פנתה לדרכה בחיים, הקשר ביניהן נמשך.

החברה מתגוררת בשכונה סמוכה לשכונת מגורנו, וכמובן אשתי מביאה לה משלוח מנות בכל פורים וכדו'.

בערב חג השבועות האחרון, בקשה אשתי מבני הבחור שילך לשכונה הסמוכה, יקנה זר פרחים ויביא אותה לחברה לכבוד חג השבועות.

כמובן צירפה למשלוח פתק חם שכתבה.

בצהרי ערב החג יצא הבן לדרך, קנה פרחים והביא אותם עד לביתה. דפק בדלת, ואז זה קרה.

החברה פתחה את הדלת, נמלאה בהתרגשות ופרצה בבכי -

הבן שלי ניצב שם, אולי קצת נבד, אבל קולט שהוא שותף לרגע הרבה יותר גדול ממה שתיאר לעצמו.

אבל בעצם למה?

בסך הכל פרחים... לא!!

* * *

הוא עזב את המקום, ובמקביל החברה התקשרה להודות לאשתי.

ורק אז הושלם הפאזל.

כך היא שחה באוזניה:

יומיים קודם, ביום רביעי שלפני שבועות (השנה, כזכור, חל החג ביום שישי). עבר עליה יום מטלטל ומתיש.

נולדה לה נכדה במזל טוב, בת לבנה המתגורר בעיר אחרת.

בישיבה הממוקמת באותה עיר גם לומד בנה הקטן. אז היא ארזה מטעמים ומגדנות ל'ישיבה-בחור', וגם דברים-טובים לבן הנשוי, ויצאה לדרך.

ביקרה את בנה בישיבה, וכמובן גם את כלתה היולדת והתינוקת.

עד כאן הכל טוב ויפה, מכאן ואילך סיוט מתמשך.

בדרך חזרה הביתה נתקעה בפקק ארוך. מסתבר שהתרחשה תאונה רצינית, ועד שחזרה הביתה כבר ניצבו מחוגי השעון על 2 בלילה!

נו, קורה. הבעיה הקטנה שמחר ערב חג שחל ביום שישי, ולמחרת שבת קודש. צריך להספיק להכין ליומיים...

בבוקרו של יום חמישי - ערב חג השבועות - קמה בזריזות, מתוך ידיעה שבתה וחמשת נכדיה מגיעים להתארח אצלה בחג ובשבת שלאחריה.

הזמן קצר והמלאכה מרובה.

תוך כדי קילוף ובישול, הביטה סביבה וגילתה שאין לה פרחים לכבוד החג. חשבה לעצמה: לבקש מהבת שמתארכת אצלה לקנות פרחים זה לא לענין, גם ככה היא מספיק עמוסה בהכנת הילדים לחג.

הלב שלה נצבט.

ובאותו רגע הציף אותה הגעגוע. נזכרה בבעלה המנוח, שבמשך כל השנים הקפיד להביא לה זר פרחים חגיגי לכבוד החג - ועכשיו מי יקנה לה פרחים?

מתוך הצביטה הזו בלב נשאה לשמים וביקשה בשיא הפשטות: 'טאטע; אבא, תשלח לי פרחים לחג!'

ומעט אחרי זה - דפיקות בדלת...

בפתח עומד בחור חמד עם זר פרחים.

אמא של הבחור לא ידעה על הלילה המפרך כמו שבוודאי לא ידעה על התפילה החרישית...

הבחור הגיש לה בדיוק את מה שביקשה.

* * *

מעט שימת לב, זר פרחים אחד ופתק חם החיו נפשות. והפכו להיות באין-דעת שלוחי ההשגחה העליונה. הפרטית.

יש לכם במשפחה סיפורי "בין אדם לחברו" על יקיריכם (סבים, הורים, אחים או בנים) מוזמנים לשלוח למדור "סיפורים בני זמננו" פקס: 077-7671812 מייל: ahavemet@012.net.il (הפרסום בהתאם לשיקולי העריכה)

קוראים יקרים: אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל 0542538581 02-5671812 או במכשירי 'נדרים פלוס' "איש לרעהו מכוון אהבת אמת"

1006

מטות-מסעי

כניסת השבת: 19:30

יציאת השבת: 20:21

רבנו תם: 21:16

ע"פ אופק ת"א

כ"ו בתמוז התשפ"ו

טוב העלון השבועי

להחסות בה'

התרופה לכעס

קשה להאמין שיוכל לתקן זאת לחלוטין, וקל וחומר אם פעל ועשה מעשה בשעה שכעס. בכל רגע נתון עוברים בני אדם ניסיונות בחייהם של כעס. **השאלה היא: האם יש מענה ליצר הנורא הזה? האם יש אפשרות לרסן את הכעס ולשלוט בו? יש לכך 2 פתרונות: אקמול הרגעה לזמן המייד, ואנטיביוטיקה לפתרון ארוך טווח.**

אם נתבונן היטב, נראה כי הכעס נובע מהצורך להיות קיים, לחיות כראוי. ולכן, כשבאים להקטין אותו, שמזלזלים בנו, או שעושים דבר שמבלבל את חיינו, אנו קופצים בזעם. המטרה של הכעס טובה, אך התוצאה שלו הרסנית, שהרי אין לך כמעט אדם שאינו מתוסכל ומצטער מהתנהגותו בשעת כעס, וכפי שאומר הפתגם: "מה שהאחוה בונה שנים רבות - הורס כעס ברגע אחד". אתה יכול ליצור קשר נהדר עם האשה והילדים, הבוס והחברים, וברגע קטן של חוסר שליטה בכעס, אתה יכול להרוס הכל...

- המשך בעמוד 3 -

לפני כ-7 שנים, שנת התשע"ט, אירע מקרה נורא שטילטל מדינה שלימה: אופיר ודקלה חסדאי, זוג הורים המגדלים במסירות של 24 שעות סביב השעון שלוש בנות: אחת מהן סובלת משיתוק מוחי, השניה מניוון שרירים, כך שההורים הללו מוסרים להם את כל חייהם בכל רגע ובכל שניה.

בוקר אחד, נכנסים הזוג חסדאי לחניון בעיר רמלה ומחפשים חניה. לאחר כמה סיבובים בחניון התת קרקעי כשהם תרים בעיניהם אחר חניה פנויה הם מבחינים בזוג חניות פנויות, הם מתקרבים אל היעד בשביל להיכנס לחניה. בעודם מגיעים סמוך לזוג החניות הריקות, הם רואים אשה העומדת על אחת החניות, ומכוונת את בעלה הנמצא ברכב, שיכנס פנימה אל אחת החניות. אותו נהג נכנס ראשון לחניה, אך הוא עשה זאת בצורה עקומה ותפס את שתי החניות. אופיר חסדאי שעמד צמוד עם הרכב ורצה להיכנס לחניה השנייה, פתח את החלון וקרא בקול: "תזוזו בבקשה! אתם תפוסים שתי חניות, ואנו רוצים להיכנס לאחת מהן". אותה אשה שכיוונה את בעלה, פתחה לעברו במטר של קללות ולבסוף אף זרקה עליו את התיק שלה. אופיר ניסה להתגונן וירד מהרכב, אך עד שהוא ירד מהרכב, בעלה של אותה אשה התחיל לרתוח מזעם ועשה מעשה שלא יעשה... 2 המשפחות איבדו את כל חייהם ברגע אחד של... זעם וכעס!

רבתיי, אין לך מחלה יותר קשה ונוראה מהכעס. הכעס מאיים לפגוע בכל אדם ואישה עלי אדמות, והוא כל כך חמור שהוא מנסה להפוך אותנו לבעלי חיים!. הכעס מוציא את היצרים הקשים ביותר שבנו והופך אותנו לבהמות הפועלות ללא חשיבה, וללא אפשרות כמעט לתקן את אשר פעלנו בשעת הכעס!. אדם שזרק משפט קשה לאשתו או לבני משפחתו בשעת כעס,

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א צ.ב.מ. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. רוויה בת ולרי.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בת-חן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה. זיווג הגון: אביאל בן רויטל.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמיה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרח. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד. משה כהן בן נוהת ויוסף. יעקב בן שמחה. טליה מרים בת דינה וחיים. חסיבה בת רינה. יוסף בן נג'יה. יחזקאל בן ג'ורג'יה. פרחיה בת טובה. אירית בת צדיקה. תקוה בת פנינה.

סגולות וישועות

קבלת התפילות

1) אדם היודע בבירור שהכל מאת ה' יתברך - ה' ענוה לו גם מבלי שירבה בתפילה. שהרי ידוע לבורא עולם מה נצרך לו, ועיקר מטרת התפילה היא שהמתפלל יחדיר לליבו שהכל מאת ה', וכאשר הדבר חרוט בליבו - הוא נענה גם מבלי להרבות בבקשות.

2) כח התפילה גדול יותר כשהוא נעשה קודם שבאה הצרה, ולכן אמרו חז"ל (סנהדרין מ"ד): "לעולם יקדים אדם תפילה לצרה".

3) בני אדם נוטים להתפלל, ותוך כדי תפילה הם חושבים על דרך ראויה לישועה: רופא מסוים, עסקן מסוים, תרופה מסוימת - ואז אין הישועה מובטחת לבוא. העצה היא: לחזור ולהתפלל בלתי לה' לבדו, לקוות רק אליו, לדעת שהישועה רק ממנו, ואז אכן תבוא הישועה ב"ה.

4) כתב ה'פרי צדיק' (עקב) אדם המרגיש שמחה בלב בשעת התפילה או לאחריה - בידוע הוא שתפילתו מקובלת בשמיים.

5) אדם הרוצה שתקובל תפילתו - יאמר הבקשה עבור כלל ישראל. - מתוך 'לכתחילה' השגחה פרטית' -

הלכות והליכות

הרב אומר מעודה שליט"א / ישיבת "אור דוד"

שאלה: הגעתי לצימר ורציתי לחמם מאכלים במיקרוגל של המקום, אך איני יודע במה השתמשו אלו שלפניי, האם הדבר מותר?

תשובה: מיקרוגל בצימר או מלון - צריך לוודאות שהצלחת זכוכית שבמיקרוגל נקייה, ואז יכול לחמם (לא לבשל) מאכלים בתוך צלחת חד פעמית, על ידי כיסוי מלמעלה, ואפילו שהכיסוי אינו הרמטי כל כך, יש להקל. ואם אינו יכול לנקות את הצלחת זכוכית, יניח עליה צלחת חד פעמית, ויחמם עליה מאכלים על ידי צלחת חד פעמית אחרת מכוסה.

וכן כששתמש במיקרוגל בביתו לבשר וחלב, צריך לנקות את לכלוכי החלב או הבשר שנשפכו על הצלחת זכוכית של המיקרוגל, ולהשתמש בחימום המאכלים לבשר וחלב בכיסויים נפרדים, ואם לא ידע הלכה זו, ורוצה להכשיר את המיקרוגל, ינקהו היטב, ויניח כוס עם מים למשך כמה דקות, עד שיתאדו המים ויבלעו בדפנות המיקרוגל, והוכשר בזה, ומעתה ישתמש על ידי כיסוי.

צימר שאובזר בפחיות קוקה קולה בכיתוב ערבית או רוסית

לדעת הראשון צ"ח יצחק יוסף, המיקל לשתותו יש לו על מה שיסמוך, (דווקא בקולה, אבל לא "ספרייט" או "קינלי"), כיוון שגם אם מעורב דבר איסור הרי הוא בטל בשישים. ולדעת הרב לנדא (בעל ההכשר של קוקה קולה בארץ) אין להתיר לשתותו, מחשש תערובת טעם איסור שאינה בטלה אפילו באלף, ושמקור הטעמים יכול להשתנות ללא שום פיקוח, וגם מפני שבאותו קוי ייצור

משתמשים בדברים האסורים. (כך פורסם בשמם, ודעת מו"ר הג"ר שלמה מחפוד שליט"א כדעת הרב לנדא).

הסוד לאוירה טובה בבית 3

בבוקר עם מוטיבציה ורצון להצליח? האם ילד כזה ישמח להיות בבית? - לכן, יש ללמוד איך לנהל את הבית בצורה נכונה, שתהיה מלווה באווירה טובה!.

צריכים לחשוב ולבדוק איך האווירה שלנו דוקא בחיי היום יום: האם הילד שלך יוצא ללימודים עם נשיקה וחיבוק? האם הוא מקבל ברכה לבית שיצליח? שאתה מאמין בו? כשהוא חוזר מבית הספר והגן: איך הוא מתקבל? עם חיוך ושמחה? עם חיבוק וחמימות? או בקרירות ובמילים של ביקורת: למה לא סידרת את המיטה? למה לא אכלת את האוכל בבוקר?

כל מי שמנוי לתכנים שלנו, מקבל מידי פעם פתקים לתת לילדים עם מילים טובות מאבא ואמא: "יוסי, אני חושבת עליך גם כשאתה יושב בכיתה, ואני בטוחה שאתה תצליח", וזה לא יאומן לשמוע את המשפט של ההורים: כמה הילד משתנה, וכמה כוחות והצלחה זה נותן לו! ככה נבנית אווירה בבית: מפרטים קטנים!.

גם אווירה במצוות בבית: האם האווירה טובה? הליכה לבית הכנסת היא רק לחץ והערות? האם האבא מספר לכולם על ההתנהגות הנוראה של הילד?...

לאחר שדיברנו על חשיבות האווירה בבית, שהיא הגורם העיקרי לשמחה והאפשר של בני הבית להיות בבית, וזה הדבר היחיד שהם יקחו איתם לבית שלהם לעתיד לבוא. יש כאלו החושבים שאת האווירה יש לבנות באירועים מיוחדים של שבתות, טיולים, שבתות חתן, בר מצות וחתונות במשפחה - דבר זה אינו נכון.

החיים שלנו בנויים מהעיקר הגדול שהוא שגרת היום שמתחילה בהשכמה בבוקר, יציאה למוסדות העבודה והלימודים, חזרה לצהריים בבית, וסיום וכניסה לישון בלילה. החלק של האירועים המשפחתיים הם חלק קטן מאד. ולכן, את עיקר כובד המשקל באווירה יש לשים בסדר היום הרגיל: איך אני מעיר את הילדים בבוקר? עם צעקות ואיומים? עם בכיות וכעס? - ילד כזה מתחיל וממשיך את כל היום עם מרמור, צער ואכזבה שמלווה אותו כל היום. האם ילדים כאלו יחיו עם שמחת חיים ועם אווירה חיובית או ילדים שבורים וכאובים? ואיך הם יצליחו ללמוד כשצרחו עליהם בבוקר? זו אווירה קשה!.

אותו דבר לגבי השכבת הלילה - ילד שנכנס לישון רק אחר צעקות, העלבות, מרמור וריחוק מההורה שלו, הולך לישון בבדידות וכאב גדול - האם ילד כזה יכול להתעורר

אז מה עושים עם הכעס?

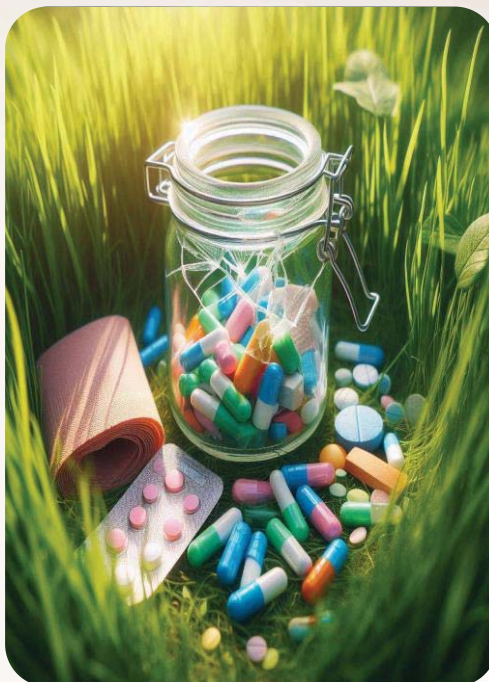
לך את כל עושרי הרב, אך מבקש אני לתת לך עצה שווה יותר מכל הזהב שאספתי בחיים, והיא: **"אל תגיב ואל תדבר שאתה כועס! תמתין לילה שלם ואז תגיב!"**.

הבן לא מבין מה כל כך מסובך בעצה הזו, ומבטיח לאבא שיקיים זאת בדבקות. האב נפטר והבן ירש אותו והחל לתת את ידו בעסקים. לאחר זמן מה, פונה אותו יהודי לאשתו ואומר לה כי לרגל העסקים עליו ללכת לכמה שנים למדינת הים לעשות סחר גדול, וב"ה הוא יחזור עם שלל גדול.

חולפות 18 שנה, אותו יהודי חוזר לביתו, וכשהוא עומד בפתח הדלת, הוא מציץ מהחלון ורואה את רעייתו מחבקת בחור צעיר ודואגת לכל מחסורו. הוא מרגיש זעם איום ונורא ורוצה להתפרץ פנימה בכדי להרוג את שניהם, ואז הוא נזכר בהבטחה לאביו ע"ה, לחכות עם הכעס לילה שלם. הוא בורח לפונדק קרוב, ומיד על הבוקר מגיע לביתו, אלא שהפעם הוא נכנס ברוגע ושלוה, ואחר שאומר שלום לאשתו, שואל אותה מיהו אותו בחור שחיבקה אמש. "זה בנך", אמרה לו אשתו, "והנה הוא ישן עדיין במיטה, שהרי יצאת מהבית לפני 18 שנה, ימים ספורים טרם לידתו". שמח היהודי ואמר: **"כמה מסוכן הכעס, וכמה חכם להלינו ולהמתין עימו!"**. אתה מרגיש שהכעס משתלט עליך - תברח, תשתוק. תגיב מזמור תהילים. תברח מהאש, אל תפתח שיחה ואל תפעל מאומה. בעוד כמה דקות או שעות יגיע הזמן!

מספרים על זוג יהודים שחיו בשלום ושלוה למשך שנות חיים. רק דבר אחד סיקרן את הבעל כל ימי חייו - לאשתו היתה קופסא מסתורית קטנה בחדר, עליה היא שמרה בקנאות רבה, ומידי פעם היתה מציצה בה ופותחת אותה. היא ביקשה ממנו מיד אחר החתונה כי לא יפתח את אותה קופסא לעולם. הבעל כיבד אותה ולא פתח את אותה קופסא מעולם...

לחינו, עונה הרב זלמן סורוצקין, בעל ה'אוזניים לתורה' ואומר: התביעה על משה רבנו לא היתה בגלל שכעס, שהרי מנהיג צריך לדפוק על השולחן ולזעזע את העם והקהל כשצריך (אף הרמב"ם כותב כי יש לחנך את בניו בכעס הפנים). **התביעה על משה רבנו היתה: מדוע כשהשתמשת בכעס, המשכת אחר כך להורות הלכות ולמסור שיעורים? שהרי הכעס שהשתמשת בו בהיתר, יכול להזיק בכל תחום אחר!**

כלומר, גם אם אתה צריך להעיר למישהו ולהראות לו זעם, אך מיד אחר כך חובה לקחת הפסקה ולעצור. להיכנס לעצירה ולא להגיב או לדון דברים אחרים, מפני שכעת שיקול הדעת שלך מוטעה! אם הערת לילדים בבית בזעם, אל תמשיך מיד לדבר עם אשתך על שיפורים בבית, מפני שהזעם יעבור גם לשטח שלה, על לא עוול בכפה! אתה צריך לומר לעצמך: "בשעה הקרובה אינני מגיב לאף אדם, לא פועל ולא עושה משהו, כי הכעס יתן לי לפעול בצורה לא נכונה ואף בצורה הרסנית שלא תהיה לה תקנה!".

מספר ספר חסידים (תרנה): מעשה ביהודי עשיר שהיה גר בירושלים. רגע לפני פטירתו מן העולם, הוא מצווה את בנו ואומר לו: "מוריש אני

בפרשת השבוע שלנו, מספרת לנו התורה הקדושה כי משה רבנו שולח את עם ישראל להילחם במדין. היתה זו המלחמה האחרונה של משה רבנו טרם ייפטר מן העולם, והוא מבקש מעם ישראל לעמוד ביעדי המלחמה בשלמות. אלא, שעם ישראל חוזר מהמלחמה כמנצח, אך עם דבר אחד 'קטן' שגרם למשה רבנו להגיב בצורה קשה: העם חוזר עם בנות מדין במקום להרוג אותן במלחמה. כשרואה זאת משה רבנו, מעידה התורה: **"ויקצוף משה על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה"**. לא נאמר 'ויכעס' אלא 'ויקצוף', כמו קצף העולה מעלה מעלה. משה רבנו ממש 'שטף' אותם בזעם על המעשה הזה. גם 'הכעס' של משה היה כקנאות על אי עשיית רצון ה' בשלמות. ומה קורה מיד אחר כך?...

משה רבנו אוסף את העם ומתחיל ללמד אותם הלכות של טומאת מת: כיצד יש להיטהר מכל המתים שהם הרגו במלחמה. ואז לפתע, מתפרץ אלעזר הכהן לדבריו ומתחיל להורות בפניו הלכות של טומאת כלים: אלו כלים צריכים טהרה מהמלחמה ואלו לא. מה זה הדבר הזה? מדוע מתפרץ אלעזר לדברי משה?... אומרים חז"ל כי בגלל שכעס משה רבנו על החיילים שחזרו עם נשות מדין, השתכחה ממנו ההלכה, עד כדי כך שאלעזר היה חייב להתערב ולהציל את המצב. ואומר רש"י כי בשלוש מקומות בחייו של משה הוא כעס.

נשאלת השאלה: וכי אסור להביע מורת רוח? אדם המחנך ילדים או קהל וכי אינו יכול להראות להם כעס, כמורת רוח על פעולותיהם? והרי כיצד ילמדו אם לא יורו להם שטעו? ומה רוצים ממשה רבנו? שיחייך להם שהביאו עימם את בנות מדין?

תשובה מדהימה שהיא סוד גדול

לעלייה לתורה, כהגרלו, אלא תן לו רק הגבהת ספר התורה". הגבאי נעשה חיוור כסיד: "רבנו, הרי הכל יודעים שהוא כעסן ורגזן, ואני אקבל את כל מנת הזעם!". "לא נורא", אמר הרב, "פעם אחת לא יקרה כלום!".

הגבאי פחד מאד והחליט לעשות מעשה, הוא הלך מיד אל יענק'לה העשיר וסיפר לו הכל: "תשמע, רציני שתדע שהשבת מתכוונים לעשות לך תרגיל. לא יתנו לך לקבל עליות לתורה, אלא רק הגבהה, תתכונן". שמע זאת הגביר ושמח. והנה, הגיעה שעת קריאת התורה בשבת. העלו לתורה מתפללים רבים מבית הכנסת, ורק את יענק'לה לא העלו. לבסוף, כשסיימו את קריאת התורה, התבקש יענק'לה העשיר להגביה את ספר התורה, וראו איזה פלא... יענק'לה עשה זאת ברוגע ובשמחה, עם חיוך רחב.

ראה זאת הרב ושאל אותו כיצד יתכן הדבר שהוא לא כועס ולא זועם?. חייך העשיר ואמר: "כבוד הרב, הכינו אותי מראש שאתה הולך לעשות לי הצגה ולנסות אותי. ידעתי מראש לאן אני הולך ומה עליי לעבור".

השיבו הרב ואמר: "יהודי יקר, דע לך, כי כל החיים שלנו הם הצגה אחת גדולה! בורא עולם לבדו שולח את פלוני לדבר איתך, ואת האיש בעבודה לומר לך מילה שתקפיץ אותך, ואתה רואה שכאן לא הלך לך, ואתה צריך לזכור שהכל מתוכנן מראש בהצגה של החיים ע"י בורא עולם. אם תדע זאת - לא תכעס לעולם! הקב"ה שולח לך ניסיון שתוכל לעמוד בו". זו האנטיבייטיקה לחיים נטולי כעס!

שני סוודרים קטנים בלבד! אבל מה זה המעטפה הזו שיש ליד הסוודרים?!". האשה פונה אליו ואומרת לו: "במעטפה יש צ'ק על סך 20,000 ₪ מכל מכירות הסוודרים שמכרתי כל השנים הללו!".

הכעס צריך סוודר! צריך מנגנון, תוכנית להסחת דעת כדי לא להגיב באותו רגע, ולא להישאב לתהום ולכדור אש הנורא שהוא מייצר,

שקשה לתקן אחר כך. לברוח למשך כמה דקות, לומר מזמור או לשתוק.

זה תרופת אקמול לשעת הכעס, אך יש גם אנטיבייטיקה לעקירת הכעס: מספרים על אחד מעשרי העיירה שהגיע אל הרב ותינה בפניו: "כבוד הרב, אני לא יכול להמשיך לחיות ככה, אני כל הזמן כועס, וכל דבר גורם לי זעם, כך שחיי אינם חיים!". הרב אמר לו כי יחשוב על הדבר ויחזיר לו תשובה בהקדם. לבינתיים, קרא הרב לגבאי של בית הכנסת, וביקש ממנו: "בשבת הקרובה אתה לא מעלה את יענק'לה העשיר

והנה, לרגל 50 שנות נישואין, הכינו להם ילדיהם ונכדיהם מסיבה גדולה - "חתונת הזהב". שכרו אולם ותזמורת, ואף הוזמנה רכב 'לימוזינה' יוקרתית שיביא אותם לאולם. איזה אושר איזו שמחה! הזוג המבוגר מתכונן בשמחה לאירוע הגדול, ואז, רגע לפני שהם יורדים ל'לימוזינה' שתיקח אותם לאולם, פונה הבעל לאשתו ושואל אותה: "אשתי, אולי תגלי לי את הסוד של הקופסא המסתורית אחר 50 שנה שאנו נשואים?! 50 שנה שאני מתאפק ורוצה לדעת מה את מסתירה בה?".

האשה חשבה מעט ואמרה לו: "אני מוכנה לגלות לך. לך ופתח את הקופסא". הבעל לא האמין למשמע אוזניו, וחיש קל הוא רץ אל הקופסא, על מנת לגלות את הסוד של חייו. הוא פותח את הקופסא ומגלה... שני סוודרים קטנים ומעטפה. "מה זה?!?!?", הוא שואל בסקרנות רבה. והיא פתחה וסיפרה לו: "לפני שהתחתנו, אמא שלי ע"ה אמרה לי: 'ראי בתי, כעת את צועדת לחתונה בשמחה ובאושר, אך מיד אחר החתונה מתחילים הניסיונות והקשיים. אני מציעה לך לקחת קופסא עם מסרגה קטנה, ובכל פעם שיהיה לך ניסיון של כעס ורגז מבעלך, תנשמי עמוק, ותלכי לצד לסרוג סוודר קטן. רק אחר שתסיימי לסרוג את הסוודר תחזרי לדבר איתו, ובטוח שעד אז יחלוף הכעס והדבר לא יקומם אותך כמו בשעת הניסיון, כך שתוכלי להגיב ביישוב הדעת".

הבעל רואה זאת ונדהם: "וואוו, אני נדהם. אני כזה בעל טוב, שבכל החמישים שנות נישואים הכעסתי אותך רק פעמיים?! שהרי יש פה רק

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: תמר בת אורטל, ציונה בת שרה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. **זיווג הנזן:** הודיה בת מירב, דוד בן סיגל שפרה, מיכל מרים בת לימור. **לע"נ:** מברוקה בת בובה, ניסים בן סניורה.

לע"נ אברהם סאלם יחיאל ת.נצ.ב.ה

מזל טוב!

לצוריאל בן צור לרגל יום הולדתו. יהי רצון שתבורך מפי עליון בכל הברכות הכתובות בתורה הקדושה. שתזכה לבריאות איתנה, נחת ושמחה ולהמשיך להגדיל תורה ולהאדירה כל הימים!.

תרומה לעלון לזיכוי הרבים

בנק פאני (52) סניף 188. חשבון 58-58-74
לכתוב עבור עלון טוב לחסות בה". יקבל החזר מס

החידה !? ממה ניזון יהושע בן נון כל ה-40 יום שהמתין למשה תחת הר סיני?

החידה: ממה ניזון יהושע בן נון כל ה-40 יום שהמתין למשה תחת הר סיני?

**הספר החדש של העלון בשלבי הכנה ב"ה...
תוכל להנציח הקדשה עולמית כעת!
אפשרות להקדשה על עמוד שלם!**

daniel777achiel@gmail.com

2 עקבות הנכתב - תוצאות n602:

התשלום תלוי בעובד?

בעת כתיבת הסיפור עם התשלום לשדכן, בו המחנות הציע לשדכן ללמוד שער הביטוח כדי לזרז הגעת התשלום, חשתי גרד קל באצבעותי.

האם הסיפור הזה יתפרש נכונה אצל הקוראים? האם לא יגרור ביקורת שהאיש כביכול הציע לשדכן להתחזק, במקום להתאמץ ולשלם את חובו? שמא כביכול יובן כי ניתנה כאן חלילה סוג של לגיטימציה למליני שכר?

בהכירי מעט את המספר, יהודי משכמו ומעלה, שאינו חשוד על זה ולא על זו, הדחקתי את החששות. ניסיתי להבהיר את הסיטואציה, בתקווה שהקוראים הנכבדים ישימו לב גם למנגינה שבה נאמרו הדברים, ויפנחו נכונה את המרווח הלבן שבין השורות.

בפניו של ר' משה לא עמדה שום אופציה לשלם לשדכן מייד, אף לא ע"י נטילת הלוואה. גם דבריו לשדכן - נאמרו מתוך נסיון להתחזק יחד כדי לפתור את הקושי ולא כהכאה על חזהו של הזולת.

סיפורים העוסקים בדילמות אנושיות מורכבות יקרים ללב, ולא פניתי אל הדרך הקלה והפשטה, להכניס תחתיו סיפור קלאסי שאינו מסבך את העניינים...

מתברר שטעיתי בשקול הדעת.

הורי התגובות, חלקן מושכלות ומושקעות באריכות מופלגת, עד שאפשר להוציא מהן ממש קונטרס שלם... וחלקן טעונות בכאב ורגשות עזים, של בעלי נסיון מר אשר שכרם הולך ועוכב בתואנות שונות, ומסתבר שאכן מדובר בפצע מדמם ורגיש ביותר.

וכשאדם טוען, נרגש, או כאוב, אי אפשר לסמוך על כך שיהיה ער למנגינה...

כשמישהו נתקל בסיפור שמזכיר לו תופעה אנטי מוסרית מקוממת כמו הכאת על חטא על חזהו של האחר, הוא לא נעזר בתווים כדי ללמד זכות, הוא זועק ומתקומם.

ומשכן, בחכמה שלאחר מעשה, עדיף היה לוותר על הסיפור.

במגבלות היריעה הקצרה העומדת לרשותי, אסתפק בהבהרה זו.

ומי שהדברים הכאיבו לו - אנא יענה ויאמר: סלחת!

ושאבתם מים בהשגחה פרטית

ערב ר"ח אייר, נסעתי עם כמה חברים למירון, נסיעה לילית מעייפת, ובדרך חזור הייתי מאוד-מאוד עייף, אמרתי לחברים ברכב: אני חייב לשטוף את הפנים במים קרים כדי שאוכל להמשיך בנסיעה, אני חייב לעצור בצד. החבר שישב לידי שאל: יש לך מים ברכב? אמרתי לו: לא! אין לי מים. אבל אני פשוט חייב לעצור!

קצת לפני מחלף לטרון, ראיתי מפרץ שמאפשר לעצור, ראיתי רכב לפני שגם עוצר, יצאתי מיד אחריו למפרץ בצד הימני של הכביש, והחבר אומר לי: הנהג ברכב שלפנינו כנראה בטוח שאנחנו הולכים לשדוד אותו... לפנות בוקר, עצירה פתאומית במפרץ, מה חולף לו בראש? אמרתי: אם זה מה שהוא חושב, הבה ניצמד אליו... נצמדתי ממש בקו אפס עד הרכב שלפני, ובטרם הספקתי לצאת מרכבי כדי לשאוף קצת אוויר קריר, אומר לי החבר במושב לידי: אתה רואה מה שאני רואה? הפניתי מבט ימינה, והוא מראה לי

המאכערים לא הצליחו - התפילות כן

לרעייתי היה תור חשוב אצל רופא שנקבע לשעה שמונה וחצי בבוקר, שעה שבה כמעט בלתי אפשרי עבורה להגיע בגלל שעות העבודה שלה. במשך כמה חודשים היא ניסתה לשנות אותו. היא התקשרה לקופת החולים שוב ושוב, ואפילו הלכה פעמיים למרכז הרפואי כדי להיעזר בנציגים שינסו להזיז את התור. התשובה תמיד הייתה זהה:

"אין תורים קרובים, האפשרות היחידה היא לעוד חצי שנה".

אך במקום להתייאש, היא התפללה על זה בקביעות, ובכל פעם שעמדה בתפילת שמונה-עשרה, ביקשה מהש"ת שיעזור לה למצוא פתרון.

ביום שני האחרון, ממש יום אחד לפני התור המקורי, היא התקשרה לקופה כדי לוודא מתי בדיוק התור וכמה זמן הוא אמור לקחת. משהו בלב אמר לה לשאול: "אולי במקרה מישהו ביטל למחר?" הפקידה בדקה בטבלה ואמרה לה: "אני רואה שיש תור פנוי למחר בשעה שתים וחצי בצהריים".

זו בדיוק השעה המושלמת עבורה, השעה שבה היא מסיימת את העבודה! כך נחסכה ממנה עוגמת נפש רבה, וזכינו לראות בעינינו שרק כשסומכים על הקב"ה - הישועה מגיעה. ברגע האחרון ממש, בלי עזרה מאף אדם ובלי "פרוטקציות", הכל הסתדר על צד היותר טוב. הודו לד' כי טוב.

הקב"ה שומר על בחורים שרוצים להתקדש

נסענו עם כל המשפחה להיות אצל הרשב"י במירון. מכיוון שלא היה מקום לכולם ברכב, אני ואחי נסענו באוטובוס דרך ירושלים.

עלינו לאוטובוס בשעה 10.00 בערך. הנהג נראה מתוח ולא רגוע עוד מתחילת הנסיעה, והרבה לגעור על נוסעים על דברים של מה בכך. בעיצומה של הנסיעה, הוא הפעיל את הרדיו בקול רם עם תכנים שאינם לרוחנו, ונראה היה שעשה זאת כדי להכעיס. נוסעים ניגשו אליו וביקשו ממנו בנימוס להשתיק או להנמיך את המוזיקה, אך הוא סירב, המשיך בשלו ואף החל לקלל.

אחי פנה אלי ואמר: "אנחנו בחורים חסידיים שנוסעים לשהות בצל הצדיק, ואסור לנו לשמוע דברים כאלו. הש"ת שומר אותנו. תבטח בהשם יתברך שיציל אותנו ממכשול, ואני מבטיח שנראה ישועה". הוא הוסיף ואמר לי שהוא מאמין באמונה שלמה בכוחה של האמונה התמימה, ואמר: "אני מאמין באמונה שלמה שה' יכבה את הרדיו הזה, כי אנחנו לא רוצים להקשיב לדברים כאלו". התפעלתי מאומץ בטחונו ומהצטרפותי לדביו בניע ראש.

באותו רגע שבו אחי סיים לומר את המילים הללו, פתאום, ללא שום סיבה נראית לעין, הנהג לחץ על הכפתור וכיבה את הרדיו לחלוטין למשך כל המשך הנסיעה!

זכינו לראות בחוש כיצד הקדוש ברוך הוא שומר את תפילתנו ומציל אותנו מן החטא.

ולכן החניה הקבועה נחוצה לי במיוחד, בפרט בזמני התפילות, כאשר המון המתפללים מגיעים ברכביהם, מחפשים מקום להחנותם, ויודעים כמו כל דיירי הבניין כי בפינת החניה זוהי חנייתי הקבועה ואין להחנות שם, גם אם היא כרגע שוממה.

וכך מוצא רכבי מנוחה קבועה, באין מהרהר ומערער.

עד לפני חודש ימים. אז החליט אחד משכני כי לו נאה כי לו יאה המנוחה, והחל להחנות את רכבו דווקא במקום החניה הקבועה, זו אשר איתי זה עידן ועידנים.

ידעתי כי מד' מצעדי גבר כוננו, והחרשתי. התחזקתי ב"שער הביטחון" ובדבריו המאירים, כי אין איש שיכול להזיקני, וגם אם נראה לי כי בחר השכן להחנות דווקא במקום חנייתי הקבועה, הרי שהדברים מוכתבים מלמעלה, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו כמלוא נימה.

התמקמתי לי איפה בפינה אחרת בחניה, מרגיש כמו התנחלות חדשה, יום היא שלי, למחרת של מישהו אחר, מתמך בין הרכבים, ובולם בחוזקה את הרטינה המאיימת לפרוץ מבין לסתותי.

עבר חודש, כלה חורף, ומודעה נתלתה בפתח הכניסה לבניין:

בגיל ובשמחה משתף השכן מקומת הקרקע, כי מאחר וכידוע לכולנו מאז הגיע לגור בשכונה גילה להוותו כי מיקמו בחצר בית מגוריו צובר גז רחב ידיים, ואשר בשל מסוכנותו לסביבה הצובר מתוחם בגדר, וגזול מטרים מכובדים מחצר ביתו, שמח הוא לבשר כי כעת ברוך ד' לאחר דין ודברים ממושך הצליח בס"ד לשכנע את חברת הגז 'סופרגז' להעתיק את מקום הצובר אל החניה המשותפת, ולאן מעבירים אותה? מצרף האיש את התמונה של פינת החניה בה החניתי בקביעות את רכבי. במקום זה יושלל צובר הגז מעתה ועד עולם, ולשכן תהיה הרווחה, כאשר חצירו תוכל להתרחב במספר מטרים מבורכים שהיו תפוסים שנים כה ארוכות על ידי הצובר הסורר.

ראו ראיתי את פניו המשחירות של השכן שהתנחל בחנייתי הקבועה לנוכח המודעה, בתוככי ליבי ניחמתי אותו 'על דאטפת אטפוך'... אך מליבא לפומא לא גליא.

המשכתי לשנן לעצמי, כי ד' מנהל את העולם, ואין אדם נוגע במה שמוכן לחבירו כמלוא נימה, וכמה טובה ומבורכת היתה החלטתו להתחיל ולהחנות בתקופה האחרונה דווקא בחנייה הקבועה שלי, כאשר כעת קל לי לוותר ולהפנים כי אין המקום שלי, ואף לו עצמו יהיה קל יותר לקבל את ההחלטה - כאשר טרם הספיק להשתקע במקום חניה זו. כמה טוב ה'!

מהצמקים קראתיך: להשליך החבילה על אבא

לפרנסתי אני עוסק במלאכת הקודש כסופר סת"ם. בתקופה האחרונה ישנם אתגרים רבים ולא פשוטים בתחום

הר"ר יוסף פון
רחומות

כיצד בהושטת יד שלו מהחלון החוצה, על גדר ההפרדה של הכביש, בצמוד אלינו נח לו בקבוק מים סגור!

יצאתי מהרכב, המום מההשגחה הפרטית המופלאה, בקבוק המים היה אמנם בלי הכשר ועם כיתוב בערבית, אך מים צלולים ונקיים, כשרים בהחלט לשטיפת פנים מרעננת, שטפתי את הפנים 5-6 פעמים, וכך יכולתי להמשיך בנסיעה עד בית שמש בשלווה וברוגע, כאשר שוב ההכרה מחלחלת למוח וללב, ה' שומר עלינו בכל צעדינו!

ממשיך ר' נטע ומעביר לנו מה שסיפרו השבוע 2 חברים בשיעור:

מנה אחת ל2 אורחים

ר' דוד חזן הגיע לשמחת בר המצוה שערך ר' נחמיה חשין לבנו נ"י. היתה זו סעודה למשפחה, וכמה חברים קרובים הוזמנו אף הם. בעל השמחה שטרוד היה באורחיו, קיבלו במאור פנים, ומיד פנה למלצר: "בבקשה תביא לי את המנה האחרונה שנשארה במטבח, אני ממש צריך את זה..." כאשר כוונתו לכבד בה את האורח הדגול.

ר' דוד התיישב בינתיים במקום הפנוי האחד לפני אחרון שנותר ליד אחד השולחנות, ובעל השמחה עזב את מקומו במזרח והחל להסתובב בין האורחים בכדי לחלק 'לחיים' למשתתפים השמחים בשמחתו...

המלצר חזר, עמד ליד שולחן המזרח עם המנה בידו, ותר בעיניו כמחפש את בעל השמחה. משראה כי בעל השמחה טרוד במזיגת 'לחיים' הסיק כי כנראה צריך הוא את המנה עבור עצמו ואי לכך הניח את המנה במקומו של בעל השמחה, לא ידע המלצר כי האיש-בעל השמחה כבר אכל לשובע ופינה את צלחתו עצמאית...

בעל השמחה המשיך להסתובב בין אורחיו ולשאוב מלוא חופניים נחת ממשתתפי השמחה... בינתיים ר' דוד מידענו צופה מרחוק במנה הממתנה לו, מחריש ומשתאה לראות כיצד יפול דבר.

והנה הגיע אורח נוסף להשתתף בשמחה. בעל השמחה שכבר שב למקומו בשולחן המזרח, קיבל את פניו במאור פנים כדרכו, ובחיוך של 'ראה נא השגחה פרטית מופלאה', הושיט לו את המנה המיותרת-מיותרת שהונחה על מקומו. האיש נטל את המנה בשמחה ובטוב לבב, חיפש ומצא את המקום הפנוי האחרון - בדיוק ליד ר' דוד מידענו, התיישב על ידו ולחש אל אוזנו: "אינני מעוניין 'להתבשר', במטותא ממך טול את המנה הזו ולך אכול בשמחה לחמך..."

ר' דוד קיבל את המנה "שלו" בשמחה וברוגע, כמי שידע מראש שהיא ממוענת אליו... כעת נודעה סיבת העיכוב, כי היה תפקידה של מנה זו - לכבד שני אנשים!

החרה החזיק אחריו ר' שייע וסיפר;

כבר 13 שנה שיש לי מקום חניה קבוע בו אני מחנה את רכבי. חניית הבניין בו הגני מתגורר צמודה לשטיבלאך,

כ"א תמוז תשפ"ו © כל הזכויות שמורות. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון כמתכונתו.

בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שנו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

ורוכש תפילין בנחת. כאן, ברגע אחד, תוך כדי שאני שופך את הלב בדאגה על המקצוע ומשלח היד שלי, אני מקבל פניה מהמקום הכי לא צפוי שיכול להיות: "אני רוצה תפילין עכשיו, ברגע זה, היום אתה מתחיל לכתוב", קיבלתי את המסר, ברוך השם הקב"ה שמע אל "תפלת העני" הפרטית שלי, ונתן לי להבין כי לא "מצב השוק" הוא הקובע אם תהיה לי פרנסה, אלא אבי שבשמים דואג לכלכל ולפרנס אותי ואת הנלווים אלי.

האם הבעיות שלי כולן נפתרו ברגע אחד באורח פלא? ממש לא. אבל הרגשת קרבת השם, האהבה, והידיעה הברורה שהקדוש ברוך הוא שלח לי אות ומענה בדיוק בעתו - היו שוות הכל. "שמעתי את תפילתך, אל תירא, אני איתך".

רעייתי קיבלה לא מכבר עבודה חדשה, ודווקא ביום שלאחר המעשה, הודיעו לה שישנו קושי מסוים ופרויקט גדול שבנו עליו מתעכב, וכרגע העבודה שלה מושהית... היא פנתה אלי ושאלה בחשש:

"נו, לאן הלכה לה אותה ההארה השמימית שהיתה לך רק אתמול?"

השבתי מניה וביה: "לא הובטחנו שכל הבעיות נפתרו כעת לחלוטין ואין יותר קשיים בעולם. אבל קיבלנו את המסר החשוב מכל: הקדוש ברוך הוא נמצא איתנו, והוא שומע אותנו!"

כפי המסופר על הרב מפוניבז' זצ"ל, שיהודי אחד בא אליו בטרוניה: "למה אני מתפלל והקדוש ברוך הוא אינו נענה לי?" השיב לו הרב באידיש: דאס איז נישט אז דער אייבערשטער האט דיר נישט געענטפערט, ער האט דיר "נישט" - געענטפערט. "זה לא שהקדוש ברוך הוא לא נענה לך. הוא ענה לך "לא". זו התשובה שקיבלת לעת עתה, והיא עשויה להשתנות בהתאם לתפילותיך, לזכויותיך, ובהתאם למה שבאמת טוב לך! אנחנו יודעים שהקדוש ברוך הוא שומע, והוא המנהיג את הבירה, ודי לנו בידיעה הזו כדי למלא את הלב באמונה ובביטחון.

המחשה נאה לזה: לאחרונה הובאו כאן 2 סיפורים מדהימים על אנשים שביקשו והתפללו על דירה בירושלים, ונענו באופן מופתי ומפתיע.

והנה הגיעתני שמועה נאמנה על אברך נוסף, מאותה קהילה עצמה, שגם הוא חפץ היה להתגורר בקרבת רבו, והיה שופך תפילות אין מספר לפני קונו שיזכה לגור בירושלים.

רבותי, השבוע הוא הוא נכנס לדירתו החדשה!

והיכן היא הדירה? ברחוב ירושלים שבבני ברק!

מה הפשט בזה?

בהחלט ייתכן שעבור אותו אברך לא רצוי לגור בירושלים כמשאת נפשו, מסיבה כלשהי, מסתבר שחמיו גר בבני ברק, ואולי רעייתו בסתר לבה אף מתפללת שימשיכו לגור בבני ברק.. [אני בקי בפרטי המקרה, זו רק דוגמה אחת לשבר את האוזן] ומכיון שבשמים לא מתעלמים מתפילות, קיבל האברך יחס מיוחד ומפייס, ותפילתו "נענתה" באופן כזה שלא יסתור את מה שמוכן וטוב עבורו באמת!

הזה. יש היצף של כותבים, ועל זאת, הקריסה של שער הדולר הביאה רבים מהעוסקים במלאכה זו לחשב מסלול מחדש. באחד הימים הרגשתי סוג של מצוקה כלכלית. אין הזמנות חדשות, דאגה עמוקה חלחלה ללבי: מה יהיה? מאיפה אתפרנס? איך אתמודד? מחשבות רבות ונוקבות ניקרו במוחי ולא נתנו לי מנוח.

בצר לי פניתי לכתובת האחת והיחידה. הולך אני להשיח את דאגתי לפני השם יתברך בארוכה. נכנסתי לכולל סמוך, ובדיוק התקיימה שם תפילת מנחה גדולה. החלטתי להצטרף לתפלה.

נעמדתי להתפלל בכוונה מתוך השתפכות הנפש, כשאני מתנתק מכל הסובב אותי כדי לשפוך את שיחי לפני בורא עולם. הודיתי על העבר, שפכתי את ליבי על ההווה, והרחבתי בתפילה על כל החששות המעיקים לקראת העתיד. הארכת בתפילתי מאוד. בסיום התפילה נשארתי לשבת על מקומי, פתחתי את התפילה הנוראה של ה"אור לשמים" מאפטא המורגלת על לשוני.

מילים אלו נוסכות בי כח לשרוד, וידעתי כי אין אני בתוך חדר לבד - אלא חוסה תחת כנפי הבורא. ובלשון קודשו: "ואם גם אתאמץ בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני להושיעני ולסמוך נפשי, מבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה". אמרתי את המילים הללו מעומק הלב, ולאחר התפילה חשתי כי הוקל לי פלאים. חשתי כי מסרתי את החבילה כולה לאבא שבשמים.

המשכתי לשבת על מקומי, וראיתי מונח על השולחן את הספר "דרכי נועם" מאת הרבי מסלונים שליט"א. פתחתי אותו באופן אקראי, והשגחה פרטית מופלאה כיוונה אותי בדיוק לסימן העוסק בתפילה - "מאמר שביעי", המדבר על מעלת "תפילה לעני כי יעטוף". שם הוא מאריך לבאר שישנו סגנון נשגב של תפילה המיוחדת לעני, שבה האדם שופך את כל ליבו כמים לפני ה' יתברך.

הרגשתי התגלות שמימית! הרי נכנסתי לכאן בדיוק בשביל זה: להתפלל, לשפוך את הלב מתוך העוני ולמסור את הדאגות שלי לבוראי. והנה, נפתח לפני בדיוק התיאור שבו העני שופך שיח לפני השם, מדבר אליו ומרגיש בחוש שהקדוש ברוך הוא שומע ומאזין לו. קראתי את הדברים והרגשתי שבורא עולם ממש מדבר אלי באופן אישי. והדבר נסך בי רוגע פנימי עמוק. חלחלה בלבי ובמחשבתי ההכרה, כפי שמבואר שם, איך יהודי עומד ממש לפני השם וחווה קרבת אלוקים, התקשרות ואהבה, עד שהוא מרגיש פתאום את בת הקול המדהדת: "בני אתה, אני היום ילידתך".

טרם סיימתי לקרוא את השורות המלבבות הללו בספר, וצג הטלפון שלי הבהב. על הקו היה ידיד קרוב - רחוק: "שלום עליך ר' יוסף, מה שלומך? אני צריך בדחיפות תפילין, עכשיו!" שאלתי בתמיהה, מה קרה, והוא השיב: "בני עומד להינשא בעוד חודש. מסרתי את התפילין שלו לבדיקה, ומתברר שהן ברמה הלכתית ירודה מאוד, למרות ששילמתי עליהן טבין ותקילין. אין לי ברירה, אני חייב תפילין חדשות ומהודרות מיד, ללא דיחוי".

הייתי כלא מאמין. הרגשתי שאך קיבלתי הארה וסימון משמים, והנה הפרנסה גם היא עולה מאליה. הרי לא מדובר בבר מצווה, שאדם מתכוון אליה חודשים מראש

כ"א תמוז תשפ"ו © כל הזכויות שמורות. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון כמתכונתו.

בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שנו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

יצאתי ידי חובת השתדלות, ועכשיו הזמן לדבר עם הבורא יתברך. סטיית מהמסלול המתוכנן שלי, נכנסתי לבית הכנסת לומר כמה פרקי תהילים ובקשתי מהקב"ה שיעזור שמישהו יתקשר אלי ויציע דירה! כי אני לא מסוגל בשעה כזו להתחיל להתקשר לאנשים, ואף אינני יודע למי לפנות, ובקשתי שיהיה לכל 10 בחורים מיטות לישון ברווח ובנקל...

ויקשב ד' וישמע!

אני טרם כיליתי דברי, ואני מקבל שיחת טלפון:

- מדברים מהגמ"ח של בגדי ילדים לשמחות, אתה חיתנת השבוע? השאלת בגדים מהגמ"ח?
- אין לי כבר ילדים בבית, אולי הנכדים לקחו... מה זה קשור אלי ואיך הגעת אלי? והלה מתעקש: מחילה, אתה לקחת בגדים וצריך להחזירם...
- אמרתי שוב: חיתנתי השבוע את בתי הצעירה... אין לי בכלל ילדים בגילאים אלו.... אין לי מושג במה מדובר, אולי תברר בבית, אולי עם הילדים הנשואים...

ואז נזכרתי מה ביקשתי לפני רגעים ספורים, ואמרתי לו:

- אולי אתה בכלל מתקשר למטרה אחרת ממה שאתה חושב? אני ממתין כעת לשיחת טלפון שתגיע ממשהו שרוצה לתת לי דירה לשבת... אולי אתה תהיה השליח הטוב משמים?
- "אני לא יכול לעזור לך עם דירה שתתאים לאירוח זוגות, אבל אם אתה רוצה אני יכול לעזור לך עם מקום לישון ל-10 בחורים"
- בום!!! לרגע צבטתי את עצמי, מוודא שאינני הוזה בהקיץ בצהרי היום.
- במה מדובר? אתה מתכוון לתת לי איזה מחסן שבו תפרוש 10 מזרונים על הרצפה?
- לא, זה לא מה שאתה חושב... אלו מזרנים הרבה יותר טובים מאלו שיש לך בבית... יש לי חנות ובה תצוגה גדולה של מזרנים, ואני יכול לאפשר לעד 10 בחורים שישנו שם על מזרנים שבתצוגה, אלו המזרנים הכי טובים בתחום... גם אין צורך לסחוב כריות ושמיכות, רק תביאו מצעים, הכל מוכן ומזומן!

כזו אופציה של הכנסת אורחים כלל לא העליתי על דעתי, והחנות שלו ממוקמת במרחק 60 שניות הליכה מביתי!

עדכנתי מיד את הבחורים שב"ה מצאתי מקום אירוח עבורם, ושרק יביאו עמם מצעים, אבל מצעים גדולים שיתאימו למזרנים של חדרי הורים. הם התפלאו מאד, לכל אחד מיטה כזו? למי יש דירה עם 10 מזרני הורים? אמרתי: תבואו ותבינו הכל... כשהגיעו למקום הם היו שבעי רצון, כאשר ראו שאכן לכל אחד מוכנה מיטה גדולה בשיא הנוחות!

כשראיתי איך הקב"ה סידר לי את העניינים תוך כדי תפלה, ובצורה כה מפתיעה ומדויקת, כמו שביקשתי שבעל הדירה מעצמו יתקשר אלי... בלי שהוא עצמו יודע לשם מה התקשר, עכשיו, הצעד הכי מתבקש היה לחפש מהר את מס' הטלפון של "בטחוני בצורה"!

מאמר שביעי לפני ה' ישפוך שיחו

שברור לו שחבירו מאזין לו ושומע כל מילה שהוא אומר, אין זה דומה להרגשת הקירבה והנעימות כשהם נפגשים ומשוחחים פנים אל פנים, עד"ו גם בהרגשת העמידה לפני ה' יש חילוקי מדרגות, ויש דרגה של בהירות האמונה שהוא כעין ראייה איך הוא עומד ממש לפני ה', וחש את "קרב ה'", את הקרבה, את השייכות ואת האהבה. בשעה כזו הוא מרגיש כמאח"כ (תהלים ב"ח) ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך, שאל ממני ואתנה. ותחת השראת "שאל ממני ואתנה" נפתח לבו והוא עומד ושופך שיחו לפני ה', את כל המונה על לבו, את כל המצוקות, את המכאובים ואת הדחיות שהוא סופג, ומרגיש שתקשיב אונן. ופעמים שתוך כדי התפילה הוא מקבל הרגשה שגם נשע ממצוקתו.

ב. תהייתה אונן קשובות עוד נכלל בתפילה לפני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו, שמבקש על עצם הדבר שיזכה לשפוך שיחו לפני ה', שתנתן לו האפשרות להתפלל ויסירו ממנו את כל הדברים המעכבים בעדו מלשפוך שיחו. הוא ניגש להתפלל תפילה לפני ה', אך אין לו בהירות, הוא בעצמו אינו יודע מה הוא רוצה ועל מה יבקש ויתפלל. הוא לא מרוצה מעצמו ואינו מרוצה מהנהגת הבורא עמו, אבל לבו גנוח ואינו יכול להתפלל. על כן בקשתו הראשונה היא "ה' קרוב ה' לכל קוראי (תהלים קמ"ח), ותכין לבם תקשיב אונן (שם י"ח).

בהרגשת קרוב ה' לכל קוראיו יש חילוקי דרגות גבוה מעל גבוה. עד"מ לאדם המשתנה עם חבירו בטלפון, למרות

גמ'ת שמלות, הנות מזרנים, ובית הלון

ביום רביעי בשבוע שעבר זיכני הבורא יתברך להכניס את בת הזקונים שלי לחופה. לקראת שבת שבע ברכות הקב"ה דאג שתהיה דירה עבור המחנות דירה טובה, גדולה ומרווחת.

הר"ר אהרן כהן
ניחן

הגיע יום שישי, השעה 13:00 בצהריים. ב"ה ההכנות מאחורי, כמעט הכל מוכן לקראת שבת המלכה, אני עומד לצאת למקווה להתכוון לשבת קודש. ואז אני מקבל טלפון מאבא שיחי', מוודא שלוקחים בחשבון שהוא מגיע לשבת להיות עמנו בשמחתנו.

נכנסתי לסוג של הלם. עבור הורי שיחיו יש לי חדר שמור בבית שלנו, אבל בדרך כלל הוא מגיע לשמחה עם כל "החבורה" של הנכדים הבחורים, מגין שלם בלי עין הרע... הם באים ומשמחים מאד, וזה מוסיף מאד לאווירת השמחה. אלא שצריך לשם כך להכין עוד 10 מיטות!

התקיים בנו "בתולה נישאת ביום הרביעי", ובתוך הטרדות וההכנות פרח מזכרוני שצריך לארגן גם את זה...

עכשיו יום שישי בשעה 1.00 בבצהריים! לארגן כזה דבר זה לא קל, וגם לא נעים להתקשר לאנשים בשעה כזו לבקש דירה... כדי לתת דירה לשבת צריך להספיק לארגן אותה, ואלו שיוצאים מביתם לשבת - כבר עומדים עכשיו עם המזוודות בדלת... לפנות עכשיו לאנשים זה כרוך באי נעימות רבה והסיכוי לקבל כעת דירה של 10 מיטות נושק לאפס או למינוס...

ריבוננו של עולם, מה עושים עכשיו? החלטתי לנקוט בהשתדלות אחת ויחידה. פניתי לשכן אחד שהציע לי בתחילת השבוע דירה גדולה. השתדלות מסוימת יש הרי לעשות, ואולי זו ההשתדלות הנדרשת.

אך לא, התברר שבסוף הוא לא יוצא לשבת.

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולה ז"ל

עלון מס' 1099

פרשת מטות מסעי - "תפילה מעומק הלב"

פיצוחים, מכל הצבעים, מכל המינים ומכל הסוגים. וגם הבאתי בקבוק קולה אורגניל, מהמפעל הכי טוב, לא חיקוי, לא כמעט. ותדע לך, משה, כל זמן שה' נותן לי בריאות וחיים, וכוח ללכת על הרגליים שלי – כל יום חמישי בערב, אני אמשיך להביא לך כל טוב". מיד כשהוא שומע את זה, הוא מרים את העיניים לשמים, ואומר: "ריבונו של עולם, למה רק שבעים שנה? תן לו, לכהן הגדול, מאה ועשרים שנה...". נשמע הגיוני? בהחלט שלא. וודאי שמשה ימשיך להתפלל שהכהן הגדול ימות כדי שיוכל להשתחרר מעיר המקלט. איזו תועלת, אם כן, הייתה לאימו של הכהן הגדול מהבאת האוכל? תועלת גדולה מאוד היתה לה: עד היום הוא התפלל תפילה מעומק הלב, על מות בנה. מעכשו הוא מתפלל לריבונו של עולם: "קח אותו שימות, אבל בלי לחץ... כי גם במקרה הכי גרוע, שלא תקח אותו – בליל ששי אני מסודר...". היא הכניסה לו אופציות, והתפילה כבר לא אותה תפילה. הלימוד שעלינו ללמוד ממעשה זה הוא, שלא להיות כאותו רוצח בשגגה! לא להתפלל תפילה עם "אופציות"! לזכור תמיד שרק הקדוש ברוך הוא יכול למלא בקשתנו. רק הוא יכול להושיע אותנו מצרותינו ולהיטיב לנו. רק עליו אנחנו צריכים לסמוך, ורק אליו להתפלל! יהודי העומד להתפלל, צריך לדעת שהוא עומד רק לפני ה', ורק ה' יכול לעזור לו. אין אופציות אחרות. תארו לעצמכם אדם, שעומד מול הקדוש ברוך הוא ואומר: "ריבונו של עולם, יש לי כאבי בטן חזקים, ואני כבר כמה ימים בבית. בבקשה, תרפא אותי, אבל אם אתה לא תרפא – אני "אקפץ" לקופת חולים, והרופא שם יתן לי כדור...". כלום כך היא צורת תפילה? אדם צריך להתפלל אל הקדוש ברוך הוא מתוך ידיעה שרק הוא יתברך יכול לעזור לו. זו האופציה היחידה, אין אחרות. גם אם אדם הולך לרופא אחרי שהוא מתפלל, והוא מתרפא – הרפואה לא הגיעה בגלל הרופא, אלא הקדוש ברוך הוא עזר ועשה שהרופא יצליח. הקדוש ברוך הוא עזר, והכדור או הטיפול השפיעו לטובה. תמיד רק הקדוש ברוך הוא יכול לעזור, וחייבים לזכור ולחוש זאת בעת התפילה. תפילה עם אופציות איננה תפילה של ממש (אוהילה לאל).

בספר "פניני פרשת השבוע" כתב כי אחת המתנות המרגשות ביותר בהן זכה עם ישראל, המתנה הממחישה בצורה הטובה ביותר את קרבתנו לבוראנו, היא מתנת התפילה. התורה בעצמה מגדירה את יתרונו של עם ישראל במתנת התפילה ומגלה רובד של קירבת אלוקים יקרה ואהובה שאין כמוה: "כי מי גוי גדול אשר לו אֱלֹהִים קרִבִּים אֵלָיו פֶּה יִלְחָמֵנו בְּכָל קָרָאנוּ אֵלָיו... וכן הוסיף רבי שמשון פינקוס זצ"ל בסיפרו "נפש שמשון" על מהות התפילה: "עלינו לדעת כי כל בקשה אשר אנו מבקשים מה' יתברך, כל מילה של תפילה שאנו אומרים לפניו – אפילו במילים שלנו, כל נשיאת עין אשר אנו נושאים לשמים ומשליכים את יתרונו עליו יתברך – ערכה לא יסולא בפז. כאשר חלילה מתרגשת עלינו צרה, ואין לנו פנאי אפילו לאחוז ספר תהילים בידנו – עדיין יש בידנו עוצמה כבירה, וזאת אם נפתח את פינו ונבקש במילים פשוטות משלנו: "אבא תעזור לנו"! תפילה מתוך כאב, תפילה מתוך צרה, תפילה בשעה בה אנו מכירים כי נתונים אנו בידיו של

על הפסוק בפרשתנו "וְיָשָׁב בָּהּ עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל אֲשֶׁר מָשַׁח אֹתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ" (במדבר לה, כה) כתב רש"י לפי שהיה לו לכהן גדול להתפלל שלא תארע תקלה זו לישראל בחייו. לומדים אנו מדברי רש"י, כי בכוחו של הכהן הגדול לגונן על הדור ולגרום לכך שלא תהיינה הריגות ואפילו בשוגג בימי חייו, ובגלל שלא התפלל הוא נתבע משמים ונחשב כאדם שיש לו קשר לפרשה זו של הריגה בשוגג, עד שבמותו יוצאים ההורגים בשוגג מערי המקלט. מובא בגמרא (מכות יא.) כי אימו של הכהן הגדול היתה מספקת מחיה וכסות להורגים כדי שלא יתפללו על בנה שימות. ומכאן מתבקשת המסקנה, כי למרות שאנשים אלו עשו את מעשיהם ונידונו על כך, אף על פי כן קיים חשש שתפילתם הנאמרת בלב שלם תשפיע, לכן אימו של הכהן הגדול היתה מספקת להם מחיה וכסות כדי ל"החליש" את כוח התפילה. כדי להמחיש את הדבר נתאר לעצמנו איך התנהלו העניינים בעיר המקלט: היה בחור בן עשרים בשם משה. הוא התחתן. לאחר חמש שנים כבר היו לו חמישה ילדים קטנים בבית. בוקר אחד אשתו אמרה לו בתוקף: "משה, אל תחזור מהתפילה בלי חבילת טיטולים, פיתות וגבינה". אמר לה משה: "איך אביא?! אין לי בכלל כסף, גם לא שקל אחד". והיא בשלה: "אל תחזור הביתה בלי שקנית את כל הרשימה הנ"ל!". הלך משה למנהל ה"סופר" ואמר לו: "תן לי כמה מוצרים שאני צריך ובתמורה אעשה בשבילך איזו עבודה". אמר המנהל: "אין בעיה. לנהוג על מלגזה אתה יודע?". אמר לו: "בטח! אני נוהג בסובאר, למה תהיה לי בעיה עם המלגזה?". הוא נתן לחיצה, קצת מידי חזקה, על דוושת המכונה ובטעות הרג בן אדם שעמד בסמוך. הביאו אותו לבית דין, והתברר שהוא נחשב רוצח בשוגג. אמרו לו: "יש עיר מקלט בצפון, רוצ' לשם מהר, אם ברצונך להינצל מיד גואל הדם!". הגיע משה לעיר המקלט כל עוד רוחו בו. לאחר שנירגע קצת, הסתכל ימינה ושמאלה וחשב: 'בבוקר, כשיצאתי מהבית, לא תיארתי לעצמי שכך יראה הערב שלי...'. הבעיה, שלא רק הערב שלו היה נראה כך, הוא היה "תקוע" שם, ללא שום יכולת לצאת מעיר המקלט. אחרי חמישה ימים, כשכבר ממש נמאס לו להיות שם, ניגש למישהו ושאל: "עד מתי אני אמור להיות פה?". אמרו לו: "עד שהכהן הגדול ימות. רק אז תצא". שאל משה: "מה, הוא גוסס?". אמרו לו: "לא, זה שגסס נפטר לפני חודשיים. עכשו יש אחד צעיר ובריא, בן שלושים...". משה מרגיש נורא ואיום. אם לא יקרה פתאום משהו בלתי צפוי, הוא אמור לשבת שם, בעיר המקלט, עוד ארבעים שנה, לפחות. מה יהיה?? הוא מתפלל: "ריבונו של עולם, אני רוצה הביתה! וכדי שאוכל ללכת הביתה, קח מפה, בבקשה, את הכהן הגדול הזה! אני לא רוצה להתפלל שימות, אבל שיחיה בגן עדן...". מגיע יום חמישי בערב, ולפתע נעצרת מכונית ויוצאת משם אישה נכבדה. שואל משה: "מי זאת?" ואומרים לו: "זאת אימו של הכהן הגדול". ניגשת אמו של הכהן אל משה, ואומרת: "אתה משה? שמענו עליך דברים טובים מאוד. מה שקרה קרה, ה' רצה ככה, אבל תדע לך, משה, שהמשפחה שלנו מאוד אוהבים אותך ומאוד מעריכים אותך. תראה, הבאתי בשבילך סיר טשולנט, כולל קישקע... ויש לך פה

אבינו אב הרחמן – אין ערוך לה, ועליה נאמר "שערי דמעות לא ננעלו" (ב"מ נט.). כאשר אנו נמצאים במצוקה, ה' יתברך בכבודו ובעצמו נמצא איתנו, כביכול, ואזי אוזנו כרוייה להקשיב לשוועתנו. והאמת, אם נשים לב – יש לנו הזדמנויות רבות להתפלל לפניו יתברך, מעבר לזמני התפילות הקבועות, מעבר לזמנים בהם אנו פנויים לאחוז ספר תהילים ולבקש, בנוגע לכל בעיה אשר מעיקה עלינו, בנוגע לכל קושי קל אשר פוקד אותנו – אנו יכולים לפנות אליו ולתנות את צערנו! ואם יקשה האדם: כיצד יתכן לומר שכל תפילה עושה רושם ופועלת את פעולתה, הלא לעיתים נראה בחוש כי התפילה אינה משיגה את מטרתה? שהרי, לעיתים מתפללים על חולה שיבריא, ולבסוף הוא מת בחוליו וכדומה. אכן, אין זו קושיה. שכן, גם אם למראה עיניו של האדם – לא ענהו הקדוש ברוך הוא בבקשתו, מכל מקום בוודאי נענה בעניין אחר, בכוח תפילה זו. ובדרך נפלאה, המושרשת ביסוד זה, פירשו את מאמרו של דוד המלך עליו השלום (תהילים פרק קל פסוק ז) "יחל ישראל אל ה', כי עם ה' החסד והרבה עמו פדות". ישראל מייחלים אל הקדוש ברוך הוא שהוא רב חסד ומרבה להיטיב, אולם "הרבה עמו פדות", גם אם אין אנו מבחינים שתפילתנו נענית באותו עניין עליו התפללנו, עלינו לדעת כי התפילה לא שבה ריקס, והקדוש ברוך הוא פדה בכוחה אותנו בעניין אחר. על פי הבאור הנ"ל יש להטעים את מאמר רבותינו על הכתוב (תהילים פרק כז פסוק יד) "קָוָה אֶל ה', תִּצָּק וְיִצְמָךְ לִפְדּוֹ, וְקָוָה אֶל ה'". אמרו רבותינו (דברים רבה פרשה ב אות יב) "הוי מתפלל וחוזר ומתפלל". ויש לבאר דבריהם, כי סוד כוחה של התפילה השניה, זו שהאדם חוזר ונושא לפני בוראו לאחר שלא נענה בתחילה, כפול ומכופל עשרת מונים מכוחה של התפילה הראשונה. ומדוע? משום שבתחילה אין כל הכרח שהאדם התפלל מתוך אמונה, ושמה נשא תפילתו וליבו בל עמו, ועודנו חושב כי גם הוא יכול לסייע בידי עצמו ולהיושע. אך כאשר האדם חוזר ומתפלל למרות שלא נענה, הרי זה אות מובהק וברור, כי בקרבו יוקדת אמונה תמימה בבלעדיותו של הבורא בעולמו, כביכול זועק האדם "ריבונו של עולם, אין לי משענת אחרת מלבדך, אין לי על מי להישען, בין אם אני נענה ובין אם לאו!". תפילה שכזו, הנובעת מתוך אמונה, בוודאי תיפעל את פעולתה. כך ביאר גם ה"ערבי נחל" את מאמרו של דוד המלך עליו השלום "חנני ה', כי אליך אקרא כל היום". אמר דוד המלך לפני הקדוש ברוך הוא: ריבונו של עולם, איני פונה לאף אחד מלבדך, אליך אקרא כל היום וגם מחר וגם מחרתיים, ובכל ימי ושנותי, כי אין לי משען אחר. וכיוון שכך, אנא, ריבונו של עולם, "חנני היום", העתר לבקשתי כבר היום, כי אם לא תענני היום, אמשיך ואיחל אליך גם מחר... כאשר יהודי צועק: "ריבונו של עולם! עכשיו, במצב שלי, רק אתה יכול לעזור לי!". אדם שמרגיש שרק ה' יכול לעזור לו, הקדוש ברוך הוא יקבל את תפילתו אפילו שהיא נגד כל העולם. יש לגשת לתפילה מתוך תלות מוחלטת ומתוך ידיעה ברורה שאין לבטוח בנדיבים, אפילו אם יש לו דוד חבר כנסת, בן דוד מנכ"ל וגיס סמנכ"ל, אני לא סומך לא על הכשרונות שלי ולא על חבר שלי, רק ה' יוכל לעזור לי. ממנו תבוא הישועה. אדם שפונה אל ה' יתברך בצורה כזו, הקדוש ברוך הוא בוודאי יקבל את תפילתו. הרב גואל אלקריף מביא מעשה מאלף שסיפר רבי צבי נקר שליט"א אשר ימחיש לנו דברים אלו היטב. **שתי בנות שלמדו עבודה סוציאלית, הגיעו להתמחות בבית אבות בבני ברק. אחת מדיירות בית האבות היתה קשישה בת שמונים ושלוש, שלא נישאה מעולם. הקשישה הזו נחנה בפיקחות רבה, והיתה לה הרבה שמחת חיים. היא היתה עצמאית ופעילה, והגיעה לבית האבות רק מאחר שסבלה מבידודות, והיתה זקוקה לחברה. יום אחד הבחינה הקשישה, ששתי הבנות משתדלות לסיים את המטלות שלהן בזריזות יתרה.**

היא ביקשה לדעת: "לאן אתן ממהרות?". "אנחנו בנות עשרים ושש, הן השיבו ועדיין לא מצאנו שידוך. אנחנו רוצות לנסוע לעמוקה להתפלל". "יפריע לכן אם אני אצטרף אליכן?". "בכלל לא יפריע, בואי תצטרפי, בשמחה". היא רוצה טיול? שתצא לטיול, מבחינתה, אין הבדל בין עמוקה לחצור הגלילית. בזמן הנסיעה שאלו אותה הבנות: "את רוצה להתחתן?". "להפתעתן, היא ענתה: "וודאי שאני רוצה להתחתן!". "מה? אבל את כבר בת שמונים ושלוש, ואת בבית אבות!". "נו, אז מה? אני רוצה". הבנות צחקו, אישה בת שמונים ושלוש – יש סיכוי בכלל שתתחתן? במקום לחשוב על יום המיתה שמתקרב אליה, היא חושבת על חתונה... הגיעו שלושתן לעמוקה והתפללו. הבנות שמו לב, שהקשישה מתפללת מאוד ברצינות. זמן קצר לאחר אותה נסיעה, הודיעו לבנות שהן צריכות לעבור להתמחות בבית אבות אחר. "ככה אתן עוזבות אותי?" נזפה בהן הקשישה בחיך. "אני אתגעגע אליכן". הן הבטיחו לשמור על קשר ולבוא לבקר, אבל שכחו. אחרי חצי שנה נזכרו בה ובהבטחה, והחליטו לבוא לביקור. נכנסו לחדר שלה ומצאו בו קשישה אחרת. שאלו את הדיירת החדשה, איפה הקשישה שלהן, והיא הפטירה ביושב: "הלכה". בבית אבות, הפירוש המילולי המצוי של המלה "הלכה", הוא "הלכה לבית עולמה". השתיים היו מזעזעות. הן חיפשו את המנהלת, והתלוננו: "היא נפטרה ולא הודיעו לנו? אתם יודעים שנקשרנו אליה ואהבנו אותה ואפילו לא התקשרו להודיע לנו?". "נפטרה?" המנהלת חייכה. "מה פתאום נפטרה? היא התחתנה". "מה? התחתנה?". "כן, ממש כך. בערך לפני חצי שנה הגיע לבית האבות אדם בן שמונים. הוא היה בריא ומלא מרץ, אבל לא רצה לישן לבד בבית. מאחר שהוא לא רצה להטריח את הנכדים שלו שיבואו לישון אצלו, הוא עבר לבית האבות. אחת העובדות שלנו החליטה, שהקשישה שלנו והקשיש הזה הם שידוך ממש מתאים. היא הציעה לשניהם, ותוך זמן קצר הם החליטו להתחתן, ובמקביל החליטו לעזוב את בית האבות ולעבור לגור בבית שלו. הוא אדם אמיד והבית שלו מרווח ומטופח". שתי הבנות נותרו פעורות פה. כששוחחו זו עם זו, התברר ששתיהן הגיעו לאותה מסקנה: הן די סמכו על הנתונים הטובים שלהן. אחרי הכל, הן לא בנות שמונים ושלוש, יש להן משכורת טובה, ועוד אי אלו מעלות. כן, הן ידעו שהן צריכות קצת עזרה של הקדוש ברוך הוא, ולכן נסעו לעמוקה להתפלל על שידוך... הן סמכו על עצמן – ולא נושעו. האישה בת השמונים ושלוש לא בטחה בכישורים שלה או בחכמה שלה. היא ידעה שרק הקדוש ברוך הוא יכול להושיע אותה. היא התפללה מעומק הלב, ויומים אחרי אותה תפילה מצאה את השידוך שלה... יסוד עצום זה מופיע גם בפירושו של הרשב"א (ברכות י, בחידושי אגדות), על מאמר הגמרא שבעת תפילת העמידה עלינו להצמיד את רגלינו זו לזו, הגמרא שם מבארת את הטעם לכך, מכיוון שעלינו להידמות למלאכים, שנאמר בהם (יחזקאל פרק א פסוק ז) "ורגליהם רגל ישרה". והרשב"א שם מוסיף ומבאר ביאור נפלא. כל כוחה של התפילה אינו נובע אלא מתוך כך שהאדם מאמין בבוראו באמונה שלימה, שרק הוא, מקור כל הכוחות כולם, יכול להושיעו ולעזור. אמונה תמימה זו הינה יסוד מוסד בתפילת האדם, ברם, תחושתו של האדם מונעת אותו מכך, מכיוון שהוא חש כי גם הוא בעל יכולת לפעול לטובת עצמו... תחושה זו בדיוק ביקשו רבותינו לבטל בקרבו של האדם בעל התפילה, ועל כן הורו להצמיד את רגלינו זו לזו בעת התפילה, מבאר הרשב"א, למען נחוש כי אין עוד מלבדו יתברך, וכי אנו איננו בעלי יכולת תזוזה אפילו, לולי רצונו וכוחו המחייב את כולם. כאשר התפילה יוצאת מליבו של האדם בעוד רגליו מדובקות זו לזו, וליבו מלא באמונה

אמיתית בבורא יתברך, חזקה אז על תפילתו שתעשה פירות. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. מספר הגאון רבי שלזינגר: "אברך שכמה שנים אחרי נישואיו עדיין לא נפקד בזרע בר קיימא, אחר תקופה ארוכה של דרישה ברופאים, המליצו לו ידידיו לפנות לרופאים בכירים שמשחרים לפתחם מכל העולם. כשהגיע התור המיוחל הניחו את התיק הרפואי לפני הרופא שעניין וברר פרטים אודות מה שעבר על בני הזוג עד היום. קרא להם הרופא למשרדו ואמר להם: 'אני יושב כבר כמה שעות לנסות לאתר איזו בעיה ואני לא רואה שום הסבר. אבל', המשיך הרופא ואמר: 'אני רואה שאתה ואשתך אנשים דתיים. תתפללו לאלוקים הכל יכול, ורק הוא יכול לעזור לכם...'. בני הזוג יצאו המומים ועצובים וחזרו לאכסנייתם. כשהגיעו לאכסניה כבר קרבה שעת שקיעת החמה והאברך נעמד להתפלל מנחה. בתוך התפילה עלה בליבו רעיון: כל השנים התרוצצתי עם אשתי בין כל כך הרבה רופאים ואצל רופא כל בשר, עדיין לא ביקרתי באמת... פרץ האברך בתפילתו בבכי מר וזעק: 'ריבונו של עולם! אני מבקש ממך סליחה שעד היום היה לי קצת ביטחון באנשים שהם יעזרו לי, אבל היום ברחמיך הרבים הראית לי שאין לי להישען אלא עליך. ריבונו של עולם, מהיום אני סומך רק עליך באמת ובתמים. אני בוטח בך שאתה תושיע אותי...'. ובכה מכל ליבו: 'אנא ה' הושיעה נא...'. אני, מסיים הרב שלזינגר שליט"א, השתתפתי בברית של הבן שנולד למזל טוב!".

כך דרשו דורשי רשומות את האמור (תהילים פרק קכא פסוק א) "שיר למעלות, אשר עיני אל ההרים מאין יבוא עזריי". כאשר אדם משים עצמו כ"אֵין", כאשר אדם חש ומרגיש בכל רמ"ח אביו ושס"ה גידיו שאין כל כוח בעולם שיכול לשנות דבר מה חוץ מידו הכבירה של הבורא יתברך ויתעלה, או אז יבוא עזרו. מתוך תחושת ה"אֵין" – יבוא עזרו. הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, כיצד תפילה מעומק הלב, מביאה על האדם את הישועות ואת הברכות הנכספות...

את המושג "הדלקת נרות" שבת שמעתי לגמרי במקרה. מבחינתי, שבת היתה היום הלאומי של העם היהודי, הישראלי, ותו לא. כמו כולם כעסתי על הפגנות כאלו ואחרות על "רמיסת השבת", על הפטרונות החרדית על היום הזה, כשמבחינתי, מדינה דמוקרטית גוברת על כפייה כזו או אחרת, לפי חשיבתי דאז. ממש לא הצלחתי להבין איך מדינה שלמה לא יכולה להעמיד קומץ קטן של קיצונים במקום. ההסתה הפרועה בתקשורת עשתה את שלה, לרגע לא ניסיתי לחשוב באמת מה קורה כאן. הכל התחיל מליאורה. ליאורה ואני עובדות יחד שעות רבות באחד ממשרדי היוקרה במגדלי השן של תל אביב. בעוד אני נולדתי תל אביבית, צברית גאה ובורגנית, ליאורה היתה בת לעולים מצרפת. בילדותה הוריה עשו עליה לארץ, השתכנו באחת מערי החוף וניסו להתערות בחברה הישראלית. ליאורה ומשפחתה ספגו הרבה בדרך להתאקלמות הלא פשוטה שלהם. כסף לא היה חסר להם, אביה המשיך לעבוד בצרפת ואמה פתחה קליניקה פרטית. ליאורה גדלה בבית של זהב, אבל העיקר היה חסר בו. ליאורה נמשכה תמיד לפן הרוחני יותר. הוריה היו אנשים חמים מאוד לדת, וההלם שלהם כאשר הגיעו לארץ, היה בין היתר בגלל היחס והזלזול שראו כאן כלפי המסורת היהודית, כך שהמשיכה שלה להכיר ולדעת יותר לא קיבלה התנגדות. בעוד ליאורה ספגה קצת מושגים בסיסיים ביהדות, אני הורחקתי וגדלתי במצע מנותק לגמרי. הורי בעצמם לא ידעו כמעט דבר על היהדות, וגם המעט שכן היה מסולף כל כך, שכמעט שלא נותר זכר לדבר האמיתי. בקושי זכרתי את יהדותי, אלמלא אירועים חריגים שהכריחו אותי לזכור את

המוצא שלי. מלבד הפן הרוחני-דתי, לליאורה ולי היה הרבה מהמשותף. גרנו באותו אזור, לשתינו היו ילדים בגילאים חופפים, והמסלול המקצועי שלנו היה משותף ברובו. עבדנו יחד כצוות מנצח. היכולות של שתינו יחד הניבו תפוקה אדירה לחברה בה עבדנו. הכרתי את ליאורה, והיא אותי. כיבדנו זו את זו ונזהרנו איפה שהיה צריך... לכן ביום שליאורה הגיעה מוקסמת למשרד לאחר ערב חיזוק שהשתתפה בו, לא הרמתי גבה, רגילה ל"אורות" ולזיקוקים. הקשבתי עד כמה שהצלחתי. היא דברה על חודש אלו, על חודש התשובה ועל עוד כמה מושגים כאלו. ליאורה כבר התייאשה ממני והמשיכה לספר הלאה לבנות האחרות, מנסה להדביק את כולם באווירה. אבל בעוד הימים המשיכו לזרום, משהו בליאורה קיבל כיוון אחר לגמרי. הפעם זה היה רציני. היה בה משהו נחוש שלא נחשפתי אליו עד כה, והיא היתה עקבית להפליא. לאט אבל בטוח ליאורה החלה לעשות תפניות בחייה. הכל נשאר ליאורה, אבל הכל היה אחרת כל כך. היות שהכרתי את ליאורה גם בשעות שאחרי העבודה, והיו לנו מפגשים משפחתיים בהזדמנויות רבות, הבנתי שגם בעלה נתן לה אור ירוק, והוא בעצמו התחיל לגשש את דרכו. בעלי ואני כיבדנו את החלטתם. לא אכחיש שדי נבהלתי ודי פחדתי מהליאורה החדשה שתפציע לי במשרד ותכפה עלי שינויים שונים. פחדתי שהמוכר ואהוב יקבל פנים אחרות, דוסיות ומרוחקות בגדרים שונים של ניכור ושיבוש הדעת חלילה. אבל ליאורה המשיכה לחייך, ולהיות הכי ליאורה שאפשר, למרות השינויים שהחלו לצבור תאוצה. אט אט נרגעתי, והצלחתי אפילו להכיל, הגם שלא באמת הבנתי. באותם ימים התמודדתי עם ילד מתבגר בבית. מי שמכיר - יודע את האתגר וההתמודדות הלא כל כך פשוטה... היינו משפחה למופת, בורגנית אמיתית. אבל אז אורן, הבן שלי בן השנים עשרה, התחיל לעורר בעיות. זה התחיל בחברים שונים שמעולם לא הכרתי קודם, כאלו שהוא הגיע אליהם לשכונה, והמשיך בהלם שלי כשראיתי שהנגע הוא לא רק אצלי, יש עוד בתים כאן אצלינו בסביבה שנחשפו לכך. אם בתחילה ניסיתי לדבר, לשכנע, להתחנן, לאיים, שום כלום, הרגשתי שאני מאבדת את זה, הילד פורח לי מהידיים ונעלם למעמקים נוראיים שמעולם לא חשבתי שיופיעו אצלי בבית. מילד מחונן עם מוטיבים של מצוינות ועם כל הדרכים שעמדו לרשותו, הוא עבר להגדרה של ילד עברייני. בהיותו ההורים שלו, חיפנו בלי סוף, שומרים על השם שלו ושל כולנו, אבל הפעם הגנים הפולניים שלי לא עמדו לי. בעוד אצל הגדולה, חטיבת הביניים הכי טובה בעיר רדפה אחרינו, אצלו הם קיבלו את הילד עם ראש מסובב לצד, נטו בשבילנו. אורן אפילו לא העריך זאת. הוא המשיך בשלו, לא מתרגש משום דבר שעשינו למענו, ועשינו בלי סוף. מיטב הפסיכולוגים ניסו את מזלם, ניסו לשנות גישה שוב ושוב, אבל אין, אפס, הילד נשאר עמוק בתוך כל הזוהמה. ואז הגיע הבכי במשרד. כבר לא יכולתי יותר. קיבלתי עוד טלפון מההנהלה של חטיבת הביניים, וכבר לא עמדתי בזה. ליאורה, שידעה הכל, היתה שם לגמרי בשבילי, היא ניחמה ועודדה אותי. ואז, תוך כדי בכי, חשבתי על אורי שלה, בן גילו של בני, ילד חמד, שמצליח כל כך בלימודים ובכלל, ומתוך כאב זעקתי לה: "תסבירי לי, ליאורה, איך הצלחת עם אורי? למה רק אצלי זה קורה?". ליאורה ענתה לי בפשטות הישירה שלה: "אני מתפללת כל הזמן". שתקתי לרגע, פתאום המילים שלה קבלו צליל שונה אצלי בדעת. "תסבירי", ביקשתי. היא סיפרה לי על התפילה, היכולת לתקשר עם כוח עליון – אלוקים – ולבקש כל מה שאני רוצה, במילים שלי, והוא מקשיב ומאזין. הקשבתי לה דוממת. פתאום האורות שלה לא הפריעו לי, רציתי משהו מעבר, שייתן לי כוח ונחמה. זה

לאחר הדלקת הנרות: "וזכני לגדל... בנים תלמידי חכמים..." לא ממש הבנתי את המשמעות היהודית של זה. מבחינתי זה היה כפשוטו ממש, והתפללתי כל פעם מחדש, מכוונת בכוונה גדולה בדיוק במילים הללו. הקדוש ברוך הוא הוכיח לי שוב ושוב שלתפילות שלי יש כוח. אורן שלי השתקם לגמרי והצליח מאוד בלימודיו. אף אחד לא האמין שזה אותו הילד, ובעיקר - אורן התקבל ליחידה שרציתי ושהתפללתי עליה כל כך. זה היה תהליך של שנים, לא בבת אחת. אבל אני כבר הייתי שבויה בקסם, המשכתי להעתיק בתפילה ולצבור כוחות לכל השבוע. מבחינה דתית נשארתי אותו הדבר, לכאורה, דבר לא השתנה. אבל כנראה שבשמיים חיכו לי בסיבוב. אחרי הצבא אורן יצא עם חברים לתאילנד, שם הגיע לבית חב"ד, נחשף למה שנחשף והתמגנט. הוא חזר אלינו עם כיפה שחורה וציציות מתבדרות, ואני חישבתי את נפשי למות. כל העבר שלו צף ועלה לי. חשבתי שהנה, עוד פעם זה קורה... אבל אז הגיעה ליאורה, והזכירה לי את הימים ההם שבכיתי ורציתי כל כך. היא האירה לי בפנס מיוחד. קבלתי פרופורציות, מה גם שהילדים שלה כבר היו בישיבות ובמסגרות חרדיות - תורניות, הכרתי את זה. אבל עדיין פחדתי, כי רציתי בשבילו את הטוב ביותר שהכרתי אז, רציתי אותו באוניברסיטה, עם דיפלומה ומימוש יכולות. אבל הפעם אורן לא התנכר. הוא התחנן שאבין ואעזור לו, ולבסוף אמר לי משפט אחד שניער אותי: "אמא, תתפללי עלי שאצליח". פתאום הבנתי הכל. הבנתי מה עשו התפילות שלי למעלה - מעבר למה שדמיינתי. אורן הצליח מאוד בדרך התשובה שבחר. הוא תלמיד חכם גדול ויש לו משפחה למופת, נכדים שעושים לי רק נחת. נכון, לפעמים אני עוד חושבת על הפרופסור שאיבדתי (ולא, זו לא רק הפולניה שבי מדברת), אבל אז אני מביטה במה שהוא הצליח להקים, רואה את החברים שלו - ומבינה - אין כמו התורה. ואני עדיין מתפללת, גם על עצמי, שאהיה ראויה להיות אמא שלו. שאזכה לחזור בתשובה, ולהיות אם הבנים שמחה. ולכל החברות האתאיסטיות, וגם אלו שלא - אני תמיד אומרת: אין כמו תפילה של אמא. תזכרו את זה!...

היה יום חמישי. בכל יום חמישי הגיעה אלינו אישה חרדית נחמדה למשרד הניחה כמות של עלוני הידברות וערכות של הדלקת נרות, שכללו נרות שבת עם זמני ההדלקה, ועוד הארה מהפרשה. מעולם לא ייחסתי לזה חשיבות, אבל היא הקפידה להגיע, וכנראה גם היו קליינטיות וקליינטים קבועים... כי תמיד בסוף היום לא נשאר מזה זכר. הפעם התייחסתי לזה קצת אחרת, לקחתי ערכה אחת והחלטתי לנסות. פתחתי את הערכה. מלבד שני הנרות היתה פסקה קצרה על כוח התפילה של האם על ילדיה בהדלקת הנרות. קראתי את זה בשקיקה. היה כתוב שהכוח הוא גדול כל כך, שיש לה כוח לשנות את המזל, וההצלחה של הבנים מובטחת. החלטתי לנסות. בשבילי היו אלה מים קרים על נפש עייפה וקרועה. אני, הבן אדם הכי ריאלי בחיים, עושה את הדבר הכי מיסטי מבחינתי. אבל לא היה אכפת לי. אין לי מה להפסיד. ערב שבת. ליאורה הזהירה אותי מבעוד מועד שאסור להדליק אחרי השעה הנקובה, אחרת זה יהיה חילול שבת. התגייסתי. הדלקתי את הנרות בבית, אף אחד לא היה שם מלבדי. פתאום הרגשתי משהו גדול שעוטף אותי, בלי הסבר. בכיתי, וביקשתי במילים שלי, שיהיה לבן שלי כוח לצאת מהמצב שלו וללמוד. הלימודים שלו היו בראש מעייני, והתפללתי על כך. בתחילה בעלי לא הבין מה קרה, אבל הוא התרגל לכך מהר, כל עוד זה הרגיע אותי. וכך, שבוע אחר שבוע אני מדליקה ומתפללת. וזה היה מדהים. הילד שלי מעצמו עזב את החברים, החליט להתחיל חיים חדשים, וכן... הוא התחיל לשקוע בלימודים. הוא לא היה צריך הרבה כדי להצליח, כל בחור אחר היה שמח לקבל חצי מהיכולות שלו, הוא היה מחונן בכל קנה מידה, כך שהפער הושלם במהירות. לא האמנתי, ראיתי את התפילות שלי קמות ונענות. וכך המשכתי, שבוע אחר שבוע. היום אני מבינה יותר, וצוחקת על התמימות שהיתה לי - כמו שביקשתי ממש על הדברים הכי קטנים, על המבחן ועל המסלול הצבאי שמחכה לו. כבת למשפחה שבניה כיכבו בדרגות גבוהות בצבא, העניין היה יקר ללבי מאוד. לא התפשרתי, רציתי את היחידה המובחרת, אף על פי שזה היה נראה רחוק מאוד מהמציאות. במיוחד זכור לי היום שבו קבלתי את התפילה הידועה שאומרים

אחים יקרים!

אשרי הזוכה לאחוז באומנות מופלאה זו, אומנות התפילה. אשרי הזוכה לעמוד ולהתחנן לפני בוראו כתינוק לפני אביו, שהרי העושה כן, מובטח לו שייענה. בכל עת צרה וצוקה, כאשר ליבו של האדם מר עליו וקשיי החיים מעיבים על שמחתו, עליו לדעת כי אב רחום לו בשמיים, הממתין לתפילתו וזעקתו כדי לחולל לו את הישועה הנכספת. מול כל אתגר, מול כל קושי, גדול או קטן, רוחני או גשמי, בריאותי או פרנסתי, אל תרים ידיים - תרים את הקול. אומנות העם היהודי היא בתפילה, אין כוחנו אלא בפה. ככל שנרבה להתפלל בכוונה. להסתמך על כוח התפילה, לעמוד בדבקות מול בורא עולם ולבקש שוב ושוב בדמעות לזכות לישועה - כך נצליח לראות בחסדי ה' ובניסיו הגלויים, ולהעיד כי אבינו שבשמים שומע תפילת עמו ישראל ברחמים!

בברכת התורה

הרב יואל ארזי

כלנו יודעי שמך

טוב להודות לה'

מאמרים, רעיונות, פרפראות וסיפורים, לחיזוק באמונה ובטחון בכורא יתברך שכל הנהגתו לטובה

- הרב שכנא וונגר -

פרשת - מטות מסעי - ה'תשפ"ו

אדם שמרגיש שרק ה' יכול לעזור לו – ה' ישמע את התפילות שלו אפילו שזה נגד כל העולם! ויש לכך הוכחה ברורה.

סיפור א': המשגיח רבי חצ'קל לווינסטיין צוק"ל שאל שאלה מעניינת: רגעי השיא ביום כיפור הם בשעה שהכהן נכנס עם כף ומחתה לפניו ולפנים לעבודת הקטורת. רגע אחד של חוסר ריכוז, או ח"ו עם הכהן לא היה ראוי מספיק, או קיבל את התפקיד בגלל קשרים פוליטיים - והכהן הזה לא הוציא את שנתו.

באותם רגעי הוד, בשיא הקדושה, כל העם שרויים במתח מצפים לראות האם נשתנה צבע הזהורית, בשעה זו היה מתפלל הכהן כמה תפילות. אחת התפילות היא, מצביע המשגיח רבי חצ'קל, "ואל יכנסו לפניך תפילת עובדי דרכים", המבקשים שהגשם יפסק.

שאל המשגיח: זה לא מובן. כל העולם מבקש גשם, כולם מתחננים "ריבונו של עולם תן לנו מים, אנחנו לא יכולים בלי גשם", יש יהודי בודד בדרך שהגשם מפריע לו, האם יעלה על הדעת שהשם ישמע את התפילה של האחד נגד כל העולם, עד כדי כך שהכהן הגדול ביום הכיפורים בקודש הקדשים צריך לבקש "ואל יכנסו לפניך תפילת עובדי דרכים"?

ענה המשגיח: מה אתם יודעים מי זה האחד הזה שרוצה שהגשם יפסק? זה יהודי שיצא ליריד לקנות סחורה כדי להתקיים חורף שלם! הוא לא יכול לראות את הילדים שלו הולכים לישון רעבים, ויצא לקנות סחורה להביא לחם לפי הטף.

סוף יום, היהודי אורז את הסחורה לעגלה הוא רתומה לסוסים ויוצא לדרך. היהודי שלנו כ"כ עייף, אבל אין ברירה, צריכים להגיע הביתה. לאחר שעות ארוכות של נסיעה מצא עצמו מיועדנו בפתחה של חורשה. חשבון פשוט מביא אותו למסקנה הבאה - הרי אני נורא עייף, למה לי לעשות את הסיבוב הזה? ניכנס כאן לחורשה, אני אצא בצד השני ואקצר את הדרך!

אומר ועושה. מיד הטה את מושכות הסוסים שמאלה לתוך החורשה. לאחר נסיעה קצרה האמת המרה מתבררת לעומתו: זו לא החורשה המוכרת, אלא יער עבות שהוא איננו מכיר. יער מפחיד כמו שרק יער יודע להיות. כמובן, כל כולו רוצה רק דבר אחד, לצאת! ומהר! אבל איך? הוא ממש לא זוכר את הדרך הלוך, ואיך יזכור את הדרך חזור?

מסתבך ומסתבך, הלחץ דם עולה. מרביץ לסוסים כאילו הם האשמים, ואם זה לא מספיק - השמש שוקעת, היער מתחיל להחשיך וקולות חיות הלילה מקיפות אותו מכל עבר. ואם לא די לו בכל זאת - פתאום התקדרו העננים והסתירו את מעט אור הירח שסייע לו איכשהו, ואז מתחיל לרדת גשם!

נתאר לעצמנו, יהודי, יער חשוך, גשם מתגבר, האדמה בוצית, גלגלים מסתובבים סביב עצמם... אומר המשגיח: אתם יודעים מה עושה יהודי באותו הרגע? נושא עיניו לשמים ומתחנן: "ריבונו של עולם, עכשיו, במצב שלי רק אתה ריבונו של עולם יכול לעזור לי. רק ממך תבוא הישועה!"

אדם שמרגיש שרק ה' יכול לעזור לו - השם ישמע את התפילות שלו, אפילו שזה נגד כל העולם! ורק הכהן הגדול ביום הכיפורים בקודש הקדשים יכול לתת משקל נגד, "ואל יכנסו לפניך תפילת עובדי דרכים".

על זה אנו כל כך שמחים, על הידיעה הזאת שיש לנו על מי להישען, יש לנו תמיד אבא לזעוק אליו. גם כשאני יהודי בודד מול כל העולם, ה' נמצא איתי ושומע את תפילתי.

אבא שלי הריני כפרת משכבו ז"ל, היה רגיל לומר לנו שסוכות זה 'בנק של שמחה'. בבנק, כמה שמפקידים יותר אפשר למשוך יותר. בסוכות, כמה שנשמח יותר, כך במשך השנה נמשוך יותר. (מתוך מאמרו של הרב משה פרידמן, משנתה של תורה סוכות תשפ"ב).

'הדף היומי בהלכה'סיפור אחד מני רבים על מהפכת הקירוב המתחוללת בזכות

סיפור ב': הרב נח פאליי שליט"א, רכז לימוד 'הדף היומי בהלכה' באודסה, סיפר בשיחה עם 'יתד נאמן' (סוכות תשע"ז), סיפור נפלא על סטודנט ששב ליהדותו בעקבות השתתפות בשיעורי 'הדף היומי בהלכה'.

הסטודנט, שהיה רחוק מחיי תורה ומצוות עוד מזמן קטנותו, הגיע לאודסה למרות ריחוקה הגיאוגרפי, כדי ללמוד מקצוע נחשק שקל יותר ללמוד ולהשתלם בו במקום זה. הוא מעולם לא התעניין ביהדות ולכן אף לא חשב להיכנס לאחד מארגוני הקירוב או להשתתף בסמינר לחוזרים בתשובה. אבל כשפנו אליו מארגון 'דרשו' והציעו לו ללמוד 'דף יומי בהלכה', שהוא לימוד ההלכות הנהוגות באורח החיים היהודי

דבר יום ביומו בצורה מעניינת, הוא לא חשב שמדובר במשהו שיקבע לו את אורחותיו. ואם לשמוע מעט הלכות, ועוד בצורה מעניינת, מדוע לא?

וכך למחרת היום הוא מצא עצמו עם עוד כמה צעירים יהודים בני המקום בשיעור ללימוד 'הדף היומי בהלכה', שם החל לשמוע את השיעור הקבוע מפי מגיד השיעור, שהביא בפניהם את ההלכות במסגרת הלימוד בתוספת ביאורים ומעשיות כיד ד' הטובה עליו.

בשל חשיבות העניין של שמירת השבת, החליט מגיד השיעור כי יתחיל ללמוד עם הצעירים הלכות שבת לפי סדר קבוע מבלי להכניס דבר מלבד לימוד ההלכה. ואכן הבחור נהנה מהשיעורים, ולמרות עול הלימודים העמוס בחשבונאות ומתמטיקה, השתדל שלא לוותר עליהם, ובשל כך ההלכה החלה לחדור אף למוחו ולליבו, ובמהלך הזמן החליט לנסות ולשמור שבת ככל הניתן. למרות שלא הקפיד על קלה כבחמורה, אבל בהירותו עם ההלכות ידע כבר לסווג מה הן ההלכות העיקריות הנוגעות לעבירות מן התורה, שעליהן החל לתת דעתו לנסות להקפיד בהן, וכך אט אט החל יותר ויותר לשמור את השבת במידת הניתן.

לא עברו אלא מספר חודשים והגיע מועד המבחן המכריע לקבלת התואר שלשמו הגיע לאודסה, ועבורו השקיע שנים רבות של לימוד אינטנסיבי ועקבי. בשל רצונו להשתלם יותר ולשלוט היטב בחומר, הוא דחה את האפשרות והחליט להיבחן במועד ב'. כעבור חודש כשנקבע המבחן למועד ב', חשכו עיניו: התברר כי המבחן נקבע ליום שבת קודש, והוא, ששומר על מצוות השבת לכל הפחות ברובן הגדול, לא יוכל לנסוע לאוניברסיטה ולמלא את המבחן בכתיבה האסורה בשבת.

הוא פנה למורים, ומשם הועבר למנהל היחידה, עד שהגיע למנהל הראשי בקמפוס והתחנן בפניו שבשל מצפנו היהודי לא יוכל להיבחן בשבת, ומבקש הוא בכל מחיר לקבל דחיה ליום למחרת או ליום קודם לכן, ובלבד שלא יצטרך לחלל את השבת עליה, הוא מקפיד מאז החל לשמוע שיעורי הלכה.

הדיקן ניסה לפתור את הבעיה, אך ראה כי אין כל דרך חוקית לכך, שכן מדובר במועד ב' ואם לא יעשה זאת עתה לא יוכל להשלים זאת כלל. הוא הודיע לו בצער שאין כל דרך למרות ניסיונותיו, והוא יהיה חייב לעשות המבחן בשבת, שאם לא כן יפסיד כל התואר שעמל עליו מזה שנים.

הסטודנט שהיה אמור להתחבט סביב אחת הדילמות הקשות שפקדוהו, לא התלבט לרגע, ובו מקום הודיע למנהל שהוא אינו נבחן בשבת, ויהי מה, שכן ההלכה היא חשובה לאין ערוך, ולמרות שידע הוא את ההפסד הכרוך בכך, הוא נוטל זאת על עצמו.

המנהל ניסה לשכנעו שלא יפגע בעצמו לאחר עמל כה מפרך שעמד בו בהצלחה ממש עד הרגע האחרון, אך כל פניותיו נפלו על אוזניים ערלות. השבת אותה החל לשמור מאז לימודו בשיעור ההלכה, הייתה חשובה בעיניו יותר מכל. הוא ויתר על המבחן על כל הכרוך בדבר.

המגיד-שיעור מספר, כי למרות שהיה אך טבעי לראותו במצב רוח ירוד, הוא חש לאחר מכן כי עשה מעשה גבורה, ואמר שחש שמחה שהגיע לידי ניסיון כשביקשוהו שלא ישמור את השבת, וכיהודי היודע כי ההלכות מחייבות אותו בהתנהגות אחרת בשבת הוא ויתר ובלבד שלא לפגוע בהלכה.

לא עברו אלא שבועיים ימים, והוא נקרא באופן אישי לחדרו של דיקן האוניברסיטה האחראי על כל הקמפוס הגדול המשתרע על פני דונמים רבים ומחלקות שונות. הדיקן סיפר לו שלאחר שהגיע אליו המקרה וראה כי קיבל החלטתו על פי צו מצפנו הטהור ללא כל שיקולים צדדיים, והסכים לוותר ויתור ענק – הוא חורג לראשונה בחייו מהרגלו, ומאפשר לו להיבחן עתה בחדרו. הוא הוציא את המבחן ונתן לו לכתוב אצלו בחדרו לפי הזמן שיידרש עד להשלמתו.

וכך אכן אירע, והוא הצליח במבחן. הדבר גרם לסערה רבה ברחבי העיר כולה, ובמיוחד בקרב הסטודנטים היהודים. כשידיברו עמו חבריו על כך, הפטיר באומרו: "כנראה יותר ממה שאני החלטתי לשמור את השבת, החליטה היא לשמור עלי...". זה הביא בקרבו מהפכה של ממש, שבעקבותיה התקרב יותר לבוראו, עד שנעשה יהודי שומר תורה ומצוות המקפיד על קלה כבחמורה. (הרב ר' וילמן, מוסף חג הסוכות של 'יתד נאמן' – 'וקרבתנו', סוכות תשע"ז).

סיפר כ"ק מרן אדמו"ר ה'דבר חיים' ז"ע מנדבורנה

סיפור ג': היה מעשה אצל כ"ק זקני הרה"ק רבי מרדכי מנדבורנה ז"ע"א, אשר שנה אחת בסיום תפילת נעילה של יום הכיפורים כשאמר 'אבינו מלכנו' הרבה בבכיות עד למאוד, ויחד כל העם המתפללים עמו בבית מדרשו, כי היו בטוחים אשר ח"ו נגזרה גזירה רעה והוא בכוחו הגדול עמל לבטלה.

אמנם לאחר התפילה, כדי להסיר הדאגה מקרב הקהל, פתח וגילה להם את סיבת בכייתו, כי באותה השעה נתגלה לו מן השמים שכאשר במהרה יבוא משיח צדקנו אזי יתהפכו הקינות של תשעה באב לזמירות של היום טוב של הגאולה השלימה, ומהקינה "אלי ציון ועריה" יהיה הקידוש של חג הגאולה, והראו לו את צירופי האותיות כיצד יתהפכו הקינות הללו מאבל ליר"ט.

וכאשר נתגלה לו זה הרז המופלא, חילה את פני ה' אלקיו שיתנו לו רשות לגלות הדבר {את צירופי האותיות הנ"ל} לרבים, ולא הסכימו מן השמים, והתאמץ בבקשתו בבכי ובתחנונים שיותר לו לפחות לגלות את הדבר לאנשי שלומו, וגם זאת לא הרשו לו, והוסיף להפציר עוד בבכיה רבה שיתנו לו רשות לגלות לפחות לכמה יחידים סגולה שבדור, אך גם זאת לא הרשו לו, ועל כך בלבד היתה בכייתו ולא משום שום גזירה קשה ח"ו. (מתוך מאמר מאת הרה"ג ר' שמואל צבי גנץ שליט"א).

חמישים שנה לאחר מכן...

סיפור ד': השעה היתה כבר אחרי חצות הלילה. "עכשיו!", נשמעה קריאת מברחי הגבול לעבר קבוצת החסידים שביקשה לחצות את הגבול בניסיון להימלט מרוסיה. בלבבות רוטטים החלו החסידים בצעידה ארוכה ומייגעת, בדרך אל החופש הנכסף.

זה היה בימי האימים של השלטון הקומוניסטי ברוסיה. החיים ברוסיה הסובייטית נעשו בלתי-אפשריים בעבור יהודים יראי שמים, שחפצו לחיות חיי תורה ומצוות ולחנך את ילדיהם בדרך התורה. לרבים לא נותרה ברירה אלא להסתכן ולברוח מהמדינה, בדרכים עקלקלות.

בתוך קבוצת הבורחים, שמנתה ארבעים ושישה אנשים, היו הרב פינחס סודק ומשפחתו. הם הצליחו לעבור את הגבול מרוסיה לפולין, אך זו הייתה רק ההתחלה. היה עליהם לחצות את הגבול שבין פולין לצ'כוסלובקיה.

בימים שבהם המתינה הקבוצה בקרוב שמע הרב פינחס על ספר תורה שמוצע למכירה. לא היה פשוט בעבורו לגייס את סכום הכסף שנדרש לרכישת ספר התורה. באותם זמנים שום סכום כסף לא היה 'מיותר'. הוא היה מצרך חיוני ביותר בעבור קניית מזון, ואף שימש, במידת הצורך, תשלום שוחד לפקיד גבול, שלא יערימו קשיים על התקדמות הבריחה. אך רבי פינחס לא חשב פעמיים. שכן כיצד יכולה קבוצת יהודים גדולה שכזאת לנוע ימים רבים בלי ספר תורה? הוא גייס את מלוא הסכום, שילם טבין ותקילין וקיבל את הספר לידי. זמן קצר לאחר מכן אף הכין תיבת עץ מיוחדת בעבור הספר, ואותה נשא עימו לכל מקום שהלך. את התיבה וספר התורה בתוכה שמר מכל משמר.

סוף-סוף הגיע הרגע המיוחל. מבריחי הגבול הודיעו לקבוצת החסידים כי יש להתחיל עכשיו במסע. היה עליהם לצאת למסע רגלי ארוך ומייגע, שבתומו יוכלו להגיע אל החופש. כל משפחה נטלה עימה את המינימום ההכרחי. הרב פינחס, אשתו ושלושת ילדיו אחזו חבל ארוך, כדי שלא ייפרדו זה מזה. הרב פינחס נשא בידיהם את ספר התורה האהוב שקנה, ואשתו, בתיה, החזיקה בידיה את התינוק.

הדרך התארכה, השעות עברו, ובתיה החלה להתעייף. בשלב מסוים אזלו כוחותיה. היא סימנה לבעלה כי אינה מסוגלת להמשיך עוד עם הילד בזרועותיה. הרב פינחס הבין כי כעת עומדת לפניו הברירה את מי הוא לוקח: את ספר התורה או את הילד...

הוא הוציא את ספר התורה מהתיבה. בדמעות בעיניו הביט בספר התורה ולחש בכאב: "אנא סלחי לי, תורה יקרה, אך עליי לבחור ביןך ובין בני הפעוט... אני חייב להותיר אותך כאן, כדי שבניי ונכדיי יוכלו להוסיף ללמוד אותך". הוא העניק חיבוק חם וממושך לספר התורה, והניח אותו בעדינות בחזרה בתוך תיבת העץ. את התיבה הניח תחת עץ עבות, והמשיך בדרכו.

הבריחה הצליחה. משפחת סודק ושאר החסידים שהיו בקבוצה הגיעו אל החופש, ובסופו של דבר עלו לארץ ישראל.

חלפו שנים. ילדיו של הרב פינחס גדלו ונישאו. הם נעשו רבנים ומורי דרך רוחניים בכמה קהילות, ממשיכים בדרך הוריהם.

חמישים שנה לאחר מכן, הרבנית בת-שבע שוחט – בתו של הרב פינחס, שכבר הייתה סבתא, ביקרה ידידה בקליפורניה, מרת.פ. אסטולין שמה. השתיים שוחחו על העבר המשותף שלהן, ופ. סיפרה כיצד משפחתה נמלטה אף היא מהשלטון הסובייטי. "זה סיפור לא-רגיל", הקדימה והחלה לספר:

כשהוריי חצו את היער האפל, במעבר הגבול שבין פולין לצ'כוסלובקיה, אחותי הגדולה – שהייתה אז רק בת חמש – נעלמה פתאום. הוריי החלו לחפש אחריה בטירוף, זוחלים על ידיהם ורגליהם, ממששים כל שיח וענף, שכן החושך הכבד כמעט לא הותיר אפשרות חיפוש אחרת.

במהלך החיפושים פתאום מיששו ידיו של אבי חפץ מוזר. זה לא היה ענף או עלה, אלא תיבת עץ. אבי הדליק נר, פתח את התיבה ונדהם לגלות בתוכה ספר תורה! וליד התיבה ישבה – לא פחות – ילדתו הקטנה, אחותי בת החמש, שנעלמה!

אבי הוציא את ספר התורה מהתיבה, כרך את גווילי התורה סביב גופו, וקשר את האבנט ששימש אותו לתפילה סביב מותניו. כך נשא את ספר התורה, העוטף את גופו, במשך כל המסע. בסופו של דבר הגיעו אל החופש והיגרו לארצות-הברית. בספר התורה הזה משתמשים עד היום בבית כנסת בני-יורק.

אבי חי שנים רבות והתברך בבריאות טובה. כולנו האמנו כי הברכה שזכה לה באה בזכות ספר התורה שהציל, סיימה פ. את סיפורה.

בתו של הרב פינחס, האזינה לדבריה של חברתה כלא מאמינה. דמעות חמות של התרגשות גדולה החלו לזרום מעיניה. ספר התורה היה בידיים טובות. המעגל נסגר. (גיליון 'שיחת השבוע').

אהבת השם – גם בדברים הקטנים

סיפור ה': ביאור נאה, בעל מסר עמוק, על מילים אלו הנאמרות על ידי כל יהודי מידי יום, ניתן למצוא בספרו של הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק זצ"ל - ה'משך חכמה', אך טרם נביאנו, יש להקדים את המעשה הבא:

רבה של קהילת קודש זלוטשוב, צדיק תמים היה, מופרש מענייני העולם הזה, ואין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה. למרות פרישותו מהבלי העולם הזה, הוא נשא ברמה על כתפיו את כל ענייני העיר. בני זלוטשוב העריצו מאד את רבם ורחשו לו כבוד והדר. חלקם אף היו מתפארים בצדקותו התמימה בפני בני ערים אחרות.

למעשה, אם נדייק, כמעט כולם העריצו אותו. יוצא מן הכלל היה שבתי הקצב, אשר לטעמו ראוי היה לכהן פאר ברבנות זלוטשוב דווקא רב שנון וממולח, הבקיא גם בענייני מסחר ועבודת כפיים, כזה אשר ניתן ליהנות ממנו עצה ותושיה בחיי היומיום, ולא רב אשר רק בתורתו יגהה יומם ולילה, ואין להם לבריות מה לשוחח אתו בהוויות העולם הזה.

גברא אלימא היה אותו שבתי, חיתתו מוטלת על הבריות וכל אשר יוצא מפיו ייעשה. חוסר אהדתו לרבה של העיר קבלה ביטוי בירידה לחיי ממש. שבתי עשה כל שביכולתו כדי להצר את צעדיו של הרב ולהתנכל לו. כל פסיקה שיצאה מבית מדרשו של הרב בנוגע לכשרותן של הבהמות הנשחטות, שלא מצאה חן בעיני שבתי, היותה עילה להמשך הרדיפה וההתעללות ברב ובמשפחתו.

הרב מצידו נשא בדומיה ובאהבה את סאת סבלו, והצדיק עליו את הדין ללא כל תרעומת, אך בני משפחתו לא יכלו לסבול את ההתנכלויות החוזרות ונשנות מצידו של שבתי. מה גם, שבני העיר חששו לעורם מפני אותו אדם שפגיעתו רעה, ונמנעו בשל כך לעמוד לימינם של המשפחה. בשל כך, כאשר היה הרב נוסע מעת לעת אל הצדיק רבי משה לייב מסאסוב, היה נוהג להזכיר את צרתו לפני הצדיק. רבי משה לייב מסאסוב היה מעתיר עליו מברכותיו ומאחל לו מנוחת הנפש, מתוך שלום ושלווה, אך אלו היו בוששים לבוא. עד אותו יום שבו סוף סוף קרה הנס. הקצב עקר דירתו אל העיר ברודי, והרב ומשפחתו נשמו לרווחה. פיהם התמלא בהודיה להש"ת שפטרם מעונשו שלזה.

חלפו שנים אחדות. רבה של זלוטשוב המשיך מפעם לפעם במסעותיו לרבו הצדיק רבי משה לייב מסאסוב. והנה, באחת מאותן שבתות, שעה שהסיב ליד שולחנו הטהור של רבו, קלטו עיניו, את דמותו של לא אחר מאשר מיודענו שבתי, אותו קצב בריון ואלים, מיסב אף הוא אצל השולחן. קושיות ותמיהות החלו להתרוצץ במוחו: "מה לאותו קצב בשולחן הטהור הזה? מה לו לגבר אלים שכמותו במחיצתו של קדוש ישראל?"

לא חלפו אלא דקות מועטות, כאשר לפתע נשמע ברמה קולו של הגבאי המכריז: "רבי שבתי דמן ברודי יגש לקבל שיריים!" ראשו של הרב הסתחרר עליו, ראייתו נטשטשה. הוא חש כמי שעולמו חרב עליו. מזווית עיניו ראה את הכבוד והיקר המורעפים על ראשו של הקצב שנהג כלפיו בבירונות כה אלימה.

אך אם בכל זה לא היה די, המכה המשמעותית ביותר ניחתה על ראשו של הרב במוצאי שבת. מיד לאחר ההבדלה, ניגש שבתי להפרד מהצדיק. הוא השמיע את בקשתו בקול רם שהגיע לאזני רבה של זלוטשוב, וגרם לו לחלחלה עזה. וכה היו דבריו: "זה לי שנים מספר שעקרתי מזלוטשוב לברודי", השיח באזני הצדיק, "אך אינני מוצא נחת במקומי החדש. חפץ אני, לשוב ולהשתקע בזלוטשוב כמקודם. יאציל נא לי הרבי את ברכתו שאזכה לכך בנקל!"

תפס הצדיק את ידו המושטת של הקצב בשתי ידיו, וברכו בחום שיזכה לשוב במהרה לזלוטשוב, ולהתבסס בה היטב ---

כאן חשכו עיניו של הרב. הוא לא יכול היה לשאת יותר ולהחריש, וכאשר הגיע תורו להיכנס לחדרו של הצדיק החל להשיח בפני הצדיק את אשר על לבו בקול רוטט.

"רבי קדוש! הלא שבתי זה - הוא אותו קצב אשר הרבה למרר את חיי בהיותו יושב בזלוטשוב עירי. והנה, לא די שרבונו קרבו השבת יתר על המדה, ונהג בו בכבוד ויקר, אף גם זאת איחל לו שיזכה לשוב במהרה לזלוטשוב, ואני, אנה אני בא?" אמר בהתרגשות. השיב לו הצדיק: "ודאי יודע אתה, כי כל מה שנעשה בעולמו של הקב"ה - בהשגחה פרטית הוא. הכול מכוון ולכל דבר יש סיבה ותכלית. ואם יהודי פלוני מבקש לשוב לזלוטשוב, אות היא כי זלוטשוב זקוקה לו - לא פחות משנזקק הוא לה!"

רבה של זלוטשוב קיבל את דברי הצדיק, אם כי לא ירד לעומקם. הוא שב לעירו, וכעבור ימים אחדים נראתה ברחובות עגלתו של שבתי הקצב. הקצב מימש את כוונתו, ושב לעיר הולדתו. אם צל מחשבה חלפה במוחו של רב העיר כי הוא שינה את אופיו הרע, מהר מאד נוכח הרב לראות כי שבתי חזר לאורח החיים הקלוקל שהורגל בו מקודם, הכולל מעשי בריונות ותוקפנות כנגד הרב ומשפחתו.

והנה, ליל יום הכיפורים אחד, שעה שרוב בני הקהילה מכונסים היו לתפילה בבית הכנסת, התפרץ לפתע אדם לבית הכנסת בצעקה, כי חבורת 'חוטפים' סובבת בעיר וחוטפת נערים יהודים לצבא. אנדרלמוסיה של ממש השתררה בבית-הכנסת. דחיפות ומהומה בעזרת-הגברים, צווחות ויללות מעזרת-הנשים.

ה'חטיפות' לצבא היו חזיון נפרץ בימים ההם. פלוגות חמושות של חיילים היו חולפות בערי ישראל, ואנשיהן חוטפים בחורים תמימים לעבודת הצבא. דמם של היהודים היה הפקר, בפרט כאשר מדובר היה ב'גיוס לצבא המלכות'. רע ומר היה גורלם של החטופים ובני משפחותיהם. גם המתי מעט ששרדו ונותרו בחיים, חיי משפחותיהם לא היו חיים, אלמנות ויתומים חיים אשר נותרים היו ללא בית אב ולא משען ומשענה.

נקל להבין, איפוא, את הפחד והחרדה העצומה שאפפה את קהל המתפללים, שעה שדלת בית הכנסת נפתחה בקול עז, ופלוגת חיילים פרצה פנימה, חוטפת מכל הבא ליד. קריאות השבר והיללות לא הניעו בלבם של החוטפים אפילו מיתר אחד. הם עסקו בשלהם בקור רוח ובאכזריות מדהימה.

לפתע התעשתו מקצת מהמתפללים, רוח של גבורה נצתה בקרבם, ותוך השמעת קול שאגה אדיר עטו עליהם באגרופים קמוצים, במוטות ובספסלים. קרב עז ניטש ברחבת בית הכנסת הגדול של זלוטשוב. ההלם והתדהמה שתפסו את החיילים, סייעו לאחדים מהמתפללים להזדרז ולחלץ את החטופים מהעגלות המשוריינות שהמתינו בחוץ. מיד לאחר מכן מיהרו כולם לברוח ולהסתתר במקומות מבטחים. החיילים לא אמנו נואש והחליטו לפרוץ בכל מחיר אל הבנין בו התבצרו המתפללים שהעזו להשיב מלחמה. בכידונים שלופים ובלהט רצח הסתערו הללו אל עבר הפתח, אלא שאז החלו לנחות על ראשיהם ספסלים, שולחנות ושאר רהיטים כבדי משקל. ששה חיילים מצאו את מותם במתקפה הזו.

מפקד הפלוגה הורה לחייליו לחדול מיד מן הקרב, ואכן, תוך דקות אחדות נסוגו במהירות מן העיר. תושביה היהודים של זלוטשוב ניצלו לעת עתה מנחת זרועם של ה'חוטפים', אך האימה בקרב הקהילה היהודית רק התגברה. החשש והחרדה מפני ידה הנוקמת של המלכות היו מוחשיים. הבריות התהלכו באותם ימים כצללים ורעדו כעלה נידף מאימת היום הבא.

והיום הבא הגיע ---

ראש ובראשונה כלאו השלטונות את רב העיר ואת כל מנהיגי העדה וראשי הקהל. לאחר מכן, פתחו במסכת ארוכה של חקירות ודרישות בקרב כל יהודי העיר, בניסיון לחלץ את שמות הורגי ה'חוטפים'. אלו ואלו מילאו את פיהם מים וסירבו להסגיר אפילו שמו של אחד מתוקפי החיילים. היהודים מצידם הפעילו את כל כוחות השתדלנות וקשרי המלכות שעמדו לרשותם, כדי לחלץ מן הכלא את רבה של זלוטשוב, אך הוראה ישירה שהגיעה מבית המלוכה שמה לאל את כל הנסיונות.

לאחר חקירות קשות ועינויים מרים, הוציאו השלטונות גזר דין מוות על היהודים האסורים, אך הסכימו לדחות בשבוע את ביצוע גזר הדין, כדי ליתן זמן לאשמים האמיתיים לבוא ולהודות באשמתם.

מבית כלאו הצליח הרב להגניב את דעתו, דעת תורה, כי בל יהיין אף לא אחד מהם, להסגיר את המעורבים בפרשה, אף לא כדי להציל את הנידונים למוות. "אין דוחין נפש מפני נפש!" נימק את הוראתו החד משמעית.

כל אותו שבוע התכנסו בני זלוטשוב בבית הכנסת והעתיירו תפילה ותחנונים להסרת רוע הגזרה. היום האחרון בשבוע הגיע והמתח הרקיע שחקים. והנה לפתע נפוצה בעיר הידיעה המרעישת, כי האסורים שוחררו.

מושל העיר שבא לשחררם סיפר לראשי הקהילה, כי לפנות בוקר התייצב לפניו תושב העיר שהודה באשמה. הלה קיבל עליו את מלוא האחריות למאורעות השבת, וגילה כי הוא לבדו זה שהשליך על ה'חוטפים' את החפצים שגרמו למוותם. לאחר שהודאתו נחקרה ביסודיות, דיווח המושל, הוצא האיש להורג. ההלם והתדהמה היו גדולים שבעתיים כאשר נודעה בעיר זהותו של האיש: שבתי הקצב, אשר החליט למסור נפשו להצלת הרבה נפשות מישראל.

"בודאי ראית בעיניך, כי אכן זלוטשוב היתה זקוקה לו לשבתי הקצב!" אמר רבי משה לייב מסאסוב, אחר הדברים האלה, לרבה של זלוטשוב, והוסיף: "לא כל יהודי משכיל לחיות את חייו כפי שהתורה מצווה, אך דווקא כאשר מדובר במסירות נפש של ממש, גם יהודים הרחוקים מעולמה של תורה, מגלים בקרבם כוחות בלתי רגילים המביאים אותם למסור נפשם ולמות למען הצלת חיי אחרים".

למדנו, שלהגיע לדרגה של 'למות על קידוש השם', על אף חשיבותה העצומה, לזה מסוגלים גם יהודים פשוטים, אבל לחיות חיים שלמים על פי התורה – לא כל אחד יכול. לכן אנו מוצאים פעמים רבות אנשים נחותי דרגה המוסרים נפשם על קידוש השם יתברך ואהבתו.

ומכאן לביאור הפסוק, על פי דרכו של בעל ה'משך חכמה':

כאשר יהודי מוסר את נפשו על קידוש השם, דווקא אז מתמלא לבו באהבת ה' יוקדת, שכן זהו טבעו של האדם, שכאשר עומד מולו דבר המתנגד לדרכו, בייחוד אז – מתגבר כוחו הפנימי של האדם כנגדו. מה שאין כן בחיי היומיום, בעת שמקיים הוא את מצוות ה' שאינן דורשות מאמץ נפשי מיוחד, אין הוא מקבל את אותה תשוקה והתעוררות פנימית ייחודית, ופועל הוא מתוך הרגל, מצות אנשים מלומדה.

לכך התכוון הכתוב באומרו: היינו, בדברים הנוגעים למסירות נפש תן מלוא גם בחיים הפשוטים, בהם לבך לקב"ה, אך גם אתה לא זוכה למנה גדושה של אהבת ה' פנימית, עליך להתעצם ולהתחזק באהבת ה' יוקדת בכל ענין וענין, הן בנתינת צדקה, הן בתפילה והן בכל דבר מצוה שאדם דש בעקביו. (מתוך הספר 'ללמדך' – דברים).

עין תחת עין

סיפור ו': על הפסוק "עין תחת עין" (שמות כא כד) דרשו חז"ל (ב"ק פג): "עין תחת עין – ממון". אומר הגר"א כי דבר זה מרומז במקרא, שהיה צריך לכתוב 'עין בעין', וכתוב "תחת", לרמז שהעונש הוא 'תחת עין', היינו האותיות הבאות אחרי האותיות 'עין'. אחרי ע' באה פ', אחרי י' באה כ', ואחרי נ' באה ס', ועולה אותיות "כסף". וזה הפירוש, אם היכה את עינו, ייתן "תחת עין", שזה כסף. (גליון ליקוטים נפלאים).

הגאון רבי יעקב ריישר זצ"ל בעל ה'שבות יעקב' מסביר מדוע חיבר ביאורו 'עיון יעקב' על העין יעקב, וכותב בהקדמתו לספר, כי היה זה מפני שנסתמאו שתי עיניו, והיה עולם חשך בעדו, אז בעת צרה היא ליעקב התפלל אל ה' שירפאו, וקיבל על עצמו נדר, שאם יתרפא מחולי זה ישלים את ספרו 'עיון יעקב' על העין יעקב, לשלם 'עין תחת עין'. וכן הוה.

כי בשנת תפ"א נשמעה תפילתו, ובא לעירו רופא מומחה וריפא את שתי עיניו, ושילם את נדרו לשלם 'עין תחת עין', והשלים את חיבורו המפורסם 'עיון יעקב' על כל העין יעקב.

השליח הנודניק

סיפור ז': מספר הרב דניאל שטרית מרכסים: בחודשיים האחרונים אנחנו עובדים סביב השעון ברישום ילדים לחינוך תורני. אנו פונים למשפחות שהתחזקו והבינו שרק בדרך היהדות יגדלו להם ילדים טובים, ומעודדים אותם לעשות את הצעד, ובסופו של דבר להכניס את ילדיהם לבתי ספר תורניים.

נסענו במיוחד למשפחה בקרית אתא. עלינו ודפקנו על הדלת. פתח לנו ילד ואמר שההורים לא בבית. לא האמנתי לו, כי לפי הקולות שנשמעו מבפנים, דווקא עשה רושם שההורים כן נמצאים בבית. לא יכולתי לוודא את זה, שהרי יכול להיות שהיו אלו קולותיהם של אח ואחות בוגרים, אולם באותו רגע הבנתי שזו כנראה הוראה של ההורים שלא להכניס אותנו, והתייאשנו.

אמרתי: ריבונו של עולם, אני את שלי עשיתי. דיברנו עם המשפחה הזאת, הטרחנו את עצמנו עד לכאן, עלינו במדרגות ועשינו כל מה שיכולנו. מכאן ואילך רק אתה, הקב"ה, עושה. והנה על המדרכה, בכניסה לבניין, עוצר אותנו אדם הנראה כמו מי שרשם שיא במנת השעמום שהוא קיבל לאחרונה. הוא התחיל לתחקר אותנו: מי אתם, מאין באתם, מה אתם עושים כאן, למה דווקא כאן? למה לא בערים אחרות? הוא שאל שאלות כמעין המתגבר, וסבלנותנו כמעט פקעה. כעבור שבע דקות ארוכות עוצרת לידנו מונית, וממנה יוצאת לא פחות ולא יותר מאשר בעלת הבית שבו דפקנו לפני כן. "טוב שבאתם", היא אומרת, "רצייתי לרשום את הבנים לחינוך תורני אבל המספר נאבד לי. תוכלו לרשום אותם עכשיו?"

מה השאלה בכלל, הרי בשביל זה הגענו הנה במיוחד. עלינו לביתה, הסדרנו את הרישום, וברוך ה' נוספו עוד שני ילדים מעם ישראל למוסדות שיגלו להם מה הריבונו של עולם רוצה מהם. הנודניק מהרחוב היה השליח לעכב אותנו. (השגחה פרטית).

"המאמין אתה שגם עכשיו יש סנהדרין?"

סיפור ח': הימים ימי מלחמת העולם השנייה. קבוצת תלמידים משיבת חכמי לובלין שוהה בוילנה, עם פליטים רבים, שמצאו מפלט בליטא. עימם נמצא הרבי מאמשינוב, אבל עיניו נשואות לכיוון אחד, ליציאה מהירה מאירופה הבוררת.

עם פרוץ המלחמה לקח הרבי את מקל הנדודים, בניסיון לחמוק מידיהם של הקלגסים הנאצים ימח-שמם ועוזריהם. בבריחתו התפלל כי לא יאלץ לראות את פני הגרמנים, ואכן בקשתו התמלאה. לאורך כל מסלול המילוט שלו הקדימו צעדי את הצבא הגרמני הכובש, והוא לא פגש את חייליו.

לאחר תלאות רבות הצליח הרבי להגיע לוילנא, שהייתה למשך זמן קצר ישות מדינית נפרדת, חלק ממדינת ליטא העצמאית. באותם ימים קשים התגלתה אישיותו של הרבי במלוא הדרה, יהודים שבורים ורצוצים נמשכו אליו וחסו בצילו, והרבי השׂרה אור אבהי על סביבתו.

הרבי צפה כי עצמאותה של ליטא לא תאריך ימים, וחתר לצאת ממנה בהקדם האפשרי. ואכן, בחג השבועות ת"ש (1940), כמה חודשים אחרי בואו לוילנה, נעשתה ליטא חלק מברית המועצות.

השלטון החדש, שהיה ידוע במלחמתו בשומרי התורה והמצוות, הטיל את חיתתו על יהודי המקום, ובפרט על בני הישיבות. הרבי מאמשינוב, שחרד מפני הבאות, האץ בלי הרף בהמוני הפליטים לעזוב את ליטא בכל מחיר. אך לאן? איזו מדינה תסכים לקבל את פליטי המלחמה היהודים?

לבסוף הבלחה קרן אור באפילה - 'אשרות קורסאו' המפורסמות, שאותן הנפיקו הקונסול ההולנדי בקובנה, יאן זווארטנדיק, והקונסול היפני בקובנה, סמפו סוגיהארה, ובזכות פועלם הוכרו שניהם חסידי אומות העולם.

מרגע שנמצאה דרך המילוט תבע הרבי למהר ולהשיג את האשרות האלה ולא לחסוך שום מאמץ. אך לא הכל הסכימו עימו. היו ממנהיגי הפליטים - ובהם לא מעט גדולי תורה - שחלקו עליו. טענתם הייתה כי אין תועלת באשרות האלה, שכן הקומוניסטים לא יאפשרו לרובות היהודים לצאת מארצם. היו מהם שאף חששו שעצם הבקשה עלולה להרע את מצב הפליטים, והשלטון הרוסי עלול לשלח אותם לגלות. אך הרבי מאמשינוב היה נחוש בדעתו כי האשרות האלה הן פתח הצלה נדיר ויש להשיגן בדחיפות.

להשגת האשרות נדרש גם מימון. הקונסוליה היפנית דרשה אגרה של שני 'ליט' בעבור כל אשרה. זה היה סכום סמלי יחסית למחירן של אשרות מעבר למדינות אחרות, אך בתנאי המצוקה ששררו באותם ימים בקרב הפליטים זה היה סכום גבוה.

ואז נודע לרבי על תרומה נכבדה שהגיעה לישיבת חכמי לובלין. הבחורים שקיבלו את התרומה חשבו לקנות בה מצרכי מזון לתלמידי הישיבה הרעבים. כאן התייצב הרבי מולם בכל תוקפו ודרש להשתמש בכסף אך ורק למימון הנפקת האשרות ולא לשום צורך אחר. מדי הישיבה לא היו מחסידיו של הרבי מאמשינוב. אף שהעריכו מאוד את גדולתו וקדושתו, לא היו בטוחים שהחלטתו היא הדבר הנכון. הם ניסו לשכנע את הרבי להסכים לדעתם, אך הוא היה איתן בעמדתו.

בלהט הוויכוח פנה הרבי פתאום אל תלמיד הישיבה שעמד בראש המתנגדים ושאל אותו: "האם אתה מאמין שהיתה סנהדרין בעם ישראל?" "כמובן", ענה הבחור.

"האם יודע אתה שעל חברי הסנהדרין נאמר בתורה 'לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל', וכפי שדרשו חז"ל (סנהדרין פט): 'אפילו אומרים על ימין שהוא שמאל ועל שמאל שהוא ימין'?" בהחלט", השיב הבחור.

כאן עצר הרבי לרגע. פניו הרצינו מאוד והוא עצם את עיניו. לאחר רגע של דומייה פקח את עיניו, נעץ מבט נוקב בבחור ושאל: "המאמין אתה שגם עכשיו יש סנהדרין...?" הבחור, שכבר היה יכול לנחש לאן הרבי חותר, השיב בשפה רפה שכן.

"ובכן", אמר הרבי, "דע שגם עכשיו יש סנהדרין, וגם עכשיו נאמר עליהם 'לא תסור'! ואני אומר לך שצריך להשיג את האשרות!"

נחישותו והחלטיותו של הרבי שיכנעו את אחרוני המהססים, והכסף הופנה לרכישת האשרות. בזכות האשרות האלה יצאו תלמידי הישיבה, עם הרבי מאמשינוב, למסע ארוך שבו חצו את ברית המועצות ברכבת הטרנס סבירית, נסיעה שארכה כעשרה ימים. מוולאדיוסטוק הפליגו בספינת קיטור ליפן, ומשם לשנחאי. זה היה נתיב הצלה גם לתלמידים רבים משיבות ליובאוויטש ומיר.

חלפו כמה חודשים, ובקיץ תש"א (1941) כבשו הנאצים את וילנה, ורוב תושביה היהודים נרצחו. או-אז נוכחו הכל כמה הרחיקו ראות עיניו של הרבי מאמשינוב (על-פי 'אור פני משה') (גיליון 'ברינה יקצורו').

סיכום: אנחנו כולנו שייכים לבורא העולם, ואנחנו כן מאמינים בו ועובדים אותו בכל לבבנו, ואפילו שיש זמנים שאנחנו לא מרגישים את העבודת ה' בכל חוזה, גם אז אנחנו קשורים לבורא העולם בקשר כל נוחת, ולכן כולנו כן נקראים 'עובדי ה' - עבדי ה' באמת'.

לכן בס"ד אנחנו קוראים לרפים הללו בשם "כלנו יודעי שמך", כדי להודיע לכל באי עולם, על הטעות והשקר הנורא שהיצר מנסה לפתותינו שנחשוב שאנחנו לא "יודעי שמך", ואילו אנחנו נצטע ונאמר לעצמינו ולסביבותינו שאנחנו שייכים לקבוצת "כלנו כן יודעי שמך", אנחנו כלנו עבדי ה', כל אחד בדרכו וברמה שלו, אבל המכנה המשותף לכלנו הוא, ש"כלנו יודעי שמך".

והיינו צריכים לכתוב את שם החוברת ככה: "כלנו יודעי שמך!!!" עם סימני קריאה מרובים, כדי להרגיש את הוודאות והבהירות אשר השם הזה מסמל עבורנו, ושאיך פה שום ספקות או אי וודאות ויאושים, ורק מפני שבכוונות ושמות של ספרים לא כותבים סימני קריאה, לכן לא נכתוב את זה, אבל לעצמנו אנו נשנן ונחזור ונשנן את האמת היחידה והבלעדית, בעוז בשמחה ובנאוה דקדושה, שאנו כמובן שייכים לקבוצה הנבחרת של

בורא העולם הנקראת "אנחנו - כלנו יודעי שמך!!!"

אור הזקיה

823

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס:
כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל
דרכי חזקיה.
ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר
ושרה בת פֶּבֶב ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל
ואסתר זצ"ל
ת.ד. 5711 י-ם לפ"ס ותרומות: 050-4120812

סיפור לשבת קודש לע"נ יעקב בן מיכל

מדוע התפעל החתם סופר מהיהלום?

בספר חוט המשולש (עמוד קא) מסופר באריכות על גודל חיבוב המצוות של רבנו בעל ה'חתם סופר', אשר מלמדנו דרך חיים, וכך מסופר:

היה זה לפני התחלת זמן חורף בשיבה.

מרב החתם סופר ישב ספון בחדרו ועמל בתורה, והנה שמע לפתע נקישות רכות על דלת ביתו. הבין החתם סופר, כי מאחורי הדלת הסגורה עומד עני הנוקש בזהירות ובביישנות. מיהר החתם סופר אל הדלת וחשב, כמה נפלא יהיה לזכות ולהחיות לב אביו בבוא החורף, אך הוא התאכזב בראותו את ראש הקהל של העיר פרשבורג עומד ניצב ליד הדלת.

תמה קצת החתם סופר למראה הדמות, כיון שהיה רגיל בנקישות הרמות של ראש הקהל כדרך הגבירים והפרנסים אשר בטוחים במעשיהם. הוא הביע אכזבתו בפני ראש הקהל באמרו אליו: "חשבתי את העומד על הפתח לעני ונכה רוח..."
ראש הקהל השיב: "אמת ונכון הדבר. נבואה בפיו של רבנו, כי אכן עני ונכה רוח אני."

הכנים החתם סופר את האיש לתוך הבית, והוא החל לגולל את סיפורו כשרוחו בל עמו: "אומלל ונואש אנוכי, ידי מטה עד מאוד ומצבי ירד עד הדיטה התחתונה".
עוד הוסיף וסיפר באריכות, איך נהיה ערב לחבריו הסוחרים על סכומי כסף גדולים ומסחרם לא צלח, והוא התרושש מלשום לנושים את התחייבויותיו. כספו אול לגמרי ועדיין רובצים עליו חובות גדולים, והיכן ישים חרפתו.

שמע החתם סופר ושאל את האיש: "מי יודע ממצבך?"

ענה ראש הקהל, שאפילו רעייתו אינה יודעת, ורק עתה לראשונה הוא מגלה את מצבו למאן שהוא ממכרו. "ומה הביאני לכאן?" הוסיף לספר, "כיון שבימים אלו נפתח השוק הגדול בלייפציג וכל הסוחרים רגילים לראותני שם כאחד האמידים, ולי אין אפילו פרוטה להוצאות הדרך עד לייפציג ובודאי שאין לי ממון לעשות מסחר כל שהוא. על כן באתי להיוועץ בדעת רבנו, האם להכריז כרגע על פשיטת רגל? והרי תוך ימים ספורים ייוודע מצבי לכל!"

החתם סופר עודדו משך שעה ארוכה, ולבסוף שאלו, כמה יעלו לו הוצאות הנסיעה והשהייה בלייפציג. ענה הלה: "מאה זהובים". העניק החתם סופר לאורחו את מאה הזהובים האחרונים שהיו ברשותו והורה לו לעשות את העסקה הראשונה שתזדמן לידו. הלה לא ידע את נפשו מרוב אושר ורווחה, וחפץ להודות למיטיבו שהושיע אותו, אך החתם סופר התרה בו לכל יודה משום בעיית ריבית.

נסע הלה ליריד בלייפציג, ופגש שם באחד מגדולי הסוחרים שהציע לו לקנות את תכולת אניית משא עם סחורה מעולה ממנה יוכל להרוויח כפול מהשקעתו. לשם קנייתה ביקש ממנו אגרת חוב על סך ארבע מאות אלף זהובים... לראש הקהל היו בקושי מאה זהובים אבל חזקה עליו הוראת רבו שיעשה את העסקה הראשונה שתזדמן לו, ומיד גמר את העסקה.

לאחר מספר ימים הגיעו אליו שני סוחרים שהתעניינו בפרטי העסקה שעשה והיו מעוניינים לקנות ממנו את תכולת הספינה. הם התמקחו על המחיר ובסופו של עניין מכר האיש את הסחורה כשבידו רווח של מאה אלף זהובים! הוא המשיך עוד בעסקיו וראה ברכה מרובה במעשיו עד שהצליח להחזיר לנושים את חובותיו וחזר לעירו כשבכיסו מזומנים רבים יותר - מאשר הרוויח בנסיעותיו הקודמות.

ראש הקהל לא ידע את נפשו מרוב הודיה לרבו, ותהה כיצד ישיב לו טובה על מה שעשה עבורו. הוא ידע כי החתם סופר היה מגדולי המבנים ביהלומים ולכן רכש עבורו טבעת יהלום יקר מאוד. הוא הגיע לביתו ומיד הגיש לו את הטבעת יקרת הערך. החתם סופר נטלה בידו והחל מסובב אותה לכל הכיוונים תוך כדי שהוא משמיע קריאות התפעלות בדבר יופיה של הטבעת.

בחדרו של החתם סופר ישבו שני בחורים שתהו למראה המעמד. הראשון החל להרהר בליבו: "כיצד יתכן שהרבי יקח את הטבעת ויהנה ממנה, והרי יש בזה עבירה על איסור ריבית". הוא חשב לעורר את תשומת ליבו של רבו, אך חברו רמוז לו שלא יעו. כעבור רגעים נוספים בהם החתם סופר הביע שוב ושוב את התפעלותו מהטבעת, הוא הגיש אותה חזרה לידי ראש הקהל ואמר לו: אכן, הטבעת מיוחדת ונדירה ביופיה, נא קח אותה ומסור אותה במתנה לרעייתך, שכן לי אסור לקחתה, זהו איסור ריבית."

ראש הקהל יצא את הבית בכובשת פנים על ששכח הלכה כה פשוטה, ותיכף ומיד תמחו התלמידים בפני רבם וביקשוהו להטעים להם: "אם הרבי לא התכוון ליהנות מן הטבעת ולקבלה לעצמו, מדוע הפך בה והשתעשע עמה והפליג בשבחה?"
השיב להם החתם סופר בסיפור:

כשלמדתי בצעירותי אצל מורי ורבי הגאון רבי נתן אדלר ז"ע, היתה הלשנה בעיר אדענואלה. מכח אותה הלשנה כמעט והוטלה גזירת גירוש על כל היהודים שיצאו בערם ובחוסר כל מהעיר.

במוצאי שבת, שכר הרבי עגלת משא ויצא לדרך ארוכה על מנת להגיע אל העיר מיד עם אור הבוקר, שם יפגוש את השר וידבר אל ליבו. הלילה היה חורפי וסוער מאוד, השלגים שירדו ללא הפוגה כבר כיסו את הכל בגובה של מעל הברכיים, רבי נתן שהיה אדם חלוש וחולה לא שת ליבו לקשיים וקיווה שיעציל במשימתו להעביר את הגזירה.

התלוויתי אל רבי, המשיך החתם סופר וסיפר, ובדרך הארוכה זכיתי לשמוע ממנו דברי תורה נפלאים בעומק ובבקיאות עצומה עד אין שיעור ממש.

והנה לפתע עצרה העגלה מלכת. העגלון ירד והודיע לנו שהסוסים שקעו בשלג יחד עם אופני המרכבה, ואין לו ברירה אלא ללכת אל העיר הקרובה ולשכור שם שני סוסים חזקים שימשכו את העגלה מהשלג, וכך עשה.

כעבור שלוש שעות, שב העגלון עם הבהמות שהביא, והחל רותם אותם אל העגלה. כשראה רבי נתן את מעשהו, קפץ מהעגלה כשרגליו ללא מנועלים והחל לרקוד על השלג ריקוד סוחף ונמרץ כנער צעיר. מעודי לא ראיתי ריקוד כה מרומם כאותו ריקוד של רבי נתן. השתוממתי במעשיו וניסיתי להעלותו חזרה לעגלה לבל יצטנן חס וחלילה מהקור הנורא, אך רבי נתן קפץ שוב לתוך השלג, וכך חזר הדבר ונשנה.

כשתתייכף בפניו על התנהגותו הוא החל צועק: "וכי אינכם רואים מה עושה העגלון?" הוא הפנה אצבעו לעבר הרתימה, ואז הבנתו, העגלון לא מצא סוסים ובמקומם הביא שני שוורים ורתם אותם לעגלה יחד עם הסוסים.

המושך סיפור לשבת קודש

"ויהי", קראתי בשמו של בעל העגלה, "רתימת שני מיני בעלי חיים אסורה מהתורה. לך שנית אל העיר והבא שני סוסים במקום השוורים ואנו נשלם שכרך".

כשחזרנו לעגלה שאלתי את רבנו לפרש הריקוד המיוחד, והוא השיב לעומתי בתמהון: "הרי יודע אתה כי אנשי עירי הפצירו כי לכל אסע הלילה, ונסעתי למרות רצונם, ועתה שילם לי בוראי בשכר מצוה - מצווה! זכיתי במצוה נדירה שלא נודמנה לי מימיי, והיא: "לא תחרוש בשור וחמור יחדיו".

סיים בעל החתם סופר את סיפורו לתלמידיו והוסיף: עתה מבינים אתם מדוע כה חיבתני את היהלום? הרי הזדמנה לי מצוה שלא ליטול ריבית, ולכן שיחקתי עם הטבעת כדי לחשוך בה ולעורר התפעלותי ממנה, וכך גדל ניסיוני, ועמו נתגדלתי ונתקדשתי עוד יותר במצוה יקרה זו של איסור ריבית. (הארי)

על ניסיון שבכל יום עמנו

את המעשה המיוחד הבא סיפר מדרוך החתנים הרב איתמר גימאני שליט"א:

היה זה ביום שיש, יא' תמוז תשפ"ג, בעיר בני ברק.

הגעתי לבקר את הוריי, כמידי יום שיש, ולהתברך מפיהם לפני שבת קודש, ואז ראיתי את אחי. הוא היה בחניית הבניין עם האופנוע, ופניתי אליו בחיבה:

"אחי היקר, אולי תעשה סיבוב קצר לבני הקטן - נתן, כאן ברחוב, הוא מאוד ישמח ויהנה מכך".

"בשמחה רבה", השיב, והעלה את בני נתן בן החמש על האופנוע. הסיבוב אמור לארוך כחצי דקה עד דקה, אך חולפות כמה דקות ואחי ובני לא נראים באופק. "אולי אחי החליט לעשות הפעם סיבוב ארוך", הרגעתי את עצמי, עד שהגיעה אותה שיחת טלפון. על הצג מופיע המספר של אחי שקרא בבהלה: "איתמה, תגיע בדחיפות למעלה הרחוב, עברנו תאונה..."

הייתי בהלם ופתחתי בריצה מהירה, כשאני מדמיין דברים נוראים. הגעתי למקום ואני רואה אנשים רבים שמקיפים את האירוע ומנסים להגיש עזרה. מה אירע? נהג רכב שעבר עבירת תנועה ונכנס לאין כניסה בו נוסעים רכבים לצד אחד, נסע נגד כיוון התנועה. הוא לא הבחין באחי ובני, והעפף אותם מהאופנוע במכה חזיתית קשה. עדי ראיה סיפרו לי, כי אחי ובני נזרקו מהאופנוע לעבר עמוד חשמל גדול וחומת אבן שמאחוריו, והם היו בטוחים כי יתכן שיש פה הרוגים או פצועים קשה.

האופנוע התרסק על חומת האבן ונהרס כליל. חיפשתי את בני, ולתדהמתי אני רואה אותו נעמד על רגליו, עם שריטה קטנה, ורץ לחבק אותי.

איזה נס! כיצד הוא הושלך אל חומת האבן ולא אירע אסון או נזק? חסדי ה' ורחמי המרובים, בני עף בדיוק אל רשת גדר שהיתה לפני חומת האבן אשר פשוט בלמה ועטפה אותו, כמו שמיכה שהגנה עליו מחומת האבן שהיתה אמורה לעשות לו את הנזק מכל. הוא נחת ברכות על הרצפה והתרומם כשהוא בריא ושלם. ילד בן חמש, חמוד וקטן יצא ללא פגע וללא שריטה, איזה נס!

בעוד בני רץ אל ידי, אני מחפש את אחי, ואני רואה את עוברי האורח סביבו. הוא עף מהאופנוע ונחבט בעוצמה רבה בעמוד החשמל הגדול שעמד במקום. עמוד החשמל התעקם עיקום חד מעוצמת המכה, כשאחי ספג מכה חזקה באגן. ראיתי שהוא שרוע על הרצפה, אך בהכרה, וכבר הודיתי לה'.

תלמיד חכם גדול שראה זאת, אמר לי שאחי חי ממש בנס. אמבולנס הגיע למקום ופינה את אחי אל בית החולים לבדיקות וטיפולים. הרופאים ערכו בדיקות וצילומים ואמרו לאחי: "תשמע בחור, אין לך כלום, מלבד המכה שקיבלת. אין עצמות שבורות, אין קרעים ואין דימומים או נזקים".

היינו המומים לחלוטין.

"לעומת המכה והחבטה שקיבלת מעמוד החשמל", המשיכו הרופאים, "זה פלא גדול. להערכתנו ניצלת בנס בגלל שיש לך כנראה עצמות חזקות".

לא רצינו לפגוע ברופאים על דברי ההבל - נוגדי האמונה, אלא הודינו להם כשאת הסוד הגדול להצלת אחי, גילה אחי בעצמו לאחר כמה דקות. הרי כל מי שהיה שם ראה את הנס מול העיניים: לא רק שהוא נשאר בחיים, אלא לא אירע לו שום נזק. וכידוע, הקב"ה לא עושה נס לחינם. שמעו היטב מה הוא מספר:

באותו יום שיש הוא קיבל על עצמו כהתחזקות להניח על גופו ציצית - השכפ"ץ הרוחני השומר על הגוף ומגן מכל פגע. הוא קם בבוקר והחליט ללבוש ציצית, למרות החום ולמרות שאינו רגיל בכך, והקדוש ברוך הוא שמר על פלג גופו העליון.

"גם אני רוצה לספר לכם משהו נדיר ומבהיל", הצטרפה אמי היקרה לסיפור. "הציצית הגינה עליו בפלג גופו העליון, ובואו שמעו מה הגן על פלג גופו התחתון. ממש באותו בוקר, יום שיש של פרשת בלק, אחרי ששמעתי שיעור מחזק בקו הצניעות, קיבלתי על עצמי שמהיום ואילך אתחזק בצניעות הרגליים גם בבית. מהיום אני מוסיפה בצניעות וקדושה אפילו בתוך ביתי לכסות את הרגליים בהידור. כך קיבלתי ביני לבין עצמי להתחזק, וזה כבר משלים את התמונה - הסיבה לכך שגם פלג גופו התחתון לא נפגע".

היו אלו רגעים מרשימים ומרגשים. אחי יצא ממיטת בית החולים עם כאב באגן בלבד, כשלאף אחד אין הסבר כיצד הם התעופפו אל חומת אבן ועמוד חשמל ויצאו בריאים ושלמים. חותם הרב איתמר גימאני את הסיפור המטלטל:

"מכאן אני רוצה להודות לבורא עולם על הנס הגדול שעשה לנו ושמר על בני - נתן בן החמש ועל אחי היקר, ועל כל הניסים שעושה עמנו בכל יום ובכל שעה".

רואים אנו מסיפור נפלא זה שהובא בגיליון "טוב לחסות בה" את כוחן של המצוות - מצוות ציצית ששקולה כנגד תרי"ג מצוות, והצניעות של הסבתא ששמרה גם על בנה וגם על נכדה.

(מתוך הספר כך בטחנו מאת הרב צבי נקח 0504124438)

מבקשים מקוראי העלון ללמוד לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב		לע"נ כבב בת גוהר		לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה		לע"נ הודיה בת מרגלית		לע"נ יהודית בת גוהר	
לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון		לע"נ נעמי בת כבב									

קבלת שבת

שנה תשע עשרה - עלון דו שבועי

בסיעתא דשמיא, כ"ה תמוז תשפ"ו, שבת מברכין.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בשל: 052-7620219.

פרשת מטות מסעי

"וְאֵת פִּלְעָם בֶּן בְּעֹזַר הָרְגוּ בְּחָרֶב" (לא, ח).

יש להבין, מפני מה טורחת התורה ומפרטת כיצד הרגו את בלעם בן בעור; אמנם מצינו שהתורה מתארת את פטירתו של משה רבנו, להבדיל, ואת הסתלקותו של אהרן הכהן, אבל מדוע חשוב לנו לדעת כיצד מצא בלעם הרשע את מותו? רש"י הקדוש, בעקבות חז"ל, מתרגם זאת בפשטות וזו לשונו: "בחרב - הוא בא על ישראל והחליף אומנותו באומנותם, שאין נושעים אלא בפיהם על ידי תפילה ובקשה, ובא הוא ותפש אומנותם לקללם בפיו. אף הם באו עליו והחליפו אומנותם אולם, גאון עוזינו ותפארתנו הבן איש חי צוק"ל, בספרו 'עוד יוסף חי', מיישב את הדברים בדרך אחרת, על פי משל:

מעשה ביהודי עם הארץ שכמעט ולא היה הולך לבית הכנסת, מלבד בשבתות ובמועדי ישראל. גם בעיתים הנדירות בהן היה פוקד את בית הכנסת, היה מגיע באיחור, לקראת קריאת שמע. לכן כמעט ולא הכיר את מנהגי התפילות.

באחד הימים התחתן האיש עם אשה חכמה ומכובדת, והחליט באופן יוצא דופן ללכת לכבודה לבית הכנסת מוקדם מהרגיל.

האיש, שהיה בור ונבער, נכנס לבית הכנסת בשעה שהחלו לומר 'ברוך שאמר', וסבר כי הקהל נעמד על רגליו לכבודו. לאחר התפילה שב הלה לביתו שמח וטוב לב ואמר לרעייתו בגאווה: "רק נכנסתי לבית הכנסת, ומיד כל המתפללים נעמדו על רגליהם לכבודי".

האשה הפקחית, שידעה היטב לאיזה עם הארץ נשאה, אמרה לו: "תשמע, באיזו שעה נכנסת לבית הכנסת? מחר תבוא חמש דקות מאוחר יותר, ונראה אם אי מי יקום לכבודך".

ואכן, למחרת נכנס האיש לבית הכנסת בעת שאמרו 'אשרי יושבי ביתך', וראה כי הכל יושבים בלי לזעזע ממקומותיהם ואיש לא טורח לקום ולכבדו...

על פי זאת מבאר הבן איש חי זיע"א, מדוע פרסמה התורה את אופן מיתתו של בלעם הרשע:

בפרשיות הקודמות מתארת התורה את גאוותו של בלעם, אשר התרברב והלל את עצמו: "נאום בלעם בנו בעור ונאום הגבר שתום העין; נאום שומע אמרי אל אשר מחזה ש-די יחזה נופל וגלוי עיניים" (כד, ג-ד). בלעם התפאר בכך שאלוקים נגלה אליו, כאילו הוא צדיק יסוד עולם. אבל האמת היתה שבלעם זכה לנבואה לא בשל מלואו וגדולתו, אלא כדי שלא יהיה לאומות העולם פתחון פה לומר: 'אילו היה לנו נביא כמשה, היינו עובדים לקב"ה, כדאיתא בחז"ל.

למרות שבלעם חי בשיא השפלות, הוא ביקש להסתפח לאחר מותו לכלל ישראל. הוא ביקש ואיחל לעצמו כנבואתו: "תמות נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו" (לעיל כג, ט). רבונו של עולם, איזה עם קדוש יש לך, אנא זכה אותי למות כמותם בדרך נקיה וישרה.

לכן באה התורה להודיענו כי כל הכבוד שנחל בלעם בחייו לא היה מחמתו, אלא כדי לסתור את טענותיהן של האומות. לפיכך, כאשר סיים את תפקידו עלי אדמות, תפילתו לא התקבלה. הוא מת בדרך מבוזה ונשחט בחרב. כן נודע לכל כי על פי דרגתו השפלה של בלעם, אין היא ראוי לשמך כבוד ותהילה!

(אוצרות יוסף)

"וְעַבְדְּךָ יַעֲבֹר פֶּל חַלּוּץ צָבָא לִפְנֵי ה' לְמַלְחָמָה פֶּאֶשֶׁר אֲדֹנִי דָּבָר" (לב, כז).

לכאורה - תמה הגאון רבי שלמה הכהן מוילנא זצ"ל, בעל שו"ת "בנין שלמה" - הרי כבר אמרו לעיל (בפסוק כה) "עבדך יעשו כאשר אדוני מצוה", ולמה חזרו ואמרו "כאשר אדוני דובר"?

זאת ועוד: מה פשר השינוי הלשוני בדבריהם - בתחילה "מצוה" ולאחר מכן "דובר"? (כבר הקשה זאת האלשיך הקד, עין בביאורו).

אלא מיישב ה"בנין שלמה" - הלא מתחילה הקדימו בני גד ובני ראובן ואמרו "גדרות צאן נבנה למקננו" ורק לאחר מכן אמרו "וערים לטפינו", שכן הם סברו שמכיוון שצדיקים חביבים עליהם ממנום יותר מגופם - הרי צריך להשתדל בהצלת הממונ תחילה. ועוד, שהרי כח המזל שולט באדם (עין רש"י פסחים [ח]: "אדם אית ליה מזלא" - ואינו מהיר להיות ניקב בגופו), ולכן הוא זקוק פחות לשמירה, להבדיל מן הבהמה שזקוקה יותר לשמירה.

כך סברו בני גד ובני ראובן, אולם משה הורה להם כי טעות בידם, אלא האמת היא שכאשר נוגעים הדברים להצלה צריך להתעסק בפיקוח נפשות תחילה ורק לאחר מכן בענייני הממונ. כי אין לך דבר שעומד בפני פיקוח נפש.

הוראה זו של משה, איננה רק כלפי עניינם של בני גד ובני ראובן באותו זמן, אלא היא הוראה לדורות, ומשום כך, לגביה משתמשים בני גד ובני ראובן בלשון "כאשר

אדוני מצוה", על יסוד הכלל: "אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות" (רש"י ויקרא ו, ב). כלומר: כך נהג תמיד, כפי שציווית לנו שהצלת האדם קודמת להצלת הבהמה. לעומת זאת, עיקר הציווי - שייכלו למלחמה לארץ כנען, אינו שייך לדורות ולא היה אלא לשעה, ואם כן לא שייך בו לשון ציווי, ומשום כך לגבי נאמר "כאשר אדוני דובר". זו גם הסיבה שבני גד ובני ראובן אומרים שתי פעמים שיעשו כדברי משה פעם אחת שיבואו למלחמת הארץ, ופעם אחת שיקדימו תמיד להציל את האדם לפני הבהמה.

כפתור ופרח!

(כמוצא שלל רב)

"כִּי בְעִיר מְקַלְטוֹ יֵשֵׁב עַד מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל" (לה, כח).

הגמ' (יומא ט, דורשת): "אמר רבי יוחנן, מאי דכתיב 'יראת ה' תוסיף ימים ושנות רשעים תקצורנה' (משלי י, כז)? - 'יראת ה' תוסיף ימים' זה מקדש ראשון שעמד ארבע מאות ועשר שנים ולא שימשו בו אלא 'ח כהנים גדולים'. 'ושנות רשעים תקצורנה' זה מקדש שני שעמד ד' מאות ועשרים שנה ושימשו בו יותר משלש מאות כהנים. צא מהם מ' שנה ששימש שמעון הצדיק, ושמונים ששימש יוחנן כהן גדול, עשר ששימש ישמעאל בן פאבי, ואמרי לה י"א ששימש רבי אלעזר בן חרסום, מכאן ואילך צא וחשוב כל אחד ואחד לא הוציא שנתו".

פשוט הדברים הוא, שהכהנים הגדולים שכיהנו בבית שני שלא היו ראי שמיים בתכלית, קיצרו בכך את שנותם. אולם נראה לחשוף רובד נוסף בדרשת הגמרא:

כיון שהרוצחים בשגגה יושבים בעיר מקלט עד מות הכהן הגדול, ממילא בבית ראשון היו נשארים שם רוב חייהם והיו מתמעטים בעולם רציחות, וזהו שכתוב: "יראת ה' - של הכהנים הגדולים" "תוסיף ימים" לאותם שאינם נרצחים. אך בבית שני - "שנות רשעים", השנים של הכהנים הגדולים שכיהנו כל אחד שנה אחת, "תקצורנה" את חייהם של אלו שירצחו על ידי שחרורם המהיר של הרוצחים...

(שיירי קרבן)

"זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לְבָנוֹת צִלְפַּחַד לָאוֹמֶר לָטוֹב בְּעֵינֵיהֶם תַּהֲיִינָה לְנָשִׁים אֲךָ לְמִשְׁפַּחַת מִשֶּׁה אֲבִיהֶם תַּהֲיִינָה לְנָשִׁים" (לו, ו).

שני דקדוקים לשוניים יש לכאורה לדקדק בפסוק זה: האחד - מדוע כתב "בעיניהם", לשון זכר, והלא לבנות צלפחד הוא המאמר, ואם כן היה מן הראוי לומר "לטוב להן תהיינה לנשים"? ועוד - המילה "לאמר" נראית כמיותרת, שכן מה מקרא היה חסר בלעדיה?

בספרו "אהלי יאודה", להגאון רבי יהושע יהודה אמאדו זצ"ל (נדפס בשאלונקי התקע"א), יושב זאת בפירוש מחדש:

מצינו בגמרא (תענית לא, לגבי ט"ו באב): "בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים... יפילו שבהן מה היו אומרות - תנו עיניכם ליופי, שאין האשה אלא ליופי. מיוחסות שבהן מה היו אומרות - תנו עיניכם למשפחה, לפי שאין האשה אלא לבנים. מכוערות שבהן מה היו אומרות - קחו מקחכם לשם שמים, ובלבד שתעטרונם בזוהבים", עד כאן מדברי הגמרא.

ואף זו כוונת הפסוק: "זה הדבר אשר ציווה ה' לבנות צלפחד לאמר", כלומר: שיאמרו לבחורים שלטוב בעיניהם - בעיני הבחורים - תהיינה לנשים, ויבחרו הבחורים מאשר יבחרו, יפילו או מיוחסות, ולכן כתב "בעיניהם", לשון זכר...

"וַתַּהֲיִינָה מַחֲלֵה תִרְצָה וְחִגְלָה וּמִלְפָּה וְנִזְעָה בָּנוֹת צִלְפַּחַד לְבָנֵי דֹדֵיהֶן לְנָשִׁים" (לו, יא).

פעם הגיע אחד מחשובי קהילת יולנא אל הגאון רבי שלמה זלמן מוילנא זצ"ל, תלמיד הגר"א, וטען בפניו כי השיא את בתו לאחד מבני הקהילה, ורק לאחר החתונה גילה החתן לכלתו שהוא מבוגר ממנה בעשר שנים!

השיבו הגאון דרך מליצה: הנה על הפסוק "ותהיינה... בנות צלפחד לבני דודיהן לנשים", מפרש רש"י (ומקורו מבבא בתרא קכ, ב): 'כאן מנאן לפי גדולתן זו מזו בשנים, ונישאו כסדר תולדותן, ובכל המקרא מנאן לפי חכמתן', ולכאורה יש לתמוה: מדוע דוקא כאן הכתוב מנאן כסדר תולדותן? מה מיוחד בפסוק זה? אלא ודאי - המשיך רבי שלמה זלמן - שהואיל ובנות צלפחד "אפילו קטנה שבהן לא נשאה פחותה מארבעים שנה" (ב"ב קט סו"ב), משום כך גנאי היה הדבר אילו התורה היתה מונה אותן כסדר גדולתן קודם שנישאו, שאם היה כך, היו הכל מבררים מה גילן של הבנות ואיש לא היה נושא אותן. לפיכך המתירה התורה עד שנישאו לנשים, ורק אז מנאן כסדר גדולתן, מפני שלאחר החתונה אין משנה אם הכלה מבוגרת מן החתן...

(מתוקים מדבש)

בברכת שבת שלום ומבורך

ידידי מגיד המישרים הרה"ג ר' שלמה ברוורמן שליט"א, סיפר לי סיפור מדהים:

לפני כמה שנים הייתי לומד אחר הצהריים בבית כנסת של אחת החסידויות הגדולות בעיר. הייתי יושב ליד החומשים וכל יום בקביעות היה נכנס יהודי ישיש נמוך קומה, היה הולך בזריזות והיה מבקש ממני בחיך: "תביא לי חומש". הייתי מביא לו, ותמיד היה אומר לי באידיש איזה משפט שנון וחרף שכל מי ששמע אותו היה צוחק. למשל, פעם אחת אמר לי, גם כשתגיע לגיל שלי תשב כאן ותביא לי את החומש.

לא הכרתי אותו, אך שמתי לב שלא רק לי הוא אומר את זה, אלא לכל מי שנמצא איתו במגע, ואני רואה שכולם לידו מעלים חיוך על הפנים.

שאלתי את זה שישב לידי מי זה האיש, והוא ענה לי שקוראים לו הרב אליעזר לוינגר או בכינויו ר' לייזר. אמרתי לו מעניין, תמיד מחייך, אין לו שום דאגות ושום טרדות. הוא אמר לי תבין, הוא ניצל שואה, הוא שתה את כוס התרעלה באושוויץ, ועם כל זאת הוא בשמחה. לך תדבר איתו. אחרי השואה הוא למד אצל הרבי מקלויזנבורג, ויש לו הרבה מה לספר לך. הלכתי אליו והתחלנו לשוחח. השיחה היתה בעיקר על הרבי הקדוש מקלויזנבורג. הוא סיפר לי איך הוא אסף את כל הצעירים ללמוד, ואיך הוא לימד אותם מסכת גיטין בלי שום ספר, פשוט הוא קרא את הגפ"ת והראשונים בעל פה מתוך הזיכרון, ועוד דברים מעניינים אחרים.

ואז, בסוף השיחה, אני שואל אותו: "ר' לייזר, היית היחיד שהגעת לאושוויץ, או שהיו לך עוד בני משפחה?" אמר לי: "כן, הגעתי עם ההורים שלי ועוד בני משפחה. מלאך המוות מנגלה החליט לשלוח את כולם למשרפות חוץ ממני". אמרתי לו בצחוק: "ואתה היחיד שמצאת חן בעיניו", כי באמת זה היה קצת מוזר, ר' לייזר היה אז בן שש עשרה, ואם בגיל תשעים הוא היה נמוך, אז נחשוב בגיל שש עשרה איך הוא היה נראה, וזה מעורר שאלה. אבא שלו שמבוגר ממנו אבל עדיין צעיר וחסון נשלח למוות, ואילו הנמוך קומה הזה לחיים, למה?

אמר לי: "יש לי תשובה לשאלה הזאת, אך זה סיפור ארוך". אמרתי לו: "אני אשמח שתספר לי". אמר לי: "בסדר", והוא סיפר לי כך:

היינו גרים בווינה לפני המלחמה. אבא שלי בעברו היה איש אמיד, אך באותה תקופה כבר לא היה לו כסף. אבל היו אנשים שעוד חשבו אותו לאיש אמיד, ויום אחד הגיע לאבא שלי אדם שביקש הלוואה מכובדת לתקופה קצרה. אבא שלי אמר לו תראה, אני לא במצב שהייתי פעם ואין לי אפשרות. אותו אחד התחנן אולי בכל זאת, אבא שלי ריחם עליו ואמר לו תראה, יש לי את הכסף שחשכתי להוצאות הבר מצוה של לייזר'ק' שלי, תראה, אני צריך אותם סמוך לבר מצוה. אם תבטיח לי שתחזיר לי אותם סמוך ונראה לבר מצוה, אוכל להלוות לך.

ההוא הבטיח, ומאז לא ראינו אותו. זמן הבר מצוה קרב ובא, והלווה לא בא להחזיר את הכסף. לאבא שלי זה מאוד כאב, אבלמה יכול לעשות. הוא בעצמו נאלץ לקחת הלוואות וכו'.

עברה תקופה ופתאום אנו רואים אותו, אך כאן קרה משהו מוזר. משום מה נמחקו לו תאי זיכרון במוח, והוא פשוט לא מכיר אותנו, ומאוד מעניין כשהוא היה רואה אותנו בצד אחד של המדרכה, פשוט היה עובר לצד השני, וכדי שלא לפגוש אותנו הוא החליף בית כנסת, קהילה וכו'. לאחים שלי זה מאוד חרה, הם אמרו הבן אדם הזה חצוף, לא מספיק שלא החזיר את הכסף, הוא עוד מתעלם. הם רצו לצעוק עליו ולאליץ אותו להחזיר את הכסף. אבא שלי היה מרגיע אותם, אל תעשו לו דבר, אל תגידו לו מילה, אנחנו לא יכולים לשפוט בן אדם, הוידן את כל האדם לכף זכות, אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו, כי לא תגיע למקומו, ועוד משפטים.

לאחים שלי לא היתה ברירה, והם שתקו.

עברה תקופה, ואז פרצה מלחמת העולם השנייה. היטלר כובש את אירופה. הוא מתחיל עם אוסטריה באנשלוס המפורסם, אוסטריה מסתפחת לגרמניה ביום אחד, והחיילים הגרמנים מתקבלים בורי פרחים. היהודים בווינה היו במתח נוראי, מה הולך להיות כאן. אבא שלי לא השתהה רגע, הוא שכר מבריה גוי שיברח אותנו להונגריה עם סיפור כיסוי שאנו וינאים שנוסעים לסבתא שגרה בהונגריה. כמובן נאלצנו לגלח את הפאות, להוריד את הזקן, להתדממות כמה שיותר לגויים, ה' ירחם, ולשנן משפטים בהונגריה.

הגיע הערב המיוחל, המבריה הגוי בדרך לאסוף אותנו, המתח מגיע לשיאו, ואז דפיקות בדלת. הלב שלי דופק על מאה, אני רץ לפתוח, ובדלת עומד לא אחר מאשר הלווה הנ"ל שלא החזיר את הכסף, ואני רואה אותו מתוח כמו קפיץ, עומד עם חבילה גדולה ביד. שאלתי אותו מה אתה רוצה, אמר לי תקרא מהר לאבא. אני קורא לאבא שלי, ועומד בצד, ואני שומע אותו אומר הרב לוינגר, תמחל לי, תסלח לי על ההתעלמות המופגנת שלי מכם. בשנים האחרונות התנהגתי בצורה מכוערת, אני יודע, אבל תבין, לקחתי ממך הלוואה כי נקלעתי לקשיים כלכליים, נסעתי לחוץ לארץ לנסות לסדר אותם, וזה לא הצליח, חזרתי עם יותר חובות ולא היה לי מה להחזיר וממה להחזיר. התביישתי לדבר איתך על זה, כי לא ידעתי שאתה צריך את הכסף לבר מצוה, ובגלל זה התעלמתי. אין לי גם עכשיו שקל להחזיר לך, אני מתנצל. והוא ממשיך, תראה, אתה יודע שאני במקצועי חייט. הזמין אצלי לפני תקופה ארוכה קצין אוסטרי מעיל פרווה משובח יקר מאוד, הוא לא בא לקחת אותו, ושמעתי שאתם הלילה בורחים מכאן. אמרתי, אם כסף אין לי לתת לכם, לפחות אני אתן את המעיל. אמנם השווי שלו לא מתקרב לסכום ההלוואה, אבל לפחות משהו, ובפרט שעכשיו אתם בזמן מלחמה, אולי תגיעו למקום מאוד קר והמעיל הזה יוכל לשמש אתכם.

אבא שלי אמר לו 'תביא לי את המעיל, אני מוחל לך על שאר הכסף'. הלה התרגש מאוד והלך.

באותו לילה בסייעתא דשמיא ללא תקלות, הגענו להונגריה ושם נכנסתי ללמוד בישיבת פאפא, והיתה לי התעלות מיוחדת שם. אבל אתה יודע, היטלר הגיע גם להונגריה והעלה אותנו על הרכבות לאושוויץ. אנו יורדים

מהרכבת עם כל הפעקלאך שלנו, את המעיל אבא שלי החזיק ביד שלו, אפילו שזה היה בשיא הקיץ, זה היה מאוד קרוב לליבו, נו אתה מבין למה.

הגרמנים צורחים כמו משוגעים לזרוק הכל על הרצפה. זרקנו הכל, אבל אבא שלי החזיק את המעיל חזק, ולא היה מסוגל לזרוק אותו. הגרמני צורח, ואבא שלי מתעלם. הגרמני מכון את הרובה מול היד של אבא שלי, ואז אבא שלי מבין שאין ברירה והוא חייב להיפרד מהמעיל.

אך הוא עדיין לא מסוגל לזרוק אותו על הרצפה. מה עושים? פתאום נפל לו רעיון, הוא אומר לי לייזר'קה, תלבש את המעיל. ואני אומר בקול, מה, בשיא הקיץ, וגם אני מאוד נמוך, איך אני אראה? אבל אבא אומר אז עושים, נקודה.

אני לובש את המעיל, חם לי מאוד, המעיל נסרך עד הרצפה, ואני נראה כמו חתול במגפיים, פשוט מצחיק. אבל למי יש זמן לצחוק, מי מסוגל בכלל לצחוק.

וכך אנו עוברים בפתח המחנה, ואז אנו רואים את מנגלה י"מ שמו עומד ומכוון את האנשים מרחוק. אנו שומעים בגרמנית את המילים רעכטס, לינקס, שבעברית פירושן שמאלה ימינה. לא הבנו ששמאלה זה למוות וימינה זה לחיים, התור ארוך ואנו מחכים.

לאט לאט אנו מתקרבים. על כל אלה שלפנינו מנגלה צרח לינקס, לינקס. גם על המשפחה שלי לינקס, וכך כולם עוברים שמאלה. הגיע התור שלי, אני רואה אותו צועק ליג, שים לב, הוא לא סיים את המשפט, ואז אני שם לב שהוא מסתכל על המעיל שלי. הוא מזיז כזה את הראש בהתלבטות, כאילו הוא אומר במילים האם באמת לינקס מי שלובש כזה מעיל יקר הוא כנראה משהו מיוחד, חבל להרוג אותו, נשאיר אותו לתועלת מכונת ההשמדה הגרמני. ואז הוא מכריע לא לינקס אלא רעכטס, ואני נשלח ימינה לחיים. משם נשלחתי לעבוד במטבח, אתה מבין איזה הישג זה באושוויץ. ואני היחיד ששרדתי ועליתי לארץ והקמתי משפחה מפוארת, כולם זרע ברך ה', יראים ושלמים חסידים ואנשי מעשה.

והכל בזכות המעיל, ואז הבנתי כמה צדק אבא שלי במה שאמר לנו לדון את הלווה שלא החזיר את הכסף לכף זכות. תתאר לעצמך, אם אחים שלי היו רבים איתו והיה נכנס למצב מלחמה איתם, וכי הוא היה מביא את המעיל לאבא שלי? לא בטוח כלל.

תכלית כל הסיפור, שאז ראינו אותו כסיפור מכעים ומרגיז, התברר כסיפור הצלת חיים של דור שלם.

זאת התשובה לשאלה שלך כיצד אני לבד ניצלתי, סיים הרב לוינגר.

ואז הבנתי למה הוא מחייך כל הזמן, הוא פשוט ראה בחוש שמה שכביכול היה נראה לרעתו הוא הטוב ביותר!

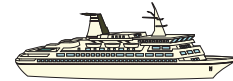
לכן הוא אף פעם לא דואג, רק מחייך.

(מהספר 'מאה ושניים סיפורים' - חלק 5, מאת הרב צבי נקר)

ויסעו ויחנו

ויסעו מצפת ויסעו מחיפה ויסעו מחריש ויסעו מיפו ויחנו בירושלים...
 "וזהו מדי חודש בחודשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחוות".
 כשיגיע הקץ, אין אתם עולים לירושלים שלש פעמים בשנה, אלא
 תעלו לירושלים בכל חודש וחודש ובכל שבת ושבת!
 ותמוה, הלא עתידה ארץ ישראל להתרחב על כל העולם, אם
 כך איך אפשר שיבואו מסוף העולם?!
 אלא העננים באים וטוענים את ישראל, מביאים אותם
 לירושלים והם מתפללים שם בבוקר ומשיבים אותם לבתיהם.
 כשחל ראש חודש בשבת, מביאים אותם העננים פעמיים.
 אחד בשביל שבת ואחד בשביל ראש חודש. בהשכמה טוענים
 אותם והם מתפללים שם בבוקר, ולעת ערב שוב טוענים אותם
 בשביל מנחה. (פסיקתא רבתי א' פסקא דשבת ור"ח עיי"ש במפרשים)

מעשה שהיה, גביר אחד ערך שמחת שבע ברכות לבנו על
 סיפונה של ספינת פאר המטיילת בים בין ארצות, באמצע
 ההפלגה תפסו עצמם שלא הביאו עימם "פנים חדשות"...
 התעוררה שאלה, אולי כיון שיש ריבוי שמחה מצד האופן
 היחודי והמעניין בה מתקיימת עתה השמחה, אולי אפשר
 להחשיב זאת כפנים חדשות...

טלפנו אל הגאון רבי מאיר ברנדסדורפר לשאול דעתו, ולא
 הסכים לזה, אמר שבוודאי אינם יכולים לברך את ששת
 הברכות הראשונות. (פסקי בושם" שפ"ו)

היה זה בסיום שיעורו של הגאון רבי יעקב אדלשטיין בישיבה
 בבני ברק. נהגו המסור, ת"ח בעצמו, בא כרגיל לקחתו חזרה
 לבית רבינו ברמת השרון. והנה, כשנכנס הרב אדלשטיין לרכב,
 אמר להפתעת הנהג: "היום אני אגיד לך את הדרך..."
 החלו נוסעים ברחובות בני ברק, שמאלה וימינה, עברו מרחוב
 לרחוב, עד שהגיעו לאיזה רחוב, עמד שם יהודי, והנה בראותו
 את המכונית בה הרב, הרים ידו וסימן בבקשה שיעצרו.
 היהודי הוציא מכיסו מעטפה ונתן אותה לרב אדלשטיין
 באומרו: "איזה נס משמייש שפגשתי את הרב!" עתה פנה הרב
 לנהג: "עכשיו ישר לרמת השרון!" ("נר לשולחן שבת" יש"כ לילידי הג"ר י"ו)

איש יקר היה הרה"ח רבי משה פיינשטיין, שימש כמלמד
 במשך שלושים שנה בארה"ב ובארץ ישראל, מלמד מיוחד.
 השבח היחיד שהסכים לומר על עצמו שמעולם לא פגע בילד!
 בארה"ב היה שכנו של מרן הגאון רבי משה פיינשטיין והיה
 מסיע אותו יום יום לשיבתו "תפארת ירושלים".

הוא היה מזמין את תלמידיו שיבואו אליו בשבת ללמוד פרקי
 אבות. הפרס על כך היה מיוחד: הילדים שלמדו בשבת
 הצטרפו ביום ראשון לנסיעה יחד עם רבי משה פיינשטיין!
 לימים סיפר על גדלותו של רבי משה פיינשטיין, ידע לומר
 לכל ילד את המשפט המתאים - אותו נצר בלבו עשרות שנים!
 ("נר לשולחן שבת" יש"כ להרה"ג ר"י)

מעשה שהיה בקהילה קטנה בשוויץ. בקהילה מעין זו חברים
 כל יהודי המקום. חרדים, חרדים פחות, מסורתיים וגם רחוקים
 מאד שאפילו ביום כיפור לא מראים עצמם בבית הכנסת...
 הם חברים בקהילה על מנת שאחרי מאה ועשרים יוכלו להקבר
 בבית הקברות היהודי של הקהילה, אשריהם ישראל!

כיון שכך הרב צריך להתנהל בחכמה ובקירוב עם כל חלקי
 הקהילה. היה אחד שהדבר היה בעיניו לצנינים. מה פתאום
 הרב מכבד את חברי הקהילה שאינם חרדים?! הרב ניסה
 להסביר לו בטוב טעם ודעת, אך הוא בשלו, יצא נגד הרב.

בקץ, הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר, ה"שבט הלוי" היה נוסע
 להנפש בשוויץ. בא אליו אותו אדם להתלונן על רב קהילתו.
 סיפר איך הוא מכבד את מי שלדעתו אסור לכבד וצריך לרחק.
 הרב וואזנר השיבו: "אסור ללכת נגד הרב. אינני מכניס את
 הראש שלי אם הרב צודק או אתה צודק, אסור ללכת נגד הרב!
 אכן, יש לך את הזכות ללכת ולעבור לקהילה אחרת".

שאל האיש: "אבל אין לנו קהילה אחרת בעיר?!" אמר הרב
 וואזנר: "תעבור לעיר אחרת!" שמע ועשה, עבר לעיר אחרת.
 ("נר לשולחן שבת")

אברך סיפר להגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין שאשתו ממאנת
 לנסוע להוריו לשבתות, כיון שיש מאחיו ואחיותיו המזלזלים
 בו על שהוא מדקדק במצוות והיא אינה יכולה לשאת זאת
 יותר. ביקש המשגיח לקרוא לה ואמר: "להורים צריך לנסוע!"
 ("עבדא דקדושא בריך הוא")

על הסתירה והחיבור בין פרשת מטות לפרשת מסעי...

מובא בגמ' שתחום עיר מקלט גם קולט את הרוצחים. (מכות יא:)
 "וישב בה". (ל"ה כ"ה) ללמדנו, רק לגבי ישיבה התמעט תחומה
 ולא לגבי קליטה. (תוס' יו"ט) "מוחוץ לגבול עיר מקלטו". (ל"ה כ"ז)
 ללמדנו, שלא רק העיר מצילה אלא אף תחום העיר. ("ערוך לנר")
שאלה: דין זה שתחום העיר נחשב לחלק מהעיר סותר את מה
 שהובא בגמ', שהנודר מן העיר מותר להכנס לתחומה (נדרים נז:).
 והמרדכי גם שאל כן מהלכות נדרים על מה שנפסק בגמרא
 (חולין קי). שנוהגים כחומרי העיר בתוך תחום העיר. (חולין תשי"א וצ"ע)
 היש"ש והש"ך תירצו שנדר דינו שונה, משום שהולכים אחר
 לשון הנודר ובלשון בני אדם אין התחום נחשב לחלק מהעיר.
 ובאמת בשאר דינים מציינו שנפסק שתחום העיר דין עיר עליו.
 (שם, ש"ך יו"ד ר"ז ל"ה ועיין או"ח תצ"ו ג' תקע"ד א')

"רוצח מכה נפש בשגגה". (ל"ה י"ב)

בשו"ת רעק"א מובא שמי שהרג נפש בשגגה בזמן הזה, יקרא
 את שם בנו הנולד על שמו של הנהרג. (ח"ב ג')

נשאל מרן הגאון רבי חיים קניבסקי, הרי הוא שקוראים על שמו
 מת בצורה טרגית, ולכאורה אין זה סימן טוב, 'ריע מזליה'?!
 השיב רבינו, שאני הכא שעושה כן לכפרה. ("שאלת רב"א י"ג")

לקרוא לילד על שם אדם מסוים זה ענין של כבוד. והחזו"א אמר
 שאם קורא על שם צדיק, יכול להיות בזה קצת תועלת לילד!
"ויקרא לה נבח בשמו" הם קראו את הערים על שמם, שיהיה להם
 זכרון, זה מענין השארת הנפש שאדם רוצה שיהיה לו זכרון.
 ובקריאת שם עיר וכדומה על שם צדיק יש בזה כיבוד. ולהיפך,
 שקורא על שם רשע. ("אילת השחר" ל"ב מ"ב")

"או באיבה הכהו בידו וימת מות יומת המכה רוצח הוא". (ל"ה כ"א)

רבי יעקב שרעבי שימש שנים רבות כגזבר קופת הקדש עניי
 צנעא. בסוף שנת תרנ"ה בא אל ביתו ביום חמישי יהודי מכפר
 בוסן, 'דאוד אל עשאר' שמו ופיו בשורה שהוא אסף לעניי
 צנעא תבואות, חיטה, שעורה ודורה, משאוי עשרה גמלים,
 ובעוד מספר ימים יגיעו לצנעא, אל הגזבר, לחלקם לעניים.
 הזקן רבי יעקב שרעבי שמח מאוד על הבשורה. נהג בו כבוד,
 האכילו על שולחנו והלינו בביתו. גם בניו בשומעם על טוב לב
 האורח הזה באו ביום שבת אל אביהם וקבעו סעודתם יחד.

במוצאי שבת, כאשר נרדם הזקן וערבה עליו שנתו, הוציא זה
 הבליעל מזימתו הרעה לפועל. נעמד וישב על חזהו בכל כוחו
 וחנק אותו מבלי עשות לו פצע וחבלה, עד שפסקו פרפוריו
 ונשימתו. נכנס לחדר הפנימי, לקח את הכסף שהיה שם, יצא
 מהבית והטמינו במקום סתר, בבית רחוק. חזר ובדקו שהוא
 מת ודאי, נטל ידיו, סידר ברכות השחר והלך לבית הכנסת.

בני הבית בראותם כי רבי יעקב שרעבי איחר הזמן ולא קם
 ממיטתו, נכנסו לחדרו להעירו, והנה מצאוהו מת תחת סדינו.

בהלווייתו הרבנים הספידוהו וקהל רב הוליקוהו, בתוכם גם
 הרוצח הרים קולו וצווח "מר לי מור על אבי יעקב". המספידים
 והמלווים פה אחד היו משבחים המנוח שזה מת במיתת נשיקה.
 איש יהודי היה בצנעא ושמו רבי חיים חבשוש, חכם וידען גדול
 היה, נכנס ויוצא בין שרי הממשלה ונחל חן בקסם שפתיו.

הנבון רבי חיים חבשוש לא שת לבו להספדים ולא לשבח
 מיתת הנשיקה... פנה לחקור ולדרוש על אופן מיתתו זו
 הפתאומית. כשהבין שזה האיש היה ישן לבדו עם המנוח בעת
 מיתתו. ועוד, בראותו אותו מצעק ומיילל על מת שאינו קרובו
 ולא מבני עירו נפל החשד בלבו שזה האיש רוצח הוא.

עזב חבשוש את ההלוויה והלך לשכונת היהודים אל השוטר
 הממונה והודיעו שנמצא בין המלווים איש חשוד ברצח המת,
 שמו דאוד אל עשאר וצריך למהר לתופסו ולעצור אותו.

מיד שלח השוטר את עוזריו לבית הקברות, תפסוהו ולקחוהו
 במעצר.

בשוב האבלים אחר הקבורה, הלך רבי חיים חבשוש אליהם
 להוציא מלבם שאביהם מת בנשיקה, כי אם בידי אורח אכזר.
 הם השיבוהו: "איך נוכל לחשוד באדם כשר, הלא שמענו ממנו
 אתמול דברי תורה כשבאנו לסעוד סעודת שבת יחדיו?!"

אמר להם: "תבדקו את החדר הפנימי בו היה נוהג להניח את
 הכסף וכל מחמדים". נתרשלו, לא עשו כדבריו, אולי חשדו כי
 חבשוש מרגל... מבקש לקחת את רכוש אביהם לעצמו...
 הפציר בהם. נכנסו לחדר והתחילו לבדוק והנה הכסף איננו.
 אז צעקו מור כפלים, על אביהם הזקן ועל הכסף הנעדר.

חיש מהר הלך רבי חיים חבשוש אל המשטרה העליונה, סח
 לשוטר העליון את המאורע. הלה ציווה להביא את החשוד
 לפניו. כשהובילוהו אל המשטרה, ביקש חבשוש מהשוטר
 שהוא רוצה לדבר ולחקור את החשוד במקום מוצנע, הסכים.

חבשוש החל לדבר עימו, משך ליבו במשלים וחידות, חקרו
 בשאלות ודרישות שונות, הבטיחו הבטחות פורחות, כך במשך
 שלש שעות, עד שהצליח ללכודו ברשת שפתיו והלה הודה
 במעשה הרצח, וגילה שהטמין את הכסף בבית שלמה רצבי.

השוטר העליון שלח שוטרים להביא את הכסף ואכן מצאוהו
 טמון בדיר העצים צרור בשני כיסים, סך שמונה מאות שלושים
 ריאל. לקחו השוטרים את הכסף והניחוהו באוצר המשטרה.

בחום ליבם רצו השוטרים לייסר ולהלקות את הרוצח, אך
 חבשוש המליץ בעדו שאסור לענותו אחר שהודה בפשעיו.
 כתב השוטר העליון את הודאתו של דאוד אל עשאר ברצח
 ובגניבה בדו"ח ושלחו אל הוואלי, הוואלי מסר דינו אל הקאדי.

במשפט סיפר הרוצח את מעשה הרצח לפרטיו. בין השאר
 שאלו הקאדי, מהיכן ידעת שהכסף מוחבא בחדר הפנימי?!
 השיב כי ביום שישי בא איש לבקש מהגזבר הלוואה חמישה
 ריאל, וראיתי שהוציא מהחדר ונתנם לו.

הקאדי חרץ דינו להאבידו נפש תחת נפש, ויען כי לפי החוק
 העותומני עונש ההורג הוא חמש עשרה שנות מאסר, הובילוהו
 לבית הכלא הרשמי וכבלו רגליו. את הכסף נתנו ביד הבנים
 היורשים, אחר שהביאו עדים שאין יורש זולתם...

חבשוש נתהלל בעוצם חכמתו. כל פה נתנו לו תודה על הצלחתו
 והתאמצותו להוקיע רוצח וגונב בערמה. פעולתו זו הנשגבה
 היתה לו עטרת תפארת, לעולם לא תשכח! ("נר" עפ"י "סערת תימן")

"ושפטו העדה ... והצילו העדה את הרוצח". (פרק ל"ה)

"חידוש דין גדול לא פשוט"

שיטת רבי סעדיה גאון שאפילו שאין הנידון נפשות נהרג
 אלא בבית דין של עשרים ושלשה, שצריך "ושפטו העדה
 והצילו העדה", בכל זאת אם בית דין של שלשה קיבלו את
 עדותם, יכולים חברי בית הדין למסור לחבריהם, לבית דין של
 עשרים ושלשה את העדות ששמעו, והם יכולים לחייבו מיתה
 על סמך עדות זו, ואין זה עד מפי עד. (הרמב"ן דברים י"ז ו' חולק)

כתב הרמב"ם (הל' סנהדרין י"ג ז'): "מי שנגמר דינו וברח ובא לבית
 דין אחר אין סותרין את דינו, אלא כל מקום שיעמדו שנים
 ויאמרו מעידים אנו את איש פלוני שנגמר דינו בבית דין פלוני
 הרי זה יהרג. במה דברים אמורים ברוצח, אבל שאר חייבי
 מיתות עד שיבואו עדיו הראשונים ויעידו שנגמר דינו ויהרגוהו
 בידם, והוא שיעידו בבית דין של עשרים ושלשה".

חידש ה"אור שמח": נראה שרבינו הרמב"ם כיוון דבר גדול בזה,
 סבר רבינו כרס"ג, אך חידש כי כל זה דווקא במקום שהעדות
 אינה גמר דין, שקבלת העדות היא רק התחלת דין, אז די בבית
 דין של שלשה, אבל כאן שבית הדין מעידים שהוא מחוייב
 מיתה ונגמר דינו, ואין מה לבית דין לעיין בדיון זה עוד, רק ענין
 העדות, אזי בזה גם קבלת העדות צריך שתהיה בפני בית דין
 של עשרים ושלשה. (שם ועיין בחידושי סנהדרין טו: ו"אבי עזרי"י רביעא)

כתב בספר הקדוש דגל מחנה אפרים (ריש פרשא דידן), וזלה"ט: "רבו בזה הספיקות, א' בראשונה נאמר 'מוצאייהם למסעיהם', ואחר כך נאמר בהיפוך. ב' ויכתוב משה וגו' נאמר 'על פי ה', ואחר כך לא נאמר על פי ה'".

אך דע ששמעתי בשם אא"ז זללה"ה [הבעש"ט], כי כל המסעות היו מ"ו, והם אצל כל אדם מיום היוולדו עד שובו אל עולמו. ולהבין זה, כי מיום הלידה והוצאתו מרחם אימו הוא בחינת יציאת מצרים כנודע, ואחר כך נוסע ממסע למסע, עד בואו לארץ החיים העליונה וכו'.

"ובודאי נכתבו המסעות בתורה, להורות הדרך הישר לאיש הישראלי, לידע הדרך אשר ילך בו כל ימי חייו, ליסע ממסע למסע. וידוע שכל המסעות הם בחינות קדושים וטהורים, כמו ששמעתי מן אא"ז זללה"ה בשם ספר ברית מנוחה וכו'".

"מזה נבין לכל המסעות, שבודאי הם בחינות קדושות ומעלות רמות. וכן גם כן 'תבערה' בודאי היא בחינת קדושה, אך הם כאשר באו למקומות הללו נשתנה הדבר על ידי מעשיהם, ונהפך להם ללא טובה רחמנא ליצילן, כמו שמפורש בתורה 'קברות התאווה'. וכן שאר מסעות, כי שם קברו כפשוטן. וכן בתבערה 'כי בערה בו אש ה'". ואם היו נוסעים ובאים למסעות הנ"ל ולא ישנו אותם במעשיהם, בודאי היה מאיר להם כל מסע ומסע באור הגנוז בתוכו, ודי בזה למבין".

"והוא שאמר הכתוב: 'אלה מסעי בני ישראל, ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה'', פירוש משה כתב בתורה המסעות איך הם עומדים ברומו של עולם, מתחילת יציאת האדם מרחם אימו עד בואו לארץ החיים העליונה, כדי שידע האדם הדרך אשר ילך בה על פי ה' - 'ואלה מסעיהם למוצאיהם', היינו האין שינו אותם במעשיהם ללא טובים, ולכן לא נאמר כאן 'על פי ה'". והבן זה, וה' יורני בדרך הישר והאמת לפניו, אמנ" עכלה"ק.

* * *

הגאון המפורסם הרב רבי משה סוקולובסקי זצ"ל, בעל מחבר הספר המפורסם "אמרי משה" בעניינים עמוקים שבש"ס, ריש מתיבתא בישיבה הגדולה בויסק דליטא. היה תלמיד נאמן של מרן רבינו החפץ חיים זצוק"ל, ויצק מים הרבה על ידו, בלימודו בישיבתו הקדושה שבראדין.

ידוע שהחפץ חיים היה מזהיר ומעורר הרבה לשנן 'משניות בעל פה', כדי שיהיו סדורים ומוכנים לאדם תדיר בעיתות הפנאי לעסוק בתורה, כגון בחינות דרכים, או בהמתנה בתור, ובכל שאר עיסוקי הגשמיים הנצרכים. שלא יעביר הזמן בבטלה, אלא יגרוס משניות בעל פה.

[וכן ראיתי הנהגה זו אצל כבוד אבי מורי הגה"צ בעל 'מעדני השלחן' זצוק"ל, שדבק בקפידה בדרכי החפץ חיים זצוק"ל, ותדיר היו מונחים בצקלונם סדרי המשניות בעל פה, ובכל עת מצוא כשלא יכל ללמוד בספר, היה משנן המשניות בעל פה. - גם בשהותו ביום בבית החולים לרגל נפילתו בביתו, שינן כל העת משניות בעל פה].

פעם אחת נסע רבי משה הנ"ל בדרכו מביתו ראדינה, אל ישיבתו הרמה של החפץ חיים. - באותם ימים לא היה זה 'מסע' קל כלל ועיקר, היה עליו להיטלטל יום שלם מבוקר עד ערב בדרכים על עגלה וסוס... הוא הזמין מקום אצל ה'עגלון' היוצא אל הכיוון, ומשנתמלאה העגלה בתפוסת נוסעים מלאה, יצאה הקבוצה לדרכה.

ר' משה תפס לעצמו בעגלה מקום פינתי צדדי, שם לא יופרע מהנוסעים האחרים ופטפוטיהם, והחל כדרכו לגרוס משניות בעל פה בהתלהבות ובסקידה. הוא שינן במתינות ובריכוז מלא משנה אחר משנה, כשכל תיבה נאמרת בדקדוק כמונה מעות. אט אט הצטרפו להן משנה למשנה, פרק לפרק, ומסכת למסכת, ומשנתו סדורה בידו, בבנין המגדל של ששה סדרי משנה. הוא לא לבד להמלה משמכיו כלל וכלל! דיבורי הפוליטיקה והבדיחות היפות, הרגילים בין הולכי דרכים, וכל שאר פטפוטי הבל וסרק של יושבי העגלה, לא הגיעו לאוזניו! "אנן בדידן ואינהו בדידהו"... אמר לעצמו ר' משה (רות רבה ו. ד), חבל על כל רגע קטן, כשמצטברים להם כאן משניות שלמות, פרקים ומסכתות בזו אחר זו, כבנין נאה.

לפתע נעצר ר' משה בבהלה משטף גרסתו, וחשכות גדולה נפלה עליו, הוא 'נתקע' במשנה אחת ושתא את לשון התנא הקדוש! - הכל היה ברור לפניו כשלמה, הימים, הסברות, גם הסדר של המשנה, הכל נהיר. אבל ההתנסחות המדויקת בלשון קדשו של התנא נשכחה ממנו פתאום, הוא הרגיש כמי שלשונו נתקעה בפיו, ולא ידע כיצד להמשיך, לשון המשנה פרח מזיכרונו, הרי 'שקלא וטריא' לא מספיק... יש לדעת המשנה בלשונה על בוריה!

מסעי בני ישראל

"אלה מסעי בני ישראל וגו', ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה', ואלה מסעיהם למוצאיהם"

(לג א-ב)

הוא התעצב מאד אל ליבו, כיצד יתכן לשכוח לשון של משנה שלמה? וניסה בכל כוחותיו להיזכר בלשונה המדויק של המשנה, אבל הכל חשך בעדו, והמשנה כמי שנאבדה ממנו בתהום הנשייה... הוא לא ידע את נפשו מרוב צער, מעולם לא קרה לו כזאת, שישכח משנה מפורשת, הלא כבר שיננתי אותה פעמים רבות מאוד! - ייסר את עצמו.

והנה בעודו עסוק בצער ובחשכתו, הגיעה העגלה לפונדק דרכים באחד הכפרים שבדרך. העגלון הכריז ברוב חשיבות על הפסקה קצרה, למנוחה וחילוף עצמות... ולארוחה מזינה בפונדק, כדי לצבור כוחות להמשך הדרך, עוד שעות רבות של נסיעה לפנינו! הצהיר העגלון.

הנוסעים כולם שמחו לרדת מן העגלה ולשחרר מעט את עצמותיהם התפוסות, ונכנסו אל הפונדק לסעוד את ליבם. - לאחר כמה שעות של נסיעה קשה, הרעב כבר הציק להם, והבטן ריקה ומקרקרת...

ר' משה ירד אף הוא מן העגלה ונכנס היישר אל הפונדק, דאגה אחרת בליבו, נתון היה עדיין באותו צער כבד על שכחת המשנה מליבו, והחלט שבמקום לאכול ולנוח מעמל הדרך בתחנה הקצרצרה הזו, הוא צריך להתיישב ללמוד כאן בתוך ספר קודש, אם הלימוד בעל פה נתקע לו כך, בשכחה קשה, הרי אות ברורה היא, שצריך הוא לשבת וללמוד בתורה הקדושה מתוך הספר דייקא, ולא סגי בחטיפה בעל פה, כך בשינון בלבד.

הוא ניגש בצעדים מהירים, והחל מיד לתור ולחפש אחר איזה ספר קודש ללמוד בו. הוא חיפש וחיפש אך לדאבונו העלה חרס בידו, הוא לא מצא שם אף לא ספר אחד קדוש, שיוכל לגלות בו בתורה הקדושה, ולהרות צימאון נפשו הכמחה והנכספת. - בימים ההם שלפני עידן ריבוי הספרים והדפוסים המשוכללים, לא בכל בית היה ניתן למצוא ספרים, גם תלמידי החכמים שבדור החזיקו בביתם מעט ספרים חיוניים הנצרכים להם לתלמודם, וסתם 'עמך' גם זה לא היה להם, הפונדקאי דנן [קרעטשמער] היה איש פשוט ביותר, בור ועם הארץ, שמעולם לא הכיר צורת אות, וכשהקים את ביתו עם הפונדק והמרזח, לא חשב כלל שצריך כאן איזה ספר, וכך עמד לו המלון הקטן כולו מיועד לשירות העוברים והשבים, שעשו בו תחנת ביניים קצרה. בעיקרו נועד המקום להגשת סעודה דשנה, ולא נצרך בו שום ספר יהודי.

משראה ר' משה שאין חיפושיו מועילים, ניגש אל הפונדקאי היהודי, שהיה עסוק מעל הראש בהכנת הסעודה לכל חברי קבוצתו למסע, והתרוצץ מאדם אחד לשני כדי לספק לכל אחד את מבוקשו. כשלפתע עוצר אותו ר' משה ממרוצתו, עם בקשה מוזרה ביותר: האם יש לך אולי איזה שהוא ספר יהודי [א יידישע ספר...]?

כאן אין שום ספרים! פסק הפונדקאי מיד בנחרצות, רצונך בספרים כלל לך אל בית המדרש! זהו בית מרוח לעוברי דרכים, כאן באים לאכול ולשתות, לנוח קמעא, ולהמשיך מיד במסע! מי צריך כאן ספר?

אך ר' משה אינו מרפה ממנו, 'זקוק אני מיידית לספר יהודי טוב', זה חשוב לי כעת יותר מן הסעודה המוגשת כאן, אנא, התחנן ר' משה, הבא נא 'פעסא א יודישע ספר' ללמוד בו, אפילו איזה 'חומש'יל' או 'גמרא'לי'... משהו! - אבל הפונדקאי מילא פיו שחוק, טעית בכתובת, זו בקשה שצריך להגיש לרבנים, אני כאן בשביל להגיש אוכל ויין בלבד!

כראות הפונדקאי את ר' משה ממשיך לחפש ולחפש בכל הארונות ובכל הפינות, אולי בכל זאת ימצא משהו, הפטיר לעברו בלגלוג: יסלח לי מר, אני חי כבר בפונדק זה כמה עשרות שנים, ומכיר אותך ככה ידי, אם אני אומר לך שאין כאן ספר, לא תמצא כאן שום ספר! שב נא סעד את ליבך כשאר הנוסעים, הרי אתם פה לזמן קצר ביותר, כמה כבר תספיק ללמוד בזמן הקצר הזה? הרי צריך אתה גם כן לסעודה ראויה, כדי שתוכל להמשיך בדרכך בכוחות רעננים. תיכף בעוד כשעות אחדות תגיע למחוז חפצך, שם בודאי כבר תמצא לך איזה ספר טוב כאוות נפשך, עתה חטוף לאכול חטוף ושתה!... חבל על הזמן, עוד מעט כבר יוצאים לדרך, ואתה עדיין לא הספקת כלום.

אבל רבי משה מתעקש, אולי בכל זאת? אני מוכרח כאן איזה ספר, נסה נא להיזכר, אולי יש כאן איזה ספר? נפשו של ר' משה נסערה עליו ומצפונו ייסרו מאד, "במצב כזה ששוכחים כבר משנה, לא מתיישבים לאוכל ולשתות, ויהי מה!" הרהר ר' משה נגות, עכשיו חייבים ללמוד, והוא המשיך בחיפושיו אחר איזה ספר ללמוד בו מעט, ולהחיות את נפשו.

משראה הפונדקאי שלא עוזר כלום, והיהודי לא נרגע, ונוכח בצער העמוק על שאינו מוצא בפונדק שלו שום ספר, החל לחשוב בעצמו אולי בכל זאת מתחבא כאן ספר יהודי אחד. הוא הרגיש קצת עוול ואכזבה בנפשו, שאוכל ומשקה מוגשים כאן בשפע, אבל כשיהיה מחפש ספר טוב, אין הוא יכול למלא את מבוקשו.

המשך בעמוד הבא

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשחרו ימערבת ע"י הקוראים

"לא ירח ממנו נידח"

סיפר מורינו הרב שליט"א: בקבלת קהל הגיעו זוג שרצו ברכה להתחתן.

ראיתי שמדובר בזוג הזקוק להרבה קירוב לתורה ומצוות לפני שהם מתחתנים, אבל את שפת האנגלית איני מכיר ולא היה דרך לתקשר. יצאתי מחוץ לחדר לחפש מתורגמן דובר אנגלית ואידיש או לשון הקודש, הנכד שלי שהיה אצלי בבית הבין שאני מחפש מתרגם, הצביע על יהודי הדור פנים ולחש לי שהיהודי הזה הוא מגדולי המקרבים ליהדות בליקווד שבארצ"ב.

תיכף ניגשתי אליו ובקשתי שיבוא לתרגם לזוג את מה שרציתי לדבר איתם.

הוא תירגם בחום וברוך, ומאידך גם בתוקף ובצורה טובה עד שראיתי שהזוג מקבל את הדברים בצורה הנכונה.

לבחור נתתי במתנה אצית שילבש. בסיום הדברים בקשתי מהרב היקר שיקח את מספרי הטלפונים שלהם כדי שימשיך להדריך אותם בדרכי היהדות עד לחתונה ועד בכלל!!! הסברתי לרב מליקווד שכזו השגחה פרטית שהקב"ה שלח אותו בדיוק ביום וברגע הזה, והו סימן מובהק משמים שהוא צריך לקרב אותם. בזמן שהחליפו ביניהם פרטים ושוחחו, שאלתי את הנכד שלי: "איך אתה מכיר את הרב הזה, ואיך ידעת שהוא מתעסק בקירוב?"

הנכד השיב שבדיוק נכנס לבית הבחור האמריקאי שמגיע כל יום לסדר את התפילין, והוא זה שמכיר את הרב הזה וסיפר לי שהוא איש חשוב בחו"ל.

מסתבר שהקב"ה שלח את הרב עם הנכד שלו לקבל ברכה לכבוד הבר מצוה, ואת הבחור שנכנס מידי יום לתפילין ואת הזוג הזה, באותו יום ובאותו רגע, והכל עשה ה' כדי לקרב אליו עוד נשמות יקרות לעם ישראל!!!

המעוניין לזכות את הרבים בספר של השנה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמאולס
פקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

כל המהאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחה

הנסיעה היתה דחופה ביותר, הם מיהרו להגיע אל מחוז חפצם, אך כנגד צבעו האדום של הרמזור אי אפשר לעשות ולא כלום!

פנה הרב אל תלמידיו חברי הפמליה שהצטרפו אל אותה נסיעה, ואמר: הנה ידוע מרבינו אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, שמכל דבר שרואים בעולם צריך ללמוד משהו לעבודת השם, ואין שום דבר שרואה האדם בחינם בעולם. כי בכל העת ממש קורא השם יתברך לאיש ישראל ומזמנו, ומרמז לו רמזים מה נרצה ממנו, ורק צריך לפקוח עיניים ולקלוט הקריאה.

כאשר דורשי רשומות למדוה מפתחת חומש ויקרא (ויקרא א, א): "ויקרא אל משה וידבר ה' אליו וגו'", נכתב ויקרא "באלף זעירא", לומר שבכל דבר הקורה בעולם, אף בדבר קטן וזעיר יש 'ויקרא', שבה השם יתברך לאלף לאדם וללמדו בינה, וקורא לו כל העת בקריאה של חיבה!

[כאשר המשילו זאת למכשיר המחודש שהתחדש בימינו הנקרא "מכשיר ניווט" (G.P.S.) המורה לאדם את הדרך בכל מקום וישיטתו כיודע. וכמו כן הבין הקב"ה לכל אחד 'מכשיר ניווט' פנימי, לדעת לנווט האדם את דרכו כיצד צריך לנהוג בכל דבר על פי דת תורתנו הקדושה]. ולכן מתחילים ללמוד עם התינוק בזה הפסוק, ללמוד יסוד חשוב זה.

אם כן אפוא, פנה הרב לתלמידיו, בעמדתו כה בעצירת 'רמזור אדום', עלינו להתבונן גם בעצירה זו למה תרמונו לנו. שכן גם שמו יעיד בו, שיש לו מה לרמוז לאדם, שלכן נקרא: "רמזור", לשון 'רמז' - אור. ואם כן איזה טיב מוסר השכל נוכל להוציא כאן בכיכר, מה מלמדנו השם יתברך עתה פה ברמזור?

ברם, הסביר בטובו הרב הצדיק, הנה החיים הם כביש ארוך ומתפתל בדרך אל היעד, האדם מתחיל להתקדם בדרכו על הכביש, כדי לגמור את כל מ"ב המסעות של החיים! הבל רץ ברוך השם ונוסע חלק, 'מוראיהם למסעיהם על פי ה'". אך לפתע פתאום **סטופ!** יש נסיון! הנסיעה נעצרת. עתה עצור, בדוק את עצמך היטב, יש כאן קושי ועיכוב, יש כאן נסיון! יש להתעכב ולתת הדעת על האור האדום שנדלק כאן... רגע של התבוננות על טיב הדרך, על הכיוון, קצב ההתקדמות וכו', זהירות!

והנה לאחר שעברת את הרמזור כחוק, נעצרת באדום והשגחת המנתה עד ששוב יתחלק האור לצבע ירוק, וברוך השם ניתן להמשיך בדרך. והנה נדמה שכבר מגיעים אל היעד הנכסף... אך לאחר כמה סיבובים שברך, הגיח לפתע רמזור נוסף, עצור! נסיון נוסף לפניך, תחנה נוספת בחיים, יש להיזהר רמזור אדום!

כך כל הדרך רצופה 'רמזורים' במקומות עצירה שונים, עד שמגיעים אל התכלית. - ונקודה שנגיע בלא 'רפורטים' למיניהם... ובודאי שלא בהאגנה חלילה, שכל אלה מובילים את הנסיעה אל מחוזות שונים אחרים שכלל לא היו בתכנון הנסיעה... אם לבית המעצר או לבית הסוהר, ולפעמים חלילה גם לבית החולים רחמנא ליצלן. - זה כלל לא היה כיוון הנסיעה מלכתחילה, אלא מתסבוכות שדרך שהלכו והסתבכו בעיקולים שונים.

מן הראוי אפוא לצייט היטב לרמזורי החיים, להבין את האיתותים הנשלחים אלינו בעולם, לא לבצע 'עבירות תנועה' חלילה, ולא להתבלבל בדרך! לצעור בישרות בנעם הליכותיה של תורה, הסוללת לנו את הדרך הישר והטוב אל תכלית החיים שהיא קיום התורה והמצוה, שכל "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום".

טיב התיקון
מאור משיבול קל וזך להבנה על 'תיקון הצות'
מסדר על דברי הספרים ומדריש חז"ל

טיב הפנינים
מאור בדרך הפשט והזכרון על 'תיקון הצות'
להחיות את האדם לעבודת הבורא

טיב המוסר
הוספת מאורים ופירושים מהפוסקים והקטנת
הפסוקים להפיק מיתקון הצות

שיחות ומאמרים
בענין 'תיקון הצות' על דרך העבודה
השווה לכל נפש

תיקון שלש משמרות
ליקוט מאמרי חזונו חק' על ענין שבעת בנחלת
עם 'טיב התיקון' וטיב הפנינים

סאת הנהיג הסקולר
רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב': 0733-22-76-09
מחשבים • מחזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!
ניתן להשיג גם בחנויות הספרים הסובבות
השכר האחרון ברכי הספרים במחלה ורב עיקר פרידמן 03-649416

ר' משה ירד מן העגלה בשמחה, ונכנס היישר אל היכלו הקדוש של רבו איש האלקים מרן החפץ חיים **זצוק"ל** לקבלת שלום. וסיפר לפניו בשמחה בלתי מוסתרת את אשר קרהו בדרכו, שהצטער עד מאד על שכחת המשנה, ושהמציא לו הקב"ה ברוב רחמי וחסדיו מיד מן המוכן ממש את אותו חלק משניות שנצרך לו.

אך הנה לפליאתו הרבה, כששמע החפץ חיים את סיפורו נאנח אנחה עמוקה וכואבת. - ר' משה ממש לא הבין פשר אנחה זו מה היא, הרי הוא מספר לפניו בשמחה על הסייעתא דשמיא שזכה לה ברוך השם, מדוע זה נאנח הרבי? שאל ותהה.

אמר לו החפץ חיים בצערו: הלא תבין, הנה כאן בעולם הזה, כשיש בעיה ואין אתה יודע לערוך משנה ששנית, הרי ניתן בסייעתא דשמיא ליכוח באיזה פונדק דרכים שימצאו לך בדיוק את אותה מסכתא הנצרכת לך, ותיסייע בעדך לדעת ולשון את המשנה על בוריה.

אבל שם למעלה מה נעשה? כאשר יאמרו לנו לאחר מאה ועשרים: "קום ערוך משנה ששנית!" (מדרש משלי פ"י ע"י"ו ובספר חומת הדת פ"י) ונשכח את לשון המשנה הברור, הרי שם אין שום ספרים, שום משניות, או לאותה בושה או לאותה כלימה! ושוב נאנח החפץ חיים, וסיים בלשונו הצח: "אף לא שער בלאט [דף השער] של משניות אין שם..."

כל ימי חייו היה החפץ חיים מתבונן וחושב על "לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון?" (אבות פ"ג מ"א). הוא לא שחב את תפקידו ותכלית חייו לרגע אחד! וחי כל העת במוחש, כחיל העומד בחזית הלחימה הקשה. - לכן מיד כשהגיע לפניו סיפור שכזה, תיכף נתן את דעתו על שם למעלה! מה נעשה שם בבעיה שכזו? הרי העצה שהועילה בבעיה זו כאן, לא תועיל שם. - כך הוא חי לו כל העת, עשרים וארבע שעות ביממה, להכין את עצמו לשם, כיודע מטיב מעשיות רבות, שכל ימיו עורר החפץ חיים על הדין וחשבון שנצטרך לתת שם, זכותו תגן עלינו אמן.

בדרך נסיעתו של אחד מגדולי ירושלים ופמלייתו לעיר בני ברק יצ"ו, נעצר לפתע הרכב ברמזור אדום,

משחשב יותר נזכר פתאום שסבא שלו נתן לו פעם בימי בחירתו לפני שנים רבות איזה שהוא ספר קדוש במתנה, והוא מונח באחת המזוודות הישנות התחובות עמוק עמוק שם למעלה בבורעם. בראותו עד כמה מצטער היה היחיד, פנה אליו ואמר: רגע אחד, נזכרתי, יש לי כן משהו, קיבלתי פעם בבחירותי איזה ספר ישן מסבא שלי.

לא חלפו כמה דקות, והנה מביא עימו הפונדקאי ספר מאובק מאוד ישן נושן, כשהוא שמח ומרוצה, הנה לפניך 'ספר' כאוות נפשך! - נטל ר' משה את הספר בשמחה גדולה, והחל לנקות אותו מכל צדדיו, מן האבק והטחב הרב שהצטבר עליו במשך השנים. משהסיר את הלכלוך וניקה היטב את הספר, נדהם ר' משה לגלות את שם הספר, לתדהמתו ופליאתו היה זה בדיוק אותו ספר משניות של המשנה שטעה בה מקודם בדרכו.

הוא שמח עד מאוד על טיב ההשגחה הפרטית שגלתה אליו כאן בחוש, להובילו היישר אל אותו פונדק שיימצא בו אך ורק ספר אחד בלבד, שהוא בדיוק אותו הספר הנצרך לו. - אין זאת, סיכם ר' משה לעצמו, כי אם מן "הנסים הנסתרים", שמלמדנו הרמב"ן ז"ל בשלהי פרשת בא (יג, טו): "שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו, עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד" עכ"ל.

מרב שמחתו על הסייעתא דשמיא שהגיע לידו בדיוק הספר הכי נצרך לו, שכח לגמרי מן הרעב ומן הצמא, והתיישב עצמו בפינה צדדית בהתלהבות ובשמחה פנימית עצומה, לשון את אותה משנה קדושה שטעה בה.

כמה מחברי הקבוצה ניגשו אליו להעיר לו, שלא ימתנו עברו עם המשחקים שלו, ושהוא לא יספיק לסעוד את ליבו. הרי עוד שעות שלמות של נסיעה לפנינו, ולא תהיה עוד שום עצירה בדרך! התרו בחומרה. אבל הוא בו בליבו לכל הארוחה הזו, מי צריך כאן סעודה? כאשר ספר המשניות זורח ומאיר באור טהור וזך החודר חדרי לב ונפש. - הטיפשות הגדולה ביותר כעת, חשב לעצמו, היא לעזוב ספר יקר ונפלא זה, שמביא אלי את דבר ה', ועוד זמן מה נלקח ממני, בשביל איזה מאכל טעים לגוף העבור, עפר ואפר.

הוא ישב אפוא בשלווה, ושינן את אותה משנה עצמה שוב ושוב, במתינות ובסבלנות ובאהבה אין קץ לכל חיבה ותיבה שבה. גם לאחר שחזר עליה עשרות פעמים, לא סמך על עצמו עדיין, בכל זאת התגנב חשש בליבו, שמא בעתיד כשיצטרך לומר את המשנה הזו בעל פה יטעה שוב חלילה. ולכן שינן אותה פעמים רבות, בלשונה המדויק, ובהבנה עמוקה של כל דיניה וטעמיה. - עד שהוכרח בעל כורחו לנתק את עצמו מתלמודו ודבקו הגדולה, כאשר המסע יצא להמשך דרכו. הוא נשק למשניות הקדושים ברע ללב, והחזירם לבעליהם הפונדקאי, כשפיו מלא תודה וברכה על הטרחה שטרם עברו.

הוא עלה אל העגלה ביחד עם כל חברי הקבוצה, שהסתכלו עליו בהימיהו ובגיחור. מה נתפסת עתה בדיוק בהפסקה הקצרה הזו, ללמוד? עכשיו תישאר רעב וצמא עד הערב, תעשה לך תענית יחיד! לעגו לו הנוסעים... אבל הוא לא חש לא רע ולא בצמא, לבו ונפשו היו מלאים שמחה וסיפוק עצום, על ששוב שגורה משנתו בפיו, ואינו מגמגם בה, והמשיך בתלמודו בחזרת המשניות בעל פה, עד שסוף סוף הגיעה הכרכרה ראדינה.

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מחזק"צ **רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א**

0733-22-76-09 מחשבים • מחזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

shivti1@gmail.com

י"ו ל"ע קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקרא! את תחזיק טובה לעצמך, הנן מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסת.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zeligk@gmail.com or text 718-249-7173

מתוקים מדבש

ונצחת צופים

בדרכו לביתו שבח הרב משעכנוב את בעל החידושי הרי"ם שדעתו דעת תורה, שאלוהו אם כן מדוע סירב הרב לשבת, נענה הרב ואמר כיון שהוצאתי לבני ביתי את המילים וכי חושבים הינכם שאני נוסע להתיישב בוארשה... והגם שכוונתי היתה שלא אתמהמה זמן רב בוארשה, מכל מקום, לא רציתי לעבור ולשנות מדברי.

כוחם של דיבורים

ויחננו ברתמה ופרש"י על שם לשון הרע של מרגלים, שנאמר מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה חצי גבור שנזנים עם גחלי רתמים: ונבאר זאת עפ"י המשל הבא, מלך גדול ביקר בארץ אחת וראה שם ארמון מפואר וגדול, ביקש המלך לבנות לעצמו ארמון מעין זה, צוה להזמין אליו צייר מומחה שיצייר את הארמון בדיוק נמרץ, וכך ידעו הבנאים כיצד עליהם לבנותו. ישב הצייר וצייר את הארמון לפרטי פרטים, וכאשר סיים בחן המלך את ציורו, ואמר הרי חסר כאן חלון, הסביר הצייר והרי זה רק מספר קוים בודדים. השיב לו המלך ואמר, אמנם כאן בציור זה רק חלק קטן ונראה לא משמעותי אבל בארמון המלך זה יהיה חלון גדול ויפה שימלא את הארמון באור ואויר נפלא.

כך מובן גם חומרת עוון לשון הרע, הדיבור שלנו משפיע מאוד על כל העולמות, לפעמים אנו חושבים וכי מה אמרתי רק מילה אחת בסך הכל, אבל אנו צריכים להבין שאמנם כאן בעולם הזה נראה בעינינו שזה לא משמעותי אבל בעולם האמת יכולים כל הדיבורים להזיק מאוד מאוד. וכמו שמובא בספח"ק יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיחו, שהרוח חזק מפרק הרים, וכך הדיבור הוא רק רוח ועדיין חזק מפרק הרים. נשתדל לזכור זאת ולדבר רק דיבורים טובים שיבנו לנו ארמונות פאר למעלה במרומים.

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין. כתב בשו"ע סי' ר"ס סעי' ב' יש אומרים שצריך להוסיף מחול על הקודש וכו'.

- ואין על הזמן הזה לא לאו ואל כרת, אמנם יש בזה מצות עשה מן התורה להוסיף מחול על הקודש בשבת ויום טוב, בכניסתו ויציאתו.
- וחלות המצוה וחובה הוא לענין שביתה ממלאכה, אבל מצות כבוד ועונג שבת ושמחה ביו"ט לא חל בזמן התוספת.
- והנה שהגם שבלאו הכי אין אדם יכול לצמצם עיתו ורגעיו, וחייב לפרוש ממלאכה בהוספה מחול על הקודש בכניסתו ויציאתו כדי לא ליכנס בספק חילול שבת ויום טוב, מכל מקום, יש להוסיף מחול על הקודש, עוד זמן שהוא ודאי חול, (כלשון השולחן ערוך איזה זמן שיהיה ודאי יום), שבזמן הזה הוא מקיים את המצות עשה מן התורה של תוספת שבת ויום טוב.
- והיות ומצוה היא פרישה ממלאכה ואין ניכר במה ששובת דהרבה שובתים ממלאכה יש גם בימות החול, לכן מצוה לומר בפה שמקבל על עצמו שבת, ואפשר לצאת ידי חובתו ע"י אמירת לכה דודי וכו', אמנם אלו שמתפללים לאחר השקיעה, יש לומר בפה, ואף שיש ללמוד זכות על מי שלא אומר בפה בוודאי מצוה לומר. (ועיין עוד בזה בספר פסק"ת)

גודל הזהירות בשמירת הלשון

לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה: בשנת תרי"א הוציא הנסיך הרוסי השולט גם בפולין, פקודה לפיה כל היהודים בפולין חייבים להחליף בגדיהם לבגדי הגויים, כשאר תושבי המדינה, וכן לקצץ הזקנים והפאות. כל העובר על צו זה יאסר. השוטרים החלו בתפיסת יהודים ולגלח זקנם ופאותיהם בעל כרחם, ומוי שסרב הוכה והובל למאסר, היו מגדולי ליטא שפסקו לקיים גזרת מלכות, מטעם פיקוח נפש.

אך הגה"ק רבי אברהם טשעכנובער זיעו"ע צוה להכריז בכל בתי הכנסיות ובתי המדרשות שזו גזרת שמד וכל כוונתם היא העברת הדת ובשעת השמד אומרת הגמרא בסנהדרין (עד:): בפרהסיא אפי' מצוה קלה יהרג ואל יעבור מאי מצוה קלה אמר רבא בר רב יצחק אמר רב אפילו לשנויי ערקתא דמסאנא (ופרש"י- שרון הנעל, שאם דרך העובדי כוכבים לקשור כך ודרך ישראל בענין אחר).

באו אליו לומדי עירו שהוא חד בדרא בפסק זה, טען להם הרב שהשמועה אומרת שגם בעל החידושי הרי"ם זיעו"ע פסק כך, ענו לו, האם בדיני נפשות סומכים על שמוע, הסכים עמוהם הטשעכנובער והחליט לנסוע לוארשה ולהיפגש עם מרן החידושי הרי"ם זי"ע, הוא הזמין מרכבה והתכונן לצאת לדרך, באו בני ביתו ומקורביו, וטענו האם בזמן סכנה שכזה יסע הרב וישב בוארשה, נענה הרה"ק מטשעכנוב וכי חושבים הינכם שאני נוסע להתיישב בוארשה...

כשהגיע הרב אל הרי"ם זצ"ל שמח לקראתו וביקש לכבדו לשבת, הרב סרב לבקשתו ואמר באתי לשמוע את דעת מעב"ת בענין הלבושים, נענה ואמר לו דעתי ברורה בענין שזו גזירת שמד, הגזירה נגזרה בהשפעת המשכילים, שרצונם להעביר על הדת, כדי שהיהודים ידמו לגויים, עמדו שניהם ופלפלו במשך כשעתיים בדיני קידוש השם ונפרדו לשלום.

חידת השבוע
כפרה על אי
עבירה
פתרונות לשלוח
ליו"ר המערכת
הבה"ח יקותיאל
יהודה גרוס נ"י

לע"נ איש החסד
משמח אלוקים
ואנשים הר"ר מנחם
מענדל ז"ל בן
יבלחט"א הר"ר בן
ציון גבריאל הי"ו לוק
ת.ג.צ.ב.ה.

קוראים נכבדים נהנתם, החכמתם?
להוי ידוע כי הוצאות ההדפסה
עולים ממון רב, נא טלו חלק
בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו
חלק בהפצת תורה ויראת שמים,
ותתברכו בכל הברכות האמורות
בתורה, לתרומות וכל ענייני הגליון
ניתן לפנות בשל" 054-8559959

נדבת ידידנו הר"ר
יעקב אייכל הי"ו
לרגל שמחת הולדת
הבת תחי' במזל טוב
יה"ר שיזכה לגדלה
לבעל תורה לחופה
ולמעשים טובים

העלון מוקדש לזכות
רבי אריה חיים בן סלימה
שולמית שיחי'
ובני ביתו להצלחה וסייעתא
דשמיא בכל העניינים
ולרפואת אורי בן אפרת
לרפואה שלימה בתושחו"י

פנו אליו הנוכחים: "עכשיו תשיר קצת, תעשה 'מצב' תשמח חתן וכלה, כל הנהנה מסעודה של חתן וכלה ואינו משמחם עובר בחמישה קולות וכל המשמחם זוכה לחמישה קולות." קראו לעברו.

אבל איפה הוא ואיפה שירה? אבל הציבור ראה תלמיד ישיבה, בחורי הישיבות הם אנשים שמחים התורה מחייה אותם, הם יודעים לשמוח ולשמוח, כך שלא נותרו לו הרבה ברירות והוא התחיל לשיר וכולם נגדרו אחריו וכך הוא הלהיב את כולם.

לאחר שסיים לשיר הגיעה המנה השניה, ניגש אליו אותו יהודי שמארח את השמחה והוא שקרה לו מלמטה ואמר לו: "אתה שר כל כך יפה! עכשיו תיתן גם דרשה!" הוא לא הכין שום דרשה, אבל היהודי לא וויתר לו. הוא קם ודרש בשבח החתן שהכרת פניו ענתה בו שהוא חתן כל כך מיוחד, ואם כך ברי שגם הכלה מיוחדת במינה ... וסיים בדברי תורה מתוקים מדבש ונופת צופים על פרשת השבוע, שבדיוק בסייעתא דשמיא קרא באיזשהו עלון.

בסיום סעודת ה'שבע ברכות', ניגש אליו אחד מן המשתתפים ואמר: "הדרשה שלך היתה משהו משהו! ואם כבר מדברים, יש לי אחות בת עשרים וארבע, בחורה כלילת המעלות. אפשר להציע לך אותה?" כמוכן שהבחור מיד אמר שלא הוא שומע את השידוכים וצריך לפנות להוריו, וכך העבירו מספרי טלפון מיד ליד.

ואמנם השידוך הלך והתקדם, והם נפגשו מספר פגישות, ולבסוף נשברה הצלחת, והם זכו והקימו בית נאמן בישראל!

לאחר מכן סיפר הבחור, שכעת כבר אברך ברוך השם, ואמר: "באותו הזמן שבו ביקש ממני אותו יהודי לעלות לשמחת ה'שבע ברכות' לא הייתה לי טיפה אחת של מצב רוח, וכבר עמד לי על קצה הלשון לומר לו: 'עזוב אותי, תחפש מישהו אחר. אתה יודע איפה הראש שלי נמצא?'" אבל מה הוא החליט להתגבר על עצמו ולעשות חסד עם יהודים, וזה מה שגרם לו לצאת מהבור שבו היה! ההתגברות שהתגבר על עצמו! וזו בדיוק העבודה שלנו.

להתגבר על המידות ולוותר גם במצבים הכי קשים ושפלים.

יחיאל כבר היה בחור מבוגר וכפי שמכונה בעולם הישיבות העלטער. הוא כבר היה בן עשרים ושמונה וכל החברים שלו בישיבה כבר התחתנו, לחברותא הראשונה שלו כבר היו בלי עין הרע שבעה ילדים. והחברותא השניה שלכתחילה היה צעיר יותר גם כבר עשה חומש סעודה לבנו הבכור, הוא ראה כיצד כל הבחורים הצעירים שבקושי למדו בישיבה כבר מתארכים ומתחתנים, ורק הוא נשאר תקוע, ללא חברותות וללא בחור בן גילו לשוחח עימו.

כמוכן שהוא כבר ניסה את כל הסגולות האפשריות שיש בעולם, ארבעים יום בכותל תוך כדי אמירת שיר השירים ופרקי שירה, שני וחמישי ושני אצל הרה"ק מזויעהל זי"ע, אפילו סגולת החשאין נעשתה עבורו, אבל הוא עדיין לא מצא את אבדתו.

כך הוא ישב בדד, וכל שנשאר לו היה להרים עיניים לשמים ולומר: "ריבונו של עולם, מה יהיה איתי?"

יום אחד הוא יצא לטייל ברחובות חיפה, העיר שבה שכנה הישיבה, כאשר הוא שם מגמתו לעבר ציונו הידוע של האמורא רבי אבדימי דמן חיפה, שבו מצא קצת מרגוע לנפשו הסוערת והדוממת, כשכולו אומר דיכאון.

כאילו משום מקום צץ לפתע מולו יהודי אשר יצא לקראתו ואמר: "רבי יהודי! יש פה 'שבע ברכות' למעלה. בוא תעלה!" גם פנים חדשות יהיו לנו וגם תזכה לשמח חתן וכלה, הוא ממש לא הרגיש כמי שמסוגל לשמח מישהו כאשר מצב הרוח שלו היה ממש באדמה, והדבר האחרון שהתאים לו באותה שעה היה להשתתף בשמחה כלשהי.

הוא עמד נטוע באדמה וחיכה שיימצא מתנדב אחר במקומו, אך אותו אדם היה עקשן: "תשמוע, אין פה אנשים. אתה חייב לעלות למעלה!" אני לא מכיר לא את החתן ולא את הכלה!" ניסה הבחור להתחמק.

אך היהודי לא התרשם. "לא נורא. היהודים כולם אחים, כולם קרובים. כל ישראל אחים, תעלה!" הוא עלה למעלה, וכי היתה לו ברירה?

אבל כאשר עלה הוא גילה שאם חשב לשבת בשלוה, טעות הייתה בידו. לאחר שנטל ידיו וטעם מהמאכלים,

לע"נ האשה הצדקנית מרת שרה יענטא ב"ר יששכר דוב איימר ע"ה במלאות השבעה לפטירתה ת.נ.צ.ב.ה.	הר"ר שלמה בריסק הי"ו נדב לרגל שמחת אירוסיו בתו הכלה תחי' במזל טוב יה"ר שיעלה הזוג יפ"ה יפ"ה * * * * * ולע"נ אביו הרב שמואל זלמן ב"ר אהרן צבי ז"ל נלב"ע ב' מנחם אב ת.נ.צ.ב.ה.	נדבת ידידיו הנכבד והנעלה הרה"ח ר' חיים בלומנטל הי"ו לרגל שמחת אירוסיו הבן החתן שידח' במזל טוב עב"ג הכלה בת הרה"ח ר' יהודה אריה כהן הי"ו יה"ר שיעלה הזוג יפ"ה יפ"ה	העלון נדבת הרה"ח ר' מרדכי זלמנוביץ הי"ו לרגל שמחת נישואי הבן החתן צבי הי"ו במזל טוב יזכו לבנות בית נאמן בישראל לבנין עדי עד	נדבת ידידיו הר"ר יקותיאל יהודה רביץ הי"ו לרגל שמחת חולדת הבת תחי' וברכת מזל טוב לחמיו הרה"ח ר' משה אהרן שפירא הי"ו יה"ר שיוזכו לגדלה לבעל תורה לחופה ולמעשים טובים	נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג יצחק בן צילה שליט"א לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל
לע"נ איש החסד והחינוך הבלתי נשכח הרה"ח ר' חיים שרגא פאווייל ב"ר מיכאל שר זצ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.	העלון מוקדש לע"נ האשה החשובה בעלת החסד הדגולה מרת חיה קראוז בת אלקה ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.	קו הגעשמאק חיוזק, ואמונה מתעדכן בתדירות גבוהה עם דרשות, סיפורים, וניגונים 077-3249316	לע"נ הילד ניניק וחכים אברהם דוד חי ז"ל בן יבלחט"א יקותיאל יהודה נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד ת.נ.צ.ב.ה.	העלון מוקדש לזכות אורן בן פרח ודליה בת פרח להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות	העלון מוקדש לזכות רפאל בן הדר להצלחה בכל העניינים

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 1217

הדלקת הנר: 19:27 צאת השבת: 20:32 רבינו תם: 21:16 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: שמעו דבר (ירמיה ב), **שבת מברכין**.

אוֹצְרוֹת הַפָּרָשָׁה

פרשיות "מטות" – "מסעי"

"ואשה כי תדור נדר לה" [מטות - ל, ד].

חז"ל לימדונו, כי אצל הנשים מצוי עניי הנדרים יותר מאשר אצל האנשים. וכן אומר הפסוק בישעיהו: "כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה" – פעמים רבות כאשר אוחזים באשה חבלי לידה, מרוב הכאבים היא נשבעת שיותר לא תלד. אחרי זמן, כשהילד גדל, שוכחת האשה מהכאב ורוצה ללדת עוד ילדים. לכן, מאחר שנשים דעתן קלה ומצוי אצלן עוון נדרים, אדם ששמע שאשתו נדרה נדר, כל נדר שיהיה – מיד, באותו רגע, יאמר: "מופר לך", יבטל את הנדר. אחר כך ילך אצל החכם ויברר את פרטי הדינים, האם התרתו הועילה או לא, אבל ראשית כל, מיד כששומע יבטל את נידרה.

בפרט שעל ידי הנדרים עלולים להיות קטרוגים. הרי כוח הדיבור גדול מאוד, שעל ידו נבראו שמים וארץ, לכן מי יודע איזה מלאך מקטרג עליה כעת על שנדרה, לכן יבטל מיד את נידרה. פעם באה אל רבי יוסף חיים זצ"ל אישה עם בנה ובתה לפניו את צרתה: "כבוד הרב, מזה כמה שנים שהילד הזה חולה, כל פעם במחלה אחרת. אין כמעט איבר בגופו שאינו חולה, מה יהיה הסוף?" שאל אותה רבנו יוסף חיים: "האם קללת אותו פעם?" "לא מה פתאום, וכי יש אמה שמקללת את בנה?!!" – ענתה. שוב שאל: "האם פעם הרגזי אותו הילד?" "כן, מדי פעם זה קורה" – ענתה. אמר לה: "פעם אחת לפני כמה שנים קללת אותו קללה כלשהי, כשהרגזי אותו?"

"אבל הוא היה אז תינוק קטן, ורק אחרי כמה שנים נהיה חולה", תמחה האשה, ורבי יוסף חיים הסביר: "המלאך שנברא כתוצאה מהקללה אינו מכה מיד. הוא ממתין, מחפש הזדמנות. כשיש איזה קטרוג או עוון על האדם, כגון עוון נדרים שאינם מתקיימים, מיד מזיק לו". המשיך ואמר, שתקנתה היא לעשות "התרה נדרים", אך התרה לבדה לא תועיל, ועליה לקבל על עצמה שמהיום והלאה תסגור את פיה בשבועים מנועלים, ולא תוציא מילה, וכל שכן נדר, בלי לחשוב קודם (דורש ציון).

"בין איש לאשתו" [מטות - ל, יז].

החיוב המוטל על כל אדם לשמור על כבודה של אשתו, צריך חיזוק רב. יש אנשים שהתרגלו לכפות את דעתם ורצונם על רעייתם, והוויכוח ביניהם גולש עד מהרה למריבה קשה, המשפיעה על הבית כולו, על הילדים ועל כל מי שנמצא בבית. הכבוד ההדדי, שהיה ניכר כל כך בבית, התערער קמעה, ואורו הועם. ומי שמעוניין בסייעתא דשמיא בכל דרכיו, ורוצה להימנות על עבדי השם, מחוייב לקחת את הדברים אל ליבו, ולדעת שכבודה של אשתו הוא אחד הדברים הצריכים שימור רב עד מאוד, ואוי לו למי שהחיוב הזה אינו חקוק על לוח-ליבו, במשך 24 שעות ביממה.

אחד מאברכיה החשובים של שכונתנו, שהשיא את בנו המופלג, הגיע אל רבינו המרא דאתרא, וביקש ברכה עבור הבן, שהיה נחשב לאחד הבחורים החשובים ביותר בישיבתו. הרב שליט"א פנה אל החתן, ואמר לו: 'מתכוננים ללמוד ש"ס ופוסקים, אה? האם הינך יודע מה היא הדרך היעילה ביותר להגיע לכך?' החתן שהאזין לדברי הרב בשתי אוזניו, היה בטוח שהרב ייתן לו עצה כיצד לשקן את הש"ס, או לחלופין ידריך אותו בלימוד שו"ע, וכי. אבל הדברים שהיו בפי הרב, נסבו על כיוון אחר לגמרי.

'הערובה להצלחה בתורה, כאברך וכבעל משפחה, היא לשמור על כבודה של האשה, לכבדה ולהוקירה בכל מה שרק אפשר. אם תתנהג כך, ותדע לנווט את ביתך על אדני הכבוד, ותעניק לאשתך את כל הכבוד והיקר הראויים לה, תתחשב בכל צרכיה מתוך הכרה של ממש במעמדה הרם והנשגב – תיסלל בנתיב הדרך להצלחה בתורה וביראת שמים, ובהשגת כל המעלות והמידות הטובות', אמר הרב.

אם ביקשנו לדעת עד כמה מוטל על האדם לכבד את אשתו, נלמד זאת ממש רבנו, שלא בירך לפני מותו את שבת שמעון. בספר 'פרקי תורה' (בפרשת 'וזאת הברכה') מביא שהסיבה לכך היא משום שמשא לא סלח לשבת זה, על שאמרו לו 'בת יתרו מי התירה לך?' הדברים נאמרו על ידי זמרי, שהיה משבט שמעון, וכיוון שהשבט לא פייס את משה על דבר זה, היה בלבו על השבט, ולא בירכו. משה רבנו שהתורה העידה עליו שהיה עניו מכל האדם, לא סלח להם על העלבנות של אשתו. שהרי מצד שני גם שית"ח שאינו נוקם ונוטר כחש, אינו ת"ח, כלומר שמשא היה חייב להיראות כלפי העולם כמי שאינו מוחל על הכבוד והדופי שהטילו על אשתו צפורה, ואמרו שהיא משונה במעשיה כמו כושית.

במלים אחרות, אין לו רשות לוותר על כבודה! על כבודו-שלו היה מוכן משה רבנו למחול, אבל לא על כבוד אשתו, שהטיבה עימו ומילאה במסירות את כל צרכיו. אין ספק שחוסר-הכבוד לאשה, נובע מחוסר-מחשבה, שכן אם האדם היה מפעיל אך מעט את מוחו ומחשבתו, היה מבין שהבושה הכי-גדולה שיכולה להיות לו, היא אם הוא אינו מכבד את מי שמיטיב עימו כל כך, ובלעדיו – חיינו לא היו חיים! והיצר הרע משכיח את החיוב הזה מהאדם, על ידי שהוא נוטל ממנו את כוח-המחשבה, ומנטרל אותו על ידי כך מהחיוב הכל-כך פשוט הזה (ברכי נפשי).

"ונקרב את קרבן ה' לכפר על נפשותינו" [מטות - לא, נ].

מעשה שסיפרו לנו אבותינו, מעשה ששייך כל כך אלינו, אדם הגיע אל רבו וכולו נרעש ונרגש. מה קרה? הוא ביקש לבקר בהיכלו של אחד מקדושי הדור, אשר רוח הקדוש חופפת עליו ואין נסתר מנגד עיניו, ולהתברך מפיו. והנה בבואו הזדעזע אותו איש קדוש וקרא: "צא מביתי, טמא, ואל תטמא את היכלי!" המבקר הזדעזע ונמלט על נפשו ברוב בושה וכלימה, ופנה כשהוא נסער כולו אל אחד מבני ביתו של הצדיק, שישאל את פיו על מה יצא הקצף. ענהו הצדיק: "חוצפה שכזו, הוא עובר על איסורי עריות ועוד יש בו העז לשאול על מה הכעס!" והחרפה הייתה רבה שבעתיים...

ועתה בא האיש לפני רבו, שבור ורצוף, ובכה בדמעות שליש: "יודע אני בי, רבי, שלא עברתי על איסורי עריות מימי. למה התכוון הצדיק בדבריו?"

חשב הרב ואמר: "אנא ספר לי על כל הדרך שעשית, מביתך ועד למעונו של הצדיק".

פתח האיש וסיפר בפרוטרוט. נענה הרב ואמר: "אכן, נודע הדבר! פסעת ברחוב, ראית מראות לא צנועים, תרת אחר לבבך ואחרי עיניך – וטימאת את נפשך!". בכה האיש ואמר: "אבל, רבי, האם זה חמור עד כדי כך?"

לרפואת מייקל בן פריבה הי"ו, יוסף בן תמר הי"ו, ישראל בן זינט הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, אוראל יהודה בן אסתר הי"ו, מיכל אפרת בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

נענה הרב ואמר: "הלא פסוק מפורש הוא: איה הקדישה (המופקרת) – היא בעיניי על הדרך"... זה שידך כל כך לימי הקיץ האלו, ושידך לפרשת השבוע. שנים עשר אלף איש נוקמים נקמת ה' במדיין במלחמת מצווה, וכולם שבים בלא פגע, בנס – שנים עשר אלף ממגרים אומה שלמה! איש מהם לא חטא, אבל הם מביאים קורבנות. מדוע? כי: "אם מידי מעשה יצאנו, מידי מחשבה לא יצאנו"... וכתב רבינו יהודה כלף זצ"ל, ממגורשי ספרד, בספרו "משיח אילמים": זהו שאמר הכתוב שם: ונקריב את קורבן ה' לכפר על נפשותינו. כי הראיה וההירהור – מטמאים את הנפש!!! (מעין השבוע).

"והייתם נקים מה' ומישראל" [מסעי - לב, כב].

מעשה במגיד שעור מפרסם, שהגיע לבית מדרש מסים כדי למסר שעור למאות הלומדים שהצטרפו כדי לשנות בצמא את דברי התורה מפיו המפיק מרגליות. לא עברו חמש דקות מאז שהחל במסירת השעור, וילפתע הפלאפון של אחד השומעים, שהתנישב בדיוק מול הרב, החל לנגן בקולי קולות. אותו לומד הסמיק והחזיר חליפות, שלף את המכשיר, והחל ללחץ בכח על המפיקים על מנת לנתק את השיחה, עד שהצלצול פסק. המגיד שעור המשיך בשעור המרתק, אך לא חלפו חמש דקות נוספות, ושוב הפלאפון של האיש החל לנגן... מתוך מבוכה ולחץ, בעל המכשיר הוציא אותו שוב ונתק את השיחה... עברו דקות ספורות, ולפתע המגיד הצבור, הפלאפון שוב מנגן. המשתתפים המטירו על בעל המכשיר את תלונותיהם, פניו האדימו והוא קם ויצא החוצה בבושת פנים.

בעבור מספר ימים, פגש המגיד שעור את בעל המכשיר שספג קיתונות של גנאי, ואמר לו: "יש לי הרשם שהמכשיר המטריד לא היה שלך, אלא של הישיב לצדך... האם אני צודק?". האיש השיב בחיוב, והרב ביקש לדעת מדוע נהג כך.

"הישיב לצדי - הסביר - היה לא אחר מאשר אבי שיחתי. מחמת זקנה ויכבדות, לוקח לו זמן לכבות את המכשיר... כדי להציל את אבי מבושה, החלטתי לקחת עלי את הבזיונות. שלפתי את המכשיר הכבוי שלי, והעמדתי פנים כבעל הסלפון המטריד, עד שלבסוף יצאתי לחוץ ובעקבותי גם אבא יצא..."

טען הרב כנגדו: "הרי שנינו שקלים פי"ג מ"ב). "צריך אדם לצאת ידי הבריות כדרך שצריך לצאת ידי המקום, שצאמר: והייתם נקים מה' ומישראל. ואם כן, אני מספק אם היה מתר לך לגרם לרבים לחשד בדך..."

בא הבן ושאל: האם נהגתי כהגן או לא?

תשובה

מספר במשכת סנהדרין (יא): רבי (רבי יהודה הנשיא) נשב ודרש, ופתאום הריח ריח בלתי-נסבל של שום. הריח פה הפריע לרבי במהלך השעור, עד שנאלץ להכריז: "מי שאכל שום - יצא!". עמד רבי חיא ויצא, ובעקבותיו יצאו גם שאר התלמידים... למחרת, פגש רבי שמעון בנו של רבי, את רבי חיא, ושאל אותו: "אתה הוא שצערך את אבא?". ענה לו רבי חיא: "לא תהא כזאת בישוראל, אלא יצאתי כדי שצאנו כלם, וממילא אוכל השום לא יבוא לידי חלפת פנים, כי לא יבינו מי הוא!". שאלה הגמרא מהיכן רבי חיא למד הנהגה זו? והשיבה שהוא למד בן מהתנא רבי מאיר (ורבי מאיר למד בן מחכמי הדורות שלפניו).

ושאל המהרש"א: מדוע היה פשוט לגמרא שרבי חיא למד הנהגה זו מרבותיו, הרי יתכן שלמד בן מסבבת עצמו, ונהג בן מצד מדותיו הטובות? ובאר, שמסבבת היה מקום לטען, שאדרבה, אין לאדם להחזיק את עצמו כחוטא בפני אחרים, כאלו הוא זה שעשה שלא כהגן, כדי להציל את חברו מבושה. ועל בן הצרכה הגמרא לצון שמדבר בחדוש שהיה צריך ללמד אותו מחכמי הדורות הקודמים, שאכן מתר לאדם להטיל את הגנאי והאשמה על עצמו, כדי להציל את חברו מבושה.

וה"פחף חיים" (סוף ה' לשוה"ר) למד מכאן, שאם עשה ראובן דבר שאינו הגון, וחושדים בשמעון שעשה זאת, ואם יאמר שמעון שלא הוא עשה את המעשה, יגלו שראובן עשה זאת והוא גבול לדי בוששה וכלמה, אזי אם שמעון הנו בעל נפש, ראוי שינהג לפניו משורת הדיו ולא ישמית עצמו מהחשד (ועיי' במה שהביא מהספר חסידים). הרי לנו, ששיטת הנהגה שפזז, לקבל את הבושה על עצמו כדי שאדם אחר לא יתבזש. ואם הדברים אמורים כלפי כל יהודי, כל שכן שיש מעלה גדולה בכך פאשר מדבר בבו שמציל את אביו מבושה.

לסיום: הבן נהג כראוי בכך שנטל על עצמו את הבזיונות שהיו ראויים לבוא על אביו (אחת שאלתי 7).

"אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאותם ביד משה ואהרן" [מסעי - לג, א].

אהבת ה' העצומה לבניו.

קבוצת אנשים באנגליה למדה בצותא את ספר מלאכי. עד שהגיעו לפסוק שבו כתוב: "וישב מצרף ומטהר כסף, וטהר את בני לוי וזיקק אותם כזהב וכסף וכו'". מעיון במפרשים הבינו שלפני שמושיח יבוא, יטהר הקב"ה את כלל ישראל, כמו שהצורף מטהר גוש כסף או זהב. מפני מה בחר הנביא דווקא במשל זה, להסביר כיצד יטהר אותנו הקב"ה? תמחו. אחד מלומדי השיעור, סיפר שחברו הוא צורף זהב, והוא ילך לשאלו כיצד בדיוק הוא מבצע את עבודתו, ואולי, יוכל להבין טוב יותר את הפסוק הנ"ל.

לשאלתו, השיב לו הצורף, "אני לוקח את גוש הזהב, ומניחו במקום החם ביותר באש. וכך, שורפת האש את כל הפסולת, והזהב נשאר נקי, זהב טהור". "מפחיד", חשב לעצמו, "הלא אנו כיום במקום הכי חם, הכי בוער של האש..." הצרות הכי קשות, והייסורים היום הכי כואבים... כמו שאומרים ש'אין בית אשר אין שם..."

בפעם הבאה, כשלמדו שוב ביחד, סיפר האיש את מה שאמר לו חברו הצורף. "אכן", נענו כולם, "היום השלב האחרון של הגלות – השלב הקשה ביותר, והחם ביותר לפני הגאולה..." הביטו שוב בפסוק, במבט אחר.

ואז, אחד המשתתפים העיר: "למה כתוב בפסוק 'וישב מצרף', שהקב"ה יושב – מה איכפת לנו איך הקב"ה מצרף אותנו – אם הוא יושב או עומד – העיקר, שמטהר אותנו!"

"אשאל את הצורף", אמר האיש, "אולי הוא יודע". חזר לחברו. "אמור לי", שאלו, "כשאתה מצרף את הזהב – האם אתה יושב או עומד?". הצורף הביט בו, והשיב, "וודאי שאני חייב לשבת. אי אפשר לעמוד!"... "ולמה?"

"מפני, שכשאני שם את גוש הזהב בתוך האש, אני חייב להשגיח עליו ולשמרו בכל תשומת הלב. וזה מפני שאם אשאיר את הגוש חצי דקה בתוך האש לאחר שהוא נקי – חצי דקה מיותרת – יתקלקל הזהב!"

האיש נחרד לשמוע זאת... שהקדוש ברוך הוא, אבינו אב הרחמן יושב, ומביט בנו בכל תשומת לב... ומיד כשנהיה נקיים מהסיגים, טהורים מהכלוך – מוכנים להיגאל – מיד יוציא אותנו הקב"ה מהאש הבוררת...

"תגיד לי עוד דבר אחד", ביקש מהצורף, "איך אתה יודע שהזהב אכן טהור?"

ענה לו הצורף, "פשוט. כשאני רואה את פני משתקפים בזהב..."

הנה המלך, מלכו של עולם, כצורף, יושב ומביט בנו. לא מעלים עין מאתנו אפילו לרגע קט. האש בוערת, סוערת ורותחת, מנקה ומטהרת. מבערת את החטאים שמלכלכים אותנו. והקב"ה מביט בנו, ומחכה. למה? מחכה, שיוכל לראות את פניו – פני הצורף הקב"ה – משתקפים בנו – שיתאימו מעשינו לעם הנבחר. שיראה, שאכן אנו הולכים בדרך התורה המסורה לנו ממשה רבינו. שאכן, שומרים אנו על ייחודינו באווה ובשמחה! הרי אנו בניו של מלך מלכי המלכים האם אכן כך אנו נוהגים? כיצד אנחנו לומדים את תורתו יתברך? כיצד אנחנו מתפללים? כיצד אנחנו מקיימים את המצוות? כיצד אנו לבושים? כיצד אנו מדברים? האם באמת משתקפת בנו דמות מלכנו? הלא יושב הוא, אבינו. יושב הוא, ומחכה... (נצוצות).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשזור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן כאדה ז"ל, לע"נ זרבה פזיה בת פרחא ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרחא ז"ל, לע"נ אלהם בת שחנן ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אהוד בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטאן ז"ל, לע"נ רבי שלום מאיר בן מרדכי ז"ל, לע"נ לי כחן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

כך מקובל אני מרבותי
ישמרם א-ל שכל הזהיר בברכת
המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד
כל ימיו

(ספר החינוך מצוה ת"ל)

כותב העטרת זקנים אדם
המברך ברכת המזון מתוך הכתב
בדקדוק ובכוונה מסלק מעצמו
צרות רבות ואסונות ל"ע.

וְאֵלֶּיךָ יְשׁוּבָה וּבִרְכָּתְךָ

גליון המזון

מטרתו לעורר את גודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה

"מצאתי למה אין אות פ"א
סופית (ף) בברכת המזון לפי שכל
מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין
שולט בו לא חרון אף ולא שצף ולא
קצף, ולא אנה ולא אגף ומזונותיו
מצויין לו ברוח ובכבוד על ימיו".

(י"בא היטב) א"ח הלכות ברכת
המזון סימן קפ"ה אות א' -
ספר הרוקח סימן של"ז)

גודל המעלה לברך ברכת המזון מתוך הכתב

כשמדברים בענין של ברכת המזון בכוונה, חשוב להדגיש מה שמבוא בספרים הק' על גודל הענין לברך דוקא בפנים מתוך סידור או ברכון (בענטשער), ושמעתי פעם שיעור שהראש הישיבה מפונבין זצ"ל הקפיד מאוד בענין זה וכל פעם כשבאו עליו להתייעץ או להתברך ובפרט בענין פרנסה הוא תמיד נהג לזרז בענין זה שיתחילו להקפיד לברך מתוך סידור, שזה סגולה נפלאה לכל הישועות.

המגיד שיעור סיפור מעשה נפלא. שפעם אחד בא לראש הישיבה הנ"ל איזה תלמיד ושפך את מר לבו על מצבו הכלכלי העגום, שמשאין אין לי לחם לפי הטף, וכהרגלו אמר לו הראש הישיבה שיתחיל להקפיד לנטול ידיים לפני כל סעודה ולברך ברכת המזון כוונה ומתוך סידור, ובזכות זה ישתפר מצבו.

אחרי כמה חדשים פגש ראש הישיבה את התלמיד ובירר אצלו על מצבו, ותלמידו אמר שבנתיים לא ראה אתה השתפרות לטובה במצבו בפרנסתו, שאל אותו הראש הישיבה: ומה עם הענין שאמרתי לך, לברך דוקא מתוך סידור? ענה לו התלמיד שמאז שהראש הישיבה הזהיר אותו בענין זה הקפיד מאוד לברך דוקא מתוך סידור חוץ מפעם אחת שהיה במצב של אונס ואז לא בירך בפנים. מה קרה? הוא היה במטוס בנסיעה לאיזה מדינה, ונטל ידיים לסעודה ושרצה לברך התברר שאין לו ברכון, הוא נסה לחפש מתוך כל המטוס איזה יהודי שיואל לשאלו 'ברכון' אבל לאף אחד לא היה לו, להמתין עד שנוחתים גם לא רוצה מפני שחשש שיעבור 'שיעור עיכול', אז לא היה לא ברידה אחרת ובירך ברכת המזון בלי סידור.

אמר לו הראש הישיבה: לא צדקת במעשיך! במצב כזה כשאין אתה מוציא סידור, אליך לקחת עט ודף, ולכתוב את כל ברכת המזון, ואחרי זה היית צריך לברך מתוך הכתב!

התלמיד התפעל למשמע אוזנו, כמה צריכים להקפיד בענין זה, והתחייב מעתה להזדרז בענין זה ביתר שאת וביתר עוז, ואחרי תקופה ראה ברכה בעמלו ומצבו הכלכלי השתפר.

*

הרי מכל הדברים האלו רואים ברורות את גודל הענין שיש לברך ברכת המזון דייקא מתוך הכתב, השי"ת יעזור שכלל ישראל יזכו לכל הברכות האמורות בתורה אמון!

קורא תמיד

יותר כוונה יעשה כך.

עד כאן תשובת הגאון הנ"ל.

מובן ש"דעת תורה" הוא יותר מן הכל, ואם אדם אכן מרגיש שכך יהיה לו יותר כוונה יעשה כך, ובזה יוצא ידי חובתו כהלכה בלי פקפוק. בכל זאת רציתי להזכיר כמה מקורות חזקות בענין לברך ברכת המזון דייקא מתוך הכתב, ובפרט הסגולה הנפלאה שיש בזה.

קודם כל בנוגע מה שהביא הדיין שליט"א בשם הרה"ק מסקווירא זצ"ל אודות להתפלל תפילת הלחש בעצימת עיניים, אני רוצה להביא עובדא שמספרים על הרה"ק מטאהש זצוק"ל אודות ענין זה.

הרה"ק מטאהש זצ"ל הבחין פעם באחד מחסידיו כיצד הוא מברך ברכת המזון בעל הפה, לאחר שסיים הלה לברך הרבי עורר אותו על כך, שלא זו הדרך, והוסיף ואמר, לו כי דבר פשוט הוא דלא שייך לכוין במאה אחוז אם לא אומרים את המילים מבפנים, ובפרט יש להקפיד על כך בברכת המזון שהוא מצוה עשה דאורייתא. והוסיף דמה שאנשים מורים היתר לעצמם להתפלל תפילת י"ח עם עיניים עצומות באומרים כי כך הם יכולים לכוין יותר, זה דווקא בתפילת שמונה עשרה, דאז בדרך כלל הביהמ"ד שקט ויותר קל להתרכז. אבל כשמברכים ברכת המזון בד"כ יש קצת רעש, וקשה מאוד לכוין כשמברכים בעל פה ולכן צריכים לברך דווקא מבפנים כך יכול לכוין כראוי!

רואים מזה שיש קצת חילוק בין שמונה עשרה לברכת המזון, וכל זה בנוגע לחלק ההלכה. גם בחלק הסגולה יש מקורות חזקים על הסגולה הנפלאה אם מברכים ברכת המזון דייקא מתוך הסידור, ולכן אולי כדאי להתבונן האם כדאי לו לברך בעיניים עצומות, ולפספס את השפעות הגדולות הבאים בגין כך, ואביא כמה מקורות על כך.

קודם כל ידוע הסיפור באותו יהודי שהגיע לצדיק הקדוש ר' שלומ'קה זווילהער זי"ע שבניו אינס מתנהגים בדרך התורה ל"ע, השיב לו הצדיק: "אם תברך ברכת המזון מתוך הכתב תזכה לבנים יראים ושלמים!"

וכן אומרים בשם הרה"ק ר' יושע לייב דיסקין זצ"ל שמי שמברך ברכת המזון מתוך הסידור הרי הוא "בטוח" שיהיה לו זרע של קיימא, ויתבטל אצלו כל הגזירות.

ויש להוסיף דאפי"א הוא במצב שאין לו סידור או ברכון מבפנים, אני רוצה לצטט מעשה נורא בשם ראש הישיבה הגאון הרב שך זצ"ל שהבאתם בגליון על המזון גליון ל"ד (חשון תשע"ח לפ"ק):

לכבוד המוציאים לאור של הגליון החשוב "על המזון"

אני רוצה להעלות כאן נקודה חשובה בענין לברך ברכת המזון דייקא מבפנים מתוך הסידור.

הסיבה שהביאה אותי לכתוב לכם הוא "שאלה ותשובה" שראיתי לאחרונה בגליון הנפלא "וברכת" שהתחיל לראות אור עולם בשנה זו. בגליון זה ישנה אוסף נפלא של הלכות, סיפורים, ועניינים בגודל מעלת ברכת המזון, ואחד המדורים המיוחדים שיש להם הוא מדור "על חקך" שם יכולים אנשים לשאול את דבר ה' זו הלכה, הכלל סביב הענין של ברכת המזון.

בגליון ח' חודש סיון תשפ"ו נשאלה שאלה ודכללה: אני רואה שאתם כותבים הרבה בגודל מעלת ברכת המזון מתוך הכתב, מי שרגיל לברך ברכת המזון בעיניים עצומות, האם גם לו עדיף יותר לברך מתוך הכתב, מלבדן בעיניים עצומות?

המשיב הינו מורה צדק ידוע בק"ק סקווירא ומו"ל הגליון המפורסם "הליכות עולם" הגאון האדיר רבי צבי מאיר ראזנפעלד שליט"א וזה דבר תשובתו:

העיקר לברך ברכת המזון בכוונה, ולכן אם אחד מברך יותר בכוונה אם עיניו עצומות, יעשה כך, והרבה צדיקים נהגו כך לברך ברכת המזון בעיניים עצומות. וכך גם מובא בשם האר"י הקדוש, שלמרות שהיה דרכו להתפלל כל התפילה מתוך הסידור, בכל זאת תפילת שמונה עשרה, היה מתפלל בעיניים עצומות כדי שיהיה לו יותר כוונה.

והוסיף וציין: כידוע היה הרה"ק מסקווירא זי"ע מצווה את הבחורים להתפלל מתוך הסידור דווקא. פעם אחת נשאל ע"י בחור אחד, שבעת תפילת י"ח הוא יכול לכוין יותר אם יעצום עיניו, מה יעשה, והרבי השיב לו שיתפלל

באופן שיהיה לו יותר כוונה, ואם ע"י עצום עיניו

יש לו

למי שיש סיפורים, עובדות, מאמרים ודברי תורה בגודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה או להערות והארות אפשר לפנות למייל: AlHamuzoin@gmail.com

נתנדב לעילוי נשמת כ"ק מרנא ורנבא

הרבי ר' ברוך ב"ר יחיאל מיכל זי"ע ממעזבוש - הרבי ר' מנחם מענדל ב"ר יוסף זי"ע מרימנוב - הרבי רבי אלימלך ב"ר אלעזר ליפמאן זי"ע מליזנסק רבי לוי יצחק בן שרה סאשא זי"ע מבארדישטוב - רבי ישראל דוב בער ב"ר יוסף זי"ע מוועלעדניק - רבי ישכר בער בן ר' יצחק זי"ע מראדאשיץ רבי נחמן בן שמחה בן פייגא זי"ע מברסלב - רבי ישראל מאיר בן ר' אריה זאב זי"ע בעל החפץ חיים - רבי משולם פייש בן רבי מרדכי בן צירל זי"ע מטאהש הרבי ר' ישעי' ב"ר משה זי"ע מקערעסטיור - רבי שלום ב"ר מרדכי יוסף משה זי"ע משאץ - רבי אליעזר שלמה ב"ר מנחם זאב זצ"ל רבי יעקב חיים ישראל רפאל בן רבי יצחק ושרה אלפיה זצ"ל

כשהבלבול הוא חלק מהשפיות

מי לא מכיר את התלונה: "איזה עולם משוגע".

די להקשיב לכמה שיחות אקראיות ברחוב, במקום העבודה או במפגש עם חברים, כדי לשמוע שוב ושוב את אותה אנחה: אנשים איבדו את השכל, העולם השתגע, כבר אי אפשר להבין אף אחד.

הבעיה היא שכל אחד מאותם "לא נורמליים" מסתובב עם אותה תחושה בדיוק. גם הוא בטוח לגמרי שהוא בצד השפוי, ודווקא האחרים הם אלה שאיבדו את הכיוון. כל אחד משוכנע שהשקפתו מאוזנת והגיונית, בעוד שדעותיהם, התנהגותם ובחירותיהם של האחרים הן הבלתי מובנות והקיצוניות.

לאחרונה נתקלתי בדברים מרתקים, ואולי בעצם לא כל כך מפתיעים, אלא פשוט כאלה שאנחנו לא תמיד אוהבים להודות בהם.

כך אמר הרה"ק מפיאסעצנא, בעל חובת התלמידים:

"אם יסתכל איש על מחשבותיו הנובעות, אף של יום אחד, יראה שכמעט אין חילוק בינו לבין משוגע, רק בזה שהמשוגע מביא מחשבותיו לפועל. אבל מחשבותיו לעצמו, הם אצלו ממש כמו אצל משוגע..." (הובא בספרו דרך המלך, במאמר 'עניין השקטה').

קראתי זאת, וחייכתי לעצמי.

כי באמת, מי מאיתנו לא חשב פעם מחשבה לא הגיונית, דמיון מופרך, רעיון משונה, או תרחיש שלא היה ולא נברא? כולנו מכירים את הרגעים האלה שבהם הראש שלנו מצליח להמציא סיפורים, לתאר מצבים שלא קיימים, ולפעמים גם להפחיד אותנו מהדברים המביכים ביותר שעלולים לקרות... רק שאנו, ברוך ה', מצליחים לעצור בזמן. יש לנו את המחיצה הבריאה הזו שמפרידה בין מה שמתרוצץ בראש לבין מה שאנחנו אומרים וגם באמת עושים.

וזה מזכיר לי משהו שקרה אצלי פעם: הגיע אלי אדם מבוהל, אחרי שראה מישהו שדעתו נטרפה עליו. הוא הביט בי בעיניים מודאגות ושאל, כמעט בלחש, אם ייתכן שגם הוא עצמו... אולי... לא כל כך נורמלי.

חייכתי אליו ואמרתי: "ואולי באמת? ובעצם, אולי גם אני לא נורמלי? הרי גם אותו אדם שראית חושב שהוא בסדר גמור, והוא בכלל לא קולט עד כמה דעתו משובשת עליו..."

ואז אמרתי לו: "יש הבדל אחד קטן: הוא לא יגיע אלי לשאול האם ייתכן שמשוהו השתבש אצלו. מי שבא לשאול, כבר הוכיח שהוא בצד הבריא, **כי עצם היכולת להטיל ספק בעצמנו, לעצור ולשאול – היא עצמה סימן לשפיות.** המשוגעים האמיתיים בטוחים שהם בסדר גמור..."

וכאן נזכרתי במשפט ששמעתי פעם בציניות, אבל יש בו הרבה מן האמת:

"די גאנצע וועלט איז האלב משוגע, און די האלבע וועלט איז אינגאנצען משוגע" [כל העולם חצי משוגע, וחצי העולם לגמרי משוגע].

המשפט הזה תמיד גרם לי לחייך, מפני שלפעמים אני מקבל הרושם שהוא מדויק מדי. **בתוך כל אדם שפוי מסתתר אדם לא שפוי.** לפעמים אנחנו מודעים לנוכחותו, לפעמים מצליחים להשתיק אותו, ולפעמים הוא מצליח לשכנע אותנו שהוא דווקא צודק. הוא לוחש לנו רעיונות קיצוניים, דמיונות שאין להם אחיזה במציאות, או פרשנויות מופרזות למה שקורה סביבנו.

כולנו מכירים את הרגע שבו אנחנו מתעוררים אחרי טעות ושואלים את עצמנו: "איפה היה השכל שלי? איך עשיתי דבר כזה? אולי אני לא נורמלי..."

אבל האמת הפשוטה היא שזה בסך הכל אותו חלק מבולבל שבתוכנו שקפץ לרגע החוצה. זה טבעי לגמרי. הוא תופס את השליטה לכמה שניות יותר מדי, וזה קורה לפעמים לכל אחד. מי שמבין זאת איננו נבהל מטעות רגעית, אלא אומר לעצמו, אולי אפילו בחיך: "זה היה המשוגע הקטן שלי. עכשיו מחזירים אותו למקום".

המודעות הזו מכניסה אותנו לפרופורציות, ומלמדת אותנו שחולשה רגעית איננה מוכיחה שאדם איננו נורמלי. היא מוכיחה שהוא אנושי.

ודווקא הניסיון להילחם בכל כוחנו בכל מחשבה משונה או בכל רגש לא רצוי, עלול להפוך אותם למרכז חיינו. אדם שנבהל מעצם העובדה שעלתה בו מחשבה מוזרה, מתחיל לעסוק בה ללא הרף: למה חשבתי כך? מה זה אומר עליי? אולי משהו לא תקין אצלי? וככל שהוא בודק את עצמו יותר, כך המחשבה תופסת מקום גדול יותר.

לפעמים, מה שמפחיד אותנו אינו המחשבה עצמה, אלא המסקנה שאנו מסיקים ממנה על עצמנו. אך האמת היא שמחשבות אינן תעודת זהות. הן אינן מגדירות מי אנחנו, אלא הן רק חלק ממה שמתרחש בתוכנו. לא כל מחשבה מבטאת רצון, לא כל דמיון משקף מציאות, ולא כל רגש רגעי מעיד על אופיינו.

והיכולת לומר לעצמנו: "זו רק מחשבה. זה רק החלק המבולבל שבי שמבקש כרגע תשומת לב" – מאפשרת לה להופיע ולחלוף וגם להשאיר אותנו במקומנו.

האמת המפתיעה היא שלהיות שפוי באמת אין פירושו למחוק את החלק הלא-שפוי שבנו. השפיות היא היכולת לנהל אותו: להכיר בו, להבין אותו, ולדעת מתי לתת לו להתבטא ומתי

להחזירו למקומו. שכן אין הוא אויב שיש למחוק, אלא כוח שיש בו גם צד מועיל, וצריך רק לדעת לנהוג בו נכון.

דווקא היכולת לצאת לרגע ממסילות החשיבה המוכרות, ולהעז לחשוב מחשבות לא שגרתיות, היא אחת מאבני היסוד של יצירתיות אמיתית.

יש רגעים שבהם דווקא המחשבה ה"משוגעת" פותחת דלת שלא הצלחנו לפתוח בדרכים הרגילות. אדם עלול להיות תקוע זמן רב בתוך בעיה מסוימת, עד שפתאום עולה בראשו רעיון שנשמע בתחילה לא הגיוני, אך דווקא הוא מצליח לשחרר את הפקק. המשוגע הקטן שבקרבתנו מסוגל לצאת לרגע ממסילות החשיבה המוכרות. לא תמיד צריך להקשיב לו, אבל כשנותנים לו מקום במידה הנכונה – הוא עשוי להפוך למתנה.

רבים מן האנשים ששינו את העולם – ממציאים, אמנים, מדענים ומנהיגים – העזו לחשוב מחשבות שבתחילה נשמעו מופרכות. לעיתים, מה שמבדיל בין רעיון פורץ דרך לבין רעיון מופרך אינו המחשבה עצמה, אלא היכולת לבחון אותה בשיקול דעת, לקחת ממנה את מה שטוב ולהניח בצד את השאר.

בסופו של דבר, צריך גם לנחות. להשיב את המשוגע הקטן למקומו ולהחזיר את הסדר. אבל היכולת לתת לו מקום לרגע, מבלי להיבהל ממנו, מעניקה לנו גמישות מחשבית, ראש פתוח וחיים פחות כבולים להרגלי החשיבה שלנו.

ייתכן שזו בעצם ההגדרה המדויקת לשפיות: לא היעדרם של טירוף קטן, פחד, קנאה, כעס או חולשה, אלא היכולת לזהות אותם, לקבל את עצם קיומם, ולא לתת להם לנהל אותנו.

וכמעט כבדרך אגב, אנו מרוויחים גם משהו גדול מאוד ביחס שלנו אל הזולת.

ההבנה הזו יכולה לשנות לא רק את היחס שלנו לעצמנו, אלא גם את האופן שבו אנו מסתכלים על הזולת: פחות שיפוטיות, יותר חמלה, ובהכרה שגם בו מתקיימת אותה מורכבות אנושית שקיימת בנו. וכך, במקום למהר לשפוט, נוכל לעצור לרגע ולחשוב: האם מה שעובר עליו עכשיו, זה מה שעובר עלי בזמנים אחרים?!

ברגע שאנו משלימים עם העובדה שגם בנו יש צדדים לא מאוזנים וחלקים לא שפויים, נעשה לנו קל יותר להבין שגם אחרים מתמודדים עם אותו מאבק פנימי, רק עם איזון שונה, רגישות אחרת, או כוחות אחרים.

וזה השיעור החשוב ביותר שאנו צריכים ללמוד מכל הסיפור הזה:

**ככל שאנו לומדים להכיר את ה"משוגע" שבתוכנו,
כך אנו מוכנים לקבל ביתר קלות גם את ה"משוגע" של זולתנו.**

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"אורחים של השבת"

מיישי חזר נסער מהחיידר ביום שישי. הרבי תיאר שם בצבעים חיים ומוחשיים את כאב חורבן בית המקדש. המלמד המוכשר הצליח להכניס את הילדים אל תוך האווירה ולחבר אותם לצער ולכאב הנורא. של אבא שבניו גלו מעל שולחנו למשל אם יהודי מעשן, בשבת ר"ל תיאר המלמד, הדבר כואב לאבא שבשמיים כמו כוויה ביד, חובתינו פשוט להתפלל, ולבקש שהקב"ה יחזיר אותם בתשובה. וכן מצינו בזוהר הק' שהאבות הקדושים מתפללים תמיד על בניהם שיהיו נשמרים מן החטאים ומן הפגעים הרעים, ושיהיה להם אריכות ימים ושנים. וכן החובה מוטלת על גדולי הדור להתפלל על בני דורם, דברי רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו.

מיישי, כאחד הגדולים, פתח עם חזרתו לביתו את ספר התהילים ושפך דמעות כמים על אותם יהודים, אביו, שהתרגש עד עומק נשמתו, הסריט את בנו כשהוא יושב, בוכה ומתפלל מעומק הלב שיהודים ישמרו שבת ולא יעשנו בשבת לאותו אב היה קשר חם עם יהודי מתחזק, שאחד המניעים שמנעו ממנו להתקדם ולהתקרב לשמירת התורה והמצוות היה הקושי להפסיק לעשן בשבת. באותו ערב שבת שלח האבא את הסרטון לאותו יהודי, במוצש"ק מתקשר הלה ואומר בקול נרגש, בעקבות הדמעות של הבן שלך! לא הייתי מסוגל להכניס סיגריה לפי במשך כל השבת. החלטתי, שאם עברתי בהצלחה את המשוכה הזו שכה פחדתי ממנה, הגיע הזמן לעבור את שאר המשוכות ולהעביר גם את ילדי לחינוך דתי. תודה לשולח הסיפור ידידי הר"ר דוד חיים ערנרייך הי"ו.

"את השבת הראשונה ששמרתי לא אשכח לעולם", שיתף ברבים א', אחד מבעלי התשובה. "אני גר בתל אביב, באזור עמוס וצפוף מאוד. יום חמישי אחד חזרתי מאוחר בלילה ממסיבה, ידעתי שהסיכויים שלי למצוא חניה באזור שואפים לאפס. הייתי עייף מאוד ובצר לי, אינני יודע למה - אולי בהשפעת אדי האלכוהול שעוד אפפו אותי מעט - הרמתי עיניים ואמרתי: 'ריבוננו של עולם, אם אתה מסדר לי עכשיו חניה, אני מקבל על עצמי לשמור את השבת! עודני מדבר, ולפתע לימוזינת פאר מפנה את החניה מול פתח הבית, המקום הכי קרוב ויפה שיכולתי לחלום עליו. אני איש של מילה. באותה שבת, רבצתי אך הספס הממתין עד כלות שבת..."

מאתגר אל מספק, החלטתי להמשיך לשבת הבאה.

ביום שלישי קיבלתי טלפון מאימי: 'בשבת הבאה אני עורכת פיקניק בחיק הטבע לכל המשפחה, התחלתי לגמגם ואמרתי: 'אמא, זה לא כל כך מסתדר לי...'. 'תכבד אותי בבקשה, אמא מבקשת', היא הפצירה. נאלצתי לומר לה את האמת: 'אמא, קיבלתי על עצמי לשמור שבת'. אמי, שינקת מעט יהדות בילדותה, לא ויתרה והחלה להרעיף עליי פסוקים והוכחות שאני חייב לשמוע בקולה ולהגיע,

בשבת בבוקר, 'צאתי באי חשק מהבית אל הרכב, בעודי יוצא מהחניה, תוך כדי שאני מדבר בטלפון ומחזיק אותו ביד - כשעוד לא הספקתי לחבר אותו לדיבורית - רכב משטרה נעצר לידי. שוטר חמור סבר יצא ממנו וביקש ממני רישיונות. באותו רגע הרגשתי שבורא עולם מדבר אלי באופן ישיר, חייכתי אל השוטר. 'תמחק בבקשה מהפנים את החיוך הטיפשי הזה', אמר השוטר בכעס, 'זה אף שקלים קנס, פלוס שמונה נקודות!'. עניתי לו: 'זה לא אתה, זה בורא עולם'. 'מה לך ולבורא עולם?', שאל אותי השוטר בפליאה, 'אתה נראה חילוני לכל דבר'. אמרתי לו: 'תקשיב טוב, אתה השליח של בורא עולם לומר לי שאני צריך לשמור על השבת'. סיפרתי לו את כל הסיפור עם החנייה בשבוע שעבר, ועל הפיקניק של אמא הלוחצת עליי להגיע.

השוטר הקשיב, נרעש כולו, ושאל: 'ואם אני מוותר לך על הדו"ח, אתה חוזר הביתה ושומר את השבת?'. 'כן, אני מבטיח!', עניתי. עשינו עסק. החניתי את הרכב, ומאז הוא חונה במקומו במשך כל שבתות השנה. את פניי מעטרים כיום זקן ופאות, וכל חיי השבתנו לטובה".

סיפור נוסף בשם הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בחור ישראלי שנשר מדרך התורה ר"ל התגלגל בנדודיו והגיע עד ליפן הרחוקה. משלא הצליח בשונה משאר חבריו למצוא שם מקור תעסוקה לפרנסתו. בצר לו, נאלץ ללון ברחובות, הנה, מצב זה של גלות נחשב כמו נידוי ממש, הואיל והקב"ה הרחיקם ממנו. ובדין נידוי, איתא בשו"ע (יו"ד) שכשיגיע הזמן מתירין לו אם ירצו, אף אם עדיין לא חזר בו. וכתבו האחרונים שאף על פי שעדיין אינו מתחרט, מכל מקום כיוון שאינו מוסיף לעשות את החטא הנ"ל, יש מקום להקל עמו - דברי רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו.

שם בלילות החשוכים על הספסל בטוקיו החל הבחור לחשוב על מר גורלו ועל מה שהביא אותו עד הלום. הוא עשה חשבון נפש נוקב

שיעור מס' 283 | פר' מטו"מ תשפ"ו

עם עצמו. ונזכר כי העבירה הראשונה שעשה עוד בבית הוריו, זאת אשר הובילה לפריקת העול המוחלטת בה הוא נמצא כעת, הייתה חילול שבת. לפתע נשבה בו רוח טהרה ממרום, והחליט "אני שומר שבת! יהיה מה שיהיה, אני לא מחלל יותר את השבת!". וזהו שנאמר: "ואעשה למען שמי וקדשתי את שמי", היינו שבעל כורחם יכריחם לעשות תשובה, כדברי רבנו ה"זרע שמשון" זצוק"ל בפרשתנו.

כעבור חצי שעה בלבד, ניגש אליו אדם ברחוב ואמר לו: "אינך מכיר אותי?". הבחור התבונן בו והשיב בהתרגשות: "בוודאי שאני מכיר אותך! נפגשנו פעם בחנות ספרים בתל אביב, סיפר לו הצעיר את כל התלאות שעברו עליו, ובעיקר את העובדה שנותר ללא עבודה ללא פרוטה וללא מקום לינה. היהודי הישראלי הרגיע אותו מיד ואמר לו: "אל תדאג, אני אדאג לך". כבר באותו מעמד שכר עבורו חדר למשך שבועיים באחד המלונות בטוקיו, ואמר לו שלא יהיה לחוץ כלל לגבי החזרת הכסף, אלא שיעשה זאת רק לאחר שימצא עבודה מסודרת.

עצם העובדה שיהודי היה הראשון שניגש אליו ברחוב והציע את עזרתו החמה - מה שלא עשה אף גוי מבין מאות האלפים שעברו ברחוב זה מדי יום - הפעימה בליבו מחדש את תחושת הקשר החזק לעם היהודי. בשלב זה הוא כבר הבין והפנים שהקשר הזה יכול להתקיים באמת רק דרך שמירת המצוות, ואי אפשר להפריד בין הדברים.

ביום האחרון טרם שעזב את המלון, ניגש אליו מנהל המלון היפני ואמר לו: "עקבתי אחר הליכותיך והנהגותיך בימים האחרונים, מצאת חן בעיניי. אם אתה מחפש עבודה טובה, אני יכול לתווך בינך לבין קרוב משפחתי שפתח זה עתה מפעל חדש, והוא מחפש אנשים צעירים ורציניים שיעבדו אצלו".

בראיון מנהל המפעל, ציין בפניו את שעות העבודה ואת הימים - שישה ימי עבודה בשבוע, מלבד יום ראשון. השכר שהוצע לו היה גבוה במיוחד: לא פחות מארבעת אלפים דולר בחודש, סכום עתק גם במושגים של יפן. המנהל היה בטוח שהצעיר היושב מולו יקפוץ משמחה לשמע גובה המשכורת, אך הופתע כשהלה סימן בידו לאות שלילה. היפני הרגיש שהסירוב אינו נובע ממהות העבודה אלא מסיבה אחרת, כיוון שהצעיר מצא חן בעיניו, הוא לא הסכים לוותר עליו בקלות.

"**האם** יש משהו שברצונך לשאול או להבהיר?", התעניין המנהל. הבחור נשם עמוק ואמר "אני יהודי, ואסור לי לעבוד ביום השבת". שקט מוחלט שרר בחדר. הבחור הבין שהמנהל מתחבט האם לקבל אותו לעבודה למרות התנאי שהציב, "משהתעשת, אמר לו המנהל, אמנם המפעל הזה חדש, אך אני מנהל מפעלים זה עשרות שנים, ומעולם לא עשיתי דבר כזה - לקבל עובד שלא יעבוד בשבת אבל משום מה מצאת חן בעיניי, ואני מוכן שתעבוד אצלי מיום ראשון ועד יום שישי".

גל של אושר הציף את ליבו של הבחור, שהודה בחום למעסיק שבא לקראתו, "האם יש עוד משהו שאתה זקוק לו שאל היפני?". "לא העזתי לבקש זאת", ענה הבחור, "אך כיוון ששאלת אשיב לך: חבר שלי שילם עבורי מכספו על שהות של שבועיים בבית המלון, אני רוצה להחזיר לו את הכסף כמה שיותר מהר. אם זה מתאפשר, אבקש שבשבועות הראשונים תשלם לי את המשכורת בסוף כל שבוע, ולא בסוף החודש כמקובל, כדי שאוכל להשיב לו את חובו". היפני הרהר ולבסוף אמר בחיוך: "מצאת חן בעיניי - קיבלת גם את זה".

"**עוד** משהו?", שאל המנהל. "לא, שוב תודה רבה לך על הכל", ענה הבחור, טרם צאתו ביקש לברר כיצד מגיעים ברגל לכתובת פלונית בטוקיו. המנהל הביט בו בתדהמה: "הגעתי לכאן ברגל! אין לך כסף אפילו לרכבת?". שלף היפני מכיסו אלף דולר במזומן ואמר לו: "עובד במפעל מכובד כשלנו צריך להיות מסודר. קח לך את זה על חשבון המשכורת הראשונה שלך. אני לא עושה דבר כזה לאף אחד, משום מה מצאת חן בעיניי".

הבחור נותר המום איך השבת פותחת את זרועתיה ומזמינה אותו בחום לשוב אליה. בהמשך הזמן יצר קשר עם יהודים חרדים בטוקיו, שקירבו אותו לתורה. לאחר שצבר סכום נכבד חזר לארצו לעמו למשפחתו ולאלוקיו כיום הוא יושב ולומד תורה בהתמדה בכולל בעיר בית שמש.

(תודה לשולח הסיפור, המובא בספרו של הרב צבי נקר).

להצטרפות ולשליחת סיפורים hbsz3587@gmail.com

פרשת מטות מסעי תשפ"ו | שנה ג' 133

הורינו

הורים נאמן הול

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

וַיֹּאמֶר אֱלֹעָזָר הַכֹּהֵן אֶל אֲנָשֵׁי הַצֵּבָא... זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה (ל"א כ"א)

בספר 'כמוצא שלל רב' מביא שלכאורה נראה שאלעזר אמר את דבריו בפניו של משה, ואם כן - הקשה ה'מנחת חינוך' - איך קרא אלעזר לרבו משה בשמו, והלא דין הוא בשו"ע¹ שאסור לבן ולתלמיד לקרוא לאביו או לרבו בשמו לא בחייו ולא במותו. וכך הקשו גם לגבי יהושע, שאמר 'אדוני משה כלאם'.

(ועיין בגליון הורינו 127 במדור ההלכה 'הורינו דרך חיים' שהרחבנו בעניין, והובא שם שבספר 'יושר הור' כתב לדון אם מזכיר שם אביו בתוספת תואר כבוד, האם מותר הדבר. וכתב שכבר ראינו, שדין כבוד ומורא אב שווה לדון כבוד ומורא רבו, וא"כ נתבונן מה הדין לגבי רבו)

ובספר 'מראית העין' לחיד"א הביא שהיה מי שרצה ליישב אצל יהושע שזהו משום שהשם 'משה' עצמו הוא תואר חשוב מכל תארי הכבוד, וכפי שמצינו בגמרא² "משה שפיר קאמרת", ופסק הרמ"א "וכל זה דווקא כשאנו מזכיר אלא רק שמו לבד, אבל מותר לומר ר' מורי פלוני". אלא שהחיד"א דוחה את זה, שהרי פשטות הפסוק שגם בפניו כשאומר "מורי פלוני" מותר להזכיר שמו, כי וודאי שאם היה אסור לא היה כתוב בפסוק שיהושע עשה כן. מה גם שהשך כתב, שהיתר זה שהובא ברמ"א אינו אלא שלא בפניו, אבל בפניו אין להזכיר את שמו

כלל אלא רק לקרוא לו "רבי", וכאן בפסוק נראה לכאורה שזה היה גם בפניו של משה.

אלא כתב ה'מנחת חינוך' ליישב, שמכאן נראה סיוע למה שכתב בספר 'מעבר יבוק', שכאשר אדם מתפלל לפני הקב"ה על אביו ועל רבו, לא יאמר בתפילתו "אדוני רבי", או "אדוני אבי", כי נגד ה' ית' אין לקרוא שום אדם אדון. וכיון שאלעזר אמר "אשר ציווה ה' את משה", והזכיר שמו של הקב"ה, לא היה יכול לקרוא "אדון" לרבו באותה שעה.

ועדיין, הוא מוסיף ומקשה, צריך עיון שהרי מצינו בספר יהושע כמה פעמים שאמר יהושע "משה עבד ה'", ולא הוסיף את התואר "אדוני" לשמו של רבו, ובאמת בשו"ע ראינו שאסור להזכיר שמו גם לאחר מיתתו.

אולם ב'מנחת יצחק' מכריע להלכה שכאשר מזכיר את שם רבו או אביו בתוספת תואר הראוי לו - מותר. והתואר "עבד ה'" הוא תואר גדול מאוד כפי שמוכח מדברי רש"י על הפסוק "ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה", בעבדי אף על פי שאינו משה, במשה אפילו אינו עבדי, כדאי הייתם לירא בפניו.

ועל מה שרש"י מביא מהספרי שאלעזר כאן היה תולה ההוראה ברבו, כותב המהר"ל ב'גור אריה' לפרש, מה שהוצרך לומר "אשר צוה ה' את משה", אף על גב שכל התורה מפי משה למדו³⁴ היינו משום ההוראה שהיה מורה, והיה נראה כאילו הוא מורה לישראל, ולוקח חשיבות לעצמו במקום משה, לכך אמר שהוא מפי משה, ואינו מורה במקום משה כלל. ואף על פי כן, אומרת הגמרא (ערוכין ס"ג.) שאלעזר היה מורה הלכה בפני רבו ונענש על כך.

1. לגבי אביו יו"ד ר"מ סעיף ב', ולגבי רבו יו"ד סימן רמ"ב סעיף ט"ו 2. ביצה ל"ח: 3. לעיל י"א כ"ח 4. רש"י שמות ל"ד, ל"ב

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדבריהם רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

שצרכי אביו השלים עשיו, אבל הרי יעקב לא בקרו ודרש בשלומן, שאת זה עשיו לא יכול היה לעשות) ובספר ערוך השולחן (סכ"א) כתב לחדש שאם מקצת הבנים עשירים ומקצתם עניים, רק העשירים חייבים לטרוח טירחא דגופא במצות כאו"א שהרי הם פנויים יותר, והעניים יתעסקו בפרנסתם להמציא טרף לביתם. ונראה שבאופן כזה שיש כמה אחים וחלק מהם משתמטים מחובתם, אין השאר יכולים לומר שהם אינם עושים אלא כפי חלקם, ושאר הזמן שלא יהיה מי שישתדל עם הוריהם יהיה על אחריות אותם המשתמטים, כיון שעל כל אחד מהילדים מוטלת אחריות כל צרכי ההורים, וממילא כשיש משתמטים שלא כהלכה צריכים השאר להשלים החיסרון והמשתמטים מפסידים חלקם במצווה.

פרנסה בזכות כיבוד אב ואם: הפסוק 'פותח את ידיך ומשביע לכל חי רצון' בגימטריה 'כבד את אביך ואת אמך' עם הכולל (מספרי דרוש)

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

עפ"י הספר 'ויברך דוד' להגאון רבי ישראל דוד הארפענעס מו"ץ ורב בית הכנסת וקהילת 'ישראל והזמנים' וויליאמסבורג

להתחלק בחובת הטיפול בצרכי ההורים, בין אחים

אם יש כמה אחים והוריהם צריכים לשימוש ילדיהם, הבנים והבנות שאינן נשואות צריכים להתחלק ביניהם לשמש את הוריהם, (לגבי בנות נשואות, צרכי בעלה קודמים, אולם במקום שיכולה לקיים שניהם חייבת בכיבוד אב ואם כמי שאינה נשואה) כל אחד ביום או בשבוע אחר, כמו שראינו אצל יעקב אבינו שכל אחד מהשבטים שמשו יום אחד וחוזר חלילה, כמבואר ברש"י¹ על הפסוק **וישב ראובן אל הבור** וכותב על זה רש"י "ובמכירתו לא היה שם, שהגיע יומו לילך ולשמש את אביו". וכך גם פוסק הרמ"א (ס"ה) לעניין הוצאת ממון לזון את ההורים, שמחלקים את ההוצאה בין הבנים.

אמנם, מסתבר שאם בן אחד מרצונו הטוב וחביבות המצווה מקבל על עצמו כל הטיפולים, אז השאר נפטרים ממילא, שהרי צרכי ההורים נעשו, אלא שהשאר מפסידים, שהרי הופקעו ממצות כיבוד במה שהבן הזה חוטף לעצמו כל המצווה.

(ויש לתמוה אם כן מדוע נענש יעקב שלא שימש את אביו, הרי עשיו שמשו ופקע צורך אביו. ואפש"ל שלא שימש את אמו, או שאפילו

1. בראשית ל"ז כ"ט

עלילת "טיסה-עסלאר"

בימים ההם בהונגריה, התגוררו יהודים רבים בכפרים הקטנים שמסביב לערים הגדולות. בכפר אחד היו מתגוררים בין עשרים למאה נפשות. בדרך כלל לא נמנו בין יהודי הכפר תלמידי חכמים גדולים, ועל כן היו נוהגים לשכור לעצמם רב מן הערים הגדולות, אדם שמילא בעת ובעונה אחת את תפקיד הרב, החזן והשוחט. בעבור כך היו משלמים לו משכורת חודשית, ותפקיד זה כונה בלשון העם "רח"ש" (רב, חזן, שוחט).

מכיוון שמשרת הרח"ש הייתה מקור פרנסה מבוקש, חפצו יהודים רבים לזכות בה. במקומות מסוימים קבעו האדמו"רים החסידיים את הזכאי למשרה, ובמקומות אחרים נערכו "בחירות" של ממש: בני הכפר היו בוחרים, ברוב דעות, באיש שמצא חן בעיניהם.

באותם כפרים שבהם הכרעת המשרה הייתה נתונה בידי הקהילה, נקבע סדר מיוחד: לכל המועמדים נקצב יום מסוים באמצע השבוע, ומאז ועד לאחר השבת הם נדרשו להוכיח את יכולתם - לדרוש דרשה נאה, להתפלל תפילה נלהבת, ולהראות עד כמה הם בקיאים וזריזים במלאכת השחיטה. בסיומם של אותם ימים נערכה ההצבעה, ובה נבחר המוצלח בעיני הקהל.

במזרח הונגריה היה כפר אחד בשם טיסה-עסלאר (Tiszaeszlár). יהודי המקום נדדקו לרב חדש, ועל כן שלחו שליחים לערים הסמוכות, להזמין את כל המועמדים במשרת הרח"ש שיבואו לכפר ל"ניסיון". התאריך שנקבע לכך היה יום רביעי אחד, סמוך לחג הפסח.

בכפר יארמיר התגורר יהודי חשוב, ר' שלום השוחט. בשמעו על הניסיון הקרב בטיסה-עסלאר, ביקש גם הוא לנסות את כוחו. הוא הכין דרשה נאה, חיבר נוסח תפילה הגון, ואף חידד את חלף השחיטה שלו - הכול בתקווה שיזכה לחן בעיני בני הכפר.

כשהגיע השבוע המיועד לניסיון, ור' שלום היה שקוע בארגון חפציו, נזכר לפתע; הרי מנהג קבוע לי לבקר את אמי מזמן לזמן ולשהות עמה בשבת, וכבר עברו שבועות רבים מאז ביקרתי אצלה! תחילה ניסה להרגיע את עצמו: "מה אכפת אם אסע אליה רק בשבוע הבא, לאחר הניסיון? מדוע לי לאבד הזדמנות פרנסה כזו?" אך לבו לא נתן לו מנוח, ובתוכו התעורר רחש אהבה לאימו. הוא חשב בלבו: "אמי, האלמנה הבודדה, ודאי מצפה ומתגעגעת לבואי. מדוע אטיל עליה לחכות עוד שבוע?"

כך התחבט ר' שלום בין שני הצדדים, ובלא יכולת להכריע בעצמו, החליט לפנות לרבו, הצדיק ר' שמואל מדארג זצ"ל, איש קדוש ובעל מופת מופלג, ולשאול בעצתו. מיד שכר עגלה ונסע לכפרו של רבו. הוא נכנס לחדרו של הצדיק ושטח בפניו את שאלתו. כשסיים, השיב לו רבו בקצרה: "כאשר מקיימים את מצוות כיבוד אב ואם - ניצולים מצרות רבות!" ר' שלום חזר לביתו שמח ורגוע, ובערב שבת קודש נסע בלב נכון לקיים את מצוות כיבוד אם.

כידוע, היו באותם ימים כמרים שנהגו, סמוך לחג הפסח, לזרוע עלילות דם ביהודים: הם היו חוטפים ילד נוצרי, שוחטים אותו, ולאחר מכן משליכים את גופתו במרתפו של יהודי - ובעדות שקר מאשימים אותו כי רצח את הילד כדי לקחת מדמו למצות הפסח.

באותו כפר, טיסה-עסלאר, גר כומר רשע. כשראה את מספרם הגדול של היהודים יראי השמים שהגיעו לכפר לקראת ניסיון הרח"ש, התעוררה בו שנאה עזה. בהיות הזמן קרוב לפסח, החליט בליבו שזו השעה המתאימה להרע ליהודים בתכלית הרשעות. הוא חטף ילד נוצרי ושחט אותו באכזריות, מבלי שאיש מן היהודים ידע דבר על כך.

באותו שבוע, ביום חמישי בבוקר, התחיל הניסיון. יהודי הכפר הביאו את עופותיהם לשחיטה לכבוד שבת, והשוחטים ניגשו למלאכתם בעוד כל הנוכחים בוחנים את כישוריהם. לפתע פרצה מהומה איומה: הכומר, ולווייתו שוטרים רבים, פרץ לתוך הקהילה, ובעקבותיו נגרר גוי אומלל, גונח בבכי מר: "אוי, ילדי היקר! היהודים שחטו אותך כדי לקחת מדמך המתוק למצותיהם!"

השוטרים התנפלו על השוחטים החפים מפשע ועצרום מיד. הם הובלו לכלא אפל, ונשארו בו תקופה ארוכה. וכך בזכות ההקפדה על כבוד אימו, ניצל ר' שלום מן הצרה הגדולה.

מתוך הספר 'למען לאריכון ימי' של הרב מרדכי שלמה אפטער, שיכון סקווירא ניו יורק.

רב הנסתר

מאמר חד"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com

או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת פנחס
לכך נסמכה מצות כיבוד אב ואם לשמירת שבת,
שכל המכבד אביו ואימו אין חילול שבתות בא על
ידו. (ילקוט שמעוני ואתחנן)

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

? שלום וברכה, לקראת ימי בין הזמנים אני פונה אליכם בשאלה שמכבידה עלי מאוד. אני בחור בישיבה גדולה (אגב, כבר הרבה זמן מחפש את העלונים שלכם באזור של הישיבה בבית שמש, אין הפצה באזור שלנו?) ובדרך כלל אני משתדל לא לקחת כסף מההורים שלי לצרכים שהם "מותרות" כמו לקנות אוכל מדי פעם, או כל מיני דברים שאני צריך ואני לא חושב שזה מחויבות של ההורים שלי להביא לי.

אז יצא שאני לומד עם מישהו כמורה פרטי בין הסדרים בערב, וגם הולך לכולל שישי שבת בקהילה שמזמנים גם בחורים מיישובות גדולות, חוסך פה ושם כדי שיהיה לי לדברים האלו. עכשיו, לקראת ימי בין הזמנים דיברתי עם ההורים שלי והם אמרו שאולי השנה לא נצא כל המשפחה לנופש, כמו בכל שנה, בגלל שלא קל להם כלכלית. אמרתי לאמא, וודאי אמא וודאי, איזה מין נופש זה אם הוא מכביד עליכם.

אבל בתוך הלב חשבתי, שהיו לי כמה תכניות לבין הזמנים הקרוב לקנות חליפה שאני צריך כבר שנה וחצי ודחיתי, ועוד כמה פריטי לבוש או טלפון (כשר!) שהוא ישן מאוד. ואם המצב של אבא ואמא לא פשוט כלכלית, אז שלא אבקש ולא אכביד עליהם? מצד שני, אם אקנה לבד הם עשויים להיפגע ממני, למה לא ביקשתי ולמה אני חושב שאם אין נופש אז גם אין חליפה שנצרכת.

מה אני אמור לעשות? לא רוצה לפגוע בהם, לא רוצה להכביד עליהם, ומצד שלישי אני באמת לא יכול להתחיל לשלם לבד את כל מה שאני צריך ביום יום, אחרי הכל אני ב"ה יושב ולומד שלוש סדרים בישיבה ולא עובד ומתפרנס. אז מה אני אמור לעשות? אשמח לעצה טובה. תודה!

! שלום וברכה, ראשית, חשוב להגיד לך שבעצם זה שאתה עוסק כך בנושא הזה, וגם דואג לכבוד הורייך ולא רוצה להכביד עליהם, זה בעצמו עדות לכך שיש לך לב ישר ורגיש, וזה ניכר בשאלתך. אבל אנו חושבים שיש כאן בלבול בין שני דברים שונים, ואם נבהיר את ההבדל ביניהם - הרבה מהמתח שבשאלה יתבהר מעצמו.

נתחיל דווקא מהדוגמה שהבאת דרך אגב, ההפצה של הורינו בבית שמש. הורינו ארגון שאין לו תקציבי עתק, ולמעשה כל הפעילות היא מתרומות ונדבת לבם של יהודים יקרים הרוצים להיות שותפים בזכות החיזוק של עם ישראל במצווה היקרה של כיבוד אב ואם. במשך שנתיים החליטו בהנהלה להקדיש משאבים יקרים כדי להפיץ את עלון 'הורינו' מדי שבוע במאות נקודות בארץ, וזה כמובן עלה הון רב. לאחר שנתיים, החליטה הנהלת

הארגון לתעל את אותו תקציב מוגבל שיש, עבור מטרות נוספות ולא פחות חשובות, מתוך מחשבה שהציבור הרחב נחשף לגיליון במשך שנתיים, ועכשיו אפשר לבקש מהציבור להיות שותף בהפצת הגיליון. (ואכן ב"ה מפיצים פרטיים מקדישים מזמנם היקר ומחלקים את הגיליון אותו מקבלים בכל שבוע כחבילה, בעשרות ומאות בתי כנסת בסביבתם, בנקודות הפצה רבות בארץ. אם מישהו באזור שלך בבית שמש היה לוקח על עצמו מספר נקודות הפצה והיה נרתם לעניין לזיכוי הרבים, גם אתה היית זוכה לקבל מדי שבוע)

ומאותה דוגמה שהבאת אפשר ללמוד גם לעניין הפרטי שלך. כשהורים אומרים "השנה אין לנו תקציב לנופש", הם לא אומרים "אין לנו שום תקציב לשום דבר". נופש משפחתי הוא הוצאה מסוג מסוים, שאפשר לדחות אותה, לקצר אותה, או לבטל אותה לגמרי בלי שזה יפגע בתפקוד הבסיסי של אף אחד. זו החלטה שההורים שלך עשו, וצדקת כשאמרת להם "וודאי אמא, איזה מין נופש זה אם הוא מכביד עליכם" - זו תגובה נכונה ומכבדת.

אבל חליפה הגונה לבחור שיושב ולומד, או טלפון תקין, הם לא באותו סעיף. אלה לא "מותרות" - אלה צרכים בסיסיים של בן תורה שאינו עובד ומתפרנס, ועדיין נמצא, הלכתית ומעשית, בגדר מי שההורים נושאים בעול פרנסתו. הורייך לא ביטלו את הסעיף הזה כשהם ביטלו את הנופש - הם פשוט החליטו על סדר עדיפויות שונה בתוך התקציב המשפחתי, ואין שום סתירה בין "אין לנו תקציב לנופש" לבין "יש לנו אחריות ויש לנו אפשרות לדאוג לצרכים הבסיסיים של הבן

שלנו". היינו מציעים לך לא לקשור בין שתי השאלות בכלל. אל תחשוב "אם אין נופש אז אסור לי לבקש חליפה" - אלה שני נושאים נפרדים. ולמעשה: תפתח עם ההורים שיחה נפרדת, מתוך הערכה רבה למה שכבר נותנים כל העת, לא בהקשר של הנופש, ולא מתוך תחושת אשמה. משהו כמו: "אני רוצה לדבר איתכם רגע על כמה דברים שאני צריך - לא נופש, סתם דברים שגורמים שכבר התעכבתי בהם".

תן להם את הכבוד להחליט הם, מה ואיך.
אולי יאמרו "כן, בוודאי", אולי "נעשה את זה בהדרגה", ואולי "תוכל את החליפה ואת השאר נדחה" - וזו כבר ההחלטה שלהם לעשות, לא שלך.

הורייך לא יפגעו מזה שביקשת - הם אולי יפגעו אם יגלו בדיעבד שהיית במצוקה כלכלית, חסכת בעצמך, ולא שיתפת אותם כי "חשבת שאסור לך". זה מעביר להם מסר (לא מכוון, אבל קשה) שאתה לא בוטח בהם שיוכלו להכיל את הצורך שלך, או שאתה רואה אותם כך נטולי יכולת לחלוטין - וזה בדיוק ההיפך מהיחס המכבד שאתה כל הזמן מנסה לתת להם.

לסיכום: כיבוד ההחלטה שלהם על הנופש הוא נכון ויפה. אבל זה לא צריך, ולא אמור, למנוע ממך לשתף אותם בצורה כנה ופשוטה בצרכים האמיתיים שלך - זה לא הכבדה, זו בקשה לגיטימית בתוך מערכת היחסים הטבעית של הורים ובן. בהצלחה ושיהיה לך בין הזמנים פורה ומועיל!

בס"ד

קו ייחודי לנשים
ונערות בוגרות

למען ייטב לך

079-6077179

סיפורים אישיים
דילמות
שיחות רבנים
ראיונות
חיזוק יומי

"הקו הזה שינה לי את היום"
מ.ד. ירושלים

"כל היחס והקשר לאמא שלי
טוב יותר בזכות קו למען ייטב לך"
ש.ג. בני ברק

הורינו
הורים מאן הכל

לארגון 'הורינו' דרושים:

מזכירה
אפשרות לעבודה מהבית או מהמשרד ברמות
חצי משרה - שעות נמישות
אנלית ברמה גבוהה - יתרון!

רכזת פרויקטים
ראש גדול, יוזמה
עבודה בשעות נמישות - מחייבות לתוצאה

רכז פעילות בנים
עבודה בירושלים - אפשרות התרחבות לערים נוספות בס"ד
אפשרות לעבודה במקביל לכולל
יחסי אנוש מעולים
יכולת ביטוי רחוקה בע"פ ובכתב

מתרגם מעברית לאנגלית
רמת אנלית גבוהה - חובה!
בעיקר סקסטים תורניים וספרותיים
עבודה קבועה מס' שעות בשבוע
אפשרות להשלמת הכנסה עבור אברכי כולל יוצאי חו"ל

פרטים נוספים וקו"ח:
horeinuorg@gmail.com

פרשת מטות מסעי

הכרת הטוב לכל מי שהיטיב עימו

והיום הוא מהספרים הנלמדים ביותר בעולם הישיבות. על כן, כמה הופתע הראש ישיבה כאשר כעבור שנה התייצב התלמיד בפניו, לקבל ברכת פרידה! כי ברצונו לנסוע לולוויזן אם הישיבות וללמוד שם תורה... והראש ישיבה אף הביע את מורת רוחו ולא הסתיר את הקפדתו לימים- סיפר רבי אריה כי יודע הוא בבירור שקפידתו של רבו עשתה רושם, ותלה בה כמה וכמה מאורעות ומקרים. יתר על כן, ידע זאת בשעת מעשה, וחש בו במקום. אבל מה יכול היה לעשות, ופחד להישאר במקומו. כי בעל האכסניה בה התגורר, ראה את התמדתו וחשקו בלימוד התורה הק', ושמע על כשרונותיו, על כח זכרונו ועיונו המעמיק, ודחק בו להקדיש מעט מזמנו "להרחיב אופקים, ללמוד שופות, חכמות ומדעים", והנער פחד פן יתפתה ויגזור על עצמו מיתה רוחנית, כי בכך אט אט הוא יגורש מגן העדן של התורה בטהרתה. לפיכך מיהר לברוח ממקום הנסיון. אם כן, נשאל רבי אריה לימים, מדוע לא סיפר זאת לרבו, מדוע לא התנצל בפניו, לא גילה את לבו, מדוע שתק, ומשך עליו את קפידתו? ענה רבי אריה תירוץ מדהים: איך יכול היה - הן אז היה מעביר את ההקפדה על בעל האכסניה, מעורר עליו את הקפדת רבו העושה רושם והוא הרי אכל מפתו, נהנה ממנו, ואיך יוכל להרע לו? מוטב היה לו לשתוק, ולמשוך את ההקפדה עליו ולשאת בתוצאותיו במשך שנים, ובלבד שלא יהיה כפוי טובה! ...

רבי מאיר דן פלאצקי, בעל ה"כלי חמדה", הגיע ללונדון כדי להתרים נדיבים למען מוסדות התורה. באחד הימים, אחרי יום התרוצצות צרף אכזבות אצל עשירי לונדון, שב רבי מאיר דן לאכסנייתו עיין ויגע, ונחפז לדרכו בבלגיה, ומשם לאמריקה. והנה ממתין רבי מיכאל לוי מתושבי לונדון שהביא דרישת שלום מאביו הישיש בן שמונים שנה, והתנצל בשמו שאין בכוחותיו מפאת חולשה לבוא אליו אישית. השיב הגאון גם מצדו בהתנצלות שממחר לנסוע, וחסר לו פנאי לביקור פרטי. אך כעבור שעה קלה, משנודע עליו כי אותו ישיש גילה בצעירותו את כתב-היד של רבנו חננאל לפסחים ושלח למדפיסי הש"ס "ראם" בוויילנה, הזדרז לשחר את פניו, באומרו: אדם שכולנו חבים לו תודה בעד מתנה יקרה זו, אין די כבוד להעניק לו. ("אשא דעי למרחוק")

רבי חיים שמואלביץ היה מטריח עצמו למרחקים ומטלטל בדרכים בתאו של סנדל מקפץ, כדי להשתתף בשמחת כלולותיו של תלמיד מיישיבה אחרת, אשר "כיבדו" בכך שבא לשמוע אצלו "חבורה"... כל אברך, אשר בבחירתו למד עימו בחברותא, היה זוכה לביקורו של רבי חיים בביתו לאחר נשואיו. היתה בכך גם כוונה עמוקה לייקר את הבעל בעיני אשתו... לכל שמחה, אליה הוזמן באורח אישי, היה בא, כמחווה על הטורח ושימת-הלב שהקדיש לו המזמין... בהקשר זה, היה מקפיד - וגם כאן בביטוי של הכרת הטוב - שהמזמין יואיל לפנות את אל הרבנות, תבדל לחיים טובים... לא היה מקרה - ואפילו אצל בני משפחתו ממש - בו הוגש לו כיבוד קל כלשהו, בלי שחפש את בעלת-הבית, טרם צאתו, כדי להודות לה על טרחתה... מקרים "קטנים" כאלה, למאות ולאלפים, מספרים בני-המשפחה ותלמידיו הרבים. מקרים רבים, בהם תמחו על רבי חיים תמיחה רבתי על מה ולמה נהג כפי שנהג, היה משיב: "יש לי הכרת-הטוב לאותו אדם". (כנסת ישראל, לקוח מספר "מורשת אבות")

מעשה בשני חברים שהלכו במדבר, ובדרך נוצר ביניהם ויכוח גדול, עד כדי כך שקם אחד וסטר לחבירו בפניו, והשני נפגע מזה מאד וכתב שם על החול "החבר הטוב שלי סטר לי היום על הלחי". הם המשיכו ללכת, והמשיך הדרך נכנסו לאגם מים כדי להתרענן, ולפתע החבר שמקודם קיבל סטירה היה בסכנה גדולה, ואז בא לעזרתו החבר שסטר לו ובחסידי ה' הציל אותו. ואחרי שהתאושש ממה שקרה, כתב החבר שניצל על האבן, בחריטה שקיימת לעולם "החבר הטוב שלי הציל את חיי". ושאל אותו החבר, למה כשהיית אותך, כתבת על החול, וכעת שהצלת אותך, כתבת על האבן? וענה לו חברו: מעשה לא טוב צריך לרשום על החול, כדי שיעשו שלום ויהיה ניתן למחוק אותו, אבל מעשה טוב צריך להישאר למוכרת לעולם, ולכן חרתתי אותו על האבן. מעשים לא טובים מצוה לשכוח, ומעשים טובים מצוה לזכור לעולם. **מסופר בנביא** (מלכים א ב, כו), שלמה המלך עליו השלום, לא הרג את אביתר הכהן שהמליך את אדוניו ופגע בדוד, מפני שהיה בו דבר טוב, שעזר לדוד כשהיו לו הרבה צרות, ואסור לשכוח לאדם דברים טובים, גם בזמן שהוא עושה דברים רעים. ומכאן יש ללמוד, שגם מי שעושה לאדם צרות רבות ורעות, אסור לשכוח לו את הטובות שעשה, וצריך להכיר לו טובה עליהם. ועיין בספר הקדוש תומר דבורה שפירש כך את מידת "כי חפץ חסד הוא".

בספר זקנין ויאמרו לך (עמ' קע) מסופר על רבינו יחזקאל אברמסקי זיע"א שהיה מחמיר ומהדר בביתו במיני מאכל, ובכל זאת כשהיה בא לתלמידיו היה אוכל בביתם מכל מה שהיו מביאים לפניו. מדין הכרת הטוב שכידו אותו ולהזהר שלא יפגעו על ידי חסידותו.

רבינו האגרות משה זיע"א, התארח אצל תלמידו לעת זקנתו, וכשיצא מהבית נזכר ששכח לומר תודה רבה לבני המשפחה. ולמרות קשיי ההליכה שהיו לו, חזר ועלה כמה קומות כדי למתן למארחיו.

משה רבינו לא יצא בפועל למלחמה במדין שהחטיאו את ישראל, משום שאמר: "אני שגדלתי במדין, אינו דין שאלחם בהם", כלומר היתה לו הכרת הטוב כלפיהם על שברח לשם מפני פרעה. ולכאורה קשה, כיצד נדחה ציווי של "נקום נקמת בני ישראל", בגלל חשבונית של הכרת הטוב ודרך ומבאר הגר"ח שמואלוביץ כותב, שחיוב הכרת הטוב מפרש ומבאר את כוונת ציווי ה', והרי זה ככל המידות שהתורה נדרשת בהן. על כן כשמשא רבינו שמע את הציווי "נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים", הוא הבין שלא יתכן שכוונת ה' שהוא עצמו יצא למלחמה, משום הכרת הטוב שהוא חייב להם, ולכן פירש את הציווי שהכוונה שהוא ימנה שליח. מכיוון ש"שלוחו של אדם כמוהו", ומשה הוא המשלח, נחשב לעניין התיקון, כאילו הוא עצמו נקם במדיינים, אך מכיוון שלא עשה זאת בפועל, לא היתה בזה בעיה מצד הכרת הטוב. מכאן נלמד חיוב הכרת הטוב, החיוב הוא לכל אדם שהיטיב עימו ובמיוחד לאביו. חיוב הכרת הטוב הוא גדול מאד שגדלו וחיובו והשקיע עליו את כל כוחו בממון ופיזיות

מחויבות הכרת הטוב - אפי' לשונא הגדול שלך!

האמרי יחזקאל מביא שהאדם מחויב ביותר לגמול חסד - עם מי שפעם עשה לו חסד, או טובה כלשהוא. שכך לימדונו חז"ל בגמרא משכת בבא קמא (דף צ"ב): "בירא דשתית מינייה מייה - לא תשדי ביה קלא!" [כלומר, בור ששתית ממנו מים - אל תזרוק בו אח"כ אבן!]. ומיהו למדו זאת חז"ל? מהפסוק "לא תתעב מצרי, כי גר היית בארצו!"

הרי המצרים שעבדו בפרך את בני ישראל. אבל כיון שסוף סוף שימשה להם מצרים "אכסניה" בשעת הדחק כשהיה רעב בזמן יעקב אבינו וירד מצרימה הוא וכל משפחתו בשביל כך - מצווה אותנו הקב"ה להכיר להם טובה, ולא לדחותם אלא יכולים להתגיייר לאחר שלש דורות.

יוסף חולם חלומות ומספרם לאחיו, הם שונאים אותו משום כך, וכשמגיע יוסף לאחיו בדותן, אמרו אחד לשני להרוג אותו, כתוב על ראובן "וישמע ראובן ויצליחו מידם ויאמר לא נכון נפש" (בראשית לו, כא), אלא ששליך אותו לבור, ומטרתו להשיבו לאביו, כפי שהתורה העידה.

מדוע ראובן חושב להצילו מידם הרי גם הוא כעס על יוסף שהיה מוציא דיבתם רעה לאביו יעקב אבינו? ומתרץ הכתב סופר שראובן חשב שכיון שהוא בלבד יצועי אביו והעביר מיטת יעקב אבינו מבלעה שפחת רחל לאוהל אימו לאח, ואף על פי שעשה תשובה חשב שאולי בגלל זה הוא לא יזכה להימנות עם השבטים, אבל כשהוא שמע את יוסף בחלומו שאמר "ואחד עשר כוכבים משתחוים לי" (שם, ט) אמר ראובן זה סימן שגם אני כלול עם השבטים. זה מספיק הכרת הטוב להצילו אף שיוסף לא התכוון לעשות טובה לראובן.

יוסף הצדיק היה בניסיון עם אשת פוטיפר עד שהיא תפסה בבגדו, והוא איבד בגדו בידה וברח, והרמב"ן (בראשית לו, יב) מקשה: "מדוע ולמה לא חטפת מידה את הבגד, והרי זה יפיל אותך, וזה ראיות נגדך?" ומתרץ: "סוף סוף היא גבירתי, וכאן אני אוכל ושותה, ושמו אותי להשגיח על כל הבית, אין זה מסורי לחסות מידה את הבגד שאין בזה הכרת הטוב.

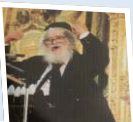
ממקרים אלו נלמד עד כמה הוא גודל חיוב הכרת הטוב לכן בין בני הוגו גם אם לפעמים אחד אמר לשני איזו מילה לא נעימה, יזכור את מה שהתורה אמרה 'לא תתעב מצרי', שלמרות שהעבירו בפרך את היהודים והרגו תינוקות ועוד ועוד, קל וחומר אשתו כמה הוא חייב לה הכרת הטוב, שעובדת בבית ובחוץ - בישיבתו ולכן תתעלם מזה.

מסופר על רבי חייא שלמרות שאשתו היתה מצערת אותו הוא היה מקפיד ששמגיע לשוק לקנות לה מתנה (כגון מסרק) וכד'. שאלו אותו תלמידיו: "מדוע? הרי היא מצערת אותך?" אמר להם: "דיינו שמגדלת את בנינו ומצילה מן החטא". זה מספיק בשביל הכרת הטוב להקיר לה טובה ולקנות לה כל פעם מתנה. וכן האשה לבעלה תזכור רק את הטוב שעשה לה, אם הבעל פעם אחת אמר איזו מילה טובה אפילו שרוב הפעמים אינו מדבר כך, צריך לזכור את הטוב וכמה הוא מייטיב עימה.

(פירוש נפשה, בחרת בחיים, הרב לוגסי)

סיפורים על הכרת הטוב של גדולי ישראל

מסופר בהיות הצדיק הירושלמי רבי אריה לוי זצ"ל כבן 16 שנה נמנה על בחירי ישיבת ס, שלט כמעט בכל סדר "נשים" בעל פה - גמרא רש"י ותוספות. משם פנה לעיר בה ניהל הגה"ק רבי ראש ישיבה גדול מאד את ישיבתו. הוא קרב את הבחור החדש, שהיה בו שילוב של תורה ויראה, מידות טובות וענוה, וקבע עמו ללימוד חברותא במסכת עירובין ובשולחן ערוך "אבן העזר". היתה זו זכות שמעטים זכו לה, לעמוד על האבניים, על סדנת היצירה של ספר שהוציא הראש ישיבה

כתוב: "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה"- החיד"א על דרך הדרוש אומר: "מי שאינו מחלל את דברו אלא שומר פיו מלשון רכילות, לא מדבר דברים בטלים בבית הכנסת ובזמן הלימוד זוכה מדה כנגד מידה שיכל היוצא מפיו יעשה" - מה שיבקש מהקב"ה יתקבל. ע"כ ולא מי רק ששומר את פיו אלא גם מי שמוציא מילות טובות מפיו, דהיינו תמיד משבח ומפרגן לשני ולכל אדם ובפרט לרעייתו ולבניו ותלמידיו, הוא יזכה לכל היוצא מפיו יעשה כיון שהקב"ה מתנהג מידה כנגד מידה וכמו שהוא מאיר פנים לכולם גם הקב"ה יאיר לו פניו ובקשתו תתקבל כפי שכתוב 'יאר ה' פניו אילך ויחונך', תאיר פנים לשני ולכל אדם והקב"ה יאיר לך פנים מילה טובה לפעמים שווה לחבירו מיליון דולר ולאמר אותה זה לא עולה אפילו פרוטה. **תמיד לפרגן לשני ולהאיר פנים והקב"ה יאיר לך פנים.**

כח של משפט טוב

מורה באחד מבתי הספר שיתף בסיפור מרגש שאירע לו: "לפני מספר שנים, שלחתי הודעה לאמא של תלמיד שקיבל תעודת הצטיינות, בהודעה כתבתי: "כל הכבוד! הילד שלך קיבל תעודת הצטיינות!" אלא שטעיתי ושלחתי את ההודעה לאמא של תלמיד אחר. כשהבנתי את הטעות ניסיתי למחוק את ההודעה, אבל כבר קיבלתי ממנה תשובה: "אתה לא מבין מה ההודעה שלך עשתה לי. בתור אם חד-הורית שחוזרת מאוחר מהעבודה, הייתי ממש שבורה אתמול, אחרי ששכנחתי זרקה לי: 'הבן שלך היחיד בכיתה שעדיין לא קיבל תעודת הצטיינות. מה הפלא, עם אמא כמוך שחוזרת כל כך מאוחר הביתה'. ההודעה שלך הילד הדבר הכי משמח שקרה לי השבוע". ניסיתי לחשוב מה לעשות, אז הילד שלה הוצאתי אותו מהכיתה באותו יום כי לא הפסיק להפריע אז בטח שאי אפשר לתת לו תעודת הצטיינות. לאחר מחשבה מרובה ניגשתי לילד ואמרתי לו: תקשיב, אתה התלמיד הראשון שאני הולך להלוות לו תעודת הצטיינות. אולי היום זה עוד לא היה מגיע לך אבל אני מאמין שבשבוע הקרוב תוכיח שזה מגיע לך בהחלט. כבר סיפרתי לאמא שלך והיא מאוד שמחה". הוא הסתכל עלי בהתרגשות עם דמעות בעיניים ואמר: "באמת סיפרת לי? והיא שמחה? אתמול בלילה היא אמרה לי בבכי כמה שאני מצער אותה, וגם ככה החיים קשים לה... תודה רבה, אני מבטיח לך שלא אאכזב אותך!". במשך כל אותו השבוע הילד התנהג כמו מלאך והיה ראוי לתעודת הצטיינות. מאז הבנתי- כמה כוח יש למילים טובות. כמה הן מסוגלות לחולל שינוי אמיתי [עלון פניני הפרשה]

יש קונה עולמו במשפט אחד

סיפור של מעגל של חסד שנסגר. לילה אחד, באמריקה, עמד משולח מארץ ישראל, ליבו כבד. ימים ארוכים של דלתות סגורות, של "לא" מנומס, של "אולי פעם אחרת". כיסיו ריקים, והמשימה שלשמה נשלח - נראית רחוקה מתמיד. בייאוש, נשא תפילה חרישית לבורא עולם. ופתאום, מתוך הערפל של זיכרונות רחוקים, עלה בדעתו פרצוף מוכר - בחור מהישיבה, מישו שכמעט לא היה ביניהם קשר. ביד רועדת, חייג את המספר. "אתה זוכר אותי?" שאל בקול מהוסס. אם אני זוכר אותך?" ענה הקול מעבר לקו, "איך אפשר לשכוח את האדם שהציל את חיי?" ואז, כמו לגלגל שמחליל להסתובב, הכל השתנה. הבחור ההוא, שהיום כבר אב למשפחה, לא חסך במאמצים, אסף חברים, ערך סעודה, גייס תרומות - הכל בשביל אותו משולח שפעם, לפני שנים רבות, עצר לרגע במסדרון הישיבה ואמר כמה מילים טובות "למה אתה עושה את כל זה?" שאל המשולח המופתע. והתשובה? היא הייתה פשוטה ועמוקה כאחד: "פעם, כשהייתי בתחתית, כשהורים צעקו, כשהרבים התעלמו, כשחשתי שאין לי מקום בעולם הזה - אתה עצרת אותי, אמרת לי שאני בחור נחמד וחיוני. בזכות המילים האלה אני כאן היום, נשוי, אבא לילדים, חי". המשולח, שבא לבקש עזרה, גילה שמעשה קטן של חסד שעשה בעברו, חזר אליו בשעת מצוקתו.

כל מילה של מחמאה, אם היא נכונה, ואם היא יוצאת מעמקי הלב, עשויה לפעול גדולות ונצורות של ממש.

מעשה מופלא שאירע בחדר באחת ממחלקות בית החולים 'תל השומר', כאשר אברך ירא שמים שהיה שם בצוותא עם יהודי שאינו שומר תורה ומצוות שסעד את אביו החולה. מספר האברך: כשראיתי את מסירותו של האיש למען אביו הזקן, נישאתי אליו ואמרתי לו בסך- הכל כמה מלים בודדות: אל תשאל איזו מצווה גדולה אתה מקיים בכך שאתה מביא את אביך לטיפול בבית החולים! אם תשמע לי - אל תמכור את המצווה הזו לאף אחד! הוא שמע את הדברים, ולא הגיב מיידית. אבל לאחר כמה דקות ניגש אליי בפנים סמוקות, וביקש לשאול מה היא בדיוק מצוות כיבוד-אב ומה היא מכילה בתוכה... ואני, ניצלתי את ההזדמנות והמשכתי לשפוך עליו עוד ועוד דברי-שבח עד כך שהוא מתמסר למען אביו. אתה אדם עובד, כל-הכבוד לך שאתה מוכן להפסיד ממשכורתך וזמן העבודה שלך על מנת לסייע ביד אביך. והוספתי את מה שמוא שיסודה ועיקרה של מצוות כיבוד-הורים הוא בגין הכרת הטוב על כל מה שהם עשו עבורנו. האיש האזין לדברים בעיניים פגורות ובאוזניים כרויות, ואני המשכתי והמשכתי לשבח אותו ואת המצווה הגדולה שהוא עושה. בשלב מסוים נפרדו דרכינו, לא לפני שהזדהיתי לפניו בשמי המלא, וכל אחד עזב את המחלקה. אבל מהר מאוד התברר שהדברים כלל לא נפרדו. לאחר כמה ימים אני מקבל טלפון מהאיש, המבקש לבוא לביתי. לא אאריך בפרטים, ואספר רק שהוא הגיע יחד עם רעייתו וילדיו, וישבו בביתנו כ-5 שעות, עד שיצאו משם בהחלטה לשמור מצוות. "אם זה החינוך שהתורה מעניקה לשומריה, גם אני רוצה לשמור את מצוות התורה", אמר, והדגיש בפניי שהדבר שמשך אותו יותר מכל היתה ההתייחסות שלי אליו, ודברי השבח המופלגים שישפכתי עליו.

מילה טובה גם לגויה ובזכות זה ניצלה בשהותה בטעות בכפר עוין

סיפרה תושבת קליפורניה שבאה לארץ לצורך לימודים תורניים: כל ההתקרבות שלי לדת התחילה חצי שנה לפני, כאשר השתתפתי בסימנריון של "אש התורה" שהיה במלון "המלך שלמה" בירושלים. הפעם, התארחתי אצל משפחה שכונת הר נוף, באחד הימים, קמתי עם ראש כבד, מדדתי חום וגיליתי שאני קודחת, לקחתי אקמול וגורפן שמתו יראש ונחתי, אחרי יומיים

שנחתי שם, עדיין הראש שלי כאב. באותו זמן קיבלתי טלפון מחברה שלומדת בסמינר בחיפה, היא שאלה אותי: את בירושלים, נכון?!!!! אמרתי לה: כן, אמרה לי: יש לך בקשה ממך, כן בשמחה, אמרתי, אני צריכה תמונה של הר הבית, אמרה, מה הבעיה, תמונה של הר הבית?!! אני יכולה להשיג לך הרבה תמונות, אמרתי לה, והיא אמרה לי שמה שיש לי זה לא יעזור לה מכיון שהיא צריכה תמונה מזווית מאוד מסוימת, וזה משהו שאי אפשר להשיג. והיא ביקשה ממני אם אני אהיה מוכנה ללכת ולצלם, ובשביל זה צריך לצלם את זה ממקום גבוה בהר הזיתים, זה מאוד יעזור לה, כיון שהיא אמורה כבר להגיש את העבודה, ורק התמונה הזו חסרה לה. התאמצתי וקמתי, אפילו שלא הרגשתי כל כך טוב, עליתי על אוטובוס לכיוון הכותל, ומשם הייתי צריכה לרדת באזור שער שכם, ולהחליף אוטובוס לכיוון הר הזיתים. לא ידעתי כל כך עברית, ולא רק זה, גם לא זכרתי את הצבע של האוטובוסים, לא ידעתי שאגד זה בצבע ירוק, וזה הצבע של האוטובוסים הישראליים, חשבתי שהצבע של האוטובוסים הישראליים הוא כחול לבן, תצרפו לזה את העובדה שהייתי כמו שאומרים על חצי קלאצ' עם 10% תפקוד, עליתי לאחד האוטובוסים בצבע כחול לבן ונרדמתי. מה שלא ידעתי שזה אוטובוסים מיעודים לערבים... אחרי חצי שעה התעוררתי, ועדיין לא שמתי לב שאני לא אמורה להיות על האוטובוס הזה, אמרתי לעצמי, כנראה פספסתי את התחנה של הר הזיתים, אני ארד בתחנה הראשונה, ואחזור לכיוון הר הזיתים. ירדתי בתחנה הראשונה ולפתע אני קולטת שאני נמצאת בלב שכונה ערבית, הכל שלטים בערבית, והמוזיקה זה משהו שאי אפשר להתבלבל... והאורות... תוסיפו את החגיגות שהם עושים כל לילה, זה היה בתקופת הרמדאן, וואי, וואי, מה אני אעשה??? הוצאתי את הטלפון שלי ותכננתי להתקשר למארחים שלי לשאול איך אני יוצאת מהכרוב הזה בריאה ושלמה, נזכרתי בכל מיני סיפורים של אנשים שנכנסו לכאלה מקומות במצב רגיל ובמקרה הטוב יצאו במצב סיעודי

אבל כשפתחתי את הטלפון ראיתי את ההודעה: הסוללה חלשה!!! כ-ב-ו-י אוי רק זה חסר לי, מה אני עושה??? אמרתי לעצמי, אם אני אשאר פה בחוץ זה פיקוח נפש, אני אדפוק באיזה בית אבל באיזה בית?!! ראיתי שכל הבתים עם כרזות וכיתובים בערבית, אמרתי כמה פרקי תהילים שבוא עולם יציל אותי, ויוציא אותי ממצב הביש שאליו נקלעתי, חיפשתי בית שנראה מטופח עם דשא, ואני יציג את עצמי כסטודנטית פרו פלסטינאית שרוצה להתגורר עליהם כתבה, ואני לא אדבר מילה בעברית רק באנגלית, וכך אני אצא מהמקום הנורא הזה לפני ש... מצאתי בית שנראה מטופח, דפקתי בדלת, פתחה לי אישה עטופה בסדין שחור ורק העיניים מציצות, איזה פחד!!!!!! באתי לומר לה שאני סטודנטית מקליפורניה, ואני רוצה לעשות עליהם כתבה, לפתע אני שומעת שהיא קוראת בשמי: תנה !!! הייתי בהלם!!!! רק זה חסר לי, שידעו שאני יהודיה, ועוד בשם שלי: חנה, היא לא נתנה לי הרבה לחשוב, ומשכה אותי לכיוון הבית פנימה, ואמרה לי: חנה, מה נשמע??? יש לי עדיין את הכרטיס שלך!!! ואז נפל לי האסימון שלפני חצי שנה שהייתי בסימנריון של אש התורה במלון המלך שלמה, כיון שמאוד נהנתי, החלטתי לכתוב מכתבי תודה לכל עובדי המלון, אבל לכולם!!!

ורשמתי לעצמי את השמות של כולם לכל מי שיש לתת לו מכתב, בצירוף איזה שוקולד קטן. בין השמות שהיו רשומים אצל י היה גם כמה שמות של ערביות שהיו מעובדי המלון, והכנתי לכל אחת מכתב תודה בצירוף הכרטיס שלה ועם כמה מילים טובות ובצירוף שוקולד. הרבה התרגשו לקבל את זה, כיון שהם עובדים במשך שנים, ולרוב, אנשים רק יודעים להתלונן, [לא מזמן התקשרתי לאיזה משרד לומר תודה על שירות, ביקשתי את האחראי, חבבו שאני רוצה להתלונן, אמרתי להם שאני רוצה להודות, איך ששמע אותי האחראי התרגש מאוד ואמר לי: הלוואי ועוד אנשים היו מתקשרים גם להודות, אנשים מתקשרים אלי רק להתלונן, הם לא מתקשרים להודות, כמה חבל!!!! בידניו הדבר] מתברר שבין אלה שקיבלו את התשורה הקטנה הזו היתה הבחורה הערבית הזו, וזה הבית של ההורים שלה. היא הכניסה אותי לאיפה שכל המשפחה חוגגים את הרמדאן, והציגה אותי בפניהם, ואמרה הנה זו היא שסיפרתי לכם עליה לפני חצי שנה, הם הודו לי ואמרו כל הכבוד שבאת לבקר לא רציתי לבאס אותם, וזרמתי על הגל הזה, ואמרתי להם אחרי כזה שירות שנתתם מגיע לכם, ופרגנתי להם העיקר שיעזרו לי לחזור, אחרי כמה דקות אמרתי להם האמת, שקצת מאוחר לי עד שמצאתי את הבית שלכם לקח לי קצת זמן הם אמרו לי: מה הבעיה? לאן את צריכה הגיע? אמרתי להם: למרכז העיר, הם אמרו לי: בואי ניקח אותך. עליתי לרכב וביחד עם עוד אישה הם לקחו אותי בחורה ישראלית, עם נשות ערביות עם רעלות עד שהגענו למחסום של החיילים, הם עצרו אותנו ושאלו אותי אם הכל בסדר??? והסבירו לי בשקט שזה מקום עוין, וזה מסוכן להסתובב פה, אמרתי להם שהכל בסדר, והמשכנו עד שלקחו אותי לקבר שמעון הצדיק, והסבירו לי איך להגיע, נפרדנו והם אומרים לי: תבואי מידי פעם לבקר. ממש!!! רק זה חסר לי!!!! יצאתי משם, והגעתי בשלום לבית, כשכל הדרך אני לא מפסיקה לומר מזמור לתודה על ההצלה המדהימה שניצלתי. [מקשיבים לקולך, השגחה פרטית]

נתן מחמאה לבעל חנות מכולת ובזכות זה רשם את ילדיו למוסדות תורניים
מסופר על אדם שנכנס לסופר במקום שהוא לא מכיר וראה את המדפים מסודרים, ואמר לבעל החנות: איזו חנות מסודרת, כיף לקנות במקום שהכל מסודר בצורה יפה, בעלי המכולת היו המומים מה'דתי' שנפל עליהם על הבוקר עם פירגון, הם רגילים לקבל כל היום רק תלונות והערות ופתאום בא אדם ואומר מילה טובה, הם אמרו לו: תשמע, אנחנו הסתפקנו אם לשלוח את הבן שלנו לחינוך ממלכתי קרוב לבית או לחינוך עם ערכים, ועכשיו שראינו את ההתנהגות שלך ואת הנימוסים שלך, החלטנו שאנחנו רוצים שהבן שלנו יהיה עם מידות טובות, שיגדל עם ערכים, לדעת להעריך. מדהים, אותו אדם לא דיבר איתם כלום לגבי חינוכו של ילדו, הם רק ראו את ההתנהגות שלו ועשו אחד ועוד אחד ויצא להם שהרגישות הזו נובעת מחינוך תורני. [דרשו]

[א] ישראל שיש לו דין עם עכו"ם ישתמש ממנו עד אחר עשרה באב ובפרט כי בט"ו באב כתוב בזוהר שצריך לעשות שמחה מפני שיש עילוי לשכינה וכיון שעלה חודש זה ביום ט"ו לא ירד דמעלין בקודש: [ה"ע מי שיש לו ניתוח ויכול לדחותו עדיף לדחותו לאחר תשעה באב]

[ב] ממעטין במשא ומתן מראש חודש עד תשעה באב שמחה כגון צרכי חופה אבל שאר משא ומתן של מסחר עושין כדרכו, ואפילו צרכי חופה אם רוצה לקנות דבר שלא יוכל לקנותו תשעה באב, או דבר שאין שהות לעשותו אחר תשעה באב מותר והוא הדין דבר שיוכל לקנותו אחר תשעה באב אלא שעתה נמצא לו בזול שאי אפשר לקנות במחיר זה אחר כך מותר לקנות קודם תשעה באב:

[ג] בנין שאינו הכרחי אין להתחיל מראש חודש, אבל אם התחיל קודם אין מפסיקין, ואם הוא דבר הכרחי שיש לחוש להפסד וכל שכן סכנה מותר להתחיל מראש חודש, וכן מעקה מותר להתחיל גם אחר ראש חודש, אבל ציור וכיור (קרמיקה וכדו') אפילו התחיל קודם אסור לעשות מראש חודש עד תשעה באב, ואפילו בקבלנות טוב להיזהר, ואם כבר עשה הקבלנות אם יכול לפייסו בדבר מועט להמתין עד אחר תשעה באב נכון הדבר ואם לאו מותר, והא דאסור בציור וכיור היינו בין בציור ובנין בין מה שעושים הנגרים, ואפילו שאר בנין שאינו ציור וכיור אם הבנין הוא להרווחה דינו כציור וכיור דאפילו אם התחיל קודם לעשות מראש חודש, מיהו בבית הכנסת יכולים לבנות אפילו ערב תשעה באב, ואפילו ציור וכיור בצורך מצוה הוא:

[ד] אף על גב דמדינא אין איסור בנשואין אלא מראש חודש עד תשעה באב עם כל זה נהגו לאסור מן י"ז בתמוז [ה"ע מנהג הספרדים להקל לשאת אשה עד ראש חודש אב, לא כולל ראש חודש ולבחור רווק יש להקל אפילו לאחר ראש חודש אלא שנהגו להחמיר שאין זה סימן יפה], אבל אירוסין ושדוכין מותר ובבגד המנהג לעשות אירוסין אחר י"ז בתמוז אבל מראש חודש עד תשעה באב אין עושין אירוסין ושדוכין, ויש נוהגין שלא לעשות אירוסין מן י"ז בתמוז וכן ראוי לנהוג.

[ה] אסור לעשות יריקות ומחולות מן י"ז בתמוז עד אחר תשעה באב, וראוי להזהיר את המנגנים שלא ישוררו אצל הגוים, אבל משום איבה או אם המנגן אין לו מה לאכול שרי לנגן אצל הגוים בעבור שכרו, וכל זה אחר י"ז בתמוז אבל מן ראש חודש עד תשעה באב ישמטו עצמן לגמרי [ה"ע המנגן שזו פרנסתו היחידה ואין לו מלאכה אחרת ואינו עושה כן לשמחה אלא שאין לו לאכול לתת ופת יש להחיות לו לנגן גם לאחר ראש חודש ודווקא אצל גוים דאצל יהודים גם אם אינם שומרי מצוות אסור משבחה עשר בתמוז ובסעודת מילה, חתן וכלה בשבעת ימי חופתם או בר מצוה הנעשית בזמנה, פדיון הבן, סיום מסכת מותר להשמיע כלי נגינה והאשכנזים מחמירים בכל זה ולשמע שירים ממערבת, טיפ אסור ולשיר בפה מותר], וכן הוא הדין ביום י"ז בתמוז עצמו לא ילך בשום אופן, וההולכין בעבור שכרם אין רואין ס"ב, וכן צריך להזהר בעשרה בטבת ללילה וביום שלא לעשות יריקות ומחולות: [ח] שבוע שחל בו תשעה באב מדינא ללבוש בגדים חדשים ואפילו מנעל חדש אסור לנעול, ומצד המנהג אסור בכל זה מראש חודש:

[ט] תפירת בגדים וכיוצא יש להחמיר מראש חודש, וכן אומן ישראל אסור לעשות בין בשכר בין בחינם, ונכלל באיסור זה גם טויה ואריגה, וכן לא לרקום בבגדים ואפילו לרקום על חתיכות בגדים כדי שאחר כך יעשה מהם בגד אסור, יש להזהיר לחייטין ולעושיין מנעלים שלא יתקנו מחדש, וגם לכל אחד בביתו שלא לתפור דבר חדש ולא לעשות: מיהו חייטים, וגם מעשה רקמה בשכר שנותנים להם הבגדים קודם ראש חודש מותר לעסוק בהם מראש חודש, ורק בשבוע שחל בו תשעה באב אסור אפילו נתנום קודם ראש חודש, וכל דווקא במקום שנהגו היתר מותר אבל אם לא נהגו היתר אסור ואם לא בעל המלאכה אין לו מה לאכול [ה"ע היינו לפתן ופת] יש להחיות לו לעסוק גם בשבוע שחל בו תשעה באב [ה"ע ואפילו ביום תשעה באב] דלא אסור אלא בהיכא דאפשר לו לשכור עצמו אצל הגוים בעבודה אחרת:

[י] דבר קרוע וכן בגד שהותרה תפירתו מותר לתפור, וכן הוא הדין דמותר לתפור טלאי על הבגד

[יא] לתקן השתי כדי לארוג בגדים נהגו לאסור מראש חודש עד תשעה באב מפני שפסקה אבן השתיה ושמה הוא מלשון שתי, ואסמכוה אקרא כי השתות יהרסון, ולא דוקא בעושין לעצמן הוא דאסור אלא גם בעושין לאחרים נמי אסור משום מנהג, בין בשכר בין בחינם, ומוכל מקום הנשים שטוות חוטין כדי לתפור בהם בגדים, אם מחייתם היא ממלאכה זו שרי לטוות אפילו בשבוע שחל בו תשעה באב, שאין במלאכה זו שמחה ולא דמי לתיקון השתי ששבו תחתל אריגת הבגדים ואיכא שמחה ואף על גב דנראה דלא התירו אלא בחוטים של תפירה, אבל חוטין הצריכין לשתי, גם הטויה שלהם אסורה, ואלו שמחיתם בכך יש לסמוך להקל להם, וכן מותר להם לארוג לולאות, וכן פתילים, מפני דכל אלו אינם בגדים וכלים גמורים אלא עושים אותם לנאות בהם הבגדים, וכל זה הוא בבני אדם שמחיתם ממלאכה זו, אבל בעלי בתים שעושין לעצמן ואפילו לצורך אחרים בשכר ואין מחייתם ממלאכה זו צריכין להזהר שלא לעשות מראש חודש עד תשעה באב

[יב] תספורת אסור מדינא בשבוע שחל בו תשעה באב, ויש נוהגין להחמיר מ"י בתמוז, ובזמן שמעב האכילה מותר, ואפילו אבי הבן וסנדק אסורין להסתפר בשבוע זה, ואסור לגדולים לספר לקטנים בשבוע זה,

[יג] אין ליטול הצפרניים בשבוע שחל בו תשעה באב, [ה"ע מעיקר הדין מותר לו לגזוז ציפורניים בשבוע שחל בו תשעה באב ואף הנוהג להחמיר אם

עודפות מותר לו לגזוז] אבל בערב שבת חזון מותר ליטול הצפרניים ואם הצפרניים עודפים על הבשר מותר ליטול אפילו בשבוע שחל בו תשעה באב, מפני שיש חיוב גדול על פי הסוד ליטולם וכמו שכתב רבינו האר"י ז"ל וז"ל מה שעודף מן הצפורן ויוצא לחוץ מכנגד הבשר זה צריך לחתוך דשם נתלים החיצונים ויונקים בתכלית לכן עונש המגדל צפורניים קשה מאד עכ"ל, לכן אם עודפים ויוצאים לחוץ מותר לקצצם אפילו בערב תשעה באב, ואם הוא אבל והגיע זמן קציצתם ביום תשעה באב מותר ולא ימתין עד אחר תשעה באב כדי שלא יתן שליטה לחיצונים לינק יותר בפרט יום זה שיש להם תגבורת בו, ובאבילות דצנעה תשעה באב קיל מותר, ויקוף בצנעה:

[יד] להסתרק, יש אוסרין בשבוע שחל בו תשעה באב ומיהו זה אינו אלא באיש אבל באשה מותר, ובאיש לסרוק בצנעה נכון להחמיר:

[טו] אסור מכה המנהג לאכול בשר ולשתות יין בשבוע שחל בו תשעה באב, ויש נוהגין בזה מראש חודש ויש מן י"ז בתמוז, ובבגד נוהגין איסור מליל שני של חודש אף עד ליל עשירי כי ביום תשעה באב נוהגין לשלוש טבחי שנת בשביל אכילת ליל עשירי, [ה"ע מנהג הספרדים ועדות המזרח להקל באכילת בשר ביום ראש חודש ולאסור משני דראש חודש עד עשירי כולל עשירי ומנהג ירושלים לאסור גם ביום ראש חודש. קטן מותר באכילת בשר ומגיל י"ב טוב להחמיר ומותר לאכול מהבשר שנשאר בשבת גם לגדולים בסעודה רביעית] נהגו בבגד שגם בסעודת מילה אין אוכלים בשר במים אלא [ה"ע במקום שאין מנהג ידוע יש להקל באכילת בשר בסעודת מצווה כגון סיום מסכת, ברית מילה וכו']:

ימי בין המצרים לא ילך יחידי חוץ לעיר, מתחילת שעה רביעית מהבוקר [בערך 9:10 בבוקר] עד סוף שעה תשיעית [בערך 4:30 אחר הצהריים], מפני שיש מזיקים ששולטים בזמנים אלו. וכן יורה הלכה ללכת אצל החמה לצל בשעות אלו, וטוב להזהר בכל זה כבר מראש חודש תמוז. [סימן תקט"ח סי"ח, קכז, קכ"ז] המזיק ששולט בשעות הנ"ל, נקרא: "קטב מרירי". ומי הוא זה ואיזה הוא? אמרו במדרש תהילים על הפסוק (צא ו): "מִדְבַּר בְּאֶפֶס יִהְיֶה מִקְטָב יָשׁוּד צִהְרִים", אמר רבי יוסי: קטב מרירי, כולו עשוי קליפות קליפות, שערות שערות, עיניים עיניים, ובעין אחת הוא רואה, ועינו בתוך לבו. ואינו שולט לא בצל ולא בחמה, אלא בין החמה לער, ומתגלגל ככדור, ושולט מארבע שעות ועד תשע שעות, ושולט משבעה עשר בתמוז עד תשעה באב. ע"ש. [ועיין עוד במדרש איכה רבתי א כט] יצילנו ממנו

כתב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פ"ב ה"ב): תלמידים העושים מעשים שאינם הגונים, יכה אותם המלמד, אך לא מכת אויב ולא מכת אכזרי, לפיכך לא יכה אותם בשוטים ולא במקלות אלא ברצועה קטנה. ע"כ. שבבין המצרים, וזהו המלמד שלא להכות את התלמידים כלל ועיקר אפילו ברצועה קלה, מפני שיש מזיק ששבועה שהמלמד מכה את התלמיד, הוא גם כן מכה אותו, והמכה יכולה להזיק לילד, על אף שהמכה היתה קטנה מאוד. וכן ההורים לא יכו את ילדיהם כלל ועיקר בזמנים אלו. היום השיטה היא לא בהכאות אמרו במדרש (איכה רבתי): **מעשה ברבי אבהו** שהיה יושב למלמד תלמידים בבית הכנסת בקיסרין, ופתאום ראה אדם אחד שהרים מקל עץ כדי להכות את בנו, והיה מזיק אחד שעומד מאחוריו ומרים את ידו להכות את הבן במוט של ברזל שבידו, עמד רבי אבהו וצעק על אותו אדם, האם אתה רוצה להרוג את בנך? ענה לו, וכי במקל של עץ שבידי אפשר להרוג? אמר לו, איני רואה שעומד מזיק מאחוריו, ומרים ידו להכות במוט של ברזל, וממתין שאתה תכנו במקל של עץ, והוא יכנו במוט של ברזל וימות. (קכו)[לקוח מהספר ארבע תעניות בהלכה ובאדה]

מעשה מהזוהר - התינוק שידע לזהות שלא קראו קריאת שמע
רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך. הגיעו לאותו מקום של כפר סקנין, שָׁהָה שָׁם רַב הַמְנוּטָה סָבָא. הִתְאַרְחוּ אֶצֶל אֲשֶׁתָּהּ, שָׁהָה לָהּ בֵּן אֶחָד קָטָן, וְכָל הַיּוֹם הָיָה בְּבֵית הַסֵּפֶר. אוֹתוֹ יוֹם עָלָה מִבֵּית הַסֵּפֶר וּבָא הַבִּיטָה, רָאָה אֶת אוֹתָם הַחֲכָמִים. אָמְרָה לוֹ אִמּוֹ, הִתְקַרֵּב לְבָרְכִים הָעֲלִיּוֹנִים הֵלְלוּ וְתִרְוִינָם מֵהֶם בְּרָכוֹת. קָרַב אֲלֵיהֶם, וְעַד שֶׁלֹּא קָרַב, חָזַר לְאִמּוֹ, אָמַר לָאִמּוֹ, אִינִי רֹצֵה לְקַרֵּב אֲלֵיהֶם, שָׁהָרִי יוֹם זֶה אֵל קָרָאוּ קְרִיאַת שְׁמַע, כִּדְּךָ לְמִדּוּנִי, כִּל מִי שֶׁלֹּא קָרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנֵתָהּ, הוּא בְּגֵדִי כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. שָׁמְעוּ הֵם וְתַמְחוּ, הִרְמִינוּ יָדֵיהֶם וּבִרְכוּהוּ. אָמְרוּ, וְדַאי כִּדְּךָ זֶה, וְיוֹם זֶה הִשְׁתַּדַּלְנוּ יַחַד עִם חֵתָּ וְכָלָה שְׁלֹא הָיוּ לָהֶם צָרִיכֵיהֶם וְהָיוּ מִתְאַחֲרִים לְהַזְנוֹג, וְלֹא הָיָה אֲדָם שֶׁיִּשְׁתַּדַּל עֲלֵיהֶם, וְאִינוּ הִשְׁתַּדַּלְנוּ בָּהֶם וְלֹא קָרָאוּ קְרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנֵתָהּ, וְיָמִי שְׁעוֹסֵק בְּמַעֲוָה - פְּטוֹר מִהַמַּעֲוָה. אָמְרוּ לוֹ, בְּנִי, אֵיךְ דַּעְתָּ? אָמַר לָהֶם, בְּרִיחַ לְבוּשֶׁכֶּם יְדַעְתִּי כִּשְׁקִירָתִי אֲלֵיכֶם. תַּמְחוּ. לָשׁוּב, וְנִטְלוּ יָדֵיהֶם וְכָרְכוּ פֶת. רַבִּי יְהוֹדָה הָיוּ יָדִיו מְלַלְכוֹת, וְנִטְלָה יָדָיו וּבִרְכָּה טָרֵם שָׁטַל. אָמַר לוֹ, אִם תִּלְמִידִי רַב שְׁמִיעָה הִתְחִיד אֲתֶם, לֹא הָיָה לָכֶם לְבָרֵךְ בְּיָדֵים מְזֻהָמוֹת, וְיָמִי שְׁקִירָתִי בְּיָדֵים מְזֻהָמוֹת חֵב מִיתָה... [לפני כן ביאר שאצבעות הידיים הם דוגמא ללמעלה בשמים אין ראוי שלא יהיו נקיות] אִם כֵּן לֹא יֵשׁ בָּהֶם, אִין דִּין לְהִיָּת בְּנִיקוּי כִּשְׁמִירָתִי אִין הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, מְשׁוּם וּבְדִבְרֵינָם מִתְבָּרֵךְ הַשֵּׁם הַקְדוּשָׁה. וְלָכֵן אֲתֶם שֹׁחֲמִים אֲתֶם הַרְבֵּה, אֵיךְ לֹא הִשְׁתַּחֲוִיתֶם לָזֶה? וְלֹא שְׁמִשְׁתֶּם אֶת רַבִּי שְׁמִיעָה הַחֲסִיד, וְהוּא אָמַר שֶׁכָּל טַעֲמוֹ וְכָל לְקֻלּוֹת הַקְּדוּשָׁה לְצַד הָאֲחֵר, שְׁהָרִי הַצַּד הָאֲחֵר נִזְוֵן מִהַסְתַּוֵּף וְהַלְלָתוֹ הַזֶּה, וְעַל זֶה מִים אֲחֻרָיוֹת חוֹבֵה, וְחוֹבֵה הֵם! תַּמְחוּ לוֹ וְכָל לְבָבְךָ אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, בְּנִי, מִהוּ שֶׁם אֲבִידִי? שֶׁתֵּק הַתִּינוֹק רָגַע אֶחָד. עֲמִד לִפְנֵי אִמּוֹ וְנִשְׁקָה לָהּ. אָמַר לָהּ, אִמִּי, עַל אָבָא שֶׁאֵלּוּ הַחֲכָמִים הֵלְלוּ, הָאֵם אָמַר לָהֶם? אָמְרָה לוֹ אִמּוֹ, בְּנִי, דַּקְתָּ אוֹתָם? אָמַר, הָרִי דַקְתִּי וְלֹא מִצָּאִיתִי בְּרָאוּי. לְחֻשָּׁה לוֹ אִמּוֹ וְחָזַר אֲלֵיהֶם. אָמַר לָהֶם, אֲתֶם שֹׁאֲלֵתֶם עַל אָבָא, וְהָרִי הַסְתַּלֵּק מִהַקְדוּשָׁה, וְכָל יוֹם שֹׁחֲמִידִים הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, הוּא סוֹחֵר אֲחֵרִיתָם. הַלְלָתוֹ שֶׁמִּפְטֹר הוּא נִגְלָה לְצַדִּיקִים כְּסוּחֵר וּמִלְמַדִּים סוֹדוֹת תּוֹרָה] וְאִם אֲתֶם קְדוּשִׁים עֲלִיּוֹנִים, אֵיךְ לֹא מִצָּאֲתֶם אוֹתוֹ, הִלְךְ הַסּוֹחֵר אֲחֵרִיקָם?

אמרי חז"ל: כתבו בירושלמי מסכת פאה פרק א הלכה א אמר רבי אבא בר כהנא דורש על דוד כולם צדיקים היו וע"י שהיה להן דילטוריים [בעלי לשון הרע] היו יוצאים במלחמה והיו נופלים הוא שדבר דוד [תהילים טז] נפשי בתוך לבאים אשכבה לוהטים נפשי בתוך לבאים זה אבנר ועמשה שהיו לבאים [גדולים] בתורה, אשכבה לוהטים זה דואג ואחיתופל שהיו לוהטים אחר לשון הרע בני אדם, שניהם חנית וחצים [בעלי לשון הרע] אלו בעלי קעילה דכתיב [שמואל א ג] הסיגרונים בעלי קעילה בידו הירד שאלו [ואמרו לו] בברתי ופליתי שאנשי קעילה יסגירוהו] ולשונם חרב חדה אלו הזיפים דכתיב [תהילים נד ב] בבוא הזיפים ויאמרו לשאלו גוי' שלא דוד מסתתר עימנו דבירו על דוד לשון הרב באותה שעה אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבון העולמים מה שכינתך לירד בארץ סליק שכינתך מביניהן הה"ד [שם נז ו] רומה על השמים אלהים על כל הארץ כבודך אבל דורו של אחאב עובדי ע"ז היו וע"י שלא היה להן דילטורין היו יורדים למלחמה ונוצחין הוא שעובדיהו אמר לאלהו [מלכים א יז] הלא הונג לאדוני אשר עשיתי בהרוג איובל את נביאי ה' גוי' [החבאתי מאה נביאים] ואכלכלם לחם ומים אם לחם למה מים אם מים למה לחם אלא מלמד שהיו המים קשים לו להביא [לנביאים] יותר מן הלחם ואלהו מכריז בהר הכרמל [שם כב] אני נותרתי נביא לבדי לה' וכל העם יודעים שיש עוד נביאים שחבויים שעובדיהו ולא מפרסמים למלך

בְּכָל לַיִל שֶׁבֶת בָּבֶה אָחִיר מִהַגְּזֵרוֹת שֶׁהָיָה לִקְרוֹת. בְּכָל שָׁבִיעַ – כִּי אֵלֶּיךָ מֵאֵלָּה, לֹא הָיָה בְּכִי פֶה, אוֹ אֶפְסֹל גִּזְרוֹת, אוֹ אֶפְסֹל כְּלָם, שֶׁחֲבֵרָה רָחֵל לַעֲצֹמָה, הִתְהַיִּיתִי יְכוֹלֶה לִטְעֹן בְּשֵׁשׁ פָּגַם בְּצִוּר הַגְּזֵרוֹת, אִם אֵד אֶת בְּכָל שָׁבִיעַ עִקְרָה, אֶחָד מֵהֶם בָּבֶה, סִמְנֵן שֵׁשׁ פָּגַם בִּי עֲצָמִי וְעָלִי לִתְשֹׁן אוֹתוֹ. רָחֵל מְעַדֶּתהּ וְעִרְכָּה חֲשׁוֹבוֹ נִפְשׁ וְהִגִּיעָה לְמִסְקָנָה שֶׁעָלֶיהָ לַעֲבֹד בְּאֶפֶס דַּחוּף עַל הַמִּדֵּת הַפְּעֹס. כְּמַעַט בְּקִיבֻעוֹת הָיָה מִתְפַּרֶּצֶת עַל הַזְּלִידִים שֶׁלֹּא עָשִׂי הָעֲמוּס, וְאֶפְסֹל שֶׁלֹּס הַבֵּית מוֹפֵר לְעִמָּמִים בְּשׁוּעוֹת שֶׁלֹּס. בְּזִדְאִי הַחֵנֶר הַכְּבוֹי הוּא אִיתוֹת לִכְבוֹת אֶת אֶשׁ הַפְּעֹס. בְּשָׁבִיעַ שְׁלֹאֲחֵר מִכֵּן שֶׁשׁוֹב הַחֲבִינָה בָּנָר שֶׁמִּתְחִיל לְהִכְהֵב, וְשֹׁלְחֵתָּהּ הַקִּטְסֶנְטָה לֹא מַצְלִיחָה לְהִתְאָשֵׁשׁ עַל הַחֵרֶשׁ מַעֲלָה. דְּמֻעוֹת כְּמַעַט עָלִי בְּעִינֶיהָ שֶׁל רָחֵל. "אָבִי", הִיא פּוֹתָה לְבֹרָא הָעוֹלָם, "אֲנִי יוֹדַעַת שְׂאֵתָה רָחֵל." וְיֹמֵן לִי מִשְׁחֹה דֶּדֶךְ הַנָּר הַזֶּה. אִם אֶכֶן הִרְמֵז הוּא שְׂאֵתָה רוֹצֶה שְׂאֵתָגְבֵר עַל מֵדֶת הַפְּעֹס שְׁלִי, תִּשְׁאִיר אֶת הַנָּר הַזֶּה, שְׁלֹא יִדָּח לְחִלְחֻלִּיטִין וְהִכְהֵב. אֲנִי יוֹדַעַת שְׁפָעֻסִיתִי גַּם הַיּוֹם, אֲבָל בְּאֶמֶת הַשְׁתַּדְּלָתִי לְהִתְבָּרָה. לַפְּחוֹת מַעַט. אוֹלִי, אָבִי, אִם אֶתְּהַלֵּךְ סוֹלֶכֶת וּמִקְבֵּל אֶת תְּשׁוּבָתִי, תַּחֲזִיר אֶת הַשְׁלֵהֶבֶת לְבֹעֵר בְּגִדְלִי יָפֵה, כְּמוֹ שֶׁשָּׂאֵר הַשְּׁלֵהֶבֶת. "אֲנִי יוֹדַעַת שְׁלֹא מֵיַעַל לִי כֵּן גָּלוּי, אֲבָל זֶה יִהְיֶה עֲגוּבֵרִי סִמְנֵן מַחֲמֹס לְקִבּוֹת." רָחֵל שֶׁלָּחָה מִבֶּט אֶחָרוֹן בָּנָר הַיִּזְדָּח לְהַפְּתִילָה לְטַפֵּל בְּזִלְדִים הַמְצָפִים לָּהּ, פְּעֵבֵר טָבָה שָׁעָה הִיא שׁוֹב הַבֵּיתָה, וְעִינֶיהָ זָרוּ: הַשְּׁלֵהֶבֶת הַקִּטְסֶנְטָה הַמִּשֶּׁה שֶׁכְּבֵת חִלְבֵּן דִּקְחָה, הַתַּפְתִּילָה הַתִּאֲרָכָה וְשׁוֹב רִרְחָה בָּנָר שֶׁלָּהֶבֶת גְּזוֹלָה, כְּמוֹ כָּל הַגְּזֵרוֹת הַחֲאִירִים. רָחֵל קוֹבֶלֶת תְּשׁוּבָה אִישִׁית. אִם תִּכְתֵּב פָּעַם אִשֶּׁה עַל הַחֵיָה הַמְרוּמָמוֹת, הַמְטָהֶרֶת, שֶׁל הַקִּשּׁוֹר עַל הַשֵּׁם: "מִי שְׁמִכִּיר, מִכֵּן, וְכִי שְׁלֹא מִכִּיר... תִּגִּידוּ, אִיךָ הוּא מִי בְּכָלֵלִי."

ההרצאה לבטל ממנו את מידת הכעס מעולם לא יגיבה קולו, ידבר בקול נמוך וזה מבטל הכעס. וכן השתיקה מבטלת הכעס, לכן יבראה האדם, שכעסו מתגבר עליו, שישתוק, ואז ידבר בנחת ולא יריים קולו בכעס, כי הזמגיה קולו בשעת כעסו, אז יתעורר הכעס, אבל קול נמוך והשתיקה, משתיקים הכעס. וגם לא יסתכל בפניו של הכועס אלא ידבר עמו בלא ראיית פניו, ואז יבריך הכעס מלבו. כמכם שכתבו 'מענה רך ידביח חמה' וכן כתב הרמב"ן באיגרת לבנו מתנהג תמיד לדבר כל דברך בנחת לכל אדם ובכל עת וזוה תנצל מן מכעס שהיא מידה רעה. להחטיא בני אדם.

מעשה בבנו של רבי מיכל מזלאטשוב זיע"א, שקיבל ירושה מאביו את התפילין המהודרות שלו. הניחם בשמחה עצומה והוריש קדושה נוראה. לאחר תקופה ביקשה ממנו שימכור את התפילין של אביו, כי הפרנסה בבית קשה מאוד ויש עשירים שרוצים לקנות את התפילין בהון רב, אבל הוא לא הסכים. והנה הגיע חג הסוכות. הלך הרב לקנות אתרוג, שבזמנם היה שווה הון ותועפות. אמר לו המוכר: 'מה אתה מוכן לשלם תמורת האתרוג המהודר?' אמר הרב: 'אני מוכן לתת בתמורה את התפילין של אבי ר' מיכל מזלאטשוב.' כששמע המוכר כך אמר: 'זו עסקה מצוינת', וכך עשו. בהגיע הרב אל ביתו שמח וטוב לב, שאלה אותו אשתו לפשר השמחה. אמר לה: 'קניתי אתרוג מהודר, ובעזרת ה' אזכה את כל אנשי העיר לברך ע'וי'. 'מאיפה יש לך כסף לקנות אתרוג?' תמחה. 'נתינת את התפילין וקיבלתי אתרוג'. כשמועה האשה את בעלה אומר כך, כעסה מאוד. לקחה את האתרוג, זרקה אותו על הרצפה ופסלה אותו. ומה שעבר על בעלה באותו רגע - ודאי שאי אפשר לתאר במילים! - ודאי שאת בניו הוא אהב מאוד, ואף על פי כן לא מכר את התפילין כדי לפרנס אותם יותר בשפע. וממילא נבין כ כמה הוא אהב את התפילין המהודרות. ואם הוא מכר את התפילין בעבור האתרוג, אזי אין צורך לומר כמה היה חשוב לו האתרוג. ומה עושה אדם צדיק שרואה את אשתו פוסלת לו את האתרוג? אמר הצדיק 'תפילין אין לי, אתרוג גם אין לי, אבל שלום בית יהיה לי ולא אכעס'. ובאותו לילה שהלך לישון, בא אליו אביו בחלום ואמר לו 'זה שהיית מוכן לתת תפילין, שזו מצווה לכל החיים בעבור אתרוג, שהוא מצווה זמנית של שבעה ימים, וכל של עשית כדי לזכות את הריבם, עשית רעש גדול בשמים. אבל זה שלא כעסת על האשה שלך, והתגברת על מידת הכעס - זה פי כמה וכמה. ובזכות זה אתה תהיה עשיר גדול כל ימי חייך'. וכך היה. ואנו רואים מסיפור זה כיצד הרב צ"ל עזר את כעסו, כמובן ודבר זה בא מתוך הרבה עבודה עצמית גדולה - 'ואוהביו כצאת השמש בגבורתו'. אמר האדמו"ר מצאנז שאם היו אומרים לו שהחיה מתיים היה פחות מתפעל מאשר המעשה הזה שעשה,

רש"י בדיבור המתחיל 'ויאמר אלעזר הכהן וגו'. כותב: לפי שבא משה לכלל כעס שכעס מדוע החייתם כל נקבה הרי הם גרמו את החטא וכו', בא לכלל טעות, שנתעלמו ממנו הכחות הגועלת כלים ואלעזר אמר את הפרשה ולא משה, וכן אתה מוצא ביום השמיני למילואים שהוקם המשכן, שנאמר 'ויצאוך (משה) על אלעזר ועל איתמר' (ויקרא י, יז) בא לכלל כעס בא לכלל טעות. וכן בישעו נא המורים ויד את הסלע (במדבר כ, יא), על ידי הכעס טעה ובמקום לדבר אל הסלע משה רבנו היכה אל הסלע ולכן נענש על זה.

אנו רואים שגדולי האומה לא שבאו לכעס אלא רק לכלל כעס [כעס כל דהוא בדקי דקות] המקום הקפיד על כך, עד שלמשה נתעלמה ממנו הלכות העתלת כלים, וכן במקום לדבר אל השלע הכה אל השלע, כל זה לחומר האיסור לא לבא אפילו לכלל כעס ואפילו שהכעס היה לשם שמים מכל מקום אין ראוי לכעוס כלל (כמובן המקום הקפיד עליהם לפי דרגתם הגבוהה מאד שלא בהשגתנו) **כותב הרמב"ם הלכות דעות פ"ב ה"ג** הכעס מודה רעה היא עד למאד, וראוי אדם שיתרחק ממנה עד הקצה האחר. וילמד עצמו שלא יכעוס ואפילו על דבר שראוי לכעוס עליו... אמרו חכמים הראשונים, כל הכועס כאילו עובד עבודת כוכבים... ובעלי כעס אין חייהם חיים".

הא"ר ז"ל כותב שהכועס מסלק את נשמתו ונותנים לו נשמה מהס"א ה"י. רב נחמן בר יצחק אמר 'הכעסן בידוע שעונותיו מרובין מזכותיו'. עוד אמר החכם: 'מי שכעסו ורוגזו אמיץ, אינו רחוק מן המשוגעים. ומי שרגל בכעס, אין חיו חיים' (פסחים ק"ג). כתוב בגמרא עירובין דף סה: א"ר אילעאי בשלשה דברים אדם ניכר בכוסו ובכיסו ובכעסו.

כתב הרמב"ם הלכות דעות פ"ב 'וכן הכעס מדה רעה היא עד למאד וראוי לאדם שיתרחק ממנה עד הקצה האחר. וילמד עצמו שלא יכעוס ואפילו על דבר שראוי לכעוס עליו'.

מעשה שיפור מרן הרב עובדיה באדם שהיה נהג משאית של בטון, והיה לו חניה פרטית למשאית שלו ואם היה מישהו חוסם לו את החניה היה כועס עליו ומבזה אותו ומצפצף חזק. והנה יום אחד הוא מגיע עם משאית הבטון, והוא רואה שהפעם לא חסמו את החניה אלא יש רכב חדש עם הניילון בתוך החניה הפרטית שלו. וחתמו בערה בזה, ואמר בלבד אני אלמד אותו לקח, ובתוך כדי דיבור הוציא את המשאבה של הבטון לכיוון האוטו והפנה אותה לאוטו החדש, ושפך עליה את הבטון, עד שהכל נתכסה בבטון, ורק לאחר מכן עלה לביתו. והוא רואה בבית בלונים, וההודים שלו גם הגיעו, והתחילו לשיר לו יום הולדת שמח, ואשתו אמרה לו, לא ראת את האוטו החדש שקניתי לך ליום הולדת? ע"כ המעשה. [הובא בבחברת בחיים]

מסופר על זוג מבוגרים שהיו נשואים באושר שישים שנה. במשך שנות נישואיהם הם שיתפו אחד את השני בכל דבר ועניין לא הסתירו דבר מלבד קופסת נעלים, אותה הסתירה האישה מבעלה. את קופסת הנעלים הסתירה בארון והזהירה את בעלה לבל יפתח או ישאל אותה על פשר הקופסה. במשך כל שנות נישואיהם בעלה לא שאל לפשר הקופסה ומה היא מכילה. באחד הימים חלתה האישה כששמע כך בעלה הלך אל הארון והוריד את קופסת המסתורין כדי לפתור את התעלומה שאיתה חי שישים שנה. לקח הבעל את הקופסה והניחה סמוך למיטת אשתו החולה ואמר: "הגיע זמני לדעת מה יש בתוך הקופסה". הסכימה האישה, ואמרה: "פתח אותה". כשפתח את הקופסה, נדהם לגלות בתוכה שתי בובות סרוגות ותכילת כסף בשך מאה אלף דולר. שאל אותה בעלה: "שנים הסתרת ממני בובות? ואיך אספת כסף כה רב?". השיבה אשתו: "כשעמדנו להינשא ניגשה אלי סבתי ואמרה לי 'יכדתי היקרה, סוד הנישואין ובכלל סוד החיים המאושרים הוא לא לבעוס! כדי לא להגיע לכעס על בעלך, בכל פעם שתרגישי כעס או עלבון נצרי את לשונך ותסרגי בובה, כך אט אט נפשך תירגע וביתך יהיה בית של שלום ושמחה'". בעלה שאל אותה: יש בקופסה שתי בובות, האם כעסת עלי רק פעמיים בכל שישים שנות נישואינו, שימחת אותן כל כך. אך מה סוד הכסף המונח בקופסה?". השיבה אשתו: "ראה היקרה, את ההכסף הזה הרווחתי ממכירת מאות בובות..." **[הסיפור מעלון אור שרה]**

גוי החלים לקבץ נדבות אצל היהודים. הוא חיפש קבוצים מומחים ועקב אחר אופן עבודתם. כשהתקרב אל האדם הראשון, שמע אותו מבקש: "תנו נדבה לגר צדקו" רשם הגוי את הפנום בפקוסו. משם הלך לחפש קבוצן נוסף, התקרב אליו ושמע אותו מתחנן: תנו נדבה לבן של הבעש"ט. גם מילים אלו נרשמו בפקוס כעת החלים למחרת לעמוד ולבקש: "תנו נדבה לגר צדק, הבן של הבעש"ט" (גר צדק לא יכול להיות בן של הבעש"ט)

[illegible]

העלון מוקדש להצלת משפחת יהורם בן טיטה חדד וב"ב: שה' יתברך יצליחם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוקים והסירורי מחלה מקרבך, אני, רופאך והסיר ה' ממך כל חולי, וכל אשר יעשה יצליח. מלאה ה' כל משאלותיך.

גליון

646

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

פרשת מטות-מסעי תשפ"ו

משפט זה שבו פתח הרב קובלסקי את השיחה, כבר הצליח להשרות במידה מסוימת אווירה של פיוס ולהמאס את המחלוקת בעיניהם. אז ניגש הרב קובלסקי אל אחד מהם ושאל: "עד כמה מוכן אתה לסגת מדרישותיך למען השלום?". ניגש אל השני ושאל: "כמה כסף אתה מוכן להוסיף למען השלום?". את הפרש הסכום שנותר שילם הרב קובלסקי מכיסו הפרטי, ובלבד שהשלום ישוב לשרור בבנין.

* * *

מסופר על יהודי שנכנס פעם למעונו של קדוש ישראל מרן ה'סטייפלר' זצ"ל, ושאלתו בפיו. הציעו לו שידוך עבור בתו בחור מצוין וידען גדול בהרבה מחלקי התורה שניבאו לו גדולות ונצורות, וכעת נודע לו כי הסטייפלר מכיר את המוצע באופן אישי, ובא לשאול אם אכן כדאי לו לגשת להצעה המדוברת?

הסטייפלר הגיב בתנועה ששידרה כי הוא אינו מרוצה מהשידוך. האברך ביקש לשמוע את הסיבה בגללה הסטייפלר הגיב כך, ושאל בעדינות: "מדוע הרב לא 'דוחף' אותי לגשת לשידוך?".

השיבו הסטייפלר בחריפות: "צריך לדעת כי האשה היא לא 'סטנדר' שמנענעים אותה לאיזה כיוון שרוצים ובאיזה זמן שחפצים... אשה היא גם כן 'אדם'. היא בעלת רגשות אנושיים ויש לכבד אותה כנאות, להתחשב בה ולסייע לה בכל מיני מצבים שונים. לכן לא די בכך שהבחור מוכתר במעלות התורה, בשביל לחיות עם בת זוג הוא מוכרח גם להיות בעל מידות טובות!..."

* * *

העסקן הנודע, הרה"ג רבי שלמה לורינץ זצ"ל, מספר בספר זכרונותיו, כי פעם אמר לו מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, כי גדול בתורה מוכרח להיות בעל מידות טובות.

התפלא רבי שלמה ושאל: "איני יורד לעומק הדברים. אני דוקא סבור שבשביל לגדול בתורה צריך האדם להיות בעל יכולת התמדה ושקידה, בעל כשרון, קליטה מהירה והבנה מעמיקה. מידות טובות זה אמנם דבר טוב, יפה ומועיל, כבודן במקומן מונח, אבל מדוע הן הכרחיות בשביל לגדול בתורה?".

נָקָם וְקִבּוּץ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַבְּזִיזִים אֲחִיר תֵּאָסֵף אֶל עַמּוּיָהּ (לא, ב)

רבי יהודה אומר: אילו היה רוצה משה לחיות כמה שנים היה חי, שאמר לו הקב"ה "נקום ואחר תאסף" - תלה הכתוב מיתתו במדין, אלא להודיעך שבחו של משה, אמר: "בשביל שאחיה תתעכב נקמת ישראל?". מיד - וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא' (במד"ר פכ"ב)

משה רבינו מלמד אותנו בזה, שמנהיג בישראל אמור לשים את טובת הכלל לפני טובתו האישית - עד כדי מסירות נפש. ישנן אין ספור דוגמאות מאלפות, של מידות טובות ונאצלות שראינו ושמענו אצל גדולי התורה, אשר למרות היותם גבוהים ומרוממים מחשבונות בני אדם, ושקיעותם המוחלטת בתורה היתה לשם דבר, הרבו מחשבות ותחבולות להעניק מהונם וכוחם להיטיב עם זולתם ולהנעים את השהות סביבתם ובמחיצתם. כל ימיהם שקדו על תקנת נפשם, על שיפור מעשיהם ותיקון אורח חייהם, ובכל הליכותיהם הקרינו דרך ארץ, נועם, עדינות, זוך וטוהר.

* * *

מידה מופלאה להשכין אהבה בין בני אדם ולהרבות שלום בעולם, היתה מצויה אצל הגאון החסיד רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל, רב בית המדרש 'סוכטשוב' בבני-ברק. סיפר הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א: "זכורני שפעם הלכתי עימו ברחובות בני ברק, ולפתע נשמעו קולות רמים מאחד הבניינים הסמוכים. משהתקרבנו לבנין הבנו מיד במה מדובר; היה זה ויכוח שפרץ בין שני שכנים על כותל מסוים שבנו ביניהם, והנידון היה על מי מוטל לשלם את הוצאתו, כל אחד מהם הטיל את התשלום על השני.

הרב קובלסקי לא הסכים להתעלם מהמריבה ולהמשיך בדרכנו. הוא ניגש אל הניצים ושאל: "באיזה סכום מדובר?", והשניים נקבו בסכום המדויק. הוא פנה לשניהם ואמר בחיוך לבבי ומרגיע: "תראו רבותי! להתחיל לריב ולהתקוטט כולם יכולים, לא זקוקים בשביל זה לאומנות מיוחדת. החכמה היא איך לסיים את הריב!..."

הרב שך השיבו, כי כעת בשל חולשתו אינו זוכר היכן לחפש את מקור הדברים בחז"ל, אך בהחלט הוא יכול לסמוך עליו שיש לזה מקור, והפנה את השאלה לכיוונו של רבי שלמה: "אדרבה, תאמר לי אתה שם של אחד מגדולי התורה שהינך מכיר ואינו בעל מידות..."

משהחל להרהר בדבר, הפסיקו הרב שך, והורה לו בצורה נחרצת: "חבל לך לחשוב, כי אתה פשוט לא תמצא! ברור אצלי הדבר כי מי שאינו בעל מידות לעולם לא יגיע להיות גדול בתורה". חד וחלק!

* * *

אחד המתפללים הקבועים בבית מן ה'חזון-איש' זצ"ל סיפר, כי פעם היה בביתו של ה'חזון איש' בשעה שהתעתד לצאת מהבית להשתתף בברית מילה לבן אחד ממקורביו. ה'חזון איש' עטה כבר את מעילו וכובעו ועמד בדלת, ולפתע הופיעו מספר אנשים שבאו להשיח את מועקתם באוזני ה'חזון איש'.

כאשר הבחין בהם ה'חזון איש', מבלי אומר ודברים שב מיד לחדרו, ובסבלנות נדירה השמורה עימו, שוחח עימם במשך קרוב לחצי שעה על כל היבטי הבעיה שהציגו, כאילו לא אמורה להתקיים כעת ברית מילה, בהעניקו תחושה כאילו כל הזמן שלפניו מוקדש כעת אך ורק להם ולבעייתם הסבוכה...

כשיצאו מהחדר, קם ה'חזון איש' ויצא מהבית לכיוון הרכב הממתין לו בחוץ. אך מיד עם כניסתו לרכב, ראה כי הנהג כבר התניע את מכוניתו, והיה ניכר לפי תנועותיו כי כעת עם כניסתו של הרב לרכב הוא מתכנן לפתוח בדחירה לאחר האיחור המוגזם. אך ה'חזון איש' הורה לו: "סע באיטיות!"

כשהתרחקו מהמקום, הסביר לנהג מדוע הורה לו לנסוע לאט למרות שהשעה היתה מאוחרת: "כשיצאנו מהבית האנשים הללו היו עדיין בקרבת מקום, ואילו היית פותח את הנסיעה במהירות, היתה עוברת בהם מחשבה שמא הם עכבו אותי, או שמא לא היה לי באמת כוח עבורם, והראיה שברגע שיצאו ממני 'ברחתי'... מאנשים שבורי לב לא בורחים..."

זהו אפס קצהו של רגישות נפלאה לזולת שהיתה למרן ה'חזון איש'.

* * *

הרב הגאון רבי **אברהם רוזנברג** שליט"א - בנו של ראש ישיבת 'סלבודקה' הגאון רבי **ברוך רוזנברג** זצ"ל - מספר: בערוב ימיו של אבי מורי, כשגילו נשק לגיל גבורות, הוא הוזמן פעם לחתונת תלמיד. הוא ירד מביתו ברחוב שפת אמת בבני-ברק, ונכנס למכוניתו של אחד התלמידים, שנועד במיוחד כדי להביאו לשמחה. אולם עם כניסתו למכונית נזכר כי שכח דבר מה בבית, בבקשת מחילה מראש שאל רבי

ברוך את התלמיד אם יאות להמתין לו דקות אחדות, כי נזכר כעת ששכח דבר חשוב בבית ועליו לשוב לעלות ולהביאו.

הנהג ניסה להציע את עצמו לעלות במקומו, אך נתקל בסירוב עיקש: "רק אני יכול לעשות זאת" - נימק הרב.

רבי ברוך יצא מהמכונית, טיפס את גרמי המדרגות עד לביתו בקומה השלישית, וחזר כשהוא מאומץ, נושם ונושף בכבידות.

התלמיד המסוקרן הפציר ודחק ברבי ברוך לגלות לו מה הדבר הכה חשוב בשבילו טרח לעלות הביתה שוב, ורבי ברוך נאלץ לגלות לו את הסיבה המאלפת והצריכה תלמוד: "הן היום בדורנו השתנה קצת הענין של שמחת חתן וכלה. היום נהוג בכל חתונה להזמין צלם שינציח את האירוע. סבור אני שגם זה חלק משמחת חתן וכלה, כי הרי לאחר החתונה מעיינים בתמונות וזה מחזיר את הרואים אל אותם רגעים שמחים בחתונה, וגורם להם הנאה מיוחדת. אולם בזמן האחרון גיליתי כי הצלם מנציח גם את רגעי כתיבת הכתובה וסידור הקידושין, ולא רק את החתן הכלה והשושבינים, אלא אף את הרב המסדר קידושין. אלא שדא עקא, העט המונח בכיסי איתו הייתי משתמש לכתיבת הכתובה בחתונות תלמידים היה עט פשוט מדי... לכן הלכתי באחד הימים לקנות עט יפה ומכובד יותר, עט המצופה בצבע זהב, שישמש אותי במיוחד עבור אירועים שכאלה. תמיד שאני מוזמן לסדר קידושין אני משתדל לקחת איתי את העט הזה, כדי שלחתן ולכלה תהיה הרגשה טובה יותר מכך שהתמונות יצאו יותר יפות, והרי אם באפשרותי לעשות זאת בנקל למה לא לעשות זאת?...!"

"קודם, כאשר נכנסתי למונית", הטעים רבי ברוך, "נזכרתי כי שכחתי את העט בבית, ופשוט עליתי לקחתו".

הוסיף הבן רבי אברהם: "הרי מי שהכיר את אבא זצ"ל, יודע שכל הוויתו היתה תורה. שקיעותו העצומה בתורה היתה לשם דבר, הן בהיותו אחד האריות שבכולל 'חזון איש', והן בשמשו בקודש כראש ישיבת סלבודקה. מפליא היה לראות איך שעות ארוכות הוא לא היה זז ממקומו, בעודו עמל ויגע בתורה בצורה מדהימה. כמה קשה להאמין עליו ששם לב לפרט מזערי כזה ושייחס לו בכלל חשיבות. אין זה אלא מפני שעם כל הגדלות התורנית שלו, ליבו היה מלא וגדוש ברצון עז להיטיב לבריות".

בינו נא זאת! ראש ישיבה מבוגר - בסביבות גיל שמונים - שזכה במשך שנות דור להעמיד אלפי תלמידים, ולא היו לו בעולמו אלא ד' אמות של תורה והלכה, טרח בגילו המבוגר לטפס מספר קומות בטרחה מרובה, בשביל מה? כדי שהתמונה של הזוג תצא מעט יותר מוצלחת... לא נתפס! כמה רגישות, כמה טוב עין, כמה רוחב לב מונח בהנהגה מופלאה שכזאת! [מתוך 'אוצרותיהם אמלא']

וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת מוֹצְאֵיהֶם לְמִסְעֵיהֶם עַל פִּי ה' (לג, ב)

לא לחינם אמר 'ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה', אלא להורות כי פי ה' ורוחו הולכת עימנו באלו הגלויות והמסעות כמו שהיה עם אבותינו בצאתם ממצרים. וזה חיותנו וקיומנו ועל פיו אנו חיים, ו'לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' (צרוּר המור)

למרות שהאמונה בהשגחה פרטית היא מיסודות היהדות ועליה אנו מחונכים כבר מקטנות, בכל זאת מרגש לחוש כל פעם מחדש את יד ה' המנהיגה אותנו בחיי היום יום.

* * *

ר' משה נ. מאנטוורפן, נהג להתעדכן בדבר מכירות פומביות שנעשות מדי פעם על ידי כונסי נכסים ולהשיג על ידן 'מציאות'. פעם אחת שמע שעומדים לערוך מכירה פומבית על פריטים של מפעל גדול לדגים קפואים שפשט את הרגל. ר' משה חיפש באותו זמן שולחן משרדי, ובא לבדוק אם ימצא במפעל משהו מתאים.

סדר הדברים במכירות מעין אלו הוא באופן זה: ראשית, האחראים על המכירה ממספרים כל פריט מתכולת המפעל, ויום לפני המכירה מתקיימים בשטח המפעל סיורים של כל הקונים הפוטנציאליים. בשלב זה כל אחד מציין לעצמו את המספרים של הפריטים בהם הוא חפץ, ולמחרת מתקיימת המכירה ע"י מכרז פומבי באולם גדול, בהשתתפות כל הקונים.

ר' משה סייר במפעל, הגיע למקום ששימש כמשרד, ראה את השולחן כי טוב והחליט לקנות אותו. המשרד היה צמוד לאולם הקפאה עצום בגודלו, ועל כן אולם ההקפאה היה ממוספר במספר 90 והשולחן הסמוך לו במספר 91. ר' משה רשם אצלו את המספר 91 ותכנן שלמחרת, כאשר יגיעו למספר זה בעת המכירה הוא ירים את אצבעו ויכריז את המחיר שהוא מעוניין לתת עבור השולחן.

למחרת הגיע מיודענו באיחור למכירה הפומבית, כשהיא כבר באמצעה, כאשר נפשו פזורה עליו מעט. עם היכנסו שאל את הגוי שעמד בכניסה: "איפה אוחזים?"

מסיבה כלשהי הלה הבין שהוא שואל מהו הפריט הבא בתור, והשיבו: "91". מיד הרים ר' משה את ידו ואמר שהוא מעוניין לשלם אלף פרנק בלגי [שווי של כ-100 ₪].

שאל אותו המכריז: "אתה בטוח?"

השיב ר' משה: "בוודאי!"

איש לא הוסיף על המחיר, וכך זכה בפריט לקול מחיאות כפיים סוערות של מאות הנוכחים באולם. בעוד הוא שמח

שעלה בידו לקנות שולחן באלף פרנק בלבד, מחיאות הכפיים עוררו את חשדו, הרי קנה בסך הכל שולחן כתיבה...

עד מהרה התאמת חשדו ... הוא שומע כי הכל מברכים אותו על זכייתו ב...אולם ההקפאה הענק... אכן, אלף פרנק לאולם הקפאה אמנם הם שום דבר לעומת שווי העצום של האולם, מדובר באולם ענק מימדים של כ-2000 מטר רבוע!, אבל מאידך גיסא - מה לו ולצרה זאת? מה הוא יעשה עם אולם קירור? ובפרט שעל פי החוק הבלגי, מי שקונה פריט במכירה פומבית מחויב לפנותו תוך 48 שעות, ואין אפשרות להתחרט!.

יודעי דבר כבר אמרו לו שפינוי האולם יעלה לו כ-200,000 או כ-300,000 פרנק! מה עושים? ר' משה טמן את ראשו בין כפות ידיו כאומר: 'כאשר אבדתי אבדתי', מבלי לדעת מהיכן ישיג סכום אדיר זה ומה יעשה עמו אחרי שהאולם יפורק ויפונה ממקומו, הרי כמעט לא שייך למצוא קונים לכזה אולם הקפאה. לידו יושב לו ידידו שבא איתו ולוחש לו פעמים מספר: "חבל ר' משה, חבל ר' משה, צריך להיות יותר שקולים ומתונים".

הרכין ר' משה ראשו על השולחן בתנוחה של יאוש. הוא בא לחסוך כמה פרוטות ועומד להפסיד סכום של ממש, מה עוד שהוא גרם זאת לעצמו ברשלנותו.

המכירה הסתיימה, הנוכחים התחילו להתפזר, והנה גוי ענק רטוב מכף רגל ועד ראש נכנס במרוצה למתחם מתנשף כולו. הוא מצטער מאוד לשמוע שהמכירה הסתיימה ושואל: "מי זה שזכה באולם הקירור?". הוא נסע 5 שעות במיוחד מהולנד למכירה זו כדי לקנות את האולם...

הנוכחים מצביעים על ר' משה, והגוי ניגש אליו והצעה בפיו: "האם תסכים למכור לי את האולם? למה אתה צריך אותו?"

בסייעתא דשמיא פלט לו ר' משה: "במיליון פרנק אמכור לך את האולם..."

הגוי הסכים, העסקה מתבצעת לשביעות רצון שני הצדדים, כשר' משה עדיין ממשש את עצמו כדי להיות בטוח שהוא אינו חולם. ברגע אחד ראה איך הקב"ה משפיל גאים ומגביה שפלים... רק לפני רגע נכנס לחוב של מאות אלפי פרנק, והנה הוא יוצא עם רווח של 999 אלף פרנק [רווח קרוב ל-100,000 ₪]...

הגוי היה מרוצה עד מאוד, ואומר לר' משה: "דע לך שאם היית דורש עבור האולם שני מיליון פרנק גם כן הייתי משלם לך".

"ותדע לך שאם היית מציע לי שאני אשלם לך 500,000 פרנק כדי שתסכים לקחת ממני את האולם ולפנות אותו, היית מקבל..." ענה לו ר' משה בחזרה. [מתוך 'השגחה פרטית']

סיפר הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: "אני הקטן למדתי שנה אחת, בשנת תשכ"ד, ב'ישיבה למצוינים' [זה השם של הישיבה] בירושלים. ראש הישיבה היה הגאון הקדוש רבי חיים אהרן טורצין זי"ע, יד ימינו של הרב מבריסק, שלא משה ידו מתוך ידו. הישיבה היתה כעין הכנה לישיבה של רבי יושע בער סולובייצ'יק, בנו של הרב מבריסק. שם בישיבה למד איתנו אחד האחים למשפחת בנדיקט המפוארת, כמדומה ששמו היה 'לייזר' - אליעזר בנדיקט. אם המשפחה ובניה התגוררו ברחוב סוקולוב בבני ברק.

אחותו של אליעזר התחתנה, והוא נסע לחתונה. אחר כך, אמו עשתה 'שבע ברכות' והוא רצה להשתתף, כי ידע שבואו ישמח אותה. ואז, לא כהיום, היו שואלים רשות מראש הישיבה האם לנסוע, לא נסעו סתם ככה...

בצהרים לפני תפילת מנחה הוא נגש לרבי חיים אהרן, ואמר כי הוא רוצה לנסוע לבני ברק לשמחת שבע הברכות: "אמא עבדה והכינה, ואני יודע כי היא רוצה שאבוא".

התשובה היתה: "אינך צריך לנסוע. מספיק שהשתתפת בחתונה". אם ראש הישיבה לא מאשר, לא נוסעים.

לפני מעריב למדו מוסר, חצי שעה או ארבעים דקות. לפתע ר' חיים אהרן קם ממקומו נגש אליו, ואמר לו: "בנדיקט, סע". לאחר כמה רגעים הוא הבחין שאינו קם לנסוע. רבי חיים אהרן קם שוב ממקומו, הלך אליו ושאל: "מדוע אינך נוסע?".

"רצוני קודם הנסיעה להתפלל מעריב, כי אני יודע אם יהיה לי מנין בבני ברק [בימים ההם]".

- "לא, לא. עכשיו תיסע!".

נו, ראש הישיבה אומר לנסוע, נוסעים... מובן לכם שאז לא היה קו 400, לא 402 ולא 403... היה אוטובוס לתל אביב, אוטובוסים שנסחבים, טרנטע'ס - נסיעה לא קלה. וגם היו מוניות שעברו יותר קרוב לישיבה. כל חברת נסיעה עם המסלול שלה.

לייזר בנדיקט מיד יצא לעבר רחוב יפו, שם היתה תחנה של מוניות שירות. נכנס למונית הראשונה שעמדה בתור ויצא לדרך.

אמנם הנסיעה היתה לתל אביב ומשם לבני ברק באוטובוס נוסף, אבל לקראת סוף הדרך הבחור שם לב שהנה הם חולפים לא הרחק מבני ברק. ביקש מהנהג שיעצור לו.

- "למה אתה רוצה לעצור?"

- "כי בעקרון אני צריך לבני ברק, והנה כאן מעבר לכביש זה בני ברק, מדוע להיטלטל עד תל אביב?".

- "בסדר".

עצר לו והוא ירד.

ירד מהמונית, הסתכל לכל הכיוונים, איזה בני ברק? מה בני ברק? טעות, זו לא בני ברק! [כנראה ירד בצומת מסובים]. מה הוא עושה כעת? עמד והרהר עם עצמו מה לעשות.

לא חלפו שתי דקות ועובר סנדר, שיצא מבאר יעקב, ובתוך הרכב היה הרב דרבקין מבני ברק. הוא קרא לו מתוך הרכב: "בנדיקט, מה אתה עושה פה באמצע הכביש?". הבחור השיב: "ירדתי כי חשבתי שכאן בני ברק, ובסוף אין בני ברק, אין שום דבר...". - "עלה, עלה על הסנדר, אנחנו הרי נוסעים לבני ברק". הביאו אותו עד הבית ברחוב סוקולוב בבני ברק. ממש השגחה מיוחדת שירד שם, ובדיוק סנדר של תלמידים ורבנים מיישיבת 'באר יעקב' חלף לידו והבחינו בו...

הוא רק נכנס הביתה... בהלה והתרועעות, רצים, באים. מה קרה? אמא הכינה מיני סלטים ומאכלים. תוך כדי הכנה הכניסה לפיה זית כדי לטעום, הגרעין נדחק במקום לא טוב בגרון, ורצים בבהלה: "אמא לא יכולה לנשום, כמעט נחנקת...". רץ מהר במדרגות, נכנס הביתה. הוא היחיד מכל הסובבים שידע את המלאכה. עשה את הטיפול הנכון, והוציא את הגרעין. ממש 'הצלת נפשות'... ממש 'מופת' מרבי חיים אהרן... הרי הוא זירז אותו שלא ימתין למעריב - "עכשיו תיסע". וכל הדרך התנהלה בהשגחה מיוחדת עד שנכנס בדיוק כאשר הגרעין נתקע בגרון...

כאשר שב לירושלים, אמר לראש הישיבה: "שהרב יגיד לי, מהיכן ידע שאני חייב לנסוע ולהציל את אמא שלי. מדוע הרב אמר לנסוע מהר ולא להמתין. וכן מדוע הרב חזר בו מדעתו הראשונה שאיני צריך לנסוע?". וכמובן תיאר לו את כל פרטי המעשה, כיצד הגיע ברגע הנכון, חלילה אם לא היה שם - - -

אמר לו רבי חיים אהרן - ורק מי שהכיר את הקדוש ר' חיים אהרן מבין שזה מאוד מתאים לו מה שאמר על עצמו - וכה אמר לו ראש הישיבה: "כל החיים שלי, בעת שאני מתפלל - לא נכנסות לי באמצע שמונה עשרה מחשבות זרות, אף פעם. והנה במנחה זו, אחרי שבאת לבקש ממני רשות, בעת שאמרתי 'ברך עלינו', השם 'בנדיקט' עלה במחשבתי. המשכתי הלאה: 'בנדיקט', 'בנדיקט'. עוד פעם 'בנדיקט'... אמרתי לעצמי: טוב, אחשוב היטב על המקרה בעת 'סדר מוסר' ואתבונן מה המשמעות של הדבר שהרהרתי באמצע שמונה עשרה, כי בחיים לא קרה לי כדבר הזה, איך נכנס 'בנדיקט' ב'ברך עלינו?'. והנה הגיע סדר מוסר, עושים 'חשבון הנפש'. התחלתי לחשוב, איזה חטא עשיתי שכזאת מנחה היתה לי? ערכתי חשבון נפש, ונוכחתי שאין שום דבר. כלום. אז אם כן מדוע באמת נכנס 'בנדיקט' בראש? צריך לומר שההחלטה להורות לבנדיקט להישאר, אינה טובה ואינה נכונה. לכן מיד מיהרתי להגיד לך שתיסע".

[מתוך 'יחי ראובן']

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: כח הוויתור

פרשת מטות מסעי

בס"ד | גליון מס' 589

כיצד שמחה משפחתית שינתה גורל של חיים!?

ויקצוף משה... (ל"א, ט"ו)

כשמישהו עולב בנו, בפרט אם זה בפני ציבור, ויש לנו מה להשיב לו מנה אחת אפיים - נדרשת מסירות נפש של ממש כדי לשתוק. הרי השותק בשעת מריבה נראה כבטלן, כמי שאין לו מה להשיב, כנבון ואבוד, כמסכן...

אך האמת היא - שהוא גיבור. פשוט גיבור. כי הכי קל להשיב, להחזיר לפוגע כפי שמגיע לו, וכמה שיותר חזק - כך ייטב... ללמד אותו לקח, להראות לו מה זה... אלו ביטויים שגורים, ולצערנו, לא פעם, התנהגויות שגרתיות שניתן להבינן. כי הדם רותח, הכעס שוצף, המלחמה על הכבוד בוערת... דווקא לכן, מי ששותק הוא גיבור, מי שנושף שפתיו הוא אציל לב, מי שבוטלם את פיו - מקיים את העולם, חד וחלק!

אחים יקרים, בפרשת השבוע אנו למדים, שלאחר המלחמה ו'ויקצוף משה על פקודי החיל...' ורק בפסוק הבא נאמר 'ויאמר אליהם משה...' - את זו דרש הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל בספרו 'אזניים לתורה':

היה יכול להיכתב 'ויקצוף משה ויאמר', ובכך היה נחסך פסוק שלם, אלא שהתורה האריכה בדברים כדי ללמדנו: כאשר משה קצף - הוא לא דיבר, הוא שתק. כשהיה 'ויקצוף משה' - לא נאמרה אף מילה, השתררה שתיקה אצילית ומלכותית, כי בשעת קצף לא מדברים, נקודה. רק אחר כך, כשהסתיים הפסוק העוסק בכעס, העיר משה את שנדרש להעיר.

כי בשעת קצף - שתיקה יפה. בשעת כעס - יש לבלום את הפה. אחים יקרים, הבה נלמד לקח, הבה נאמץ את המסר: כשפוגעים בנו, כשאנו כועסים, בשעת מריבה - שתיקה יפה, זו גבורת הרוח האמיתית, זה מה שמקיים את העולם. אם צריך להעיר - נעיר אחר כך ביישוב הדעת ובפנים מסבירות. אבל בשעת מריבה וכעס - זה הזמן לשתוק ולקיים את העולם, זו ההזדמנות לוותר ולהכריע את גורל העולם כולו לטובה ולברכה!

השמחה שהביאה רפואה...

היה זה ביום ראשון ח' בטבת, בשעת ערב, בלובי מרכז אירועים מוכר בבני ברק. המקום השקט והמלכותי עד כדי יוקרתי בדרך כלל - נראה הפעם כמו זירת קרב... הכל החל, כששתי משפחות הזמינו עריכת שמחה באולמות שבמרכז האירועים, בו יש שני אולמות - אחד ללא עמודים - המבוקש יותר, והשני שיש בו עמודים ומבוקש פחות. בשל טעות של המזכירה, לשתי המשפחות הובטח האולם נטול העמודים...

יום האירוע הגיע, וייהום הלווי. משפחת א. הקדימה להגיע, ונכנסה לאולם נטול העמודים. כמחצית השעה חלפה, והנה הגיעו בני משפחת ח., ולתדהמתם - הופנו לאולם שיש בו עמודים. מר ח. לא התכוון לשתוק, הן במיוחד הזמין את האולם נטול העמודים! - הוא קרא למנהל האירועים ושפך עליו את זעמו: 'היתכן דבר הזה? והלא אני הזמנתי את האולם נטול העמודים, ולמה רימיתני?'

מנהל האירועים בודק ביומן, ולצערנו מתברר שהטעות היא שלו - נכון יותר לומר של המזכירה שלו... מדובר במזכירה חדשה, שלא שמה לב, ורשמה עבור שניהם את האולם נטול העמודים. כעת משפחת א. כבר החלה בשמחה המשפחתית

לרבים מאיתנו ישנו חלום כמוס, שרק העובדה שהוא נראה כל כך בלתי ניתן להשגה - גורמת לכך שאנו נוצרים אותו בליבנו. כולנו שואפים להיות שותפים למהפכות ששינו פני תבל, אולם אנו מתקשים להודות בכך - שכן זה נראה לנו מופרך מהיסוד.

כשאנו שומעים על מהפכות שחוללו מנהיגים, כמו מהר"ם שפירא זצ"ל שחולל את 'הדף היומי', או מרת שרה שניר ע"ה שייסדה את 'בית יעקב' - אנו מתמלאים קנאה והיינו רוצים להיות חתומים על מהלך כזה, אלא שנראה שזה לא לכוחותינו... וכי אנו יכולים להידמות לאותם ענקי הרוח? וכי בכוחנו הדל לחולל מהפכה בעולם כולו? וכי בידינו הדבר להוביל מהלך שישפיע על כל שוכני תבל? איך?!

כדאי לדעת שלפעמים ניתנות לנו הזדמנויות כאלה, לעשות מהלך אחד - שמשפיע על כל העולם. לפעמים נותנים לנו רגעי פז שאלה, בהם אנחנו מכריעים את גורל העולם כולו. מתי זה קורה? כיצד מזהים את הרגעים האלה? מתי ואיך אנחנו יכולים להוביל מהלך משמעותי לבני העולם כולו?!

בשעת מריבה. 'אין העולם מתקיים אלא על הבולם פיו בשעת מריבה' - דרשו רבותינו מהפסוק 'תולה ארץ על בלימה'. כן, בורא עולם תולה את העולם כולו על כתפיו של אדם אחד שניצב עכשיו בעת מריבה, ה' מפקיד את גורל כל שוכני תבל בידי. אם יבלום את פיו בשעת המריבה, אם יחשוק את שפתיו בכוח ולא ישיב, אם יוותר ולא יעמוד על שלו - הוא מקיים את העולם, ברגע הזה - כל מה שקורה בעולם הוא בזכותו!

לא בכדי זוכה הבולם פיו לכזה כח, לכזו עוצמה. כי כולנו מכירים את הסיטואציות הללו, בהן מאן דהוא נטפל אלינו, פוגע בנו, מזיק לנו או מעליב אותנו. זה כואב בלב, זה שורף בנשמה, ויש לנו מה לענות לו, ואנחנו יכולים להשיב לו מנה אחת אפיים, ומגיע לו ביושר, אווה מגיע לו לחסוף...

אבל...

עכשיו שתיקה נדרשת. ודווקא משום שעצירת מלחמות השפתיים דורשת כוחות נפש עצומים, ורק בגלל שהוויתור כרוך במלחמה עזה בעומק הנפש - ניתן שכר עצום: לקיים את העולם ברגע הזה. כן, כל מה שקורה בעולם באותו רגע של בלימת הפה, כל מה שמתרחש בעולם ברגעי הוויתור, כל מה שמתפללים, לומדים, מקיימים מצוות וגומלים חסדים בשעה הזו - הכל הכל בזכות גיבור הכח שבלם את פיו, הכל רשום על שמו בטאבו השמימי!

עד כדי כך הדברים מגיעים, שהרה"ק בעל ה'ישמח משה' זי"ע מפרש את הפסוק בשיר השירים 'שקני מנשיקות פיהו' כך: כשיהודי משיק את שפתיו וחושק אותן בחוזקה, כשהוא נועל אותן שלא תתפרץ מפיו תגובה הולמת למי שפגע בו, הקדוש ברוך הוא כביכול נושק לו בשפתיו, מתענג על שתיקתו. כמה נחת רוח מעורר יהודי זה בשמי מעל, כמה קורת רוח הוא גורם לבורא עולם: הנה כי כן, יהודי שותק מול מי שפוגע בו ועולב בו, אשריו ואשרי חלקו!

האמת ניתנת להיאמר, שהנסיון לשתוק בשעת מריבה - הוא קשה ומורכב מאוד.

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רוזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

באולם נטול העמודים, וגם התברר שהיא הקדימה להזמין, ואילו בני משפחת ח. עומדים וצועקים...

מנהל האירועים ניסה לפייסם, הבטיח פיצוי כספי, אמר שיעניק להם עוד שמחה במתנה - אולם דבר לא הועיל. בעל השמחה לבית ח. התברר כאדם עקשן במיוחד, ואיים להעביר את השמחה למסעדה יוקרתית סמוכה. גם כשמנהל האירועים כבר הסכים לממן את השמחה במסעדה, הסביר מר ח. שבכל זאת הוא יתבע אותו על עוגמת הנפש והצער שנגרמו לו! הפתרון היחיד בעיניו - להעביר את משפחת א. לאולם בעל העמודים, ולתת לו את האולם המועדף!

בצר לו, פנה מנהל האירועים למשפחת א., שכבר ישבה באולם, וביקש את עזרתה. הוא הסביר כי מדובר בטעות אנוש של מזכירה חדשה, 'שכבר ממילא לא תעבוד פה יותר - אני מפטר אותה עוד הלילה בגלל כזו תקלה!' - קבע. ובכל זאת, הוא מבקש שיסכימו לעבור בעיצומה של השמחה לאולם הסמוך בעל העמודים, והוא יפצה אותם כהנה וכהנה...

גם בני משפחת א. לא הסכימו, והסבירו כי הזמינו במיוחד את האולם הזה. הם הוסיפו טיעון משלהם: 'הלא תדע, כי אבינו חלה במחלה הנוראה, ובימים הקרובים עליו להמריא לבריטל לטיפולים רפואיים, ומי יודע אם יחזור... מבחינתנו - האירוע הערב עשוי להפוך ל'מסיבת פרידה' ממנו חלילה... לכן כה חשובות לנו התמונות, בלי עמודים ברקע...'

מנהל האירועים הקשיב, ואפילו התרגש. די ברור לו שמשפחת א. צודקת - הן כי הזמינו קודם, הן כי הגיעו קודם, והן כי בפניהם סיבה כה מרגשת וקורעת לב. הוא שב אל מר ח., אולם הלה אטם אוזניו משמוע, ורק הגביר את זעקויותיו ויללותיו על חוסר ההוגנות, על הפאשלה הנוראית, על כך שהאולם הזה הוא לא אולם בכלל...

לפתע, יצא אחד מבני משפחת א. מהאולם 'שלם', ניגש אל מנהל האירועים, ולחש לו: 'הקשב בבקשה. חשבנו על זה שוב, והחלטנו שבדיקו ההיפך - לאור מצבו החמור של אבינו, אנו נוותר על האולם בו אנו כבר נמצאים ויהא זה לזכותו. אבל אנחנו דורשים פיצוי...' - -

מנהל האירועים היטה אוזניו כאפרסכת. הוא התכוון לשמוע בקשה להנחה במחיר, לשמחה נוספת, לשדרוג המנות, מי יודע מה. הוא כבר היה מוכן לתת הכל, ואז הוסיף בן משפחת א.: 'הפיצוי שאנו מבקשים הוא, שלא תפטר את המזכירה ששגתה והיתה אחראית לתקלה. ניתן כמובן להעיר לה, אבל לא לפטרה ולשבור את מטה לחמה. ויהי רצון שהויתור שלנו - יהיה לזכות לאבינו במצבו הרפואי הרגיש כל כך!'

מנהל האירועים התרגש, ועל אתר נענה. הוא גייס את המלצרים, וחיש קל עברה משפחת א. לאולם בעל העמודים, בעוד עבור משפחת ח. האולם נטול העמודים נערך מחדש. שתי השמחות נחגגו ברוב שמחה, והסיפור כמעט נשכח מלב...

שבועיים בלבד חלפו. ביום כ"ב טבת צלצל הטלפון של מנהל האירועים, ועל הקו - אחד מבני משפחת א., ובפיו שאלה מוזרה: 'רק רצינו לוודא, נכון שלא פיטרת את המזכירה ששגתה באירוע באותו ערב?' - שאל האיש, ומנהל האירועים מיהר לאשר. ואז המשיך בן המשפחה:

'אז רק רצינו שתדע: אבינו נסע לבריטל לטיפולים, עקב גידול ממאיר שקינן בו, והסיכויים שיחזור לחיים - נחשבו קלושים במיוחד. אבל בהגיעו לבריטל בדקו אותו שוב, והתברר שהגידול - הפלא ופלא - הפך שפיר ולא ממאיר, הוא לא מתפשט ולא מתרחב. ניתוח קטן עכשיו, והמשך מעקב כל חצי שנה, וזהו! היית מאמין?'

זהו, שמנהל האירועים התקשה להאמין, אבל אלו היו העובדות. גם הרופאים בארץ לא האמינו, היו בטוחים ששלחו אדם שהגידול מחולל שמות בגופו כל רגע, והנה הוא שב וגידול שפיר בגופו, כזה שניתן להוציאו בניתוח פשוט יחסית. וכל זה קרה - כפי שסיפר מנהל האירועים לגיליון 'ווי העמודים' - רק בזכות דבר אחד:

ויתור. למשפחת א. הגיע האולם נטול העמודים, היו להם כל הסיבות המוצדקות. אבל הם ויתרו. וכאשר יהודי מוותר - בורא עולם פותח לו שערים חדשים, מוותר על גזירות שנגזרו עליו, משפיע עליו שפע מחודש של חיי טובה וברכה. זהו כוחו של יתור - לקרוע שערים, לקיים את העולם, וכל יהודי הוא עולם מלא!

אחים יקרים, כמה קל לומר זאת ברגע רגוע, כמה חשוב לשנן זאת כדי לזכור את המסר לשעת קטטה או מריבה חלילה. הבה נוותר, הבה נשתוק, הבה נבלום פינו בשעת מריבה. בידינו להציל נפשות, לקיים עולמות, לזכות בזכויות כבירות. הבה נוותר! - ואנחנו וכל העולם עימנו נזכה בשפע ברכות וישועות לרוב!

משלוח המנות שהמטיר שפע...

את הסיפור הבא סיפר הרב יצחק ד., המתגורר בבניין מגורים שקט בדרך כלל, בירושלים עיר הקודש. ר' יצחק הוא אברך כולל, המתפרנס בדוחק רב, והפרוטה רחוקה מלהימצא בכיסו. הוא מתחזק באמונה ובביטחון בה' יתברך שימצא לו את מזונו - לחם לפי הטף למשפחתו הברוכה, אך הדבר אינו בא בנקל כלל ועיקר. עד לרגע אחד - בו ראה כי ארובות הברכה נפתחו לפניו... - וזה דבר המעשה:

באחד הימים פרצה מחלוקת איומה בין דיירי הבניין. שכן אחד רצה לבנות, ואילו שכן אחר התנגד. ר' יצחק ברח מאש המחלוקת, לא תפס צד בה כלל ועיקר. אלא שבאחד הימים עמד ודיבר עם אחד השכנים שהוא כן צד במחלוקת, וכשהשכן השני הבחין בכך - החל צועק עליו: 'מושחת! בוש והיכלם! למה תדבר עם השכן שמציק לך?'

ור' יצחק, כלל לא הבין מניין נוחתת על ראשו מקלחת הצוננין הזו... הרי כל חטאו מסתכם בכך שדיבר עם אחד השכנים! אבל נראה שמבחינת השכן השני - ניתן האות למטר של חרפות וגידופים שניתחו על ראשו של ר' יצחק ההמום, שכאשר הרים עיניו - נחרד לראות כי השכנים כולם יצאו לבניין, וראו בבושתו...

סמוך כסלק וחיזור כסיד לסירוגין, נמלט ר' יצחק לביתו, נבוך, תוהה ומבולבל. הן מה חטא ומה פשע, למה מגיעות לו הבושות הללו? - הוא התקשה להתאושש מהבושה האיומה, ובימים הבאים השתדל לצאת מהבית רק כשאינו מהשכנים אינו רואה... כמובן, עם השכן שהמטיר עליו את מנת הבזיונות הנוראית לא דיבר מאומה, ובסתר לבו קיווה כי הלה יבוא להתנצל...

אחד השכנים הבחין שר' יצחק והשכן ההוא אינם מדברים, וביקש להשיב את השלום לבניין. הוא פנה אל השכן המבזה וביקש שיתנצל, אולם הלה פטר אותו במטר צעקות מחודש... 'אני צריך להתנצל לפניו? הלא הוא פושע! למה הוא מתעסק עם השכן שגורם לי עוול?!' - תירץ את התנהגותו הנלוזה, ודרש כי ר' יצחק הוא שיתנצל...

כראות השכן רודף השלום את פני הדברים, ובהכירו את ר' יצחק כאיש נוח לרצות, פנה לר' יצחק וביקש ממנו שהואיל ולא נראה שהמחלוקת תיפתר בדרך אחרת - אולי כדאי שלמרות אי הצדק שבדבר, יותר ר' יצחק וישפיל את עצמו לבקש את סליחת השכן, ויבא שלום על ישראל. אולם בזאת הפעם לא אבה ר' יצחק להסכים - הן הצדק אתו!

ככל הסיפור הזה התחולל בימי חודש ניסן תשפ"א, ולאחר מכן במשך כחצי שנה השתרר שקט מתוח בבניין, כששני השכנים לא מחליפים מילה ביניהם. בעשרת ימי תשובה שבראשית תשפ"ב נעשה ניסיון נוסף להשכן שלום ביניהם, אולם גם ניסיון זה נחל כישלון, כשכל שכן דורש שהשכן השני יהיה זה שיתנצל...

חורף תשפ"ב החל, ולקראת סופו - הגיע יום הפורים. ר' יצחק שב מהתפילה במצב רוח מרומם, ובמחשבה מהירה - כהרף עין ממש - החליט שלקראת מליאת שנה תמימה למריבה המיותרת הזו - הוא מתנדב לסיימה. גם אם הדבר דורש ממנו להתנצל, אף שלא חטא ולא פשע דבר!

בהחלטה מלאה גבורה נכנס לביתו, וארז משלוח מנות מפואר, כמותו לא ראה הבניין זה עידן ועידינים... הוא הצמיד לראש הצלופן מכתב התנצלות מעומק הלב, וכבר החל עושה את דרכו אל הדלת. לרגע אחז בו פיק ברכיים: הרי הלה פגע בו ומגיע לו שישלם את המחיר במלואו. למה הוא זה שמתנצל?! - אולם ברגע הבא התאזר בגבורה איתנה, והוסיף לעשות את דרכו במורד המדרגות, אל בית השכן שביזהו...

ובעודו בדרכו, נפלטה מפיו תחינה קצרה מעומק הלב: 'ריבונו של עולם - רק אתה יודע מה אני מרגיש. מה עשו לי וכמה פגעו בי, ואני עושה למען שמך יתברך, כי רצונך הוא להרבות אהבה ואחוה ושלוה ורעות. אנא, תהא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון מלפניך, עזור נא שתהיה לי פרנסה בריווח! קשה לי מאד עם הדוחק הזה...' - סיים את תפילתו הקצרה, וחש כי שערי שמים נפתחים לקבל את תפילתו...

הוא נוקש בדלת השכן, והלה הופתע מגודל משלוח המנות שלפניו. במבוכת מה לחש ר' יצחק התנצלות כנה, והסביר שהיתר הלא הוא כתוב במכתב ההתנצלות שבראש המשלוח. גם השכן הפטיר התנצלות רפה, והשניים לחצו ידיים לאמור כי המריבה מאחוריהם...

את הפיסקה הבאה נחוץ להביא במלוא אמיתותה מעדותו של ר' יצחק, כפי שהובאה בגיליון 'מי באר': 'החודש הלועזי הבא, היה חודש אפריל למניינם. זהו חודש שבדרך כלל נטול הפתעות מרגינות בעניין הפרנסה, מה גם שבחודש זה ההוצאות מרובות מתמיד, בשל הקניית לחג הפסח. ודווקא השנה קרה משהו מפעים:

לחשבון הבנק שלי נכנסו סכומי כסף משמעותיים, כאלה שלא ציפיתי להם בכלל. היה שם פיצוי על איזו תביעה ישנה נושנה - שלפנת פתאום נפתרה בהעברת הכסף לחשבון, מענק מיוחד מביטוח לאומי, כל מיני הכנסות בלתי צפויות שכאלה. סוף דבר - את החודש הזה סיימתי ביתרת זכות של 38,000 ₪ בבנק, אין לי מושג איך זה קרה!'

אחים יקרים, למי שעקב אחר הסיפור עד כה, יש גם יש מושג. כי זהו כוחו של ויתור אצילי, זה סוד עוצמתו. כשיהודי מוותר לזולת הוא פותח שערי שמים, הוא מרעיף שפע פרנסה וברכה לקיים את העולם כולו - ואת עולמו שלו בפרט.

הבה נאמץ מסר זה אל ליבנו, הבה ננהג באותה הדרך. בשעת מריבה קשה להיות ממוקדים ונבונים, אבל אם נקבל החלטה בשעת רגיעה - נוכל להחזיק מעמד בשעת מריבה וקטטה. הבה נחליט עכשיו שאנחנו מוותרים, שאנו שותקים, שאנו בולמים את הפה, שאנו סוגרים מחלוקות בדרכי נועם. וככל שהדבר ידרוש מאיתנו גבורה גדולה יותר - כך מובטח לנו שבורא עולם ישיב לנו כגמולנו הטוב, וירעיף עלינו שפע טובה וברכה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com
לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

שבוע שעבר הבאנו את דברי הכתב סופר - שהכעס הוא כלי חינוכי, כי "מי שאין בו כעס אינו ראוי", ואשר על כן "צריכים לרתיחות וגם לברית שלום".
השבוע פגש אותי מחנך שאמר: "תודה רבה! נתת לי אישור לכעוס! מהיום אני אכעס בלי נקיפות מצפון".

עצרתי אותו ואמרתי לו: רגע. הכוונה לא הייתה חס ושלום שאפשר לכעוס. כי הרי מה כתוב?

הגמרא, נדרים כב: מלמדנו: "אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: כל הכועס - כל מיני גיהנם שולטים בו. שנאמר: 'והסר כעס מלבך, והעבר רעה מבשרך' - ואין 'רעה' אלא גיהנם".

"כל מיני גיהנם" - לא סוג אחד. כל המינים. שולטים בו - לא "נוגעים בו" - שולטים! הכעס הוא לא עבירה קטנה - הוא גיהנם בפני עצמו.

והבניהו בן יהוידע מפרש איזה "מיני גיהנם":

יש גיהנם של אש - ויש גיהנם של ברד - ויש גיהנם של עשן.

והכעס נראים בו שלוש מראות אלו:

יש כועס - נראים פניו אדומים - אש.

יש - יתחווהו פניו - ברד.

יש כועס - נופח הבל ורוח חזק - עשן.

תסתכל על אדם כועס: פנים אדומות - אש. פנים לבנות - ברד. נושף ונופח - עשן.

שלושה סוגי גיהנם - על פניו! הכעס הוא לא רק חטא - הוא גיהנם שגלוי לעין.

למעט בכעסו וללמד בנחת

המאירי (תענית ד.) מוסיף עצה מעשית:

"תלמיד חכם - אף על פי שתורתו מכוונתו בשעה שרואה מעשי בני אדם

מכוערים: ראוי לו למעט בכעסו כמה שאפשר לו. וללמדם בנחת - כדי שיערבו

דבריו על שומעיהם ויקבלו דבריו. וכדי שלא לגרום בעצמו שום נזק - שנאמר: 'הסר

כעס מלבך, והעבר רעה מבשרך'".

המאירי מלמדנו: יש מצבים שהמציאות "מכעיסה" - כשרואים מעשים מכוערים,

קשה לא לכעוס. אבל "ראוי למעט כמה שאפשר". ומפרט לכך שתי סיבות: (א)

"שיערבו דבריו" - כי דברים שנאמרים בכעס לא מתקבלים. (ב) "שלא לגרום בעצמו

שום נזק" - הכעס מזיק למוחך עצמו.

"כאילו הוא כעוס"

ועכשיו - נגיע למפתח המרכזי בנידון שמבואר בספר מעלות המידות:

"כל תוכחה שמוכיח אדם מתוך כעס גמור - אינה מתקבלת על הלב.

וכל תוכחה שמראה בעצמו כאילו הוא כעוס ואינו כעוס בלב, ודעתו נוחה עליו - הרי

היא מתקבלת על הלב."

"כאילו הוא כעוס - ואינו כעוס בלב" - זה המפתח! לא כעס אמיתי - כעס מבוקר.

מבחין נראה כועס - מבפנים "דעתו נוחה עליו". הוא "מראה בעצמו" - לא "מרגיש

בעצמו".

רתיחות חיצונית בלבד

הכתב סופר אמר: "צריכים לרתיחות". מעלות המידות אומר: "כאילו הוא כעוס

ואינו כעוס בלב". שניהם נכונים! הכתב סופר מדבר על הצורך ברתיחות חיצונית.

מעלות המידות מדבר על האיסור ברתיחות פנימית.

"רתיחות" של הכתב סופר - "כאילו הוא כעוס" של מעלות המידות. כעס מבוקר.

כלי חינוכי. לא רגש שמשתלט.

אמרתי למחנך: אם אתה כועס באמת, מבפנים, עם פנים אדומות ונשיפות - "כל

מיני גיהנם שולטים בך". אבל אם אתה מראה כעס מבחוץ ומבפנים דעתך נוחה -

"הרי היא מתקבלת על הלב".

זו האמונה של המחנך: אם לאחר מחשבה והתבוננות, החלטת שכאן יש לכעוס,

מוותר רק להראות כעס חיצוני, בלי לכעוס באמת. לזרוק מרה - בלי שהמרה

תישפך בפנים.

"כאילו הוא כעוס - ואינו כעוס בלב, ודעתו נוחה עליו". זה הכעס הנכון.

בית שלום ואברהם
פרה אלחנן ר"מ

הנפש והחינוך

ע"פ חתומה

למה צועקים עלי?

לטרין אפי"ן - הטענות יכולות להתפרש לשתי כיוונים!

השל"ה מסביר: ילד לא צועק על אדם זר.

ילד צועק על אביו. "נתן נתן לנו" - זו לא

דרישה - זו צעקה של ילד שידע שלאביו

יש אפשרות לתת. "עוד מעט וסקלונ"י -

הילדים כל כך מחשיבים אותי שהם דורשים

ממני הכל.

והראיה? כששמעו שמשה ימות - לא רצו

ללכת! "נתגלה למפרע" - עכשיו מבינים

למפרע שכל הטענות היו מצד מעלה.

"שהחזיקו אותו לאב". ילד שצועק על האב

- אוהב את אביו.

הרגעתי את האבא ואמרתי לו:

הילדים מתלוננים עליך? זה סימן. סימן

שאתה אבא אמיתי. ילד לא צועק על

מישהו זר ברחוב. הוא צועק על מי שהוא

יודע שחייב לתת.

"נתן נתן לנו" - אני צריך אותך. הילד

שאומר "אבא, למה לא נתת?" - אומר

"אבא, אני צריך אותך". זו לא דרישה - זו

אהבה.

ההוכחה: אם הילדים היו מפסיקים להתלונן

- היית צריך לדאוג. העובדה שהם כן

מתלוננים - הם רואים בך אבא.

המבחן: "נתגלה למפרע" - יום אחד הילדים

יבינו שכל הטענות היו מאהבה. כמו

שישראל הבינו רק כשמשה עמד

האב שתק. ואחרי רגע אמר: "אז אני לא

צריך לשנות כלום?" אמרתי לו: אתה צריך

להמשיך לתת. ולהבין שהטענות הן חלק

מהתפקיד. משה רבינו - הגדול שבמנהיגים

- שמע "עוד מעט וסקלונ"י. ומה שהשל"ה

מלמד: זה לא סימן לכישלון - זה סימן

לאבהות.

ואמרתי עוד: ילד שלא מתלונן על אביו -

אולי לא רואה בו אב. ילד שמתלונן - רואה

בך את מי שחייב לתת. "נתן נתן לנו" -

"אתה האבא. ממך אנחנו מצפים". וזה שבח,

לא ביקורת.

"וכן ראוי להחזיק לכל רועה נאמן - לאב

ולפטרון".

הטענות שלהם - האהבה שלהם. וזו הנחת

שלך.

ישבתי עם אב שזוכה כבר לחתן ילדים. ברוך ה' - יש לו רוב נחת. אבל הוא התלונן:

"כל פעם יש ילד אחר שיש לו טענות עליי.

פעם על דא ופעם על הא. כל מה שאני נותן

ועושה - אינו מספיק. אינני יודע לשות

עצות בנפשי. מה הבעיה? האם אני צריך

לשנות משהו?"

אמרתי לו: לא רק שאתה לא צריך לשנות -

הטענות עצמן הן הסימן שאתה אב טוב

ואמיתי. פתחתי את השל"ה הקדוש

בפרשתנו:

מה הקשר בין סקילה לשבח?

רש"י על הפסוק "וימסרו" (במדבר לא, ה)

מביא שני עובדות סותרות על משה:

עובדה א': לפני ששמעו על מיתתו - "עוד

מעט וסקלונ"י" (שמות יז, ד). ישראל רצו

לסקול את משה!

עובדה ב': כששמעו שמיתתו תלויה

בנקמת מדיין - לא רצו ללכת. לא רצו

שמשה ימות!

רש"י אומר שזה "שבחן של רועי ישראל -

כמה הם חביבים על ישראל". אבל איך?

קודם רוצים לסקול - ואחר כך לא רוצים

שימות?

הטענות הן סימן לאהבה

וזה לשון השל"ה הקדוש, פרשת מטות:

"קשה: מה שייכות יש ל"שבח" מה שאמר

"וסקלונ"י?"

הענין: כי דברי ריבנות שיש לישראל עם

רועיהם - משתמע לטרין אפי"ן.

אחד - הוא לרעה, כמו כן הפשוטו.

השני - הוא לחשיבות: שמחשיבים את

רועיהם כאילו היו אביהם. על כן צועקים

תמיד: 'נתן נתן לנו'!

וכן אמר משה רבנו (במדבר יא, יב):

'האנוכי... ילדתיהו?'

ועתה - שראינו שבשעת מיתת משה לא

רצו ללכת - נתגלה למפרע:

שהרי כל שרבו עם ישראל - היה מצד

מעלה, שהחזיקו אותו לאב.

וכן ראוי להחזיק לכל רועה נאמן - לאב

ולפטרון".

צועקים רק על מי שאפשר לצעוק

חידוש מבריק: "דברי ריבנות - משתמע

רק אמרתי, לא התכוונתי!

לא אחת הנני שומע מאנשים - צעירים ומבוגרים - את המושפט: **"לא התכוונתי. סתם אמרתי."** היה זה ב'חדר קפה' עמדו כמה אנשים עם כוס קפה בידם ונכנסו לתוך שיחה ערה, כשבתוך כדי הדיבורים אמר אחד לשני איזה משפט - והוא נפגע מאוד. אז מיד חוזר הראשון ואומר לו: **"סתם אמרתי! לא התכוונתי בכלל!"** ביום המחרת הראיתי לו את מה שכתב הערבי נחל על הפסוק **"לא יחל דברו"** - ופניו השתנו. מילים בוראות מלאכים הערבי נחל בפרשת וישלח מביא את פירוש השל"ה על **"לא יחל דברו"** (במדבר ל, ג) - פירש השל"ה: **"שהזהיר שלא לפגום בדיבור. ואל יחשוב שכיוון שאינו עושה מעשה - אין בכך כלום."** שזה אינו! כי מהדיבורים של אדם נבראו מלאכים: כשמדבר דיבור טוב - עושה מלאך טוב. וההיפוך בהיפכו." לזה אמר: **"לא יחל דברו"** - שלא יפגום הדיבור שלו. אף על פי שאינו אלא דיבור - כי כל היוצא מפיו - כך יעשה עשייה ובריאה: אם מלאך טוב, או להיפך. כל מילה בורא מלאך. לא "סתם מילים". לא "בלי כוונה". כל מילה שיוצאת מהפה - עושה עשייה ובריאה". מלאך טוב - או מלאך רע. **"לא יחל דברו"** - לא יחלל את דיבורו - כי הדיבור הוא לא "סתם". אבל לא התכוונתי!

ועכשיו הערבי נחל מוסיף את הנקודה שהופכת הכל: **"ושמא תאמר: מה איכפת לי - כיוון שאין בליבי כלל לעשות הדבר ההוא?"** לזה אמר: כי בוודאי ערב אני בדבר - כי ככל היוצא מפיו - יעשה בסוף! זה בדיוק מה שאמר האיש בבית הכנסת **"לא התכוונתי!"** הערבי נחל עונה: **"מה איכפת לי שלא לעשות?"** **"ככל היוצא מפיו - יעשה בסוף!"** המילים עצמן יוצרות מציאות - בין אם התכוונת ובין אם לא. כמו מי שמדליק גפרור ואומר **"לא התכוונתי לשריפה"** - האש לא שואלת מה התכוונת. היא בוערת. כך המילים - הן בוראות מציאות מרגע שיוצאות מהפה. דיבור טוב - משיכה למעשה אבל הערבי נחל לא מסתפק באזהרה - הוא מגלה את הצד החיובי: **"ולכן אין טוב לאדם כי אם לדבר דיבורים קדושים וטהורים."** שעל ידי זה נמשך עליו בכל עת חיות קדוש - וממשיכו למעשה הטוב. והיינו שאמרנו רז"ל: **"תלמוד גדול - שמביא לידי מעשה."** שדברי התורה שמדבר - מביאים אותו למעשה הטוב ההוא. כי כל מצוה שלומד - בוודאי סופו לקיים. כיוון שהוציא ענייני אותה המצווה בפיו ובדיבורו - נמשך עליו חיות מעולם המצווה ההיא, וממשיכו לעשות המצווה ההיא." חידוש עצום: **"תלמוד גדול שמביא לידי מעשה"** - לא רק

שהלימוד מלמד מה לעשות. הדיבור עצמו מושך את האדם לעשות! **"נמשך עליו חיות מעולם המצווה"** - המילים יוצרות כוח משיכה שמוביל למעשה. דיבור טוב - מלאך טוב - מושך למעשה טוב. הערבי נחל מלמדנו: א. כל מילה בוראת מלאך. דיבור טוב - מלאך טוב. דיבור רע - מלאך רע. אין "סתם". ב. **"לא התכוונתי"** - לא רלוונטי. המילה יוצרת מציאות בלי קשר לכוונה. **"ככל היוצא מפיו - יעשה בסוף."** ג. הצד החיובי: דיבורי תורה מושכים למעשה! **"תלמוד גדול שמביא לידי מעשה"** - הדיבור עצמו ממשיך את האדם לעשות. המסקנה: בחר את המילים שלך. כי הן בוראות מציאות - בין אם התכוונת ובין אם לא. לסיכום: **"לא התכוונתי"** - זה לא תירוץ. הערבי נחל אומר בפירושו: **"שמא תאמר מה איכפת לי כיוון שאין בליבי - לזה אמר: ככל היוצא מפיו יעשה!"** המילה כבר יצאה. המלאך כבר נברא. הפגיעה כבר קרתה. מה עוזר **"לא התכוונתי"**? אבל גם הצד החיובי: כל מילה טובה שאתה אומר - בורא מלאך טוב. כל דף גמרא, כל הלכה, כל מילת חסד - **"נמשך עליך חיות קדושה"**. המילים שלך יוצרות את העולם שלך. ובפרט בתחום החינוך: כל מילה צריכה להיות מחושבת, מילים יוצרים מציאות, לטוב ובוודאי למוטב. חכמים הזהרו בדברכם!

שו"ת - איך אני אדם לעצמי?

השאלה?

"אני בחור טוב ברוך ה'. לומד, מתמיד, מתפלל. אבל אין לי חיים. אני כל הזמן עסוק בדבר אחד - מה חושבים עליי. מה המגיד שיעור חושב עליי, מה הבחור הזה אומר עליי, איך שכני לחדר מסתכל עליי. אני לא חי את החיים שלי - אני חי את החיים של כולם דרך העיניים שלהם. מה עושים עם זה?"

התשובה!

הדגל מחנה אפרים בפרשת מטות מביא שלושה פסוקים שעונים בדיוק על השאלה שלך - ושלושתם אומרים אותו דבר:

א. **"החלצו" - הסירו את האנשים מאיתכם**

"החלצו מאתכם אנשים לצבא" (במדבר לא, ג).

"החלצו" - לשון הסרה. היינו: שתסירו מאתכם "אנשים".

כמו **"ואיש לא יעלה עמך"** (שמות לד, ג) - בכל ההר

ההוא. רק ללחום מלחמת ה' במדיין - ולא לשום דבר

אנושי חס ושלום. רק לתת נקמת ה' במדיין.

הדגל מחנה אפרים קורא את **"החלצו"** - **"הסירו!"** הסירו מאתכם **"אנשים"**. תורידו מהראש את ה"אנשים". תפסיקו לחשוב מה הם חושבים, מה הם אומרים, איך הם מסתכלים.

ב. **"ואיש לא יעלה עמך"**

הדגל מחנה אפרים מביא פסוק נוסף שנאמר למשה בהר סיני:

"ואיש לא יעלה עמך בכל ההר ההוא" - היינו: כשאתם

רוצה לעבוד ה' באמת ובתמימות - אזי צריך לחשוב

ולדמות בעצמו כאילו הוא בעצמו יחיד בעולם.

ולא יהיה לו שום פנייה משום אדם.

"כאילו הוא יחיד בעולם" - לא שאין אנשים. אלא שאין להם מקום בתוך העבודה שלך. כשאתה **"בהר"** - כשאתה עובד את ה' - **"איש לא יעלה עמך"**. אף אחד לא צריך להיות שם. לא המגיד שיעור, לא החבר, לא הבחור הזה ולא הבחור ההוא. אתה וה'. זה הכל.

ג. **"וכל אדם לא יהיה באוהל מועד"**

ופסוק שלישי שהדגל מחנה אפרים מביא:

"וכל אדם לא יהיה באוהל מועד בבואו לכפר בקדוש"

(ויקרא טז, יז) - והבן.

ביום הכיפורים, כשהכהן הגדול נכנס לקודש הקודשים - כל אדם לא יהיה. הדגל מחנה אפרים אומר: לא רק אדם אחר - גם **"כל אדם"** שבתוכו! כל ה"אנשים" שגרים בראש שלך - כשאתה נכנס לקודש - הם צריכים לצאת.

"במקום שאין אנשים"

והדגל מחנה אפרים חותם עם המשנה הידועה:

וזה גם כן הפירוש: **"במקום שאין אנשים - השתדל להיות איש."**

היינו: שתשתדל להיות תמיד כמו במקום שאין אנשים.

פירוש מהפכני! לא **"במקום שאין מנהיגים"** - היה אתה מנהיג.

אלא: **"תשתדל להיות תמיד כמו במקום שאין אנשים"** - תתנהג כאילו אף אחד לא מסתכל עליך. כי כשאין **"אנשים"** בראש - אז אתה **"איש"**. אז אתה תהיה אתה.

לב הבחור

משפיעים אישיים וקבוצתיים

להתאמת משפיע פל' - 053-3120261

לב הילד

מרכזי קידום אישי בתתי"ם

פל' - 050-4150217

ייעוץ וליווי חינוכי גיהולי

למערכות חינוך, תתי"ם וישיבות

פל' - 053-3101081

י"ל ע"י מפעל האירה' בראשות המחנך הרב אלחנן רייזמן - לקבלת העלון, תגובות, הארות נא לשלוח מי"ל: m025667066@gmail.com

אתר: ahira.org

טלפון: 02-566-7066 דוא"ר: info@ahira.org

האירה

אור לכל אחד

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת מטות – בין המצרים"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

אצלו הלשון "התרה". ובעל ואב בלשון הפרה – שהבעל והאב מפר בלי חרטה של האשה ולכן שייך אצלה הלשון "הפרה" (רש"י).

כשרצה פעם הגה"ק מהרי"ל דיסקין זי"ע להמחיש לתלמידיו מהו הכוונה שהתרת נדרים ביחיד מומחה, ולמה דווקא צריך מומחה – היה מספר את הסיפור הבא:

כשישב אבי הגה"ק רבי בנימין דיסקין זי"ע על כסא הרבנות בלומזא, בא פעם אחת העירה אדם פרוש, בן תורה, שהפריש עצמו מדרך החיים הרגילים, וקבע מקומו בבית המדרש ואף קיבל עליו בנדר גדול לישב בו ימים רבים ולא לצאת מפתחו החוצה... והיו בני העיר מצטערין הרבה בנינו, כי נאלצו להביא אליו אוכל ומשקה בכל יום להחיות נפשו, והדבר היה כרוך בטרחת ובטרדה, במיוחד ביום שבת שאין אפשרות לטלטל המזון דרך הרחוב – מכיון שלא הותקנו בעיר חומי עירובין.

יום אחד נודמן ובא ללומזא גדול הדור הגה"ק רבי עקיבא איגר זי"ע, שנועד להופיע בשמחת נשואין של אחד מצאצאיו, ובא לשחר את פני אבי המרא דאתרא. היו יושבים ומשוחחים בדברי תורה ובשיחת חולין של ת"ת, ובתוך הדברים סיפר לו אבי, על אותו "פרוש", שהוא באמת אדם גדול, תלמיד חכם וצדיק, אבל בני העיר מצטערין בגללו...

נענה רבי עקיבא איגר ואמר לאבא: "אם כדברי מר שאדם גדול הוא, הלא מן הראוי לילך ולהקביל פניו בבית המדרש, ולכן הנני רוצה לילך אליו, ומבקש אני שתלך עימי". ותוך כדי דיבור שמו פעמיהם אבא והאורח לעבר בית המדרש. וכראות האנשים בלומזא להיכן הם הולכים – "מי ראה אותם יוצאים ואינו יוצא"... נתקבץ איפוא קהל גדול, שהשתרכו אחריהם עד לבית המדרש. כשבאו לבית המדרש פנימה, אמר רבי עקיבא איגר לאותו פרוש: "שמעתי כי מר בן תורה וחפצתי לראותו, אבל מאחר שאינך יכול לצאת מפתח בית המדרש, בגין נדרו אשר נדר, מרחתי ובאתי אליו". הצטער אותו צדיק צער גדול ואמר: "ווי לי! שהמרחתי על לא דבר את גדול הדור רבי עקיבא איגר, ואת הרב דמתא, ואת כל הקהל הקדוש!"...

שאל אותו רבי עקיבא: "ואלמלי היית יודע מראש כי יטריח עלינו כל כך, כלום היית נודר?"

חלילה, חלילה! – השיב הפרוש – בודאי הייתי מעדיף לרוץ כצבי לקראת מר ולהקביל פניו...

מיד הכריז רבי עקיבא איגר בקול גדול: אם כן, "מותר לך", "מותר לך", "מותר לך". וכל העם אחריו ענו בקול: "מותר לך", "מותר לך", "מותר לך".

מים ואמר מהרי"ל דיסקין: בואו וראו עד כמה נכונים וצודקים דברי חכמים שאמרו שהפרת נדרים ביחיד מומחה! כי תארו לעצמכם, מה היה קורה, אילו רעק"א היה שולח שליח לאותו פרוש, שידבר על ליבו שיגלה סימני חרטה על אותו נדר, האם הוא היה חפץ? "מה פתאום!" – הוא היה עונה. "נדר זה נדר!" – היה הוא ממשך ואומר. "חפץ אני להיות פרוש מהעוה"ז!" – היה הוא ממשך וטוען...

לכן הבין אותו מומחה רבי עקיבא איגר זי"ע, שכאן צריכים פתרון מקורי בכדי להתיר את נדרו, ובצורה עקיפה עשה את אשר עשה, ובכך הביא, שיכל להתיר את נדרו ללא שום בעיה על הצד הטוב ביותר.

וידבר ה' אל משה לאמור. נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך. וידבר משה אל העם לאמור החלצו מאיתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין (לא, א-ג)

"וידבר משה אל העם" – אף על פי ששמע שמיתתו תלויה בדבר עשה בשמחה ולא איחר (רש"י).

וצריכים להבין, למה באמת תלה הקב"ה את מיתת משה בנקמת מדין?

הבח של הצדיקים לבטל את הגזירות ולהשפיע ישועות לעם ישראל – הוא רק בכח האחרות והאהבה השוררת ביניהם!

כתב הרח"ק רבי אלימלך מליעזנסק זי"ע בספרו "נעם אלימלך" בפרשתנו: "דהנה הצדיק הרוצה להמשיך השפעות על ישראל צריך לחבר עמו שאר צדיקים, שע"י הדיבור המדבר עמם הוא משפיע לכל ישראל, והם המסייעים אותו אל הטוב שהוא להסתים פי המקטרג מעליו בזכות הרבים, משא"כ כשהוא לבדו, צריך כח גדול ויד חזקה להשקיט המקטרג לבדו ושלוט בו.

וזהו שאמר משה רבינו ע"ה (דברים א', יב): "איכה אשא לבדי", פירוש כשאני לבדי בלא התחברות שאר צדיקים הוא למשא עלי להמשיך לכם צורכיכם בו.

וזהו "וידבר משה אל ראשי המטות" פירוש שחיבר עצמו עם הצדיקים, "לבני ישראל" כמו בשביל ישראל, להמשיך להם שפע. וק"ל.

כבר הבאנו בגליון פנינים פרשת בלק עדות נאמנה שהעיד הרח"ק בעל ה"מאור ושמש" זי"ע בספרו בפרשת בלק: "וכך שמעתי מפי אדמו"ר בוצינא קדישא מו"ה אלימלך מליעזנסק זצוק"ל כששאל אותו ביחוד אחיו הצדיק המפורסם בוצינא קדישא אחיו מו"ה משולם זושא זללה"ה הייתי אז אצלם כששאל אותו בזה הלשון:

"אחי למד לי זה שאתה הוא פועל ניסים ונפלאות ומעשים נוראים, שאוכל גם כן לפעול כך".

וכלל הדברים בקיצור שהשיב לו אדמו"ר (רבי אלימלך זי"ע), שהבח לפעול ישועות הוא על ידי התחברות הצדיקים ואהבה וחיבה וריעות ביניהם – על ידי כן נפעלים ונעשים כל הניסים, וכל הפעולות והמעשים הנוראים. והודה רבי זושא לדבריו, ואמר "בודאי, כי זה עיקר הכל!"

אמר הכותב: כאשר עם ישראל נמצאים בתקופה לא פשוטה, כשה בין שבעים ואבים, כאשר מבית ומוחוץ אנו צריכים רחמי שמים לבטל את הגזירות הגשמיות והרוחניות העומדות לפתחנו – אנו מוכרחים שיהיה אהבה וחיבה וריעות בין הצדיקים, בכדי שגדולי וצדיקי הדור יוכלו בכח קדושתם וצדקתם לפעול את פעולתם לבטל ולסלק את הדינים מעל ישראל, ולא ח"ו להיפך!

תפקידנו אנחנו האנשים הפשוטים, קודם כל, להתפלל על כך לפני בורא העולם לבד יתן כח למקטרג להביא לפירוד בין הצדיקים, כי כלל ישראל זקוק לישועות עצומות. ובודאי, להתרחק מלהביא בפניהם מחלוקות או לייצר פירוד וריחוק בינו לבין שאר הצדיקים.

ועל כל איש ואיש מישראל מוטל החוב להרבות השלום והאהבה בין הצדיקים ובין עמך בית ישראל, בכדי שיתקיים בנו מאמר הכתוב (דברים ל"ה, ה): "ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל". כדברי רש"י שם: "אימתי הקב"ה מלך על ישראל, דווקא בעת התאספם יחד באגודה אחת ויש שלום ביניהם, כי אז הקב"ה הוא מלכם – נוהג עמם כמלך לשמרם מכל רע, ולא כשיש מחלוקת ביניהם.

וידבר משה אל ראשי המטות אל בני ישראל לאמור זה הדבר אשר צוה ה', איש כי ידור נדר לה' וכו' (ל, ב-ג)

חלק כבוד לנשיאים. ומה ראה לאומרה דווקא כאן: למד שהפרת נדרים ביחיד מומחה. "זה הדבר אשר צוה ה'" – לשון מעוט הוא, לומר לך, שהחכם בלשון התרה – שהחכם אינו מתיר אלא בהרטה, לכן שייך

הסבר חריף על כך, מובא בספר "אדרת אליהו" להגה"ק רבי אליהו מלובלין זי"ע על פי מה שכתב רבינו האריז"ל, שמשנה רבינו חי מאה ועשרים שנה – משום שהיה "תרומתו של עולם" – כלומר: דבר שהעולם עצמו היה זקוק לו בתרומה חיונית, משום שמשנה נותן התורה, וכידוע, כל העולם עומד רק בזכות התורה. ולכן חי רק מאה ועשרים שנה משום ש"תרומה במידה בינונית" היא אחד מחמישים, ומכיון שששת אלפים שנה הוא העולם, אם כן תרומה של אחד מחמישים לששת אלפים – הם מאה ועשרים בדיוק!

אולם, הרי יודעים אנו שיש שלושה מוגי מידות בתרומה, כדברי המשנה (תרומות ד, ג): "עין בינונית" הוא אחד מחמישים. ולמדנו זאת מתרומת מכס שנאמרה בפרשתינו (להלן לא, ל) לגבי השבי שלקחו במלחמת מדין: "וממחצית בני ישראל תיקח אחד אחוז מחמישים", ועל כך אמרו בירושלמי (תרומות פרק ד' הלכה ב') כל מה שאתה אחוז – אחוז אחד מחמישים. "עין רעה" הוא אחד משישים, ולמדנו זאת מהפסוק (יחזקאל מהג.) "זאת התרומה אשר תרימו שישית האיפה מחומש החיטים וכו'." ו"עין יפה" הוא אחד מארבעים, ואף את זאת למדנו מהפסוק הנ"ל.

ולפי זה אפשר לומר, שלכך אמר הקב"ה למשה "נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים", כי הרי כאמור, משם נלמד שיש גם שיעור תרומה של אחד מחמישים, ואם כן, מניע ל"תרומתו של עולם" שיחיה רק מאה ועשרים שנה, ורק לאחר מכן תוכל להיאסף אל עמך, כי בלי נקמת מדין לא אוכל לגזור עליך מיתה, כיוון שבלי מלחמת מדין אין לנו לימוד לשיעור תרומה של אחד מחמישים, אלא רק לשיעור של אחד מארבעים, (ואם כן תצטרך להוסיף ולחיות עוד מאה וחמישים שנה) או של אחד משישים (ואם כן צריך היית להסתלק כבר בגיל מאה שנה)...

וידבר ה' אל משה לאמר נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמך. וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא ויהיו על מדין לתת נקמת ה' במדין (לא, א-ג)

אף על פי ששמע משה שמיתתו תלויה בדבר, עשה בשמחה ולא איחר (רש"י). רבי יהודה אומר אילו היה רוצה משה להיות כמה שנים היה חי, שאמר לו הקב"ה נקם ואחר תאסף, ולהודיעך שבחו של משה שאמר בשביל שאחיה יעקב נקמת ישראל? מיד "וידבר משה אל העם לאמר החלצו מאתכם אנשים לצבא" (במדבר רבה פרק כ"ב).

שלושה 'לימודים' יוצא לנו כאן – אמר במתק לשונו המגיד מושרים הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל בעת דרשתו:

הראשון, ישנו סיפור מהגה"ק בעל ה"שאגת אריה" זי"ע, סיפור אמיתי שהגה"ק מבריסק זי"ע סיפרו כמה פעמים: אשה זקנה נקשה על דלתו של הגה"ק רבי חיים מוואלין זי"ע ובפיה סיפור ובקשה בצידו: "לפני חמישים שנה התגוררתי בכפר ליד וואלין. באותם ימים ה"שאגת אריה" עבר ממקום למקום (היה זה בימי גלותו) והוא התאכסן בכפר שלנו במשך כחודשיים. ה"שאגת אריה" הקפיד של לאכול 'חדש' גם בחוץ לארץ. ולי (לאלמנה) היה קמח מהיושן ונרתמתי לסייע בידי תלמיד חכם, ולכבוד שבת, בקביעות, הייתי אופה לו שלוש חלות. כאשר עזב את הכפר, בירך אותי – כי אזכה לעשירות ואזכה מכספי לבנות שלושה בתי כנסיות (כנגד ג' חלות) שניים בגולה ואחד בארץ הקודש".

"ברוך ה'" – המשיכה האשה לספר – "בעשירותי, בניתי בית כנסת אחד בוילנא ואחד בעיירה אחרת, (הרב מבריסק העיד כי התפלל באותו בית כנסת), והנה עתה קצצה עלי זקנה, יש לי את הסכום המלא – ממון רב, לקיים את המשך הבטחתו – לבנות בית כנסת בירושלים עיה"ק. אך כיון שאין לי מכרים בירושלים באתי לשאול אולי לראש הישיבה יש קשרים בירושלים – ואפקיד את הכסף ברשותו – והוא כבר יעביר אותו לתעודתו?"

התפלא רבי חיים ואמר לאשה: "לכי הביתה, מה דוחק אותך, אם ה"שאגת אריה" בירך אותך, הרי לא תעזבי את העולם עד שתבני שלושה בתי כנסיות, יש לך ביטוח, מה בווער לך?"... – ביטוח מה"שאגת אריה"...

המשיך רבי יעקב ואמר: למשה רבינו היה ביטוח חיים מהקב"ה! – מלחמת מדין. כי הכל יודעים את דברי חז"ל, אילו משה רבינו ע"ה היה מעוניין להיות עוד כמה שנים היתה לו יכולת, כי היה בידו משכון "נקום נקמת בני ישראל" ואחר תאסף אל עמך" – אינך מת עד שתנקום במדין. לא היה לו ציווי ללכת מיד ולהלחם במדין, והיה ביכולתו לדחות את הנקמה. אך עם כל זאת, החליט משה רבינו ע"ה: וכי אתחשב בחיים שלי בשעה זו שנפלה בחלקי מצוה להלחם בהללו שהחמיאו את ישראל בפריצות! באותו יום הוא כבר ערך גיוס – נקום בחטא הפריצות "גדול המחמיאו יותר מן ההורגו". ואף שמשנה רבינו ידע להעריך כמה שווה עוד שנת חיים של גדול כמותו, והבין כי אם ישאר בחיים, עם ישראל

יכול להרויח הון רוחני וגשמי רב – חיים נוספים של משה איש האלוקים! אך הפקיר את הכל. ובכך לימד אותנו מהו חטא!

מלחמת מדין לימדה אותנו, ראשית כל, מה המשמעות וגודל הפגם של חטא, ועד היכן מגיעה חומרתו של עון...

אך זה לא הכל! דבר שני לימד אותנו כאן משה רבינו – דברים אקטואליים לימנו – המשיך רבי יענקל'ה במתק לשונו הידוע:

ישנם הרבה בארץ ישראל המוענים על החרדים ולומדי התורה שאינם הולכים לצבא ואינם נושאים בנטל האחריות – אז בואו ונראה מה אפשר לענות להם: בואו ונתבונן על הגיוס הראשון בתורה – הגיוס הראשון שהיה בתולדות עם ישראל – הלא הוא "מלחמת מדין"! 36 אלף חיילים יצאו למלחמת מדין – שניים עשר אלף למלחמה עצמה – חיות. שניים עשר אלף – לשמירת הכלים, ושניים עשר אלף – לתפילה, כך מבואר בתורה ובגמרא. נמצאנו כי שלוש מהצבא המגויס היו חיילים שהתפללו. המתפללים הם חלק מהגיוס, הם אינם פטורים מהצבא – הם הצבא בעצמם!...

כאן בארץ ישראל ישנם החושבים שאנו מצפים להענקת פטור מהצבא ללומדי התורה, טעות היא! אנו חושבים – כי הם הצבא עצמו. כך למדנו מהגיוס הראשון של עם ישראל, המתפללים היו צבא ההגנה לישראל!...

דבר שלישי למדנו ממלחמת מדין: לאחר הגיוס משה לא עמד בראש אלא שלח את 'פנחס' ללחום עם המדיינים. שאל הקב"ה את משה, הרי עליך היתה המצוה ללחום, ומדוע הינך שולח שליחים? ובאמת, משה לא מוכן כאן, משה רבינו, מסר נפשו כפשוטו, על מלחמת קדש זו עד שהפקיר את חייו למענה, ולפתע בביצוע הלוחמה למעשה, הוא נעמד בצד ושלח את פנחס? השיב משה להקב"ה, אינני יכול להילחם אישית, כי גדלתי כמה שנים במדין, מצאי שם שידוך – הכרת הטוב!

למדנו כאן פלאי פלאות: "הפקרת החיים" ולא "הפקרת הכרת הטוב"!... ראו עד היכן מגיעה חובת הכרת טובה!...

קדושת ומעלת שלושת השבועות

פתח דברינו יאיר בדברי ח"ל קוט" (במדבר רמז תשפב): "בכל חודש וחודש שבקיץ ביקש הקב"ה ליתן להם לישראל מועד: בניסן נתן להם פסח, באייר נתן להם פסח קטן (שני), בסיון נתן עצרת, בתמוז היה בדעתו ליתן להם מועד גדול, ועשו העגל ובטל תמוז ואב ואולול, ובא תשרי ופרע להם ראש השנה ויום הכיפורים והחג".

מבואר מדבריהם ז"ל, כי חודשי תמוז ואב כשרשם היו חודשים גבוהים, עד שהיה "בדעתו ליתן להם מועד גדול" בחודשים אלו, אלא שגרם החטא והודשים אלו הפכו מחודשים גבוהים לימים נמוכים, ימים של מידת הדין, ובעקבות כך אירע מה שאירע בהם, הן בחודשי תמוז בו "נשתברו הלוחות, בוטל התמידי, הבקעה העיר, שרף אפסמטום את התורה, והעמיד צלם בדיכ"ל", והן בחודש אב "נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ, חרב הבית בראשונה ובשניה, נלכדה ביתר, ונחרשה העיר".

ובספר "מסילות באור החסידות" מובא דברי החיד"א זי"ע (בספרו "מדבר קדמות" מערכת רי"ש ראש השנה): "אמור מעתה, שלפי האמת ראש השנה היה צריך להיות בתמוז ויום הכיפורים באב וסוכות באלול, והיה דן הקב"ה בהם, וכן היו שומרים שם ועבר ואבותינו הק' (עיין "זרע ברך" פרשת וירא דף יז) אלא בשביל העגל נדחו המועדים עד תשרי".

ועל פי יסוד זה מיישב החיד"א באורה נפלא את קושיית הרמ"ק זי"ע: "למה יהיה יום הדין בראש השנה שהוא שנה אחרת, היה ראוי להיות יום הדין בסוף שני שלישי חודש אלול, ובסוף אלול יהיה יום הכיפורים, ועשרת ימי תשובה יהיה בינתיים, והיה צורך שעונות שנעשו בשנה זו יתכפרו בשנתו ולא בשנה אחרת?"!

ולפי האמור נחא, דבאמת היה ראוי להיות כן שיקבעו ימי הדין בסוף השנה, אולם משום שחטאו בעגל, ונתבטלו תמוז אב אלול, לכך לא היה אפשר לעשות ראש השנה ויום היפורים באלול".

ובספר "קנה חכמה" מהרה"ק המקובל רבי יהודה לייב פוחאוויער זי"ע מיישב ביסוד האמור פליאה עצומה, דברשת משפטים נאמר (שמות כג, טז): "וחג האסיף בצאת השנה", ומשמע מזה, דחג הסוכות הוא באלול שהוא סוף השנה, ואילו בפרשת תשא נאמר (שם לד, כב): "וחג האסיף תקופת השנה", ומשמע דחג הסוכות הוא "בתחילת השנה הבאה" (רש"י שם). אמנם, להנ"ל יבואר כמין חומר, דכאן (בפרשת משפטים) עוד היה קודם חטא העגל, והיה ראוי באמת לולא חטא עגל להיות ראש השנה בתמוז, יום הכיפורים באב, וסוכות באלול, וזה: "בצאת השנה" בסוף, אכן בפרשת תשא אחר העגל שנתקלקל הסדר, ואז נכללו כל המועדות בתשרי, שפיר חג האסיף בתשרי, שהוא "תקופת השנה" בתחילת השנה.

ניתן לקבל את גליון פנינים מטות – מהדורה נרחבת
בפניח לכתובת מייל: pninim16@gmail.com

פניני בינת לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח"י יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

נערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ג' > לרכישת הספר חייגו 058666447 | 0585664447

נח הדיבור

נתן לאדם הוא כלי שרת, כלי קדש, המקום הכי מקדש. בגוף האדם יש איברים רבים. הפה נמצא למעלה, במקום הקדוש ביותר של האדם, במקום שנמצאים העינים והמח. המח מכיל את הדעת והשכל, דברים רוחניים. הפה נמצא במקום הכי גבוה והכי קדוש. לכן אנחנו צריכים לנהג בזירות בכל דבור וכל מלה. מלה אחת יכולה לפעמים להחריב, ואי אפשר לתקן זאת. ברגע שהיא הרסה, זה סופי. מלה היא כמו סכין. האם אפשר אחרי שהסכין חתכה להתחרט על כך? לא. אין תקנה.

באחד הספרים מספר ספור אמתי שהיה לפני זמן לא רב. מספר על כמה בחורים שלמדו בישיבה, והיו חוזרים בסוף שבוע לבית, עושים סדורים וחוזרים לשבת לשיבה. הם נהגו להזמין מזונות שתקח אותם הביתה. הבחורים האלה היו שמחים וצוחקים, כטבע בחורים צעירים. פעם אחת הם שמו לב שהנהגה לא צוחק אתם. הם נסו לדובב אותו ולהצחיק אותו כדי להעלות לו את מצב הרוח, ולא הצליחו. הם שאלו אותו למה הוא לא צוחק אתם, והוא ענה שהוא לא מסגל לצחוק, זה לא הוא. הם נסעו אתו באופן קבוע ובכל פעם היו לוחצים עליו בשאלות של "מה קרה?" "למה אתה לא יכול לצחוק אתנו?" פעם אחת אחד הבחורים לא הרפה ממנו ואמר לו: "אנחנו לא נרד עד שתספר לנו". הנהג ספר להם את האמת, לא עלינו הוא אבד בן. הוא אב שכול. איך הוא יכול לשמח? הוא עצוב לכל החיים.

אחד הבחורים היה ליצן, ואמר לנהג שגם הוא אב שכול, ובכל זאת הוא שמח וצוחק. הנהג נפגע מדבריו, כי הבין שהוא צוחק עליו. כמה שנים לאחר מכן הבחור הזה התחתן עם אשה טובה. אחרי שנה נולד לו בן. לא עלינו, שנה אחרי שהוא נולד, הילד נפטר. טרגדיה נוראה. אשתו שוב נכנסה להריון ונולד בן נוסף. כמה חדשים לאחר מכן גם הבן השני נפטר, בלי שום סיבה. איך אפשר לעפל דבר כזה? גם לבן השלישי קרה אותו דבר. שלשה בנים, לא עלינו, הוא קבר.

הגמרא מספרת על רבי יוחנן, ה' ירחם, שקבר עשרה בנים ודנה אם שייך יסורים של אהבה בפטירת בנים. הגמרא דנה על רבי יוחנן, שהיה לוקח את העצם של בנו האחרון והולך לנחם עמה אנשים אחרים, זאת אומרת שיתכן שאלה יסורים של אהבה, אבל אלה יסורים קשים מאד.

והיה הדבר לפלא, איך זה יתכן? לקבר בן אחרי בן, שלשה בנים? הוא כבר זעק לשמים, דבר עם בני המשפחה, אולי הוא צריך לעשות תקון, משהו שיעזר לו. אחיו הגדול אמר לו: "אני יודע את הסבה לכך. אני יודע מה קרה. כשלמדנו יחד בישיבה, נסעתי אתך יחד עם אותו נהג במונית. אני זוכר שאמרתי לנהג המונית משפט כזה, ואתה בפה שלך פגעת בעצמך". שמע את זה האב ובנהל. הוא זכר שבאמת אמר דבר אים כזה, נורא ואים. הוא הצליח לצור קשר עם נהג המונית ובקש ממנו מחילה בכך מכל הלב. נהג המונית רחם עליו ומחל לו. אחרי שנה, ברוך השם אשתו ילדה בן, והבן

תחלה הפרשה עוסקת בענייני נדרים ושבועות, מה שאדם מוציא מפיו. כמה זה חשוב שאדם יחשב רגע אחד לפני שהוא מוציא את המלה מהפה, יש לזה משמעות גדולה מאד. על המלים: "וידבר משה אל ראשי המטות לאמר זה הדבר אשר צוה ה'", אומר הרב מוורקא שלפעמים יש ליהודי כח, אם הוא שומר את פיו ולשונו, שכל מה שהוא מוציא מפיו, כאלו ה' צוה זאת. המלים שלו מקבלות כח ויש לו השפעה בדבור. זאת אומרת שהכל תלוי באדם, כמה הוא שומר על הפה שלו ומה שיוצא ממנו. זה מה שהתורה אומרת בהמשך: "לא יחל דבורו ככל היצא מפיו יעשה" - מי שלא מחלל את הדבור, לא פוגם בדבור, לא מדבר דברים בטלים, השכר שלו יהיה ככל היצא מפיו יעשה. מה שהוא ידבר, מה שהוא יוציא מפיו, ככה יעשה גם בשמים.

החיד"א בספרו "מדבר קדמות" כותב בשם זקנו ה"חסד לאברהם" שיש כאן כמה דברים נשגבים שמהם נלמד כמה חשובה כל מלה שאדם מוציא מהפה. "אשר ממנו נלמד חובת ההזירות על כל דבור ודבור היצא מפיו של האדם. כי לא דבר ריק הוא". לפעמים אדם מדבר דבור מיותר, וחושב, לא נורא, אמרתי את הדבר, נמשיך הלאה. לא. זה עושה רשם גדול בשמים ממעל, הן לטובה הן לרעה חס ושלום. כתוב: "דע מה למעלה ממך". אדם צריך לדעת שכל מה שקורה למעלה זה ממך, מהדבור שלך. אתה יכול לבנות עולמות, וחס ושלום מדבור אחד יכול להרס עולמות בשמים.

זה לשונו של ה"חסד אברהם" זקנו של החיד"א: "כל דבור שמדבר האדם, אם הוא של מצוה - נעשה מלאך אחד. ואם הוא של טמאה, נברא מלאך רע. ואם הוא של בטלה, נברא מלאך של בטלה. והתורה שאדם מדבר בוקע את הרקיע ועולה למעלה. ואם הוא חס ושלום דבור רע, מטמא נשמתו של האדם. וחלק דבור הקדשה עולה למקום טמאה הודמה אליו. ונשאר החלק הקדוש חבוש בבית האסורים". למה? בגלל כמה דבורים לא טובים שהוא דבר. "וכמה טרח עושה לקונו - דהינו לקב"ה - עד שמוציאו משם". הקב"ה צריך להוציא את הקדשה מתוך הטמאה, וכל זה בגלל דבור לא טוב, דבור לבטלה.

זאת העבודה של האדם. כל עמל האדם לפיהו" כן כתוב בקהלת. אדם לעמל יולד. באנו לעולם הזה בשביל לעבד, בשביל לתקן, להתיעל, לא באנו לנחם. למעלה נחים, פה צריך לעבד. על מה צריך האדם לעמל בעולם הזה? כל עמל האדם - לפיהו. להזהר בכל מלה ומלה שהוא מוציא מהפה. המלים יכולות להיות מסכנות ולהפך, יכולות לרומם אותו עד פסא הכבוד. אמר שלמה המלך: "מות וחיים ביד לשון".

אדם צריך לדעת שהוא יכול לזכות לחיי נצח בזכות מלה אחת. אם זה דבור טוב, אם זה דבור של תורה, של קדשה, של אהבת הבריות, וחס ושלום דבור לא טוב יכול להוביל למות. הכל תלוי ביד הלשון. הפה שהקב"ה

המשך
בעמוד 3 >>

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:11	20:22	21:19

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

העלון מוקדש לעילוי נשמתו של המקובל הקדוש והטהור רבי רחמים עטייה בן גמילה זצוק"ל וכן לע"נ אשת חבר הרבנית שושנה בת פרחא ע"ה תנצב"ה

חינוך או אילוף?

תורה ולספר את הסיפור הזה. יש מי שיאמר ואולי בצדק שבגלל דבר כזה צריך לפטר את המלמד בלי אומר ודברים. אוי ואבוי למלמד, שתלמידיו כה מפחדים ממנו עד שהם חולמים חלומות ביעותים מפניו... אוי ואבוי לאיש שכה משליט מורא על ילדים רכים ונוחים להתירא... אבל חשבתי שעלי לדבר קודם כל איתך. אחרי הכל, יתכן שמחשבה ותשומת לב יוכלו לפתור את הבעיה לחלוטין."

לאחר מכן הוא קם ובדרכו ללכת אמר לי "אני מבין שתצצה לחשוב על זה... אינך צריך להבטיח לי דבר, אין זה עניין שביני לביןך, כי אם ביןך לבין עצמך וביןך לבין הנשמות הרכות הללו ותביעתן הרוחנית כמלמד שלהם. אוכל לראות על איציק

נה מונולוג של מלמד שחוזה על בשרו את הנוק העלול לקרות כאשר לא יגשים נכונה אל הילד, וגם את הסיעתא דשמיא לה זוכה האדם המבין זאת ורוצה באמת לחנכם בדרך ה' עם חום ואהבה וקירוב לבבות. לפני כעשרים שנה, לאחר כחמש שנים מנישואי, חמש שנים בהם למדתי ביישיבה, החלטתי שהייתי רוצה לעסוק במשרה יהודית תורנית כלשהי ולאחר בדיקות אחדות כה וכה, נעשיתי מלמד. הובר לי שמלמד קל מאוד להיות, שכן לא צריך שום תעודה או הכשרה לזה. גם המשכורת היתה נוחה למדי, התלמוד תורה היה קרוב לבית מגורי, והשעות היו נוחות.

כשאנשים שאלו אותי אם העבודה הזו מתאימה לי ואם רעש הילדים אינו מוציא אותי משלוותי, הייתי משיב בפסקנות 'אצלי אין רעש! אצלי הכיתה ממושמעת והילדים מתנהגים להפליא והכל זורם על מכוננו, ולכן, אין שום דבר שמטפס לי על העצבים והמשרה הזו נוחה לי לגמרי'. לא חששתי מפני ההתחלה, משום שהמשרה נראתה לי קלה מאוד. קיבלתי ילדים במכינה ב' ותפקידי העיקרי היה לבסס אצלם את ידיעת הא"ב ולהתחיל להנחיל להם את עיקרי התנועות. חומר להכין לא הייתי צריך לטרוח, משום שבעיקר הייתי מספר להם את פרשת השבוע וקצת אגדות מחז"ל.

היה לי ברור, שעלי רק להשליט משמעת חזקה ולאחר מכן יזרמו העניינים על מי מנוחות. לא היה קשה ביותר להשליט משמעת, ואני, שרצייתי להוכיח לעצמי, למנהל ולכל הסביבה, שאני מלמד מוכשר, הבהרתי לתלמידים שעליהם לשמור על הסדר ועל המשמעת ומי שיחרוג מן הנהלים יענש חמורות. הילדים שיתפו פעולה, איתרתי את גדולי השוברים ונהגתי בהם במלוא חומרת הדין. מי שהפריע נענש פחות או יותר. כמעט לא היו הפרעות והכל הלך למישרין.

עד שיום אחד צלצל בביתי הטלפון ועל הקו היה אדון כהן אביו של איציק. אבא של איציק שאל, אם יוכל לבוא לראותני ולשוחח עימי באיזה נושא. אמרתי לו שיוכל לבוא ברצון וקבענו להיפגש עוד באותו ערב. לא ידעתי במה מדובר והייתי מתוח מעט. לבסוף, קצת אחרי עשר צלצל פעמון הדלת ובפתח עמד איש, שהיה יכול להיות אבא שלי לפי גילו ובעיניו היתה רצינות שהבהילה אותי.

נכנסנו לסלון, התיישבנו ואדון כהן אמר, "אינני יודע אם הספקת לתהות על קנקנו של איציק בני עד כה", שאל. "מעט", אמרתי במבוכה, "הוא ילד טוב, שקדן, שאינו מפריע" השבתי, "והוא גם ילד רגיש מאוד ומתפעל מכל רושם", המשיך אביו, "ומזה זמן מה שמתי לב בבית לכן שהוא מתהלך עצבני מאוד. שמתי לב לכן שבכל פעם שמישהו מרים את קולו במפתיע איציק מתחלחל וכמעט קופץ מעורו מרוב בהלה. כך גם כאשר נסגרת דלת בחבטה או משהו נשמט ממקומו.

המצב הלך והחמיר עד שאתמול באמצע הלילה, התעורר איציק בבכי היסטרי מן השינה. רצנו אליו וניסינו להעיר אותו מן הסיוט שגרם לו לבכות ככה ולאחר שהתעורר ונרגע מעט, ביקשתי לדעת מה קרה, על מה חלם ומדוע בכה. איציק ענה: חלמתי שאני לא יודע לענות את התשובה לרבי מחר בבחינה והעניינים של הרבי הסתכלו עלי והסתכלו והסתכלו ולא הפסיקו להסתכל ואחר כך חלמתי שהידיים של הרבי נהיות פתאום ארוכות ומגיעות עד אלי ולא נותנות לי לברוח... הילד התייפח בהיסטריה ואני החלטתי שעלי לבוא ולשאול אותך מה דעתך."

הרגשתי שלחיי בווערות כאש. מילים שונות התרוצצו בקרבי. רציתי לומר "איציק הוא ילד טוב, אינני מצליח להבין מה גורם לו לחלום כך, אולי עליכם להיעזר בפסיכולוג..." חשבתי לומר "מה אתה רוצה ממני? שאפתור את כל חלומות תלמידי?". חשבתי להכחיש גם את העובדה שאני מרביץ, ככלות הכל, רק פעמים נדירות הרמתי יד, תמיד איימתי בכך יותר משיבצתי זאת הלכה למעשה. אבל אחרי הכל, משמעות החלום ובכיו המבוהל של תלמידי הקטן עשו עלי רושם גדול והסומק הארגמני בלחיי העיד על כך.

אני סבור שגם אבא של איציק ראה את השפעת סיפורו עלי, שכן ריכך את קולו ואמר "חשבתי הרבה אם ללכת אליך או ללכת אל הוועד הרוחני של התלמוד

"אוי ואבוי למלמד, שתלמידיו כה מפחדים ממנו עד שהם חולמים חלומות ביעותים מפניו... אוי ואבוי לאיש שכה משליט מורא על ילדים רכים ונוחים להתירא..."

ללא קושי אם הוטב לו. אבל יש לי בשבילך עצה קטנה: כאשר אתה מביט בכיתה לראות אם כל התלמידים שקטים, השתדל להבחין בהם תלמידים קטנים, ילדים חמודים ושובבים, בני חמש ושש בסך הכל, שמביטים בך כבגדול כל יכול, ופוחדים מכל מילה שאתה אומר. הבט בקטנטנים האלה והבן שגם להם יש שאיפות, רצונות, תקווה וחלומות... אם תחשוב עליהם כעל ילדיך, או כעל מי שאתה היית לפני כך וכך שנים הכל יראה אחרת, אני בטוח". ומבלי לחכות לתשובה קם והלך לו.

עברו, כאמור, כמעט עשרים שנה. לא אתרברב אם אומר שהיום אני אחד מן המפורסמים שבמלמדים בירושלים. אבל הלקח של אדון כהן, אבא של איציק, עדיין טרי בי כמכוות אש, עדיין אני מסמיק כארגמן כשאני נזכר בחלומי של איציק ועדיין אני אומר לעצמי בכל כניסתי לכיתה "ראה בהם אנשים קטנים, בכל הילדים האלה, זכור מה היית אתה בגילם והשתדל לכבד אותם ואת רצונותיהם הקטנים..." אני בטוח, שבזכות מילים אלה הצלחתי בעזרת השם ללמד עד כה מאות רבות של ילדים קטנים, שהיו לא רק ממושמעים, אלא מה שאפילו חשוב יותר, שמחים ומאושרים.

כן, ילדים חשים באהבת המחנך אליהם ואינם רוצים לאכזב. מורה ומחנך, הנכנס לכיתה, יראה עצמו "כמכניס אורחים", יתייחס אל תלמידיו, ויעניק להם את מלוא אהבתו במלוא מאור הפנים ואז יראה ברכה והצלחה במלאכת הקודש שלו. צריך המלמד להשתדל לקנות את לב התלמיד ולשוב לקרבהו אליו והשמחה היא אחד עיקרי האמצעים לקנותו. אומנם, המלמד ישתדל, שיראהו התלמיד כאיש מרומם, אבל גם לאיש טוב ונוח. ואף בשעה שמטיל עליו אימה - קורטוב של אהבה יהיה מהול בה ואז, גם כשירגז עליו, לא ישנאהו התלמיד בשביל זה. הדברים נכונים כמובן גם לכל אחד מאיתנו, הרי כל הורה הוא בעצם בראש ובראשונה המחנך האמיתי של בניו ובנותיו, וככל שיהנה בהם בכבוד, וגם בשעת כעס על מעשה שאינו ראוי, ידבר עימם מלב אוהב, ולא מלב כועס שרק רוצה להענישם, ודאי שנראה בכך פירות בגדר "וכל בןך לימוד השם". (אור שרה)

הזה חי וקיים, ולאחר מכן נולדו לו ילדים נוספים בריאים ושלמים. למידים מכאן שהדבור מצד אחד יכול להיות כלי שרת, במקום הגבוה בעולם, לבנות עולם שלם ומצד שני יכול לגרום נזק בלתי הפיך. אדם שמוציא את דבריו לבטלה, אומר דבר שחס וחלילה יכול להשפיע.

יש דגמה בתורה למקרה מזעזע. האם מישהו יעלה על דעתו שיהודי שנולד לאמא יהודיה, יקלל את ה' לא יכול להיות. אולי הוא לא יגיד תודה לה', יגיד שהוא לא מפיר את הקב"ה, אבל ממש לקלל? לא יעלה על הדעת. זה קרה במציאות: "ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי". האמא יהודיה והאב מצרי. לא כתוב מה השם שלו, רק כתוב מי האמא שלו, שלומית בת דברי. מה הוא עשה? "ויקב בן האשה הישראלית את השם ויקלל". איך יתכן שהוא מקלל את הקב"ה? לא יעלה על הדעת. מזעזע. מיד סקלו אותו באבנים.

אמא שלו, שלומית, היתה נשואה לדתן, ההוא מהצמד דתן ואבירם. בפרשת שמות אמר דתן למשה רבנו: "הלהגני אתה אמר". הוא פגם בדבור. שימו לב, זה ממש עקבי. שלומית בת דברי פגמה בפה שלה. אומרים חז"ל שהיא היתה מקדימה שלום לגברים בחסר צניעות, ומדברת עם כל בן אדם. זאת נדאי לא התנהגות מתאימה לבת ישראל, זה יכול להוביל לחטאים ולפשע. מה שיצא מהדבורים הללו זה שהיא נכשלה במצרי, ומהמצרי הנה נולד הבן שקלל את ה'. זאת אומרת שכל זה תולדה של דבור פוגם, שכל מלה היא הרה וחרבן. לא פלא שיצא ממנה בן שמקלל את השם?

גלות מצרים וכל הסבל שסבלו אחר כך בני ישראל, אומר על כך משה רבנו: "אכן נודע הדבר". מה נודע? אומרים המדרש וגם רש"י במקום: אני רואה שיש דילטורין בניהם. הם מדברים זה על זה כל מיני דבורים, וזה מביא חרבן וגלות, אסון נורא. כשלא יודעים לשמור על הפה, לא יודעים לקדש את הפה, מביאים חרבן, גלות מצרים. התקון לגלות מצרים היה "ויציעקו בני ישראל אל ה'". הם לקחו את הפה למקום קדוש, לדבר עם הקב"ה.

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (מ"ז) – ומלכות הרשעה בעשן תכלה

סופו, הכל חשון למטה. ולחוקר אין יותר מדי נתונים עליו, כי אי אפשר לרדת מטה לחקור אותו. כמו כן האדם הנמצא כנגדנו, אין לנו מספיק נתונים לדעת האם רשע הוא או לא, שהרי הרשעים שנראים כלפי חוץ צדיקים, עושים מעשי רשעה בצנעה, שעליהם נאמר "והיה במחשך מעשיהם", שעושים הכל בכיסוי, ולמרות היותם מסתירים מעשיהם - נותנים כח לממלכת הרשעה.

ובהקבלה - כך אין חקר למלכות אדום, כי אי אפשר לדעת מתי סופה, ומי יודע מתי יגמר כוחה? זולת ריבון העולמים שלפניו גלוי וידוע סאתה של אדום, ש"אין הקב"ה נפרע מאומה עד שתתמלא סאתה" (סוטה ט).

ומהו התהום? אומרים חז"ל, הוא גיהנום וכדברי המדרש (שמו"ר, י"ד, ב): "חזקיה אמר הגיגית הזו במה מכסין אותה? בכלי חרס, מינה ובה - כשם שהיא של חרס כך מכסין אותה בכלי חרס כך הרשעים (שהם והתהום כסיר ומכסה) שנאמר (ישעי' כט, טו) 'והיה במחשך מעשיהם' לפיכך הקדוש ברוך הוא מכסה עליהם את התהום שהוא חשך שנאמר (בראשית א, ב) 'וחשך על פני תהום', זה גיהנום".

נמצא, שלא סתם חז"ל דרשו "על פני תהום" זו ממלכת הרשעה, כי היא והרשעים מתאימים כסיר ומכסה כמו שני חלקי פאזל, שמהות מלכות הרשעה היא היווצרות כח הרע בעולם, ואותם רשעים נותנים כח להמשך קיומה והם עתידים ליתן את הדין בגיהנום (התהום) על כך שמעכבים את המשיח מלבוא. מכאן הבנו מדוע פתח המדרש ב"ממלכת הרשעה" וסיים ב"רשעים".

לסיכום, גלות אדום מחולקת לשני אלמנטים: אלמנט של שלטון פיזי בעולם הזה, ואלמנט רוחני, שהוא העיקר, שעתידי לקרוס ולהקריס עמו את האלמנט הפיזי כאשר מלכות הרשעה תעלה שוב מחדש ותגיע לשיא כוחה, ועל כך אי"ה במאמרים הבאים.

הרב עמירם טובי הי"ו
לשאלות ובקשת מאמרים קודמים ניתן לשלוח מייל:
otubon1@gmail.com
לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו *7 ואז 956363

אין חקר למלכות
אדום, כי אי אפשר
לדעת מתי סופה, ומי
יודע מתי יגמר כוחה?
זולת ריבון העולמים
שלפניו גלוי וידוע
סאתה של אדום,
ש"אין הקב"ה נפרע
מאומה עד שתתמלא
סאתה" (סוטה ט).

מוסיף ר' צדוק הכהן מלובלין (צדקת הצדיק, ק) ואומר: "כשהקב"ה מרומם איזה דבר טוב בעולם, אז ממילא אותו דרגה בצד האחר (הרע) משתפל, וכן להיפך, כשרואה איזה דבר רע בתכלית השפלות, ידע כי אותו דבר בקדושה הוא בתכלית הרוממות", ומביא ראיה מירושלים וקיסרי שעליהן הרחבנו במאמר הקודם. וזהו העניין - שיעקב ועשו שקולים רוחנית זה כנגד זה. נמצא שהעולם הזה נשלט בפסגת השליטה על ידי עשו ואידאולוגיית הרשע, לפי שעם ישראל החרדים לדבר ה' נמצאים כיום בתכלית השפלות. אך לעתיד לבוא, הניגודיות תתהפך לטובה, וכמו שנאמר במפלת אדום (ישעיה א, כא): "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו" - ורק אז - "והיתה לה' המלוכה", שכן כעת המלוכה שייכת לסטרא אחרא.

כעת נראה איך המדרש בא לידי ביטוי בצורה נפלאה בקשר שבין התהום, אליו נמשלה מלכות אדום הרשעה, לבין הרשעים. ובכן, ראינו במדרש (ב"ר, ב, ד') ש"ממלכת הרשעה אין לה חקר כמו התהום, מה התהום אין לו חקר אף הרשעים". מדוע פתח בממלכת הרשעה וסיים ב"רשעים"? ומה הכוונה שאין להם חקר כמו התהום?

אלא, שהתהום עמוק מאוד, ואי אפשר בדיוק לדעת מתי יגיע

גליון מס' 243

שבת מטו"מ תשפ"ו

אומשניח

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור ולכל דורש ברבים
לאורו ולזכרו של מרן קדוש ישראל ותפארתו שר התורה זיע"א

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

ד"ר מוקדשים לעילוי נשמת מו"ר ר' יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

פנינים משלחן מלכים

"לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה" (ל, ג)

האריז"ל (ליקוטי תורה פ' עקב) כותב, רמז גדול יש כאן בפסוק זה, "לא יחל דברו", לא יעשה דיבורו חולין וזול, אלא ייקר כל דיבור שיוצא מפיו, שכל דיבור פועל גדולות ונצורות בעולמות עליונים, לטוב או למוטב. אם דיבורו טובים וטהורים, משפיע רוחניות וקדושה, בורא בהם סגורים, ואם ח"ו דיבורו רעים ואסורים, נברא מלאך רע ומשחית המקטרג עליו תמיד. זהו שנאמר "ככל היוצא מפיו" למטה "יעשה" למעלה!

אנו צריכים לשמור על הפה, אפשר לנקוט בלשונות המשתמעות לשתן פנים, אבל חס ושלום לא להוציא את המילה עצמה מהפה. שפתיים הם דבר קדוש, ומילים היוצאות מהפה עלולות לגרום אדם צרות ויסורים, לא עלינו. תוספת על דברים אלו **כתוב בספר "חומת אנך" למרן החיד"א זצ"ל**: ואל תתמה איך הדיבור כאן פועל גדולות נצורות במרום, שהדבר נראה לעיניים ביין שבחבית, שאפילו הוא סגור וחתום בתוך החבית, מתחיל הוא להתנענע בזמן שדורכים ענבים בחוץ, אף שהגת רחוקה מאוד. כך גם הדיבור בעולם הזה אשר פועל מיד במקומות גבוהים ורחוקים. והרמז מצוי במאמר - ל"א יחל דברו כ"ל היוצא - ראשי תיבות עם הכולל הם בגימטריא יין. רמז לנו הכתוב שאם האדם ישמור לשונו מדברים בטלים ודיבורים אסורים, אזי כל אשר יבקש מה' יתברך יתקבל וכאשר י"א יחל דברו - לא יעשה דבריו חולין, ויקדש פיו ולשונו, הרי 'ככל היוצא מפיו', הקב"ה יעשה'.

סיפר רבי אהרן טויסיג שליט"א: יום אחד ביקר נדיב בתלמוד תורה דושינסקי בירושלים, ושמע שמעולם לא נערך טיול לילדי התלמוד תורה בגלל ההוצאות הכרוכות בכך, ומיד תרם את ההוצאות לטיול ליקב בראשון לציון. אחרי הסירוב ביקב, שאל מנהל היקב את הילדים אם יש למישהו שאלות. אני הייתי אחד מהילדים שהשתתפו בטיול, ושאלתיו אם מוכרת לו התופעה שכאשר דורכים את הענבים מתנועע היין שבחבית. מנהל היקב התרגש מאד וקרא בקול, מהיכן אתה יודע מהתופעה הזו?! אמרתי לו שכך כתב החיד"א, רב גדול שחי לפני כמאתיים שנה וחיבר הרבה ספרים בכל מקצועות התורה. ענה המנהל, שבכל שנה בחודשי סוף הקיץ כאשר היין החדש תוסס, אנו מזהים תסיסה במיכלי הענק שבהם מאוכסן יין משנים קודמות, והיתה זה תעלומה שכבר שנים אנו מנסים לתהות על קנקנה, ואתה אומר שהתופעה מוכרת וידועה משנים קודמות?! אמרתי לו שכך עשה הבורא יתברך, כדי שנדע שהדיבורים שמדברים פה פועלים במקומות אחרים. המנהל התרגש מהמידע, והורה להעניק לכל ילד מילדי התלמוד תורה שני בקבוקי יין.

(הגדה של פסח, מקרבן לתורה)

בברכת שבת שלום מערכת לב ארי

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד וזהבה הי"ו

מערכת שיעורי לב ארי - שיעורים שבועיים לאור הפרשה מפי הרב אריה יוסף שליט"א

מעשה שהיה...

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן רבנו

רבי אברהם

חיים נאה

זצ"ל זיע"א

(כ' תמוז תשי"ד)

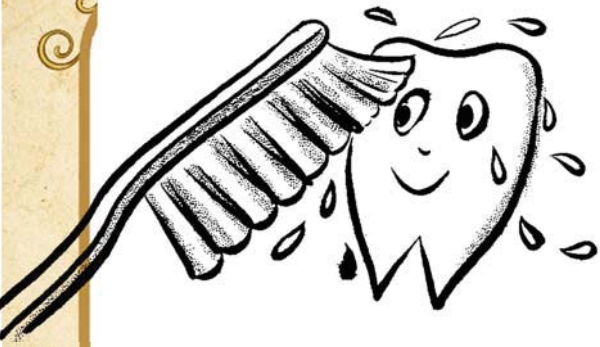
הגאון הרב אברהם חיים נאה זצ"ל נולד בחודש אייר ה'תר"ץ בחברון לאביו: ר' מנחם מנדל (מראשי חסידי חב"ד בארץ ישראל). ולאִימו: מרת מוסא ע"ה. בגיל 11 נכנס ללמוד בישיבת 'מגן אבות' בחברון שבראשותו של אביו. שנה לאחר מכן נבחן על בע"פ על מסכתות יבמות, חולין ונדה עם פירושי התוספות והוכתר ע"י גדולי העיר כ'העילוי של חברון'. בשנת ה'תרס"ה עברה המשפחה לגור בירושלים ורבינו למד בישיבת 'אוהל משה' ובהמשך בישיבת 'תורת חיים'. בשנת ה'תרע"א, בעודו בן 21, עזב את הארץ על מנת לאסוף כספים לטובת עניי הארץ והגיע אל בוכארה הרחוקה, שם לימד אותם תורה. לאחר שנתיים שב לארץ. באותו הזמן פרצה מלחמת העולם הראשונה ועובדת היותו אזרח רוסי גורש למצרים, שם הגיע לאלכסנדריה. שם הקים את ישיבת 'ארץ ישראל' בה למדו כ- 200 בחורים ואברכים מהגולים למצרים תוך כדי שהוא דאג לקיומם ופרנסתם יחד עם רעייתו שבישלה ודאגה לצרכיהם במסירות. בתום המלחמה חזר לירושלים והתמנה לסופר בבית הדין של העדה החרדית בירושלים. במשך שימש גם כחבר בבית הדין של העדה החרדית. שימש כרבה של שכונת הבוכרים בירושלים והיה אהוב ונערץ על תושביה. מראשי כולל חב"ד וממקימי ישיבת 'תורת אמת' של חסידות חב"ד. היה תלמיד קרוב של שלושת האדמו"רים האחרונים של חב"ד. כונן את ועד הרבנים של 'אגודת ישראל' בירושלים. חיוו חי צער ויסורים היו מנת חלקו. העניין שהקנה לו את פרסומו הגדול הוא שיטתו ההלכתית בעניין מידות ושיעורי תורה שהוכיח אותם עם ראיות מדברי הראשונים והאחרונים. רבנו נלבי"ע ב- כי תמוז ה'תשי"ד לאחר התקף לב. רבבנו חי ופעל כ- 64 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים. בהלווייתו ספד הגאון ר' יצחק - זאב סולובייצ'יק מבריסק ואמר: "היום נפטר אדם שהעולם היה עומד בזכותו". ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו תגן עליו אמן!

מאמרותיו \ ספור על מרן רבנו רבי אברהם חיים נאה

זיע"א. (מלוקט בשינוי לשון קלים מתוך 'פניני הצדיקים')

היה זה בשנת ה'תרס"ה כשהרידב"ז שישב בצפת ביקר בירושלים. חכמי ירושלים הלכו לקבל את פניו. גם אביו של רבינו, הגאון הרב מנחם מנדל הלך ולקח עמו את בנו, רבינו שהיה אז כבן חמש עשרה בלבד והציגו בפני הרידב"ז כשהוא מספר על בנו, שיודע בעל פה את - המסכתות יבמות, חולין ונידה עם פירוש רש"י ותוספות. הוא ביקש מהרידב"ז לתהות על קנקנו. הגאון החל לבחון את הנער הצעיר, ונדהם מבקיאותו של הנער. הוא גילה בחור צעיר שיודע בעל פה שלוש מסכות עם רש"י ותוספות על - בורין. אז פנה אל אביו ואמר לו: "מחר בעז"ה חכמי ירושלים עומדים לערוך קבלת פנים בשבילי. באותו מעמד אי"ה אומר בפניהם פלפול תורני. אבקש ממך שמחר תגיע עם בנך". למחרת גדולי ירושלים הופיעו במקום בו התאחסן הרידב"ז. כשהופיע רבי מנחם מנדל עם בנו, ביקש הרידב"ז להביא כיסא גם לבחור הצעיר לתדהמת הנוכחים כשהם תוהים מדוע הצדיק מכבד בחור צעיר. הרידב"ז החל להשמיע פלפול תורני עמוק שנמשך כשעתיים רצופות. בסיומו, פנה אל הנוכחים ושאל: "האם יש למישהו השגה על דברי? אני מבקש, אל תהססו, תשמיעו את דבריכם". שתיקה רועמת. אין פוצה פה ומצפצף. הוא הביט בפני הנוכחים והבחין כי לבחור הצעיר חיים יש מה לומר, אך כפי הנראה הוא חושש להשמיע את דבריו בפניהם של גדולי ירושלים. פנה אליו הרידב"ז ואמר: "חיים, אני חש כי חפץ הנך לומר משהו. אנא השמע את דבריך". הבחור להפתעת הכל אמר: "יש לי השגה. אולם אני צריך להתרכז בטרם אשמיע אותה, אך כאן קשה לי להתרכז". הרידב"ז הורה לו להיכנס לחדר בו התאחסן. לאחר זמן קצר יצא הנער מהחדר והשמיע קושיא חזקה כשהוא מסתמך על דברי התוספות ביבמות. הקושיא ערערה את כל יסוד הפלפול עליו הסתמך הצדיק בדרשתו. הרידב"ז היה נרעש ונרגש וכן כל הגאונים שסבבו את הצדיק. הרידב"ז פנה אליו ואמר לו: "כרגע אין לי תשובה על קושייתך. עלי לחשוב על כך. תגיע לכאן מחר ואני בעז"ה אנסה למצוא תשובה". לאחר מכן פנה הרידב"ז לנוכחים ואמר: "נו?". כאומר, עתה אתם מבינים מדוע כיבדתי את הבחור הצעיר בנוכחותינו וביקשתי להביא כיסא עבורו!?

"ויקצוף משה על פקודי החיל" (לא, יד)

משה רבינו עליו השלום כעס על שרי החיל על שהחיו את הנשים שהחטיאו את בני ישראל, ומיד לאחר מכן נאמרה פרשת הכשרת כלי השלל על ידי אלעזר הכהן בשם משה רבינו. ומדוע לא אמרה משה רבינו בעצמו? כתב רש"י: לפי שבא משה לכלל כעס בא לכלל טעות, שנתעלמו ממנו הלכות הכשרת כלים.

מעשה שהתרחש אצל אברך בן תורה שקבע תור לרופא שיניים, על מנת להשתיל כתר באחת משיניו, פעולה הנחשבת כפשוטה, ואין בה שום סיכון מיוחד, אבל במקרה המדובר לא עבר הכל בשלום. הרופא הכין את הכתר להשתלה, וכשהכניס את הכתר לתוך פיו של האברך כדי 'להלבישו' על השן, החליק הכתר מהמכשיר בו היה תפוס, היישר אל תוך גרונו של האברך. הסכנה שבכך הייתה עצומה, שכן צידו האחד של הכתר הוא חד מאד, והחשש היה שאם אכן הכתר חדר אל הגרון בצידו זה, הוא עלול חלילה לקרוע את הוושט. רופא השיניים הבהיל את האברך אל בית החולים, ושם הכניסו אותו לצילום דחוף במחלקת הרנטגן. בנתיים הגיעו למקום כמה מחבריו של האברך, ששמעו של הסיפור הגיע לאזנם, ואחד מהם, כשהתוודע למחדל של רופא השיניים, סינן מפיו הצהרה ואמר, רק יסתיים הטיפול ואתבע את הרופא למשפט, ואראה לו עם מי יש לו עסק, ושאסור לו לזלזל באחריות שלו כרופא שיניים! בני המשפחה ממתנינים בדריכות ליד חדר הצילום, והנה יוצא הרופא, בפנים חמורות סבר, ואומר להם כדברים האלה: עשינו ליקירכם צילום מסועף, ולשמחתנו התברר שהכתר נפל אל הגרון לא בצידו המסוכן, ובעניין זה אין מה לחשוש, אבל, המשיך הרופא ואמר, אני רוצה לבשר לכם שבמהלך הצילום הרב תכליתי שעשינו, גילינו ממצא מדאיג אחר בגרון, בדמות גידול ממאיר המצוי בשלביו המאד ראשוניים, ולא היה שום סיכוי לגילוי אלמלא הצילום שעשינו עבור הכתר! גם האברך העיד שלא חש בכאבים כלשהם בגרונו, ולכן אין שום ספק שבעולם שהוא מצידו לא היה פונה לרופא בגין דבר זה, ברור אפוא שרק בזכותו של הצילום שנעשה בגרון, גילו את הגידול. הרופאים חוו את דעתם שבשלב התחלתי שכזה לא תהיה שום בעיה לנטרל את הגידול על ידי טיפולים כימותרפיים, ובכך להציל את חייו של האברך. ואכן, מיד לאחר מכן החלו בסדרת טיפולים, ובעזרת ה' הגידול הוסר לחלוטין. נהרהר מה קרה כאן. הרי ברור שעכשיו כל אחד יבז למי שאיים לתבוע את רופא השיניים! קרובי המשפחה יגידו שלא יעז להגיש תביעה כזו, שהרי התברר שכל מה שקרה היה אך ורק לטובתו של יקירם! והנה, למרות שאיש אינו מטיל ספק בכך שהרופא אכן מעד ומעל בתפקידו, ולא השגיח דיו על הנעשה, אבל רק השם יתברך ידע שהטובה הגדולה ביותר שאפשר לעשות למען המטופל בשעה זו היא שהכתר יפול היישר אל תוך גרונו. כלומר, לא מדובר בטובה שבדיעבד, או במשהו שהיה עדיף שלא יקרה. לא ולא! לא היה דבר טוב יותר מאשר נפילתו של הכתר לתוך הגרון. בעיניים שלנו המציאות נראית הפוכה לחלוטין, ולכאורה קרה לאברך דבר גרוע מאד, אבל מי שמאמין בבורא עולם, ויודע שכל מה שהוא עושה, לטובה הוא עושה, ומאמין בכך בלב שלם, יש בכוחו להישאר רגוע ושלו גם בשיאו של האירוע. אפשר להגיע להרגשות אמיתיות אלו גם כשמדובר בצרות הכי גדולות, רח"ל, אבל העצה היעוצה היא להתחיל לעבוד על עצמנו ב'צרות קטנות', כגון אם קרה שאיחרנו לאוטובוס, או קבלנו מכה קטנה, לפחות במקרים אלה אפשר לחנך את הילדים שיביטו ויכירו בכוחו של ה' יתברך, שהוא הגורם לכל אלו, והכל לטובתנו. ואם נתחיל בדברים הקטנים, ונאמן את מחשבתנו לראות את יד ה' בכל דבר ודבר, נגיע עד מהרה למצב שבו לא תמוש האמונה מאיתנו גם במקרים אחרים, שלא יבואו על אף אחד מישראל. (לחנך בשמחה)

ד"ר מוקדשים לעילוי נשמת מו"ר יפת בן יצחק ז"ל הכ"מ.

המשך דבר העורך

פרשות אלו נקראות ב'שלושת השבועות' שבין צום 'שבעה עשר בתמוז' ובין צום 'תשעה באב' - תקופת 'בין המצרים'. בימים אלו אנו זוכרים ומזכירים את חרבן בית המקדש ואת הגלות הארצה אליה נשלח העם היהודי.

"כל רדפיה השיגוה בין המצרים" (איכה א, א) - לא רק האויבים מבחוץ ולא רק בימי חרבן הבית הרגו וטבחו והגלו ורדפו יהודים בימים הללו, אלא בכל הדורות, מסעי הצלב והפוגרומים. בחידשים אלה הובילו יהודים למשרפות וגאיות ההריגה, ובעקבות בימי בין המצרים. שיאה העגום של גלות זו היה בתקופת מלחמת העולם השנייה, כאשר הנאצים ימח-שמים ומשתפי הפעלה עמהם, פעלו להשמד באופן שיטתי את העם היהודי.

בתוך חשכת האפל של אותם ימי זועה, זהרו כוכבים בני אדם, שפעלו להעניק חיים לזולתם, אם באמצעות מתן מחבוא מפני השלטון הנאצי הרצחני ואם באמצעות עידוד וסייע רוחני. מורשתם של אנשים ונשים מפלאים אלו היא חלק בלתי נפרד ממורשתו של העם היהודי. הם למדו אותנו לנצל באופן הראוי את מסע החיים, להעניק משמעות של אמת לכל תחנה במסע ולהפוך את הקשי לגלוי האור האלוקי - אור ה' יתברך.

ב"אהבת חנם" ובעזרה לזולת, נעורר רחמי שמים עלינו ועל כל בית ישראל, וימי בין המצרים יתפכו לימי שמחה ולמים טובים.

דבר העורך

בשבת זו נקרא את פרשות מטות ומסעי. פרשת 'מסעי' החותמת את ספר 'במדבר'? הרביעי מחמשת חמשי התורה, מסכמת את מסעותיו של עם ישראל במדבר, ממצרים ועד גבולה של ארץ ישראל, ומפרטת את המקומות בהם חנה העם בארבעים שנות נדודיו במדבר. פרוט נרחב זה התפרש בתורת החסידות כמשל למסעותיו של האדם בימי חייו, מיום הולדו ועד יום מותו. ואומר ה'בעל שם טוב' ('בעל שם טוב' לפרשת מסעי), כי כשם שעם ישראל נסע ממסע למסע עד בואו אל הארץ המבטחת, כך כל אדם "נוסע ממסע למסע עד בואו לארץ החיים העליונה".

אחד המנהיגים החשובים של יהדות פולין בשנות ה-30 של המאה הקודמת, הרב קלונימוס קלמן שפירא, האדמו"ר מפאסצ'נה, ה' נקם דמו.

בשנות מלחמת העולם השנייה הוא נכלא בגטו ורשה, ושם נהל 'חצר' חסידית שנועדה לעודד ולחזק את היהודים המשפלים והמעונים. מדי שבת היה הרב קלונימוס קלמן עורך 'שלחן', כמנהגם של מנהיגי החסידות, ובו היה מלמד דברי תורה וחסידות שהעניקו פוחות של השרדות ליהודים שחיו בזוועות הגטו. כך עשה עד 'מרד גטו ורשה', שלאחריו נשלח יחד עם שאר יהודי הגטו למחנה הרכוז טרזניקי, שם נרצח בנובמבר 1943 (ה' בחשוון תש"ד).

מדי שבוע, לאחר צאת השבת, היה הרב קלונימוס קלמן כותב את דברי התורה שאמר ב'שלחן' השבת. את הכתבים הללו הטמין בפד חלב בתוך אדמת הגטו, כשהוא מצרף להם מכתב בקשה-צוואה אל מוצא הכתבים, ובו הוא מתחנן לשלח את הכתבים, לכשימצאו, אל קרוב משפחתו בארץ ישראל.

דרשות אלו שנאמרו בתוך התפת של גטו ורשה ונמצאו שנים לאחר מותו של הרבי, מהוות נר זכרון יחודי לעולם נשגב ומקדש, עולם של אמונה יהודית איתנה שפעל בתוך זועה בלתי נתפסת. אחת מדרשות אלו עוסקת בפרשת 'מסעי', ובה דרש הרב קלונימוס קלמן את הפסוק הבא: "ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה'", "כל הצרות אלו מיני חבלים היו לגלות אור ה', אבל בשעת המסעות הרגישו רק את הצרות". לדבריו, רשימת המסעות מסמנת רשימת קשיים שחוו בני ישראל במדבר, אך כל קשי כזה הצמיח אותם והפך לגלוי אור ה'. בדברים אלו נסה הרב קלונימוס, לסיע ליהודים בגטו ורשה להתמודד עם חיים בתנאים בלתי אפשריים, ולציון תכן רוחני לקשיים, לספנות ולאסונות שאפפו אותם בכל רגע.

את דבריו המרטיטים הוא מסים בתקוה נואשת, כי יבוא יום שבו "לא תהיינה הצרות והמסעות מקדם לעצמן, רק תכף ומיד יתגלה שהן מוצאות פי ה'", ויתגדל ויתקדש שמה רבה על ידי ישועת ישראל". כאדם הקורא 'קדיש' על אביו שמת, כך קרא הרב 'קדיש' על עצמו ועל עמיתיו היהודים, והבטיח כי "יתגדל ויתקדש שמה רבה על ידי ישועת ישראל".

מטות - תוכן ענייני הפרשה

- א. פרשת נדרים ושבועות והתרתם.
- ב. מלחמת בני ישראל במדינים, והריגת בלעם ומלכי מדין.
- ג. פינחס בן אלעזר בראש 12,000 איש - אלוף למטה - נוקמים את נקמת ה', נלחמים במדין ולוקחים שלל רב.
- ד. חלקת השלל, ללוחמים, לאלעזר הכהן, לעדה וללויים.
- ה. דיני הכשרת הפלים משלל מדין והגעלתם.
- ו. תרומות קציני הצבא - תכשיטי הזהב למשכן.
- ז. בקשתם של בני ראובן ובני גד להאחז בעבר הירדן המזרחי.
- ח. משה רבנו הסכים לבסוף לבקשתם, וצוה אותם לקיים את דברי התנאי, להלחם יחד עם בני ישראל בכניסה לארץ.

מסעי - תוכן ענייני הפרשה

- א. רשימת 42 המסעות שהלכו בני ישראל, ביציאתם ממצרים ועד ערבות מואב על ירדן יריחו.
- ב. מצות הריגת יושבי כנען, ומצות עקירת עבודת האלילים.
- ג. גבולות ארץ ישראל.
- ד. רשימת הנשיאים שיחלקו את ארץ ישראל לבני שבטם.
- ה. הצווי להקדיש מנחלת ישראל 48 ערים, מתוכן 42 ללויים, ושש ערים למקלט מגאל הדם.
- ו. ענש הרוצח במזיד והרוצח בשוגג.
- ז. בקשת בני מנשה בענין נחלת בנות צלפחד, צווי ה' שאשה שירשת נחלה, תנשא רק לבן השבט של אביה, ולבנות צלפחד התר להנשא לטוב בעיניהם ממשפחת בני אביהן בלבד (והו נשאו לבני דודיהן משבט מנשה).

"פי בעיר מקלטו ישוב עד מות הפהן הגדול..."

(ל"ה, כ"ח) - כוחה של תפלה - ספור

כתוב בגמרא (מכות י"א): 'לפיכך אמותיהן של כהנים מספקות להם (לרוצחים) מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו'.

כתב על זה רבי בן ציון ברוק זצ"ל (ב'הגיוני מוסר', מאמר "כוחה של תפלה"): נתבונן נא! הלהן הגדול מאחיו הוא נבדל ומבחר מכל שבט לוי. והרי שבט לוי נבדל ומבחר מכל השבטים.

הלהן הגדול הוא האיש המצטיין מכל ישראל, גם מאחיו הכהנים, באהירות ומצוות מיוחדות. הלהן הגדול הוא האיש שרק לו לבדו נתנה הרשות להכנס לפני-ולפנים לקדש הקדשים.

הלהן הגדול הוא האיש המתפלל ומכפר בעד כל ישראל, ורק על ידי מעשה עבודתו זוכים ישראל לאשר הגדול בעולם - למחילת העוונות. הניש לנו איש אחר שרבים צריכים לו יותר מהלהן הגדול? לעמת זה, הרוצח בשוגג שגלה לעיר מקלטו, חז"ל קוראים אותו 'רשע' (מכות י:).

הכתוב מדבר בשני בני אדם שהרגו נפש, אחד הרג בשוגג ואחד במזיד. לזה אין עדים ולזה אין עדים. הקדוש ברוך הוא מזמין לפנדק אחד. זה שהרג במזיד יושב תחת הסלם, וזה שהרג בשוגג יורד בסלם ונפל עליו והרגו. זה שהרג במזיד נהרג, וזה שהרג בשוגג גלה. ובכל זאת משמע מחז"ל, שכאשר יעמידו על המשקל את שתי התפלות: מצד אחד תפלת הלהן הגדול שמתפלל גם בעד עצמו על חיים ושלום, ומצד השני תפלת הרוצח שמבקש על מותו של הלהן הגדול - תכריע תפלת הרוצח. וכל כך היה הדבר ברור אצלם, עד שפחדו פחד-מות מתפלת הרוצח, עד כדי שהיו אמותיהם של כהנים מספקות להם מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו. בגמרא (מכות י"א) הקשו: 'טעמא דלא מצלו. הא מצלו, מייתי? והכתיב (משלי כ"ו, ב) 'כצפור לנוד כדורור לעוף כן קללת חנם לא תבא!' אמר ההוא סבא, מפרקה דרבא שמע לי: 'שהיה להם לבקש רחמים על דורן ולא בקשו'. ואיכא דמתני: 'שיתפללו על בניהם שלא ימותו'. טעמא דמצלו. הא לא מצלו, מייתי? מאי הוי לה למעבד? - טוביה חטא וזגוד מנגד?!... שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו'. כלומר: הגמרא מדקת מהמשנה שרק בזכות אמותיהם של הכהנים הגדולים שמספקות מים ומזון לרוצחים, ולכן אין הרוצחים מתפללים על הלהן שימותו - לכן אינו מת. אולם אם יתפללו הרוצחים בשגגה הנמצאים בעיר מקלט על מותו של הלהן הגדול - תפלתם תתקבל והוא אכן ימות קדם זמנו. ומקשה הגמרא: וכי תתקבל תפלתם של הרוצחים שימותו הכהנים הגדולים, על לא עול בכפם? והרי כתוב 'כצפור לנוד כדורור לעוף כן קללת חנם לא תבא'!

והגמרא מביאה תרוץ בשם זקן אחד שאמר: בדרשה של רבא שמעתי שאין זו קללת חנם, אלא אכן יש תביעה כנגד הכהנים: היה להן לבקש רחמים על בני דורן שלא יבואו לידי תקלה, כהריגה בשגגה, ולא בקשו! מוסיפה הגמרא שיש שונים בלשון המשנה: 'שהיו האמהות של הכהנים הגדולים מספקות מים ומזון כדי שיתפללו הרוצחים על בניהם שלא ימותו'.

ומדיקת הגמרא: משמע רק אם יתפללו הרוצחים על הכהנים שלא ימותו, בזכות כך הם חיים, אך אם לא יתפללו על הכהנים שלא ימותו הם אכן ימותו! ומקשה הגמרא: 'למה ימות הלהן הגדול בגלל חטאיהם של אלו? מה היה עליו לעשות? וכי אדם נענש על עברת חברו? למה יענשו הכהנים על חטא הרוצחים בשגגה?

ומתרתת הגמרא בשם אותו זקן: בדרשה של רבא שמעתי שאכן יש תביעה משמים על הכהנים, שהיה להן לבקש רחמים על דורן שלא יחטאו, ולא בקשו.

נוראות למתבונן! וכי אין הלהן הגדול מבקש רחמים על דורו? הרי בודאי שהוא מבקש רחמים! בעל כרחנו התביעה היא על דקדוק יותר עמוק. היה על הלהן הגדול להקפיד בדעתו את כל מה שיכול לקרות ולהקדים תפלה גם על זה! רואים כוחה של תפלה, עד כמה היא מגעת ועד כמה מועלת. שאם הלהן הגדול היה מבקש רחמים, לא היה מעשה רצח בישראל. ואם לא עשה כן, אין זו 'קללת חנם', כי היה לו להתפלל. גם אין זה דגמא למצב בו אחד חטא והשני נענש אלא נחשב כאלו הוא עושה העברה.

ורבי אהרן יפהן זצ"ל העיר, מהכתוב (בראשית מ"ח, כ"ב): 'אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי'. ומקשה הגמרא (בבא בתרא קמ"ג): 'וכי בחרבו ובקשתו לקח? והלא נאמר (תהלים מ"ד, ז) 'כי לא בקשתי אבטח וחרבי לא תושיעני'?!'

מתרתת הגמרא: 'חרבי' זו תפלה ו'קשתי' זו בקשה. כלומר, יעקב אבינו קרא 'חרב' ו'קשת' לתפלה ולבקשה, כי כך המציאות האמתית. ומה שאין אנו יודעים לדבר ולהתנהג כך בפעל הוא מפני חלשת האמונה.

ובימינו אלה, שהצרות והגזירות מתגברות, חובה עלינו לתפס אמונות אבותינו בידינו, ולהרבות בתפלה, כי עת לחנוכה כי בא מועד. וזהו שכתב רש"י (במסכת שבת דף י. דבר המתחיל 'חיי') 'תפלה צריך שעה היא לרפואה לשלום ולמזונות'.

[אוסף לרוא]

במעלת התפלה

אומרים חז"ל במסכת ברכות (כ"ו): אמר רבי יוסי ברבי חנינא: תפלות אבות תקנום. רבי יהושע בן לוי אמר: תפלות כנגד תמידים תקנום.

אברהם תקן תפלת שחרית, שנאמר: 'וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה'... ואין עמידה אלא תפלה, שנאמר: 'ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה'.

יצחק תקן תפלת מנחה, שנאמר: 'ויצא יצחק לשיח בשדה לפנות ערב' ואין שיחה אלא תפלה, שנאמר: 'תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו'.

יעקב תקן תפלת ערבית, שנאמר: 'ויעמד במקום וילן שם כי בא השמש' ואין פגיעה אלא תפלה, שנאמר: 'ואל תשא בעדם רנה ותפלה אל תפגע ב'.

חביבה תפלה, אף שהאדם בא לה' בתפלה כאשר צר לו - אין הקדוש ברוך הוא דוחהו, ולא כדרך העולם לומר לבני אדם (שופטים י"א, ז): 'ומדוע באתם אלי עתה כאשר צר לכם', אלא מוכן הקדוש ברוך הוא תמיד לקבל האדם. (ספר העשרים)

וכתב בספר "עץ חיים" לרבינו חיים ויטאל ז"ל, שבזמן הזה, עקר הברור הוא על ידי תפילה דוקא, אף שתלמוד תורה למעלה מהתפלה, עקר העבודה בעקבתא דמשיחא הוא התפילה. עד כאן לשונו.

וכתב "נפש החיים" (שער ב'): עקר מזון העולמות הוא התפלה. התפלה היא "עבודת הלב", והיא הגשר שמחבר בינינו לבין הקדוש ברוך הוא בכל רגע ורגע.

רבנו בחיי (בסימן תפלה) אומר: שהתפלה למעלה מן הנבואה. כלומר, מן המקום שממש תוצאות הנבואה לנביאים.

בין המצרים - מי ידע ראשון על השואה?

רבי שלום שבדרון זצ"ל היה מדבר על הגלות הקשה שאנו מתגלגלים ומסתגלים בה וכן אמר: במלחמת העולם האחרונה נהרגו ששה מיליון יהודים בכל מיני מיתות משונות, ה' ינקם דמם, נורא ואיום.

מה היה פה? דעו לכם, כי ה'חפץ חיים' אמר כבר אחרי המלחמה הראשונה כי עתידה לבוא שואה קשה לעם ישראל. שמעתי פן באזני מרבי אליהו לאפיאן שהיה נוכח במקום, וכן שמעתי מרבי איסר זלמן מלצר. לפני פרץ מלחמת העולם, שהה רבי אלחנן וסרמן באנגליה. הוא חזר לארצו ושם נספה ה' ינקם דמו. אנגליה הייתה על סף מלחמה, ידעו כבר כי עומדת לפרץ מלחמה עם הגרמנים ימח שמם, ובלונדון רצו כי רבי אלחנן ישאר אתם 'הלא עומדת לפרץ מלחמה'! אמרו לו.

הביט רבי אלחנן ושתק. באחת השבתות ספר להם רבי אלחנן, כי למחרת, ביום ראשון, הוא מפליג לשוב לפולין (לאחר ימים לא ארכים, הוא הלך בראש הנטבחים על קדוש ה').

בשבת נשא דרשה בבית הכנסת 'מחזיקי הדת', דרשה שהייתה מעין דרשת פרדה, ואמר: 'מה אתם חושבים, יהודי לונדון, כי אתם לא תעברו את הצרות של חבלי משיח? הכל אמורים לעבר את חבלי המשיח. כמה שנים לאחר המלחמה הראשונה, כאשר הייתי בבית 'חפץ חיים', הוא אמר לי כך: הולכת לבער בעולם שרפה גדולה כזו, עד כי המלחמה הראשונה הייתה כמשחק ילדים לגבי השרפה השנייה, ואחריה אפשר שתהיה מלחמה שלישית ואחרונה, ובה יסבלו כל העולם יסורי חבלי משיח. אם כן, גם אתם, יהודי לונדון, לא תוכלו להמלט מחבלי משיח, אלא שאנו אוילי נעבר אותם לפניכם.'

ובהזדמנות אחרת שאלוהו 'מה יהיה? השיב להם: 'למעני ולמען דוד עבדי' - ובהר ציון תהיה פליטה והיה קדש אמר ה'! וכן השיב ה'חפץ חיים' לרב מפוניבז'. לימים, כשיסד רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, הרב מפוניבז', את 'ישיבת פוניבז' בארץ ישראל כתב פסוק זה על גבן: 'שיבתו בבני ברק: ובהר ציון תהיה פליטה והיה קדש'. נו, מי ידע ראשון כי עתידה להתרחש שואה וכי לא ה'חפץ חיים' ושאר צדיקים?

אנו למעלה מהטבע - עם ישראל חי תמיד, בד-בבד עם הצרות, למעלה מדרך הטבע. חז"ל אומרים כי ששה דברים נבראו קדם בריאת העולם, שנים מהם הם - תורה ותשובה (פסחים נ"ד). משמעות הדבר היא שששה דברים אלו, שנבראו קדם בריאת העולם, הם למעלה מטבע העולם, אינם כפופים לבריאת העולם. לכן, אם התורה נבראה קדם העולם, אם כן, כשקבלנו את התורה, גמרנו עם השעבוד לטבע. עם ישראל עומד תמיד למעלה מן הטבע, ולפיכך מי שחושב כי לו היו היהודים עולים לארץ ישראל לפני מלחמת העולם השנייה לא היו נהרגים, הנו שוטה. ואסביר: פעם שמעתי פלוני מדבר על הנושא הזה כמו חצי אפיקורס (וכי יש משג של חצי אפיקורס, רבע אפיקורס? דומה הדבר למי שאומר על אשה פלונית כי היא חצי אלמנה או רבע אלמנה... אין קזה דבר חצי אפיקורס! שמעתי את הדגמא הזו מאחד מגדולי ישראל). הוא התלונן שאם היו שומעים לציונים ועולים לארץ ישראל - לא היו נטבחים. אמרתי לאותו 'חצי אפיקורס': כיצד אתה חושב שהיינו נצולים כאן בארץ ישראל, הלא אתה ואני, הכל יודעים, כי התרחשו בשערי ארץ ישראל נסים גדולים; הרי הגרמנים ימח שמם כבר עמדו בשערי הארץ, אז מה היית עושה אם היה חרון-אף, וכמו שהצליחו לשחט ששה מיליון יהודים באירופה היו הורגים את כל העולים לארץ ישראל מפל קצוי תבל? אני הייתי בארץ, התגוררתי בירושלים עם משפחתי ונוכחנו בנס ופלא שלא נכנסו לטבח בנן. הפחד, הבכיות והזעקות שהיו כאן עלו עד לב השמים!

מספרים כי היו יהודים במחנות ההשמדה שנודע להם כי הגרמנים כבר עומדים במצרים בהמתנה לפקדת כניסה לארץ ישראל - והם צמו ג' ימים (!) כדי שיהודי ארץ ישראל ינצלו. המענים, המעלפים והמומתים על קדוש ה', הם צמו בשבילנו! אז מה אתה מדבר הבלים? אמרתי לעמתו. הלה אמר מיד: 'זכון נכון, אז מה יהיה אתנו? השבתי לו: 'חכם', דע לך כי התורה היא למעלה מהטבע, ומעולם לא היו הדברים לפי חשבונותיו וחשבונותי, וכך גם יהיה בעתיד!! עם ישראל לא חי בדרך האמות, אנו ככבשה בן שבעים זאבים. עד היום שרדנו, וגם עתה איננו חיים אלא בנסיים, וזאת - כל עוד שאנו מחזיקים בתורה הקדושה!

אהבת הכסף - שואה לבני אדם - ספור

מה הכוונה 'שנאת חנם'? בגמרא (יומא ט') כתוב: 'מקדש ראשון מפני מה חרב? מפני ג' דברים שהיו בו: עבודה זרה וגלוי עריות ושפיכות דמים... אבל מקדש שני, שהיו עוסקים בתורה ובמצוות ובגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהייתה בו שנאת חנם. ללמדך ששקולה שנאת חנם כנגד ג' עבירות: עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים.'

בירושלמי (יומא) מובאים דברים אלו בהוספה קטנה על דור החרבן בבית שני: 'מכירין אנו בהם שהיו עוסקים בתורה וזהירים במעשרות' (לומדים מכאן כי זהירות במעשרות זו סגולה למנוע חרבן) 'אלא שהיו אוהבים את ממונם ושוונאים אלו לאלו' כסף! כסף! הרבי שלי דיק, לא כתוב שונאים 'זה לזה' (יחיד ליחיד) אלא 'אלו לאלו' - מפלגה אחת למפלגה שניה. מפלגת ראובן ואמרת 'הכסף שלי' ומפלגת שמעון מכריזה 'הכסף שלי', ושוונאים אלו לאלו - שנאת חנם.

פעם הגיע לישיבה בכפר חסידים, בחור פלוני, נכבד ומבוגר. הוא פסע והתקרב למקומו של המשגיח, רבי אליהו לאפיאן זצ"ל. 'מה אתם רוצים?' שאל המשגיח בחבה - 'אני לומד בישיבה כבר שבע שנים, רצוני... כשהוא מתקשה בדבריו 'רצוני לצאת לרחובות של עיר, לצאת לחיים, לעשות חיים' (ופרנסה בכבוד). אמר. והיה זה בחור בעל לב מבין ואזן שומעת. 'לעשות חיים?! מי אמר שתתניה? שאל אותו רבי אליהו בתמיהה - 'אוי ואבוי, הרבי מקלל אותי?! מה זאת אומרת 'מי אמר שאחיה' הקדוש ברוך הוא, נותן חיים לכלם ויתן גם לי'. השיב הבחור. 'נו, טוב, אז מה אתה רוצה לומר?' המשיך המשגיח ושאל. 'אני אתחתן' המשיך הבחור - 'מי אמר לך שתתחתן?! תמה המשגיח - 'מה קרה היום כי הרב בא ומקלל אותי? הקדוש ברוך הוא הרי מחתן את כלם, ויתתן גם אותי'. - 'טוב' השיב הרב, 'איי אני יכול לעזור? הגביה המשגיח את עיניו.

'...ואחרי שאתחתן מסתמא יהיו לי שנים או שלושה ילדים'. 'מי ערב שילדו לך ילדים?... תמה הרב - 'אוי ואבוי, עוד פעם הרב מקלל? הרב מכאיב לי מאוד! שח הבחור.

'נו, בסדר, אז מה בקשתך?' 'ואם כן', אמר הבחור, 'מהיכן אקח למשפחה עם שלושה ילדים, למשל, 500 לירות לפרנסתי? לכן רצוני עתה לשלח ידי במסחר ולבסס את עצמי לקראת נשואי בעתיד'. המשגיח חיך ואמר בלבביות בקולו העמוק: 'בחור יקר, ישמעו אנניך מה שפיד מדבר. בתחלה שאלתי אותך מי אמר שתתניה, והשבתי 'אם הקדוש ברוך הוא נותן לכלם - יתן גם לי', כך השבת אודות נשואין וחתנה, וכך אמרת לגבי ילדים, אם כך, הקדוש ברוך הוא מסגל לתת לך כל כך הרבה - חיים, נשואין, ילדים, ורק דבר אחד אינו יכול לתת לך - 500 לירות?!?!... מלים פשוטות כל כך ועצמיות כל כך.

'אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא מנהיג לכל הברואים' ונותן חיים לכל בשר - לכל בשר!!! לבריה הקטנה ביותר ולבריה הגדולה ביותר ואתה, הבחור, נמצא באמצע, לא ביצי כנים ולא קרני ראמים, וכי לך ה' לא יתן?...

[להגיד]

הם אינם יודעים שאי אפשר לקנות בכסף נחת יהודית מהילדים ובריאיות, וגם שלום בית הוא דבר שבלתי אפשרי לקנות... את האשר רק הקדוש ברוך הוא נותן במתנה.

הרב ובנו המתינו שיתאושש, והיהודי המשיך: "יש לי בת קטנה, אהובה עלי כנפשי. לפני זמן קצר נודע לנו כי היא חלתה במחלה נדירה, שבה חולים רק חמשה-עשר ילדים בכל העולם כלו. בכוונתנו לנסע לצרפת, לבית החולים המיוחד שמטפל במחלה זו, ואנו זקוקים לברכה מהרב שהטפול יצליח והקדוש ברוך הוא ישלח לה רפואה שלמה..."

הפרטים היו לה מקבילים, עד שרק נותר לברר מה שם המחלה... כשנקב היהודי בשם המחלה שהתגלתה אצל אחיניתו של הרב, התפעל הרב שהרבני מגלוי ההשגחה הפרטית, וספר לו כי לפני שעה קלה, ממש לפני שהתחיל השעור, קבל שיחת טלפון מארץ ישראל, מאדם שגם בתו חלתה במחלה זו, ואין לו כסף לשלם עבור הטפול היקר... "לזכותה של הבת שלך" - סיים - "קח על עצמך לשלם את כל הוצאות הטפול גם עבור הילדה ההיא מארץ ישראל!"

הוא הוסיף ואמר לו כי הצדקה המעלה ביותר היא לתת מבלי לדעת עבור מי נותנים, כך שהמקבל גם הוא אינו יודע ממי הוא מקבל. זהו חסד של אמת, שבו אי אפשר להודות לו על נתינתו, ולצדקה כזו יש פח מיוחד. בו במקום הודיע הגביר כי יעשה זאת, ותוך זמן קצר שלשל לידו סכום המכסה את כל הוצאות הטפול. פלא פלאים! עומדים להם שני יהודים בשני קצות העולם, לזה יש כסף וזה מחפש למי לתת את הכסף... זה זקוק לצדקה כדי לרפא את בתו, וזה נצרך לנתינה כדי שבתו תתרפא... ומיהו השליח לקשר ביניהם? יהודי צדיק, שכל מטרתו היא לקיים מצוה לשם שמים, בלי שום נגיעות, ומבלי לעבר על הגדר שקבע לעצמו אפילו פעם אחת... לזימים שניהם נרפאו, ב"ה.

חזק חזק ונתחזק

בברכה בתורה

"לאדם מערכי לב ומה מענה לשון" (משלי ט"ז, א)

לעילוי נשמת

מור"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק: מרן הראשון"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל מרת אמי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל: אפרים בן מדלן אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (חגית) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זיוו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעימה: רחל בת שמשון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כותון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת איה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה: רבקה בת רחל

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי
זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זוהרה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זוהרה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרון בן רחל: משה בן רחל
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עוד בן הר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה: אהרון בן מרים
רחל בת נואה: חות בת לינה: מורית בת רחל
לימור הודיה, שושנה בנות תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס: טריק בת למלס
ויקטוריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עופרה
מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה

"אלה מסעי..." - מסעי החיים - ספור

פרשת מסעי, היא האחרונה שבחמש במדבר, וחולמת את חמש הפקודים. בתחילת הפרשה מפרטים 42 מסעות בני ישראל במדבר, מיציאתם ממצרים ועד הגעתם לערבות מואב, סמוך לנהר הירדן. רב השמות המזכרים במקרא, הם על שם מארעות שארעו לבני ישראל במשך 40 שנות מסעיהם במדבר.

אחת הסבות שהתורה מפרטת לנו בפרטי פרטים את שמות המסעות היא כדי ללמד אותנו על הטבע הרוחני של המסעות וללמד אותנו על דרכו של כל אחד מאתנו במסעות התודעה של החיים. וממשיך רבנו בחיי: "נמנו המסעות בשמותם להורות שהכל תלוי כפי מחשבתם של ישראל בקדוש ברוך הוא". כשהיו בני ישראל דבוקים בבזרא, זכים במחשבתם ועושים רצונו, נוסעים במחשבתם ממחשבה רעה לטובה, היתה מדת הרחמים שעליהם, מרחמת ומגנה עליהם, והיו חונים "בהר שפר", או "במתקה". אלא שכאשר היו חוטאים ונוסעים ממחשבה טובה לרעה, היתה מדת הדין תלויה עליהם, והיו חונים "בחרדה", "בדפקה" או "במרה". כלומר הכל תלוי במחשבתו של היהודי.

הקדוש ברוך הוא מוליך אותנו ורוצה להוליך אותנו במסלול חיינו האישי רק לטובתנו שהרי אור אינסוף משפיע תמיד לכל הבריות במטרה אחת - להיטיב לנבראיו, להביאם אל התכלית השלימה.

רבי שלמה לוינשטיין שליט"א סיפר את הספור הבא: רבי ראובן שהרבני זצ"ל, בנו של המקבל רבי יהושע שהרבני זצ"ל וגיסו של הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל, היה יהודי מפרס שנסע רבות למדינות דרום אמריקה, מסר שעורים ושיחות מוסר, וחזק את הצבור בענייני עבודת ה' ובתורה. כלל היה נקוט בידו, שלעולם אינו מוכן לקבל כסף ותרומות שיעוריו ודרשותיו. הוא הרגיש שאם יקח כסף, הדבר יגרם לאנשים לבוא פחות. גם אלו שישלמו ויבואו, יתחילו לבקש שידבר על ענין מסים, וירגישו שהוא חייב להם, שהרי שלמו לו... כשהוא בא ומדבר ללא שכר, יכולים הדברים להאמר לשם שמים, וטבעם שנכנסים ללבם של השומעים ומתקבלים.

באחד הימים לחץ עליו גביר בכל הכוח והצליח 'לדחף' לידו המחאה בסך 25,000 אלף דולר. כשהגיע הרב שהרבני למטוס הוא נטל את הצ'ק וקרעו, כשהוא מתקשר לאותו יהודי ומעדיף אותו שאינו מתכוון לפדותו לעולם...

באחת מנסיעותיו לדרום אמריקה, בטרם נכנס למסר את אחד משעוריו, קיבל שיחת טלפון מאחיו בארץ ישראל. בשברון לב ספר לו אחיו, כי אצל בתו התגלתה כעת מחלה נדירה ביותר. היא פה נדירה, עד שרק חמשה-עשר ילדים בכל העולם כלו חולים בה! בצרפת קים בית חולים, יחיד מסוגו, שמטפל בבטיה הזו, אולם עבור הטפול הם דורשים סכום עתק.

"אני יודע שיש לך גדר שאינך אוסף כסף בחו"ל משומעי השעורים שלך", אמר האח, "אולם ההכרח לא יגנה. מדבר כאן במקרה של פקוח נפש, ופקוח נפש דוחה את כל התורה כלה, ודאי גם את הגדר הזה". הרב שהרבני הסכים עמו, אולם עדין לא מצא עצה כיצד לעשות זאת באופן הנכון ביותר. בינתיים נכנס למסר את השיחה שלו, ולאחר מכן קבל את השומעים הרבים שנגעמדו בתור ארוך, ובקשו להכנס אליו באופן פרטי לקבל עצה וברכה... כאשר נכנס אחד האנשים, רמז הגבאי לבנו של הרב שהרבני, שהתלווה אליו, כי הוא מיליונר, האדם העשיר ביותר בכל הסביבה כלה.

בנו של הרב שהרבני נדרך ומהר להכנס פנימה, במטרה לדאג שאביו אכן יבקש ממנו עזרה עבור האחינית החולה. וראה זה פלא - רק נסגרה הדלת אחרי, ואותו מיליונר פורץ בבכי, ואומר: "אנשים חושבים ששכסף הוא חזות הכל..."

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

כניסת שבת: 19:29
צאת שבת: 20:32
רבנו תם: 21:03

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.
com

לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים
יבואו בו

פרשת מטות - מסעי

בְּרִית כְּרוּתָה לַשְּׁפָתִים' – הרב שקד בוהדנה שליט"א ('עלון דברי קודש' גיליון 78)

תחילת פרשת מטות פותחת בענין הנדרים, וכך לשון הכתוב (ל,ג): "אִישׁ כִּי יִדָּר נָדָר לַה' אוֹ הַשְּׁבַע שְׁבַע לְאָסֹר אֶסֶר עַל נַפְשׁוֹ לֹא יִחַל דְּבָרוֹ כֹּכֵל הִיצָא מִפִּיו יַעֲשֶׂה". הדיבור הוא רוח ממללא, הנפש האלוקית מתבטאת על ידי הדיבור, לכן אדם צריך לשמור על דיבורו היטב היטב. כותבת הגמ' (מועד קטן יח): 'ברית כרותה לשפתים', לפעמים אדם מדבר בלי לחשוב, ויש לכך תוצאות הרסניות. "וַיֹּאמֶר רְאוּבֵן אֶל אָבִיו לֵאמֹר אֶת שְׁנֵי בְנֵי תָמִית אִם לֹא אָבִיָּאנוּ אֵלֶיךָ תָּנָה אֹתוֹ עַל יָדִי וְאֲנִי אֲשִׁיבֶנּוּ אֵלֶיךָ" (בראשית מב,לז).

כאשר יוסף הצדיק עדין לא התגלה לאחים, ונראה אליהם כמו שליט מצרים, וחשד בהם בריגול, אמר להם להביא את אחיהם הקטן- בנימין, בשביל לאמת את דבריהם שהם באו רק בשביל לשבור אוכל. כאשר עלו האחים ליעקב אביהם, סיפרו לו את כל השתלשלות הדברים, אמר להם יעקב- למה סיפרתם לו שיש לכם עוד אח, הרי שנים ילדה לי אשתי, אחד איננו, ועכשיו תקחו גם את בנימין. ראובן ניגש אל יעקב ולוקח ערבות על בנימין, ומבטיח שאם לא יחזיר את בנימין, אז שני בניו ימותו. יעקב לא משתכנע, הרי בני בנים הם כבנים, ומה יתן לו הבטחה זו.

לאחר מכן יהודה מגיע ומבטיח להיות ערב על בנימין, ואומר ליעקב: "אֲנֹכִי אֶעֱרְבֶנּוּ מִיָּדִי תִּבְקָשְׁנוּ אִם לֹא הִבִּיאֲתִיו אֵלֶיךָ וְהִצַּגְתִּיו לְפָנֶיךָ וְחָטָאתִי לָךְ כָּל הַיָּמִים". (בראשית מט,ג). מצינו שבגלל שראובן הוציא מילים אלו מהפה שלו (בראשית מב,לז): "אֶת שְׁנֵי בְנֵי תָמִית", ובגלל רום מעלתו של ראובן הם נקראים מילים בטלות, והראיה שיעקב אבינו לא הסכים. וכתוצאה ממילים אלו כותב בעל הטורים: 'תָּמִית'. ב' במסורה דין ואידך (איוב ה,ב): "וּפְתָה תָּמִית קִנְאָה". דורש אותו במדרש בעדת קרח דכתיב 'בהו קנאה ויקנאו למשה במחנה אלו דתן ואבירם בשביל שאמר את שני בני תמית נתקיים בשני בניו והם דתן ואבירם'. אומר הרב שדתן ואבירם שהיו מבני ראובן, מתו במדבר בגלל כביכול הפליטת פה של ראובן, שאמר: 'את שני בני תמית'. ולכאורה קשה- הרי הם מעצמם לא היו צדיקים גדולים, ומתו בגלל חטאם. אבל יש לומר שהמילים שאמר ראובן הוסיפו עוד על הדבר הזה, ולכן חל עליהם עונש המיתה. למדנו מכך שאדם צריך להיזהר מאוד בכל דיבור ודיבור שהוא מוציא מפיו.

ובהקשר לכך **מסופר בספר 'אור אלחנן'**, על בחור מסוים משיבת ברנוביץ', שהלך ברחובות העיר בליל שושן פורים, ובדרכו פגש קבוצת פוחזים ששבו זה עתה ממסיבה בלתי מוסרית. הבחור העיר להם שדרכם הנלוזה אינה תואמת את השקפת התורה, והמשיך בדרכו לשיבה. לאחר כמה דקות, נכנסו הפוחזים הללו אל אולם הישיבה, במטרה לאתר את הבחור שהעיר להם. הבחורים ששהו אז בישיבה נבהלו מאוד. והנה לפתע נראה בפתח האולם דמותו של ראש הישיבה- **רבי אלחנן וסרמן זצ"ל**. כשראה רבי אלחנן את הבחורים הריקים, ציוה עליהם בקול תקיף לעזוב את היכל הישיבה. אחד מהם, קל דעת ביותר, ניגש לרבי אלחנן ואמר 'בלי ידיים', רבי אלחנן השיב לו 'אתה בלי ידיים'. ולא עברו מספר ימים והעיר כולה נחרדה, הנער קיבל שיתוק בידי ונשאר באמת 'בלי ידיים'.

בפסוק זה נרמזה הוראה הנוגעת למנהיגי ישראל בכל הדורות, אשר תפקידם הוא לשפוך שיח לפני הקב"ה, להתפלל ולהתחנן על בני ישראל בעת צרתם, ואל יתלבשו בעטרת ענוה ושפלות רוח, לומר ברוב ענותנותם שאינם ראויים והגונים, ואיך יפתחו פיהם בתפלות ותחנונים, אלא יתלבשו בגאות ועוז דקדשה, ויגבה לבם בדרכי ה', כי הקב"ה מתאוה לשמוע.

הדברים מובאים בספר אביר יעקב מהר"ק רבי אברהם יעקב (השני), בהקדם דברי אביו הרה"ק רבי ישראל מסאדיגורא זי"ע (אור ישראל פ' יתרו) לבאר מה שמוצינו (עין מכילתא יתרו כ, ב) שהקב"ה נקרא מלא רחמים, ולכאורה צריך להבין מהו הלשון 'מלא רחמים'. וביאור בדרך משל, כלי שהוא מלא במים עד גדותיו, על ידי נגיעה מועטת נשפך מהפלי לחוץ, כן הקב"ה הוא מלא רחמים, שע"י קצת התעוררות ותחנונים מיד הוא משפיע חסדים.

והמתיק בזה הכתוב (איכה ג, לח) 'מפי עליון לא תצא הרעות והטוב', כי השי"ת דרכו להטיב תמיד, ואפילו לפעמים כשנגזרת גזרה ח"ו, ג"כ אינו בגדר רעות, כי 'הטוב' שאין הקב"ה מביא את הגזרה רק כדי שיתפללו הצדיקים לפני השי"ת, כי הקב"ה מתאוה לתפלתו של צדיקים (יבמות סד, א), ונצמחת מזה 'טובה'. ולזה אמרו חז"ל (מועד קטן טז, ב) 'הקב"ה גוזר וצדיק מבטל', שהקב"ה גוזר הגזרה כדי שהצדיק על ידי תפלתו יבטלה, כי מאתו לא תצא הרעות, אלא שמתאוה לתפלתו של צדיקים.

ובזה מסביר דברי הגמרא (בבא בתרא קטז, א) כל שיש לו חולה בתוך ביתו, ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. הינו שאם נגזרו דינים על האדם ח"ו, הוא רק כדי שהחכם יבקש עליו רחמים. שעל כן הביא עליו הקב"ה צרה זו, כי רוצה לשמוע בתפלת החכם.

ומכאן בא האביר יעקב להכריעה הנ"ל, דאפילו שהצדיק צריך להיות ענו מכל אדם ושפל, ולבו יהיה נשבר בקרבו, אבל אין הדבר כן כשבא לענין תפלה בעד חברו, ובפרט בתפלה בעד הכלל, שאז צריך לחזק את עצמו בתחנה ובקשה, ויחשוב שבודאי תועיל תפלתו ויוכל לפעול ישועות. וכי שיש לו ג"כ ענותנות ושפלות ומתרחש מלהתפלל ח"ו, ואומר מי אנכי שאוכל להתפלל בעד חברו, ידע אשר ח"ו הוא מאבד נפש בידים חלילה, ובפרט שהוא עובר על רצון הבורא, כי הקב"ה רוצה בתפלתם.

וזהו הרמז בפסוק, 'וידבר' הוא לשון הנהגה (תהלים מו, לו), ולשון קשה (מכות יא, א), משה אל ראשי המטות, 'ראשי' נותריקון יעשו רצון אביהם שבשמים, 'מטות' הוא לשון שפלות, דהינו משה רבינו הזהיר את צדיקי הדור אשר עושים את רצון הבורא באמונה, ושפלים מאד בעיניהם ולבם נשבר בקרבם. שאם ח"ו תהיה הנהגה קשה לבני ישראל.

על כלל ישראל, אפילו שהם שפלים בעיניהם, אבל בענין התפלה לא יחזיקו את עצמם לשפלים, אלא 'לאמר' שהוא אמירה רכה (מכילתא יתרו יט, ג), הינו שמחייבים להתפלל ולהתחנן לפני הבורא ב"ה שיסיר מעליהם את ההנהגה הקשה, 'זה הדבר' מיוט הוא, שאפילו שמחייב למעט את עצמו מן הכבוד ולהיות שפל, מכל מקום בענין התפלה מחייבים להתגבר על עצמם, כי הקב"ה גוזר רק בשביל שהצדיק יבטלו ע"י תפלתו, ובפרט 'אשר צוה ה'', הינו שעושה בזה את רצון הבורא, כי הקב"ה מתאוה לתפלתו של צדיקים. ('דרך אמונה')

וזהו שאמר הכתוב: "וידבר משה אל ראשי" ר"ל משה רבינו ע"ה, דיבר אל ראשי עדת עם קודש, "המטות לבני ישראל", שהיו תמיד מטים ומלמדים זכות על זרע ישראל, לדון לכף זכות, ואמר להם: "זה הדבר אשר צוה ה'". ומוסיף עוד בדרך רמז, דהנה מידת 'תפארת' נקראת 'מטה כלפי חסד' (ספר הפרדס להרמ"ק שער כג, פרק יג), וגם 'תפארת' היא בחינת ישראל (עי' זוהר ח"א קנ ע"ב), להורות כי זה דרך ישר לפני איש, להיות תמיד מטה כלפי חסד על ישראל, ולדון אותם לכף זכות. ('דרך אמונה')

גר מגרמניה, הגיע למשרד בית הדין בליווי תלמיד חכם. מרן רבי נסים הורה, כי הגר ילך להתראיין אצל הדיין רבי יעקב פוזן, שידע גרמנית והכיר את הסגנון ואת הנוסח. סיפר התלמיד חכם: רבי יעקב פוזן, ערך לו מבחן. לא קל. נכנסנו אליו בשעה עשר בבוקר. הוא ישב איתו והשניים שוחחו, בנעימות. כמה זמן? חמש שעות. אצטט כמה שאלות קשות בודדות ותשובות מעניינות.

מיד בתחילת השיחה שאל אותו: מדוע אתה רוצה להיות יהודי? "כיון שאני יודע שנבראתי ונולדתי כדי לעבוד את ד', וזה אפשרי כיהודי ועל ידי תרי"ג מצוות". נו, גם לגוי יש מצוות... שבע מצוות – הגיב הרב. (הגר השיב בטוב טעם ודעת. אינני זוכר את תשובתו, רק שהבנתי מיד כי רבי יעקב פוזן כבר החליט כי יש לו עסק עם אדם מבין ומעמיק, היודע היטב את המטרה אליה הוא חותר ברצינות).

רבי יעקב פוזן הוכיח לו מכמה מקומות במקורות היהודים, כי הקב"ה לא רוצה שיהיו בעולם רק יהודים, ואם היה רוצה יהודים בלבד היה בורא רק יהודים. וכיון שהוא מעוניין גם בגויים, באיזה גויים רצונו? בכלל כמותך... בהמשך השיח הגר אמר לרב בשובבנות ובחכמה: כבוד הרב, שכנעתם אותי... ולפי כל הדברים שאני שומע כעת, הייתי יורד מהגירות. אבל, כל מה שנאמר נכון, עד 'עולם הזה'... היינו לגבי 'עולם הזה' אך מה עם 'עולם הבא'? אבל גם לגויים יש עולם הבא... – אמר לו הרב. נו, באמת, על זה מדברים... וכי בכלל יש יחס בין עולם הבא של אומות העולם, לעולמם של היהודים? – אמר הגר.

"אתה יודע שלאומה הישראלית יש חשבון עם הגרמנים?" – אמר לו הרב בלחש ובעדינות. תגובה: אני יודע את זה, ועל כך אני יכול לומר, כי סבא שלי היה אינסטלטור, ובימי המלחמה לא היה לו לחם לאכול, אבל בימים שכן היה לו מעט מזון, הוא התחלק באוכל עם היהודים שהסתתרו בסביבה.

בסוף השיחה, רבי יעקב הכריע בהחלטיות כי יש לקבלו להתגייר. וביקש למסור זאת לר' נסים. סיפרתי לר' נסים חלק מהשיחה בין רבי יעקב לגר, והוא התרגש מאוד ואפילו הוריד דמעות. למחרת הגר בא לפני ראש בית הדין – רבי נסים. רבי נסים קיבלו בחביבות. רק שהציע לו לאמר: לא כדאי לך להתגייר כעת, כי אנחנו בשלהי חודש תמוז ואם תתגייר כעת, תצטרך לצום בתשעה באב. הייתי מציע לך לבוא בעוד שבועיים – אחרי תשעה באב.

אמר הגר לר' נסים: מצדי, בכל מקרה אצום בתשעה באב, כפי שאני מרגיל את עצמי יותר משנה לצום את כל הצומות, אבל אני חושב כעת שמטעם אחר, באמת, לא ראוי לי להתגייר עכשיו, כי הרי בשבילי להתגייר זה יותר שמחה מ'חתונה', ועכשיו הרי אנחנו בימי אבלות על החורבן. לשמע הדברים היקרים, דמעה חמה גדולה זלגה מעינו של ר' נסים. בעת הגירות לפני הטבילה.

ר' נסים שאל אותו כמה דברים, כנהוג, ואז אמר לו עוד: דע לך כי זה לא פשוט, כי כעת עדיין אין לך 'יצר הרע', אבל אחר כך בא ומגיע היצר הרע להפריע. ואם חוטאים הקב"ה מעניש. הגר השיב: מעניש? עונש? יש ניסיונות בעולם... ואני, כמו כולם, אתנסה בניסיונות, ואתקדם בחיים. אבל זה לא יהיה קל – אמר לו ר' נסים.

תגובת הגר: אני מבין, אבל אני גם יודע כי נאמר בפסוק "ה' עוז לעמו יתן" – כשאתגייר ואהיה מעם ה', אקבל עוז וגבורה. הרב הוריד דמעה נוספת. חמה. מאד. שנפלה והתערבה במימי המקווה. בשעת הטבילה אמר לו כנהוג: תאמר בפה, כי אתה טובל לשם קבלת עול מלכות שמים וקבלת מצוות. הוא טבל ובירך (כמבואר בשו"ע רס"ח ס"ב "יברך על הטבילה אחר שעלה מן המים"). אחרי הטבילה ר' נסים לקח סידור וכנהוג עשה לו את ה"מי שבירך", כמו לכל הגרים, בעבור שנדבה ליבו לקבל עליו עול מלכות שמים. ונתן לו את השם היהודי שלו. (מילה בסלע)

מה הן "הלכות בין הזמנים"?

בספר "מעשה איש" מביא ששאלו את 'החזון איש' על מה שהגמרא (מגילה לב) אומרת: "תנו רבנן, משה תיקן להם לישראל הלכות פסח בפסח, הלכות עצרת בעצרת, הלכות חג בחג, שנאמר 'וידבר משה את מועדי השם אל בני ישראל'". שאלו את החזון איש: "איזה הלכות משה רבנו תיקן לבין הזמנים?" החזון איש אמר שמשה רבנו תיקן הלכות כיבוד אב ואם. הלכות כיבוד אב ואם זה הלכות של בין הזמנים. פלאים. בבין הזמנים הרבה נפגשים עם ההורים, הרבה נמצאים בקרבתם, ומתחכך איתם. ביום יום בן אדם לא נמצא בקרבת ההורים, אבל בדרך כלל בחורי הישיבות נמצאים בקרבת ההורים בבין הזמנים. ויכולים לפעמים לחשוב שאבא זה עוד בן אדם. לא! לא ככה. צריך לדעת שכיבוד אב ואם זה מהמצוות החמורות שבחמורות. לא מצוות רגילות.

סיפור של הצלה בזכות מצוות כיבוד אב ואם

היתה משפחה שהם היו הולכים להורים שלהם כל שבת, עושים שם קידוש, אוכלים עם ההורים וחוזרים. גם כשאמא נפטרה, הבן המשיך את המנהג הזה, הולך לאבא כל ערב שבת, עושים קידוש, אוכלים אצל אבא וחוזרים הביתה. במלחמה הזאת האחרונה, האבא אמר לילדים: "אני מבקש ממך השבת אל תבוא. אתה רואה מלחמה, יש אזעקות, מפחיד, תישאר בבית. איפה תתפוס אותך האזעקה... ברחוב! לא רוצה להטריח ולסכן אותך, תישאר בבית".

בכל אופן, הבן אמר: "אני יש לי מצוות כיבוד אב ואם, אני הולך על זה. זה המצווה שיש לי פעם בשבוע לבקר את האבא". כשהוא הגיע הביתה, הוא אמר לאשתו: "אמרו שעוד חצי שעה תהיה איזו מתקפה מאיראן, אז בוא נזדרז, נלך לאבא". ללכת עד אבא לוקח 10 דקות. הגענו לאבא, שלום עליכם, קידוש. סיימנו באמצע האוכל – אזעקה! נכנסנו לממ"ד עם אבא, סגרנו את הדלת. עברו אולי כמה דקות והיה פתאום איזה "בום". הממ"ד של אבא רעד.

אחד הילדים אמר לאבא: "אבא, נראה לי שהטיל נפל על הבניין שלנו". אבא חייך ואמר: "אם נפל על הבניין שלנו לא היה בניין, כנראה זה נפל במקום אחר". חיכינו 10 דקות יצאנו, המשכנו לאכול, סיימנו לאכול, אנחנו חוזרים הביתה ברמת גן, אנחנו מגיעים לאזור, מריחים את הריח של השרוף, מלא אמבולנסים, רכבים של מכבי אש. הגענו לבניין שלנו, אני מסתכל, אני רואה שבור כולו! נכנסנו, טיפסתי לקומה למעלה, אני פותח את הדלת – הכל שבור, הרוס, מההדף שהיה.

מיד אחרינו נכנס מישהו ממכבי אש, אמר: "רצינו לפרוץ את הדלת כי לא ידענו אם יש בפנים אנשים, אבל אמרו שאתם צריכים להגיע". נכנסו שני אנשים, סרקו את כל הדירה. לא היה מקום שלא הרס. ארונות עפו, הכל עף, לא נשאר כלום. זכוכיות, חלונות נעקרו, הכל. חוץ מדבר אחד – הספרייה של הספרים לא זזה. אני שומע את שני אלו של מכבי אש, אחד אומר לשני: "אני רואה שהמקום הכי מוגן בבית זה ליד הספרייה, זה המקום הכי מוגן שיש". אמרו לנו שיכול שהבניין מיועד להריסה, ואין מה להישאר שם לישון, וחזרנו בחזרה לבית של אבא.

בתחילה כשהלכנו לסעודה לאבא אמרתי לעצמי: "תשמע, מלחמה עכשיו, מה אני הולך עכשיו לאבא? לא מתאים עכשיו ללכת לאבא, כמה טובה שאני עושה עם אבא כשאני בא לבקר אותו". פתאום מתברר לי שלא. בזה שידעת לכבד את אבא, הוא עשה לך את הטוב. כשהתורה מבטיחה לך "למען ייטב לך והארכת ימים" זהו כפשוטו. (דרשתי קרבתך' גיליון 102)

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים משיעור בפרשת השבוע שנמסר

בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

גליון מספר 985

פרשת מטות מסעי שנת תשפ"ו

מדוע, אם כן, נזכרו ישראל להקריב את הקרבן על ההור העברה רק אחרי שחלקו את השלל?

מספר על הברון רוטשילד שהלך פעם ברחוב, וראה את הדלפון של העירה הולך וחושב.

פנה אליו ושאל: "סלח לי, על מה אתה חושב כל כך הרבה?" ענה לו: "אני חושב לקנות את הבית שלך".

רוטשילד פרץ בצחוק ואמר: "הרי בקשי יש לך כסף לקנות לחם, והנך חולם לקנות את הבית המפאך שלי?"

אמר לו העני: "אם אין לי כסף לקנות את הבית שלך, גם לחשב אסור לי?"

אומר בעל החזיוני הר"ם: כלל ישראל סברו כי ההור עברה אינו דבר חמור כל כך. עתה, לאחר חלוקת השלל, בא אלעזר ולמדס כי לא רק בשר פגול אסור באכילה אלא אפילו כלי שהתבשל בו בשר טרף ויש שם בליעה - גם הפלי צריך הגעלה להכשירו.

כששמעו זאת אנשי המלחמה אמרו: אם בליעה מזיקה הגעלת פלים, כהתיבת אסור עצמה, אם כן גם ההור עברה חמור כגוף העברה ויש להביא עליו קרבן לכפרה.

"והייתם נקים מה' ומישראל" (לב, כב)

מובא בספר "אוצר פתגמים ושיחות":

פעם בא אצל רבי חנוך העניד מאלכסנדר חסיד אחד, והתאונן לפניו שחושדים אותו במעשים מגנים.

שאלו הרבי: "ומה אתה אומר?"

השיב החסיד: "אני אומר 'אשרי מי שחושדים אותו ואין בו'..."

ענה לו הרבי: "עד שאתה אומר 'אשרי' זה, מוטב תצא נדי חובתך ב'אשרי' יושבי ביתך... אם תתרחק ממקומות מגנים לא יחשדוך במעשים מגנים..."

"ונבח הלך וילכד את קנת ואת בנתיה ויקרא לה נבח בשמו" (לב, מב)

ויקרא לה נבח - 'לה' אינו מפיק ה"א. וראיתי ביסודו של רבי משה הדרשן לפי שלא נתקנס לה שם זה, לפיכך הוא רפה, שמשמעות מדרשו כמו 'לא' (רש"י)

קריאת העיר על שם נבח תמונה היא, שכן אם בין כך ובין כך לא התקנס שם זה, לשם מה מצא לנכון הכתוב לספר לנו על כך?

מבאר הרש"י הירש צ"ל, שבנהג שבועולס, מלכים ושלטים קוראים את שמות הערים הגדולות של מדינתם על שמם, כדי להאדיר את שמם ומהלכתם בעיני בני עמם וכדי ששםם ישאר חקוק בזכרונם ויהיה נשא בפייהם.

באה, אפוא, התורה ללמדנו, כי אין לזה שום ערך ותכלית. הנה לנו אדם שקרא עיר על שמו - אבל לא נותר מכו מאומה!... שכן, הדבר היחיד שמותר אחריו האדם - אלו מעשיו הטובים, מהם נהנו בני עמו בחייו, ומהם יוסיפו להנות גם לאחר מותו.

זהו שאמרנו חז"ל (רש"י בראשית ו, ט): "שעקר תולדותיהם של צדיקים - מעשים טובים", וכן אמרו (ירושלמי שקלים פ"ב ה"ה): "אין עושין נפשות [מצבות] לצדיקים, דבריהו הו זכרונן".

אחת הדגמאות הבולטות לכך היא רש"י עצמו, שהרי מקום קבורתו לא נודע, ואין שום נפש או מצבה לזכרו, אולם מאומה לא נגרע ממנו מכו. בזכרון האמה רש"י עודנו חי וקיים, ואת תורתו ופירושו הוגים ולומדים רבבות אלפי ישראל דבר יום ביומו.

"וידבר משה אל ראשי המטות... לא יחל דברו בכל היצא מפיו יעשה" (ל, ב-ג)

מדוע דוקא פרשה זו - פרשת נדרים ושבועות - נאמרה, בשונה מכל הפרשות, לראשי המטות?

רבי משה גורדון, בספרו "ויקהל משה", אומר בשם החת"ם סופר: ראשי המטות, העסקנים והמנהיגים, רגילים להבטיח הבטחות גדולות - ובפרט בתקופת בחירות... אך פעמים רבות אין הם מקיימים דבריהם. הם נודרים ונשבעים, אך חוזרים בהם ומתעלמים מהנדר ומחשבועה.

כך נוהגים, למרבה הצער, רבים מהם, ולכן באה האזהרה ביתר שאת כלפיהם: "לא יחל דברו בכל היצא מפיו יעשה".

"נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים אחר תאסף אל עמיד" (לא, ב)

מדוע לא כתיבה ו' החבור לפני החלק השני של הפסוק - "ואחר תאסף אל עמיד"?

באר רבי שלמה גנצפריד בספרו "אפריון": מטרת הנקמה במדינים הייתה למוד לעתיד, שיידעו כל הגוים כי מי שמתחיל ומתעמר בבני ישראל, בסופו של דבר סובל ובא על ענשו, וזאת כדי שלא יחזרו על מעשיהם.

אבל אם משה רבנו היה נכנס לארץ ישראל ולא היה מת, הרי שבית המקדש לא היה נחרב, ולגוים לא הייתה שליטה בארץ ישראל.

אמר אפוא הקב"ה למשה: "נקם נקמת בני ישראל מאת המדינים" כי "אחר תאסף אל עמיד" והואיל ואינך נכנס לארץ ישראל, הגוים ימשיכו לבוא ולהתעמר בעם ישראל, וכדי שידעו שדם ישראל אינו הפקר עליך לנקם במדינים.

כלומר, המלים "אחר תאסף אל עמיד" אינם המשך של תאור מצב אלא תאור סבה - כיון שכן, יש לנקם, על כן אין חבור בין שני חלקי הפסוק באמצעות ו' החבור.

"את אוי ואת רקם ואת צור ואת חור ואת רבע חמשת מלכי מדין" (לא, ח)

לעיל (כה, טו), בתחלת פרשת פינחס, נאמר: "ושם האשה המכה המדינית כזבי בת צור ראש אמות בית אב במדין", ופרש רש"י שם: "ראש אמות - אחד מחמשת מלכי מדין, ואת אוי ואת רקם ואת צור וגו', והוא היה חשוב מכלם, שנאמר: 'ראש אמות', ולפי שנהג בזיון בעצמו להפקיר בתו מנאו שלישי".

מספר על ר' איזיל חרף, שהתארח באיזה מקום וכבדו גביר ב'שלישי'. היה מוזר כיצד לא נתנו כבוד זה לר' איזיל חרף. נגש לבאי לברר הענין. ענה לו הגבאי: "אני מאד מצטער כבוד הרב, אבל היהודי הזה הוא תקיף, ובתו התקלקלה והתקרבחה לחוגי השלטון, והיא יכולה לעשות לנו צרות, ולכן חזבים לכבד את אביה ב'שלישי'".

ר' איזיל חרף נגש לאותו הגביר ואמר לו: "אכן, על פי דין מגיע לך 'שלישי', שהרי רש"י אומר: 'ולפי שנהג בזיון בעצמו להפקיר בתו מנאו שלישי'..."

"עבדיך נשאו את ראש אנשי המלחמה... ולא נפקד ממנו איש. ונקרב את קרבן ה'" (לא, מט-נ)

אמר להו משה לישראל: שמה חזרתם לקלוקלכם הראשון? אמרו לו: "לא נפקד ממנו איש". אמר להו: 'אם כן, כפרה למה?' - אמרו לו: 'אם מידי עברה נצאנו - מידי ההור לא נצאנו'. מיד - ונקרב את קרבן ה' (שבת סד ע"א)

במהלך שיעור אחד קם אחד התלמידים ושאל את רבו היכן מות רש"י? נענה הרב ואמר לו: במסכת מכות דף יט עמוד ב... ולמראה התמיהה שפשטה על פניו, הסביר את פגותו: במסכת הזו נקטע פרושו של רש"י באמצע, ושם כתב תלמידו: "רבינו גופו טהור ונצאה נשמתו בטוהרה, ולא פרש יותר", לדידנו – כאן מות רש"י!...

"ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם" (לג, ב)

מדוע נאמר בתחלה "מוצאיהם למסעיהם" ואחר כך, בסדר הפוך – "מסעיהם למוצאיהם"? ממשיך על כך המגיד מדינא משל: אדם אחד התאלמן, ונשא אשה שניה. לאותו אדם היה בן ממשוואי הראשונים. הבן והאשה החדשה לא הסתדרו יפה ביניהם, והבן סבל סבל רב. לאחר זמן מה מצא האב פלה לבנו, ואמר לו: "בעוד שלושה חדשים יהיה יום חתונתך. האזר בסבלנות, יש לך רק עוד שלושה חדשים לסבל..."

בעבור שלושה חדשים נצאו לדרך אל עירה של הפלה. נשבו שניהם בכפרה, ומדי פעם שאל הבן את העגלון: "מהו המרחק שכתב עברנו?" גם האב פנה אל העגלון בשאלות מפעם לפעם, אך הוא שאל: "כמה זמן נותר לנו לנסע, עד שנגיע?" כמה נבע ההבדל בין שאלת הבן לשאלת האב? מדוע שאל הבן על המרחק שעברו, והאב – על המרחק שנותר? הבן איננו יודע בדיוק, מה מצפה לו שם, בבית הפלה החדשה... הוא רק יודע, שהוא רוצה לברח מהאם. ממילא, העקר אצלו הוא המרחק שכתב עבר. האב, לעומת זאת, יודע את האמת – הוא יודע שהפלה טובה, ושמשפחתה משפחה טובה ומסבירת פנים, ושלפניו שלו סוף-סוף יהיה טוב. לכן שואל האב, כמה זמן עוד נותר, עד שנגיע הבן אל המנוחה ואל הנחלה.

ישראל נצאו ממצרים, והולכים הם אל ארץ אשר הקב"ה יודע, שטובה היא עד מאוד. לכן נאמר "מוצאיהם למסעיהם על פי ה'". מוצאיהם הנם עבור מסעיהם, עקר יציאת מצרים כדי להגיע לארץ ישראל. בני ישראל אינם יודעים מה מחכה להם בארץ ישראל, וממילא "מסעיהם למוצאיהם" – העקר היה, מבחינתם, לצאת ולהתרחק ממצרים ככל האפשר.

"ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה" (לג, כד)

ה"חווה" מלובלין אמר פעם לפני תלמידיו: "ידועים לי הסודות הטמונים במ"ב המסעות שבפרשת מסעי, פרט לסוד של ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה" שאינני יודע". נענה תלמידו, רבי צבי מדינא שוב וצ"ל ואמר: אני יודע, והוא על פי דברי הגמרא המפרסמים במסכת שבת (פט ע"ב): לעתיד לבוא הקב"ה אומר לאברהם אבינו: "בניך חטאו לי", ואברהם אבינו אומר: "ימחו על קדשת שמך".

הולך הקב"ה לעקב ואומר לו: "בניך חטאו לי", וגם יעקב עונה את אותה תשובה. אומר הקב"ה: "לא בסבי טעמא ולא בדרךשי עצה", אם בן אלוך אל יצחק.

ויצחק אבינו אומר: "רבונו של עולם, בני ולא בניך? הרי בשעה שאמרתי ישראל יעשה ונשמע" אמרת: "בני בכורי ישראל", ועכשו כשחטאו הם רק בני?!"

ועוד, אומר יצחק אבינו, כמה שנים אדם חי? שבועים שנה. עד גיל עשרים אינך מעניש ענשי שמים. נשארו רק חמשים שנה. מתוכם עשרים וחמש שנה לילה. אם בן נשארו רק עשרים וחמש שנה, ומתוכם צריך להוריד עוד חצי לאכילה, תפלה ובית הכסא. נשארו שתים עשרה וחצי שנים בלבד. אם אתה מוכן לסלח עליהם – טוב, ואם לא – חצי עלי וחצי עליך. ואם

גם זה לא – הפל עלי.

מיד יאמרו ישראל ליצחק (ישעיהו סג, טז): "כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו".

והנה אמרו חז"ל (פסחים פח ע"א) שאברהם אבינו קרא לבית המקדש "הר" שנקרא: "אשר יאמר היום בהר ה' יראה". עוד אמרו חז"ל, שיעקב אבינו היה אדם יפה מאוד, עד כדי כך שאמרו (בבא מציעא פד ע"א): "שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון" [נפיו של יעקב אבינו – מעין נפיו של אדם הראשון].

כל זה רמזו במקרא קדש שלפנינו: "ויסעו מהר" – בפמליא של מעלה נסעו והלכו מדבריו של אברהם אבינו שקראו "הר", וכן נסעו והלכו מדבריו של יעקב אבינו שנקרא "שפר", שפיר בלשון, "ויחנו בחרדה" – נתקבלו דבריו של יצחק אבינו שנקרא "חרדה", על שם "ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאוד" (בראשית כז, לג).

"כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדל ויחרי מות הכהן הגדל ישוב הרצח אל ארץ אחרת" (לח, כח)

רבי מאיר שמחה מדינא נצ"ל, בספרו "משך חכמה", באר פסוק זה על פי מה שמצינו בגמרא (מכות יא ע"ב), שאדם שגילה לעיר מקלט, "אפלו ישראל צריכים לו, ואפלו שר צבא ישראל כיוצא בן צריה – אינו יוצא משם לעולם".

ולכאורה – כך הקשה רבי מאיר שמחה בחבורו "אור שמח" – אם כל ישראל צריכים לו, שיתקנו המלך ובית הדין הגדול שאסור להרג אותו וכל ההורגו יהרג, כלומר, יתנו לו "בטוח חיים"?

ותרץ, שאכן לגבי איננו חוששים, אך קינס חשש אחר, שמא כשיצא יעשה אותו רוצח בשוגג תחבולות להמית את הכהן המשיח, כדי שלא לשוב אל עיר מקלטו, וזוהי אפוא סכנה גדולה לנפש הכהן הגדול!

זהו שאומרת התורה: "כי בעיר מקלטו ישב עד מות הכהן הגדל" ובשום אופן לא נתן להוציאו משם, גם אם צריכים לו. ולמה? כי "אחרי מות הכהן הגדל ישוב הרצח אל ארץ אחרת", ממילא נשקפת סכנה לחייו של הכהן המשיח.

"ולא יאמר לא יכפר לך אדם אשר שפך דם כי אם בדם שפכו" (לח, לג) בספר "זקנוט דוד" הביא בשם המפרשים, שבמלים "כי אם בדם" טמון רמז למספר בגמרא (גיטין נז ע"ב), אודות דמו של זכריה הנביא שהיה רותם בעזרה, וכדי להשקיטו הביא נבזר אדון סנהדרין קטנה אחת על פתח העזרה ואחת על פתח הר הבית ושיחטן. כל סנהדרין קטנה מונה עשרים ושלושה אנשים, ושתיהן ביחד עולות למנין ארבעים ושש, בגימטריה "בדם". אחר כך הביא נבזר אדון סנהדרין גדולה וגם אותם שיחט. סנהדרין גדולה מונה שבעים ואחד איש, שהם בגימטריה "כי אם".

ענינים מתוך הספר "מתוק האור" על ספר תהלים חלק ראשון

"נודי הרקם צפור" (יא, א)

רבנו החיד"א בספרו "חומת אנד" מבאר, שדוד המלך היה צאצא של רות המואביה. אמרו בזהר הקדוש, שירות' בהפוז אותיות הוא 'תור', לרמז שרות המואביה כשרה לבוא בקהל כמו תור שהוא עוף טהור.

אמנם אויבי דוד נתנו הסבר אחר לכך שהשם 'רות' רמז 'לתור'. הסבר שבה לרמז שהיא מיוחסת לבלק בן צפור. וכך אמרו לדוד המלך: "נודי הרקם צפור" – תגיד מלמלך עלינו, משום שאתה מיוחס לבלק בן צפור.

בכל עניני הגליון נא לפנות למיכאל 0504-147001

אופק חדרה

רבינו	ניסית	יצאת	תם
	שבת	שבת	
21:16	19:21	20:32	21:16
21:16	19:30	20:21	21:16

מתוך מטרה להקניט אותו - אף הוא היה בערב שבת, בשעה שהילל חפץ את ראשו לכבוד שבת. מספרת הגמרא (שבת לא ע"א): "הלך ועבר על פתח ביתו, אמר: מי כאן הילל? מי כאן הילל? נתעטף ויצא לקראתו. אמר לו: בני, מה אתה מבקש? אמר לו: שאלה יש לי לשאול. אמר לו: שאל בני, שאלו! ואז הוא החל בסדרה של שאלות קנטרניות, אך הילל הזקן השיב על כל השאלות בנחת, כאילו היו שאלות חשובות ויש לו את כל הזמן שבעולם להשיב עליהן...
אומרים חז"ל (ערוכין יג ע"ב): "מפני מה זכו בית הילל לקבוע הלכה כמותן - מפני שנחין ועלובין הו".
ועל כך אנו אומרים בליל הסדר: "זכר למקדש כהילל" - כך בונים את בית המקדש! בית המקדש יבנה בזכות דאגה ואכפתיות לזולת, מתוך ענוה וביטול עצמי מוחלט, אהבת חינוס במקום שנאת חינוס.

רבי אריה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר ברכפלד, היה גדול בתורה וביצירת שמים ונודע כענק המידות. אחד הבחורים בישיבה עשה מעשה חמור של שחיתות מידות. המשגיח בא להיוועץ ברבי אריה, אמר לו רבי אריה: "אומנם בדרך כלל אני נוהר מאוד שלא לסלק בחור מהישיבה, אבל מי שיש לו מידות מקולקלות ומושחתות שכאלה - אין לו מקום בישיבה".

הלך המשגיח והודיע לבחור על סילוקו מהישיבה. מה עשה הבחור? הלך לביתו של רבי אריה והתחנן על נפשו. אמר לו רבי אריה: "לך אמור למשגיח שאני אמרתי להחזיר אותך לישיבה".
מיהר הבחור אל המשגיח והעביר לו את המסר מראש הישיבה. הלך המשגיח אל רבי אריה ושאל בפליאה: "הרי לא פלתי על דעת עצמי, קיבלתי מכס את ההוראה והאישור להוציאו מהישיבה!"
אמר לו רבי אריה: "הבחור בכה והתחנן בפניי שאחזיר אותו. אומנם יש לי לב רחום, אך אני מודיע לך שלא תחנניו שינו את דעתי. אם החלטתי שאין מקומו בישיבה - אין טעם שאשנה את דעתי, שהרי הסיבה להחלטתי להוציאו מהישיבה לא נעלמה. ואם תשאל, מדוע בכל זאת החלטתי לבטל את ההחלטה הקודמת ולהחזירו לישיבה? אומר לך: הכל בגלל מילה אחת..."

הבה נעיין - אמר רבי אריה - בסיפור הידוע המובא בגמרא (גיטין נה ע"ב) על קמצא ובר קמצא: אדם עשה סעודה גדולה לאורחיו ושלח להזמין את אוהבו - קמצא, אך בטעות הוא הזמין את שונאו - בר קמצא. כשראה בעל הסעודה את שונאו בר קמצא יושב בסעודה, פנה אליו וצוה עליו לעיני כולם: "צא החוצה!" בר קמצא לא רצה להתבזות בפני האורחים והציע לו לממן את המנה שלו ובלבד שיניח לו להישאר בסעודה, כשבעל הסעודה לא הסכים, הוא הציע אף לממן חצי מהעלות של הסעודה, ואף את עלותה של כל הסעודה כולה. אך בעל הסעודה בשלו - "צא החוצה!"

בר קמצא לא היה מוכן לסלוח לבעל הסעודה, אך לא פחות מכך הוא נפגע מאותם תלמידי חכמים שישבו בסעודה והיו עדי ראייה למתרחש ושתקו. בעקבות זאת החליט ללכת ולהלשין על היהודים אצל הקיסר. בסופו של התהליך, התוצאה היתה נוראה מכל - חורבן בית המקדש.

אין צורך לומר שההתנהגות של בעל הסעודה היתה מושחתת וחמורה ביותר. אך בר קמצא עשה מעשה נורא מאין כמוהו, שכן המלשנות שלו גרמה לחורבן בית המקדש! מה יותר חמור מזה!
והנה, כמה דפים לאחר מכן (נז ע"א) מסכמת הגמרא ואומרת: "כמה גדולה כוחה של בושא, שהרי סייע הקדוש ברוך הוא את בר קמצא, והחריב את ביתו ושרף את היכלו".
מה גרם לחורבן הבית? הבושא שבייש בעל הסעודה את בר קמצא!

נחשוב לרגע, עד כמה נתבזה בר קמצא? הוא לא התבזה בפני מיליון איש. מן הסתם היו שם מאה-מאתיים מוזמנים שהיו עדי ראייה למעשה. האם בגלל מאה-מאתיים אנשים שבר קמצא התבזה בפניהם, היה כדאי לו לגרום לדבר הנורא של שריפת בית אלווקינו, עם כל הנלווה לכך - חורבן ירושלים וגלות עם ישראל?
התשובה היא: כן! עובדה שהוא עשה זאת. לשם כך הוא טרח ונסע במשך כמה שבועות עד שהגיע לארמון הקיסר. כל זה היה נכון בעיניו - בגלל הבושא שהיתה לו בפני מאה-מאתיים אנשים! "אנו למדים מכאן" - אמר רבי אריה למשגיח - "כמה גדול כוחה של בושא. בגלל בושא יהודי היה מוכן לגרום לחורבן בית המקדש, והקב"ה הסכים לו!"

"נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים" (לא, ב)

בפרשת פנחס נאמר (כה, יז-יח): "צרור את המדיינים והכיתם אותם. כי צוררים הם לכם בנכליהם אשר נכלו לכם על דבר פעור". התורה מגלה לנו את הסיבה מדוע "צוררים הם לכם" - "על דבר פעור" ומפרש רש"י: "שהפקירו בנותיהם לזנות, כדי להטעותכם אחר פעור".
אם כן קשה, מדוע ציוותה התורה לצרור את המדיינים ולא את המואבים, הרי החטא של בעל פעור נגרם על ידי מואב?
אומר רש"י: "שהמואבים נכנסו לדבר מחמת יראה, שהרגישו מאומים מישראל והיו יראים מהם, אבל מדיינים נתעברו על ריב לא להם".

מואב לא פעל כנגד עם ישראל סתם, היתה להם סיבה לכך. גם אם הסיבה אינה מוצדקת, וגם אם בוודאי היא אינה מצדיקה את המעשים הקשים שלהם כנגד עם ישראל, אבל עצם העובדה שמבחינתם הם פעלו מתוך "הגנה עצמית" - מרככת את חומרת המעשה שלהם ויש מקום להתחשב ולהקל בעונש.

לעומת זאת, מדיין פעל כנגד עם ישראל סתם כך, בלי שום סיבה. המדיינים לא הרגישו מאומים בגלל עם ישראל, לעם ישראל לא היה שום קשר עימם, ומה פתאום הם באים ופוגעים בישראל? מה אתם שולחים את בנות המלכים שלכם להחטיא את עם ישראל? למה לצער אחרים בלי סיבה?

אומרת התורה: "צרור את המדיינים והכיתם אותם כי צוררים הם לכם". מדיין הם "צוררים לכם" - הם שונאים את עם ישראל בלי סיבה, שנאת חינוס. על שנאת חינוס אין מה לסנגר, וצריך להענישם בכל חומרת הדין!

בליל הסדר כורכים מצה ומרור ואומרים: "זכר למקדש כהילל". מהו "זכר למקדש"? וכי אנו יודעים מה יבנה לנו את בית המקדש?

אומרת לנו התורה (דברים טו ז-ח): "כי יהיה בך אביון... כי פתוח תפתח את ידך לו... די מחסורו אשר יחסר לו".

מה הכוונה שצריך לתת לעני "די מחסורו"?
אומרים חז"ל (כתובות סז ע"ב): "אשר יחסר לו" - אפילו סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו".

התורה מתחשבת באדם ודואגת לכבודו, לכן, לא די לתת לעני פרוסת לחם להשביע את רעבונו, אלא צריך לספק לו את מה שנחסר לו ולאפשר לו את רמת החיים שהורגל בה לפני שנעשה עני. עשיר גדול שהורגל לחיי פאר ונסע ברכב יוקרתי עם נהג צמוד - אם ירד מנכסיו לא די לתת לו כמה שקלים לנסיעה באוטובוס, אלא צריך לדאוג לו לרכב יוקרתי ולנהג צמוד...

מספרת שם הגמרא: "אמרו עליו על הילל הזקן, שלקח לעני בן טובים אחד סוס לרכוב עליו ועבד לרוץ לפניו. פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו, ורץ לפניו שלושה מילין".

שואל ה"בן יהודי": הילל הזקן היה נשיא ישראל, וכי לא היו לו משרתים שיעשו זאת במקומו? מדוע אחד התלמידים שלו לא נידב את עצמו לעשות זאת? על כורחך מדובר בזמן מיוחד, כגון בערב שבת, בשעה שכולם עסוקים בהכנותיהם לשבת. הילל הזקן, בענוותנותו, לא רצה להטריח ולכן לא קרא להם, אלא עשה זאת בעצמו.

ומה עם כבוד התורה? וכי יאה לגדול הדור לרוץ ברחוב כעבד ומשרת לפני סוסו של איזה יהודי עני? הרי זה איננו לפי כבודו!

אלא אומר ה"בן יהודי", שהילל אכן חשש לעני כבוד התורה ומצא לכך פתרון: הוא כיסה את פניו והסתיר את עצמו כדי שלא יזהו אותו, וכך רץ לפני העני למרחק של שלושה מילין. כל זאת כדי לקיים את מצות התורה "פתוח תפתח את ידך לו... די מחסורו אשר יחסר לו".
נתאר לעצמנו: ערב שבת, כולם עסוקים בהכנות לשבת, והנה דופק בביתו של נשיא ישראל יהודי עני ומבקש ממנו צדקה. אצל הילל הזקן אין שעות קבלה. תמיד הדלת פתוחה - לשאלות, לברכות לצדקות... הילל לא הסתפק בנתינת כמה פרוטות. הוא הכיר את הרקע של העני וידע שהוא "בן טובים" שהורגל לחיי עושר. הילל התפנה מכל עיסוקיו, לבש בגדים משונים כדי שלא יזהו אותו, יצא לרחוב, הושיב את העני על סוס ורץ לפניו ברחובות העיר... בלי כל זה הוא לא היה יוצא ידי חובת "די מחסורו אשר יחסר לו".

זו לא הפעם היחידה שהטרידו את הילל הזקן בערב שבת והפריעו לו בהכנות לשבת. המעשה הידוע על אותו אדם שבא אל הילל

הרבנית הסכימה לדבריו, אך שאלה בארשת של דאגה: "ומה יהיה עלינו? מה אכין לשבת?" אמר לה: "זהו ניסיון בתוך ניסיון. הקב"ה מנסה אותנו. אם נבטח בה ולא נדאג - הוא ידאג לנו..."

כעבור זמן קצר הגיע הדוור והביא עימו מכתב מיהודי במרוקו. הוא ביקש ברכה מהבבא חאקי וצרף סכום גדול לפדיון נפש. הכסף הזה הספיק להם לשבתות רבות.

סיפר רבי ראובן אלבז שליט"א: היה לי ידיד תלמיד חכם שעמד להוציא ספר שעמל עליו שנים רבות. כידוע, הוצאות הספר הן גדולות וקשה לתלמיד חכם שחי בדוחק להוציא במימון עצמי. אחרי מאמץ רב הוא מצא נדיב שהבטיח לו מימון של כל הוצאות הספר. שמחתו של מחבר הספר היתה גדולה והוא קידם את הדפסתו של הספר.

כעבור זמן התקשר התורם למחבר והודיע לו בצער כי בשל הסתבכות עסקית הוא נאלץ לבטל את הבטחתו. למחבר נגרמה עוגמת נפש רבה. הוא כבר התחייב סכומים גדולים, וכיצד ישלם אותם? מה עושה יהודי שנקלע למצוקה? כמובן, פונה לקב"ה. זו הכתובת היחידה! הוא נסע לכותל, התיישב בפינה צדדית והחל באמירת כל ספר התהילים.

אחרי שעה ארוכה הוא עזב את המקום ופנה לדרכו. לצידו הלך יהודי זקן בצעדים איטיים, ולפתע הזקן מעד ונפל. האיש, כמובן, ניגש מיד אל הזקן וסייע לו לקום. כשראה שהזקן מתקשה בהליכה, הציע לו שיזמין עבורו מונית ויצטרף אליו לנסיעה למקום מגוריו של הזקן, כדי לעזור לו לרדת מהמונית ולעלות לביתו.

הזקן הודה לו בהתרגשות, אך אמר כי אינו רוצה להטריח אותו. אולם האיש עמד על כך שהוא יסע איתו עד מקום מגוריו כדי לסייע לו. הוא הזמין מונית. שאל הנהג: "להיכן?". "לשכונת רחביה" - אמר הזקן, וציין את תוכנית מגוריו.

המונית הגיעה לביתו. האיש סייע לזקן לרדת מן המונית והוביל אותו לביתו. הזקן הודה לו במילים חמות ופתח איתו בשיחה. מן הון להון שאל אותו הזקן: "האם אתה זקוק לעזרה כספית? אל תתבייש לבקש. אעזור לך בשמחה".

הסוף ידוע... הזקן נטל על עצמו בשמחה את כל הוצאות הספר. כולם יצאו מרוצים: המחבר זכה סוף סוף לראות את פרי עמלו יוצא לאור, והתורם מצא במה מכובדת להנציח בו את קרובי משפחתו. אותו תלמיד חכם השקיע את כל מרצו בחיבור הספר, השקיע בו את כל מרצו וזמנו, אך כשהגיע לשלב המעשי - דרכו נחסמה. הקב"ה העמיד אותו בניסיון, לראות אם הוא מתמודד במצב הזה. ואכן, הוא עמד בניסיון ופעל כפי שאדם מאמין צריך לפעול: "מאין יבוא עזרי? - עזרי מעם ה'". על הדרך הוא הקדיש מזמנו לסייע ליהודי זקן, ועשה זאת לשם שמים, בלי שום אינטרס. אמר הקב"ה: אתה פנית אלי לעזרה וגם נתת את עצמך לזולת - ואני אתן לך את מבוקשך! (שש באמרתך)

הפלות

הלכות ומנהגים מראש חודש אב

- מיום ראש חודש אב עד יום התענית ממעטים במשא ומתן של שמחה, כגון קניית צרכי חופה, ורהיטים חדשים לבית החתן והכלה, וכן ממעטים מקניית תכשיטי כסף וזהב, וכיוצא בזה.

ובשאר משא ומתן שאינו של שמחה, דהיינו שאינו לצורך חתן וכלה, נהגו להקל. ולכן מותר לקנות רהיטים חדשים לצורך ביתו (שאינו בית חתן וכלה), וכן מותר מן הדין לקנות מכונת חדשה בימים אלו. וכן כל כיוצא בזה. ומכל מקום טוב להחמיר ולהימנע מלהביא רהיטים חדשים לביתו, או להביא מכונת חדשה בימים אלו, משום שמחה היא לו.

- וכן ממעטים בבניין של שמחה בראש חודש אב, כגון הבונה בית חתנות לבנו. והוא הדין שאין לבנות כל בניין שאינו לצורך מגורים, אלא לנוי והרווחה בעלמא, החל מראש חודש אב עד התענית. אבל אם בונה לצורך מגורים, כגון שגר עם בני ביתו בבית קטן בצפיפות רבה, ובונה בית גדול יותר, מותר לבנות בימים אלו.

- אסור לתפור ולגזור בגדים חדשים מראש חודש אב עד תשעה באב. וכן אסור לסרוג בגדים חדשים ולקנות בגדים חדשים או נעליים חדשות בימים אלו. אבל מותר לתקן בגד או נעל שנקרעו בימים אלו.

- נוהגים שלא לברך "שהחיינו" על בגד חדש בימי בין המצרים. ונוהגים שלא ללבוש בגד חדש בימי בין המצרים. וכן נוהגים שלא ללבוש נעליים חדשות החל מיום ראש חודש אב. ומכל מקום מותר לקנות נעליים חדשות של בד, או של גומי, לצורך תשעה באב. וטוב שילבו נעליים אלו זמן מועט קודם תשעה באב, כדי שלא יחדשם בתשעה באב.

ויש אומרים שמיום ראש חודש אב אסור ללבוש בגדים חדשים או נעליים חדשות מן הדין, אף בלא הטעם של ברכת "שהחיינו". ויש אומרים שאין לאסוף בזה מן הדין אלא בשבוע שחל בו תשעה באב.

- מנהג הספרדים שלא לאכול בשר בין בשר עוף ובין בהמה מראש חודש אב עד עשירי באב (כולל העשירי) ובראש חודש מותר.

(לוקט מתורת המועדים)

שבת שלום ומבורך

לעילוי משמת: יואב בן מוחא בן סימ, שושנה שירה חג'בי בת אברהם, מיכאל חג'בי בן סעדיה, לזכות אריה חג'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוחמי בת סעיד, מיטל ודיקלה בנות אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, סעדיה בן שלמה, חנינה סספורטס בן קלרה, אופיר בן יצחק, יאיר נגר בן זכריה. הראל בן חגית, דוד בן פריחה, חיים כלאפו בן אסתר, אליעזר בן זוהר, ציון בן רחל, אריאל בן זילפה, בנייה בן יהודית, איל בן צדוק, כרמלה בת גורג'יה, כוכבה בת אורה, אהרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואהרון, רוזט רייזל בת יהודית, זכריה בן חסן יעקב.

לרפואה: נוי בת הילה, חנה בת סין-שרה שפירנצה, רונית בת זהבה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מוזל, אסתר בת מרים, לילית בת אסתר, מאיר רפאל בן מסעודה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

"הבחור בא אלי והתחנן על נפשו בדמעות" - סיים רבי אריה - "אך, כאמור, דעתי נשארה בעינה. אמרתי לעצמי: אל תתרגש מדמעות, תעשה מה שנוכח לעשות. אך כשהוא אמר לי שלא יוכל להראות את הפרצוף שלו בפני חבריו מרוב בושה - כנגד זה לא היה לי מה להשיב לעצמי ובטלתי את החלטתי הקודמת".

אם בגלל בושה נחרב בית המקדש - בית המקדש יבנה על ידי השתתפות בצער הזולת ועל ידי דאגה לכבודו ואהבת חיים.

כשיוסף ובנימין נפגשו לאחר שנים רבות של נתק, נאמר (בראשית מ"ה, יד): "ויפול על צווארי בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צוואריו". אומר רש"י: "ויפול על צווארי בנימין אחיו ויבך" - על שני מקדשות שעתידן להיות בחלקו של בנימין וסופן לחרב. "ובנימין בכה על צוואריו" - על משכן שילה שעתיד להיות בחלקו של יוסף וסופו לחרב".

לכל אחד היתה את הצרה הפרטית שלו, אבל הבכי של כל אחד מהם היה על הצרה של השני! כשהצער של השני נוגע לליבך ואכפת לך ממנו יותר מאשר אכפת לך מעצמך - כך בונים את בית המקדש!

חתן ניגש לראש הישיבה רבי אריה הפינקל זצ"ל ושאל אותו: "על מה אני צריך להתפלל בחופה שלי?"

השיב לו ראש הישיבה: "דבר ראשון תתפלל על החברים שלך, שגם הם יזכו להיכנס תחת החופה במהרה. אתה מאושר? תתפלל שגם הם יהיו מאושרים!"

פעם ניגש אותו ראש הישיבה אל אחד הבחורים המבוגרים בישיבה והתעניין בעסקי השידוכים שלו. אמר לו הבחור: "אני כבר בחור מבוגר, אבל אינני בשידוכים, כי אחי הגדול תקוע. הרב יברך אותו שיתחתן, ואז הוא יפנה לי את הדרך".

שאל ראש הישיבה: "ומדוע שלא תתחיל בשידוכים במקביל?"

השיב הבחור: "אני לא מסוגל לעשות זאת, כי אני יודע שזה יקאב להורי מאוד".

אמר ראש הישיבה: "אשריך! אתה מקיים שתי מצוות: אתה דואג לאחייך וגם מכבד את הורייך ומונע מהם צער". והוסיף: בזכות זו שאתה מוכן להצטער כדי למנוע צער מאחרים - הקב"ה ישמח אותך. אני מברך אותך שאחייך יתארו במהרה, ואתה תתארס אחרי מיד".

וכך היה. תוך תקופה קצרה התארסו שני האחים בזה אחר זה. רבני משפחת אבוחצירא המעטירה, בהיותם במרוקו הם חיו ברווחה, כיאה למעמדם הרם. היו להם בתים מרווחים ומשרתים שבישלו להם מעדני מלכים. כשעלו לארץ ישראל הם התגוררו בערי פיתוח מרוחקות שנועדו לעולים החדשים מצפון אפריקה. הישגיה היה גדול, התנאים החדשים היו קשים מנשוא והם סבלו מעוני ומחסור.

אחיו של הבבא סאלי היה רבי יצחק אבוחצירא, בבא חאקי. הוא התיישב בעיר רמלה והתמנה לרב הראשי. בשנים ההן היתה "תקופת הצנע", ובבתים רבים ששר העוני. הרבנית שלו, שבמרוקו היתה רגילה לחיי רווחה, התקשתה להתמודד עם המצב החדש.

אמר לה בבא חאקי: "ארץ ישראל נקנית ביסורים. עד היום הקב"ה היסה אותנו בניסיון העושר, ומעתה הוא מנסה אותנו בניסיון העוני".

אמרה הרבנית: "אני מוכנה לחיות בצמצום בכל ימות השבוע, אבל מה יהיה בשבת? איך אכין את השבת?"

אמר לה: "אל דאגה! הבוטח בה" - חסד יסובבנהו".

הגיע יום רביעי' והמקרה ריק. אמרה: "מה יהיה?" אמר לה: "ישועת ה' כהרף עין".

ביום חמישי בבוקר היא יצאה מביתה, והנה היא מוצאת ברחוב שטר של עשר לירות - סכום גדול בימים ההם, שהספיק לכל צורכי השבת ברווח.

היא הרימה את השטר ורצה לביתה בשמחה וקראה בהתרגשות: "חסד ה'! מצאתי עשר לירות, נוכל לקנות את כל המצרכים לשבת".

היא היתה בטוחה שבעלה יצטרף אליה לשמחה ולהודאה, ואז ציפתה לה אכזבה: "אני מצטער", אמר הבבא חאקי, "לא נוכל להשתמש בכסף הזה".

שאלה: "למה?"

אמר לה: "הכסף הזה אינו נועד לשימוש".

תממה הרבנית: "מדוע? הרי לכסף אין סימן והבעלים התייאשו ממנו, אם כן, הדין הוא שהוא שלנו".

אמר הבבא חאקי בשלו: "גם אם על פי דין הוא שלנו, לא נוכל להשתמש בו".

והיא המשיכה לתמונה: "אם הקב"ה שלח לנו אותו, הרי זה אות מן השמים שהוא מיועד לנו כדי שנוכל לענג את השבת, ומדוע לא נשתמש בו?"

"אסביר לך", אמר הבבא חאקי, "הרי השטר היקר הזה נאבד למישהו, וכשיתברר לו שהוא איבד אותו, בוודאי תגרו לו עוגמת נפש עצומה. אמרי לי, איך ימלאנו ליבנו להתענג ולשמוח במאכלי השבת מהכסף הזה, בשעה שבעליו שרוי בצער על אובדנו?"

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע
לע"נ יואל בן ברוך
גליון 55 פרשת מטות מסעי תשפ"ו

שורש העצה

ומכאן יסוד גדול לחיים. כאשר אדם מתייעץ עם חבר, עם איש מקצוע או עם מנהיג, אין די לבחון אם העצה מועילה. השאלה הראשונה היא: **מאיזה מקום היא באה?** מהו שורש המחשבה שממנו היא צומחת? ייתכן שאדם חריף מאוד, עצותיו מצליחות והוא יודע להשיג את המטרה, אך אם הוא איננו בוחל באמצעים, אם הוא מוכן לבחור בדרכי שחיתות, תחבולה או השחתת המידות כדי להגיע ליעדו, הרי שעצותיו מגלות את עולמו הפנימי. לא רק את שכלו, אלא את נשמתו. ומאידך, אדם שיראת שמים קודמת לחכמתו, גם כאשר הוא מחפש פתרון לבעיה מורכבת, יוסיף לחפש ולהפוך בדעתו עד שימצא דרך נקייה וישרה. ייתכן שלא תמיד ימצא את העצה המבריקה ביותר, אך לעולם לא יציע פתרון הבנוי על קלקול המידות או על פגיעה בקדושה. ומכאן אפשר להבין גם את דברי חז"ל: **"עשה לך רב"**. אין הכוונה רק לבחור אדם חריף ובקי. רב איננו נבחן רק בידיעותיו, אלא בשורש דעתו. אם דרך ההנהגה שלו, ההכרעות שלו והעצות שהוא נותן נובעות תמיד מיראת שמים ומטהרת המידות, **עשה לך רב** ודבק בו. אבל אם חריפותו מרוהב, ובכל זאת הוא איננו בוחל באמצעים להשגת מטרתו, אין זו דרכה של תורה. נמצא שאין האדם ניכר רק במעשיו, אלא בעיקר בעצותיו. שכן העצה מגלה את נקודת המוצא של האדם. היא מלמדת כיצד הוא מתבונן על העולם, מהם ערכיו, ומה באמת מניע אותו. ולכן לא די לשאול אם העצה טובה, אלא גם **מי הוא בעל העצה**. כי בסופו של דבר, עצתו של אדם איננה רק פתרון לבעיה, אלא גילוי של נשמתו.

סיפור לפרשת השבוע

לבאר לא זורקים

לא לשכוח.

סבא שלי ברח מאירופה. אחרי המלחמה הוא הגיע לארץ בלי משפחה, בלי שפה, ועם מספר על היד. משפחת מדייני הכניסה אותו לחדר בבית סבא שלי. הבית. נתנו לו מזון, מרק, עבודה במחסן. חודשיים. אולי שלושה. סבא לא הרבה לדבר על זה. הוא היה מהאנשים שאומרים "ברוך השם" על דברים שאחרים היו צריכים בשבילם טיפול של עשרים שנה. פעם אחת, כשהייתי בן עשר, שאלתי אותו למה הוא שומר כפתור ממעיל קרוע. הוא הסתכל עלי כאילו שאלתי למה נושמים.

מנדי נכנס פנימה. "תראה", הוא אמר, "אני מבין, באמת. היה חסד, סבא, סיפורים. אבל אנחנו לא מנהלים מוזיאון. יש פה כסף ציבורי."

"אני יודע."

"אז מה הבעיה?"

רציתי להגיד: הבעיה היא שהיד שלי מסרבת לנוע, אבל יצא משהו אחר.

"הכרת הטוב."

מנדי הסתכל עלי חצי שנייה ואז פרץ בצחוק קצר, לא שמח. "וואו. זה חדש. עכשיו כל עבריין יביא קוגל לאבא שלך בבר מצווה, ואתה תיתן לו חסיונות?"

"אל תעשה מזה קריקטורה."

"אז אל תיתן לי עבורה חומר."

קמתי. הכיסא חרק כאילו נמאס לו ממני אישית.

בחדר הסמוך עדיין דלק אור. הרב הלפרין, היועץ ההלכתי של המועצה, ישב שם עם ספר פתוח וסנדוויץ' עטוף בנייר כסף. נכנסתי אליו.

"כבוד הרב, יש לי שאלה."

"בשעה כזאת?" הוא אמר. "אז כנראה או פיקוח נפש או כסף. בדרך כלל כסף עושה יותר רעש..."

סיפרתי לו. לא הכול. אי אפשר לספר הכול כשאתה בעצמך לא יודע מה הכול. הוא הקשיב, לא מצמצם כמעט. כשסיימתי, סגר את הספר.

"משה רבינו", אמר.

הרב הלפרין שפסף את גשר האף. "הקדוש ברוך הוא אמר לו לנקום במדיין. והוא שלא אחרים. למה? כי במדיין קיבלו אותו כשהיה פליט. שם נתנו לו בית. המדרש אומר, באר ששתיית ממנה מים אל תזרוק בה אבן."

"אבל הייתה מצווה?!"

"נכון."

"אז?"

בפרשת מטות מסופר על מלחמת מדין. לאחר הניצחון הביאו אנשי הצבא את נשי מדין בשבי, ומשה רבנו קצף עליהם ואמר: **"החיייתם כל נקבה? הן הנה הן לבני ישראל בדבר בלעם למסר מעל בה"**. "אותן נשים הן שהפילו את ישראל בחטא בעל פעור, על פי עצתו של בלעם."

הרמב"ם, בפירושו המשניות למסכת אבות (פרק ה', משנה ו"ט), עומד על נקודה עמוקה בפרשתנו. המשנה אומרת: **"תלמידיו של בלעם הרשע יורשים גיהנם ויורדים לבאר שחת"**. ולכאורה, מדוע מדגישה המשנה דווקא את תלמידיו של בלעם?

מבאר הרמב"ם שבלעם שכר את בלעם כדי לקלל את ישראל. זו הייתה המשימה שהתבקש לבצע. אך כאשר לא הצליח לקללם, לא הסתפק בכך, אלא חיפש דרך אחרת להפילם. ומדוע דווקא עצת הזנות עלתה בדעתו?

כותב הרמב"ם יסוד גדול: **"אילולא רוב התאוה אשר הייתה לו והיות הזנות טוב בעיניו, לא היה מצווה בו"**. כלומר, עצתו של אדם איננה רק תוצאה של חריפותו או של חכמתו. היא נובעת מן העולם הפנימי שלו. אדם איננו מציע פתרונות המנותקים מאישיותו, אלא מגלה באמצעותם את שורש מחשבתו.

ולכן מביא הרמב"ם את דברי חז"ל: **"בלעם בועל אתונו היה"**. אין זו רק גנות על מעשה פרטי, אלא גילוי של מהותו. אדם ששקוע בתאוה, גם כאשר הוא נדרש לפתור בעיה מדינית או צבאית, יחשוב מתוך עולם של תאוה. משם נובעות עצותיו.

ישבתי במשרד הקטן של ועדת הביקורת, והחזקתי עט כחול מעל השם של האיש שהציל את סבא שלי. היה זה ביום חמישי, בשתיים עשרה ארבעים ושש בלילה. לא האיש ממש - השם שלו.

רפאל מדייני.

חתימה אחת שלי, והוא היה בחוץ. לא רק מהעמותה. מהחיים המכובדים שלו, מהכיסא במזרח בית הכנסת, מהחיוך הזה של "אני מכיר את כולם וכולם מכירים אותי". העיתונות כבר חיכתה. מנדי חיכה יותר מכולם. [מנדי תמיד חיכה לרגע שמישהו אחר יפול, הוא חיכה כמו חתול ליד מקרר פתוח...]

"נו, תחתום כבר!" הוא אמר, נשען על המשקוף עם כוס קפה שחור ביד. "הבן אדם לקח כסף של יתומים ואתה עוד מתלבט?!"

"הוא לא לקח לכיס!" אמרתי.

"אה, סליחה. הוא רק היזז. העביר. גלגל. אם אני 'מזיז' לך עכשיו את הארנק לתיק שלי, גם תגיד שזה תנועה חשבונאית?"

העט נגע בנייר והשאיר נקודה קטנה ליד המקום של החתימה. נקודה טיפשית, כמו עקיצה.

בחוץ, המסדרון של בניין המועצה הריח מאקונומיקה ישנה וממרק עוף שנשפך פעם ולא באמת עזב. הייתה שם מכונת שתייה שהשמיעה גרגור כל כמה דקות, כאילו יודעת משהו על בני אדם ולא מתרשמת במיוחד.

על השולחן שלי שכב התיק. תשעה קלסירים, דו"ח רואה חשבון, מכתבים, צילומי המחאות. "בית לחם לפי הטף", כך קראו לעמותה. שם יפה.

רפאל מדייני ניהל אותה עשרים ושבע שנה. חילק תלושים לפני פסח, שילם טיפולי שיניים לילדים שלא ידעו לחייך בלי לכסות את הפה, מימן מזגנים למשפחות בקומה רביעית בלי מעלית, ואז הגיעו החריגות. חשבונות כפולים. ספקים מקורבים. רכב שנרשם על שם העמותה ונסע עם הבת שלו לסמינר... בכלוך שמתחפש לחסד.

"איתמר!", מנדי אמר יותר בשקט. כשמנדי דיבר בשקט זה היה סימן שהוא מכון לסכין הקטן, לא לגרזן. "אתה יודע למה שמו אותך בתיק הזה? כי אתה לא מפתח! כי אתה ישר כמו סרגל. אל תתחיל עכשיו עם חשבונות."

פתחתי את המגירה. לא יודע למה. אולי חיפשתי סיגריה, למרות שלא עישנתי מאז אלול תשע"ח, וגם אז רק כדי להרגיז את עצמי. בתוך המגירה היה הכפתור החום של סבא. כפתור ישן מאיזה מעיל. מצאתי אותו לפני חודש בקופסת פח עם תמונות שחורות ולבנות ופתק מקופל, כזה שהנייר שלו נהיה כמעט עור.

על הפתק היה כתוב בכתב של סבא, רזה ועקום:

"משפחת מדייני, רחוב האשל 9. לא לשכוח."

אבא הנהן, אבל לא מיד. הוא בחן עלה יבש שנדבק לנעל שלו. "אני חושב שיצאת בסדר."
"תודה רבה."

הוא חייך טיפה. "אל תתלהב."
הלכנו לרחוב האשל. לא יודע למה. אולי בגלל אמא. אולי בגלל הכפתור. הבית מספר 9 כבר לא היה הבית של פעם. תריסים מאלומיניום, אינטרקום עם כפתורים שחוקים, עציץ בזיליקום מת על החלון. ליד הפח עמד ילד קטן עם שקית לחמניות, ניסה לקשור אותה ולא הצליח. אבא התכופף בקושי וקשר לו. הילד אמר תודה בלי להסתכל.
"כאן?" שאלתי.

אבא נגע בקיר החיצוני, מניח שתי אצבעות על טיח מתקלף.
"כאן!"

עמדנו שם רגע. מהחלון בקומה השנייה יצא ריח של בצל מטוגן וקצת גז. מכונית עברה בשלולית והשפריצה על המדרכה. אבא קיבל כמה טיפות על המכנסים ולא אמר כלום.

פתאום הדלת נפתחה. רפאל מדייני ירד במדרגות עם שקית זבל ביד. הוא נראה קטן יותר בלי החליפה. סנטר לא מגולח, עיניים אדומות, לא מבכי אולי, מחוסר שינה? מה זה משנה! הוא ראה אותנו ונעצר.
"איתמר?"

אבא הסתכל עליו. אחר כך עלי.
רפאל הרים את השקית. "זבל", אמר, כאילו צריך להסביר.
"כן", אמרתי. "יש הרבה."
הוא כמעט חייך. כמעט.

ואז אמר, "עשית נכון שהעברת."
לא ידעתי אם הוא מתכוון לחומרים או לאחריות או לאשמה. אולי הכול. אולי הוא בעצמו לא ידע.

אבא הוציא מהכיס סוכריית מנטה, אחת מהסוכריות שהוא שומר תמיד בחליפה, והושיט לרפאל. רפאל לקח.

שני גברים מבוגרים, אחד חולה ואחד מושעה, עמדו ליד פח ירוק והחליפו סוכריה כמו חוזה שלום קטן ומבין.

מנדי התקשר בדיוק אז. ראיתי את השם שלו על המסך ולא ענית. הטלפון זמזם בכף היד, כמו זבוב עקשן.

רפאל ירד לזרוק את השקית. השקית נקרעה קצת, קליפות תפוז נשרו על הרצפה. הוא התכופף לאסוף אותן, ואני התכופפתי גם.
עמדתי שם עם אבא, עם הכפתור בכיס, עם כל המים שסבא שתה פעם ולא סיים להחזיר.

ידוע תדע - ידיעות מעניינות ממרחבי הש"ס

- * דרכם של בני אדם להסתופף בצל האילנות תמיד (עירובין כג: ד"ה נזרע).
- * מצינו שנכתב 'איתיביה' על דבר שהובא כסיוע (עירובין כו. וע"ש רש"י בפי' קמא).
- * שמיעת מוזיקה ודיבורים מעוררים (יומא יט:).
- * מצינו לשון 'קשיא' לגבי קושיא **ממשניות**, ופירש רש"י שיש לומר שלא זכר את המשניות הללו, ולאו אדעתיה.

"אז לא תמיד השאלה אם הדבר צריך לקרות. לפעמים השאלה מי צריך לעשות אותו!"

"הרב אומר לי לא לחתום?"

הרב הלפרין פתח שוב את הספר, אבל לא קרא. "אם יש חובה לדווח, מדווחים. אם יש נזק לציבור, לא מכסים. אבל אולי יש הבדל בין למסור אמת לבין להנות מהרגע שאתה מטביע אדם שעשה לך טובה. אפילו אם הוא כבר טובע."

חזרתי למשרד. מנדי אחריי.

"אתה מפחד!" הוא אמר.

"יכול להיות."

"לא! אתה מפחד שיגידו עליך כפוי טובה. זה הכול! אתה רוצה להיות צדיק בלי לשלם מחיר."

המשפט הזה פגע במקום כואב מדי.

כי כן. רציתי להיות נקי.

המחשב התעורר. דוא"ל מאמא:

"אתה עוד שם? אל תשכח מחר להביא את התרופות לאבא. וגם תתקשר לדודה רינה, היא שמעה שאתה מתעסק עם מדייני."

אמא ידעה דברים עוד לפני שהם קרו...

צירפתי את המסמכים למייל. הנמטן: מבקר המחוז.

שורת נושא: "ממצאים ראשוניים, עמותת בית לחם לפי הטף."

הקובץ חיכה. הכפתור החום במגירה חיכה. מנדי חיכה. כל העולם חיכה כאילו אין לו מה לעשות חוץ מזה.

ואז נכנסה ההודעה מרפאל מדייני בעצמו.

"איתמר, אני יודע שאתה יושב על התיק. תעשה מה שצריך. רק בקשה אחת, אל תקצין. שלא ייזק מה שלא צריך להיזק."

קראתי פעמיים. שלוש.

מה זה? חשבתי. מה הוא משחק אותה 'קדוש מעונה' עכשיו. מה זה 'תעשה מה שצריך'? למה הוא לא מתחנן? למה הוא לא מאיים? יותר קל כשאנשים מאיימים או נלחמים, זה מסדר אותם במקום הנכון.

פתחתי את התיקיה הישנה מהקופסת פח, זאת שסרקתי למחשב. תמונה אחת נפתחה: סבא שלי, רזה כמו וו תלייה, עומד ליד גבר רחב כתפיים עם תרבוש מצחיק של פורים או אולי לא פורים. על גב התמונה כתוב: "מדייני. נתנו לי מים, נתנו לי חיים."

החדר נהיה צר מדי. פשוט הקיר ליד הארון כמו התקרב קצת, והניאון התחיל לזמזם בנימה לא נעימה.

מים, חיים. כפתור. חתימה. מנדי. יתומים. סבא. רבב לסמינר. אל תזרוק. אבל מה עם הילדים? מה עם הכסף? מה עם החובה? מה עם הפחד להיראות רך כמו ג'לי של גפילטע?

די!

די כבר!

לחצתי "שלח" למבקר המחוז. כל החומרים. בלי טור. בלי הדלפה. בלי ניסוח מפוצץ. בלי המשפט שכתבתי קודם: "קריסת מפעל החסד של מדייני". מחקתי גם את ההמלצה האישית שלי להשעיה מיידיה. במקומה כתבתי: "לאור זיקה משפחתית היסטורית, אני מבקש להימנע מהובלת ההליך המשמעתי ומעביר את הטיפול לגורם בלתי תלוי."

מנדי קרא מעבר לכתף שלי.

"אתה רציני?"

"כן."

"זה ייצא בכל מקרה."

"כנראה."

"אז מה עשית בזה?"

סגרתי את המחשב. "לא אני!!!"

הוא עשה פרצוף, מין מבט ינשופי של אדם שהשכל שלו עובד אבל הנשמה שלו יצאה להפסקה.

בבוקר רפאל מדייני הושעה. זה קרה מהר, יבש, עם מכתב רשמי וחותרת עקומה.

אבא ביקש שאלך איתו אחרי התפילה. הוא הלך לאט, עם מקל, וכל כמה צעדים עצר כאילו בודק אם הרצפה עדיין מסכימה להיות רצפה.

"שמעתי!" אמר.

"כולם שמעו."

"ומה עשית?"

"שלחתי למבקר. לא חתמתי על ההשעיה."

לקבלת העלון בדוא"ל וכן לתרומות הנצחות והקדשות או להזמנת סיפורים יש לפנות ל - nerleyoel@gmail.com

כיצד מחנכין

עלון מס' 141

לפרשת מטות מסעי תשפ"ו

חינוך והפכו ביד הלשון / עוצמה ייחודית לתגובות ההורים והמחנכים

מאידך, אדם שנדר או נשבע להיטיב, לעשות מעשה כלשהו, כשהוא מקיים את דיבורו הוא מקיים מצוות עשה של 'ככל היוצא מפיו יעשה', וכל זה מכוחו של דיבור אחד.

כבר אמר החכם מכל אדם 'מוות וחיים ביד לשון', כי יכול אדם להזיק לעצמו או לאחרים נזקים חמורים בדיבור מיותר, באמירה שנאמרה שלא במקום הנכון ושלא בזמן הנכון, ומאידך יכול אדם לבנות עולמות שלמים של טובה וברכה על ידי דיבור אחד.

על אף הכח העצום הטמון בדיבור, הטבע האנושי גורם לאדם לשכוח זאת. הלשון נעה מאליה בתוך הפה, ומוציאה דיבורים מבוקר ועד ערב, כשהאדם המדבר אינו משקיע שום מחשבה קודם לכן, מה הוא עומד לומר, והאם דיבור זה יהיה לטובה או חלילה וחס להיפך.

על כן אמרתי להביא כמה מקרים ששמעתי וראיתי, לכוחו של הדיבור, ואין בדבריי חידושים גדולים, אלא פשוט לעורר אהבה ישנה לעניין הזהירות הנדרשת בדיבור, הן בין חברים וביתר שאת בתוך הבית, כשהורים מדברים עם ילדיהם, ומבלי שהם שמים לב הם בונים את כל עולמם של הילדים בדיבור זה, לטוב ולמוטב..."

להלן דברים חוצבים מפיו של כ"ק מרן אדמו"ר מ'תולדות משה', בעניין 'כח הדיבור' וההשפעה הגדולה שיכולה להיות למילים היוצאות מן הפה:

ברוב רובם של המקרים, האדם מודע לכח שנמצא בכלים השונים העומדים לרשותו. עם סיר אפשר לבשל, עם פטיש אפשר לתקוע מסמרים, עם גפרורים אפשר להדליק שריפה גדולה רח"ל, ועם סכין אפשר לחתוך, לטובה ולרעה...

בכל הכלים הללו, האדם המפעיל אותם - רואה את תוצאות הפעולה שלהם באופן מיידי, או בתוך טווח קצר.

כשמגיע הנושא לכלי שנקרא 'לשון', הכל משתנה, אומר כ"ק האדמו"ר שליט"א. "יכול אדם לומר כמה מילים, והוא מטיל על עצמו איסור עולם לשתות יין ולגלח שעריו, ואם ישתה יין או יאכל ענבים מכאן ועד סוף ימי חייו - הרי הוא עובר באיסור חמור ולוקה בבית דין על כל אכילה ואכילה שאכל במשך שנים רבות, וכל זה בגלל שפעם אחת לפני עשרות שנים הוא אמר 'הריני מקבל על עצמי נזירות עולם'.

יותר משבעים שנה

פעם נסעתי לארה"ב, ודרכי להתפלל באחד הריכוזים החרדיים שם, בבית מדרש של סאטמאר. נכנסתי לשם, וראיתי יהודי כבן תשעים שנה, שיושב ולומד מסכת מגילה. דמותו תפסה את תשומת לבי. יהודי מבוגר, לכאורה הוא היה צריך להשתמש בזכויות מגדלת כדי לראות את האותיות, ובכל זאת הוא ישב ולמד בכזאת מתיקות לפני התפילה, אפילו שמתי לב באיזה דף הוא אווז.

שנה לאחר מכן נקלעתי שוב לאותו בית הכנסת, ושוב רואות עיני את אותו יהודי, מגיע השכם בבוקר, פותח מסכת מגילה ומתיישב ולומד עם הזכויות מגדלת שלו, בקול ובגישמאק גדול.

הצצתי ונדהמתי לגלות שמשנה שעברה ועד עכשיו הוא התקדם רק שניים או שלושה דפים... חשבתי שזה דבר פלא. לא ייתכן שהוא בא ללמוד רק כשאני נמצא באמריקה, הוא בוודאי הגיע כל יום בשנה החולפת... אולי הוא סיים את כל הש"ס ושוב אווז במסכת מגילה? או שמא הוא לומד בקצב של כמה שורות ביום?

אחרי התפילה ניגשתי אליו ואמרתי לו: 'אני רואה אתכם יושבים ולומדים גמרא בכזאת התלהבות למרות המגבלה של הראייה, וזה מאוד מחזק אותי, כזה גישמאק ושמחה בלימוד, הלוואי שאזכה ללמוד מכם, אבל אני רוצה לשאול... לפני שנה ראיתי שאתה לומד מסכת מגילה, ומאז התקדמת רק שלושה דפים???

היהודי חיך חיוך רחב, ואמר לי שיש לו סיפור מעניין לספר לי... 'כשהייתי ילד כבן 12, נכנסתי להתפלל מנחה וערבית, בבית הכנסת בעיירה בה התגוררנו בהונגריה. הייתי ילד ולא יושבתי בשיעור שמסר הרב בין מנחה לערבית, אבל באותו יום הוא דיבר בהתלהבות על הנושא של 'עולם הבא מסכתא' - מסכת של עולם הבא, וזה חדר לאוזניי. הוא שינן וחזר והדגיש שכל אחד מוכרח שתהיה לו לפחות מסכת אחת שידע על בוריה כדי שיוכל להבחן עליה כשיגיע לעולם שכולו טוב.

בנוסף, הוא ציטט מהספרים הקדושים, שהלומד מסכת מסוימת פעמים רבות, זוכה שהיא תקבל את פניו בעולם הבא, והוא הוסיף שכדאי לסיים מסכת אחת לפחות אלף פעמים...

זמן קצר לאחר מכן הגיעה המלחמה להונגריה, והכל השתבש. כל מה שהיה נחרב. התגלגלתי במקומות שונים, עד שבסוף הגעתי לארה"ב וכאן השתקמתי ובניתי את חיי, אבל הייתי עסוק בעבודה ובחינוך הילדים, ולאחר מכן בהשאת הילדים וכדו'.

לפני כמה שנים, נזכרתי בדברים שאמר הרב. היה זה יותר מ-70 שנה אחרי, אבל ההתלהבות שבה הוא דיבר על זה, והאופן שבו הוא תיאר איך נראה אדם שמיגיע לעולם הבא, ואין אף אחד שיוצא לקראתו, ולעומתו מי שזוכה שבאה לקראתו מסכת שלימה מהתלמוד הבבלי, איזו זכות, איזו שמחה...

כזה פרויקט לא פשוט. אבל החלק הכי חשוב בסיפור לדעתי, זה החלק של הדיבור... הרב באותה עיירה קטנה בהונגריה דיבר לכמה אנשים שישבו בשיעור, סביב שולחן בפאתי בית הכנסת. האם הוא באמת חשב שמישהו מהם יקח מסכתא ויסיים אותה אלף פעמים?

אבל עמד שם בצד ילד קטן בן 12, שמע את הדברים, ראה את ההתלהבות, והדברים חדרו לעומק לבו בכזאת עוצמה, שזה נשאר טמון שם יותר משבעים שנה. ילד זה נלקח למחנות, שרד את השואה, התגלגל בין מדינות ויבשות, הקים משפחה, התמודד עם קשיי פרנסה, חינוך ילדים, עבר כל כך הרבה תהפוכות בחיים, אבל הדיבור האחד הזה, שחדר לו ללב כשהיה בן 12, נשאר שם לאורך עשרות שנים... צא ולמד כמה עצום כוחו של הדיבור!

מסירות נפש

חלילה מוציא מפיו דיבורי זלזול וביטול לאיזשהו דבר בענייני תורה ומצוות, התוצאה תהיה בהתאם רח"ל.

אנחנו לא יודעים חשבונות שמים, אבל כדאי להזכיר לעצמנו ולציבור כולו, שהגמרא במסכת שבת דף כ"ג אומרת 'אמר רבא מאן דרחים רבנן, הוו ליה בנין רבנן, ומאן דמוקיר רבנן, הוו ליה חתנין רבנן' = מי שאוהב תלמידי חכמים יהיו בניו תלמידי חכמים, ומי שמכבד תלמידי חכמים יהיו חתניו תלמידי חכמים.

כמה צריכים לשמור על הפה כשיושבים בבית עם הילדים, ומדברים על הא ועל דא, כמה צריכים להיזהר לדבר בכבוד על תלמידי חכמים, להביע הערכה אליהם, הילדים צריכים לשמוע את אבא מתלהב מזה שפלוני סיים את הש"ס, ואיזו זכות גדולה יש לו, פלוני יודע את כל ארבעת חלקי שו"ע איזו זכות עצומה! הבן של פלוני סיים עשר מסכתות, ונבחן עליהם, אח, איזו נחת!!!

אבל אם מדברים על זה שלפלוני יש רכב חדש ויפה, והשכן שלו שיפץ את הבית ברמה מאוד גבוהה עם גימור ייחודי, וכשמגיעים לתלמידי חכמים מדברים עליהם בהרבה פחות התלהבות והערכה, איך אפשר לצפות שהילדים השומעים זאת יהיו תלמידי חכמים? הרי אבא שלהם לימד אותם, במסר עקיף, בלי שהתכוון לכך, שיש סדר עדיפויות בחיים. קודם רכב חדש, אחר כך דירה משופצת לתפארה, ואם נשאר זמן ואפשרות לא יזיק גם ללמוד קצת גמרא מדי פעם.

תגובות מחנכות

שאל האורח: 'תמהני עליך, הילד רק בן חמש. אתה מצפה ממנו שבכזה גיל הוא באמת לא ידרוך על הספה עם הנעליים??? לא מתאים סתם לנזוף ולגעור בזאטוט. אומרים לו שזה לא בסדר, וכשהוא יגדל הוא ילמד שלא עושים את זה.'

אלא מאי... כשהילד דורך על הספה, האבא מרגיש שהוא פוגע ברכושו, על כזה דבר הוא לא יעבור בשתיקה. לעומת זאת, כשהילד מטלטל מוקצה, האבא שלו לא מרגיש את עוצמת הבעיה, הוא לא מפנים את חומרת העניין, ולכן את זה הילד מרשה לעצמו ואת זה לא.

"ועל כן יאמרו המושלים, חכמים הזהירו בדבריהם, כי מוות וחיים ביד לשון"

(מתוך 'לקראת שבת מלכתא')

חשבתי לעצמי שאני גם רוצה שתהיה איזו מסכת שתבוא לקראתי. בחרתי את מסכת מגילה, כי בגיל המתקדם פחדתי לקחת על עצמי מסכת יותר ארוכה, ומאז אני לומד מסכת מגילה פעם אחר פעם.

שאלתי את אותו יהודי, מספר הרבי שליט"א, כמה פעמים הוא כבר סיים את המסכת, ואם הוא כבר קרוב להגיע לפעם האלף. הוא נהנה מהשאלה ואמר לי שזאת הפעם ה-430 שהוא לומד מסכת מגילה, והוא מקווה שה' ייתן לו מספיק שנות חיים כדי לסיים לפחות אלף פעמים.

יצאתי משם נרעש ונפחד. המעשה עם היהודי הזה הוא מעשה נחמד מאוד ומעורר השראה, שאפשר בכל גיל לתפוס יוזמה, ולהתחיל עם

לפני כמה שבועות הגיע אלי יהודי, ואמר לי שהוא חייב לי הכרת הטוב גדולה מאוד. שאלתי אותו מאי האי? איני זוכר שאי פעם גמלתי לו טובה באופן מיוחד.

הזכיר לי הלה שלפני כמה שנים, לאחר שנסתלק כ"ק מרן אדמו"ר מטאהש זצ"ל לבית עולמו, אמרתי עליו דברי הספד, וסיפרתי שפעם אחת בתקופת השואה הוא נפצע באופן משמעותי בשבת אחה"צ, במקום בו הסתתר מהקלגסים הרשעים ימ"ש, ומאחר והבין שמקום המסתור שלו כבר לא יוכל לשמש אותו, נאלץ לצאת ממנו, ואץ לחפש כזית חלה כדי לאכול סעודה שלישית, תוך שיורד ממנו דם והוא נמצא בסכנה גדולה מאוד.

מה אומר ומה אדבר, השלים האיש את דבריו, עד אז הייתי מזלזל מאוד לצערי בקיום מצות סעודה שלישית, אבל הסיפור הזה על הרבי מטאהש והמסירות נפש העצומה שלו לסעודה שלישית, חדרו לי ללב, ומאז לא הפסדתי אפילו פעם אחת סעודה שלישית בכזית פת כדת וכדין.

הנה כי כן, אני חשבתי שאני רק מספר עובדא יפה, ובלי משים התחזק מכך יהודי אחד, להקפיד על מצוה זו לאורך שנים.

ואם באנשים זרים כך, בילדינו על אחת כמה וכמה. הרי האבא והאמא הם האנשים הכי חשובים בחייו של הילד. כל מילה שלהם חודרת לעצמותיו ובונה את האישיות שלו. אם האבא מתייחס בכבוד ראש לכל דבר שבקדושה, הילדים רואים ושומעים ובעיקר מפנימים. ואם

מספרים, שפעם הגיע יהודי לבית חברו, וראה שהילד שלו, כבן חמש, מטלטל מוקצה. האבא העיר לו בשפה רפה, והילד המשיך לטלטל, פעם ועוד פעם. שאלו האורח: הכיצד? וכי אינך מחדיר בבנך את חשיבות שמירת השבת? השיב האבא שהוא דווקא כן מחנך, אבל הילד רק בן חמש, מה אפשר כבר לדרוש ממנו ולצפות ממנו? לא מתאים סתם לנזוף ולגעור בזאטוט. אומרים לו שזה לא בסדר, וכשהוא יגדל הוא ילמד שלא עושים את זה.

שלוש דקות לאחר מכן טיפס הילד על הספה, ודרך עליה עם הנעליים. קם האבא ממקומו וגער באותו ילד עצמו בקול רעש גדול ומתוך הקפדה גדולה. כמובן שהילד מיהר לרדת מהספה ולא העז לחשוב על האפשרות של טיפוס חוזר עליה נגד רצונו של אביו...

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל

לתרומות / הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי ועיניכם תראנה בני
ובני בנים כשתלי יותים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מורעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקו"י גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

מלליצי יושר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורבמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירוש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מוקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור איסור על נפשו, לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה. נפסק בשו"ע (י"ד סימן ר"ג סעיף ד'), שצריך כל אדם להיזהר מאד שלא לעשות שום נדר ואפילו נדרים של צדקה, שמא יכשל ולא יקיים את נדרו וזה איסור חמור. ואולם באותו סימן בסעיף ו' כתב השו"ע שאדם שרוצה ללמוד איזה שהוא פרק או מסכת וחושש שמא יתעצל, מותר לו לעשות נדר ובכך לזרז את עצמו ללימוד התורה, שע"י שיעשה נדר זה יגרום לו זירוז להיות חייב לקיים את הנדר. ולכאורה שתי דינים אלו סותרים אחד את השני, אם אנו חוששים במצות צדקה שמא לא יקיים את הנדר, מדוע במצות לימוד התורה איננו חוששים וממליצים לו לעשות נדר בכדי לזרז את עצמו. ותירץ הט"ז, שיש חילוק בין מצות צדקה למצות לימוד התורה, כי יצרו של אדם מתגבר עליו ביותר בענין מצות צדקה שיש בה הוצאת ממון, משא"כ לימוד התורה שזה רק טורח בגופו, ומשום כך במצות צדקה מזהר האדם שלא לעשות נדר כי אנו חוששים שמא יכשל ולא יקיים, משא"כ בענין לימוד התורה לא חוששים כל כך שמא לא יקיים את הנדר, ומשום כך מותר לו לנדר בכדי לעשות זירוז לעצמו. והקשה בלחם חמודות על הט"ז ממה שאמרו (ברכות לב): גדול התענית יותר מן הצדקה שזה בגופו וזה בממנו. הרי שיותר קשה על האדם לעשות דבר שיש בזה טורח וצער הגוף, מאשר לעשות דבר שיש בזה רק הוצאת ממון מבלי טירחא בגופו, ולכן יותר חשוב תענית מצדקה. וא"כ איך יתכן לומר שלענין הוצאת ממון חוששים שמא יתעצל ולענין טירחת הגוף לא חוששים. ומשום כך מתרץ את דברי השו"ע באופן אחר, ע"ש.

ונראה לבאר את עומק חילוקו של הט"ז בין הוצאת ממון שבצדקה, לטירחא שיש בלימוד התורה, ולתרץ את דבריו שלא יקשה עליו מדברי הגמרא, שאף שאכן

הופיע ויצא לאור

ערוך לנר - ברכת הבית על מסכת כריתות

מהדורה מפורסמת בתכלית ההידור והיופי
עם הגהות והערות ואילפי תיקונים

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים: 718.854.9897

טורח הגוף יותר קשה לאדם מהוצאת ממון, וכן מצינו (ב"ק צב.) שאדם מוחל על ממון ואינו מוחל על צער גופו, ויותר קשה לאדם לטרוח בגופו מאשר להוציא ממון, אולם בכל זאת אין מכר קושיא על דברי הט"ז, היות וכוונת הט"ז לומר שעל אף שלענין נדר של צדקה אנו ממליצים לאדם שלא יעשה נדר, כי לפעמים יכשיל אותו יצרו לא לקיים ולא להוציא ממון ולא יצליח להתגבר, ולכן מומלץ לו לא לנדור, אולם לענין לימוד התורה אף שיש בזה טרחת הגוף שיתכן שזה יותר קשה לאדם מהוצאת ממון, מ"מ אנו יותר בטוחים שהוא יקיים את נדרו ולא יחזור בו מפני הטרחתו של לימוד התורה, מפני שטורח התורה יש בה סגולה נפלאה שהיא משמחת כל לב וכדכתיב 'פקודי ה' ישרים משמחי לב', משא"כ הצדקה אף שגם היא מצוה, ובודאי שקיומה מוסיף שמחה לאדם, מ"מ תמיד חושש האדם שמא לא קיימה כראוי, היות וישנם עניים שאינם הגונים והם מרמים את הציבור ומבקשים צדקה, וכמו שאמרו (כתובות סח.) דצריכים להחזיק טובה לרמאים, שמחמתם אין נחשב לעבירה מה שאנו מעלימים את עינינו ולא נותנים צדקה לעניים שמבקשים, ע"ש.

ומבואר שלא בכל נתינת צדקה מקיימים מצוה, ואם אותו אדם שמציג עצמו כעני הוא רמאי ואינו עני, אין זה נחשב למצות צדקה, וממילא כשבא האדם לקיים מצות צדקה תמיד הוא חושש שמא לא קיים כראוי, ואין לו בזה שמחת הלב. ולכן אף שהוא נדר לתת ממון וצדקה למי שיקבש ממנו, עדיין אנו חוששים שהוא לא ימחר לקיים את נדרו ויהיה קשה בעיניו להוציא ממון, ולכן נפסק בשו"ע הנ"ל שלעולם לא ידור לתת צדקה, כי שמא לא יקיים את נדרו ויכשל באיסור נדרים. אולם לענין לימוד התורה אף שיש לו בזה ג"כ טירחא, ולפעמים הטרחתו יותר קשה מהוצאת ממון, מ"מ איננו חוששים שלא יקיים את נדרו, היות וסוף כל סוף בטוח שהטירחא הזו מוסיפה לו שמחה בלב, וכמו שהפסוק אומר 'פקודי ה' ישרים משמחי לב', וממילא אם יעשה לעצמו נדר על כך, בודאי יקיים את הנדר. (זרע שמשון אות ב').

לע"נ הג"ר ר' אשר יעקב בלום ב"ר רפאל כח תמוז קאשוי
ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני גד עצום מאוד.
מה שהתעוררו עכשיו שיתן זאת להם לאחוזת, יראה על פי מה שכתבתי (לעיל לא: כא), לפי שאין לחשוד לשבטי יה שיתנו עיניהם בשביל ממוןם ובהמתם להשאר בעבר הירדן. אמנם למה שמבואר כי הרמב"ן (שם פסוק כ"ג) כתב, שלכן הוזהרו על גיעולי מדין מה שלא הוזהרו במלחמת סיחון ועוג, לפי שארצם מנחלת ישראל הוא, [וז"ל הרמב"ן: הזהיר אותם עתה בהגעת כל מדין מאיסורי הגוים, ולא אמר להם זה מתחילה בכלי סיחון ועוג שלקחו גם שללם וכו', והטעם, כי סיחון ועוג מלכי האמורי הם וארצם מנחלת ישראל היא, והותר להם כל שללם אפילו האיסורים, דאמרו רבותינו (חולין ז.) קדלי דחזירי אשתרי להו. אבל מדין לא היה משלהם ולא לקחו את ארצם, רק לנקום נקמתם הרגו אותם ולקחו שללם, ולכן נהג האיסור בכליהם].

ולכן הוזהר אהרן 'בארצם' לא תנחל, וחלק לא יהיה לך בתוכם', ופירש"י שם: אף בבזיה, משא"כ במלחמת מדין ניתן לאלעזר חלק. ועיין שם בשפתי חכמים [וז"ל: ואם תאמר והרי נטל אלעזר הכהן בבזיה. ויש לומר שכאן מדבר בארץ ישראל ושם לא נטלו ביזה, ולכן כתיב כאן 'בארצם' שמשמע בארץ ישראל].
ובזו יובן מה שכתוב עכשיו 'זיראו את ארץ יעזר', שהוא ארץ סיחון ועוג, כי מתחילה לא עלה בדעתם להסתפח בנחלת עבר הירדן, אבל עכשיו שראו כי לארץ סיחון ועוג יש לו דין ארץ ישראל בנוגע שנשתנה דינו כפי דברי הרמב"ן, לזאת ערב לבם ואמרו 'עטרות ודיבון כו' הארץ אשר הכה ה' לפני עדת ישראל', כי עכשיו ראו כי מפי ה' שומה בפיהם שיש לו דין ארץ ישראל בנוגע שהיה לו דין ארץ ישראל לענין גיעול, וזהו שעל כרחק ראינו ש'הכה ה' את הארץ לפני עדת ישראל', כיון שנשתנה דינו לדין ארץ ישראל, ארץ מקנה היא, ולזה 'יותן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוזת'.

הארץ אשר הכה ה' לפני עדת ישראל ארץ מקנה היא כו' יותן את הארץ הזאת לעבדיך לאחוזת. כי בודאי יהיה מוסכם מכל השבטים, על פי מה דאיתא (סוטה לד:) שמקום מקנה אינה ארץ משובתת, וא"כ בודאי 'יותן את הארץ הזאת לעבדיך', כי לא יהיה ערעור מן השבטים, דטבא להו עבדינן ליקח הארץ הזאת מקום מקנה, ומילתא דשוויא לתרווייהו הוא.

לזכות פ.מ.ב.א. ליווה"ג בקרוב ובניקל

אם הצלת אבר אחד דוחה איסור. הנה הש"ך (יו"ד סימן קנ"ז ס"ק ג') נסתפק באנס שכופה לאדם לעבור עבירה שאינו מג' עבירות, ואומר לו שאם לא יעבור העבירה,

אז יחתוך לו אבר אחד, אם חייב למסור נפשו, או לא, וז"ל: אם יש סכנת אבר, צ"ע אי דמי לממון או לנפש וכו', ונראה לקולא, עכ"ל.

והקשה האבני נזר (אגלי טל הקדמה בהג"ה), וז"ל: מה שנסתפק הש"ך באנס שאמר לו לעבור עבירה פלונית ואם לאו אחתוך אבר אחד, וסיים ונראה להקל, תמוה, דמפורש (או"ח סי' שכ"ח סעיף י"ז) דעל סכנת אבר אין מחללין [שבת, ומותר] רק שבות. [הרי דאסור לעבור עבירה כדי להציל אבר אחד], עכ"ל.

ותירץ האבני נזר, דאיכא חילוק בין איסור שבת, ובין שאר איסורים, דרק בנוגע איסור שבת פסק השו"ע דאסור לעבור עבירה משום הצלת אבר, אבל בשאר איסורים אמרינן דהצלת אבר דוחה האיסור וכמו שכתב הש"ך.

ויסוד החילוק הוא, דהנה אמרו ביומא (דף פה:): אמר ר' אלעזר, מה מילה שהיא אחד מרמ"ח איברים שבאדם דוחה את השבת, ק"ו לכל גופו שדוחה את השבת. ופירש"י, וז"ל: מה מילה שהיא תיקון אחד מאיבריו של אדם, דוחה את השבת, לפי שחייבין

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוקט מותך נליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הג'ר שלום אייזן זצ"ל
בעת הספדו בשעת הלילה
של מרן בעל החזון
יחזקאל הכריז:
"נצטוו מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימליץ
טוב למי שילמוד בספריו,
וכן למי שיפיק את חידושי
תורתו"
(רובות אפרים א"ח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המובחרות
המפצה ראשית: גרינפלד
718.633.8103

ליתר פרטים: 732.510.0560
gilnyonmy@gmail.com

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספר
מנחת חדשה

שהמחבר הר"ח מופת הדור
מרן רבי ברוך פינחס מסקאל'ע ז"ע,

כתב בהקדמתו
**'אקוה לה' מי שיחזיק
ספר זה בביתו, ובפרט של
חייבת בראשית ברא יגן
עליו שיהיה לו רפואה לכל
אבריו'**

יצא לאור ע"י מכון סל אורות,
מחזרות כ"ס נוחה בבינוח
אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים
ליתר פרטים אפשר לחקש ל
minchadush@gmail.com

חדש מבית מכון מורשת הגר"ח

כרך
חדש

moreshehagragh@gmail.com • הספד ראשית בארץ: ספריית - גיטלי - בחור'ל: עם הספר - לעזיז

ולפ"ז כתב האבני נזר, דאה"נ דסכנת אבר אחד אינו דוחה שבת, כי אינו כולל כל הגוף, אבל סכנת אבר אחד דוחה שאר איסורים, כירק שבת שהוא כולל כל התורה, בזה אמרין דרך אבר הברית שהוא כולל כל התורה, דוחה השבת. אבל שאר איסורים דזה איסור פרטי, גם אבר פרטי דוחה אותה. וא"כ מה שכתב הש"ך דאין צריך לעבור עבירה בסכנת אבר, היינו בשאר איסורים, ולא באיסור שבת. וז"ל: וא"כ נכונים דברי הש"ך שאם אנסו לעבור עבירה אחרת שאינה מצות שבת, שפיר יש ללמוד ממילה דדוחה שבת במה מצינו, דכשם שתיקון אבר הברית הכולל כל הגוף, דוחה שבת הכולל כל התורה. כמו כן אבר פרטי דוחה מצוה פרטית. וזה נכון וברור לקיים דברי זקני הש"ך ז"ל, עכ"ל.

והוסיף האבני נזר (או"ח סימן קל"ג אות א'), דעדיין אינו מיושב, דאה"נ דיש לחלק בין איסור שבת ובין שאר איסורים מצד חילוק הנ"ל. אבל הש"ך לא נחית לזה, ופסק בסתמא דהצלת אבר דוחה איסורים, ומשמע דסובר דזה דוחה גם איסור שבת. ותיירץ האבני נזר, דאה"נ דבאמת אין הצלת אבר דוחה איסור שבת כסברא הנ"ל, אבל אם עובר על עבירה משום הצלת אבר, נחשב מלאכה שאין צריכה לגופה, וממילא פטור. דדומה הוא למי שכבה את הנר מפני שהוא צריך לשמן, דאינו צריך לגוף הכיבוי ולא כבה אלא מפני השמן. או המעביר את הקוף ד' אמות ברה"ר, או המכבה את הגחלת כדי שלא יזוקו בהן רבים, שאינם צריך לגוף הכיבוי או לגוף ההעברה אלא להרחיק ההזק. ולכן לא נחית הש"ך לחלק בין איסור שבת ובין שאר איסורים. וז"ל: אף דהש"ך סתמא אמר אם אנסו לעבור עבירה פלונית, ולא הוציא שבת מן הכלל, ומשמע שאף אם אנסו לחלל שבת מיקל בסכנת אבר. הנה באנסו לחלל שבת יש ליישב בפשטות על פי דברי מהר"ק (שורש קל"ז) דזה חשיב מלאכה שאינה צריכה לגופה, דלרוב הפוסקים זולת הרמב"ם פטור, ופשיטא דבסכנת אבר לא נחוש ליחידה [לשיטת הרמב"ם].²

ונראה דכוונתו, דרש"י (שבת צג: ד"ה ור"ש פוטר) כתב דיסוד של מלאכה שאינה צריכה לגופה היינו דאין לו צורך בגוף המלאכה. אבל התוס' שם (בדף צד. ד"ה רב) כתבו בשם הר"י דהגדר של מלאכה שאינה צריכה לגופה אינו אם יש לו צורך בגוף המלאכה, אלא אם צריך לה לאותו צורך שהיו צריכין לה במשכן, משום דיני מלאכה בשבת למדים ממלאכת המשכן, וכיון שאינה דומה למלאכה במשכן, אינו מיקרי מלאכה. והנה לפי התוס' בציור שעושה המלאכה כדי להניצל, הרי רוצה במלאכה לאותו צורך שהיו צריכין לה במשכן, אע"ג דלא היה עושה המלאכה אם לא היו כופין אותו, וא"כ אין זה מלאכה שאינה צריכה לגופה. אבל לפי שיטת רש"י יש לומר דכדרי מהמרי"ק, דאין לו צורך בגוף המלאכה, ולכן מיקרי מלאכה שאינה צריכה לגופה. אבל באגרות משה (או"ח ח"א סימן קכ"א) כתב, דגם לפי שיטת רש"י הוי מלאכה שצריך לגופה, דדומה הוא לעשיית רפואה לצורך חולה דהוי מלאכה שצריך לגופה, אף שלא רצה לעשות המלאכה מתחילה, אבל עכשיו שיש חולה, כבר הוא רוצה בגוף המלאכה. וז"ל: לפי רש"י דמלאכה שאינה צריכה לגופה הוא שאינה בא אלא לסלקה מעליו, הוא רק לענין עצם המלאכה, שצריך שיהיה לתכלית איזה צורך ותועלת, ולא לתכלית שאינה צורך ותועלת בעצם, וא"כ אף בבית לצורך גוי מפני פחד מיתה, נמי הא עצם המלאכה עשה לצורך, ומה לנו מצד איזה טעם רוצה לעשות המלאכה, ומאי שנא מעשיית רפואה לצורך חולה דנחשב צריך לגופה, אף שברצונו לא היה רוצה בה, משום דמ"מ אחרי שנחלה וצריך לרפואה, נחשב הבישול ושחיטת הסמנים צריכה לגופה, עכ"ל. ואולי זה כוונת הפני יהושע דאינו דומה למלאכה שאינה צריכה לגופה. אבל א"כ קשה שיטת מהמרי"ק שכתב דזה מלאכה שאינה צריכה לגופה. ותיירץ באגרות משה, דהמבשל בשביל החולה, רוצה בגוף המלאכה, דהרי רוצה שהחולה יאכל התבשיל. אבל המבשל משום שהגוי כופה אותו, לא איכפת לו אם אח"כ יזרק משרוץ התבשיל לים. וז"ל: וצריך לומר דכוונת מהמרי"ק דכיון שהוא מצד פחד הגוי, אין נוגע לו כלל מחשבת הגוי שהוא לאכילה, דמחשבתו היא להנצל מהפחד במה שיעשה הבישול, והוי זה כמבשל שלא לצורך כלל אלא לזרוק לים, שיש להחשיב א"צ לגופה, דלדלייתו אינו צורך האחר כשאינו רוצה בצורכו. ולא דמי לעושה לצורך אכילה שרוצה בהנאתו שרואה צורך צריכה לגופה, משום דאכילה האחר שרוצה

עליה כרת לאחר זמן, כך שגויה בתוספתא בשבת. עכ"ל.

וכתב האבני נזר, וז"ל: רש"י כתב דמילה הוא תיקון אבר אחד, וא"כ לכאורה אבר אחד, נהי דק"ו ליכא [שידחה שבת, אבל] במה מצינו נלמוד שידחה שבת, [דכמו דמילה שהוא אבר אחד דוחה שבת, כך שאר אברים נימא שדוחה שבת, ומדוע פסק בשו"ע דעל סכנת אבר אין מחללין שבת].

אך באמת אין כל האברים שוים, [דרך מילה דוחה שבת, ולא שאר אברים]. דבזהר (ח"ב צב.) איתא: זכור את יום השבת לקדשו, דא איהו רזא דברית קדישא, ובגין דבתיא ברית קיימין כל מקורין דשייף גופא, ואיהו כלל כלא, כגוונא דא שבת איהי כללא דאורייתא, וכל רזין דאורייתא ביה תליין, וקיומא דשבת כקיומא דכל אורייתא, מאן דנטיר שבת כאילו נטיר אורייתא כלא. (תרגום: זכור את יום השבת לקדשו, זה הוא סוד הברית הקדושה, ומשום שבברית הזו נמצאים כל המקורות של אברי הגוף, והוא כלל הכל, כעין זה, שבת היא כלל של התורה, וכל סודות התורה בה תלויים, וקיום השבת הוא כקיום כל התורה, מי ששומר שבת כאלו שומר כל התורה).

הנה מפורש דאבר הברית כולל כל הגוף וזה דוחה שבת, אבל אבר פרטי לא למדנו, [דאי אפשר ללמוד במה מצינו ממילה, דמילה הוא אבר שכולל כל אברי הגוף, ורק זה דוחה שבת, ומובן פסק השו"ע].

וכן רמז ר' אלעזר בן עזריה גופיה במה שאמר 'ומה מילה שהיא אחד מרמ"ח אברים', ולמה ליה להאריך כל כך, הרי לעולם ילמוד אדם לתלמידו דרך קצרה, והיה לו לומר בקיצור 'ומה מילה שהוא אבר אחד'.

אך הפירוש כך, ומה מילה שהוא אחד מרמ"ח אברים, והיינו שהוא אבר אחד שכולל מרמ"ח אברים, דוחה שבת, ק"ו כל גופו שהוא רמ"ח אברים בפועל דוחה שבת. דבאבר הברית כלול רק כל 'מקורין' של אברי הגוף, אבל לא אברי הגוף ממש, [וא"כ ק"ו דכדי להציל כל הגוף דדוחה שבת]. ולכן אין סכנת אבר אחד זולת אבר הברית דוחה שבת, עכ"ל.

א בתוספתא (שבת פט"ז ה"ג) איתא: מנין לפיקוח נפש שדוחה את השבת, ר' אלעזר אומר, מילה דוחין עליה את השבת מפני שחייבין עליה כרת לאחר זמן, והרי דברים ק"ו ומה על אבר אחד ממנו דוחין את השבת, דין הוא שידחה שבת על כולו. והקשה החזון יחזקאל שם, וז"ל: לכא' קשה, הלא מילה דוחה שבת רק בקטן בן שמונה ימים, ואם אין נימול אז, אין חיוב כרת לא על הבן שהוא אז קטן, ולא על האב שבטל רק מצות עשה, וא"כ איך משכחת לן האי דינא דתוספתא שידחה מילה בן שמונה ימים את השבת משום שלא יתחייב עיד"ז כרת.

והנה רבינו חננאל (יומא פה:) כתב, וז"ל: מצאנו שהמל תינוק מצילו מן המיתה, מאליעזר בנו של משה רבינו, שנאמר 'ויהי בדרך במלון ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו לתינוק מפני שנתעצלה אמו [העיר החזון יחזקאל שם וז"ל: פלא, הלא האב חייב למול את בנו, ועל האם אינו מוטל החיוב כלל], ולא מלה אותו. וכיון שהרגישה, מלה אותו, וקראתו 'חתן דמים', והצילתו אותו מן המיתה, שנאמר 'וירף ממנו', פי' וירף חולי המות מאתו מן התינוק, אז אמרה 'חתן דמים' אתה לי בדמי המילה, ואמרה התורה למולו אף בשבת כדי לפדותו מן המיתה, וכתב 'ועל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה', למלד שהקטן נתפש בעון האב, והגדול בעון עצמו, ושניהם בחיוב מיתה, וזה טעם של ר' אלעזר בן עזריה, עכ"ל. וכתב החזון יחזקאל, וז"ל: ובודאי מיוסדים המה דבריו על מה שנאמר כאן בתוספתא, והדבר צ"ב, עכ"ל. ויש להעיר דמלשון התוספתא 'שחייבין עליה כרת לאחר זמן', משמע דחייב כרת כשיגדיל, ולא בקטנותו.

וכ"כ הפרמ"ג (סימן שכ"מ מ"ז סק"ד) דבאונסים אותו לעבור על אחד מג' עבירות, ויכול להנצל ע"י חילול שבת, מסתברא דחילול שבת כיון דלית כאן איסור תורה דמלאכה שאינה צריכה לגופה היא, וכ"כ בשו"ת מהר"א אסאד (י"ד סימן כ"ו) ובשוואל ומשיב (מהדו"ב ח"ב סימן כ"ז). ובה' כת"ס (חו"מ סימן קצ"ב) ד"ה ואחר זכינו.

אבל הפני יהושע (שבת עב: בתוס' ד"ה הניחא) צידד מתחילה לומר דהיכא שמחלל שבת מיראת יסורים, דהוי מלאכה שאינה צריכה לגופה, שהרי ברצונו לא היה מחלל שבת, ולא אישכחן נמי כוונתה במלאכת המשכן, אבל אח"כ מסיים וכתב שאין זה מוכרח, דיש לחלק בכמה גוונא ולומר דבכה"ג לא הוי מלאכה שאי"ל, ולא פירש את דבריו.

הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר יוסף מרימנוב זי"ע אמר :
בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתו אחיזק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתו (ספר מנחם ציון).
נתפרסם ע"י הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמט שליט"א

לע"נ הג"ר יוסף אליהו ב"ר יעקב שטיינער זצ"ל יא"צ כ' תמוז
המספר בטובת חבירו בפני שונאיו. כתב הרמב"ם
 (פ"ז מהלכות דעות ה"ד) וז"ל: ויש דברים שהן
 אבק לשה"ר, כיצד מי יאמר לפלוני שיהיה כמות
 שהוא עתה, או שיאמר שתקן מפלוני, איני רוצה
 להודיעו מה אירע ומה היה, וכיוצא בדברים האלו.
 וכל המספר בטובת חבירו בפני שונאיו הרי זה אבק
 לשה"ר שזה גורם להם שיספרו בגנותו, ועל זה
 הענין אמר שלמה 'מברך רעהו בקול גדול בבוקר
 השכם קללה תחשב לו', שמתוך טובתו בא לידי
 רעתו וכו', עכ"ל.

הנה בגמרא (ערכין טו.) איתא: כי אתא רב דימי
 אמר מאי דכתיב 'מברך רעהו' וכו', כגון דמיקלע
 לאושפיזא וטרחו קמיה שפיר וכו', ואמר 'רחמנא
 נברכיה לפלגיא דהכי טרח קמאי', ושמעיה אינשי
 ואזלינן ואנסין ליה. תני רב דימי אחוהו דרב ספרא,
 לעולם אל יספר אדם בטובתו של חבירו, שמתוך
 טובתו בא לידי רעתו, איכא דאמרי וכו' הא מי
 מקיימת לעולם אל יספר וכו' בא לידי גנותו וכו',

ע"ש היטב. וקצת יש לעיין מדוע בלישנא קמא אמר שמתוך טובתו בא 'לרעתו',
 ובלישנא בתרא אמר בא לידי 'גנותו'.

ויראה לכאורה דבאמת לישנא קמא אדסמין ליה קאי, אמרימא דרב דימי דסמין
 ליה דקאי אמברך רעהו בקול גדול וכו' כגון דאזיל לאושפיזא וכו', דנמצא שבח זה
 שהוא משבח וחושב לו לטובה, הנה הוא 'רעתו', דשמעי אינשי ואנסי ליה ומחסר
 ממונו, ולכן אמר בדקדוק בא לידי 'רעתו', ולא לידי 'גנותו', כי מה לו גנות בזה, אבל
 אך רעה בממונו.

אולם לישנא בתרא קאמר לאו בכהאי גוונא כלל, אלא בכל היושב ומספר שבחו
 של חבירו, ובזו יש לחוש שמא יבוא לידי 'גנותו', וכדברי רבינו שיבוא לספר גנותו
 ג"כ, [והגם שרש"י פירש על בא לידי 'רעתו' כן, מ"מ יתכן דט"ס הוא, וצ"ל על בא
 לידי 'גנותו'] ובזו לא שייך 'רעתו'.

ובזה ניחא לפי ענ"ד ליישב קושיית בעל סדר הדורות (סדר תנאים ואמוראים, אות
 י' יהודה חייטי) שהביא בשם הסמ"ג, דהא דאל יספר בטובתו של חבירו, הוא רק
 בפני שונאיו, [וקצת תימה דלא הביא כן בשם הרמב"ם כאן שקדם להסמ"ג]. וכתב
 עליו: וצ"ע מב"ב (דף קסד:) בהא דר' שמעון
 ברבי פסק סדרא קמיה דרבי, אמר רבי כמה
 מיושר כתב זה, אמר ליה יהודה חייטי כתביה,
 אמר ליה כלך מלשה"ר כזה, דתניא אחוה דרב
 ספרא לעולם וכו' בא לידי רעתו. והרי התם לא
 היה בפני שונאיו, ואפ"ה חשיב ליה רבי לשה"ר,
 עכ"ד.

ולפי מה שכתבתי הדבר נכון, דעד כאן לא כתב
 הסמ"ג ורבינו בפני 'שונאיו', אלא לפי מה שהם
 כתבו הטעם שלא יספר בשבחו שמא יבוא
 לספר גם 'בגנותו', והיינו כלישנא בתרא ולא
 כלישנא קמא, דלישנא קמא איירי דמענין
 הטובה יגיע מאליה רעה לזה, ולא גנות, ובזו
 ודאי אין הבדל בין אוהב לשונא, ואדרבה
 באוהב נקל יותר לבוא לידי רעה ממה שיגיד
 לשונא, כי השונא לא יבוא אליו באושפיזא
 לכלות ממונו, משא"כ שאר כל אדם אוהבים
 ואוהבים ג"כ, אושפיזא לא יציל נפשו מהם.
 וא"כ א"ש דהתם בב"ב קאמר 'כלך מלשה"ר'
 כזה, דתניא אמר רב דימי אחוהו דרב ספרא
 לעולם וכו' בא לידי רעתו. והיינו כלישנא קמא
 דקאמר 'רעתו', ולא 'גנותו', והיינו משום
 דמטובה זו תצמח רעה. וכן בדמיון כתב מיושר
 דאמר ליה יהודה חייטי כתביה, אף דהוא שבח
 אליו, מ"מ הוא רעתו, דעל ידי כן כל כתב נבחר
 ביאו ליהודה חייטי לכתבו, ואין לשה"ר גדול

בזה הא הוא צורכו, אבל הכא אין אכילה הגוי צורכו, אלא סילוק הפחד צורכו, שזה הא הוא רק
 בהמעשה שעושה אף בלא תכלית שיאכל הגוי.

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה'ק כהרדכת הרה"צ מאראד זצ"ל

ארינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וירש וואס טוהט עס שוין.
- אסאך יאהר צו העלפן אידן.
- וועט עס טוהן פאר אייער יעושה פרייזאט, באגאנוט, קאפידינעטעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט.
- אלעס ווערט געטון מיט גרויס איבערגעגעבענקייט, מיט כוונה, במחשבת אורי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די נאמען נוסח אויפן שטיין, סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות די שטיין בלייבט אין דעם אויפונג פאר 2 וואכען.
- דאזיגט די תפילה 18 מאל אידן שטיין, ביז די ריכטיגע צייטען.

דאס איז דעם סגולעדיגן אופן פון מכן דורות ישרים וועט ווען ווי עס ווערט מוקדש וי
 ווערט פון אריה'ק אויפן נאר יעדע חלב (אנצורדן אין ווארע צו ארישטיקן) שווערע לם
 לעשם לטובה (ס'רשיעט די נאמען מענטש, ווארע מלואה (העטט ווען ווארע),
 שטייט עס געבן פון מעשה.

פאר פרטים וועט-טקסט מכן דורות ישרים

917-635-3883 dorosyesharim@gmail.com

אופרידענע עלטערען פון מכן דורות ישרים זאגן:

”מיין קינד איז געווען א גרויסער מענטש, ער האט געלערנט מוסר, ער האט געלערנט ענדענאך א מסכתא.”

”מיין זון געט שוין ווען ער איז 5 מינוט פאר שוין זיין קריאה שטע.”

”מיין יצען האט געזאגט קיין ארינברענגען א פילטער.”

”אין האב נישט געזאגט קיין שוםאנס, נישט פארעם, נישט שווערדיג וואס מיין בורח טוהט.”

”האב געזען ווען ער האט געלערנט מוסר, מיין קינדען נאכען חסידים, חסידים פון אריה'ק.”

מזו, ואף מפני אוהביו אסור. אולם רבינו והסמ"ג דכתבו בפני 'שונאיו' דוקא, איירי בטעם השני, ולא כלישנא קמא, וא"ש, כן נראה נכון.

מיהו יש לדקדק לפ"ז דאין דברי הרמב"ם מדוקדקים במה שכתב 'וכל המספר וכו' בפני שונאיו וכו' בא לידי גנותו, ועל זה אמר שלמה בחכמתו מברך רעהו וכו' בא לידי רעתו' ע"כ. שזיווג ב' העניינים, דמתחילה זכר בא לידי 'גנותו', ובפני 'שונאיו' דוקא, והיינו כפי הטעם השני שיספרו ג"כ בגנותו. וא"כ איך כתב 'ועל זה אמר שלמה' וכו', והרי מפורש בגמרא דקרא דשלמה מברך וכו', היינו כהאי דאושפיזא דמתוך טובתו בא לידי 'רעתו', ולא לידי 'גנותו', וכן סיים רבינו בא לידי 'רעתו', ואיך כתב 'ועל זה אמר שלמה בחכמתו' וכו', משמע דהוא ענין אחד עם הקודם, ויש ליישב וצ"ע (אוצר המלך פ"ז דעות ה"ד).

לזכות חב"י, להצלחה בכל"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

הפטרות. שמעו דבר ה' בית יעקב וכל משפחות בית ישראל. איתא בילקוט (ירמיה פ"ב רמז רס"ד): אמר ר' לוי משל למטרונא שהכניס לה המלך שני הדסים, אבדה אחד מהם, והיתה מצירה עליו, אמר לה המלך שמרי את זה כאלו שמרת את שניהם, כך כיון שעמדו ישראל על הר סיני, אמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע', אבדו את 'נעשה' ועשו להם עגל מסכה, אמר להם הקב"ה שמרו את 'נשמע' כאלו שמרתם את שניהם, וכיון שלא שמעו אמר הקב"ה 'שמעו דבר ה'.

ויש לבאר ענין 'שמרו את נשמע' כאילו שמרתם את שניהם, דיובן לפי מה שכתב בייטב לב (פרשת וארא) לפרש המדרש (שמות פ"א): 'וירא אלהים' שעתידין לומר 'אלה אלהיך ישראל', 'וידע אלהים' שעתידים להקדים נעשה לנשמע. ולכאורה סתרי אהדדי. ופירש על פי מה שהביא בעבודת ישראל (פרשת בלק) בשם הקדושת לוי זי"ע שאמר בפסוק 'וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם וגו' אשר עשו את העגל', וקשה הנה אבינו אב הרחמן הסולח ומוחל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, סלק"ד שיכתוב בתורתו דבר קשה כזה שיזכור לעולם את חטא העגל אפילו אחרי שעשו ישראל תשובה. וגם קשה מה שאמרו (ברכות לב:) דאמר ר' אושעיא 'גם אלה תשכחנה' זה מעשה העגל, 'ואנכי לא אשכח' זה מעשה סונית,

זה הפך מכוון הפסוק הנ"ל. אלא יש לומר סונית הענין, דהנה לפי ראות עינינו אם אחד מגזע טובה וישרה הולך בדרך תמים ועובד את יוצרו, אין זה דבר נפלא, כי התורה מחזרת על אכסניא שלה. משא"כ אם פוחת והולך במעשיו ממעשה אבותיו, מום בו, ויתגנה בו יותר ממה שיעשה זה הרע אדם אשר הוא בא ממשפחה בזויה ושפלה, כי לו יאתה השפלות מעון אבותיו. ואם אדם בזוי ממשפחה כזה יעשה הטוב בעיני ה' ואנשים, אז יתהלל יותר מבן ממשפחה הנכבדת בעזבו דרכי אבותיו ונטה אל הטוב.

והנה ישראל קדושים הם, הגם שקבלו את התורה במעמד הר סיני ואמרו 'נעשה ונשמע', לא היה הדבר נפלא ומהולל, כי קדושת אבותיהם אשר הורישו לבניהם אחריהם היא הנותנת שיהיו עובדי ה', אבל כיון שעשו אח"כ את העגל והעזו את פניהם נגד יוצרם וניכר שהיה בם איזה שורש רע שלא ניתקן עדיין עד שעשו תשובה אח"כ, אז גדלה ונפלאה בעיני ה' מעלתם בקבלתם את התורה, כיון שהם עם קשי עורף בטבע, ויכלו לעשות אחרי ארבעים יום הדבר הרע הזה, א"כ נראה שלא עשו גם הטוב ממה שמושרש בטבע להם קדושת אבותיהם, רק שהם בעצמם בגודל בחירתם בחרו בטוב, ואח"כ נפלו ובחרו ברע, ואעפ"כ עשו תשובה, והם קודש ישראל לה'.

חדש מבית מכוון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון 'מליצי יושר' בכל שבוע:
 gilyonmy@gmail.com 732.510.0560

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו 'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצוות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחיד סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצוות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקדן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

הרבים ואינם יודעים למי לחזור ומחזירין למכירין (למי שמכיר שגזל אותו), אמרי מחזירין ואין מקבלין מהם, ואלא למה מחזירין לצאת ידי שמים, אי הכי אמאי תשובתן קשה וכו' עכ"ל הגמ'. ולכאורה מאי פריך, הרי עכ"פ לענין לצאת ידי שמים תשובתן קשה. ונלענ"ד לפרש ואציע דברי התוס' בגיטין (דף מא.) בסוגיא דחצי עבד וחצי בן חורין, שכתבו דלכך נקט במתני' דהתם עשה ד'שבת', ולא עשה ד'פרו ורבו', משום דעשה ד'שבת' עדיפא,

אבל משום עשה ד'פרו ורבו' לא היינו כופין לרבו לשחררו, כיון דהעבד פטור ממנה דאנוס הוא, ע"ש. והנה גם זה צריך הבנה, דכיון דהאנוס פטור, א"כ מה לי עשה עדיפא, או עשה סתמא, הרי בשניהם אנוס הוא ופטור משניהם מן הדין. ונלענ"ד דהנה הא דאנוס רחמנא פטריה, ילפינן מ'ולנערה לא תעשה דבר', וזהו אך בעונש לאו, אבל שיועיל האנוס לפטור מקיום עשה, זה לא מצינו. דהרי דלכאורה אין נפ"מ אי חייב או לא, דסו"ס הא אנוס הוא ואין יכול לקיים, עכ"ז אחרי העיון ימצאו כמה נפקותות בזה אי ע"י מה שהוא אנוס פטור לגמרי, או שהוא חייב באמת אלא שאין יכול לקיים חיובו.

והנה מצינו בזה מחלוקת בין הדרישה והט"ז בנאנס ולא היה יכול להתפלל תפלה אחת, אם חייב להשלימה בזמן התפלה השניה או לאו, עיין היטב בט"ז (או"ח סי' ק"ח ס"ק א') דפליגי בהדיא בזה אם האנוס פטור לגמרי ולא שייך השלמה כיון שלא היה מחויב כלל בשעתו, או דילמא מחויב היה, אלא שלא היה יכול לקיים, ולכן כשיכול אח"כ שפיר חייב להשלים, ע"ש.

ונלענ"ד דיש להכריע פשר דבר בפלוגתא זאת, דיש ב' מיני מצוות: א) מצוות שבין אדם למקום לבד, ובזה הסבירא נותנת דאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, ומחייב אך את מי שיכול לקיים המצוה, ואנוס אינו מחויב כלל, שאין הקב"ה מבקש מהאדם רק מה שביכולתו. ב) מצוות שבין אדם לחבירו כמו עשיית מעקה ופריעת בעל חוב וכדומה, דהוא מצד תועלת חבירו, ובדאי לא נאמר בכמו זה דאם הוא אנוס ואין יכול לעשות מעקה שאין הדבר בעצמותו וצריך להיות, דודאי נצרך ונצרך הוא. וכן בעל חוב בודאי חייב הוא לפרוע חובו, ועליו לשלם ממון חבירו, אלא שאנוס הוא ואינו יכול לקיים חיובו. משא"כ במצוה שבין אדם למקום לבד דכל עיקר החיוב הוא אך מצד רצונו ית' בלבד שרצה שנעשה הדבר ההוא, ואנחנו מחויבים לעשות רצונו ית' ומצוותיו, לכן על אנוס אין חיוב כלל ואין בו ענין המצוה כלל, שהקב"ה רוצה רק ממי שיכול לקיים, ולא ממי שאין ביכולתו לקיים, ודו"ק היטב בסברא זאת.

ולפ"ז נחזי אנו, הנה במצוות פריה ורביה נמצאים שני הענינים האלה, דבעצמותה היא מצוה מחויבת מן השי"ת במאמרו 'פרו ורבו' ככל המצוות שנאמרו בלשון חובה עשו כך וכך, ומצד זה היא אך מצוה מחויבת בינינו ובין המקום לבד. אבל בקרא ד'לא תהו בראה לשבת יצרה' גילה הכתוב דתכלית העולם שתהיה מיושבת מבני אדם, וא"כ מזה הכתוב נודע שיש חיוב על כל אדם עבור תיקון העולם לפרות ולרבות.

ולפ"ז נמצינו למידין שיש הבדל בין ב' החיובים האלה, דעשה ד'פרו ורבו' דהוי אך עשה בלשון חיוב וכו', א"כ ממילא האנוס פטור ממנה לגמרי וכו'. אבל עשה ד'שבת' דהוא עבור תיקון העולם, ולא שייך לומר בזה דכיון שהוא אנוס אין הדבר בעצמותו נצרך, דודאי נצרך הוא לתיקון העולם וליישובו, וא"כ כל אדם חייב בזה, אלא שזה אנוס הוא ואין ביכולתו לקיים חיובו.

ולפ"ז יבואו כמין חומר דברי התוס' הנ"ל, דבעשה ד'פרו ורבו' דהעבד פטור ממנה לגמרי עבור אנוסו, על כן שפיר אין כופין את האדון לשחררו עבודה, דהא אינו מחויב בה כלל, ואין על האדון חיוב להביא את העבד לידי חיוב המצוה. אבל בעשה דשבת דהעבד מחויב בה, אלא שאין יכול לקיימה, על כן שפיר כופין את האדון שישחררו ויהיה ביכולתו לקיימה.

ולפ"ז יובנו היטב דברי הש"ס ב"ק הנ"ל, דבאמת כיון דאינו יודע למי לחזור, א"כ הוי ליה אנוס עתה במצוות ההשבה, אלא דאם היה מחויב מן הדין מצד ממון חבירו שגזלו, אז אין האנוס הזה פטור ועדיין מחויב הוא, ולכן

זה פירוש ג"ם אלה תשכחנה' זה מעשה העגל שישכח לגמרי כיון שעשו תשובה, אבל 'זאנכי לא אשכחך' זה מעשה סיני, כלומר בעת שאני זוכר מעשה סיני, אז אזכור ג"כ בחטא העגל ובגודל קשיות ערפם אשר להם כדי להגדיל זכותם במה שעשו מלפנים במעמד הר סיני כנ"ל. וזה פירוש 'וביום פקדי', כשאזכור במ להיטיב להם, 'ופקדתי את העגל' ואת כח הרע אשר בקרבם, ואז יגדיל ויאדיר זכותם במה שהם נוטים מהרע הזה, שיש בכוחם

לנטות אל הטוב ולשמור מצותיו כל הימים, וא"כ זכירת מעשה העגל הוא טובה לזכירתו ופקודתו של ישראל, עכ"ד הקדושת לוי.

ומבואר מזה כי ע"י העגל נתגדל המעשה של מתן תורה, כי מזה ראו כי לא היה הטוב מושרש אצלם בטבעם, וא"כ המעשה של מתן תורה חשוב יותר, וזה כונת המדרש 'וירא אלהים' שעתידין לומר 'אלה אלהיך ישראל', הרי נראה טבע רע שבהם, 'וידע אלהים' שיאמרו נעשה ונשמע, וא"כ זה אינו מקדושת אבות, ורק בבחירתם הטובה, וא"כ ראויים להגאל, עכ"ד הייטב לב.

ולפ"ז יתבאר מה שאמר להם השי"ת לישראל אבדתם את 'נעשה' ע"י שעשו להם העגל, מ"מ א"ל הקב"ה שמרו את 'נשמע', כי עדיין חטא העגל טובה לכם כאילו שמרתם את שניהם, כי אדרבא עיד"ז נתברר שאין קדושת אבותיכם בידיכם, ומה שאמרתם 'נעשה ונשמע' היה רק מבחירתכם הטובה, ותגדל מעלתכם על מה שקבלתם את התורה, ואף שאבדתם את 'נעשה' מכח חטא העגל, מ"מ יהא כאילו שמרתם את שניהם.

לע"נ הג"ר מרדכי ב"ר יצחק פסעני צ"ל יא"צ כ"א תמוז

ויסעו מפני החירות ויעברו בתוך הים המדברה. בבעל הטורים הקשה דהוה ליה למימר 'מפני' החירות, ולא 'מפני'. ונראה לי, דאחר 'כי לא שלם עון האמורי עד הנה' להיות משתלח מארצו, שעדיין לא נתמלאה סאתו, א"כ היה טוב להם לישראל לשוב מצרים להשלים ת' שנים, ולא היו צריכין לגלות אחר במדבר, ולמה להניאם במדבר מ' שנים, הלא טוב להם לשוב מצרים.

אך ע"י דאם היו שבים במצרים, היו יושבים בכבוד גדול ביניהם, וזה החירות בעמים יותר סכנה לנפש ישראל מכל הגלויות ומכל קושי השיעבוד, וכאשר אנו רואין עתה לעינינו בעקבתא דמשיחא בעוה"ר, עד כי לא יכלו להתממה, ועל כן אז קרע להם ה' את הים והכניסם למדבר והניעם מ' שנים במדבר, ולמה כל זה, כדי להצילם 'מפני החירות' דייקי, כדאמר הכתוב 'הצילני נא מיד אחי מיד עשו, והיינו עשו שמתנהג כאח, אז צריך הצלה ורחמים, קומה עזרתה לנו ופדינו למען חסוך אמן כיר"א.

ויסעו מחרדה ויחנו במקהלות. רמז דאם בא ב'חרדה' וצער, אז 'ויחנו במקהלות', ימצאו חניה ומנוחה ע"י 'מקהלות', כדכתיב 'הן אל כביר ולא ימאס', וזה תפילת רבים בקהל ובציבור (עי' ברכות ח.). אמנם אם פירש מן הציבור, אז אינו רואה בנחמתם (עי' תענית יא.), על כן רמז 'ויסעו ממקהלות', אז 'ויחנו בתחת', משא"כ בזכות רבים במקהלות, אז 'ונתת ה' עליו'.

לע"נ הג"ר יעקב ב"ר דובער צ"ל רב הכולל דניו יארק יא"צ כ"ד תמוז

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה

שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

מי שאנוס לקיים מ"ע אם האנוס פוטור לגמרי, או מחויב הוא אלא שאין יכול לקיים חיובו. אמרו בב"ק (דף צד:): מעשה באדם אחד (גזלן) שביקש לעשות תשובה, אמרה לו אשתו: ריקה אם אתה עושה תשובה אפי' אבנט אינו שלך, ונמנע ולא עשה תשובה, באותה שעה אמרו הגזלנין ומלוי ריבית שהחזירין אין מקבלין מהם, והמקבל מהם אין רוח חכמים נוחה הימנו וכו', ת"ש הרועים והגבאין והמוכסין תשובתן קשה (שגזלו

שפיר היה תשובתן קשה כיון שאין יכול לקיים חיובו. אבל כיון דאמרת דחיובו הוא אך לצאת ידי שמים, א"כ החיוב אך בינו ובין המקום לבד, א"כ כיון שהוא אנוס עתה ואין יכול להשיב, שוב לגמרי פטור, ואמאי תשובתן קשה, ודו"ק כי נכון הוא בעזה"י. (אתון דאורייתא כלל י"ג).

לע"נ הג"ר יוסף שלום פנחסני ב"ר נרגז זצ"ל יא"צ כ"ז תמוז

אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך, אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים, גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך. יש לפרש על פי מה שכתבו בספה"ק (סוף ספר קרייתים), דשם 'אתה', חקוק על מצח הצדיקים בעברם למקומם בגן עדן דרך הגיהנם, וזהו שאמר דוד המלך 'גם כי אלך בגיא צלמות' והיינו הגיהנם, 'לא אירא רע כי אתה עמדי', והיינו השם 'אתה', עכ"ד. ולפ"ז הכי פירושו: 'אם אסק שמים' לגן עדן העליון, אז אזכור מה שעזרתני שם בעברי בגיהנם בשם הקדוש 'אתה'. עוד אמר דוד המלך 'ואציעה שאול', בעת היותי במדרגה התחתונה, 'הנך' צירוף תיבת 'כהן' בחינת חסד, והכוונה מה שהעברתי לגן עדן דרך הגיהנם, היה זה מחסדך הגדול כדי שאוכל לעשות טובה לאנשים שהיו דבוקים בי בחיי, כנשמע מצדיקי הדור שיש כח בצדיק בעברו דרך גיהנם להעלות עמו לגן עדן כל הנשמות שהיו דבוקים בו בחייו.

'אשא כנפי שחר', היינו כשאני ברום המעלה, 'גם שם ידך' רומז לצמצום, שמאל יד כהן, דלולי הצמצום בעלותי לרום הייתי מתבטל ממצאותי, ועל כן 'ידך תנחני'. ו'אשכנה באחרית ים', אפילו אם ח"ו אני בשפלות, אני מאמין באמונה שלימה 'ותאחזני ימינך', רמז לחסד אלקי הגוער בהצמצום שלא יעלים יותר מדאי, כדברי השם משמואל (ר"ה דף נ"ב) על אומרים ז"ל (חגיגה יב): 'אמר ריש לקיש מאי דכתיב 'אני אל שדי', אני הוא שאמרת לי לעולם די. והיינו שאמרת לי 'לעולם', היינו להעלים והסתר 'די', עכ"ד. וזה שאמר דוד המלך דאפילו בים שלא נזכר בו כבוד ה', כסברת הנביא יונה, לא יוכל להעלים האלקות בפני המבקשים אותו באמת, ובזה 'תאחזני' שלא אפול ח"ו מן האמונה, כן יהי רצון שיגן עלינו בחסדיו הפשוטים.

אל בית אמי ואל חדר הורתי (שיר השירים ג'). גימטריה 'ח'ה לר"י תורה אמת יגן'. והכוונה על פי מה שכתב הגה"ק מוריני רבי שמשון מאוסטרופולי זי"ע שקליפת 'לר"י' ממונה על החוטאים בזנות רח"ל, וכשנא הנחש שהוא מקור הקללה השקר והתועבה על 'ח'ה' הכניס בה זיהומת קליפה זו, וממנה נשתאב בכל הדורות, ולימוד 'תורה' הקדושה לשמה שהיא בחינת 'אמת', כדכתיב 'תתן אמת ליעקב, יגן' היינו שמגין ומציל מקליפה זו.

לע"נ הג"ר ר' שלמה ב"ר יוסף פלאצק זצ"ל העילוי ממיצ"ט יא"צ כ"א תמוז

כינויי כינויין. בנדרים (דף י'): אמרו: בית שמאי אומרים, כינויי כינויין אסורין, ובית הלל אומרים כינויי כינויין מותרין. מאי לאו מ"ד כינויי כינויין אסורין, קסבר כינויין לשון אומות הן, ולמ"ד מותרים, קסבר לשון שבדו להן חכמים. לא, דכולי עלמא כינויין לשון אומות הן, וב"ש סברי בהני נמי משתעי אומות, ובית הלל סברי בהני לא משתעי אומות.

וכתב החזון יחזקאל (ביאורי סוגיות שם) וז"ל: וצריך עיון במה פליגי, הלא לא מסתברא לומר שפליגי במציאות הדבר אם האומות משתעי בהני או לא, עכ"ל. ותיירץ, לפי מה שכתב הרמב"ם (פ"א נדרים הט"ז) בענין כינויין, וז"ל: וכן כל כיוצא בזה הולכין אחר לשון כלל העם באותו מקום ובאותו זמן, עכ"ל. ומבואר דבעינן שיהיו הכינויין 'לשון כלל העם', ובזה פליגי ב"ש וב"ה. לדעת ב"ש היות וכינויי כינויין מוצאים מהכינויין עצמם, והכינויין הרי חשובים 'לשון כלל העם' לכן גם הכינויי כינויין נחשבים כן, ויש לומר עליהם 'בהני נמי משתעי אומות'. ולדעת ב"ה כיון שבכינויי כינויין עצמם האומות לא משתמשים כל כך, לא חשיבי 'לשון כלל העם', ומש"ה אין לשונות האלו אסורין.

וז"ל החזון יחזקאל: לפי הרמב"ם מבואר דבעינן בכינויים שיהיו 'לשון כלל העם', ואם אינם 'לשון כלל העם' אין בהם משום 'לבטא בשפתים', שהרי לא הוציא את נדרו בשפתיו בשפה נכונה. ולפי הנחה זו יש לומר שבית שמאי ובית הלל בהכי פליגי, הלא איתא בסוגית הגמרא שם בנדרים 'היכי דמי כינויי כינויין דנדרים, תני רב יוסף: מקנמנא [מכינוי 'קונם'], מקנחנא [מכינוי 'קונח'], מקנסנא [מכינוי

'קונס']'. הרי הכינויי כינויים מוצאים מאותן מלות הכינויים עצמן, וב"ש סברי כיון שמוצאים מהכינויים עצמם, והכינויים הם 'לשון כלל העם', חשובים הם גם הכינויי כינויים 'לשון כלל העם' ע"י הכינויים כמו הכינויים עצמם, ושפיר יש לומר עליהו 'בהני נמי משתעי אומות'. ובית הלל סברי כיון שכינויי כינויים עצמם בהני לא משתעי אומות, לא חשיבי 'לשון כלל העם' ע"י הכינויים, ובנדר בכנויי כינויים אין בנדרו משום 'לבטא בשפתים', שהרי לא הוציא את נדרו בשפתיו בשפה שהיא 'לשון כל העם'.

לע"נ הר"ר שלמה ב"ר אברהם צבי פעלדמאן זצ"ל יא"צ כ"ז תמוז

ההולך ד' אמות בלי נטילת ידים. במה ששאל אותי באחד שבא ללון במקום שאין לו כלי להניח סמוך למיטתו בשביל נטילת ידים שחרית, ויש לו רק ברז רחוק יותר מד' אמות, האם מותר לו לכתחילה לישן באותו מקום כשיודע שבקומו יצטרך לילך הרבה יותר מד' אמות כדי ליטול ידיו, האם צריך בשעת לילה מאוחרת לילך ולחפש מקום אחר לישון שם.

והנה בשו"ע (או"ח סימן ד'): ירחץ ידיו ויברך על נטילת ידים. וכתב המג"א ז"ל: כתב הב"ח בשם תולעת יעקב כל ההולך ד"א בלא נטילת ידים שחרית חייב מיתה ע"כ. והנה הב"ח כתב, וז"ל: ותימה למה לא כתב כן הב"י, ונראה לפי דרובא דרובא אינן יכולים ליהדר בכך, ומוטב שיהיו שוגגין ולא יהיו מזדיין, לכך לא כתבו, עכ"ל. ודבריו תמוהים, דיש הרבה דברים שקשה ליהדר ואפ"ה כתבו.

והנה האשל אברהם כתב וז"ל: אודות מה שכתבו האחרונים ז"ל בשם הזוהר הק' ההולך ד' אמות בלי נטילת ידים שחרית חייב מיתה, ח"ו שאין זה רק בסגנון עצה טובה קא משמע לן, שהרי אסור להוסיף איסור על איסורים שבתורה הק', רק בסגנון גדר וסייג שנמסר ביד חכמי עם בני ישראל בהדורות ובבחינת 'ושמרתם משמרת', וגם העובר על תקנת חכמים אינו חייב מיתה לא בידי אדם ולא בידי שמים רק כשכוונתו להתנגד לרצון השי"ת שמסר לחכמים, וכמו שגילתה התורה הק' במשפט זקן ממרא וכתב שם 'אשר יעשה בזדון', ובנטילת ידים בהליכה אין תקנה מפורשת כלל, רק הוא בסגנון עצה טובה, עכ"ל.

ונראה לי להביא ראיה לדבריו, דעיין במהרש"א (עירובין כ"א בחידושי אגדה) דאימת העובר על דברי חכמים חייב מיתה, דהיינו בדבר שגזרו לעשות גדר על דבר עבירה שיש בגופה מיתה, ע"ש. א"כ כאן בהולך ד"א בלי נטילת ידים בודאי אין כאן עבירה שיש בגופה חיוב מיתה, וא"כ ראיה מכאן כדברי האשל אברהם.

אמנם בסוטה (דף ד'): אמר רב זריקא אמר ר"א כל המזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם, ופירש"י דעובר על דברי חכמים חייב מיתה דכתיב 'ופורץ גדר ישכנו נחש', ע"כ. א"כ בנטילת ידים שעובר ד"א בלי נטילה, גם עובר על דברי חכמים, א"כ ראיה מזה דלא כדברי האשל אברהם.

ולכן נלענ"ד שיש שני דינים בתקנת חכמים: (א) תקנה בגדר וסייג, ואז יש דין בתקנה שמי שעובר חייב מיתה. (ב) תקנה משום עצה טובה, ואז אין חייבין מיתה. וא"כ בד' אמות ודאי שאין זהו בתקנה גדר וסייג שחכמים עשו בזה, יש דין חוב מיתה, וממילא בתקנה שיש חיוב וסייג וגדר שחכמים עשו בזה, יש דין חוב מיתה, ע"ע.

מיושב דברי האשל אברהם, ודברי המהרש"א עדיין צ"ע. והנה האליהו רבה בשם גיסו רוצה לישב למה בהולך ד"א בלי נטילה לא מובא בב"י, על פי המרדכי (הובא בש"ך יו"ד סימן שד"מ) דכולא ביתא כד' אמות לענין דברי תורה שהמת בתוכו ע"כ. אמנם זהו קשה כיון דעיקר טעם הזוהר הק' כי הוא משהא על עצמו רוח הטומאה, א"כ אין שום דמיון מד' אמות שמת בתוכו, דשם זהו מטעם בזיון למת ולאחר ד' אמות באותו חדר גם יש בזיון, אבל לענין טומאה ודאי יש הטעם שמשא רוח הטומאה.

ולכן באמת נראה כמו שמביא האליהו רבה בשם הדמשק אליעזר דבזמן הזה אין רוח רעה חזק כ"כ כמו לענין גילוי וזווגות, ע"כ.

ועיין גם בברכי יוסף שכתב דבזוהר שלפנינו ליתא דין זה דההולך ד' אמות חייב מיתה, וא"כ יש לנו כבר טעמים למה הב"י לא מביא להלכה, ובשביל כך הרבה מקילים בזה, וא"כ כשנא לישון במקום שהברז רחוק, יכול לישון באותו מקום, ומי שמחמיר תבוא עליו ברכה. (שו"ת שערי זבול חלק י"ד סימן נ').

קח לך סניגור
הגאון האדיר שר התורה רבי יוסף ב"ר אפרים פישל ראזין זצ"ל
בעל הצפנת פענח
מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר
'הגדרות צפנת פענח על התורה'
מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת
gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

י"ל ע"י קרן תורה ודעת תורה ודעת
לשכת חסידות תורה ודעת תורה ודעת
הרבה ר' אריה (לייבל)
בהרבה ר' יונה רובין ז"ל

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

פרשת מטות מסעי גיליון קכ"ח (שנה ג') | תמוז תשפ"ו

פנינים מאירים
לשולחן השבת

פר"ס התורה

פשט

לא להפסיד את המצוה

ויבאו בני גד ובני ראובן ויאמרו אל משה וגו' ויאמרו אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדיך (במדבר לב, ב-ה)

לפני הפסוק ויאמרו אם מצאנו חן, יש בספר תורה הפסק של פרשה חדשה. וצריך ביאור, מדוע באמצע דיבורי בני גד וראובן יש הפסק של פרשה? גם יש להבין מדוע כתוב שתי פעמים ויאמרו?

מבאר מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זי"ע בספרו 'טעמא דקרא': בתלמוד ירושלמי דרשו מהכתוב בפרשת ביכורים 'אשר נתת לי' - ולא שנטלתי מעצמי, ולכן אין מביאים ביכורים מעבר הירדן, לפי שבני גד וראובן נטלו מעצמם את נחלתם מעבר לירדן. מעתה יש לומר, שבני גד וראובן מתחילה לא רצו להפסיד את מצות ביכורים, לכן ניסו מתחילה לא לקחת בעצמם את הנחלה, רק אמרו למשה שארץ סיחון ועוג היא ארץ מקנה ולהם יש מקנה, בלי לתבוע במפורש לקבל את הארץ, וסברו שמשאית יתן להם מעצמו, וכך לא ייחשב שהם לקחו בעצמם את הארץ ויוכלו להביא ביכורים מארצם. אך אחרי שראו שמשאית מעצמו אינו נותן להם נחלה זו, הוסיפו לבקש במפורש 'אם מצאנו חן בעיניך יתן את הארץ הזאת לעבדיך', ולכן התחלק דיבורם בשתי פרשיות ובשתי אמירות.

רמז

ו' תיבות, ומ"ב תיבות

את שש ערי המקלט אשר תתנו לגס שמה הרצח ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר (במדבר לה, ו)

כותב הרה"ק מאפסא זי"ע בספרו "ק' אוהב ישראל": שש ערי המקלט - רמז על שש התיבות בפסוק 'שמע ישראל', ועליהם תתנו ארבעים ושתים עיר - רמז על ארבעים ושתים תיבות בפרשת 'אוהבת'. על ידי קריאת שמע, וקבלת עול מלכות שמים ומסירות נפש בכל לב, זוכה אדם לכפרה על מה שהרג את נפשו ונשמתו בשגגת חטאיו, כדוגמת ההורג בשגגה הבורח לעיר מקלט.

דרוש

המקום הנעלם

אל אשר יצא לו שמה הגורל לו יהיה (במדבר לג, נד) מקרא קצר הוא זה, אל 'מקום' אשר יצא לו, שמה הגורל לו יהיה (רש"י).

מדוע באמת קיצר הכתוב ולא כתב תיבת 'מקום'? כותב הגה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע, בעל 'בני יששכר', עפ"י מה שאמרו בגמרא (גיטין נז, א) שארץ ישראל בזמן שישאל יושבים עליה היא מתרחבת, ובזמן שאין יושבים עליה היא מתקטנת ומתכווצת. נמצא, שכל זמן שלא נעשה הגורל לא היה קיים בעולם אותו מקום, כי כל זמן שלא נתחלקה הארץ היתה הארץ קטנה, רק לאחר שהפילו הגורל יצא המקום מן ההעלם אל הגילוי. זו כוונת הכתוב אל אשר יצא לו שמה הגורל לו יהיה, וחסרה תיבת 'מקום', כי לפני הגורל המקום חסר ונעלם, ורק כאשר יצא לו שמה הגורל, לו יהיה המקום שיתגלה בהתרחבות הארץ.

סוד

הנשמה עולה עם נשמת הכהן

וישב בך עד מות הפה הגדל (במדבר לה, כה)

בסיבת הדבר כותב השל"ה הקדוש זי"ע: כאשר אדם נרצח בטרם השלים את נפשו בעולם הזה, אין מנוח לנשמת הנרצח, כי לא בא לתיקונו השלם, ועל כן צריך הרוצח לנוס לעיר מקלט לכפר על מה שגרם לנשמת הנרצח. אבל כאשר הכהן הגדול מת, ונשמתו עולה למעלה, יחד עמו עולות למעלה ונכנסות לגן עדן כל הנשמות שאין להן תיקון, וגם נשמת הנרצח עולה וזוכה לתיקון, ושוב יכול הרוצח לצאת מעיר המקלט.

דיני נדרים, מלחמת מדין, ותנאי בני גד וראובן

פרשת מטות:
מטות:

נושאי הפרשה: דיני נדרים • מלחמת מדין • חלקת השלל • טהרת הטמאים במלחמה • הגעלת וטבילת כלים • בקשת בני גד ובני ראובן לנחלה מעבר הירדן • התנאי עמהם לעבר חלוצים למלחמה.

בפרשת מטות אנו מתקדמים אל המלחמות הראשונות שלחמו ישראל בדרך כניסתם אל הארץ. במרכז הפרשה נעסק במלחמת מדין, ובחלקת השלל שלקחו במלחמה. לסיים נלמד על התחייבות בני גד וראובן ללחם בכבוש הארץ.

שהחטיאו את ישראל. בראש המחנה הלך פנחס שנטל עמו חצוצרות ואת הארון והציץ, ועל ידי הציץ הפיל את המלכים שפרחו באוויר בכישוף. הם הרגו את הווכרים והמלכים וכן את בלעם, והביאו אל משה את השלל. משה כעס על שלא הרגו את הנשים, וציווה להרוג כל אשה הראויה לעבירה.

ג. הגעלת כלים

אנשי הצבא שנטמאו במלחמה בטומאת מות, נטהרו באפר פרה, וכן היוו אפר פרה על הבגדים והכלים הטמאים, וכן טבלו את הבגדים והכלים. בנוסף, הצטוו להגעיל באש כלים שבלעו איסור באש, ולטבול כל כלי משום שנכנס מרשות גוי לרשות ישראל.

ד. קרבן זהב

שלל השבויים והבהמות התחלק בין אנשי הצבא ובין העדה, ומהם ניתן מכס לאלעזר וללוויים. כשראו שרי המלחמה שכולם נותרו בחיים, הקריבו קרבן לה' תכשיטי זהב.

ה. גד וראובן

בני גד וראובן ביקשו ממשה לקבל נחלה בארץ סיחון ועוג המתאימה כמקום מרעה לבהמותיהם. משה הוכיח אותם שהם נוהגים כמו המרגלים שהניאו את לב העם שלא לעלות לארץ. בני גד וראובן הבטיחו לעבור חלוצים במלחמת כיבוש הארץ, ובתקופת המלחמה ישאירו את טפם ובהמתם בארץ סיחון ועוג. לאחר התחייבות זו, הם קיבלו את ארץ סיחון ועוג, ובנו שם ערי מצור. גם בני שבט מנשה בנו ערים שכבשו בארץ סיחון ועוג, וקראו אותן על שמם.

א. נערה ובוגרת

הנודר נדר, כגון שלא יאכל מאכל מסוים, חייב לקיים דבריו, אולם קיימת אפשרות להתיר את הנדר על ידי חכם יחיד מומחה, או שלשה הדייטות.

בת קטנה עד גיל 11	אין תוקף לנדריה
מגיל 11 ויום אחד	רק אם מביעה בנדריים, הנדר שלה חל
לאחר שמלאו לה 12 שנים שלמות	היא נחשבת 'נערה' ואביה יכול לבטל נדרה כשיאמר 'מופר לך!'. האב יכול לבטל נדרה רק ביום בו שמע מהנדר. אם שתק והסכים לנדר, שוב אי אפשר לו להפר
לאחר שמלאו לה 12 וחצי שנים	הרי היא בוגרת, ואין האב יכול להפר את נדריה
נערה שנישאה לאיש	רק הבעל יכול להפר את הנדר ביום שבו שמע את הנדר. ויכול להפר רק נדרים שיש בהם עינוי נפש
נערה הנאורסת לאיש	היא מצויה ברשות האב והבעל יחדיו, ואין הנדר מופר עד ששניהם יפרו
אלמנה מן האירוסין	חוזרת לרשות האב שיכול להפר נדריה
אלמנה מן הנישואין	אין חזרת לרשות האב ואין יכול להפר נדריה

ב. אלף צדיקים

מכל שבט נשלחו אלף צדיקים ללחום במדין, ולנקום על

המסעות במדבר, גבולות הארץ, ערי מקלט

פרשת מסעי:
מסעי:

נושאי הפרשה: רשימת המסעות במדבר • צווי לגרש את הגוים ולאבד את אליליהם • גבולות הארץ • מנוי הנשיאים לחלקת הארץ • ערים ללוויים • ערי מקלט לרוצח בשוגג • דין הרוצח במזיד • אסור קבלת כפר לפטר רוצח מענש • אסור הסבת נחלה.

פרשת מסעי הנועלת את חמש במדבר, עוסקת בהוראות שקבלו ישראל אודות סדרי החיים לאחר הכניסה לארץ ישראל, החל מהשמידת האלילים, בהמשך בקביעת גבולות הארץ, ועד הקצאת ערים ללוויים וערי מקלט לרוצחים בשוגג.

ג. גבולות הארץ

היות והרבה מצוות תלויות בארץ, ויש לדעת את הגבול

המושך בעמוד ד' <

התורה וההפטר

גם השבוע אין מפטירים בהפטר השלישית לפרשת השבוע, אלא לרגל בין המצרים מפטירים בספר ירמיהו בהפטר 'שמעו דבר ה', שהיא ההפטר השני של 'תלאת דפוענותא', לפי הסדר של דש"ח [דברי, שמעו, חזון]. ולמנהג התנינים-בלדי, בשבת זו מפטירים הפטרת 'חזון' בספר ישעיהו, פרק א' מפסוק א' עד פסוק כ'.

א. לא לטלטלם

ארבעים ושתים מסעות נסעו ישראל במדבר, מציאת מצרים עד ערבות מואב. 14 מתוכם היו בשנה הראשונה, ועוד 8 מתוכם בשנה האחרונה, כך שבמשך 38 שנים הלכו רק 20 מסעות, והוא מחסדי ה' שלא לטלטלם יתר על המידה.

ב. לשבר ולאבד

לקראת כניסתם לארץ, מוזהרים בני ישראל לגרש את כל הגוים בארץ כנען, ולשבר ולאבד את כל אליליהם, ואם לא יעשו כך יסבלו צרות מהגוים.

תזכו ליראה אמיתית!

חיים של תורה

כ"ק האדמו"ר רבי אברהם אבא מפיטסבורג זי"ע כותב בספרו 'איבא דאברהם' (פרשת וילך) 'חובה לעסוק גם בתורה שבכתב, ואין לנו להניח מעסק לימוד זה. אצווה אתכם שבכל יום תלמדו פרשה אחת חומש ורש"י מפרשת השבוע, ובזכות זה תזכו ליראה אמיתית'.

מידת הכעס

אמנם אין לנו כל השגה במשה רבינו - איש האלקים אדון כל הנביאים, אולם הדברים נכתבו בתורתנו הק' רק כדי ללמד לאנשים כערוננו, כמה עלינו להתרחק ממידת הכעס, ולהשתדל תמיד בכל מצב, להתגבר על הכעס, ולשמור על שלווה הנפש.

ויקצף משה על פקודי החיל
(במדבר לא, יד)
לפי שבא משה לכלל כעס בא
לכלל טעות (רש"י)

לא תפילין ולא אתרוג, וכי אכעס?

תפילין יקרות וחשובות היו ברשות הרה"ק המגיד רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע. מירושת אביו הרה"ק רבי יצחק מדרהוביטש זי"ע. אנשים אמידים הציעו לו סכומי עתק עבור התפילין, אך למרות שהמגיד מזלאטשוב היה עני מרוד, לא אבה להיפרד מתפילין אלו בעבור כל הון שבעולם.

שנה אחת, לא היה ניתן להשיג אתרוג ראוי בכל העיר זלאטשוב, והנה, בערב הסוכות סמוך לחג הביא איש אחד אתרוג הדור למראה, ודרש עבורו סכום עתק. מיהר רבי יחיאל מיכל, ומכר את התפילין הנדירות בסכום גדול, ורכש בהם את האתרוג המהודר.

כשהביא את האתרוג הביתה, תמחה זוגתו הרבנית מאין השיג אתרוג, וכאשר נודע לה שהוא מכר את התפילין כדי לקנות את האתרוג, התמלאה כאב ומרמור, איך יתכן שבשביל פרנסת הבית לא הסכים למכור את תפילין, ובשביל אתרוג מוכן הוא להיפרד מהן, ברוב צערה נשכה הרבנית את ה'פיטם' של האתרוג ופסלתו.

כשראה זאת המגיד מזלאטשוב, נענה ואמר: תפילין - אין לי, אתרוג - גם אין לי, וכי אפסיד גם את השלווה ואבוא לידי כעס?!... אם ניהא לך, רבונו של עולם, שיפסל האתרוג שלי, הריני מקבל עלי באהבה. באותו הלילה התגלה אליו אביו בחלום, ואמר לו: גדול המעשה האחרון מהראשון! השמירה מכעס עשתה רושם גדול בשמים יותר מהמעשה הראשון שעשית בסכום הגדול שפירות בקניית האתרוג.

אלף כמותו ולא אכעס

באחד הימים הוזמן מרן הגאון חכם רבי בן ציון אבא שאול זי"ע לזמן תינוק ברחבת הכותל המערבי. המעמד הנדיר

לב לדעת

הכרת והבנת
מושג בתורה

ויחן משה את הגלעד למכור בן מנשה וישב בה, ויאר בן מנשה הלך וילכד את חותיהם ויקרא אתהן חות יאיר (במדבר לב, מ-מא)

יאיר בן
מנשה

בפסוקים אלו מוזכרים שני אנשים, האחד 'מכיר בן מנשה', הנזכר גם בפרשת ויחי (בראשית ג, ג), ובפרשת פנחס (במדבר כז, א), שהיה בנו של מנשה בן יוסף. אולם 'יאיר בן מנשה' מוזכר רק בפרשתנו ובפרשת דברים (ג, יד) שקיבל ערים בגלעד וקרא אותן על שמו 'חות יאיר', לפי שלא היו לו בנים. האבן עזרא והרמב"ן כותבים כאן, ש'יאיר בן מנשה', לא היה בנו של מנשה בן יוסף, אלא הוא היה משבט יהודה, ושמו היה 'יאיר בן שגוב', כמובא בדברי הימים (א' ב, כב-כג) ושגוב הוליד את יאיר ויהי לו עשרים ושלש ערים בארץ הגלעד וגו' חות יאיר וגו'. [שגוב היה בן חצרון, בן פרץ, בן יהודה]. ובכל זאת נקרא כאן 'יאיר בן מנשה' על שם משפחת אמו שהיתה משבט מנשה. במסכת סנהדרין (מד, א) מובא שיאיר בן מנשה שקול כנגד רובה של סנהדרין.

עיניים לראות

הבנת מילה
אחת בתורה

ולא תחניפו את הארץ אשר אתם בה כי הדם הוא יחניף את הארץ (במדבר לה, ג)

יחניף

בדרך כלל פירוש המילה 'חנופה' פירושה: משוא פנים למי שאינו ראוי לכך, אך מה הכוונה כאן שאסור להחניף לארץ? ומה הפירוש שהדם יחניף את הארץ?

רק מי לומד חומש ורש"י, בלימוד מעמיק ויסודי, יודע את הפירוש הנכון של פסוק זה, כפי שכותב רש"י: 'ולא תחניפו - ולא תרשיעו, תרגומו ולא תחניפו', כלומר, ש'חנופה' הנוכרת כאן אינה מלשון משוא פנים, אלא פירושו: 'רשע' [ונזכר לשון חנופה, כי כל המזניף הוא רשע (גור אריה), ועוד שהעלמת עין מהרוצחים היא מדרכי החנופה (באר מים חיים)].

פירוש הכתוב הוא כך: 'ולא תחניפו את הארץ אשר אתם בה' - אין בית דין רשאים לעשות מעשה רשע של קבלת ממון מאנשי הארץ הרשעים, כדי לפטור אותם מהעונש, כי הדם הוא יחניף את הארץ - כי הדם הנשפך, אם לא יענישו על כך, יגרום שהארץ תתמלא בעוד רשעים.

אולם הרמב"ן פירש (עפ"י הספרי) שכל 'חנופה' היא עשיית היפך הניכר לעיניים, ותחילת הפסוק מזהיר שלא להחניף לרשעים, בחנופה כפשוטה, לקחת מהם כופר, כי אז הדם יחניף את הארץ, כלומר הדם הנשפך יגרום שהארץ תתנהג שלא כפי הניכר לעיניים, ולא תוציא את פירותיה כראוי.

אזניים לשמוע

כללי רש"י הק'
בדקדוק הלשון

לה או לה | ויקרא לה נבח בשמו (במדבר לב, מב)

עוד בימי ילדותו, בטרם נעשה בר-מצוה, קיננה שאיפה בלבו של אפרים - להיות 'בעל קורא' מומחה! ככל שהתקרב מועד הבר מצוה, הוא הוסיף ללמוד את כל כללי הקריאה, ושינן היטב את טעמי המקרא.

אחד מהכללים הראשונים שלימד אותו האב"ר שלימדו לקרוא בתורה, היא החובה לשים לב היכן יש 'מפיק' [דגש] באות ה' בסוף המילה, כי יש לכך משמעות רבה. בדרך כלל האות ה' כאשר היא מופיעה בסוף התיבה, היא נעלמת ואינה מורגשת בקריאה, כגון במילה 'לילה', 'אורה', וכדו'. אבל אם יש דגש באות ה' בסוף המילה, יש להדגיש בעת הקריאה את האות ה', כי היא באה לייחס את המילה הזאת אל הנקבה, כגון 'בנה' - הבן שלה, 'ביתם' - הבית שלה.

בכל מקום בתורה בו כתובה המילה 'לה' - שהיא לשון נקבה, יש דגש באות ה'. אבל יש שלש מקומות בתנ"ך בהם כתוב 'לה' בלי דגש, ואחד מהם הוא בפרשתנו, כאשר נובח לכד את העיר 'קנת' [ועיר היא לשון נקבה], ואומרת התורה: 'ויקרא לה נבח בשמו'. מבאי רש"י בשם רבינו משה הדרשן, שבשינוי זה רמז הכתוב שלא התקיים שם העיר הוז, ולכן נכתב בלי דגש, כאילו כתוב 'לא'.

לדעת חכמה ומוסר להבין

פניני מוסר, חכמה, וחיוזק, מתוך פסוקי הפרשה

מזורים ומבהילים. עבור האיש שהוא זה סיוט בל יתואר, אבל כיון שהתחייב, הוא היה מוכרח להסתכל כך חמש דקות ברציפות שבסופן כבר חש כמו בתוך חלום בלהות. בסיום חמש הדקות חזר הסטייפלר לתואר פניו הרגילות, ואמר לו: דע! כך בדיוק נראה אדם הכועס!... העיד אותו איש ואמר שהחזיונות הללו מלווים אותו כל החיים וכאשר נזכר בהם מיד נמנע מן הכעס!...

כאיש אחד

ויסעו מחרדה ויחננו במקהלת
(במדבר לה, כה)
ויסעו מחרדה - כיצד אפשר לנסוע מחרדה, להינצל מכל החרדות והצרות?
על ידי ויחננו במקהלת, כאשר חיים באחדות עם כל קהל עדת ישראל.
(שיר מעין)

הנצחה של יהודי

ונבח הלך וילכד את קנת ואת בנתיה ויקרא לה נבח בשמו (במדבר לב, מב)
וְיָאִיר בִּיסּוּדוֹ שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה הַדְרָשֵׁן לְפִי שְׁלֹא נִתְקַּם לָשׁוֹן שֶׁזֶה, לְפִיכָּן הוּא רָפָה, שֶׁמִּשְׁמַע מִדְרָשׁוֹ כְּמוֹ לֹא (רש"י).

מדוע אכן לא התקיים השם שקרא נובח לערים על שמו? כותב הגאון רבי שמשון רפאל הירש זצ"ל: נובח ביקש להציב לעצמו מזכרת נצח במבנים של עץ ואבן, אולם לא זו דרכו של יהודי אמיתי המבקש להנציח את עצמו עלי אדמות, אלא בעבודה רוחנית, במסירות לקיום המצוות ותיקון המידות, רק באלה יזכר שמו לדורות.

פרצופו של כעסן

ויקצף משה על פקודי החיל
(במדבר לא, יד)
לפי שבא משה לכלל כעס בא לכלל טעות (רש"י)

סיפר הגאון רבי אברהם גניחובסקי זי"ע: היה פעם יהודי שנכנס אל מרן ה'סטייפלער' הגאון רבי יעקב ישראל קנייבסקי זי"ע, וסיפר על עצמו שהוא רגזן וכעסן באופן נורא, עד שמחממת כן לא היה נסבל לא בביתו ולא עם ידידיו, והוא כבר ניסה את כל העצות ועדיין אינו יכול להיפטר ממידת הכעס.

אמר לו הסטייפלער: יש לי עצה בעבורך עצה נפלאה שעל ידי כך תפסיק לכעוס, אבל אגלה לך את העצה רק בתנאי שתסתכל על הפרצוף שלי במשך חמש דקות ברציפות בלי הפסק! כמובן שהוא קיבל זאת בשמחה, כי מי לא חפץ להסתכל על פנים של צדיק גדול שכזה?

באותה שעה התחיל הסטייפלר בפניו הקדושות לעשות כנגדו פרצופים שונים ומשונים, עין אחת למטה ועין אחת למעלה, פה עקום ולחיים נפוחות וכדו' ושאר פרצופים

התרגום על המילים 'עטרות ודיבון'

מי הכניס לתרגום אונקלוס בחומשים שלנו את התרגום 'מכללתא ומלבשתא' על התיבות 'עטרות ודיבון'? וגם: כמה פעמים יש לומר פסוק זה בעת אמירת שניים מקרא ואחד תרגום?

בין הערים אשר בני גד ובני ראובן בחרו לעצמם מעבר לירדן מוזכרות בפסוק הערים (במדבר לב, ג) **עטרות ודיבון וגו'.**

פסוק זה מוזכר בגמרא מסכת ברכות בהקשר לחיוב אמירת שנים מקרא, וז"ל הגמרא (ברכות ח, א-ב): אמר רב הונא בן יהודה אמר רבי אמי, לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו עטרות ודיבון. מקרא ראשון: 'ואפילו עטרות ודיבון - שאין בו תרגום'. וביתר ביאור בתוספות שם בשם רש"י: 'אפי' עטרות ודיבון שאין בו תרגום, שצריך לקרותו שלשה פעמים בעברי'. כלומר, גם בפסוק שאין בתרגום אונקלוס שום שינוי מלשון הכתוב, יש לקרוא הפסוק שלש פעמים בלשון הקודש.

רק תרגום ירושלמי

אולם התוספות שם שואלים על רש"י: 'זקשה, אמאי נקט עטרות ודיבון שיש לו מכל מקום תרגום ירושלמי. היה לו לומר ראובן ושמעון, או פסוקא אחרינא שאין בו תרגום כלל.

לכן חולקים התוספות על רש"י וכותבים: 'זיש לומר, משום הכי נקט עטרות ודיבון, אף על גב שאין בו תרגום ידוע, אלא תרגום ירושלמי, וצריך לקרות ג' פעמים העברי, מ"מ יותר טוב לקרות פעם שלישית בתרגום, ע"ל. ביאור דבריהם, שאמנם בתרגום אונקלוס אין שום תרגום על 'עטרות ודיבון', אבל תרגום ירושלמי [שהוא] גם תרגום יונתן, ואכמ"ל] יש תרגום 'מכללתא ומלבשתא', וזו כוונת

הגמרא, אף שתרגום זה הוא 'תרגום שאינו ידוע', בכל זאת טוב יותר לקרוא בתרגום ירושלמי ולא בלשון עברי, ולא לקרוא שלש פעמים בלשון הכתוב.

על כל פנים, מבואר מדברי רש"י והתוספות שהיה פשוט להם שבתרגום אונקלוס אין שום תרגום על עטרות ודיבון.

גם באונקלוס?

אלא שכל הלומד דברים אלו עומד משתומם, שהרי בכל החומשים המצויים בידינו יש תרגום גם על עטרות ודיבון: 'מכללתא ומלבשתא'! וכן הוא בכל החומשים הנדפסים זה חמש מאות שנה, וגם בכמה כתבי-יד עתיקים וקדומים כבר מופיע בתרגום אונקלוס התרגום של 'מכללתא ומלבשתא'.

יש ספרים שכתוב

ובאמת גם בדברי הראשונים כבר מצאנו שהזכירו שבכמה ספרים יש גם בתרגום אונקלוס תרגום על עטרות ודיבון, כפי שכתב הרא"ש (ברכות פ"א ס"ח, ח) וז"ל 'נראה דנקט עטרות ודיבון, לפי שיש ספרים שכתוב בהן תרגום, וגם בירושלמי הוא מתורגם', עכ"ל. וכפי שביאר שם במעדני יום טוב על הרא"ש: 'לפי שיש ספרים שכתוב בהם תרגום, פירוש תרגום אונקלוס'.

שמות עבודה זרה

גם רבינו בחי' כתב במפורש שיש תרגום

אונקלוס על עטרות ודיבון, וביאר באופן אחר את כוונת הגמרא שלעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור ואפילו עטרות ודיבון, וז"ל: 'ותרגום אונקלוס הפסוק הזה, מכללתא ומלבשתא וכו', ולכן אמרו רז"ל בברכות לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הצבור שנים מקרא ואחד תרגום ואפילו עטרות ודיבון, הזכיר הכתוב הזה לפי שיש בהן שמות של עבודה זרה, שלא תאמר כיון שהתרגום הוא פירוש הכתוב אין לנו לתרגם הפסוק הזה, כי יש בו זכרון עבודה זרה, ועל כן באו החכמים לומר שאף בפסוק הזה ראוי להזכירו, שלא להקל בו'.

טעות המדפיסים

יש מהמפרשים הקובעים וכותבים שבדואי יתיבות אלו 'מכללתא ומלבשתא' המופיעות בתרגום אונקלוס, אין מקורן מאונקלוס, אלא הותרבו בטעות לתוך תרגומו, מתוך תרגום יונתן וירושלמי, כי המעתיקים או המדפיסים בראותם שאין בתרגום אונקלוס תרגום על 'עטרות ודיבון' התחכמו להכניס בו תרגום מן התרגום הירושלמי.

כך מביא החוות יאיר בספרו 'מקור חיים' (ס' רפ"ה) בשם 'היש"ר מקנדיא' בספרו כה ה' (שבסוף) ואיתות דרס"א, וכן כתב הג"ר נתן אדלר זצ"ל, אב"ד לונדון, בספרו 'צניחה לגר', ועוד מפרשים.

והוכחתם לכך, שהרי גם להלן בפרשה (לב, לד-לה) מוזכרים עטרות ודיבון, ושם לא תרגם אונקלוס מכללתא ומלבשתא, אלא השאיר בלשון הכתוב, ובהכרח שאין התרגום כאן מאונקלוס (והמדפיסים או המעתיקים שהכניסו כאן מתרגום ירושלמי, לא שמו לב 'לתקן' גם שם).

הן אמת שיש קצת שינוי בלשון בין הנוסח בתרגום אונקלוס 'מכללתא ומלבשתא', והנוסח בתרגום יונתן וירושלמי 'מכללתא ומלבשתא', ייתכן שלפני המדפיסים היו גרסאות תרגומים ירושלמיים אחרות או ששגו בהעתקת הדברים.

להלן אין תרגום

ברם, לגבי עצם ההערה מדוע להלן בפרשה לא מופיע בתרגום 'מכללתא ומלבשתא', כבר ביאר בזה החיד"א בברכי יוסף בשם ספר 'קנה חכמה', שהשמות 'מכללתא ומלבשתא' הם שמות עבודה זרה, ובפסוקים דלהלן אחרי שעברו הערים לידי ישראל, קראו להם בשמותם בלשון הקודש, עיי"ש.

למעשה

למעשה כתב המשנה ברורה (ס' רפ"ה סק"ג), שעל עטרות ודיבון יאמר ג' פעמים בלשון הכתוב, ושיש מחמירים לומר תרגום ירושלמי. ובפסקי תשובות הביא מכמה אחרונים, שראוי להחמיר לומר תיבות אלו ארבעה פעמים, דהיינו שלש פעמים בלשון הקודש, ועוד פעם אחת בתרגום ירושלמי [ואולי יש להחמיר ולומר שתי הגירסאות, גם 'מלבשתא' וגם 'מלבשתא'].

תנאי בני גד ובני ראובן

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אִם תַּעֲשׂוּן אֶת הַדָּבָר הַזֶּה וְגו' וְהָיְתָה הָאָרֶץ הַזֹּאת לְכֶם לְאֻחָהָ לְפָנֶיךָ ה', וְאִם לֹא תַעֲשׂוּן כִּן הִנֵּה חֲטֹאתֶם לַה' וְגו' (במדבר לב, כ-כג).

מכלל הן אתה שומע לאו

הגמרא במסכת נדרים (יא, א) מוסיפה שבהכרח לומר שרבי מאיר אינו סובר את הכלל של 'מכלל הן, אתה שומע לאו' [כלומר, שכאשר הזכיר את הצד החיובי, הרי ממילא אנו יודעים את הצד ההפוך], אלא סובר רבי מאיר שכל זמן שלא אמר זאת במפורש, אין אנו יודעים את הצד השני, וממילא התנאי בטל אם לא אמר תנאי כפול.

גם בארץ לא יקבלו

אולם רבי חנינא בן גמליאל, חולק שם וסובר שאין צריך תנאי כפול, משום שסובר 'מכלל הן אתה שומע לאו', ומה שכפל משה את התנאי לבני גד וראובן, הוא בגלל סיבה אחרת, כי אילו לא כפל את התנאי היה משמע שאם לא יעברו חלוצים או יקנסו אותם שלא יקבלו חלק כלל, אפילו לא בתוך הארץ, לכן היה צריך משה לומר שאם לא יעברו חלוצים או בעבר הירדן לא ינחלו אבל בארץ ינחלו, ועיי"ש בגמרא את כל המשך הסוגיא.

תנאי כפול

במסכת קידושין (סא, א) שנינו במשנה: 'רבי מאיר אומר, כל תנאי שאינו כתנאי בני גד ובני ראובן - אינו תנאי, שנאמר, ויאמר אליהם אם יעברו בני גד ובני ראובן, וכתוב: ואם לא יעברו חלוצים'. מבאר שם רש"י, שאצל בני גד וראובן עשה משה תנאי כפול, כלומר שהזכיר מה יהיה אם יקיימו את התנאי, וגם מה יהיה אם לא יקיימו את התנאי, ולכן סובר רבי מאיר, שאם אדם עושה איזה הסכם או קנין עם חבירו ומוסיף על כך איזה תנאי, אין התנאי חל אלא אם כן הזכיר תנאי כפול, אבל אם הזכיר רק צד אחד בתנאי, אזי אין תוקף לתנאי, דהיינו שההסכם חל אפילו אם לא קיימו את התנאי. כגון האומר לאשה 'הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים זוז', ולא עשה תנאי כפול 'ואם לא תתני לי מאתים זוז לא יהא גט', אין כאן תנאי. וממילא הגט חל אפילו לא נתנה מאתים זוז.

כללי רש"י

כללי ודרכי רש"י הק'
בפירושו על התורה

אין דרכו של רש"י לדרוש דרשות מעצמו

מקום כשמצאו בפירוש רש"י איזה חידוש שלא מצאנו לו מקור בחז"ל, ראה לדוגמא במנחת חינוך (מצוה תרד) שכתב: 'ועיין ברש"י בחומש כאן שפירש תמחה וכו' ודבר זה דאף הבהמות צריכים להרוג אינו מבואר בר"מ ובדברי המחבר, ואיני יודע מהיכן הוציא זה, ובספרי כאן לא ראיתי [אמנם שם העירו בהערה במהדור"ח, שמקורו של רש"י הוא במכילתא ובאיכה רבה]. ראה גם במנחת חינוך (מצוה שפג) על דברי רש"י שאסור לאכול חמץ עם פסח שני: 'ולא ידעתי מהיכן יצא לרבינו זה... ולא ראיתי דבר זה בשום מקום... וזה כמה שנים שכתבתי זה על הגליון בחומש שלי' [וכבר האריכו המפרשים ליישב דברי רש"י ואכמ"ל].

מפרשי רש"י כותבים וקובעים שכל דרש המוזכר ברש"י, בוודאי יש לו מקור בחז"ל, כי אין דרכו של רש"י לדרוש שום דרש מעצמו.

כן כותב הצידה לדרך (פרשת חוקת), כשהוא חולק על דברי הלבוש בהבנת דברי רש"י, וז"ל: 'ואני רואה דבריו טובים ונכוחים אילו היה דרכו של רש"י לדרוש הפסוקים מדעתו וכו' לא בדה רש"י מלבו, אלא לקח הכל מהמשנה ותוספתא פ"ג דפרה בלי חידוש כלל'.

וכן כתב בספר 'עקבי הצאן' [להג"ד עקיבא גלאזער] (עמוד קלט, מעשה הקטורת ביום"כ): 'שאין דרכו של רש"י לדרוש מדעתו דרשות שלא נזכרו בש"ס'. מכאן כלל זה, התקשו המפרשים בכל

תולדות רש"י הק'

קורות חייו • רבותיו
תלמידיו • חיבוריו

פרק י"ח – תלמידיו של רש"י [ה]

'מקבציאל', קובץ ל"ו, עמוד תקכ"ב-תקכ"ו) שטעות סופר נפלה בכל המקורות הנ"ל, ובכל מקום שכתוב 'שמעון' צריך לומר 'שמעיה', הלא הוא רבינו שמעיה תלמידו של רש"י, עליו כבר כתבנו בפרקים הקודמים.

ח. מגדולי תלמידי רש"י, היה רבינו שמריהו, כמובא ב"שם הגדולים" לחיד"א (מערכת ש, ערך רש"י, אות לה). וכן כתב בסדר הדורות (ד' אלפים תתס"ה): 'רבינו שמריה היה מגדולי תלמידיו וחבר שו"ת ושיטות גמרא, ונודע שמו בפוסקים'. וכבר הזכירו רבינו הרשב"א ב'תורת הבית' (הארוך, בית ה, שער ו, דף סו ע"ב): 'וכן מצאתי לרבי ר' שמריה הצרפתי תלמידו של רש"י ז"ל' [וראה גם בתוספות (נדה סו, ב ד"ה אם) שכתבו: 'במחזור ה"ר שמריה מפרש בשם רש"י'. אולם שם יש שגרסו רבינו שמעיה או שמחה].

ז. בין תלמידיו של רש"י, מקובל למנות גם את רבי שמעון ב"ר שמואל מיינביל, מבעלי התוספות, שחיבר את 'ספר לקט'. דבריו הובאו בכמה מקומות בתוספות על הש"ס (תגינה כו, א, ד"ה הגבאין וד"ה וביירושלים; מנחות עה, ב ד"ה היה; חולין כח, ב ד"ה לפי).

כן כתב החיד"א בספרו 'שם הגדולים' (מערכת גדולים, מערכת ש, אות קעב): 'רבינו שמעון תלמיד רש"י, חיבר פסקי הלכות, כמ"ש הגהות מיימוניות פ"ז דתפילה (אות כ) שכתב ר"י בתשובה לה"ר אשר מלונגיל שמוצא בפסקי הרב שמעון תלמידו של רש"י, עכ"ל. עוד כתב החיד"א בשם הגדולים מערכת ספרים (מערכת ל, אות נד): 'לקט - חיבר ר' שמעון תלמיד רש"י, כ"כ מור"ם בסוף ס' יוחסין', עכ"ל.

אולם הגרי"ח סופר שליט"א האריך להוכיח במאמרו (נדפס בקובץ

תורתן שעשועי

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע

תשובות למדורי 'תורתן שעשועי' ניתן לשלוח דרך קו 'קול התורה' או נדרים+

חידוד בפרשה

מים

היכן נזכר בפרשתנו, בחומש ו'או ברש"י:

- א. אהרה לישאל שהמים ישטפו אותם.
- ב. כלי שצריך להכניסו לתוך מים.
- ג. מקום שלא היה שם מים.
- ד. הר שנכנס לתוך מי הים.

ויסוף דעת

לא להתגרות במואב למה?

בפרשת השבוע כותב רש"י (לא, ב) שני טעמים מדוע הצטוו ישראל להרוג רק את המדיינים ולא את המואבים, אם משום שהמואבים נכנסו לדבר מחמת יראה, או מפני שתי פרידות טובות שיש לי מחמת מהם, רות המואביה ונעמה העמונית, עכ"ד, ותמוה, שהרי בפרשת דברים מפורש בתורה טעם אחר מדוע לא ללחום במואב (ב, ט) אֶל תִּצְרֹךְ אֶת מוֹאָב וְגו' כִּי לִבְנֵי לוֹט נִתְּנָה אֶת עַר יְרֵשָׁה, הרי שהטעם הוא בגלל שמואב ניתנה לבני לוט! וצריך עיון!

כמונח בקופסא

כשרצה – דיבר!

בפרשת השבוע נאמר (לא, כא) וַיֹּאמֶר אֱלֹעָזֶר הַכֹּהֵן אֶל אֲנָשֵׁי הַצֶּבָא הַבָּאִים לְמִלְחָמָה. באחת הפרשיות בחומשה חומשי תורה, מביא רש"י פסוק זה, אודות מעשה בו לא דיבר אלעזר לפני משה, וכותב רש"י: 'כֹּל מִפְּנֵי שֶׁלֹא הָיָה בְּאֶלְעָזָר לְהִשָּׁב, תלמוד לומר וַיֹּאמֶר אֱלֹעָזֶר הַכֹּהֵן אֶל אֲנָשֵׁי הַצֶּבָא וְגו', הרי כשרצה, דבר לפני משה ולפני הנשאים, היכן הם דברי רש"י אלו?

יניק וחכים

שאלות מחכימות מתוך הפרשה

היכן רואים בפרשתנו:

- א. שהי'לדים חשובים אצל ההורים יותר משאך הנכסים.
- ב. נערים שצאאו לחטף בזה.
- ג. אב שנסע עם בנו למקום רחוק.
- ד. שגם כאשר בת מחוץ לבית היא בן'שות האב.

קטן היורה

חידודים בתבות ופסוקי הפרשה

- א. היכן מוזכר בפרשתנו מקומות שצקא: 'שפס', 'שופן', 'שפר'?
- ב. היכן בפרשתנו שיש סוגי מתכת בפסוק אחד?
- ג. היכן בפרשתנו תשע מקומות בפסוק אחד בן תשע מלים?

הקרבן, שהרי גם לא כתוב שזרק את הדם על המזבח.

ז. יש עבודות שמותר לבעל מום לעשות, ואולי בלעם עשה רק עבודות אלו.

ח. כשם שחטא בלעם בעבירות רבות וחמורות, אין קושיא שחטא גם בחטא זה להקריב כשהוא בעל מום.

חידוד בפרשה – כח הפה:

היכן נזכר בפרשתנו, בחומש ו'או ברש"י:

- א. ברכה מפי השכינה.
 - ב. ציווי מפי ה'.
 - ג. לאומות אין פתחון פה.
 - ד. פה שהכשיל.
 - ה. רסן בתוך הפה.
- תשובות:**
- א. רש"י במדבר כב, יח: שנתברכו האבות מפי השכינה.
 - ב. במדבר כב, יח: לא אוכל לעבר את פי ה'.
 - ג. רש"י במדבר כב, ה: כדי שלא יהא פתחון פה לאומות.
 - ד. רש"י במדבר כב, יט: גם אתם – פיו הכשילו.
 - ה. רש"י במדבר כב, טז: ונתן לו הקב"ה רסן וחכה בפיו.

כמונח בקופסא – קצו בחייהם:

בפרשת השבוע נאמר (במדבר כב, ג) וַיָּקֶץ מוֹאָב מִפְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל, ורש"י מואב: 'תִּרְקַץ מוֹאָב - קֶצֶץ בְּחַיֵּיהֶם'. באחת הפרשיות בחומשה חומשי תורה, נאמר על עוד גוים אשר קצו מפני בני ישראל, ורש"י מפרש שם הכוונה שהם קצו בחייהם, אך שם רש"י כותב עוד פירושו, שבני ישראל היו כקוצים בעיניהם. היכן הם דברי רש"י אלו?

תשובה:

בפרשת שמות, רש"י שמות א, יב: ויקוצו - קצו בחייהם. ורבותינו דרשו כקוצים היו בעיניהם.

המושך מעמ' א'

עד היכן חייבים במצוות אלו, מפרטת התורה את גבולות ארץ ישראל מארבע רוחותיה, תוך ציון שמות של ערים ונהרות המסומנים את קו הגבול.

ד. האפסורופוסים

חלוקת הארץ התבצעה על ידי אלעזר הכהן ויהושע בן נון, ולצידם עמדו שנים עשר נשיאי השבטים, וכל נשיא שימש כאפסורופוס עבור בני שבטו. הוא קיבל את נחלת השבט בשליחותם של בני השבט, ובירד עבור כל אחד ואחד מבני השבט חלק הגון.

ה. שטח פנוי

הלויים קיבלו בארץ ערים מיוחדות, 6 ערים ועוד 42 ערים, וסביב להן הוקצה מגרש של אלפיים אמה מכל צד, 1000 האמות הפנימיות יהיו פנויות לגמרי בלי בתים ושדות, כי זהו נוי לעיר,

פרי עטם של לומדי תורה שבכתב

אהבת תורה

מעין עולם הבא

בעבר, הייתי קורא שנים מקרא בכליל שבת אחרי הסעודה, בלי שום התבוננות, רק בשביל לצאת ידי חובה, כל שבת מחדש הרגשתי בכך עול כבד, ללא טעם וחידור ושאינו עושה זאת רק בחוסר ברירה. אסור לומר כך על תורתנו הקדושה אבל את חטאי אני מזכיר היום שהיה זה עבורי בגדר לימוד משעמם, לומר כל פסוק פעמיים עם תרגום, ולמלמל מהר את הרש"י.

עד שהתחברתי למאות-אלפי חברי 'תורה שבכתב', והתחלתי ללמוד בכל יום את הפרשה עם חברותא, במתינות ובהנחלת כל מילה וכל פסוק, ובעריכת מבחנים יומיים ושבויעיים, ותקפותיים, ומאז כל הסיפור השתנה לטובה, כאשר אני מעביר הסדרה 'שמות' לאחר לימוד הפרשה במשך כל השבוע, אני חש 'עונג שבת', הבית כולו מתמלא אורה מכל פסוק, וממש תענוג לחזור על כל פסוק פעמיים עם התרגום, ו'לחיות' את הפרשה, ומי מדבר על העונג הגדול בסיום כל חומש, כאשר אני עורך את המבחנים הארוכים, הכוללים עשרות שאלות מיוחדות על כל החומש כולו, בסיום המבחן אני חש תחושה נפלאה של 'שישו ושמוחו בשמחת התורה!'.
ד. שניאורסון

אלה הדברים

אשר דבר משה אל כל ישראל

כלל ישראל מתחילים בעוז ותעצומות בלימוד

ספר 'משנה תורה'

אל תאבד את ההזדמנות!

הצטרף עכשיו ללימוד הקדוש והנשגב של ספר דברים

במגוון מסלולי הלימוד והמבחנים מעתה ועד שמתח תורה הבעל"ט ותוכנה לחיי דבקות והתעלות עם קשר של קיימא לדברי התורה הק' דבר יום ביומו!

שמות הזוכים בהגרלות בפרשת חוקת

זוכות התורה

זוכים בהגרלות אברכים ותלמידי ישיבות גדולות

נבחנים בקבוצים - 100 שנה: הרב אליהו נברוסקי - בית שמש, נתיבות התורה | הבה"ח שלמה חגי לוי - אלעד, נחלת התורה | הרב דוב בער קלעיס - ביתר עילית | **סיכום יומי - 200 שנה:** הרב אליהו ארשטיין - קרית גת, יד רמא | הרב ישי רזו - אשדוד, בעלזא | הרב חיים אליעזר וייס - ביתר עילית, פונוב' | הרב אהרן בוסקילה - בית שמש | הרב משה רז - לוד, פלא יועץ | הרב יעקב לוברבוים - ירושלים | הרב משה שפירא - אלעד, בעל שם טוב ממילשטאט | הרב אברהם חיים סופר - בני ברק | הרב יצחק רוב - חיפה, סערט וויזניץ | הרב אוריאל סרדניף - עמנואל, מגן אברהם | הרב משה קרייזמן - אלעד, ערלי | הרב שניאור זלמן הירשמן - בית שמש, שיח יצחק | הרב יהודה דוד קליין - ירושלים, עמדם חסידא | הרב ישראל קניג - בית שמש | הבה"ח דוד בראון - בני ברק, תורת זאב | הבה"ח יהודה גולרשטיין - ירושלים, קרלין | הרב אהרן חנה הערצל - צפת, אטמינוב | הרב ישראל אברהם דלמן - בני ברק | הרב אהרן שושן - מודיעין עילית, מים | הרב יעקב וולפסון - ביתר עילית | הרב נתנאל כהן - בני ברק | הרב אברהם מרדכי שפירא - בית שמש | הרב יעקב זלץ - מודיעין עילית, עטרת שלמה | הבה"ח מנחם מנדל פורנקל - בית שמש, מעיני חכמה | הרב פנחס נפתלי בראדנער - נתניה, כולל צאנז | הרב יחזקאל שפירא - בית שמש, גור | הרב נסים מאיר ישראל כהן - צפת, יתד התשובה | הבה"ח אברהם גרנדיש - ירושלים, כתר תורה | **כמונח בקופסא - 150 שנה:** הרב צבי אלימלך יאקאב - צפת, צאנז | הרב דוד אבדלקה - אשדוד, בית דוד | **חידוד בפרשה - 100 שנה:** הרב אלהן תם - נתיבות | הרב אוראל מלול - חרש, תורה למשה | **ויסוף דעת - 100 שנה:** הרב שמחה גוגנהיים - צפת, ישיבת צפת | הבה"ח אברהם זיונס - ירושלים, מגדל עוז | מבחן גמרא - ש"ס ובלכתך בדרך: ההרב יוסף זונדל מילר - ירושלים, תפארת בחורים | מבחן הפטרה - סט ב"ך: הרב משה בוקשפן - מודיעין עילית, סטאלין קרלין | מבחן שבועי 500 שנה: הבה"ח אליעזר זאב נויפלד - בני ברק, שערי דוד | הרב יהושע ברנדווין - ירושלים, זכרון שמשון | הבה"ח נחמיה קורצטג - ירושלים, חברון | הרב וינתן נדב - אשדוד, אבי עוזי

זוכים בהגרלות תלמידי ישיבות קטנות וילדים

נבחנים בקבוצים - 50 שנה: הבה"ח נחום אקער - ביתר עילית, אור התלמוד | הבה"ח צבי אריה פרידמן - אלעד, צמח צדיק וינוניץ | **סיכום יומי - 50 שנה:** יניק וחכים כמר אפרים ליכטנשטיין - אופקים, תורת שמשון | הבה"ח יוסף דוב ויזר - בית שמש, אמרי חיים | יניק וחכים כמר אהרן שפסוביץ - ירושלים, אביעזרי | הבה"ח מורדי דוד כהנא - בית שמש, פטרונוביל | הבה"ח יוסף שלום ניווי - אשדוד, דעת תורה | יניק וחכים כמר מיכל יהודה שורנפלד - בני ברק, תשב"ר | יניק וחכים כמר יעקב יעקבזון - מודיעין עילית, דרכי אבותינו | הבה"ח צבי בורדיאנסקי - בני ברק, בית דוד | הבה"ח שלמה חסיד - מודיעין עילית, אוהל יוסף | יניק וחכים כמר אלימלך איזיק ששון - בני ברק, גונס אלימלך | הבה"ח יוסף ברזילי - אלעד, אברהם | יניק וחכים כמר אוריאל פטרובר - ירושלים, חוות דעת | הבה"ח יצחק ברכה - ירושלים, נתיבות מרדכי | יניק וחכים כמר שמואל יפה - מודיעין עילית, דרכי אבותינו | יניק וחכים כמר דוד סגל - בית שמש, בני מלכים | יניק וחכים כמר נתן מרדכי ברוך - ירושלים, חמדת שלמה | יניק וחכים כמר ישראל חיים פוברסקי - בני ברק, תשב"ר | הבה"ח יצחק ירוחם ברמן | החובות, עטרת שלמה | יניק וחכים כמר אברהם בר שלום - ירושלים, כנסת יהודה | יניק וחכים כמר שמואל ששון - נתניה, דרכי אבות | יניק וחכים כמר יעקב ברלי - ירושלים, כתב סופר | **כמונח בקופסא - 50 שנה:** יניק וחכים כמר שילה דויד - לוד, בני ארש חיל | **חידוד בפרשה - 50 שנה:** יניק וחכים כמר שלמה יהושע זונאבנר - ביתר עילית | מבחן שבועי - 100 שנה: הבה"ח נחום יצחק הפלינג - בני ברק, מעלות התורה | הבה"ח יונתן קלרמן - בני ברק

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב':
02-500-2018
מארה"ב: 351-9881-1518 | מאנגליה: 0131-0613-4433

מכון הוצאה לאור | אגף 'שיעורי תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במגוון שפות וסגנונות | סיכומים ומבחנים | שיעורי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | מילטר יומי לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com
אזמניה - דפוס ספידי פרטת מל"מ תלפז

כך תוכל להפוך את הלימוד הקדוש לאוצר המנוצר בקרבך לנצח, בהבנה, בבהירות ובידיעה ברורה

מבחן 'ידיעת התורה' על כל ספר במדבר

א. כיצד נמנו בני ישראל במניין שבתחילת החומש?	כו. מדוע לא נזכר שמו של משה רבינו בשירת הבאר?
ב. "מנגד סביב לאהל מועד יחנו" – מהו שיעור ההרחקה שחנו ישראל מן המשכן, ומדוע?	כז. מדוע באו זקני מואב ליטול עצה דווקא מזקני מדין?
ג. "ואת משמרת בני ישראל לעבוד את עבודת המשכן". מדוע נקראת העבודה במשכן 'משמרת בני ישראל'?	כח. מדוע לא הוזכרו זקני מדין בהמשך קריאתם של זקני מואב לבלעם?
ד. מדוע "למוד הוא שבט לוי להיות נמנה מן הבטן"?	כט. "כי ירט הדרך לנגדי". כיצד דרשו רבותינו בנוטריקון את המילה "ירט"?
ה. מהי "עבודת עבודה" של הלויים?	ל. "את שבעת המזבחות ערכתי" – למה כיוון בלעם במספר שבע?
ו. מה דין נזיר שנשטמא?	לא. "שתום העין" – מדוע נסמטה עינו של בלעם?
ז. מדוע נכתבה התיבה "אמור" בברכת כהנים בכתוב מלא?	לב. "ברית כהונת עולם" – מה נתחדש לפנחס בברית זו, והלא כבר ניתנה כהונה לזרע אהרן?
ח. מה הפירוש "ושמו את שמי על בני ישראל"?	לג. לפירוש אחד ברש"י, מפני מה נתעלמה הלכה ממושה רבינו בדין בנות צלפחד, והוצרך להקריב משפטן לפני ה'?
ט. מה הן "עגלות צב" שהביאו הנשיאים למשכן?	לד. "והעברתם את נחלתו לבתו" – לפירוש הראשון ברש"י, מדוע נקטה התורה לשון 'העברה' בבת, ולא 'נתינה' כבשאר יורשים?
י. במקום אחד נאמר שהלויים באים למשכן "מבן חמש ועשרים שנה", ובמקום אחר נאמר "מבן שלושים שנה". כיצד מיישב זאת רש"י?	לה. "שנים ליום" נאמר בקרבן התמיד. מה למדנו מכך?
יא. מהי "דרך רחוקה" לענין קרבן פסח?	לו. מדוע נקרא חג השבועות בתורה בשם "יום הביכורים"?
יב. התצוצרות שעשה משה, למי היו מיועדות?	לז. "ואם הניא אביה אתה" – מה משמעות המילה "הניא" בפסוק זה?
יג. "שטו העם ולקטו וטחנו בריחיים", לדברי רש"י, מהיכן היו לישראל ריחיים במדבר?	לח. "ונדר אלמנה וגרושה... יקום עליה". באיזו אלמנה מדובר שנדרה קיימין?
יד. "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל", היכן היו הזקנים שאסף במצרים?	לט. מדוע יצאו משה ואלעזר והנשיאים לקראת השבים מהמלחמה?
טו. מה נלמד מהפסוק "צאו שלשתכם" האמור בפרשת דיבורה של מרים במשה?	מ. מדוע קצף משה דווקא על "פקודי החיל" כשחזרו ממלחמת מדין?
טז. איזה סימן מסר משה למרגלים כדי לדעת "החזק הוא הרפה"?	מא. מהו התכשיט אצודה?
יז. כיצד הקיפו המרגלים את הארץ לאורכה ולרוחבה בארבעים יום?	מב. את מי מינה משה על תנאי בני גד ובני ראובן?
יח. "כי חזק הוא ממנו" – למי התכוונו המרגלים כשאמרו "ממנו"?	מג. מה הכוונה שהערים נבו ובעל מעון היו "מוסבות שם"?
יט. על איזה חטא נאמר "וכי תשגו ולא תעשו את כל המצוות"?	מד. "ויקרא לה נבח בשמו". מדוע האות ה"א במילה "לָהּ" רפה?
כ. לדברי רבי משה הדרשן, מדוע נסמכה פרשת ציצית ופרשת המקושש לפרשת עבודה זרה?	מה. מהי סיבת כתיבת כל המסעות בתורה?
כא. מה אירע לטפם של דתן ואבירם?	מו. "ואבדתם את כל משכיותם", מה הם המשכיות?
כב. לפירוש אחד ברש"י, מדוע נעצרה המגפה דוקא על ידי הקטורת?	מז. מדוע הוצרכה התורה לפרט ולכתוב את גבולות ארץ כנען?
כג. "וחלק לא יהיה לך בתוכם" – איזו איסור נכללת בציווי זה לכהנים, מלבד נחלת הארץ?	מח. מדוע קרא יחזקאל הנביא למדבר סיני מדבר העמים?
כד. "ומזה מי הנדה יכבס בגדיו". מה דין המזה, ומה דין הנושא את המים?	מט. "וגבול ים... וגבול", מה למדנו מכך?
כה. מדוע נסמכה פרשת מיתת מרים לפרשת פרה אדומה?	נ. "והקרייתם לכם ערים" – מה משמעות "והקרייתם"?

מבחן 'בקיאות בתורה' על כל ספר במדבר

- א. איזו עיר איננה מוזכרת בחומש במדבר או ברש"י?
 - צפת.
 - יריחו.
 - חברון.
- ב. איזה מן השבטים הבאים שלח נציג לרגל את הארץ בפרשת שלח, אך לא העמיד נשיא לחלוקת ארץ כנען בפרשת מסעי?
 - שבט לוי.
 - שבט יששכר.
 - שבט ראובן.
- ג. במהלך מסע ישראל היו שלושה מקומות שבהם היה חסר להם מים: ברפידים, במדבר צין, וכשהלכו סביב ארץ אדום. כמה מקומות מתוכם מוזכרים בחומש במדבר?
 - אחד.
 - שנים.
 - שלושה.
- ד. מי מהבאים אינם מוזכרים במפקד לאחר מותם?
 - אלדד ומידד.
 - דתן ואבירם.
 - ער ואון.
- ה. מי לא הזכיר את עמלק בדבריו בחומש במדבר?
 - משה רבינו.
 - בלעם.
 - קרח.
- ו. לגבי איזה פסוק רש"י אינו משתמש במושג "כונה הכתוב"?
 - "וישמע את הקול מידבר אליו".
 - "ואל אראה ברעתי".
 - אשר בצאתנו מרחם אמו ויאכל חצי בשרו.
- ז. לאיזו חיה לא נמשלו ישראל בחומש במדבר?
 - נמר.
 - דאם.
 - אריה.
- ח. אצל מי מהבאים רש"י אינו מסביר את עונשם בדרך של "מידה כנגד מידה" על מעשיהם?
 - הנחשים השרפים.
 - האמורים בנחלי ארנון.
 - סוטה.
- ט. איזו מהפרשיות דלהלן נכתבה במקומה ואיננה מוקדמת או מאוחרת?
 - קרבן פסח שהקריבו ישראל במדבר.
 - פרשת "ויהי בנסוע הארון".
 - פטירת מרים.
- י. איזה פסוק מהפסוקים הבאים מוזכר ברש"י פעמיים באותה פרשה?
 - כגן ה' כארץ מצרים.
 - כי היו בצוען שריו.
 - הס כל בשר.

ים פְּנֵרֶת קִדְמוֹת
הגבול נמשך ויורד מובלה לעבר ים כנרת, בסמוך ים הכנרת קדמה, פירוש, בצד המזרחי של הכנרת [מקום פירוש צד].

ים פְּנֵרֶת קִדְמוֹת
וְיָרֵד הַגְּבֹל הַיְּרֵדֶנָה וְהָיָה
מִצִּיאָתָיו יָם הַמֶּלֶחַ
הגבול יורד מהכנרת אל הירדן, ומסתיים בים המלח.

הַגְּבֹל הַגְּבֹל יָרֵד וְהָיָה לָכֵם
גְּבֹל יָם
הים הגבול הוא הגבול המערבי של ארץ ישראל, ונכפל לשון הכתוב 'גבול זה ירדה לים גבול ים' בא ללמד שהגבול המערבי אינו על שפת הים, אלא אף בתוך הים עצמו יש חלק שהוא בתוך ארץ ישראל, כי אנו רואים כאלו חוט נמתח מנהל מצרים עד הרי ההר

מערב

גבול ים

יְנִיסִי' שִׁבְיָם

תל אביב

ירושלים

חברון

עזה

ים המלח

וְהָיָה תוֹצְאָתָיו יָם הַמֶּלֶחַ

קִצְדִּיקָה הַמֶּלֶחַ קִדְמוֹת

מַעְלֵה עֶקְרָבִים

וְהָיָה לָכֵם גְּבֹלָה עִמָּךְ קִצְדִּיקָה הַמֶּלֶחַ קִדְמוֹת וְהָיָה לָכֵם תוֹצְאָתָיו קִצְדִּיקָה הַמֶּלֶחַ קִדְמוֹת

צִיֵּן

וְעִמָּךְ הָיָה

קִצְדִּיקָה הַמֶּלֶחַ קִדְמוֹת

קִדְשׁ בְּרַנְעֵי

חֲצֵר אֶדְרָךְ

עֵצְמוֹן

וְעִמָּךְ עֵצְמוֹן

גִּבְלֵי מִצְרָיִם

וְעִמָּךְ הָיָה גִּבְלֵי מִצְרָיִם וְהָיָה לָכֵם תוֹצְאָתָיו יָם הַמֶּלֶחַ

דרום

דרום

הבהרה:

סוגיית גבולות הארץ, היא סוגיה ארוכה עמוקה ורחבה, ועל כל אחד מהערים והמקומות המוזכרים במפה קיימים כמות שיטות ודעות בספרי המפרשים אשר ענו ואמרו דברים הרבה בסוגיה זו. לא באנו בואנו להכניס דאשיונו בין ההורים המבוגרים ולתכוננו בין הדעות המודעות, מפנה זו נערכה אך ורק לצורך המחשבה וסיוע בחיבת הפסוקים עם פירוש רש"י ז"ל. תודותינו להרה"צ ר' יצחק לייב קלידנר שליט"א, בעמלנותו 'במחלום' לבידור גבולות הארץ, על סידור בעריכת המפה.

אלה קרואי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל הם

הנשיאים ושבטי ישראל במדבר

תפקידם, שמותיהם, מספרם וסדר הזכרתם

הנשיאים היו המרגלים?

בתחילת פרשת שלח אנו לומדים את הפסוק (יג, ב) איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו כל נשיא כהם. אולם כבר כתב שם הרשב"ם שאין הכוונה לנשיאים, אלא הכוונה שמי 'שנשא לבו' אותו לרגל את הארץ. ובתרגום אונקלוס, וכן באבן עזרא כתבו ש'נשיא' היינו אדם חשוב, אבל אין הכוונה ממש לנשיאים.

ואילו בחזקוני שם פירש באופן אחר את הכתוב 'כל נשיא בהם', שכל נשיא יבחר איש אחד משבטו לרגל את הארץ, אבל הנשיאים עצמם לא היו המרגלים.

אולם יש לציין את שיטתו המחודשת של האברבנאל שכתב שאכן המרגלים היו נשיאי ישראל, כי הנשיאים הראשונים מתו.

250 נשיאים?

מלבד 12 הנשיאים הכלליים, נשיא אחד לכל שבט, היו עוד אנשים שזכו לתואר 'נשיא', אף שלא היו נשיאים של שבט, כך למשל בשבט ראובן לבד היו לכל הפחות 250 נשיאים, כנזכר בפרשת קרח (במדבר טז, ב) ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה קראי מועד אנשי שם, אך כבר כתבו המפרשים (רא"ם ומהרש"א סנהדרין קי, א) שאין הכוונה לנשיאי השבטים, שהרי הם היו רק י"ב, אלא הכוונה לאנשים נכבדים שהחזיקו בתפקידים שונים, ורובם היו ראשי סנהדרין. ואילו באבן עזרא כתב שהכוונה על הבכורות, שלשיתנו הם שימשו אז עדיין בכהונה.

ויש להבין, לאיזו מטרה היו צריכים הנשיאים להתוועד יחדיו? אלא שהיו באים לטכס עצה לצרכי ישראל.

חלוקת הארץ

משימה גורלית נוספת אשר הוטלה על הנשיאים, הוא תפקיד חלוקת הארץ לכל שבט, כמבואר בפרשת מסעי (לד, יז): 'וְנָשִׂיא אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד מִמִּטֵּה תִּקְחוּ לְנַחַל אֶת הָאָרֶץ'. הנשיאים היו שלוחים מטעם כל אנשי השבט לקחת חלק בארץ ישראל, וכדברי רש"י: 'כָּל נָשִׂיא וְנָשִׂיא אֶפְסוּרָפּוֹס לִשְׁבֵטוֹ, וּמַחֲלֵק נַחֲלֵת הַשְּׁבֵט לְמִשְׁפָּחוֹת וְלִגְבֵּרִים, וּבוֹרֵר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד חֵלֶק הַגּוֹן. וְמָה שֶּׁהֵם עוֹשִׂין יִהְיֶה עֲשׂוֹי כְּאִלּוּ עֲשָׂאוֹם שְׁלֹוּחִים'.

ראשי הצבא?

חידוש כתב האברבנאל בתחילת פרשת במדבר, וז"ל: 'שהיו הנשיאים ההם שרי אלפים הממונים על הלוחמים. וכן תמצא במלחמת מדין ששרי האלפים היו שם הממונים על הלוחמים כולם'.

אך לכאורה דבריו פלא, שהרי מקרא כתוב שם (לא, יג) כאשר חזרו ישראל ממלחמת מדין: 'וַיֵּצְאוּ מִשָּׁה וְאַלְעָזָר הַכֹּהֵן וְכָל נְשֵׂיאי הָעֵדָה לִקְרָאתָם אֶל מַחֲזִיק הַמִּצְנֶה, וַיַּקְצֹף מִשָּׁה עַל פְּקוּדֵי הַחֵיל שְׂרֵי הָאֲלָפִים וְשְׂרֵי הַמֵּאוֹת הַבָּאִים מִצֵּבָא הַמִּלְחָמָה, הֵי מִפְּרוֹשׁ בְּכֹתוֹב שֶׁהַנְּשִׂאִים לֹא יֵצְאוּ לַמִּלְחָמָה, אֲלָא אַחֲרֵי הַמִּלְחָמָה יֵצְאוּ עִם מִשָּׁה וְאַלְעָזָר לִקְרַאת שְׂרֵי הָאֲלָפִים, וצ"ע.

בפרשת המן

כבר בצאת ישראל ממצרים, היו נשיאים בקרב בני ישראל, הנשיאים נשאו בעול ההנהגה של כל שבט, והיו נקראים לשמש בכמה תפקידים כפי שנראה להלן.

ולראשונה הם מוזכרים בתורה בפרשת המן כחודש ימים לאחר יציאתם ממצרים, כאמור (שמות טז, כב) 'וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי לִקְטוֹ לֶחֶם מִשָּׁנָה שְׁנֵי הָעֶמֶר לְאֶחָד וַיָּבֹאוּ כָּל נְשֵׂיאי הָעֵדָה לְמִשְׁהָ, וּמִשָּׁה אָמַר לְנְשֵׂיאי הָעֵדָה: 'הוּא אֲשֶׁר דָּבַר ה' שֶׁתֹּנוֹן שֶׁבֶת קֹדֶשׁ לָהּ' מִקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאפּוּ אַפּוֹ וְאֵת אֲשֶׁר תִּבְשְׁלוּ בְשָׁלוֹ וְאֵת כָּל הָעֵדָה הַגִּיחוּ לָכֶם לְמִשְׁמַרְתָּ עַד הַבֹּקֶר'.

מושכי מים

שוב אנו מגלים את פעולתם של הנשיאים, לאחר שחנו ישראל איש על מחנהו ואיש על דגלו, שהנשיאים משכו מים לכל שבט, כפי שכותב רש"י בפרשת חוקת על הכתוב (במדבר כא, יח) 'בָּאֵר חֲפֹרֶה שְׂרִים קְרוּה' נְדִיבֵי הָעָם בְּמַחֲקָק בְּמִשְׁעָנָם וּמִמְדָּבָר מִתְּנֶה': 'כָּל נָשִׂיא וְנָשִׂיא, כְּשֶׁהָיוּ חֹנִים, נוֹטֵל מִקְלוֹ וּמוֹשֵׁף אֶצֶל דָּגְלוֹ וּמִתְּנֶהוּ, וְיָמִי הַבָּאֵר נִמְשָׁכִין דֶּרֶךְ אוֹתוֹ סִימָן וְבִאֵין לִפְנֵי חֲנִית כָּל שֶׁבֶט וְשֶׁבֶט'.

יועצים חכמים ונבונים

תפקידו העיקרי של כל נשיא, מופיע בפירוש רש"י בתחילת חומש במדבר (א, טז): 'אלה קרואי העדה - הנקראים לכל דבר שבקדשה', ע"כ. רש"י אנוס לא מפרש לאיזה צורך נקראו לכל דבר שבקדשה, אולם הרא"ם מרחיב ומסביר: 'קוראים העם את ראשיהם שיתנו עצה ותיקון לכל הצרכים להם, מפני שהם חכמים ונבונים, אנשי חכמה ותבונה, והיו פירוש "הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה", שהם הראשים הגוזרים על העדה להתנהג בעצתם'.

עומדים בשעת הספירה

לצד תפקידם כיועצים, קיבלו הנשיאים תפקיד נוסף בפרשת במדבר, כאשר ציווה הקב"ה למשה לספור את כל ישראל, עמד כל נשיא אצל שבטו ומונה יחד עם משה את השבט. כך נאמר בפרשת נשא (ו, ב) 'הֵם הָעֹמְדִים עַל הַפְּקָדִים', כלומר, שהם התייצבו בשעת ספירת ישראל.

שוטרים במצרים

ידוע נוספת על קורות חייהם של הנשיאים כותב רש"י שם בפרשת נשא: 'שהיו שוטרים עליהם במצרים והיו מכים עליהם, שנאמר (שמות ה, יד) ויכו שטרי בני ישראל וגו'. הם העמידים על הפקדים - שעמדו עם משה ואהרן לשמור את ישראל, ע"כ. למדנו אם כן, ששנים עשר הנשיאים המוזכרים בפרשת במדבר ספדו את ישראל, הם היו השוטרים המוכים במצרים [אולם בפרשת בהעלותך (במדבר יא, טז, וברש"י) אנו מוצאים שהשוטרים המוכים הם היו השבטים זקנים, ואין זו סתירה, כי הם היו גם הנשיאים וגם הזקנים].

התוועדות

לאור המובא שהנשיאים היו מייצגים עצה נבונה בכל דבר שבקדושה, מובן הכתוב בפרשת בהעלותך (י, ד) 'ואם באחת תקעו ונועדו אליך הנשיאים ראשי אלפי ישראל'.

שמות הנשיאים המוזכרים בחומש במדבר

בפרשת מסעי (לד, יט-כח) *הנשיאים שהחזיקו את הארץ, מלבד בני גד וראובן שקיבלו חלק מעבר לירדן	בפרשת שלח (במדבר יג, ד-טו) [לדעת האברבנאל שהמרגלים היו נשיאים]	בפרשת במדבר (א, ה-טז) ובפרשת נשא ובפרשת בהעלותך (י, יד-כח)	ראובן
-	שמוע בן זכור	אליצור בן שדיאור	שמוע
שמואל בן עמיהוד	שפט בן חורי	שלמיאל בן צורישדי	יהודה
קלב בן יפנה	קלב בן יפנה	נחשון בן עמינדב	יששכר
פלטאל בן ענן	יגאל בן יוסף	נתנאל בן צוער	זבולון
אליצפן בן פרנץ	גדיאל בן סודי	אליאב בן חלץ	דן
בקי בן יגלי	עמיאל בן גמלי	אחיעזר בן עמישדי	נפתלי
פדהאל בן עמיהוד	נחבי בן פסטי	אחירע בן עינן	גד
-	גאואל בן מכי	אליסף בן דעואל	אשר
אחיהוד בן שלמי	סתור בן מיכאל	פגעיאל בן עכרן	אפרים
קמואל בן שפטן	הושע בן נון	אלישמע בן עמיהוד	מנשה
חניאל בן אפד	גדי בן סוסי	גמליאל בן פדהצור	בנימין
אלידן בן כסלון	פלט בן רפוא	אבידן בן גדעני	

סדר השבטים בחומש במדבר:

בפרשת במדבר (א, ה-טו)	בפרשת נשא (ז, יב-עח)	בפרשת שלח (יג, ד-טו)	בפרשת פנחס (כו, ה-מח)	בפרשת מסעי* (לד, יט-כט)
1 ראובן	יהודה	ראובן	ראובן	יהודה
2 שמעון	יששכר	שמעון	שמעון	שמעון
3 יהודה	זבולון	יהודה	גד	בנימין
4 יששכר	ראובן	יששכר	יהודה	דן
5 זבולון	שמעון	אפרים	יששכר	מנשה
6 אפרים	גד	בנימין	זבולון	אפרים
7 מנשה	אפרים	זבולון	מנשה	זבולון
8 בנימין	מנשה	מנשה	אפרים	יששכר
9 דן	בנימין	דן	בנימין	אשר
10 אשר	דן	אשר	דן	נפתלי
11 גד	אשר	נפתלי	אשר	
12 נפתלי	נפתלי	גד	נפתלי	

*הנשיאים שחילקו את הארץ, מלבד בני גד וראובן שקיבלו חלק מעבר לירדן

רשימת השבטים מוזכרת בחמשה חומשי תורה לא פחות מ-15 פעמים, והפלא הוא שכמעט כל פעם מוזכרים השבטים בסדר אחר, לפי סדר חשיבותם או לפי הנוגע לאותו ענין, והאריכו בכך המפרשים, להלן נציין בקצרה רק את הנוגע לסדרי השבטים בחומש במדבר כמופיע בטבלה שלפנינו:

הסדר בפרשת במדבר:

באבן עזרא מבאר את סדר השבטים בפרשה זו, תחילה הוזכרו בני הגבירות, דהיינו בני לאה ורחל. בני לאה: ראובן, שמעון, יהודה, יששכר וזבולון.

בני רחל: אפרים, ומנשה (אפרים קודם למנשה, אף שמנשה הבכור, כי יעקב הקדים את אפרים בברכה).

אחר כך בני השפחות. דן תחילה – כי הוא הראשון שנולד לבני השפחות, בהיותו בן זלפה, ואחריו אשר שהוא חנה בדגל מחנה דן, אחר כך בא גד לפני נפתלי, כי גד היה בכור (של זלפה), ונפתלי לא היה בכור.

הסדר בפרשת נשא:

כבר ביאר רש"י בפרשת נשא שהקריבו הנשיאים לפי סדר המסעות.

תחילה דגל מחנה יהודה-יששכר-זבולון, אחר כך דגל מחנה ראובן-שמעון-גד, ואחר כך דגל מחנה אפרים-מנשה-בנימין, ואחר כך דגל מחנה דן-אשר-נפתלי.

הסדר בפרשת שלח:

הרמב"ן (במדבר יג, ד) כתב שלא הוזכרו המרגלים לפי חשיבות השבט ולא לפי סדר המסעות, אלא לפי סדר חשיבותם ומעלתם של המרגלים עצמם. והספורנו כתב שנמנו לפי זקנותם.

הסדר בפרשת פנחס:

גם הוא דומה לסדר בפרשת נשא, דהיינו כסדר המסעות, אך תחילה נזכר דגל ראובן-שמעון-גד, ואחר כך יהודה-יששכר-זבולון, ואחר כך מנשה-אפרים-בנימין [והקדים כאן מנשה לפני אפרים], ואחר כך דן-אשר-נפתלי.

הסדר בפרשת מסעי:

הרמב"ן (יג, ד) כתב שהנשיאים הוזכרו כאן לפי סדר מעלתם וחשיבותם של הנשיאים.

ויש שכתבו באופן אחר (הרש"ר הירש; ספר אמת ליעקב להגר"י קמינצקי זצ"ל) שסדר השבטים בפרשת מסעי, העוסק בנשיאים שחילקו את הארץ, מוזכר לפי הסדר בו חילקו את הנחלות בארץ ישראל, כמבואר בספר יהושע, שתחילה קיבל יהודה נחלה בארץ, ואחריו שמעון, ואחריו בנימין וכו', בהתאם לסדר כיבוש וחלוקת הארץ מדרום לצפון, ולכן גם נזכרים כאן נשיאי השבטים לפי סדר זה.

מספר שבטי ישראל מן עשרים שנה ומעלה:

ההפרש	בפרשת פנחס כשנספרו בשנת הארבעים במדבר	בפרשת במדבר כשנספרו בראש חודש אייר בשנה השנית	ראובן
✓ חסר 2,770	43,730	46,500	שמעון
✓ חסר 37,100	22,200	59,300	לוי
^ תוספת 700	23,000	22,300	יהודה
^ תוספת 1,900	76,500	74,600	יששכר
^ תוספת 9,900	64,300	54,400	זבולון
^ תוספת 3,100	60,500	57,400	דן
^ תוספת 1,700	64,400	62,700	נפתלי
✓ חסר 8,000	45,400	53,400	גד
✓ חסר 5,150	40,500	45,650	אשר
^ תוספת 11,900	53,400	41,500	אפרים
✓ חסר 8,000	32,500	40,500	מנשה
^ תוספת 20,500	52,700	32,200	בנימין
^ תוספת 10,500	45,600	35,400	סך הכל (בלי שבט לוי)
✓ חסר 1,820	601,730	603,550	

מבצע בין הזמנים לשיבות הקדושות

לקראת פרשיות ואתחנן-עקב הבעל"ט יצא לאור עוד קובץ נפלא מסדרת התורה המבוארת

'קריאת שמע שבכתב'

עם ביאור מיוחד ע"פ פירוש רש"י

בהתקרב ימי בין הזמנים, קוראים אנו בזאת בקריאה של חיבה למנהלים רוחניים ומשגיחים לערוך בהיכלי השיבות הקדושות די בכל אתר ואתר

מבצע מיוחד לעידוד מצוות עשה של קריאת שמע בכוונה, בהבנה ובזמנה!

שיבות המעוניינות בכ

יזלו לקבל חינם במשלוח ישיר עד הישיבה:

מארז 'קריאת שמע המבואר' בהוצאה מהודרת וייחודית (מספר בני הישיבה הק) | מודעות פרסום ועידוד לתלמידים החשובים | סימניה מהודרת לסידור, עם אפשרות סימון ומעקב יומי לכל תלמיד | פרסים ומלגות לעריכת הגרלות ייעודיות בקרב בני הישיבה שלהם

לרישום הישיבה שלכם והצטרפות למבצע

נא צרו קשר עד יום א' פרשת דברים כ"ז תמוז

במענה האנושי במשרדנו בטל' 02-5002018

או באמצעות הדוא"ל עם פרטי יצירת קשר

שימו לב - פניות ייעוץ אך ורק בפניית אחד מצוות הישיבה בלבד!

תשובות לחידודי ושעשועי התורה - ניתן להשיב דרך קו 'קול התורה' ובמערכת 'נדרים פלוס' עד יום שני פר' ואתחנן | ומתן שכרה בצדה, בין המשיבים נכונה יוגרלו עשרות פרסים ומלגות

פרפראות וחידודים על כל חומש במדבר
יוסיף דעת | חידודי תורה | כמונח בקופסא

יוסיף דעת

א. למה רק עכשיו?

בחומש במדבר, בפרשת חוקת כתוב, שבשנת הארבעים כשהיו ישראל במדבר התלוננו ישראל ואמרו (במדבר כא, ה) ונפשנו קצה בלחם הקלקל, ופירש רש"י: 'לפי שהמון נבלע באיברים קראוהו קלוקל. אמרו עתיד המן הזה שיתפח במעינו'.

ויש לתמוה, שהרי אכלו את המן זה ארבעים שנה, וראו שהמן אינו תופח במעיהם, ומדוע דווקא כעת התעוררו לחשוש שמא המן יתפח במעיהם? וצריך עיון.

ב. שלשה ימים או יום אחד

בחומש במדבר, בפרשת בהעלותך, על הכתוב (במדבר יא, א) ויהי העם כמתאננים, פירש רש"י: אמרו, או לנו כמה לבטנו בדרך הזה שלשה ימים, שלא נחנו מעוני הדרך'.

ויש לתמוה, שלכאורה רש"י סותר עצמו, שכאן כתב שהלכו וטרחו בהליכה בדרך שלשה ימים, ולעיל שם בפרשה (י, לג) כתב רש"י: 'דרך שלשת ימים - מהלך שלשת ימים הלכו ביום אחד', וצריך עיון.

ג. למה רק אשכול?

בחומש במדבר, בפרשת שלח, נאמר (במדבר יג, כג-כד) ויבאו עד נחל אשכול ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים אחד וישארו במוט בשנים ומן הרמנים ומן התאנים, למקום שהוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול אשר כרתו משם בני ישראל.

ויש לשאול, הרי לקחו משם לא רק אשכול ענבים, אלא לקחו מהרימונים והתאנים, ומדוע קראו למקום רק על שם אשכול הענבים, ולא על שם הרימונים והתאנים?

חידודי תורה

א. אשריכם ישראל

על מי והיכן נאמר בחומש במדבר:

- אשריכם שתזכו להיות שמשים למקום'.
- אשרי ילוד אשה שכך מובטח'.
- אשריכם שנתמניתם פרנסים על בניו של מקום'.
- אשריך שתראה כתרך נתון לבנך'.
- אשריך שנתקעת לתוקף זה'.
- אשרי אדם שהקב"ה מודה לדבריו'.
- אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום'.

ב. יעקב אבינו

היכן נזכר בחומש במדבר:

- אות שמסר יעקב אבינו לבניו.
- הכבשים שהפריד יעקב אבינו בבית לבן (2 תשובות).
- ברכת יצחק ליעקב ולבניו שתפילותיהם יישמעו.
- תפילה שהתפלל יעקב אבינו על עצמו.
- שטר חוב שהטילו על יעקב אבינו.
- שלכל יהודי יש קרוב משפחה מצאצאי יעקב אבינו.

ג. חברון

היכן אנו מוצאים בחומש במדבר:

- אדם שנקרא שמו 'חברון'.
- אדם שהלך להתפלל בקברי אבות בחברון.
- שבכל ארץ ישראל אין מקום טרשים יותר מחברון.
- שאת העיר חברון לא חילקו על פי גורל בחלוקת הארץ.

ד. עיניים

היכן אנו מוצאים בפירוש רש"י בחומש במדבר:

- אדם שיהיה חביב כמו גלגל העין.
- שהעיניים הם מרגלים של הגוף.
- גוי שלא היה יכול לראות בעין אחת.
- לשון הפסוק 'זהו עיניך רואות את מוריד'.
- אדם שאמר לאח שלו לעצום את העיניים.

כמונח בקופסא

א. פחד המלחמה

בחומש במדבר, בפרשת שלח נאמר אצל המעפילים (במדבר יד, מה) וירד העמלקי והכנעני הישב בְּהַר הַהוּא ויכתום עד הַחֲרָמָה.

באחת הפרשיות בחומש שמות, מזכיר רש"י פסוק זה ומלחמה זו כדוגמא למלחמה שראו ישראל במדבר, עד שבגלל כך היה חשש שבני ישראל ירצו לשוב למצרים. היכן הם דברי רש"י אלו?

ב. תוספת ה'

בחומש במדבר, בפרשת מסעי כתוב (במדבר לד, ב) צו את בני ישראל ואמרת אליהם כי אתם באים אל הארץ כנען.

לשון הכתוב כאן הוא 'אל הארץ כנען', ולכאורה היה הכתוב צריך לומר 'אל ארץ כנען', ועל כך כותב רש"י באחת הפרשיות בחומש בראשית שדרך המקראות לדבר כן בתוספת ה' יתירה, כמו 'כי אתם באים אל הארץ כנען'. היכן הם דברי רש"י אלו?

ג. גניזת החצוצרות

בחומש במדבר, בפרשת בהעלותך כתוב (במדבר י, ב) עשה לך שתי חצוצרות כסף וגו'.

באחת הפרשיות בחומש דברים, כותב רש"י שחצוצרות אלו נגזזו קודם יום מותו של משה, לקיים מה שנאמר (קהלת ח, ח) ואין שלטון ביום המות, היכן הם דברי רש"י אלו?

שיבה על קברו של רבינו רש"י הקדוש זיע"א

אנחנו לא יודעים היכן קבור רבן של ישראל זיע"א

**אבל אנחנו יכולים להמשיך ולהשפיע
את אור תורתו הקדושה!**

ביומא דהילולא רבא - כ"ט בתמוז, רבבות אלפי ישראל מושיבים ישיבה על קברו ורוכשים זכויות כבירות בהפצת תורתו הקדושה המאירה על כל ישראל

פנו כעת לשותפות בתורתו של רש"י הק' זיע"א:

02-500-2018 שולחה 8

שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר לְאַחֲמֵה

לרגל יום כ"ט בתמוז,
יומא דהילולא רבה,
של רבינו שלמה יצחקי
רש"י הקדוש זי"ע,
מוגשת בזאת מחרוזת
זהב של שבחים
ותהילות אשר קשרו
גדולי ומאורי הדורות
עטרה לראשו של
רש"י הקדוש זיע"א,
אשר ממנו ישקו
העדרים עד היום הזה

מנורה הטהורה, לו משפט הבכורה

"ואשים למאור פני נרות המנורה הטהורה, פירושי רבינו שלמה - עטרת צבי וצפירת תפארה, מוכתר בנמוסי במקרא במשנה ובגמרא, לו משפט הבכורה, בדבריו אהגה, באהבתם אשגה, ועמהם יהיה לנו משא ומתן דרישה וחקירה. בפשטיו ומדרשיו וכל אגדה בצורה, אשר בפירושי וזכורה".

(הרמב"ן בהקדמה לפירושו לתורה)

ראש לכל החיבורים, מעלות ניכרת רק ליחידים

"וראש לכל החיבורים שנתחברו דרך פירוש, הם פירושי רש"י ז"ל, ואם רבו הלוחמים עליו, כלי זיינו עליו, ותשובתו מתוך דבריו, כולם נכונים למבין, אין מעלתו נכרת רק ליחידים, כי במלה אחת יכולו לפעמים תירוצים של חבילי קושיות".

(המאירי, בהקדמה למסכת אבות)

העמיד לעולם רגל שלישי

"רש"י שפתותיו שמרו דעת, ותורה נתבקשה ונתחדשה ונדרשה מפיו, תורת אמת היתה בפיו, בשלום ובמישור הלך, והעמיד לעולם רגל שלישי, והגדיל תורה והאדיר".

(ראב"ן סי' ק"ז, הובא בשם הגדולים לחיד"א ערך רש"י).

לא היה כמוהו

"שמנו לפנינו פירוש רבינו שלמה ז"ל, אשר לא היה כמוהו מפרש לשונות על כוונת אומרים".

(רשב"ץ בהקדמתו לספרו מגן אבות ע"ס אבות)

איש האלקים

"...אם כן פירש רש"י ז"ל דבר שאינו, וחש ליה לפה קדוש שיאמר דבר זה. אלא אפילו כתוב בספריכם, שקר ענה בו הסופר באיש האלקים. ולא כתוב בספרינו".

(ש"ת הרשב"א ח"ד סימן צד)

זולת פירושו היה התלמוד כדברי הספר החתום

"המאור הגדול רבינו שלמה זצ"ל, גילה עמוקות התלמוד מני חשך. לא עממוהו כל סתום. ובזולת פירושו היה כדברי הספר החתום".

(ש"ת הריב"ש סימן שצד)

ולולא הוא ח"ו כצאן תעינו לא ידעו ולא יבינו

"שהמאור הגדול לממשלת ליל סכלות ההולכים בחשך, קבלתי רואים אור מצות התורה וחקיה, הנה הוא רש"י הידוע ומפורסם לכל בחכמתו, מאור הגולה שפי' לנו התלמוד בבלי... ועליו אני אומר דרך הלצה כי "ישר" דבר ה', כי "רש"י" דבר ה' וכל מעשהו

באמונה, בלשון מועט כולל דברים מרובים, מעט שהוא מחזיק את המרובה... וזה נודע ומפורסם בכל גלילות ישראל, ולולא הוא ח"ו כצאן תעינו לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו, ובפרט בדורינו זה".

"ובזה הפירוש שעשה על חמשה חומשי תורה כלל דברים מרובים בפירושי כל פסוק ופסוק ופירושי המצות דרך כלל... והוא בן אב לכל הפירושים, והמבין אותו הוא התחלה להבין תורה שבכתב על השלמות ומשם יעלה לחכמת התלמוד... וכל דבריו הם פניניות להבין פשט תורה שבכתב ומדרשות רבים ודרך הבנת כללי המצות ודרך הבנת הלשונות בדרך העיון".

(הגה"ק רבי יהודה כאלאץ זי"ע,
בהקדמתו לספרו משיח אלמים)

אחריו לא קם כמוהו

"רש"י ז"ל היה אב בתלמוד, ואחריו לא קם כמוהו".

(אברבנאל, שופטים כ, טז)

שרוב הפרשנים נתנו לו כתר המלוכה

"צריך כל אדם לחזור הפרשה עם פי' של רש"י, שהוא מנופה כסולת נקיה, וכל דבריו מדברי רז"ל. ובכל מקום שנצטרך לדברי תרגום אונקלוס הוא מביאו, שאין תרגום ופי' מעולה ממנו, ובפרט שרוב הפרשנים נתנו לו כתר המלוכה כי קטן וגדול שם הוא".

(ים של שלמה מסכת קידושין פ"ב, אות יד)

לא עמד לישראל מפרש כמותו מימות רב אשי

"כל קרא ומתניתא דלא מפרש להו רש"י, לא מיפרשי, וכמדומה לא עמד לישראל מפרש כמותו מימות רב אשי".

(היעב"ץ בספרו אגרת ביקורת, דף לב)

מאור גלותנו

"הצניף הטהור, מאור גלותנו, מאיר עיני חכמים ועיני כל ישראל רש"י ז"ל".

(הקדמת האלשיך הק' לספרו שושנת העמקים)

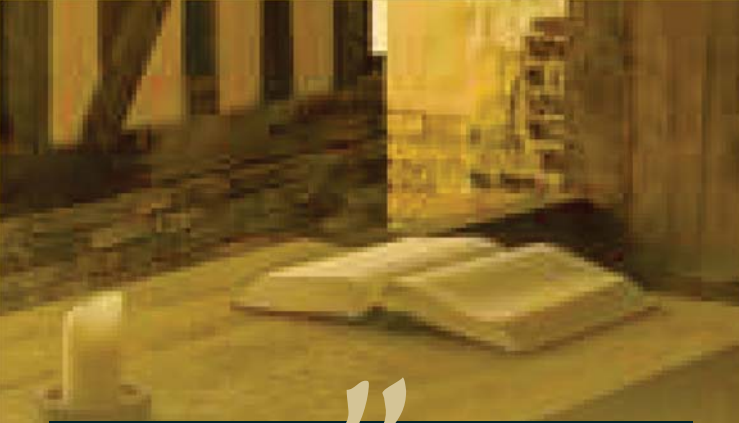
אדון ושר המפרשים כולם

"פירוש רש"י ז"ל ראיתי ונתון אל לבי לכתוב אותו בשלימות אות באות, להיות אדון ושר המפרשים כולם ז"ל, המאור הגדול אשר האיר עיני בני הגולה בפירוש ידו בכל במקרא במשנה בגמרא, הוא המורה לנו את הדרך נלך בה".

(מדרש שמואל בהקדמת פירושו למסכת אבות)

המפרש הגדול, רבן של כל הבאים אחריו

"והנה התורה חתומה נתנה, הן התורה שבכתב והן התורה שבע"פ, כקופה שאין לה אזנים וכטרקלין שאין לו פתח ושער ומבוא להכנס לתוכו, עמוק עמוק מי ימצאנה, עד השמש יצא על הארץ המאור הגדול לממשלת ביום

אלה תולדות

"הואיל והזכירו ספר בשבתו,
שנאמר: 'זכר צדיק לברכה'.
דבר אחר: למדך שעקר תולדותיהם
של צדיקים מעשים טובים"

(רש"י הק' בראשית ו, ט)

מיוחד! | לרגל יומא דהילולא רבה של רבן
ומאורן של ישראל רבינו רש"י הקדוש זיעועכ"י

למען תדע

שאלון ידיעות מרתק וייחודי אודות תולדות חייו וקורות
דברי ימינו של בעל ההילולא ראש וראשון למפרשי התורה
רבן של ישראל הקדוש זי"ע

א לפני כמה שנים
נולד רש"י הק'?

ב היכן התגורר רש"י ברוב ימיו?

ג מה אמרו צדיקים על
סגולת לימוד פירוש
רש"י על התורה?

ד מה הקשר המשפחתי
בין רש"י לרבינו תם?

ה כמה בנים וכנות היו לרש"י?

ו האם רש"י כתב את
פירושו ב'כתב רש"י'?

ז מהו הספר היהודי
הראשון שנדפס בדפוס?

ח האם רש"י כתב
תשובות להלכה?

השאלון המרתק והתשובות (בסגנון מבחן אמריקאי)
מופיעים במערכת לרגל יומא דהילולא
עד ליום שני פרשת ואתחנן הבעל"ט
ניתן להשיב דרך קו 'קול התורה' ובמערכת 'נדרים פלוס'

תורתו מגן לנו
היא מאירת עינינו
הוא ימליץ טוב בעדנו

ויקם עדות ביעקב ותורה שם
בישראל... למען ידעו דור אחרון

וישראל והתורה הק', כמו שדרשו רז"ל
בראשית בשביל ישראל ובשביל התורה.
ובראשית נ"ט' בשביל ר' שלמה יצחקי,
שבשבילו הי' בריאת העולם."

(מגן אברהם, להרה"ק המגיד מטריסק זי"ע,
פרשת בא)

חיבר החיבור שלו ברוח הקודש

"בכל דיבור ודיבור של רש"י יש בו נסתרים,
עניינים מופלאים, כי חיבר החיבור שלו
ברוח הקודש."

(של"ה הק' מסכת שבועות פרק נר מצוה, אות כח)

הבטחה לאברהם אבינו שרש"י יצא מזרעו

"שמעתי מאבי מורי הקדוש [הרה"ק רבי
משה מסאמבור זי"ע, שאמר בשם אחיו, הוא
דודי הצדיק הקדוש מו"ה צבי [מזידיטשוב]
נבג"מ, שסיפר לו אביו [הרה"ק רבי יצחק
אייזיק מזידיטשוב] נבג"מ, שקיבל איש מפי
איש, אמר, כי אברהם אבינו לא רצה להוריד
את יצחק מעקידה, עד שהיה הקב"ה מבטיח
לו שיהיה יוצא ממנו רש"י לנכד. ואמר
אבי [רבי משה מסאמבור] נבג"מ לדודי
הצדיק [רבי צבי מזידיטשוב] נבג"מ, אפשר
בא הרמז על זה מה שאמר הקב"ה ובירך
לאברהם וירש זרעך את שער אויביו, ויר"ש
הוא אותיות ורש"י. והוטב בעינינו."

(ספר עטרת זקנים, להרה"ק רבי יחיאל מיכל
מזידיטשוב זי"ע, לבוד תרס"ח)

רש"י זכה לשמוע הקולות של מתן תורה

"קול גדול ולא יסף... כתב שם: עי' רש"י
ז"ל קולו חזק וקיים לעולם, מבואר שמי
שמקדש עצמו יזכה לשמוע קול ה' שקיים
לעולם, כמו שזכה מרן הקדוש האר"י,
בעש"ט עם התלמידים, כידוע ומפורסם
שזכו לשמוע הקולות והברקים וקול שופר
חזק באמירת אנכי עם כל הרוזן סתימין
עלאין, וכן רש"י ז"ל היה לו זה המדרגה, וכן
כל יוצאי חלציו [בעלי התוספות] עכ"ל."

(הרה"ק מקאמורא זי"ע, היכל הברכה, ואתחנן, ה' יט)

רש"י היה מקובל גדול

"כידוע שרש"י ז"ל הי' מקובל גדול, כנראה
מכמה מקומות שהביא שם (סוכה מ"ה ע"א
ד"ה אני והו) וגבי שלש טיפות (מנחות כ"ט
ע"ב ד"ה אחת בה"י) וכמה מקומות ע"מ
מספר, עכ"ל."

(הרה"ק רבי חיים מצאנז זי"ע בשו"ת דברי חיים
או"ח ח"ב סי' ח')

אבי המקובלים

"יידוע דרבינו רש"י ז"ל היה אבי המקובלים,
וטובא גניז בגוייהו בעומק דבריו בפנימיות,
כאשר פירש בדבריו ולשונו הקדוש הרבה
מבעלי הרמז והסוד חכמי האמת."

(הרה"ק רבי חיים אלעזר ממזנקאטש זי"ע, בעל
מנחת-אלעזר בספרו 'דברי תורה', מהדור סי' נ)

ובלילה, המפרש הגדול רש"י ז"ל רבן של
כל הבאים אחריו, והאיר עינינו בפירושו,
קיבץ פעלים בתורה, ועשה פירושים לתורה
שבכתב ושבע"פ בלשון צח וקצר, מוכן
ומוכן אפילו לבר בי רב דחד יומא ולתינוקות
של בית רבן, ואעפ"כ זה הי' גדול ורחב
ידיים עמוק מאד עד היסוד בו, ואין כל אדם
יודע לשוט בדברי רש"י ז"ל. הלא תראה
תמיד שהפוסקים מחולקים בכוונת רש"י
ז"ל, הרי שפירושו סובל ומקבל כל הגוונים,
שבמלות קצרות אסף הרבה. וגם כשתעיין
היטב תמצא כל מה שטרחו בעלי התוספות
להקשות כבר בא רש"י ז"ל והקדים להם
לשעה קלה ותירץ הכל, וגם אגב אורחיה
העמיד תילי תילים של הלכות פסוקות
וחידושי דינים, את הכל כלל וצלל בקב ונקי.
וזכה לזה מפני ענותו הגדולה במקום גדולתו,
שכמה פעמים כתב 'לא ידענא היכא איתיה',
'לא ידעתי פירושו', 'איני יודע מה מלמדינו',
וכיוצא בזה, דוגמת הלל שהיה ענותן סגיא,
ואם כך הם סתומים וחתומים דבריו בתורה
שבע"פ, כל שכן בפירושו לחמשה חומשי
תורה הגדיל עצמו, ופירש את התורה
כשמלה חדשה באר היטב עפ"י פשוט, הלך
בעקבות רז"ל, ולקט דברי תנאים ואמוראים
מכילתא ספרא ספרי תוספתא פסיקתא
תנחומא מדרש רבה, מי הוא זה שמלאו לבו
לגשת אליו להבין את כוונתו עד תכליתו,
הלא היה צריך שיהיה בקי בכל התלמוד
ובכל המדרשים אשר היו לפנינו."

(נחלת יעקב בהקדמה לביאורו על פירוש רש"י)

כמו האח של התורה הק'

"רש"י ז"ל הוא כמו אחיה של התורה
הקדושה. כי כל תינוקות של בית רבן וכל
ישראל כולם לומדים את התורה שבכתב
ושבע"פ עם פירש"י, וזוהו מובן עוצם
גדולת רש"י."

(שיחות הר"ן מהרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע,
סי' רכ"ג)

ראש המפרשים, מן השמים הסכימו על ידו

"בראשית - יצורף - רש"י בת"א - [ביאור
תורת אמת], הסכימו כל החכמים שבדורות
שאדונינו רש"י ז"ל הוא ראש המפרשים, ומן
השמים הסכימו על ידו, ובודאי לא במקרה
הוא ונרמז בר"ת רבינו שלמה יפרש ביאור
תורת אמת."

(אגרא דכלה, להרה"ק בעל בני יששכר זי"ע
בציורפי בראשית)

תפארת החכמים וכתר הנבונים

"תפארת החכמים, וראש המשכילים, וכתר
הנבונים, רבנא שלמה אשר נבעו מצפוניו
יפרצו מעייניו בכל ארבעה רוחות."

(רבי יוסף קמחי, אבי הרד"ק, בהקדמת ספר הגלוי)

בשביל רש"י הק' היתה בריאת העולם וישראל והתורה

"ואאמור ר' [הרה"ק רבי מרדכי
מטשרנאביל זי"ע] וצוקלה"ה אמר
שבשביל רש"י הקדוש היתה בריאת העולם

וארטיס לפרשת מטות

ל ג. איש כי ידור נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסור על נפשו.
הנה בנדר הלשון הוא כי ידור לה' ואילו בשבועה איתא לאסר אסור **על נפשו**. מה טעם שנדר הוא לה' ואילו בשבועה הוא **על נפשו**. וי"ל, אומר הרב מבריסק, שנדר הוא איסור על החפצא, דהיינו שהוא אוסר על עצמו את הדבר המסויים והעשה את זה ע"ע בקרבן והדבר נהפך להיות **כקדשי ה'** כלפיו ומועל בו. (והוא ע"פ נדרים ב. ו-לה) לכן כתיב נדר לה'. מאידך בשבועה האיסור הוא על הגברא, היינו שאדם אוסר **את עצמו** על החפץ, לכן כתב שבועה לאסור על נפשו. ועוד יובן לפי"ז מה הטעם שהנדר לא לישב בסוכה נדרו קיים והיינו כשאומר קולם שאני יושב בסוכה אסור לו לישב, בשונה מהנשבע לא לישב בסוכה שבטל ומותר לו לישב. והטעם הוא כני"ל כי הנשבע הוא נשבע על עצמו שלא יישב וזהו נשבע לבטל את המצווה. משא"כ בנדר הוא אוסר את החפץ על עצמו בהנאה והנדר רק חל על החפץ, ולא לבטל מעצמו את המצווה ולכן חל.

ל ג. לא יחל בדברו. הגמ' בנדרים לומדת מכאן לא לחלל מנהגו, דהיינו אדם שנוהג מנהג טוב אסור לו לבטל את זה. ונשאלה השאלה היכן הגמ' רואה זאת במילים **בדברו**. וי"ל דמצינו רמז לזה שהמילה **דבר** **הוי מנהג**, בכמה מקומות, א' **דבר** אחד לדור, דהיינו **מנהגי** אחד, וכן **ידבר** עמים תחתיו, דהיינו **ינהיג** עמים (כ"ה ברש"י שם), ואי"כ ה"ה הכא, לא יחל **בדברו-מנהגו**.

ל ג. לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה. רבים תמחו מה הכפילות הזאת, הרי אם הוא לא מחלל דבריו ממילא כל היוצא מפיו יעשה. וי"ל שכוונת התורה היא שמי שלא מחלל דבריו, והיינו שמקפיד לעמוד במילה של ומילה שלו זו מילה, זוכה שכל היוצא מפיו יעשה. ואומר הבית לוי שמצינו כני"ז בכתובות עז': בדשעה שנשבע רבי יהושע בן לוי שיצא יצא מג"ע, אמר הקב"ה שיפשטו במעושי אם קיבל התרה על איהו שבועה ביימיו יתירו לו גם את זאת. ואי לא, לא. ומצאו שלא התיר מעולם את שבועתו ונתקיימה שבועתו שלא יצא מג"ע.

ל י. אשה הפרס וה' יסלח לה. דורשת הגמ' (קידושין פא) שמדובר כאן בשעה שנדרה ובעלה הפר לה והיא לא ידעה מזה, ועברה על הנדר, הדין הוא שהיא צריכה כפרה, וה"ה כתוב בגמ', מי שנתכוון לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טהר צריך כפרה. ואומרת הגמ' כששמע אותו רבי עקיבא הוא **בכה. ולמה יר"ע בבה?** וי"ל דאיתא בזוהר שרבי עקיבא שהיה מעשרה הרוגי מלכות, שהם היו גלגול של עשרת השבטים שמכרו את יוסף, ורבי עקיבא הוא גלגול של שמעון, שהוא היה ראש המדברים במכירת יוסף. ור"ע כל הזמן היה רגוע שהוא לא עשה ע"ז, כי טו"ס יצא מהמכירה טוב, כיון שיוסף נהיה מלך והציל את כולם מרעב, אבל כעת, כיון שראה שגם מי שמתכוון לרע ויוצא טוב ג"כ צריך כפרה, הוא בכח, כי הוא הבין שהוא יסורב כפרה על המכירה שהיתה רעה אפי' שיצא מוכד דבר טוב.

לא א - ב. ויאמר ה' אל משה, נקום נקמת בני"י מאת המדינים, וגו'. ויאמר משה אל העם וגו' ויהיו על מדיין לתת נקמה לה' במדיין. יש להקשות הא הקב"ה ציווה לנקום נקמת בני ישראל, ומדוע משה שינה ואמר לתת נקמה ה' במדינים? וי"ל ע"פ ברכות ו': שבתפילין של הקב"ה כתוב שבחן של ישראל ימי כעמך ישראל! ואילו בתפילין של ישראל כתוב שבחו של הקב"ה! שמע ישראל! כי כ"א אומר שבח על שכתגדו. ואי"כ ה"ה הכא, משה חטא גם כלפי ישראל שאבדו מהם 24 אלף נפשות, וגם חטאו כנגד ה' שהחטיאו את עם ישראל בעבירה והקב"ה דרש נקמת ישראל אבל משה דרש נקמת ה'. מרבי נתן גשטטנר.

לא ה. וימסרו מאליהם ישראל אלף למטה שנים עשר אלף חלוצי צבא. אומר רש"י להודיע שבחן של רועי ישראל כמה הם חביבים על ישראל עד שלא שמעו על מיתתו אמר עליהם משה עוד מעט ויסקלנו. ששמעו שמיתתו תלויה במלחמת מדין לא רצו ללכת עד שנמסרו בעל כרחן. וקשה מה השבח הגדול של רועי ישראל שרוצים לסקול אותם. עונה החת"ס, שרועי ישראל כשהם טובים באמת אז הם מוכיחים ונותנים מוסר וממילא כל חייהם הם במצב של עוד מעט ויסקלנו כי הם חוננים מוסר. וכשהם חסדים כבר רוצים אותם כי כל מוסר לאחר שאוחרים אותו ומיישמים אותו רואים שזה רק לטובתנו. מסופר על ילד אחד שאמר לאמא שלו, אני, כשנא אהיה גדול אנקום בך את נקמתי. שאלה אותו אמו על: מה? ענה הבן אני זוכר שלקחת אותי לטיפת חלב, הגיעה אלי אשה עם מחט גדולה, ולאחר שניקתה אותה ושפשפה אותה טובה היא התקריבה עם הן אלי והחלה להרים לי את החשוול. ואת אמנש של לא רצו שלא עזרת לי אלא את תפסת לי את הידים בכוח ולמרות זעקות השבר שלי נתת לאחות לדקור אותי עמוק עמוק. ועי"ז כשאהיה גדול אני אנקום בך! אמרה לו האמא תחכה לגיל עשרים ואני אענה לך תשובה. הוא חיכה והגיע הגיל, ולא אמר לאמא שלו מה התשובה. אמרה לו האמא בא איתי. היא לקחה אותו לאיזה בניין שהיה בו חדר גדול, פתחה את הדלת והנה הוא רואה בלידים בני גילו נכים בקושי זזים. אמא שלו אומרת תיגש לשאלו אותם למה הם נראים ככה? הוא ניגש לראשון למה אתה נכה הרי בגילי היית כמוני והבחור עונה לא חיסנו אותי מפוליו. וכן השני וכן השלישי והרביעי. אמר הילד לאמא תודה היא שחיסנת אותי מפוליו ושמרת לי על הידים, אני אעשה כך גם לילדיי שלי.

לא ו. אותם ואת פנחס כל אלעזר הכהן לצבא. וברש"י כאן הקשה מדוע הלך פנחס ולא אלעזר. ויש להקשות מה

הוקשה לרש"י הא יותר מסתבר שייךך פנחס, ואלעזר ישאר לעבודת הקרבנות שהיא יותר מהודרת בכהן גדול? וי"ל דמובא לקמן שהלכו למלחמה עם כלי הקודש ומבאר רש"י שזה הולך על הצץ שעיי" שראו את זה נפלו במלחמה, ואי"כ יוצא שאלעזר לא יכל לעבוד בקרבנות כי כה"ג כשר בעבודת הקרבנות ר"ע עיי' שמונה גדים וכאן הוא מחוסר גדים כי הצץ היה חסר לו אי"כ מהרואי שאלעזר ילך יחד עם הצץ. ועי"ז תירץ רש"י מכיוון שפנחס התחיל במצווה בזה שהרג את כזבי הוא יי"ל. בנין אריאל.

לא ו. וישלח אותם משה אלף למטה לצבא אותם ואת פנחס וגו' לצבא. יש להקשות למה נכללה המילה אותם ולצבא פעמיים. וי"ל שהפסוק בא לומר את מה שכתב רש"י שהיו כאן שתי מלחמות, האחת נקמת מדין על שהחטיאו את עם ישראל, והשנייה נקמת מדין על שמכרו את יוסף, ובשביל זה הלך פנחס שהיה נכדו. ולכן נכתב פעמיים, כי היה כנגד ב' עניינים. אמרי שפר.

לא ז. ויצאו על מדין כאשר ציווה ה' ויהרגו כל זכר. יש להקשות מה הטעם כתב כאשר ציווה ה' באמצע הפסוק על החלק שצבאו על מדין, ולא כתב זאת בסוף הפסוק אף על החלק ויהרגו כל זכר שאף זה מצינו ה': וי"ל דהנה בשופטים ח' י, מסופר שבימי גדעון נפלו מהמדינים מאה עשרים אלף איש. וקשה איך היו מדינים בעולם, הרי כאן מבואר שהרגו כל הזכרים ורק נקבות שלא ידעו איש השאירו, ולדיהם שיוולדו להם לאחר שנישאו שוב, הולכים אחרי האבא ואי"כ איך נשאר מדינים? וי"ל ע"פ מה שכתב הרמב"ם ו' ז ממלכיס ששצריע על עיר להילחם עליה אין מקיים אותה מדי' ורוחותיה אלא מניחים מקום לברוח שנאמר ויצאו על מדין ומפי השמועה למדו שכן ציווהו. עכ"ז. ומדבריו למד שכאשר ציווה ה' הולך רק על האופן שבו צבאו על מדין, והיינו שהניחו רוח רביעית לברוח. ואלה שברחו גדעון הרג.

לא ז - ח. ויצבאו על מדין ויהרגו כל זכר. מבואר לעיל כה יז-ח. שהרגו אותם על דבר פעור ועל דבר כזבי. וקשה למה פעור שזה הטפל כתוב קודם לכזבי, הרי עיקר עצת בלעם היתה להכשיל את ישראל בזנות אלא שזה גרם גם ע"ז של פעור? וי"ל, אומר רבי יונתן איבשיץ, שהע"ז של פעור הוא הגורם שיענשו בדבר כזבי. ולמה: כי לולי פעור היו יכולים המדיינים לטעון אין זולתי לדבר עבירה בזנות משום דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעים. ואי"כ לא מגיע לנו עונש. אולם בעוון ע"ז אין את הכלל של דברי הרב וכו', המסית הרי טוען שהרב שצריך לשמוע בקולו הוא העי"ז, ואי"כ לשיטתו לא היה לבי"י לשמוע להקב"ה כי לשיטתו אין הקב"ה רחיל לכן בעי"ז יש שלוח לדבר עבירה. וממילא המדיינים נענשו גם על זנות כי בפעור הם גילו שאין להם טענת דברי הרב.

לא יא. ויקחו את כל השלל ואת כל המלקוח.. ויביאו אל משה ואל אלעזר הכהן. ע"כ דבר כתוב למעלה ואת כל חילם בזו ולמה חזר שוב לומר שלקחו את כל השלל והמלקוח, וי"ל דהנה יש להקשות למה ציווה אלעזר להעיל את כל הכלים הלא בוודאי היו הם כלים שלא היו בני יומן וממילא לא אסורים מדאורייתא דהוה נותן טעם לפגם ולדעת הרמב"ם דספיקא דאורייתא מהתורה לקולא לא הוצרכו העילה כל כל כלי יש ספק האם השתמש היום או לא. וי"ל דמצינו שכלי שביילין אחד טמא ואחד טהור והלכו בהם שני בבי"א אם בא כ"א לשאול בפני"ע מותרים כי ספק טומאה ברה"ר טהור, אך כשבאים לשאול ביחד הם טמאים דהי מייניהו מפקת עכ"ז הג"מ בפסחים י. ולפי"ז י"ל דכיוון שהביאו את כל השלל לחננה והיו כל הכלים ביחד ונשאלו עליהם בבי"א הצריך אלעזר להעיל את כל הכלים. וזה מה שהדגיש הפסוק ויקחו את כל השלל, שלקחו את הכל להביאים אל משה, וזה מגלה הטעם על שנצטוו בהגעה לה שהיו הכלים בספק. פנים יפות.

לב כד. בנו לכם ערים לטפכם וגדרות לצנאכם והיוצא מפיהם תעשו. יש להבין מדוע הוצרך לומר בנו לכם ערים לטפכם וגדרות לצנאכם, הרי אמר אחי"כ וכל היוצא מפיהם תעשו וזה כולל את מה שאמרו קודם גדרות צאן נבנה למקננו וגו'. וי"ל דהנה לעיל כל ש' אומר כשאמרו גדרות צאן נבנה למקננו וערים לטפינו. אומר רש"י חסים היו על ממונם יותר מבניהם ובנותיהם. שהקדימו מקניהם לטפם. ואי"כ זה מה שאמר להם משה כל היוצא מפיהם תעשו, לפי דלבר אחד, שבו לא תעשו את היוצא מפיהם, כפי שהקדמתם מקנם לטפם. אלא בנו לכם ערים לטפכם וגדרות לצנאכם, והשאר כל היוצא מפיהם תעשו.

לב לח ואילך. מכיר ויאייר בני מנשה נטלו חלק בעבר הירדן. כל מכיר כתב שמשנה נתן לו חלקו. ואילו על יאר כתב **נטל** חלקו. וכ"ה בדברים ג יג מפורש יאיר לקח כל חבל ארגוב ולמכיר נתתי את הלעד. ע"כ שחרי שניהם כשבו ולמה על אחד נאמר נתן ועל השני לקח וי"ל שהרי משה התנה עמם אם תחלצו לפני' ה' למלחמה תחלצו הארץ לכם ואחזוה. והנה אצל יאיר לא נשלם תנאי זה כי נהרג בתחילת המלחמה (כדאיתא ב"ב כא): ואי"כ הוא לא קיים את התנאי אז הרי לא נקרא שמשנה נתן לו, כי נתינת משה היתה למי שקיים את התנאי, והוא לא קיים, אלא ה' נקרא רק **שלקח** ע"י כיבוש מלחמה. משא"כ מכיר שקיים את התנאי זה נקרא שמשנה **נתן** לו. לפי"ז גם מתורץ מדוע בפסוקים מ"א. אצל מכיר כתוב **וישב בה**, ואילו ואל יאיר לא כתוב **וישב בה**, משום שאייר מן קודם ולא הספיק לשבת בה. עוי"ל שמכיר קיבל ממשה לכן היה צריך לשבת כדי לקנות בקניין חזקה. משא"כ יאיר שקנה ע"י כיבוש

פרשת מטות מסעי תשפ"ו

מלחמה לא הוצרך לשבת כדי לקנות. (הגרי"ז מבריסק וצפנת פענח).

וארטיס לפרשת מסעי

לג ב. ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם ע"פ ה' ואלה מסעיהם למוצאיהם. צריך להבין מהו כפל הלשון כאן שנכתב פעמיים מוצאיהם למסעיהם? י"ל דהנה לולי המרגלים היו מגיעים לארץ מיד במסע אחד ולא היו נאלצים להתעכב במדבר בריבוי מסעות במשך ארבעים שנה. וזה כוונת הפסוק: ויכתוב משה את מוצאיהם, והיינו שבתחילה משה כתב רק את מוצאיהם למסעיהם והיינו שהקבי"ה הוציאם מארץ מצרים וסיעו אלו המסעות **ע"פ ה'** עד שיבואו לארץ, ואחי"כ כתוב ואלה מסעיהם היינו המסעות שנתווספו עליהם אחרי חטא המרגלים והיינו למוצאיהם - בעבור מוצאי הדיבה שהם גרמו לכן.

לג ג. ויסעו מרעמסס בחודש הראשון. ובהמשך בפסוק ה' שוב נכתב ויסעו בני ישראל מרעמסס ע"כ הרי נסעו כבר מרעמסס: וי"ל ע"פ התרגום וינתן שמות י"ד ואשא אתכם על כנפי נשרים ושם מבואר שהקבי"ה נשא אותם מרעמסס על עננים אל מקום המקדש כדי שיקריבו קרבן פסח ביד בניסן ובאותו לילה החזירם לרעמסס. ואי"כ כך מתפרשים הפסוקים ויסעו מרעמסס בחודש הראשון וגו' ואז היה מסע בעננים כדי להקריב קרבן פסח ואחי"כ החזירם, ואז נסעו שוב מרעמסס. רבי נתן גשטטנר.

לג יז. ויסעו מקברות התאוה ויחנו בחצרות. הגמ' בפסחים אומרת האדם האוכל מענינים הוא נכנס לחבונות ומתחבא וישן בעלית הגג. ואילו אדם שאוכל פירות וירקות פשוטים יכול לישון בחצר בלי פחד. ואי"כ י"ל, אומר רבי חיים פלאגי', שזאת כוונת הפסוק: ויסעו מקברות התאוה ויחנו בחצרות, כאשר יוצא מהתאוה ממילא הוא יכול לישון בחצר.

לד יז ואילך. בכל ראשי המטות של השבטים נאמר בני. כגון למטה בני שמעון. למטה בני דן. למטה בני מנשה. למטה בני אפרים. וכן בשאר ראשי המטות מלבד ראש מטה יהודה (יט) וראש מטה בנימין (כא) שבהם לא נאמר בני. והטעם לכן, אומר הבנין אריאל, שכל הנשיאים מתו במדבר בעוונם בגלל חטא המרגלים ומתו מי שהיה מבן כ' עד בן ס' וכל ראשי השבטים היו מבניהם, כי היו בזמן יציאת מצרים מתחת לגיל כ' לכן הם כולם נקראים בני. אבל נשיאי יהודה שהיה כלב שלא חטא, ואינו לא מת ולא מבניהם של יוצאי מצרים. אי"כ הוא יוצא בעצמו, וכן נשיא בנימין היה אלדד שהיה בזמן החטא מעל גיל ס' ג"כ לא מת (אלדד לפי תרגום יונתן היה אח של משה ונולד לפניו אי"כ היה ביציאת מצרים בן למעלה משמונים כמשה) לכן הם לא נקראו בני.

לד יט-כ. למטה יהודה, שמעון, ובנימין, לא כתוב נשיא, אלא כתוב למטה יהודה כלב בן יפונה וכו'. ואילו כל השבטים שאח"כ כתוב נשיא היינו שכתוב כך: למטה בני דן **נשיא בקי בן גילי.** וי"ל דאיתא בגמ' שבני גליל קנטרנים היו, והיו אוסרים הנאה זני"ע לכן כתבו בן חלקיהם **לנשיאים** כדי שיוכלו להנות זה מנכסי זה, ואיתא בחז"ל (מובא בהרבה מקומות ובגאון שביעית ט' ב') שכל הארצות נקראות גליל, לבד מחלק יהודה ובנימין, וחלק משמעון, ולכן בשלושתם לא הוצרכו לכתוב את נכסיהם לנשיא כי לא היו קנטרנים שהדירו הנאה זה מזה.... מאידך שאר השבטים שהיו לגליליים והיו מדירים הנאה זמז"י אז בכדי שיוכלו להנות אחד מהיניו היו כותבים הכל לנשיא, לכן כתוב בהם נשיא, והיינו שכל הנחלה שלהם היתה אצל הנשיאים.

לה יד. את שלש הערים תתנו מעבר הירדן ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי מקלט תהיינה. ערי מקלט שבארץ ישראל היו תחבון שכם קדש וזה מרומם בפסוק כי **בי חש"ק** ואפלטוהו. היינו חש"ק ר"ת חברון שכם קדש. ואז אני אפלט אותם ממיתת. וערי מקלט שהיו בעבר הירדן הם גולן בצר רמות, והוא מרומם בתהילים פט מי גב"ר יחיה ואל ימות ימלט נפשו. היינו גב"ר ר"ת גולן בצר ורמות ימלט נפשו וכו'. מרבי אליהו דיסקין

לה כה. וישב בה עד מות הכהן הגדול. שנינו במכות יא: לגבי דינו של רוצח בשגגה: אם משגגמר דינו מות כה"ג הר"ז אינו גולה, ואם עד שלא נגמר דינו מות כה"ג ומינו כה"ג אחר הר"ז גולה עד שימות הכה"ג השני. ולמה כי היה לו להתפלל שלא תאצר תקלה זו לישראל בחייו. וביאורו שאפילו בשבעת מעשה הרצחיה הוא עדיין לא היה כה"ג, בכ"א כיוון שבשעת גמר דינו הוא היה כה"ג, אז הוא היה צריך להתפלל שיגמר דינו לטובה. וקשה מה שייך להתפלל שיגמר דינו לטובה הרי אם באמת הוא חייב האם דורשים מהכחן גדול להתפלל שהדיינים יטעו? וי"ל שיש להלכה שאם **כל** הדיינים חייבו את החייב אז החייב פטור. והיה עליו להתפלל על הרוצח שינצל מגלות בין אם באופן שיתחייב בדין ע"י כל הדיינים שאז הוא פטור או ע"י שיוזכה בדין.

לה לא. ואת תקחו כופר לנפש רוצח אשר הוא רשע למות כי מות הרוצח. המילים 'אשר הוא רשע למות' לכאורה הן מיותרות כי הוא רוצח וממילא הוא גם רשע למות? וי"ל דהנה מבואר בחז"ל (מובא ברש"י דברים כב ה) שהנהרג היה דינו למות ובכ"ז ההורג נענש אפי' שהרג מישהו שבצדק היה דינו למות משום שהורג הרג במזיד כל כן אף לחוס עליו. וכעת מובן הפסוק היטב: לא תקחו כופר לנפש רוצח, והיינו שלא ילמדו עליו זכות ולומר שההורג הרי נגזר דינו למות והיינו 'רשע למות', אלא מות יומת הרוצח.

בספרי לפרשה: ולא תחניפו את הארץ, הרי זו אזהרה להניפים. אמרו חז"ל ארבע כיתות אינם מקבלים פני שכניה ואחת מהם זו כת חנפים. **הארחות צדיקים** כותב רבות בגנות החנופה ונביא מקצת מדבריו: החניפות נחלקת לתשעה חלקים. הראשון מי שהוא מכיר בחבירו שהוא רשע ובא זה ומחניף לו, לא שהוא מחניף לו ומשבחו, אלא שהוא מחליף לו לשון לאמר: לא עשית עבירה ועי"ז נאמר תועבת ה' גם שניהם. וכל שכן אם עוון זה החוטא גלוי לרבים, וזה החניף לו ברבים, אז חילל השם, וחייב אדם למסור עצמו לסכנה. השני החנף המשבח רשע בפני בני אדם, בפניו או שלא בפניו, ואף על פי שלא יצדיק אותו על מעשיו הרעים, אלא יאמר בסתם איש טוב הוא, מי שפושע כך זהו ער מאד, כי השומעים סבורים שהוא צדיק, ויתנו לו כבוד, ויש מכשולים גדולים בכבוד הרשעים. השלישי החנף המשבח רשע בפניו, ואומר לו: כמה איש נחמד ואדם טוב אתה! אף כי הוא מספר בשבחיו ברבים, שלא יהיה לרבים למוקש, גם זה חניף גדול עונו. הרביעי המתחבר לרשע, אף על פי שאינו מחניף לו ואינו משבחו, אלא שהוא מקרבו ומתחבר עמו, יש לו עונש. החמישי איש שהוא נאמן בעיני כל העם, וכולם שומעים לו, והוא מעמיד קרובו להיות פרנס או להיות רב, ואומר עליו: הנהגתי שהוא חכם - ואינו כן, וכל העם סומכים עליו. וכן האומר על מי שאינו מכירו שהוא נאמן, והעם מפקידים בידו פקדונות ומכחש. ועתיד הקדוש ברוך הוא ליפרע מעממדי. עיי"ש שהביא רבות בעניין תוכחה ובסוף דבריו הביא את התשיעי שהוא המכבד את הרשעים מחמת דרך שלום. אמנם לא ידבר טוב על הרשע, ולא יתנהג בכבודו על דרך שיחשבו בני אדם שהוא נכבד בעיניו, כי לא יחלוק לו כבוד אלא כדרך בני אדם המכבדים העשירים בעבור כי צלחה דרכם ולא מפני חן ערכם. ואף בזה יש חטא ואשמה, כי לא הותר לכבד הרשעים אלא מחמת מורא, שירא שזיק לו הרשע ויגרום לו הפסד בזמן שיד הרשעים תקיפה. על כן הותר לכבדו כדרך שמכבדים בני אדם בעלי זרוע, אך לא ידבר עליו טוב בפני בני אדם.

אבל, מוסיף האורחות צדיקים, יש מקרים שמצווה להחניף: כגון לאשתו משום שלום בית, לבעל חובי - שלא ליחצנו, לרבו - שילמדנו תורה. ומצוה גדולה להחניף לתלמידיו ולחבריו, כדי שילמדו וישמיעו לדבריו לקבל תוכחתו לקיים המצוות. וכן כל אדם שהוא סבור שימשכנו אליו שישמע לו לקיים המצוות, ואם יבוא עליו כעס לא ישמע לו, אלא בחניפות יקבל תוכחתו, מצוה גדולה להחניף לו כדי להוציא יקר מזולל. וכמו"כ מותר להחניף בשביל להרבות שלום. וכבוד שנותנים לעשירים או לאנשים שיש מהם תועלת זה לא חנופה ושרי. **הגמ' בסוטה מא:** מביאה כמה חמור איסור חנופה: אמר רבי אלעזר: כל אדם שיש בו חנופה מביא אף לעולם, ולא עוד אלא שאין תפילתו נשמעת, ואפילו עורבים שבמעו אמם מקללים אותו. והוא נופל בגיהנם. וכל המחניף לרשע נופל בידו, ואם אינו נופל בידו נופל ביד בנו, ואם אינו נופל ביד בנו, נופל ביד בן בנו. ובסוטה מב. כל עדה שיש בה חנופה מאוסה כנידה, ולבסוף גולה. **ובספר חסידים** כתב בזה"ל: לכן יתרחק אדם מן החנופה, ולא יחניף לאדם להחזיק ברשעו, גם אם יש לו לקבל טובות הרבה ממנו. לא יחניף לקרובו ולא לבניו בזמן שאינם הולכים בדרך טובה, כי כמה בני אדם עומדים ברשעם מחמת שרואים שאין להם בושה עבור דרכיהם המוכרות ועבור שרואים שמחניפים להם, **ואין דבר בעולם הנופל פתחי התשובה** כמו החניפות. **משל** למה דומה החנף. החמור שאל את הכלב: אני לא מבין, אני עובד כל היום 'כמו חמור', מבוקר עד ערב סוחב משאך אותו כך גבי, ובעל הבית לא אוהב אותי. ואילו אתה, הכלב, לא עובד כלום, וכולם אוהבים אותך, מלטפים אותך, מטיילים אותך, אתה ממש 'מלך' - מה הסוד שלך? אמר לו הכלב: בוא ואלמד אותך את הסוד! בלילה, כאשר בעל הבית מבאי לך לאכול, תוציא לשון, תלקק אותו כך הוא יאהב אותך תבין היטב: גם בעל הבית זקוק לליטוף! אם תלטף אותו - הוא גם ליטף אותך! הגיע הלילה. בעל הבית הגיש לחמור את מנתו. החמור הוציא את לשונו הארוכה והחל ללקק את אדונו לאורך ולרוחב, כשמפיו נוזל ריר בכמויות נדיבות, בעל הבית התרגז מאד, והחל לצעוק עליו בקולי קולות: חמור שכמוך! מה אתה עושה לי! ממחר בבוקר אכפיל ואשלש את עבודתך, עד שתלמד איך מתנהגים. למחרת בבוקר פנה החמור לכלב ואמר לו: כלב שכמוך! למה רימית אותי? עשיתי כמו שאמרת לי לעשות, ליטפתי את בעל הבית, ורק נזק יצא לי מזה, אמר לו הכלב: זוהי אמנות מיוחדת לדעת איך ללקק, אני הכלב, יודע איך מלקקים. אתה, החמור, לא בקי במלאכה זו. לא כולם יודעים להחניף. במקרים רבים החנופה מאד מאד לא מוצלחת אבל 'כלב' - יודע להחניף: הוא יודע טוב מאד ללקק.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

נביא להלן מספר סיפורים כמה גדולי ישראל נזהרו מלהחניף: **ה'בית הלוי'** היה רב בעיר סלוצק במשך עשר שנים. בנו מספר כי הוא עזב את העיר בעקבות מעשה שארע: באותה תקופה החלו רבים מהגבירים שלוח את ילדיהם למוסדות של משכילים, בנו של אחד הגבירים הגיע למצוות. הגביר התכוון לערוך לו סעודה מפוארת, וכדי 'להשלים את התמונה' הוא כנס למעונו של ה'בית הלוי' להזמין להשתתף בסעודה. שאל אותו ה'בית הלוי': באיזו סוגיה ידרוש הבחור, נער בר המצוה? הגביר התבלבל לגמרי בבית ספר של בנו לא ממש לומדים סוגיות, הוא השיב ואמר: כבוד הרב יודע! הילדים של היום הם לא הילדים של פעם, הילדים של היום כבר לא אומרים לפלול בבר מצוה שלהם, נענה ה'בית הלוי' ואמר לגביר: אם הנער לא דורש בדברי תורה הרי זה 'מושב לצים', ואיני הולך למקום שכזה. האבא ניסה לשכנע את הרב: אין אדם טורח בסעודה ומפסידה! ערכנו סעודה שלמה, ישתתפו בה אנשים חשובים, וכולם מחכים שהרב יבוא. אך הרב נשאר בשלו: זה לא נקרא בר מצוה! כולם יאכלו וישתו ולא יגידו דברי תורה! לכזאת בר מצוה אני לא הולך. והנה בעוד השניים מדברים, הגיע אדם נוסף, עני ואביון, ביחד של בנו, לבקש ברכה מהרב לרגל היכנסו של הנער לטעם תורה ומצוות. האיש לא התכוון להטריח את הרב להשתתף בשמחה. כל כוונתו היתה, כאמור, רק לבקש את ברכת הרב. האיש האזין לשיחה של הרב עם הגביר, ולפתע אזר אומץ ושאל: אולי יכול הרב לבוא להשתתף בשמחה שלנו. בני, נער בר מצוה, הכין לפלול ארוך, ולכבוד גדול יהיה לנו אם יטרח הרב ויבוא לשמחתנו, ואף יאזין לדברי התורה שיאמר הבן. נענה ה'בית הלוי' על אתר ואמר: אליכם, בע"ה, אבוא! ילד שלומד בחיידר תורה, ואומר דברי תורה - אבוא להשתתף בשמחתו! הגביר ראה, שמע ונדחם אל היה הוא לא בא, ולשלעפער הזה כן. הוא מיהר לספר לחבריו מה שהרב 'עולל' לו: מילא אם הרב לא היה הולך בכלל לבר מצוה ניחא, אבל אייל כן ואיל לא, רק מכיוון שבנו לומד בחיידר, ובני לא – דבר כזה לא מתקבל על הדעת, אמר. הוא החליט לנקום ברב! בהיותו גביר בעל השפעה רבה בעיר, פנה לבעל האכסניה בה התגורר הרב, והורה לו באופן חד משמעי להוציא את הרב מביתו. במקביל הוציא הודעה לכל בעלי הבתים שבעיר, לבל יהיו להשכיר את דירותיהם לרב! בעל האכסניה נאלץ בעל כרחו, להודיע לרב על הצורך לפנות את האכסניה. הרב הבין למצוקתו והרגיע אותו: "אני מבין אותך, אתה חייב לשמוע בקולו של הגביר. אם לא תשמע לדבריו עלול אתה למצוא את עצמך ללא פרנסה, אבל פת לחם. הרב ניסה למצוא מקום מגורים אחר, ומשנתקל שוב ושוב בסירוב, הבין את שעולל לו הגביר, והנה מושל העיר, גוי מבטן ומלידה, שהעריך מאד את הרב, שמע את כל הסיפור ואמר לרב: "אני אתן לך דירה מפוארת חים אינו אף כסף, ובלבד שתישאר עמנו בעירנו, אך ה'בית הלוי' חשש שמא יהיה בזה חילול השם ועזב את העיר. בצורה שכזאת קיים ה'בית הלוי' את הולא תחניפו. הוא לא נרתע להשמיע את דעתו הברורה, דעת תורה, באזינו של הגביר, ואף אם הדבר יהיה כרוך באיבוד מקום המגורים. מתוך יחי ראובן.

סיפר רבי אלחנן וסרמן כאשר השתוללה שריפה גדולה בעיירה ראדין, ובתי העץ הדלים של תושביה לא עמדו ברובם מול האש שאכלה בהם ללא רחם. לאחר שהצליחו להשתלט על השריפה הנוראה התגלה החורבן הגדול, כשאר רבים רבים מתושביה היהודים של ראדין נשארו ללא קורת גג להאשם להם ולטפם. כמובן שהתארגנו מיד לבוא לעזרת התושבים, כל אחד ביכולתו. גם החיפץ חיים נרתם בכל כוחו לעזרת התושבים, והתיישב לכתוב מכתבים של קריאת קודש לאחינו היהודים לבוא לעזרת תושבי ראדין שנשארו ללא קורת גג לראשם. אחד הגבירים הגדולים שהיה בעל השפעה גדולה, ורצה החיפץ חיים גם לכתוב לו מכתב שיעזור ואף ירתום את ידידיו למצווה חשובה זו. התיישב החיפץ חיים לכתוב את המכתב לאותו גביר גדול ובעל השפעה, ורק התחיל לכתוב את שמו ונעצר, הוא היה צריך לכתוב לו תואר של כבוד אך ידע להשתיר עצות בנפשו, איך לצמצם בתואר שלא תהיה בו תיבה אחת מיותרת שלא לצורך. וחיו"י יהיה כאן חנופה לרשע. ישב החיפץ חיים' כמה ימים רק על השורה הראשונה במכתב, עד אשר החליט איך לכתוב את התואר לאותו גביר. ומספר רבי אלחנן, שאף אחר שנשלח המכתב ישב החיפץ חיים' ודאג היצטער שמא לא נזהר כראוי וכתב איזו מילה שלא נצרכה שיש בה חנופה. רבי סיפר רבי אלחנן על פחדו וזהירותו של החי"ח מאיסור חנופה לרשעים, שסיפר לו החיפץ חיים' בהתלהבות גדולה שהוא היה נוכח פעם באסיפה בוויילנה ובאסיפה השתתף לה הגדולים, גם רבי ישראל סלנטר נכח שם, וסיפר החיפץ חיים': והקשיתי קושיה ולא ידעו איך להשיבני! הקשיתי, ניח שאין זה בכוונה ואין זו הדרך עתה לערוך מלחמה ברשעים, אך מנין לקחתי היתר לחלוק להם כבוד? וסיים ר' אלחנן, שהמעשה הזה סיפר לי החי"ח בהתפעלות גדולה.

סיפר הרב מבריסק שבשעה שנפוליון הלך וכבש את רוסיה, בכל מקום שכבש היו הפריצים באותו האזור יוצאים

לקראתו ועושים לו מסיבה ודורשים בה דרשות לכבודו, וכמובן שדרשות אלו היו מלאות חנופה ושקר. באחד המקומות שכבש ועשו גי"כ מסיבה לכבודו ונשאו דרשות מלאות חנופה ונשאו בשבח, מאס נפוליון (שהיה בו מקצת אמת) בגודל השקר והחנופה שבדבריהם, ושאל אותם האם יש במסיבה איהו רב יהודי, והגויים הללו כששמעו שאלת נפוליון רגזו, וכי מה צריך המלך היהודים, וענו לו שלא הזמינו למסיבה זה שום רב יהודי. שאל המלך זאת למה, ענו לו משום שהרבים הללו בטלנים הם ואינם יודעים כלום במילי דעלמא, ולא יאות הוא לכבוד המלך להזמין רב יהודי לקבלת הפנים הזו, וגם אין בכל האזור רב יהודי, רק במרחק רב מכאן יש איהו רב זקן ובטלן שאינו חכם כלל ועיקר, ואך לבושה יהיה להביאו במסיבה. אמנם נפוליון פקד עליהם להביאו מיד למסיבה שם, ומיד נסעו אמר לו נפוליון כי ישמח לשמוע גם ממנו איהו דרשה וכמובן כשבאו באישון לילה ודרשו שהרב יבוא עמם נפלה על כולם אימה ופחד, אבל לא היתה לו שום ברירה והוא נטל עמו הטלית ותפילין והלך עמם. בהגיעם אל המסיבה נטל עמו את המלך ונפוליון כי ישמח לשמוע גם ממנו איהו דרשה לכבודו. נענה הרב ועלה לבימה לדבר, וכך אמר: הנה אתה נפוליון אף שדואי הינך אדם חכם ואיש מלחמה מלומד, אבל ניכר הדבר שהצלחותיך אינך בדרך הטבע לכבוש ולהצליח כ"כ במלחמות, אלא שיש כח נסתר ממעל שמבא לך הניצחונות, ועל כרחך שיש כאן סיבה לכל האירועים הללו שאהה כוש רבבות יהודים מעונים וששוקים תחת די הרודים בהם, ורובצים תחת הגזירות אשר מטילים עליהם חדשים לבקרים עד אשר כשל כוחם לסבול, והביאנו ממעל עד הלום למען תדע בחכמתך הגדולה ובחסדיך הטובים איך להקל סבלם ולבטל מעליהם הגזירות הקשות, וזו הסיבה להצלחותיך לצורך מטרה זו, וזה המבוקש ממך ממעל לאור הצלחותיך. נפוליון נהנה מאוד מדרשה זו, שלא היתה שקר וחנופה ככל הפריצים, אלא מלאה דברי חכמה וטעם. הרב הזה היה אביו של המהרי"ל דיסקין. **רבי שרגא פייבל מנדלבוץ** נסע לגייס תמיכה לשיבתו מתלמידו לשעבר שפרש בנתיים מדרך היהדות. האיש היה עשיר גדול וקיווה הרבה ממנדלבוץ שיסיים ליתמוך בתמוך בשלדו בר בילדותו. העשיר קיבל את פני רבו בסבר פנים יפות וציפה לדברי ברכה ושבח חמים למרות חטאיו כי הרי רבו נזקק לו. לתדהמתו שומע הוא מרבו דברי תוכחה נוקבים והבעת צער על שהעמיד תלמידו כמותר. העשיר הנדהם התרשם מטוהר לבו של רבו שאינו נושא פנים בעבור בצע כסף והגיש לרבו תרומה כספית גדולה במיוחד.

כסנעס פעם רבי יהודה צדקה לחוץ לארץ להתרים עבור בניית ישיבת 'פורת יוסף', הזומן לדרוש באחת הקהילות החשובות שחבריה נמנו עם התורמים החשובים לישיבה מימים רבים. ויהי בבואו אל בית הכנסת, התברר לו שחלק מהציבור אשר התאסף אינו מפייד כראוי לשמור תורה ומצוות, אבל מכיוון ששננים בעין יפה למגובות ומפזרים כסף רב לצדקה, הרשה לעצמו הרב שנאם לפני רבי יהודה צדקה להעניף עליהם ברכות ודברי חנופה בלי מעצור. מיד אחרי קם רבי יהודה ושאל מנהמת ליבו הקרוע לגורים כי למשמע דברי רב ד' החיים בקריעה, בידוק כמו בעת ששומעים דברי חירוף וגידוף, רחמנא ליצול, באשר מדבריו עולה כאילו בזכות הסכף שיתרמו לצדקה ימחל להם הקדוש ברוך הוא על כל החטאים והעוונות, ואינו כן. בהמשך דרש לפניהם באריכות רבה ובדבריו פרט עד כמה מקנא הוא בהם מחד גיסא, ועד כמה בוכה ליבו עליהם מאידך גיסא. מקנא הוא בכס, הכריז בהתרגשות, שזכייה להחזיק בעץ החיים היא תורתנו הקדושה ולתמוך בעוסקיה העמלים בה בתוככי ירושלים. אבל ליבי בוכה עליכם, המשיך בתוכחה מגולה, אנשים בעלי לב חם הנכשלים באיסורי דאורייתא חמורים. אוי ואבוי, נכשלים בחילול שבת קודש, ששקולה כנגד כל התורה, נכשלים במאכלות אסורות, נכשלים בטהרת המשפחה, היש מכאוב כמכאובי? כאן שניה את נעימת דיבורו והוסיף בתקיפות ובעגרה: ראו ורתו, הזהרתיהם, כל האומר הקדוש ברוך הוא ותרן וברתי חיון, ואל תבואו אלי כאן בטענות. כל מי שסבור כי המעות שינדוב לישיבה ישמשו לו כפרה על חטאיו הגדולים או הקטנים טעות גדולה היא בידו. בבקשה, אחים אוהבים, אל תתנו לי כספים, תנו שמיירת שבת, תנו כשרות, תנו טהרת המשפחה. אמרו: מעולם לא התרחש בקהל ההוא מעמד כזה של קידוש השם, הציבור יצא מכליו והתרגש עד כדי דמעות, האנשים הכפילו ושילשו את נדבותיהם לשיבת פורת יוסף פי כמה. ועיקר העיקרים, בגמר הדרשה נדחקו ובאו אליו רבים מתוך הקהל לבקש עצות ותיקונים האיק יעזבו דרכם וייטיבו מעשיהם.

מעשה בגביר שתרם שני מיליון דולר לארגון פלוני. ביום מן הימים ערך הגביר חתונה לבנו, ורבה הארגון, אשר ביקשו לכבדו, כתבו לו מכתב הוקרה ורכינה. אחד מהם אף העלה רעיון לצרף לחתימותיהם של הרבנים גם את חתימתו של הרב שטיינמן, ונציגי הארגון באו לבקשו שיעשה זאת. הרב שטיינמן עבר על המכתב וכשהגיע למיליון וכידוע, מי שדואג לילדים של הקביה, הקב"ה דואג לילדים שלם. בשלב זה עצר את הכתיבה והעיר: משפט כזה איני כותב. שאלוהו למה? בעה הרב שטיינמן זהו משפט של חנופה, שאלוהו הלא למדו יהודים הנותן שני מיליון דולר, לכבדו עליו שהוא דואג לילדים של הקביה? זהו שקר וחנופה! ראה הרב שטיינמן שאינם יורדים לסוף דעתו והסביר: כמה מדברים

שיהודי זה הרוויח השנה! שבעים מיליון דולר השיבו, מה עושה אדם עם 70 מיליון דולר? שאל והמשיך: הוא תרם שני מיליון לארגון פלוני, חצי מיליון לשיבה פלונית, ועוד רבע מיליון למוסד פלוני. בסך הכל הגיעו תרומותיו לסכום גדול של שלושה מיליון. יפה, אבל נשארו לו עדיין 67 מיליון דולר. מה הוא אמור לעשות בהם? לאדם רגיל באמת אין מה לעשות עם סכום כזה, אבל לילדים של הקב"ה יש הרבה דברים טובים שהיו יכולים להיעשות ב־ 67 מיליון דולר, אילו היה אותו גביר משאיר אצלו שלושה מיליון ונותן לילדים של הקב"ה את כל השאר, יכולים היינו לכתוב עליו שהוא ידואג לילדים של הקב"ה אך כל עוד עשה ההיפך, אין הדברים הללו אלא חנופה ושקר.

תמונה של רבנים מן המאה ה-19, שבה נראה רבנים רבים, כולל רבנים מן המאה ה-18, המהווים את רוב רבני העדה החרדית.

שאלה: כל בן אדם חפץ לנחת דקדושה מבניו ושיכלו בדרך טובים והינו מלימוד תורה בקדושה ובטהרה. היכן הם המקומות שתיקנו חז"ל להתפלל ע"כ? **תשובה:** המשניב מביא להתפלל ע"כ בברכות התורה וינהיה אנחנו וצאצאיו, בברכת אהבה רבה / אהבת עולם, וביובא לציון 'למען לא ניגע לריק' ובפנינו פרי"ש הביא בשם הדבר חיים מנדבורנה שגם בברכת אמת ויציב שאחרי קרי"ש במילים 'על בנינו ודורותינו' ג"כ יכולין ע"כ, ואז יזכה לבנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות.

שאלה: בימים אלו יש אנשים שמתארגנים לצאת בימי בן הזמנים (החופש) לנופש וכו'. מה הנופש שהכי ראוי לבחור בו בשביל השלמות של הילדים: **תשובה:** המציאות מוכיחה בחוש שהי שיוצא לנופש יקר בבתי מלון וכדו' לא נח יותר ולא נחמי אדם יותר מאושר וגם לא מעניק לילדים את מלוא תשומת הלב שהם זקוקים לה כדי לגדול בריאים בגופם ובנפשם. וידוע שעיקר ההנאה של הילדים בחופש זו השהייה בצוותא עם החרים והיחס המקשיב המפנק והושרה שהם מקבלים מהם בימות החופש. וברור שילד יזכור לכל החיים ויהיה לו טוב בנפש ובנשמה אם הנופש עם החרים יתבטא בעצם העובדה ששינו מקום מגורים והוא נמצא עם משפחתו בתנאים של רוגע ושלווה ויש להורים את כל התנאים והזמן להעניק לו ריחם ואתו. וזה שווה בעיניו פי מיליון מאשר מה שיכול לקבל בשהייה באיזה מלון נוצץ.

שאלה: אנו נמצאים בתקופה של גזירות קשות שלא פוסקות, כל בוקר קמים עם גזירה חדשה ממערכת המשפט והשלטון, ומצרים את צעדיהם של לומדי התורה בעולם התורה והישיבות, מה ההסתכלות הכנונה של המצב הקשה? **תשובה:** כידוע לפני ביאת משיח יתגברו מאוד כוחות הטומאה והתערב ר ישלות בעולם, ולראי ובימי בחוש את כל הגזירות הקשות על עולם התורה, והצרת צעדיהם של כל לומדי התורה המסולאים.

שאלה: השבוע חל יום הייאראציט של הרמ"ק בעל התומר בדורה, מה כדאי לדעת במעלת לימוד התומר בדורה? **תשובה:** לגמור כל חודש את הספר תומר בדורה, ובשל"ה הקדוש כתב בהסכמה לספר, שפשוט הוא בעיני שמי שיומרו את הספר הזה כל שבוע, או כל חודש מובטח לו שהוא בן העולם הבא, והדברי חיים כתב שזה סגולה לריפוי מהמחלה.

שאלה: מה המקור שאליו הנביא מגיע לכל ברית, ובזכות זה לא המשתתפים בברית מתכרף להם עוונותיהם? **תשובה:** רבי שלמה מקרליב הביא בשם המדרש שהקב"ה אמר לאלוהו הנביא שישגיע לכל ברית מילה, ואמר אליהו שאם יהיו שם בעלי עבירה לא יוכל לסבול את החטא ולהיות שם, ולכן בתבטוחו הקב"ה שיכפר לכל הקהל העומד שם, והבני יששכר הוסיף שזה מרומם בעולם שכתב בפרשת פנחס שפנחס זה אליהו וכתוב תחת אשר קנא לאלוקיו וכיכפר על בני ישראל, שמשום שקנא לאלוקיו לכן וכיכפר על בני ישראל שבתבטוחו הקב"ה שיכפר לכל אדם בישראל שיהיה נוכח בברית קודש, הרב אלישיב שדשגוב חל יום הייאראציט שלו ביקש שיוזכרוהו בתפילה בציון רבי שלמה מקרלין.

שאלה: מה המקום הגבוה בעולם. והמקום היבשתי הנמוך ביותר בעולם? **תשובה:** אומרים שהאורסטו הוא ההר הכי גבוה בעולם והוא בגובה של 8,848.86 מטר מעל פני הים. המקום המיושב הכי גבוה בעולם הוא נמצא בעיירה בפקיסטן. בגובה 3,109 מטר מעל הים. היישוב נמצא בגבול של עס סין, ומתגוררים שם 400 תושבים בלבד ועד לפני כעשרים שנה הוא אפילו לא היה נגיש למכוניות. בכל זאת לא מומלץ לנסוע לשם כי מדובר באחד הכבישים המסוכנים בעולם. חוץ מזה, ובגלל הגובה שלו אין שם אוויר, אין חמצן, לרובנו קיים קושי להסתדר במקומות כאלו. לשם השוואה המקום הגבוה ביותר בארץ הוא פסגת הר חרמון והוא בגובה 2,814 מטרים מעל פני הים. המקום הנמוך בעולם שבו מתגוררים אנשים הוא בסמוך לחופי ים המלח בישראל. וכיום לא בגובה של 432.65 מטרים מתחת לפני הים.

שאלה: איזה מצוה היא סגולה גדולה ורבה, והיא מאוד קשה? **תשובה:** לאכול מלווה מלכא במצאי שבתות הקץ. כידוע יש חיוב גמור ע"פ הלכה לערוך סעודת מלווה מלכה. ומובא בחז"ל שהיא שמירה גדולה והצלחה בכל הימים ואף יש עצם הניזונת רק מסעודת מלווה מלכה והיא עצם שנשארת גם אחרי המיתה והאוכל מלווה מלכה היא המחיה את האדם לתחית המתים. סעודת מלווה מלכה

רבי חיים קניבסקי היה מפורסם כאחד שלא מחניף מעולם לאיש ופעמים רבות כשהיו אומרים לפניו על יהודי פלוני שהוא אדם חשוב היה רגיל על לשונו כל יהודי הוא חשוב, וכשהיו מגיעים לפניו בגרים גדולים והיו שואלים אותו מה הוא רוצה שיעשו בשבילו היה אומר אני רוצה שתשבו ותלמדו. בפעם הראשונה שהגיע לפניו ראש הממשלה לשעבר ב.נ. היה זה בשנת תשנ"ו בנייתי נוכח רבי חיים סיבב את הראש ולא הבטי בפניו כלל באומרו אסור להסתכל בפני רשע. בפעם השנייה כשהיה כבר במעמד ראה"מ הוא כבר הסתכל עליו כי יש לזה גדר אחר שלמרות שהוא רשע אך צריך שעשה טוב ליהודים. הרבנית א"ח ע"ה היתה מספרת שפעם אחת חזרה אחת מהבנות שלו מבית הספר, עם פתק מהמורה בו היא כתבה: היות והילדה

רבי חיים קניבסקי, מנהל ישיבת פני משה, נפטר ב-1997.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

היא סגולה ליראת שמים, פרנסה בשפע ונכבוד, רפואה, לידה קלה, ולכל שאר הישועות, ועיקר מצוותה היא בפת, ויש הנוהגים בפת חמה אך מועיל גם כוס שתייה חמה בשביל לקיים חמין מוצאי שבת מלוגמה (רפואה).

שאלה: איזה עלייה חשובה מאוד בשבוע זה? **תשובה:** בספר 'לקט יושר' לתלמידי התרומות הדשן כתב בשם התרומה"ד שטוב לקנות סיום במדבר כי איכא למי"ד שהעליה בסוף פרשת במדבר היא 'חתן תורה' האמיתי ולא סוף דברים, כי יש כאן סיום התורה ודברים הוא רק משנה תורה וחוזר על התורה.

שאלה: האם השבוע זה זמן מיוחד לתפילה לזיווגים? **תשובה:** מקובלנו מרבותינו, שקריאת הפרשה מעוררת את הענינים הכתובים בה כל אותו שבוע, ובפרט בעת קריאת התורה. והדברים מבוססים על שם שמביא המג"א סימן תקי"פ סק"י בשם ספר התניני שביום הפרשת חוקת נהגו יחידים להתענות לפי שבאותו היום נשרפו כ' קרונות מלאים ספרים בצרפת, ולא קבעו אותו בימי החדש מפני שמתוך שאלת חלום נודע להם שיום הפרשה גורם גזירת התורה, זאת חקת התורה תהרגמינן דא גזירת אורייתא, עכ"ל. וכתב על כך רש"י ברידא בספרו שם דרך על פרשת חוקת: מבואר בזה דבר מופלא שיש סגולה וכן ביום הפרשה לגרום לפעול מציאות בהנהגת הכריאה, שמאורעות שמתרחשים בעולם נקבעים ונגזרים מתוך הפרשה שקראים באותו השבוע, הישר נפלא זה נודע לרבותינו ע"יי שאלת חלום שיום הפרשה גורם עי"יש. ולפי זה, בפרשה שלנו פרשת מטות מסעי, בה קוראים בסוף פרשת מסעי על כך שבנות צלפחד מצאו את זיווגיהן ונישאו, ומבואר בגמרא בברא דף קיט: שכן היו מעל גיל ארבעים ולא נישאו עד כה משום שהמיתנו להגון לחן, ואף זכי להוליד נגד הטבע כמבואר בגמרא שם, הרי הזמן מוטל לעורר על זיווגים הגונים ובפרט לבחורים ובחורות מבוגרים. וראוי להרהר בעת קריאת התורה, ובפרט בפסוק: 'וַתְּהַיֵּנָה מִחֻלָּה תִּרְצָה וְחֻלָּה וּמִלֻּכָּה וְנִגְעָה בְּנוֹת צִלְפָּחַד לִבְנֵי דִדָּן' לְנִשְׁיָם, להתפלל לישועת הבחורים והבחורות המצפים לזיווגם.

שאלה: מה הצעה למי שאינו ראוי שתתקבל תפלתו? **תשובה:** להרבות בתפילה: ונביא כאן ממדרש תנחומא פי' וירא אמר לו הקב"ה לישראל הו' זחירין בתפילה, שאין מידה אחרת יפה הימנה. ואפילו אין אדם כדאי לענות בתפילתו ולעשות חסד נעמו כיון שמתפלל ומרבה בתחנונים אני עושה חסד עמו.

שאלה: רבי שלמה גאנצפריד בעל הקיצור שולחן ערוך מתי היה חי? **תשובה:** רבי שלמה גאנצפריד נולד בתקס"ד לפני 220 שנים ונפטר כב"ח בתמוז תרמ"ו לפני 140 שנה. הוא היה פוסק הלכה וראש בית דין באוגוואר שבהונגריה. בעיקר התפרסם בזכות ספר קיצור שולחן ערוך, הכולל את רוב ההלכות המעשיות, רובן מחלק "אורח חיים" ומיעוטן משאר אדם, ובתוספת דברי מוסר ודרך ארץ. עד שיצא לכל אדם, ובתוספת דברי מוסר ודרך ארץ. שם שיצא המשנה ברורה הספר קצשי"ע היה נחשב לספר ההלכה הנפוץ ביותר בקהילות אשכנז הוא הוציא ספרים נוספים כמו קסת סופר - דיני כתיבת סת"ם ועוד ספרים רבים.

שאלה: האם צריך לאכול מלח או לא? **תשובה:** מצד אחד המלח חיוני מאוד לתפקודו התקין של הגוף ובלעדיו אין חיים. מצד שני, צריכת יתר של מלח פוגעת בבריאות. התובנה הזאת תקפה לא רק לחולי לחץ דם או לסובלים מסוכרת. התחניה הזאת יפה לכז"רים: צריכת יתר של מלח נקשרת לעלייה בסיכון לשחלת רבות נוספות כמו: סרטן, אסתמה, אוסטאופורוזיס והשמנה בקרב ילדים ומבוגרים.

שאלה: אדם חוזר הביתה ואשתו משתפכת בפניו על מה שעבר עליה היום איך להגיב? **תשובה:** יש שמגיבים ככה זה החיים ואין מה לעשות יש עומס וכו'. הדבר הזה הוא כלל לא נכון וברור שהאישמה מוכח לפי הלגובה אחרת לגמרי, כשמתלוננים למישהו מחכים שיקשיבו ויביעו השתתפות אוי כמה קשה שזה וכו' וכו'. אבל לא לומר ככה זה.

שאלה: ילד שעושה דברים נגד רצון ההורים איך צריך לנהוג נעמו? **תשובה:** אין חולק ע"יי שריחוק מהילד החוטא או המורד הוא טעות, ואם הילד החליט לעשות נגד רצון ההורים למרות שאמרו לו שזה לא רצונם על הורים מוטל להיות איתם ולצידם עד במצב כזה. והיה מקרה עס אדם שהגיע להסטיפלער ואמר לו שבנו החליט לנסוע לחו"ל ולמרות הפצרותיהם של ההורים הוא החליט לעשות מעשה. אמר לו הסטיפלער תלווה אותו לשדה תעופה תקנה

מצטיינת בכל הלימודים אבל היא שקטה ולא מספיק מתעורבת, איך לתת לה ציונים בתעודה? הרבנית סיפרה שהיא לא יודעת מה קרה פתאום, כשראה את הפתק, לקח פיסת נייר שהיתה לידו וכתב: נא לתת לבתי את הציונים שמגיע לה ולא להחניף לה כלל וכלל. הוא קיפל את הפתק ואמר לבתו להכניס לכיס ולא להוציא את הפתק עד שתביא אותו למורה. הרבנית אמרה שהרגישה הרגשה לא טובה, מכיוון שהרב רשם את הדברים בלא הקדמה לכבוד המורה, וכו' כפי שהיא הייתה רושמת. בהזדמנות הראשונה שפגשה את המורה, ניגשה אליה הרבנית להתנצל על הפתק. אמרה לה המורה: הפתק שקיבלתי והכי נהתיני ממנו, היה הפתק הזה שראיתי כמה מידת אמת יש בו.

רבי יצחק אייזיק וויזניץ, מנהל ישיבת פני משה, נפטר ב-1997.

לו ממתקים תכתוב לו מכתב יפה כדי שירגיש שגם כשחוטא היות שלו נשאר בית.

רבי יצחק אייזיק וויזניץ, מנהל ישיבת פני משה, נפטר ב-1997.

רבי יצחק אייזיק וויזניץ, מנהל ישיבת פני משה, נפטר ב-1997.

חידות

חידות שינון הפרשה לפי סדר הא – ב: א. המרגלים הגיעו בארץ ישראל עד לחלח: **אשכול. ב.** מתכות שמוזכרות בפרש? **ברזל, בדיל. ג.** בניו בנו ישובים בעבר הירדן? **גז.** במסעות בני ישראל חנו שם: **דיבון. ה.** איזה בית בנו בני גד? **הרן. ו.** מצווה בפרשה? **והייתם נקיים. ז.** את מי הרגו מחוץ השבוי? **זכרים. ח.** איך בני גד וראובן אמרו שיעברו? **האלפים. ט.** אחד תכשיט שהביאו שרי האלפים והמאות? **טבעות. י.** סוג מהערים שבנו בני גד? **יעזר. כ.** תכשיט שהביאו שרי האלפים? **כומז. ל.** להיכן יצאו בני ישראל? **מלחמה. מ.** משה לקח משלל יוצאי מלחמה? **מכס. נ.** מה בעל יכול להפר לאשתו? **נדירה. ס.** גם את ממלכתו ירשו בני"י מעבר לירדן? **סיוחון. ע.** איזה מקנה היה לבני גד וראובן? **עצום ורב. פ.** על מי משה קצף? **פקודי החיל. צ.** אחד מחמשת מלכי מדין? **צור. ק.** עם איזה כלים שלח משה למלחמת מדין? **קודש. ר.** שנים מחמשת מלכי מדין? **רבץ רקס. ש.** עיר שבנו בני ראובן? **שבמה. ת.** והנה קמתם תחת אבותיכם: **תרבות אנשים חטאים.**

חידות שינון הפרשה: א. בני ישראל נצטוו לתת ללווים מנחל: **אחוזתם. ב.** מקום מחניתי בני ישראל? בני יעקן. **ג.** רוצה לנקום על רצח קרובו? גואל חדם. **ד.** בנות צלפחד התחתנו עם בני? דודיהן. **ה.** קבורת אהרן? הר ההר. **ו.** איך כתוב שח' כסע? ויחר אף' בישראל. **ז.** מהיכן גבול ארץ ישראל? זפורנה. **ח.** המגדרי יהיה לבתומת לבדוק וכן ל? חיות. **ט.** בנות צלפחד כתוב שנשאו ל? טוב בעיניהם. **י.** אבא של בקי? יגלי. **כ.** מי במותו משהרח הרבה אנשים? כהן גדול במותו משתחררים מערי מקלט. **ל.** מקום מחניתי ישראל? לבנה. **מ.** הלוויים קבלו ערים וכן? מגרשיהם. **נ.** מה חולק לשבטים בארץ ישראל? נחלות. **ס.** באיזה מדבר חנו בני ישראל? סין. **ע.** שני נשיאים שלאביהם אותו השם מי זהב האבא? עמיהוד. **פ.** נשיאה נפתלי פלטיאל. **צ.** מקום חניתי בני ישראל? קדמה. **ק.** מזרחיה קדמה. **ר.** מי בורח לערי מקלט? רוצח. **ש.** נשיא מטה שמעון? שמואל. **ת.** באלים היו שבעים תמרים.

חידות בפרשה וידע תורני: א. פסוקים בפרשה שמופיעים גם בבשלה? **ב.** שאל כשם אחד השבטים? **א.** כל כסע כיווני האוויר בפסוק אחד? **ד.** ביטוי בפרשה שמופיע במגילת אסתר? **ה.** שלושת האבות בפרשת מטות? **ו.** 9 ערים בפסוק אחד בפרשת מטות? **ז.** איזה פסוק אומרים כל יום באז ישיר אומרים כל יום פעמים בתפילה? **ח.** איזה קרבן בעלים אוכלים ומתכפרים? **ט.** מתי אומרים ענינו ולא אומרים תחנון ? **י.** מי מכסה פניו בטלית לא בשעת עטיפת טלית?

תשובות: א. לו. ב. לו. ג. לב. ד. לב. ה. לה. ו. ד. לו חרש יחריש. ח. לב יא. ו. לב. ז. מי כמור באלים ה' מי כמוך נאדר בקודש באז ישיר ולפני שמו"ע ובמעריב לפני גאל ישראל. ח. כשכהן מביא קרבן. ט. מנחה בתענית אסתר. י. הכהן בשעת ברכת הכניס.

חידות מופלגות בעת האדם הענק בדקדוק נדירה ובאהבת הבריות, עמל בתורה בלמדנות גדולה רבי חיים שאול רובינשטיין שליט"א שהקיף לרגל יום הולדתו: **א.** מילה בפרשה שע"יי הוספת נקודה (לא הוספת אות) נחפץ נקודה לזכר (הוספת נקודה לא הכוונה לשנינו היקנוד, אלא נקודה אחרת). **ב.** כלי נגינה בפרשה? **ג.** בתחילת הפרשה מופיע הלכות נדר שבוועה וקונם, היכן בתפילה כל יום אומרים קונם? **ד.** חושים בפרשה ולא חושים בן דן? **ה.** שתי חסה + 2 בקבוקי יין, = 2 עוף, חסה + לחמניה = 2 יין + ביצה, אחד עוף + אחד יין + אחד ביצה = 3 לחמני' + 2 יין, אחד עוף + חסה = 6 לחמניה וביצה, כמה ביצים שווה בקבוק יין אחד?

תשובות: א. פ"ל פ"יד אשה ופירנו אשה סתם זה נקבה, וע"יי נקודה באות ה' (מפיק היא) זה נחפץ לבעל. **ב.** חצוצרה פל"א פ"ו. **ג.** ברכת יוצר באימה ויראה רצום קונם. **ד.** פל"ב פל"א נחלץ חושים. **ה.** בקבוק יין אחד שווה 3 ביצים, וזאת כי לפי מקרה הראשון עוף = חסה ויין, חצוצרת עוף במקרה ג' בחסה ויין תלמד אותנו שחסה וביצה = 3 לחמני', עכשיו נחליף בשרה ד' את העוף בחסה ויין ואת 6 הלחמניות נחליף בשתי חסה ואת התיץ ביצים כפי שהסקנו בשרה ג', ואז יוצא 2 חסה ויין = 2 חסה 31 ביצים, ואם נסיר את 2 החסה 21 הצדדים כמסומן אז נגלה שיין = 3 ביצים.

חידות לשאל את הילדים: א. יש 7 ילדים בבית. 1 מתפלל. 2 אוכל. 3 לומד. 4 משחק שחמט עם אחיו. 5 משחק ב-5 אבנים. 6 במרד ברכת המזון. מה עושה? **ב.** איש אחד רצה להיכנס לן העיריגני עם כלב. עוצר אחד הפקח בכניסה ואומר לו: אדוני, ככה הכלב לא יכול להיכנס. למה: שואל האיש. זה החוק, עונה הפקח, אסור מותר מותר אסור. מה עשה האיש כדי שהפקח עם התשובה המבולבלת ייתן לו להיכנס? **ג.** למשפחת ויס יש 4 בנות. לכל בת יש אח. כמה בנים יש למשפחת ויס? **ד.** מה הקשר בין שבת, לחם, סוודר, ואדלר? **ה.** איך אפשר לשרוד 4 ימים לשינה? **ו.** אמצע שמי תחילת שמי, התחלה של שמי זה האמצע של שמי, והסוף של שמי זה ההתחלה של התחלה? **ז.** איזה מצוה ילד, וחלק מהעדות גם נער עד הנשואים, מקיים אותו פעם אחת למשך היום, ואילו גדול או נשוי מקיימם פעמיים כל יום? **ח.** איזה דברים לא נאמרים לעולם בלשון רבים? **ט.** איזה דברים נקראים תמיד גם ליחיד בלשון רבים? **י.** היכן יש בכל חדר בבית חורים הנמצאים על הקיר? **יא.** איזה מלך הוא בלי כתר (חוץ מאריה)? **יב.** איזה שיר מוכר וארוך עד בו רק אולי אחת או שנים? **יג.** אדם שהיחית לו עוגה עולה כיצד יכול לחתוך את העוגה לשמונה פרוסות שוות ע"י שלושה חיתוכים ישרים בסכין ולא יותר?

תשובות: **א.** משחק עם 4. **ב.** ידאג שהכלב יהיה אסור (קשור). **ג.** אחד. **ד.** כיכר. כיכר השבת כיכר לחם כיכר אדלר ולובשים סוודר כי קר. **ה.** אם ישנים בלילות. **ו.** משה. **ז.** ציצית קטן מקיימם בטלית קטן, וגדול גם בטלית גדול. **ח.** ירח. שמש. שכל. מים. סמים. בטן. **גב.** ויש עוד מסמטא. **ט.** תהלים. משקים. אופנים. צהרים. ומסתבר שיש עוד הרבה. **י.** בשקע. **יא.** אגוז מלך. **יב.** בחופה שרים ל ל ל ל ל ל ל ל ל ל. **יג.** יחיתוך חיתוך אחד לאורך העוגה באופן שיצא ב חלקים שווים, חיתוך שני ברוחב העוגה באופן שהעוגה תיחלק לארבע רבעים, והחיתוך השלישי יעשה בגובה העוגה באמצע כך שהעוגה תתחלק לשני חלקים גם בגובה (נעין שחוחתים הקוגל בשמחות) היר לנו 8 חתיכות.

משמעויות מילים למטו"מ: ו' משמעויות למילה מטה
מטה - שטט "אל ראשי המטות" תרגום: רשיי שטט. (במדר ב. ב.) **מטה - רהי הממשל לשניה ושכיבה.** "ויתחזק ישראל וישב על המטה" (בראשית מח ב.) **מטה - מוט, מקל** "ואת המטה היה תקח בידך" (שמות יז.) **מטה - לשון הטייה.** "אני אקרא אלה אטה" (שבת יב.) **מטה - כובש ונושא.** "מטה כלפי חסד היכי עבד רבי אליעזר אומר כובשו שנאמר (מייכה ז, יט) ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו ר' יוסי בר חנינא אמר נושא" (ר"ה יז.). **מטה - מקום נמוך.** יורד ממעלה למטה.

מדור זה יא להימענ מלקראו בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים. אין לנו אחריות על הכנתב כאן: א. פתרון לעקיצות יתוש - למרוח מאחורי האוזן חומץ כי טבע היתוש שמריח שם את הדם ואז עוקץ ואם שם מריח חומץ הוא נמלט. **ה** הרבה אנשים סובלים מבעיות במקשים של הפלאפונים השונים שהופכים להיות איטיים עד בלתי נסבלים מסכיון אישי יש פיתרון פשוט מאוד, אולי זה יעזור גם לאחרים מוציאים את הבטרייה ממקומה ומחזירים, והפלאפון חוזר לעבוד כמו חדש, המקשים רצים, ומרויחים המון המון זמן יקר. **ג** מיגרנות בתדירות של פעם בשבוע אצל ילד עד כדי צורך לשכב במיטה, זה משהו שדורש בירור רפואי מסודר אצל רופא נוירולוג ילדים. כמה כיוונים שכדאי לבדוק: בעיות שינה. התייבשות ודילול על ארוחות - ילדים רבים שוכחים לשתות/לאכול באופן קבוע. מתח עיניים - בדיקת רופא עיניים, כי לחץ ראייה לא מאוד יכול לגרום למיגרנות תכופות. מתח נפש/לחץ בבית הספר - לעיתים המיגרנה היא גם ביטוי גופני למצוקה רגשית. **עוד כתבו:** יש מזונות שגורמים לאלרגיה כמו שוקולד חלב חיסה וכו' מומלץ לבדוק אצל מומחה לאלרגיה. **ועוד כתבו:** יכול להיות שאם יפסיק לאכול תקופה חלבי זה יעזור **ד.** בקשר לטיפול בוורידים בולטים וכואבים מומלץ בחום מנסיון, לפנות לטלפון 0533148488. **ה.** יש תחרות גדולה בין חברות הגז אנתוז שילמנו עד היום 37 שקל לקוב ועברנו לחברה אחרת ושם 15 שקל לקוב – כדאי לבדוק. **ו.** לגבי כלי מתכת שמחלידים: אנתוז שוטפים אותם בגמר השימוש ומיד מייבשים ואם השימוש לא יום יומים אלא רוצים לאחסן תקופה רחוק למרוח קצת שמן וכן זה גורם שלא יהיה חמצן על המתכת, החמצן הוא הגורם לחלודה. **ועוד כתבו:** אין תמיד זה חלודה יש חומר G200 לתחוקה שוטפת. **ועוד כתבו:** שפשוט את האזור עם צמר פלדה (סכוצו-ברייט גס) או נייר זכוכית דק תחת מים זורמים, עד שהחלודה יורדת והמתכת חוזרת להיראות אחידה. לחלודה עקשנית: השרו את הכלי בחומץ לבן (אז תערובת חומץ ומים בחלקים שווים) למשך 30-60 דקות, ואז שפשו. ואז תשרו יותר מכמה שעות, כי החומץ יכול לפגוע במתכת עצמה. לאחר השפשוף, שטפו היטב וניגבו לחלוטין יבש - זה הצעד הקריטי ביותר, כי לחות שמנשרת היא הסיבה המרכזית לחלודה. **ועוד כתבו:** בדרך כלל סכ"ים מחלידי זה חברה דפוקה יש לקנות מוצר זה מחברה ידועה שלא מחלידה ז. ניקוי טוסטר שממלי מכל היטעמים' שנבלעו בו : שמים עקירת קטנה עם סודה לשתייה פתוחה בקרבת הטוסטר למשך כמה שעות - זה סופג ריחות מהאוויר סביבו או מנגבים את הדפנות החיצוניות והפנימיות (הנגישות) במטלית לחה עם תמיסת מים וחומץ לבן (יחס 1:1) - זה עוזר גם נגד ריחות וגם נגד שאריות שמן. **עוד כתבו:** למניעה - כדאי לרשות תמיד נייר אפיינה. חתמי הצהבה

בשולי דפים בספרים ישנים נגרמים בדרך כלל מחמצון של חומרי הנייר או מלחות, ואין דרך "להסיר" אותם לגמרי. יש כמה גישות שיכולות לעזור: להוציא את הספרים לאוויר פתוח (אם שמש ישירה) ולוודא שהם מאוחסנים במקום יבש עם אוורור טוב, כי לחות מחישה את ההצהבה. לשים שקיות עם חומר סופג לחות בארון הספרים מסייעות למנוע החמרה נוספת. (יש בקופסאות נעליים או בבגדים חדשים)

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"מ לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בנפלים: א. האם יש למישהו מידע איפה מסכרים מכשיר ספורט שלא צריך להתאמץ בו אלא הוא עצמו מרכז את השליטה בכמה איברים בו זמנית לוחצים על כפתור והוא מזיז או מרעיד את הגוף וגורם לירידה במשקל על ידי כך. **ב.** אשמח לעצה ממישהו שיועד על פיתרון אמיתי לקרסוליים קורסות, דהיינו שנראה ששתי הרגליים שוקעות פנימה בקרסוליים (מדדסים לא באמת פותר את הבעיה רק משמר קצת) **ג.** אשמח לפתרון לבעיה של נערה שסובלת מעוזת יתר מרובה ולא עוזר לה שום דבר. **ד.** איך אפשר להוריד כתמים חומים בכיור **ד.** מחפשים משהו מאג"ש מוצלח להוציא קיצבה מביטוח לאומי, מישהוא שיועד את העבודה במהירות ובלי למרוח זמן

הגייגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

גוי פגש יהודי ואמר לו ההלוויות שלכם מאוד לא מסודרות יש שם הרבה בלאגן ודוחפים שם, ואילו אצלנו ההלוויות מסודרות ויפות. אמר לו היהודי תאמין לי גם אני יותר אוהב את ההלוויות שלכם.

נסעתי ביום שישי לים החלטתי לקנות ארטיק אחד. שלמתי 40 ש"ח וגם אני וגם המוכר המשכנו לחכות. אני לעודף והוא לעד 10 שקל.

למה אין גוגואים בקרטיבים בטעם מישמש?

כל כך קשה לסחוב הביתנה אבטיח. למה לא ממציאים אבטיחים שרר, כמו ענבניות שרי?

תחשבו על זה: אם גם לכם תמיד האוזניות נקשרות והשרוכים נפתחים, למה לא מייצרים כבר שרוכים מהחוט של האוזניות ואוזניות מהחוט של השרוכים?

גוי אחד ניגש ליועץ ואמר לו תן לי עצה איך לחיות לנצח. אמר לו היועץ: תתחתן. אמר לו וכן איך איהל לנצח? אמר לו היועץ ממש לא אבל כך כבר לא תרצה...

אינסטלטור התבונן הרבה זמן על קוביית קרח. שאלו אותו על מה אתה חושב. ענה: אני מחפש את מקור הניזילה..

שאלו אינסטלטור ממה אתה מתפרנס. ענה: 10% מהיום אני פותח סתימות. 90% מדבק מגנטים על דלתות..

מאורסים: וופל לימון – קריסטל מנטה.

אני: כואבת לי הרגל. אמא: שתית מספיק?

בחיים שלי לא חלמתי שאדע לעוף עד שבוקר אחד התעוררתי מאוחר עפתי מהמיטה.

חבר: תסגור את החלון שהמוזן לא יברח. חבר: מה יש לו לחפש בחוף בחום הזה.

דברים שפרג מתאים להם: 1. חלות 2. זהו.

הרגע הזה שהחבר חושב שאני צפרדע: אם אתה באזור תקפץ.

הרגע הזה שאתה נעצר לקדושה של מנין אחר, והחזן מתחיל לנגן עם כל הזמן שבעולם

ה-10 שניות האלו בין המברך את עמו ישראל בשלום ולוואו רחום

בהפגנות השמאל פחדו מהמשטרה אז הגיעו מראש עם מכנסים קרועים

אני רק שאלה: למה על כל אריותו הטיטו כעבור 100 ניירות דיו שכתבי, לא קל יותר לכתוב 200 ניירות?

בחופש הגדול: יום בשר וחלב אי"צ להמתין שש שעות, אפשר בנתיים לעשות משהו.

היכן ניתן להשיג את העלון

לקבלת העלון באופן אוטומטי יש לשלוח מייל עם המילה 'הצטרפות' לכתובת alonalon+subscribe@googlegruops.com ולאחר מכן תקבלו הודעה, יש להשיב תשובה למייל שקיבלתם, ותקבלו אישור שצורפתם.

הודעות תגובות רעיונות פתרונות למערכת העלון יש לשלוח למייל זה 1@lalon.com ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

כמו"כ ניתן להשיג את העלון ב'קובץ גליונות' וכן ב'אוסף גליונות'. בכל הגליונות' בשם הבית התורני. ובעוד קבצי עלונים. וכן בקול הלשון מקישים על מאגר השיעורים/עברית/תנ"ך/קובץ גליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים עלונים מהשבוע ומהחמש שנים אחרונות. במחשב ניתן להוריד בדרשו בביינינו ועוד, ע"ש: עלון קולדצקי. או עלון לשבת.

חדש ניתן לקבל את העלון בפקס לקבלת העלון בפקס יש להתקשר למס' 023132641 ולהקיש 1 ואז להקיש קוד עלון שמספרו 1010 ואז שוב 1

כמו"כ יהיה ניתן להשיג עלונים בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפניה בחצר ברחוב סוקולוב 23.

העלון בכניסה לתלמוד תורה כתב סופר עולה סך של 30 אגורות לעלון (12 שקל לשנה, שקל לחודש ממוצע כי בביה"ז"מ לא יוצא), אפשר לשלם מראש לכמה שבועות קדימה, אפשר לשלם לאחר השבת, את התשלום יש לשלם בקופה הצמודה. או ב'נדירה פלוס'. רשת החלילים פרס כץ-עלון, (שלוחה 2422). אפשר לשלוח משם הודעות. **מי שישלם עבור כמה שבועות קדימה** אין לנו התחייבות לספק לו עלון במידה ויהיה חור רח"ל או שלא יצא עלון. **הפצת העלון דרך המילה היא ללא תשלום**, וכן התשלום הוא רק על לקיחת העלון מהמקום הנ"ל ולא על צילום העלון באופן עצמאי.

להלן מקומות שבהם ניתן להשיג את העלון: בירושלים: בישיבת מיר אצל הגאון הצדיק רבי דוד רוטשילד שליט"א שזכה כלל ישראל לכהן אדם גדול בתוכו. או אצל האדם הגדול והאהוב רבי אבי פרידנר שליט"א שהאור מפניו משפיעות ומקרינות על כל סביבתו. **עוד בירושלים** בבית הכנסת 'בית מרים גיטל מעלות לבנו, ניתן להוריד את העלון במדור עלוני שבת - עלון לשבת קולדצקי. בזכות הרב א.ס. שמשקיע את נפשו עבור בחורי השכונה. **עוד בירושלים** מורדות גילה בהקבלת בני העליבות המפוארת אצל משפחת ויס. **ניתן להדפיס את העלון עוד במודיעין עלית:** שדי חמד 12 דירה 7 מודיעין עילית טלפון: 0527113571 **במודיעין עלית** בעמדת אוצר החכמה בביהמ"ש קהילת משך חכמה -רחוב משך חכמה 41 לכתוב עלון לשבת, בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **עוד במ"ע:** ביהכ"נס שיח יצחק מודיעין עילית. זמן: בכל יום ו' אחרי מנחה גדולה. ע"י הילד החשוב מאוד עדיו לגדולות אהרן יהודה ליב סיכבר. עומד ליד הפתח. **בבית שמש:** אצל הגבאי המגיד שמרוב שכל לבן ומעוניותיו נתונים בכל רגע פנוי למען בית הכנסת לפעמים אין זמן אפילו לדברים החשובים באמת רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. ואצל הילד הצדיק אלימלך הכהן גליק, שמדפיס ומפיץ במסירות רבה את העלון בבית הכנסת בית אביי וכן מי שמגיע לקבל את העלון בביתו, הוא מביא לו במאור פנים ממש. **בביתר עילית:** בבית הכנסת שלום הר ברחוב שלום הר בגבעה **בי, בהר יונה:** אצל רבינו שמחה שולמן שליט"א שהשבוע הוא מתחיל התכנון לבין הזמנים הגדול שלו שבו הוא מארח את כל באי הר יונה. **ברחובות** בישיבת מאור התלמוד אצל הבחור הידוע בצדקותו והמדידות הטובות שלו רבי שלמה דויטש שליט"א. **ברכסים:** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א הצדיק הגדול. **בקריית מלאכי:** בישיבה. **בפתח תקווה:** בבית המדרש "משכן שמואל אשר" מרכז **פ.ית. באופקים:** אצל הנער הצדיק ממשיך דרכו של אחיו הנער אלחנן המברסטון מבכירי ת"ת תורת שמשון שמפיץ במסירות ובמאור פנים לאחיו גם בחיידר וגם בבית הכנסת שערי תפילה. **עוד באופקים** בבית הכנסת אמרי חיים הנער היושע דוד הכהן גליק נער לא ימיש מתוך האוהל המפיץ בשמחה... **בחרוש:** במתחם בתי כנסיות בשכונת בצוותא. בבית הכנסת חניכי ק"ק תימן. **בפתח תקווה:** באורי ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חברון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **בראשון לציון:** בישיבת עטרת שלמה. אצל הבחור המופלא בחיר הגידולים של בית השם רבי בצלאל פרידמן שליט"א. ההתפילות שלו עושות רושם גדול בשמים: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרור 21 /חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חיידר ראשון לציון. **באלעד:** בתפארתה בחוף. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י רבי יואל פינהנדלר שליט"א. **עוד באלעד:** בביהמ"ד משכן משה רחוב שמעיה פינת אבטליון בעמדת אוצר החכמה במדור עלוני שבת. **בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת הנרחב אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **בעפולה עילית:** בביהכ"ב בני הישיבות רח' רש"י או אצל האיש שזכה דורינו להתכבד בו ונודל לו בת למול טוב רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה עילית:** בביהמ"ד דחסידי וויזניץ וכן בביהכ"ב בית ישעיה רח' יצחק שדה. **ברעננה:** בישיבת חייל אוריינאל 0531155 מוחר 12 אצל הבחור החכם יאיר זכאי 0533100287, ואצל משפחת זכאי בטלפון: 052-690395.

בבית שאן: אצל רבי משה חדש במנין אברכים ברחוב אהבת ישראל בקהלה החדשה בראשות הרב יהושע לייב שכטר שליט"א. וכן אצל רבי יהונתן בכור - בית שאן. וכן אצל הבחור החשוב יעקב בן עזרא מבחרי ישיבת דרכי משה בבית שאן. **עוד בבית שאן** אצל הבחור המופלא שיכול לשבת מאה שעות ברצף וללמוד בהתמדה מרוב שהוא אוהב את התורה והיא מתוקה לו מדבש הבה"ח **אלקין כהן שליט"א. בנבטת שמואל:** אצל האברך הגה"צ והנחמד לכל אחד הרב עידן סוקלוד שליט"א בכולל משכן אברהם ויצחק. **ביד בנימין** בישיבת דרכי איש ע"י הבה"ח יצחק מנצור שליט"א מצדיקי הדור. **בעמנואל** בחנות לקליה של האיש שמשמח את כולם בכל אפשרות משה שאלתיאל. ידידי מרון בן חיים הי"ו בעל הדפוס בישוב במרכז מסחרי בעז"ה התווסף לשלוחות החלוקה בעלות הוצאות הדפוס בלבד. **בארגנטינה** ישבת חפץ חיים על ידי הרב היקר והאהוב על כולם רבי שלמה שמך שליט"א.

{ אז נדברו }

פרשת מטות מסעי תשפ"ו | גליון מספר: 739 | לסדר: "ולא נפקד ממנו איש..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

--

לתגובות בפקס:
077-4448588

חדש!

ניתן לקבל את העלון
בפקס:

מערכת אוצר הגלינות:

02-3132641

קוד עלון: 1233

תרומות!!
תרומות!!
תרומות!!
תרומות!!
תרומות!!
תרומות!!

כן... צריך תרומות...
חד"פ או ח"ק
העיקר לתרום...

--

לתרומות ולהוראות

קבע לעלון:

באשראי: "נדרים"

פלוס" (קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(מוכר להחזר מס)

למענה אנושי:

052-7683095

איזה אגף בבית המקדש עדיין בעיצומה של בניה מואצת??

ישנה תמיהה עצומה שלא ראיתי אף אחד שמדבר עליה... אולי הקורא הנלבב יעזור לי... ובכן: המקדש הראשון שבא"י היה **משכן שילה**! אותו משכן היה קיים במשך שלוש מאות שבעים שנה!!! פרק זמן מכובד לכל הדעות... אבל תכל'ס... אם תבדוק משכן שילה כמעט ולא מוזכר אף פעם... לאורך כל ספר יהושע שופטים הוא מוזכר אולי חמש פעמים, פעם אחת הוא מוזכר כשהקימו אותו... בפעם השניה הוא מוזכר בעניין הגורלות ששם נעשו הגורלות כשחילקו את הארץ... וזהו... כל השופטים שהיו לעם ישראל... לא ידוע שהם ביקרו אי פעם בשילה, לא דבורה, לא גדעון, לא יפתח... מאידך גיסא יש דווקא מקומות אחרים בא"י שהם יותר מוזכרים... אם זה 'המצפה' או 'בית אל' שהם היו מקומות מסוגלים בתפילה ועם ישראל היו נקבצים שם... אבל במשכן שילה?? אין לנו שום מידע!! לא איזכור!! כלום!!! ולמרבה האבסורד מתי משכן שילה כן מוזכר לראשונה בהתייחסות קצת יותר משמעותית?? אי שם בעשרה פסוקים האחרונים של שופטים... (דהיינו 20 או 40 שנה בערך לפני שנחרב משכן שילה, תלוי בשיטות) ואז בני בנימין נצטוו לחטוף מהמחוללות... ושם יש פסוק שמי שמתבונן בו זה נשמע מביך... הנביא אומר ש-הנה חג ה' בשילה מימים ימימה!! ואז הנביא מתחיל לפרט את המיקום המדויק איפה משכן שילה ממוקם במפה! **אשר מצפונה לבית אל מזרחה שמש, למסילה העולה מבית אל שכמה ומנגב ללבונה**!!! בקיצור: זה נשמע כאילו מדובר פה באיזה מתחם פיראטי שהעיריה הקימה לצורך מאורע נקודתי של ברכת החמה... ולכן יש שלטים ומפות ודרכי הגעה למקום.. רבש"ע: מדובר פה במקדש שקיים כבר 350 שנה!!! עדיין צריך לשרטט למישהו איפה זה ממוקם??

ואיפה זה הכי בולט: שכשמתחיל ספר שמואל, שזה כבר ממש תקופה קצרה לפני חורבן שילה... כאן זרחה שמשו של אלקנה... ובמה מתייחד אלקנה?? שהוא זה שעורר את כלל ישראל לעלות לרגל... כן... התיאור המרגש במדרש: שאלקנה היה מעלה את כולם עמו ולנין ברחובה של עיר, מתקבצים האנשים לבד והנשים לבד... והיתה המדינה מרגשת והיו שואלין להן: להיכן תלכו, ואומרים אל בית האלקים שבשילה שמשם תצא תורה ומצוות, ואתם למה לא תבואו עמנו ונלך ביחד, מיד עיניהם משגרות דמעות, אמרו להן נעלה עמכן, לשנה הבאה חמשה בתים, לשנה אחרת עשרה בתים... ובדרך שהיה עולה שנה זו לשנה אחרת אינו עולה אלא בדרך אחרת... בקיצור: משמע במדרש שההתעוררות התחילה אצל אלקנה... הוא זה שעורר את כלל ישראל לעלות לרגל... (וכמוכן בדיוק שנים ספורים לאחמ"כ נחרב משכן שילה) רבש"ע: איפה הם היו עד היום?? מה... וכי בכל ה-340 שנה האחרונות כלל ישראל לא עלו לרגל??

זו שאלה עצומה!! עד כה לא ראיתי מישהו שמדבר על זה...

אז אני אגיד לך מה יצא לי... ניתן להעיר להאיר לחלוק ולסתור... (אבל המסר הסופי שאליז בעיקר אני חותר... הוא מאה אחוז נכון... ועליו אני 'לא מרשה' לחלוק או לסתור) ובכן: כשבונים בנין מלכותי רב קומות... מתחילים כידוע מהיסודות, וקומה ראשונה, ומשם מתקדמים בונים עוד קומה ועוד עד שמגיעים לקומה האחרונה שזה הטופ!! משם משתקף הנוף הפנורמי וזה השיא... **על אותו משקל:** יש את המשנה המפורסמת בתחילת כלים, שהשיעור קומה השלם של כלל ישראל בני מעשר קדושות!! זה מתחיל מקדושת ארץ ישראל, ואח"כ עיירות מוקפות חומה, ולמעלה מזה ירושלים, ומעל זה הר הבית, ועזרה, והיכל, ועל כלונה קודש הקדשים... ומעתה!!! כעת עברנו את הירדן הגענו לארץ ישראל, ואנחנו כעת מפשילים שרוולים ואנחנו אמורים להתחיל לבנות את הגורד שחקים של קדושת ישראל. נו... מאיפה מתחילים לבנות?? מהקומה האחרונה?? לא!!! צריך להתחיל מהקומה הראשונה!!! עם כל הכבוד למקום אשר יבחר ה' לשכן שמו שם... מה לעשות שבית המקדש זה אחת הקומות הכי גבוהות... בשביל לזכות להגיע יום אחד לקומה האחרונה הזו... בשביל זה צריך להתחיל עם כל המרץ לבנות את היסודות ואז הקומה הראשונה והלאה... ואם תתבונן זה בדיוק מה שקורה לאורך כל ספר יהושע שופטים ואפילו שמואל... כלל ישראל מגיעים לארץ ישראל... ומה הנושא היחיד שמעסיק אותם?? **ארץ ישראל!!!** כעת בית המקדש הוא כמעט לא נושא... ושלא תבין לא נכון: לא בגלל שבית המקדש לא מספיק חשוב... אדרבה... זה היעד!! לשם אנחנו חותרים מהרגע הראשון... אבל חכה... בשביל להגיע לקומה של בית המקדש אנחנו צריכים להתחיל עם הקומה הראשונה... הקדושה הראשונה... הלא היא ארץ ישראל...

זה לא סתירה שגם כעת אנחנו צריכים להקים את בית המקדש ולכן ומקמים את משכן שילה... אבל זה בעיקר בתור מפה אדריכלית... בטח!!! כשמהנדס הבניה עסוק כעת בלבנות את הקומה הראשונה הוא כל הזמן מסתובב עם המפות של הקומה האחרונה... המדידות כל הזמן צריכות להיות מתואמות מול הקומה האחרונה... כל עמוד לא ברור וכל תשתית חסרת פשר בקומה הראשונה... זה שיקול מכריע בתשתיות שמתכננות כבר עכשיו את התשתית של הקומה האחרונה... המהנדס כמובן לא נוגע כעת בקומה האחרונה!!! אבל הקומה האחרונה כל הזמן בראש שלו!! בקיצור: זה א' ב' של הנדסת בניה... וזה בדיוק מה שקורה... עם ישראל מקימים את משכן שילה!! אבל בעיקר בשביל מה?? להטיל בו גורלות על נחלת ארץ ישראל!! (כן... משמע בגמ' ששילה מקבל את השם מנוחה וירושלים נחלה, כי בשילה מניחים את הארון, ואז מתאפשר להטיל גורלות על הארץ וזה יכשיר לנו בסוף את השלב הבא שנקרא נחלה... ואז נבנה בית המקדש) כן... היות ואנחנו מתחילים כעת בבניה... בשביל זה כבר עכשיו צריך הנחת אבן פינה...

ההמשך בעמוד 6 בגליון זה...

פינה...

66

לקיים בנו חכמי ישראל...

בימים אלו שיש קטגוריה בתלמידי חכמים... מלבד זאת ישנם כמה מגדולי ישראל ומרביצי התורה ששרו בצער... ואנחנו צריכים לקחת בחשבון שאנחנו לא יודעים לאמוד את הדברים בפרופורציות הנכונות שלהם... כי קיימת אפשרות שאדם השלם בקדושת יוצרו שכעת חולה, יתכן שזו גזירה הרבה יותר קשה מ... מדברים אחרים שמצליחים הרבה יותר לזעזע אותנו... יש לנו שני מעשים מהחורבן שממחישים את זה... בן כוזיבא היה גיבור עצום והיה לו צבא אדיר (שהגבורה שלהם התבטאה בזה שהם מסוגלים לתלוש לעצמם אצבע תוך כדי רכיבה על סוס) וכך הגנו על העיר ביתר מהרומאים ו... ואפילו רבי עקיבא כמעט טעה בו שהוא המשיח... ותכל'ס... אי שם בפניה שכוחה עמד לו ר' אלעזר המודעי וצם והתפלל וברגע שכן כוזיבא הרג את ר' אלעזר המודעי... באותו רגע נחרבה ביתר והתברר שה'עליונות האוירית' של צדקותו של ר' אלעזר המודעי היה שווה פי מאה יותר מכל גבורתו של בן כוזיבא עם הצבא שלו גם יחד... מיישגו חלם על זה? מיישגו ידע לשים את האצבע ולזהות שלמעשה החוסן והשמירה מחכה לנו דווקא בזכות שאנחנו במחיצתו של ר' אלעזר המודעי??? זה סיפור אחד!!! והסיפור השני זה רבי יוחנן בן זכאי שיועד שבית המקדש עתיד להיחרב והוא פוגש את ראש הנחש... את אספסינוס הקיסר, והוא נותן לו אור ירוק... וברגע האמת רבי יוחנן בן זכאי מבקש ממנו שירפא את רבי צדוק!!! כלומר: רבי יוחנן הבין שהבריאות של ר' צדוק זו משאלה שוות ערך להצלה של כלל ישראל!! אני רק מנסה לחשוב מה אספסינוס חשב כשריב"ז הגיש לפניו איש כחוש וחולה כמו ר' צדוק ומה שבוער לנשיא ישראל כעת שידאגו לרפואה של האדם הזה?? איך אספסינוס בלע את זה??

אז מה אספסינוס חשב זה לא כ"כ משנה... השאלה מה אני חושב ומבין!!! האם אני לכה"פ מבין את זה?? אז כן... שאין לנו קצה חוט להבין את גודל ההיקף וקנה המידה של עוצמות השפעה שיכול להיות לתלמיד חכם אחד בחלונות הגבוהים בשמים!! לאחרונה התפרסם על רופא אחד שהיה אמור לטפל במרן ר' בונים שרייבר שליט"א לרפ"ש, וברגע שהתברר לו שהוא רב וראש ישיבה, הוא נמנע מלטפל בו מרוב שנאה לת"ח... וכולם מזועזעים מהסיפור הזה לאן הגיע שנאה נשמות ערב רב לת"ח...

משום מה - לטעמי הסיפור הזה מזועזע אותי מזוית אחרת לגמרי!!! רבינו הרמח"ל הרי אומר בתחילת מסילת ישרים: **כי העולם נברא לשימוש האדם, ואם הוא שולט בעצמו ונדבק בבוראו הוא מתעלה והעולם עצמו מתעלה עמו.** כי הנה עילוי גדול הוא לבריות כולם בהיותם משמשי האדם השלם המקודש בקדושתו יתברך, כתוב כאן שכל היעוד של אפסי הארץ כאן בעולם זה לזכות להיטפל ולשמש את האדם השלם בקדושת יוצרו... והנה, הרופא החילוני שם בבית החולים... מי יודע אם יצא לו אי פעם להגשים את היעוד שלו, אבל מה שבטוח!!! שלפתע התמזל מזלו וניתנה לו הזדמנות של פעם בחיים!!!! שאדם השלם בקדושת יוצרו נכנס תחת חסותו ויש לו כעת את ההזדמנות לשמש אותו... והופ!!! ההזדמנות הזו ככה חמקה לו מהידיים...

תנסה לרמיין איזה צער יש לנשמה שלו ולו ברגע שיתברר מה היה בהישג ידו וחמק ממנו...

תסלח לי על הדוגמא ההפוכה במאה שמונים מעלות!!! ממש להבדיל בין אור לחושך...

יש רופאים כאן במדינת ישראל שטיפלו במשך שנה תמימה במסירות באסיר מחבל שהיה חולה והוא טיפלו בו עד שהוא הבריא... ולימים אותו מחבל השתחרר באחת העסקאות... וקראו לו לא פחות ולא יותר: יחיא סינואר ימח שמו וזכרו... במשך שנה שלימה הפכו אבן על אבן בעזה כדי ללכוד את השטן הזה, ואותם רופאים שצברו איתו שנה שלימה דפקו את הראש בקיר... לא חבל?? הוא שכב פה במיטה! טיפלנו בו... היצלנו לו את החיים... חבל!!!! אם רק הייתם מבקשים מאיתנו לחסל אותו... תוך שניות היינו עושים את זה... עכשיו לך תחפש אותו... לך תחסל אותו אחרי ששיכלה נשים חרבו ואחרי שהוא הספיק לשפוך כ"כ הרבה דם נקי... אז כמובן להבדיל בין הקודש לחול ובין ישראל לעמים...

יום יבא וה' יביה את זיוו של הצדיקים מסוף העולם ועד סופו... וכמאמר הגמ' כל הנביאים לא נתבאו... אבל תלמידי חכמים עצמם עין לא ראתה אלוקים וזלתך... וגם הרופא המדובר יהיה שם, יהיה לו כמה פירורי 'חלק' בעולם הבא כדין 'כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב', והוא יעמוד שם במרחק שנות אור ויטיח את ראשו בקיר כל היום... אתה רואה את 'צורת המלך' הזה שחקוק שם בכסא הכבוד?? אני אפילו להסתכל ב'גוהרקא' של אותו תלמיד חכם שהיה דבוק בכל חייו בתורת ה'... תחשוב שהייתי מטר ממנו!!! הוא בא עד אלי! יכולתי לזכות להיטפל אליו... יכולתי לשמש את דמות אדם שבמרכבה... והזכות הזו ככה חמקה לי מהידיים... עכשיו לך תנסה להתקרב אליו... לך תנסה להתקרב אליו...

זה מה שמזועזע אותי בסיפור על אותו רופא!!! כולם מזועזעים מהשנאה של אחינו שונאינו מנדנו... עזוב את השנאה... קח בחשבון שיום אחד השנאה הזו עוד תתהפך לעגמימות וכאב לב שאין שום כלים לבן תמותה להכיל את ההיקף שלה!!! כל נשכח שמדובר ביהודים... וכל עוד נותר בהם ניצוץ יהודי... מותר לנו לכאוב את הכאב שעתיד להיות להם ביום ש-וזרח להם יראי שמש צדקה ומרפא בכנפיה... כי הנה עבדי יאכלו ואתם תרעבו, הנה עבדי ישתו ואתם תצמאו, הנה עבדי ירונו מטיב לב, ואתם תצעקו מכאב לב ומשבר רוח תייללו... כשזה יקרה זה כבר יהיה עולם הגמול!!! כבר לא יהיה מה לשנות... אבל כעת... תוך כדי שאנחנו כ"כ כועסים ומתוסכלים מהם נקודתית... ניכנס רגע לצער של הנשמה שלהם... וכי למישהו מאיתנו איכפת ש-יתמו חטאים ולא חוטאים... מיישגו מאיתנו מתנגד ש'אורי זוהר' יחזור בתשובה ויתהפך כולו לצדיק גמור??

תכל'ס... לא בטוח שיש לנו כעת את הלוקוס להתעסק עם אותם רשעים... בו זמנן שאנחנו צריכים להתפלל ולחלות עצמנו על אותם גדולי תורה... אם זה צדיק יסוד עולם הרב דוב קוק שליט"א, ואם זה הגר המערבי ר' חיים ברמן שליט"א ומרן ראש ישיבת בריסק שליט"א ועוד כמה ת"ח שאנו זקוקים לרחמי שמים עבורם... מה שבטוח: כמו שכולם מבינים שיש מושג שנקרא עליונות אוירית!!! וכשמדינת ישראל מפותחת בנשק מתקדם הרי יש לה עליונות צבאית יותר ממדינות שגדולות ממנה פי 60 ומרובות אוכלוסין פי מאה ממנה... זה לא משנה... הכל תלוי במוח!!! בעוצמה!! כך בדיוק בעבודת ה'... הממדים של כח התורה לא נמדדים במלא שעות ולא במלא אנשים אלא באדם השלם בקדושת יוצרו! מי שעובד את ה' באמת ובתמים והשליך מאחרי גוו עול החשבונות הרבים... עליהם אנו מתפללים ולשם אנחנו חותרים...

כמידי שנה, לקראת ימי הקיץ מתעורר הצורך בלרענן את התחזוקה הקבועה בעמידה ללא

חת מול ניסיונות דורנו:

דברים הנכונים הישר מתוך חזית הקרב, תהליכים אישיים והתלמדות של עוצמות שליטה וחוסן הנדרשים לבן ישיבה למול העולם הרדוד והנסחף של דורנו,

משמש כמנת דחף לגיבור הכח' של דורנו שמגלה מנהיגות ללא חת, והמהלך בגב זקוף וראש מורם מעל הכתפיים, למול הישג אדם וישפ'ל שמצוי גם במחחזותינו ודע מה שתשיב מול הלועגים בעבודת ה'

לבירור נקודת המכירה הקרובה אליך:

0527683095 0548446691

וורט מתוך כדי לא להותיר את הנייר חלק:

ישנה שאלה שמתבקשת מאליה: במה זכה 'כל נדרי' שהוא נהפך לסמל הכי מרטיט בעולם היהודי שמסמל את היום הקדוש ביותר בשנה... הרי בינינו. אמירת 'כל נדרי' ביו"כ מדובר אחד מהנישות הכי צדדיות ושוליות והכי פחות קשורות במהותם ליום כיפור, בסה"כ מדובר בפניה נקודתית שצריך לסגור אותה, הלא היא התרת נדרים... ובעיקר לנשים שעדיין לא עשו... והיות ויש עדיפות לעשות את זה בעוד יום, לכן זה יצא שפותרים בזה את היום הקדוש, אבל חוץ מהפרט הטכני הזה אין כמעט שום קשר בין התרת נדרים ליום כיפור... (אמנם גילוי נאות: ע"פ פנימיות התורה יש בהחלט קשר... עיין מאמר הזהר שמדפס במחזוריים)

אבל מישהו העיר את תשומת לבי להערה מתוקה: אתה יודע למה התרת נדרים זכתה לכבוד הגדול הזה??

בגלל הסוגיה הראשונה בנדרים!!! הרי מהי הסוגיה הראשונה והכי מוכרת בנדרים?? כל כינוי נדרים כנדרים!! הרעיון הוא שלפעמים בן אדם מתכוין להגיד משהו אבל הוא לא אומר את המילה עצמה!!! אלא הוא משתמש בכינוי... והחידוש הוא שבנדרים גם כינוי נחשב כאמירה מפורשת... עכשיו: תחשוב שאני מלמד בחידר ואני כעת מנסה להסביר לילדים מה זה כינוי... מהי הדוגמא שהי הכי קל לי להשתמש בה?? ילדים יקרים: אני אומר לכם כעת שתי מילים ותגידו לי מה זה אומר לכם... המילים הם 'כל נדרי'!!!! אה... מה זה אומר לכם?? אה... באותו רגע כל הילדים עונים במקלה: יום כיפור!!! בטח... אמרת כל נדרי אמרת יום כיפור... שואל אותם הרבה בתמימות: מה הקשר בירה נשר... אמרתי לכם בסה"כ 'כל נדרי' איך זה הגיע לשעיר המשתלח?? מה התשובה??

כל כינוי נדרים כנדרים!!! הכינוי הכי עוצמתי והכי מבטא זה כל נדרי!!! שמצד אחד אין לו שום קשר מהותי ליום כיפור... אבל כתוצאה מ-לא משנה מה... נוצר מצב שה'כל נדרי' הזה מבטא יום כיפור יותר מכל מילה אחרת!!! אז הנה... 'כל נדרי' עוזר לנו לכה"פ להבין את המשנה הראשונה בנדרים... לא שווה?? לא מספיק חשוב?

מצות ניחום אבלים - נא לא לקרא בשבת...

הגענו לימי האבלות על החורבן... אסור לשמוע שירים, ולא לחדש בגדים... כן... ברוכים הבאים... אני כבר כמה חודשים בשנת אבלות... בפורים הרגשתי כאבל בין חתנים... אבל עכשיו אני מרגיש בעל הבית... אז אכן כן... כבר כמה חודשים שאני מתכנן, שכשיבואו ימי בין המיצרים אני אקדיש לכה"פ מאמר אחד בסוגיה של ניחום אבלים!!! (סליחה על אי נוחות הזמנית... אני כעת בשנת אבל...) ובכן: אני רוצה להתמקד במצוה המאוד מאוד לא נעימה שקוראים לה: ניחום אבלים!!! אז ככה: קודם כל אני רוצה להנחית עליך נתונים יבשים מה אני הרגשתי כשישבת שעה!!! (אל תקח את זה 'חוק פרה אדומה', כי אני רק אומר מה היה אצלי... איך אני חיותי את זה) ובכן: אני יכול להגיד: שאני כמעט ולא זוכר מי היה בחתונה שלי... (נס שיש תמונות) אבל כשישבת בשבעה??? אני זוכר בבירור כל אחד שהגיע!!! ואני עוד יותר זוכר את מי שהיה אמור להגיע ולא הגיע! וזה העסיק אותי בתוך השבעה... הפריע לי... חשבתי עליו... הייתי מתוסכל איפה הוא... למה הוא לא מגיע לנחם אותי? (שתבין: אמא שלי נפטרה שבוע אחרי החתונה שלי... מי היה בחתונה שלי ומי לא, כמעט ולא היה לי מושג... אבל מי הגיע לשבעה ומי לא... אני עד היום לא שוכח! 15 שנה חלפו מאז וישבתי שבעה על אבא שלי... והיו שאמרתי להם: הייתם פה כשהאמא נפטרה...) עכשיו: רגע... מה באמת ההסבר בזה??? למה ניחום אבלים היה הרבה יותר מורגש לי משמחת חתן וכלה??? מסיבה מאוד פשוטה:

כשאתה מתחתן אתה ממריא... התאספנו פה כולנו כדי לסייע לך בהמראה. לוונו אותך למטוס בשירה ובריקודים... שלוש ארבע ו... ומקודשת זהו!!! המטוס המריא ויצאת בסערה לחיים... כן!!! כולנו מכירים את התופעה הזו שחתן וכלה מרחפים... כן... זה המצב האידיאלי... וזו בדיוק הסיבה למה אני לא זוכר מי היה בחתונה שלי... כי חן חן לכם... עזרתם לי להמריא והצלחתם!!!! מה הפלא שאני לא זוכר אף אחד... כי זהו... הפלגתי לדרכי... אני לא פה... השארתי אתכם פה ויצאתי לחיים...

אבל!!! כשמדובר בניחום אבלים... זה אותו דבר - רק הפוך לגמרי!!! אם שמחת חתן נועדה בשביל לסייע לחתן **בהמראה!!!** אז ניחום אבלים נועד בשביל לסייע **בנחיתת הלה!!!**

מפגש מול מוות זו נחיתה למציאות... בפרט באובדן בן משפחה קרוב, והפעם מוטל עליך לסייע לי שתהיה נחיתה רכה, כעת תבין למה אני זוכר כ"כ בבירור כל אחד שהגיע או לא הגיע... כי כעת אני לא ממריא... אדרבה... אני בנחיתה!!! אני פה! ולגמרי ולגמרי פה!!! עם שתי הרגלים באדמה... או... 'בתוך' האדמה... שתבין: כגודל הריחוף של החתן!!! כך גודל הקרקוע של האבלי!!! האבל נושם מלא ראותיו את האובדן, את החלל... ואדרבה... אתה פה בשביל למלאות את החלל!!! וכשאתה חסר הוא עסוק ב... איפה אתה... אין לו מה שיסיח אותו... ולכן!! לענ"ד ניחום אבלים תמיד תהיה מצוה הרבה יותר נחוצה

משמחת חתן וכלה... (אבל כמובן: בלי הכללות... כי זה משתנה בהתאם לנסיבות... יש שמחת חתן שכרוכה בניחום וריפוד של רגישויות שונות ובאותה מידה יש אבלים שהתחושה ש'תרנגולתא אפיק מביתך')

עד כאן ברור??? כעת אני מכין אותך מראש... אני הולך כעת להוציא לך את המיץ!!! אני מספר דברים כהווייתך: ובכן: לאחר שהסתיימו ימי השבעה אני חוזר הביתה... ואז התחיל 'בר מצוה'!! כל אחד שפוגש אותי ברחוב ניגש אלי ומתחיל במסע הסברים למה הוא לא הגיע לנחם... וזה עיצבן אותי! לא רוצה לשמוע תירוצים!! לא הגעת!! נקודה!! לא היית?? לא היית!! תתמודד עם זה... עיצבן אותי כל אלו שלא הגיעו ואח"כ הם עושים לי 'אסיפת הורים' ונותנים לי תירוצים למה לא הגיעו...

תשתקו... אם לא הגעתם, אל תנחמו ואל תתנצלו... (אגב: מיותר לציין שעכשיו אני לא חושב ככה... בטח שלא... כי עכשיו אני לא אבל... כעת נרגעתי כבר... הכל בסדר... תרגיש נוח... טוב שלא טרחת... אבל את מי זה מעניין מה שאני מרגיש עכשיו!!! עכשיו אני לא מאן דאמר... אני מדבר על התחושות שהיו לי אז! כשהייתי אבל בכל החפצא והגברא!! זה מצב רוח שמאפיין מי ששרוי ב'עמק הבכא') **ואז!!! תניחום מה קרה??** היו כמה וכמה שבאמת לא ניגשו אלי... לא התנצלו... לא אמרו כלום... וחלפו להם שבועיים והבן אדם לפתע מופיע ומתחיל לדבר איתי בלימוד!!! עסקים כרגיל!! ואני התפוצצתי עליו בלב!!! הההלו... אבא שלי נפטר ואתה הרי יודע את זה... אתה יודע - שאני יודע - שאתה יודע... אז מה אתה ממשיך איתי כרגיל כאילו לא היה פה כלום?? מילא לא באת לנחם. אבל לפחות תתנצל... תגיד: המקום ינחם אתכם?

ואז פתאום אני תופס את עצמי... רגע רגע... רק לפני שבוע התעצבנתי על כל אלו שניגשו להתנצל ולנחם ולקשקש. והנה. סו"ס מישוה לא מתנצל. לא אומר כלום... ממשיך איתי עסקים כרגיל... ומה מתברר?? שזה רק מעצבן אותי פי כמה?? בקיצור: מה התברר?? ש-לא משנה... מה שתעשה ומה שלא תעשה לא יהיה טוב... כי אבא שלי נפטר!! ואני כעת ברך רגישות נפיץ... ולכן אני יורה גיצים לכל עבר... אם תבא להתנצל--- זה יעצבן אותי... לא תבא-- עוד יותר יעליב אותי... נו... רוצה שאני לא אעלב?? אז תבא לנחם!!! טוב... אין בעיה... אני מוכן להגיע לנחם... אבל תבטיח לי שאני לא מגיע סססתם... כי קרה כמה פעמים שהגעתי ובדיוק האבלים היו רעבים או היו צריכים לנוח והרגשתי שאני סתם מטורד... או שלא ידעתי מה לדבר ומה לא לדבר... והאם ללכת מהר או להישאר... אז אין בעיה, אני מוכן להגיע אבל תבטיח לי שאני מועיל! **לא!! לא מבטיח לך כלום!!!** יתכן שתגיע וזה לא יהיה לעניין... אה... אם ככה... אז אני לא מגיע... אבל גם אל תקח את זה ללב... אז זהו שכן!!! אם לא תגיע זה יפריע לי ואני אקח ללב... ומאידך אם כן תגיע... אני לא מבטיח לך שאתה תצא מלא סיפוק... בקיצור: שמת לב מה אמרתי פה לאורך כל השורות האחרונות??

זה מה שנקרא: להוציא את המיץ!! במילים אחרות מה אמרתי פה?? שבנוגע לניחום אבלים... לא משנה מה שתעשה... בסוף אל תצפה לסיפוק.

אז זהו!!! בדיוק!!! זה בדיוק המסר שאלי חתרת!!!

בניגוד לכל מעשי החסד האחרים ש-די קל להלהיב ולרתום ולהגיד לך את גודל החסד והתועלת שאתה עושה בחסד הזה, אתה פשוט מרים את הבן אדם... אז זהו!! שצריך לדעת שבחיים יש גם משימות!!! משימות שצריך לעשות אותם בלי שום ציפיות... עושים כי צריך!! צריך לנחם אבלים לא כי יש בזה אלע עניינים... ולא כי אתה מועיל מאוד... לא!! שום דבר!!! צריך לנחם אבלים כי צריך!!! אל תשכח שאף אחד פה לא רצה למות... ואף אחד גם לא רצה לשבת שבעה... אף אחד פה לא יושב רגל על רגל ונהנה מהחיים... רק מה?? יש חוויות שיום אחד צריך לעבור אותם!!! וצריך אותך שם!!! ומדובר במעגלים של כאב... אז האבל בעצמו נמצא במעגל הכי קרוב לכאב, והוא מתמודד עם עצם האובדן... ואילו אתה כידיד קרוב נמצא במעגל אחד יותר רחוק ונאלץ להתמודד עם המצב רוח של האבל... (לא עם הדכאון של האבלות אלא עם המצב רוח של האבל) רק מה?? לא מתאים לך האירוע הזה?? אה... בוקר טוב... למי זה כן מתאים?? ברור הבא למועדון המשימות שצריך לעשות אותם גם אם זה לא מתאים!! שתבין: אני מכיר אנשים שבזמנים מביקור חולים וניחום אבלים... ולמה?? כי לא נעים להם! מה פירוש 'לא נעים'? לא נעים הכוונה היא שאני מגיע מנקודת הנחה, שזה אמור להיות נעים, ומה לעשות שזה לא נעים... אז בא נוציא מהראש!!! יש דברים שעושים אותם לא כי זה נעים אלא כי צריך!! אל תצפה שזה יהיה נעים... כי למות--- בחחחחיים זה לא יהיה נעים... לבא לבקר חולה זה אף פעם לא נעים! כי הכי נעים שהוא יהיה בריא ו... ושיפסיק לעשות לנו 'הצגות'!

(עכשיו: זה לא סתירה שניחום אבלים זה קריטי והגעת בזמן הכנן ונגעת בנקודות הנכונות ופשוט הרמת אותם... וזה מה שהרגשתי!!! אבל אל תבנה על זה...)

תכל'ס... בא נכנס קצת לפרקטיקה... הקושי הגדול ביותר בניחום זה המבוכה... שאני לא יודע מה נכון להגיד ומה לא... האם לשתוק או לדבר, אם לתת ביטוי לכאב או להרגיע... אז אני כבר רוצה להרגיע אותך!! שאם אתה נבון... מה זה בסה"כ אומר? שיש לך טאקט!!

אם יש לך טאקט הכל בסדר... תבא... תהיה בשטח ואתה כבר תדע מה להגיד ומה לא להגיד... בסוף מי שיש לו טאקט מבין הההכלל ומי שאין לו לא יעזור לו כלום... רק מה כן? למרבה האבסורד מה שקורה בשטח שבעלי הטאקט מתיישרים בצד... משתדלים לדבר מעט... ולהיות קצת זמן... כי... כי הרי יש להם טאקט... ואילו מי תופס את המושכות? חסרי הטאקט!!! אז אנא ממך... אם אתה נבון... אז כבר סיבה להגיע ולו בשביל לא להשאיר את האבלים רק לחסדי החסרי הטאקט... (לחסרי טאקט אין שום בעיה להגיע!! הם מגיעים הראשונים ותקועים הכי הרבה זמן... ואם אתה נבון אז כבר סיבה להגיע ולו

הסברתי לו: שלכל כתובת יש כדור) בקיצור: הגיע הבוקר. והגיעו אנשים ובוכים, ומצטערים, וזה כבר הקל עלינו לאין ערוך! עצם נוכחותם של עוד אנשים שגם להם אבא שלי- נפטר... כובד התעוקה קצת התפזר בין האנשים... וזה למעשה הרעיון של ניחום אבלים!!! להשתתף עם האבל בכאב... לחלוק איתו... זה ריפוי!!!

עד כאן נקודה ראשונה, כעת נעבור לנקודה השנייה: מה שנקרא להפיג את צער המיתה!!! כלומר: מי שיושב שבעה, המשמעות היא שהיה לו השבוע מפגש מול המוות בגודל טבעי!!! אבא שלי היה חי, פעיל, מדבר, הכל כרגיל... ובפתע פתאום הוא... הוא נפטר... ולי כבן... זו תאונה!!! עזוב כעת את צער הפרידה. עזוב אובדן. אני מדבר כעת נטו על מפגש מול מוות!!! (כשישבתי שבעה אמרתי לאנשים: תאר לעצמך שאתה קם בבוקר ואתה קולט שהסתובב פה גנב בבית. זו הרגשה לא הכי נעימה!! נכון?? אז זהו ש-פה בבית הזה... אתמול היה פה ביקור של מלאך המוות... זה מטלטל! זה עושה רע) ולכן בזמן חז"ל היו שותים בבית האבל 13 כוסות של יין בשביל להפיג את צער המיתה... והיום שלא שותים יין... אז אתה צריך להיות במקום היין... (אגב: לענ"ד השלב הזה, לקראת סוף השבעה, לפתע מגיעים למצב 'כפית' ומתחילים להתגלגל מצחוק בהומור שחור... לטעמי, בזה 'מקיימים' את 13 כוסות היין במושיג הדור שלנו. ניתן להתווכח) ואי לכך הטקטיקה היא פשוטה: פשוט לאפשר לאבל לשחרר!!! לפרוק!!! לדבר!!! לספר מה שהיה... כן... בדיוק כמו טיפול בטרומה... זה חלק בלתי נפרד מהסוגיה של השבעה. **לדוגמא:** כשישבנו שבעה, אני ואחי השתדלנו להיות ממוקדים! היו לנו כמה מסרים מהותיים שלאבא שלי זה עלה בדם לבו, והתמקדנו בהם... וכמובן סיפרנו בשבחו... על הצורה היחודית שהוא נפטר, ביום הולדת שלו, מתוך סיום מסכת... וכאן בשלב הזה!!! משום מה, ברגע שהתחלנו לדבר על רגעי הפטירה... לאח שלי היה בוער להיכנס לכל מיני פרטים טכניים וממזה לא חשובים... איך שהתקשרתי כמה פעמים ואבא לא ענה ובתחילה לא עשיתי עסק, ואז בדיוק היה אצלי שרברב... ובסוף הלכתי... ואז ראיתי שהוא במיטה, לא רציתי להדליק אור שלא להעיר אותו... אבל... וכו' וכו', כל מיני פרטים סביב רגעי האימה... (ושלא תבין: אם היית שומע את זה פעם ראשונה זה מפחיד ומרתק... אבל תחשוב עלי שאני שומע את הסיפור הזה כבר בפעם ה-15 בערב האחרון) ואני חושב לעצמי... מה יש לו- לאחי... לא מתאים לו להיצמד לפרטים האלו?? מה זה חשוב עכשיו?? מה זה נוגע לאישיות של אבא?? ואז קלטתי!!! הההלו... לא רק אבא נפטר, קרה פה עוד משהו!!! אח שלי עבר טראומה!!! הוא מצא את אביו ללא רוח חיים!!! ושבעה נועדה לא רק עבור האבא שנפטר אלא גם כדי שהבן שלו יפרוק את מה שהוא עבר במפגש מול המוות במרחק אפס... זה שני נושאים שונים!!! מצד אחד מדברים בשבחו על האבא... ובמקביל לפתע מגיע השרברב בעצמו לנחם... ואחי בבת אחת נשאב... כן... אתה זוכר... הייתי איתך באמצע לתקן את הפיצוץ ו... ואז... כן!! זה בדיוק המטרה של שבעה!! לפרוק את המפגש מול המוות!!! לא נשאר מקום ביריעה... ויבולע המוות לנצח...

לדעת שכל זה יפה, אבל לא קצת סוטה מהסוגיה של הספד!!! (זה ש-אחד מבני חבורה שמת תדאג כל החבורה, זה לא שייך למדף של אבלות והספד... זה קשור לתשובה...) הספד זו התייחסות לעצם זה שהיה כאן מישהו ואיננו!! והוא חסר לנו! כך גם בייחס לאבלים שיושבים שבעה... למה הם יושבים על הרצפה? למה הבגד שלהם קרוע? למה הם לא מתקלחים ושאר דיני אבלות? כי אל תשאל, קרוב משפחה שלהם נפטר... ולכן מה? לכן קרה פה משהו דרמטי!!! אנחנו בשביתה של שטף החיים!!! (ואם כבר הגענו לכאן אז זה גם ההגדרה של האבלות על החורבן... הנושא של האבלות הוא לא רק להתחזק בלקרב את הגאולה והמשית... אבלות פירושה לתת ביטוי לחלל שנותר! אני זוכר שיש פה משהו שחסר! נותן ביטוי לחסר הזה!) עד כאן נושא אחד... כבוד הבריות!!!

כעת נעבור לפינת החי... הנושא השני של שבעה זה גמילות החסדים עם האבלים... ופה שוב הנושא מתחלק לשניים: דבר ראשון: לחלוק עם האבל את הצער... לחוות איתו את האובדן והחלל... כשאבא שלי נפטר זה נפל עלינו כרעם ביום בהיר, ערב שגרתי... הייתי עסוק בכמה נושאים שגרתיים... ולפתע בשעה 10.00 בערב הוזעקתי ו... ו... ותוך רבע שעות כבר עמדתי מול מתו מוטל לפנינו! השמועה עברה כאש בשדה קוצים... מאוד מהר כולם ידעו את זה... אבל סו"ס כבר הגיע לילה... והיה ברור שרק מחר תהיה פה לווייה... ולכן בשלב מסוים הבית התרוקן... כולם הלכו והותירו אותנו שם לבד... (גם חלק מהאוננים עזבו את הבית... הם ידעו שמחכה להם מחר יום כבד... והם הלכו להתארגן) ותכל'ס, ב-1.00 בלילה אני ואחי מוצאים את עצמנו לבד לבד בבית... ומתו מוטל לפנינו!!! זה היה לילה מזעזע!!! אבא שלי נפטר... ו... ו... ומה?? ככלכלום!!!

הוא שוכב כאן! במקום לשכב במיטה שוכב על הרצפה... זה מעניין את מישהו? לא!! מישהו בכלל יודע שהוא נפטר? לא!!! (עכשיו: שלא תבין לא נכון... אני לא מפגר... ידעתי שכולם יודעים... ידעתי שיהיה פה מחר לווייה... אם היית 'מקלף' ממני משפטים, הייתי יודע להגיד לך בבירור שיש הרבה אנשים שלא נרדמים בלילה הזה, אנשים שקרובים לאבא שלי והם המומים עד דכדוכה של נפש... את כל זה ידעתי... אבל זה לא משנה... זה לא עוזר... כי בשורה תחתונה אני פה לבד!! אני ואחי!! ואבא שוכב... לא מדבר... מכוסה... זה מה שאני רואה וזו התחושה!!) בקיצור: אבא שלי נפטר, ולמי הוא נפטר? רק לי ולאחי!!! לא עמדתי בזה... הסתובבתי כארי בסוגר... הרגשתי רע מאוד... אתה יודע מה... אפילו לבכות לא הצלחתי כי... כי בעצם... סליחה... לא נעים לומר... אבל מי אמר שזה בכלל 'מבכי'?? לא יודע... אבא שלי שוכב פה... ולא נראה שזה מטריד מישהו... אולי זה לא ככזה מזעזע... (מיותר לציין שזה מחשבות שנובעות נטו מ'חוסר עיכול', אבל היא גופא, צריך לעכל, וכשאף אחד לא פה, אז אין מי שיעזור לך לבלוע את זה, אגב: בשעה 2.00 בלילה הרגשתי שאני כבר לא עומד בזה... ואז גיליתי תושיה!! פתחתי את ארון התרופות... חפשתי איזה כדור ברררררר... מצאתי 'לוריון'... לקחתי אותו בלי לחשוב פעמיים וטראח!! הוא 'שם' אותי במיטה לשלוש שעות של חסד... בחמש בבוקר פקחתי עיניים... ואני רואה את אחי... תגיד לי: מה עשית לי?? השארת אותי פה לגמרי לבד!! עד עכשיו אבא לפחות נפטר לי ולך... ובשלוש שעות האחרונות, זהו!! גם אתה הלכת לך לישון... ורק לי אבא נפטר... התנצלת...

בשביל לקטוע את שטף דיבורו של החסר טאקט שהחליט כעת לגנוב את הבמה ולספר לנו את כל היוזמות והחזיקים שלו... אז אנא ממך... תהיה רגוע... כל הסיפורים על אנשים שדורכים על יבלות... זה סוג אנשים שלא ידעו את זה עד יום מותם... ואם אתה חושש מזה לפחות תציל אותנו מהם...)

אז באופן כללי: הנושא של ניחום אבלים מתחלק לג' חלקים שונים:

יש חלק ששייך בעיקר ל**נפטר!!!** ויש חלק ששייך ל**אבלים**, וההבחנה בזה מאוד משנה... כי מדובר בשתי סוגיות שונות לגמרי ומצד שני מקבילות...

אז ככה: החלק הראשון זה מצד הנפטר!!! קוראים לזה כבוד הבריות. הסיפור הוא: שהיה כאן מישהו שעד לפני כמה ימים היה איתנו... חי והתהלך כאן לאורך שנים... ולפתע הוא נעלם, נקטף, אבד, אם קוברים אותו וממשיכים הלאה כאילו לא קרה פה כלום... **יש בזה זלזול בכבוד הבריות!!!** מה... המנוח היה עד כדי כך אפס בשבילך שהנוכחות שלו לא הזיזה לך כלום... איתו ובלעדיו זה מבחינתך אותו דבר?? זה כמו ש-תאר לעצמך שאני ניגש לדבר עם בן אדם, והוא מתעלם ממני כאילו אני רוח!!! שים לב: הוא לא צועק עלי... לא מעליב אותי... הוא רק מפזם לו ניגון ומתייחס אלי כאילו אני רוח!!! זה כבר ביזיון כבוד הבריות שהוא עוון חמור מאוד!! ואם עד כה לא הבנת אז אני אגיד לך את זה בשפה הכי אגרסיבית (מפאר חוסר מקום ביריעה לעדן את הדברים): מה ההבדל בין אדם מת, לחתולה מתה? כשרואים חתולה מתה, מתקשרים לעיריה! לשירות עירוני שנקרא 'פינוי מוקשים'!! זה סוג ה'צער' שמתחולל בלב שלנו כשאנחנו רואים חתולה מתה... נו נו... 'תפנו' אותה מכאן...

אז זהו!! שכשקורה ובן אדם ל"ע מת, אז במובן האכזרי והלא אנושי... נוכחותו של מת, מכריזה שיש כאן 'ממצא' שממתין לפינוי, (ויש לזה השלכות הלכתיות מובהקות, אם זה לעניין הוצאת מת שנחשבת מלאכה שאינה צריכה לגופה, כי בלומד'ס אין לנו עניין בעצם ההוצאה, אלא לפנות אותו מכאן... כך גם לגבי טומאת אוהל, שהפתח נקרא 'סוף טומאה לצאת' וכו' וכו') אז זהו!! שאוי ואבוי אם זה יהיה השפראך... אם השכן נפטר ומבחינתך כל הסיפור מתחיל ונגמר בזה שיש כאן ממצא שמחכה לפינוי והלאה... ממשיכים בחיים הלאה... זה ביזיון כבוד הבריות!!! וזה עוון הרבה יותר חמור מאונאת דברים... (ביזיון כבוד הבריות זה חטא הרבה יותר מערכתי!! זה לא לבזות בן אדם נקודתי אלא להקל ראש בכל היצירה האנושית...) וזו הסיבה שאנחנו מחויבים לתת משקל של חשיבות וכבוד לנפטר... וזה בא לידי ביטוי בכככל העסק שעושים סביבו... אם זה ההספד והבכי ובשביל זה יושבים שבעה... ואסור ללמוד תורה והאונן שפטור מכל המצוות שבתורה וכל שנת האבלות... תן כבוד!!!

האם הבנת מה באתי לשלול?? כיום העניינים קצת יצאו מהקשרם, עסוקים יותר מידי ב-מה ללמוד מהנפטר, ואיזה חיזוקים אנחנו יכולים לקחת מההנהגות שלו ושיהיה מליץ יושר... הההלו... צריך

תשעת הימים... התקופה העליזה והעולצת ביותר בירושלים... היית מאמין?

כמידי שנה אנחנו עולים בתקופה הזו לירושלים לנופש בצל השכינה... אנחנו עולים בדרך כלל בתשעת הימים!!! באזור שבין ראש חודש אב ועד ט"ו באב!!! בטח!!! תשאל כל ילד ירושלמי... כולם יגידו לך שזה ההתארגנות!!! אם אתה מחפש תאריך שהוא מצד אחד שגרתי באמצע השנה ומצד שני הוא הכי שמח בירושלים זה תשעת הימים... כי תבין: מאזור ראש חודש אב מתחילה שיא עונת ביכורי ענבים... מתחילים להגיע באינטנסיביות שמונה תהלוכות כמעט מידי יום... זו התקופה שבעלי אומנויות שבירושלים כמעט מושבתים כי הרי חכמים תקנו שהם צריכים לעמוד מפני מביאי הביכורים כדי לקבל את פניהם בסבר פנים יפות... ובימים אלו התהלוכות הם פשוט בלתי פוסקות... חלקם מעוטרים באשכולות מרהיבים... וחלקם מגיעים ממרחק אז זה כבר צימוקים... יש מעטים שכבר התחילו להגיע עם ביכורי יין... חביות מעוטרות ביין מגת... וביכורי יין זה הכי מרגש... הכי מרנין... אבל חוץ מזה, סתם ככה התקופה של תשעת הימים זו אחת התקופות הכי עליזות בירושלים... קח דף ועט ותרשום את התאריכים הבאים: **ה' באב** - זמן קרוב עצים של בני פרעוש בן יהודה. קרוב עצים זה חג בפני עצמו בירושלים... יש אפילו של חג... **אחרי יומיים שוב מגיע ז' באב** - שוב קרוב עצים... והפעם זה בני יונדב בן רכב!!!! אוה... כשבני יונדב מביאים קרוב עצים זה חג כפול ומכופל... כי חוץ מקרוב עצים שזה חג בפ"ע... אבל כשמדובר בבני יונדב בן רכב... אתה יודע מי זה??? זה התלמיד חכמים הכי גדולים!!! מדובר בשבט של אלפי אברכים שדבוקים בה' ושקועים באהלה של תורה בשיא הדבקות... זה מגיע לידי ביטוי שהם לא מוכנים לקחת כסף מאף אחד... (לא מהמדינה, לא מהעיריה, ואפילו לא מהקמאים) בשביל זה הם בחרו באורח חיים ייחודי... לשים עצמם כמדבר, הם מתגוררים בשיטותיות במדבר באוהלים ומסתפקים במוטע בלי צורך בהנחות בארנונה וללא צורך בהסדרת חוק גיוס... הם לא מוכנים להיות תלנים בחסדי אף אחד... הם לא נותנים לשום פינוק בעולם לנהל אותם... והתוצאות הם בהתאם. מדובר בת"ח הכי גדולים שאפילו מלשכת הגזית מריצים אליהם שאלות... וכל ישיבוח שבאמת משתוקק לשקוע באהלה של תורה מוכרח לשם לכה"פ לתקופת חיזוק לקבל מושגים במשים עצמו כמדבר... ותכלס... מידי שנה יש להם תאריך רשמי של קרוב עצים שבבת אחת הם מגיעים כולם ביחד לירושלים... וכל ירושלים חרדה לקראתם!!!! כל התלמידים חכמים נרגשים לקבל את פניהם... כל אמא יהודיה לוקחת את ילדיה שיעמדו על קצות האצבעות ויזכו לראות דמות של אברך אמיתי!!! ללא גינונים... ללא שמץ חיצוניות... כולו תורה!!!! (מיותר לציין שהעמאריצים שמסתובבים בירושלים לא מגיעים לקבל את פניהם... כי לא רואים אצלם כלום, הם באמת לא מספקים שום סממן חיצוני מרשים... לא מחזיקים בשום עמדת מפתח... אין אצלם גברים וגם לא כסף... אין טעם להשקיע בהם קשרים כי אין אצלם משוא פנים והם לא יקדמו אותך לשום מקום, רק תורה ותורה... האם זה מעניין מישהו?? תלוי את מיל... אמור לי מה מרגש ומפעים אותך ואומר לך מי אתה) הלאה... אמרנו: ה' באב, ז' באב, הלאה... ט' באב... אוהו זה כבר תלוי!!! תלוי במצב!!! לפעמים תשעה באב הוא תענית, ולפעמים הוא שמחה... (זה משתנה לפי השלטון המקומי והמחל התורן... בתקופה של הורדוס היועמשי"ת ישבו פה על הרצפה ואמרו איכה... ובתקופה של שלומציון הצדקנית היה שמחה...) עכ"פ בי' באב שוב יש קרוב עצים בפעם השלישית באתו שבוע!!!! ועדיין כל זה רק הכנה לקראת המעמד המרכזי של ט"ו באב שעל זה נאמר: לא היו ימים טובים לישראל כט"ו באב...

אחד התחביבים האהובים ביותר בירושלים זה ללכת למרכזי הקניה המסועפים של הקדש בדק הבית!!! כן... כל ילדה בת 11 וילד בן 12 שמגיעים עם אבא ואמא ליום ההולדת לירושלים... הדבר הראשון שהם עושים זה להקדיש משהו לבדק הבית!!! בטח... בשביל מה הגעתי במזל טוב לעונת הנדרים אם לא בשביל זה... אז כמובן שחלילה לא לנדור... לנדור זה חטא, אבל לנדוב??? נדבה זו מצוה... וזה תחביב של כל ילד בן 12 שעולה לירושלים... מה אני הולך להקדיש לגבונה??? אז מילא ילדות... אין להם בעיה!!! כבר חודשים לפני כן היא יושבת עם אמא בבית ומשקיעה באיזושהי יצירה ייחודית עם פסיפס שממחישה את שמחת בית השואבה... ואז היא מביאה את זה ומקדישה את זה לה'!!! הגזבר מחויב לקבל את זה... היצירה נמסרת לצוות של ג' שמאים מקצועיים שמומחים בתחום הזה ובשוק שלו... והם מתמקחים על השווי שלו ועל פיהם נקבע המחיר!!! ומאז זה נכנס לאגף גלריית היצירות שע"ה ההקדש... נעול בקפידה מאחורי זכוכית עבה כיאה לזהירות בממון הקדש!!! (מי שח"ו נהנה מזה שווה פרסום חייב אשם מעליות) וכתוב על זה 45 שקל... ואם אמא נכנסה לשם בשבוע האחרון והתלהבה על יצירה מסוימת והחלטנו לקנות... אז אנחנו משלמים 45 שקל!!! ואחרי שאנחנו משלמים נציג ההקדש מוציא את היצירה ומכאן ואילך קדושת הקדש מתחללת מהיצירה ועוברת לכסף... והיצירה חוזרת להיות חולין... אגב: בדרך כלל ילדה שכבר השקיעה לב נשמה בכזו יצירה כדי להקדיש אותה לגבונה... על פי רוב היצירה הזו נהפכת למטען רגשי אישי והיא כבר לא מסוגלת לוותר על זה! אז היא כמובן מקדישה את זה לגבונה... הגזבר מעביר את זה לשמאים לקביעת מחיר... ואז היא בעצמה משלמת את המחיר ופודה... אבל שבגלל שהיא בעצמה המקדישה היא צריכה להוסיף חומש!!! במידה ואכן יש לה) אגב: אצל אחותנו הגדולה רבקה הצדקנית היה סיפור מעניין... היא כבר מגיל עשר וחצי התחילה לעבוד על יצירת מופת שממחישה את עלות השחר במקדש... שהרואה אומר האיר פני כל המזרח עד שבחברון והיא שמה שם את כל הלב והנשמה ואת כל הכיסופים שלה ליוראון עם שמש מבקשי פניו ויכירו כח מלכותך... והיא תכננה בפשטות להקדיש את זה לגבונה ומיד אח"כ לפדות את זה... וכאן חיכתה לה הפתעה מרעישה... כשהיא נכנסה, היא החזיקה את זה בידיים רועדות והקדישה את זה לגבונה בהתרגשות עצומה והגישה את זה לגזבר... בשניה שהגזבר קיבל את זה לידיו... הוא מיד שם על זה עין!!! הוא הלך לשלושת השמאים המומחים בתחום הגליות... ועל הרגע הראשון קריאת התפילות פרצה מהם... והם התחילו להתמקח... הראשון אמר: 2000 שקל... השני מיד הקפץ את המחיר 2500... והשלישי העלה ל-3200... ואז הראשון חזר והעלה ל-4000... וזהו!!! השער נקבע ל-4000 (אגב: זה לא צחוק... הם לא סתם זורקים מחירים באויר... מדובר באנשים שסוחרים בתחום וכשהם זורקים מחיר, זה אומר שהם מוכנים לשלם אותו) רבקה כמעט התעלפה!!! מה... 4000 שקל?? זה בסה"כ יצירה שלי... ילדה בת 11... זה לא אמור להיות שווה יותר מ-40 שקל? אבל זה בכלל לא מעניין אותם... מה את מבינה... אנחנו פה אנשי מקצוע!!! אנחנו מבינים בתחום!!! וזה השווה!!! רבקה התרגשה עד עמקי נשמתה... זאת אומרת: אני- ילדה בת 11 - נתתי כעת להקדש יצירה בסדר גודל 4000 שקל... אבל מאידך... מה אני עושה... הרי חלמתי לפדות את היצירה הזו מהקדש... והצטיידתי במקסימום 150 שקל ואילו 4000 שקל... מאיפה יש לי?? (ולא רק זה, אם אני פודה אני עוד צריכה להוסיף חומש, זה כבר יוצא 5000 שקל...) בקיצור: רבקה רצה מהר להאכסניה וסיפירה לאבא בקול חנוק את ההתפצות האחרונות... מצד אחד ההתרגשות מעצם המחמאה על השווי המפתיע... ומצד שני את האכזבה שאין לי איך לפדות כזה מחיר... אבא גם היה המום!!! הוא הלך להסתודד עם אמא, ואחרי כמה דקות הוא חזר עם חיוך ואמר לרבקה: יש לי הצעה בשבילך: אמנם אין לנו 5000 שקל מיותרים כדי לרכוש יצירות פאר מההקדש... אבל יש לנו משהו אחר!!! יש לנו פה ילדה שכעת קבלה תעודה שהיצירות שלה שוות בסדר גודל של 4000 שקל... אם ככה, אני מוכן לתת לך 5000 שקל בשביל לפדות מההקדש... אבל אחרי שתפדי תעשי לנו עוד יצירה כזו או אחרת ואותה נמכור בתור חולין ותחזירי לי את ההלוואה...

שער הנצחון לחוזרים מהמלחמה בשלום...

בפרשה שלנו זה המקום היחיד בתורה שעושים חגיגת נצחון!!!! מקבלים את פני הלוחמים הנועזים בקריאות הערצה... מעניקים להם מדליה... 'פלאפלים'... איך שתקרא לזה... כן!!! בפרשה שלנו יש עסק סביב הלוחמים שיצאו להילחם... ויצאו משה ואלעזר הכהן וכל נשיאי העדה לקראתם אל מחוץ למחנה (פעם אחרונה שמשא רבינו יצא זה רק לחותנו יתרו לחלוץ לו כבוד) התורה מתייחסת בהתפעלות להצלחת המערכה ו'לא נפקד ממנו איש'!! גם הדוד בשיר השירים, כשהוא בא לשבח את הרעיה הוא מתפעל 'שיניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה שכולם מתאימות- שהיו צדיקים ביותר ושכולה אין בהם'- שלא נחשד אחד מהם בעבירה... מיד פתח משה ומסר להם אות גבורה: אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים, אומר המדרש: כל שעומד ושולט ומתגבר ביצרו קרוי גבור!!!! כן... חילקו של 'פלאפלים' לכל הגבורים ששלטו ביצרים... כלפי מה הדברים אמורים??

יתכן שהכי אידיאלי והכי רצוי היה לא לדבר בכלל על בין הזמנים, יהיו כאלו שיטענו שהיה צריך בכלל לבטל את בין הזמנים, כן... גם הכי אידיאלי היה שלא נצטרך בכלל את מלחמת מדין... שעם ישראל לא יחטאו וממילא לא נצטרך לנקום נקמת ה' במדין... אבל כנראה שלא תמיד הרצוי תלוי בנו... יש דברים שהם בלתי נמנעים!! וברגע שעם ישראל עומדים לקראת נקמת ה' במדין... נערכים לזה מראש!! יוצא צבא בישראל מתכוננים ונערכים מראש לסכנות העיקריות, הם מודעים לזה שהסכנה הגדולה ביותר זה פשוט לחזור על אותו חטא פעור... ולכן נותנים לזה את מלא הפוקס!!! מציבים את זה כיעד וכהישג הכי מרכזי וככה יוצאים... לכולם ברור שנצחון המלחמה כעת הוא לא להכריע את האויב אלא להכריע את היצר... אם תחזור ונוכל לומר שיעדר העינים עלו מן הרחצה ושכולה אין בהם בעבירה, הולך להיות כאן שער הנצחון!!! כך גם בידן...

בין הזמנים מתקרב!!! ומדברים על זה... זה נושא... איפה יוצאים לנופש... האם נהנה או לא נהנה וכו' וכו'... אבל אתה אל תתבלבל... תציב מראש יעדים!!!! תגדיר לעצמך מראש את האתגרים ואת יעדי המלחמה... אני רוצה לחזור בשלום... עם כמה שפחות צלקות וקליעים רוחניים...

תגדיר לעצמך מראש שאני מתכוון להתמודד ונחוש לנצח!!! (שלא תבין: אף אחד לא מדבר על נצחון הרמטי... סו"ס אף אחד מאיתנו לא הירחלים של מלחמת מדין, אבל כן שליטה במצב)

מישהו אמר לי שיש לו מנהג מעניין... בבין הזמנים הרבה פעמים יוצאים למעיינות וכל מיני מקומות שצריך נעלי פלסטיק, (כי אתה נכנס לתוך מים, ונעליים רגילות זה לא זה, ומצד שני אתה כן צריך נעליים כי יש שם אבני נחל וכו') הוא אמר לי: במוצאי תשעה באב אני הולך לחנות וקונה נעלי פלסטיק ואני מראש מתכוין לשם נעלי יום כיפור!!! כלומר: אלו הם הנעליים שאיתם אני מתכוין ללכת ליום כיפור לבית הכנסת... ו... ואיתם אני הולך לכל המעיינות בבין הזמנים... מי הולך להזכיר לי בחודש אב ש-אלול בא?? הנעלי פלסטיק!!! בכל כניסה למעין אני זוכר, הנעליים האלו הולכות להוביל אותי ליום כיפור... זה תזכורת מדהימה!!!

וכן... אני אנצח... אני נחוש לשמור על עצמי... ובסוף הנעלים האלו הולכות להיות הפלאפלים שלי... אני הולך להופיע איתם ביום כיפור ואני אגיד: רבש"ע: גלוי וידוע לפניך!! הייתי עם הנעליים האלו בכל מיני מקומות... וזכרתי אותך!! שמרתי על עצמי... הרבה מים עברו על הנעליים האלו... אבל גם כי עברתי במים איתך אני... כשמציבים את זה באופן רשמי כיעד ומטרה, זה נותן כח... מגיעים מוכנים... ואז גם אפשר להכין שער נצחון ל-שלטי הגיבורים.

קודש הקדשים בעיצומה של בניה מואצת...

(המשך מעמוד 1-) משכן שילה נקרא **מנוחה** על שם מנוחת הארון!! מנוחת הארון בבית הוא הנחת אבן פינה לתשתית ראשונה של בית המקדש... אבל למעשה זה בעיקר בתור אבן פינה... זה מאפשר לנו להתחיל להתניע... להטיל גורלות, ולהתחיל אט אט נחול בפועל...

ואכן לאחר 370 שנה שרוב כלל ישראל כבר נחלו איש איש נחלתו... אז הגיע האדריכל של ירושלים הלא הוא דוד המלך... דוד בונה את ירושלים, ואת היסודות של הר הבית... ושלמה ממשיך ובונה את בית המקדש... וככה לאורך כל הדורות!!! כל כמה מאות שנים בונים עוד קומה בשיעור קומה של נצחיות כנסת ישראל... זה לא נבנה ביום אחד ולא ביומים...

ותכלס נותרה קומה אחת ויחידה!!! עדיין לא סיימה להיבנות!!!

תנחש מה היא?? **קודש הקדשים בכבודו ובעצמו!!!**

קודש הקדשים עדיין בעיצומו של בניה מואצת... ו... ולקראת סיום...

שים לב: לאורך כל בית שני בכלל לא היה ארון... לא היה כפורת... לא כרובים... ועזוב... לא רק שלא היה ארון... גם כהן גדול? ! לא היה לנו כהן גדול נורמלי... 300 כהנים גדולים שמתחלפים בסרט נע כי הם קנו את זה בכסף מלא ולא משלמים... שנתם... זה נקרא שיש כהן גדול?? נו... זה נקרא שקודש הקדשים בנוי ומאויש לתפארת?

נו... אז מה... אז אתה רוצה להגיד לי שקודש הקדשים לא היה בנוי?

לא!! חלילה!! ברור שקודש הקדשים היה בנוי... כי גם משכן שילה היה בנוי!! ברור שלמשכן שילה היה את כל הדינים של בית המקדש... (והיו חייבים כרת על פיגול נותר וטמא וגם הבמות היו אסורות...) אבל עדיין... בכל זאת משכן שילה משמש בעיקר כהנחת אבן פינה לקראת בית עולמים... הוא שימש בעיקר כתכנית עתידית!!! בשלב של השרטוטים והמדגם...

על אותו משקל: בבית שני היה קודש קדשים לכל דבר... הכהן גדול גם היה נכנס למקום שנכנס ועמד במקום שעמד והיה מ"ג הזאות ככל משפטו וסדורו... ובכל זאת... בכל זאת שמעיה ואבטליון לא הצליחו לצאת מדרגם מול אישיותו של הכהן גדול... לצערנו הרב לא היה ניכר שקודש הקדשים הצליח להשפיע על האישיות שלו... תחשוב מה שזה... אם הסנהדרין צריכים להתמודד בערב יו"כ מול כהן גדול שהם לא סומכים עליו בגרוש... והם נאלצים להשביע אותו שלא תשנה דבר מכל שאמרנו לו... נו... זה נקרא שהוא נכנס לקודש הקדשים?? אם בן אדם שנכנס לקודש הקדשים אתה לא יכול לסמוך עליו בגרוש מה הוא יעשה שם... אז אולי תסביר לי מה ההבדל בינו לבין כל שליח ציבור מודרני שניגש למסוף יוה"כ ומסלסל בקולו... **אלא מאי? זה לא סתירה!!!**

תכנית המתאר של קודש הקדשים כבר קיימת!! התשתית כבר מוכנה... יש לקודש הקדשים את ארבע קירות, יש לו את כל הפונטיציאל לשמש כקודש הקדשים... ובמקביל הארון מחכה שם בשקט בצד במרתפי לשכת העצים וממתין לשעת הכושר... ועתה צריך להתמתן בסבלנות... מחכה לנו פה 'תכנית בניה' לטווח ארוך... עכ"פ נכון ליום שנחרב בית שני, קודש הקדשים עדיין ממתין לבניה... זה בסדר!! טבעי שזה ככה!!! אל תשכח שקודש הקדשים זה כבר הגימור האחרון!! זו הקומה האחרונה!! כשסיימנו קודש הקדשים... זהו... הגענו לתיקון השלם... זה טוספ 4 וקבלת מפתחות של 'ויכולו השמים והארץ' - יום שכולו שבת...

נו... ומתי באמת מתחילים לבנות את קודש הקדשים??

דווקא ביום שנחרב בית המקדש... והההכל נחרב... הכל נשרף...

ומי היחיד שנשא? אני!!!! ומי עוד?? אני וה'!!! ואני וה' לבד לבד!!!!

אווה... כעת מתחילים לבנות את קודש הקדשים... אנוחנו כבר 1957 שנים מתמקדים בבניה של קודש הקדשים!! כן... עם כל הכבוד לכהן גדול שנכנס פעם בשנה לבד לבד לקודש הקדשים... אתה רואה אותו?! את הבחור הצעיר הזה... הוא כל יום עם הרבש"ע בקודש הקדשים!! הוא כל יום מתמודד לבד לבד מול כל מיני פיתוים וניסיונות איפה שאף אחד לא רואה... הוא וה' נמצאים שם לבד! קוראים לזה במילים הכי פשוטות: קודש הקדשים!! או בשפה היותר מוכרת לנו: חדר יחוד!!! והוא שם לבוש בבגדי עבודה ועובד... אוהו... הוא מזיע... אם ח"ו היית רואה אותו שם זה לא נראה מרשים במיוחד... כי הוא באמצע העבודה...

רוצה להתרשם ממנו? תחפש אותו בימים קצת יותר אידיאליים... כשאני שקוע בלימוד ויש לי מוחיות... ואני יושב איתו בהתמדה ומתפלל בכוונה... אז יש מה לראות... אבל כשאני נמצא בימים הפחות טובים שלי... אי שם בסוף הזמן או בבין הזמנים או בשלל תחנות בחיים שאני מתמודד לבד לבד מול כל מיני בננות מחליקות, זה לא נראה פוטוגני... כי אני בבגדי עבודה!! אני כעת בונה את קודש הקדשים... והוא נבנה דווקא ברגעים של סור מרע!!! דווקא ברגעים שאני עומד כפסע ביני לבין הרע ו... ושם יש לי נקודות התגברות!!! (ו...) ומי שיראה אותי שם... עלול לשאול ככה בתום לב: סליחה... איך הגעת לכאן בכלל?? מה לך ו... ולניסיונות שכאלו? אבל על זה אמר אותו איש: לך לאומן שבראני... לך לאומן ששלח אותי לבנות את קודש הקדשים... אה... תטען לי: מה ההיגיון שקודש הקדשים נבנה דווקא ברגעי השפל של כפסע בין לבין הרע? פשוט מאוד: כשמגיעים לקומה האחרונה הכל כבר בנוי!!! אין לך כמעט מה להוסיף בטוב... כל התשתיות כבר מוכנות, אתה רק צריך להיזהר מהרע!!! רק להישמר מעץ הדעת.)

חידה: מי היה הכהן גדול האחרון בבית שני (או כמעט האחרון)??

רבי ישמעאל בן אלישע!! ידוע לנו על פעמיים שהוא היה בקודש הקדשים,

פעם אחת ידועה לכולנו... יש על זה אפילו שיר... תניא: אמר רבי ישמעאל בן אלישע: פעם אחת נכנסתי להקטיר קטורת וראיתי אכ"ל... אמר לי: ישמעאל בני ברכני וכו'... אבל יש עוד פעם שר' ישמעאל היה בקודש הקדשים וזה כבר לא כולם יודעים!!! אתה יודע מתי??

הגמ' שמדברת על החורבן (גיטין נח). מספרת: שפעם אחת הלך ר' יהושע בן חנניה והגיע לכרך גדול של רומי, ואמר לו שיש איזה ילד יהודי טהור שנמצא בכלא עשר של רומי... במטרה להחטיא אותו ולהוריד אותו ברוחניות... רבי יהושע מגיע ורואה לגנד עיניו ילד יהודי טהור וך... והלב שלו נשבר לרסיסים... לא צריך להיות גאון לדמיין כמה צעדים קדימה... מה הולך לקרות עם הילד הזה... בסה"כ מדובר בבחור כ"כ צעיר... והוא פה לבד ביוני יולי אוגוסט בנופש נוסח רומי... וכל הסחורה הזולה של רומי פתוחה לגנד עיניו. נו. אתה נותן סיכוי שישאר משהו מהידישקייט של הילד הזה? ר' יהושע בן חנניה נשבר ומרים ידיים ואמר את הפסוק: מי נתן למשיח יעקב וישראל לבוזים ה... ה... הלא ה'!! (כך לשון הפסוק)

ר' יהושע לא הספיק להשלים את הפסוק ולפתע הוא שומע את הילד קוטע אותו!! לא רבי!! אל תעצור ב'- הלא ה'... תמשיך הלאה... הלא ה' זו חטאנו לו... בקיצור: ישמעאלה הקטן הבהיר לר' יהושע: נכון!! הקב"ה זרק אותי פה לבד לבד... נכון... אתה ריאל... אתה לא בונה עלי... אתה לא מצפה ממני שיש סיכוי שאני אעמוד בזה... אבל אני מזהה פה קודש הקדשים!!! נכון שאני פה לבד, אבל למה אני לבד? כי אני בקודש הקדשים!! ה' שלח אותי לבנות את קודש הקדשים!!! וזה לא נבנה שם בירושלים... זה נבנה דווקא בכרך גדול של רומי... כן... את האבן שתיה יוסף הצדיק בנה לנו... מאיפה?? ממצרים! לבד לבד מול פוטיפר... אז עם אבן שתיה אנוחנו כבר מסודרים... (האבן כבר הייתה גם בבית שני) אבל קודש הקדשים עצמו עדיין צריך להיבנות... ואני פה בונה אותו!!! ולכן אני אעמוד בזה!! רבי יהושע בן חנניה שמע משפט כזה מבחור צעיר ונשבע:

אני לא אז מכאן בלי הילד הזה... והילד הזה זכה ביום מן הימים להיכנס לקודש הקדשים!!! אז הנה... הילד הזה מהכרך גדול של רומי זה אני ואתה... הדורות הקודמים שמסתכלים עלינו מהשמים... הם לא מאמינים שאפשר... הם מצידם מפטירים בצער 'מי נתן למשיח יעקב וישראל לבוזים הלא ה'... אם אתה מאוד מאוד נהנה להתמסך... יתכן שתוכל להשתמש עם הפסוק הזה בתוך טיעון... אתה תגיד לרבש"ע: אתה יודע איזה ניסיונות היו לי? איך היה אפשר לצפות ממני?? נו נו... בא נגיד שתצליח להוציא אישור מעורך דין שלא היית כשיר... אבל באותה מידה אתה יכול לקטוע את אנוחנו של רבי יהושע בן חנניה, ולהגיד לא!!!! אני לוקח קרדיט!! אני אמנם מוצא את עצמי לבד בניסיונות ולפעמים זה קשה עד בלתי נסבל... אבל אני יודע שאני בונה פה לה' חופת חתנים! אני בונה לה' את קודש הקדשים!!!! ולכן אני אלחם עד הקצה... וגם כשאפול אמשיך הלאה עם כל הכח... כי אני בונה ונותן לה' משהו שאף אחד עדיין לא נתן לו!!! את קודש הקדשים ואת רצון אהבה בנאמנות אליי!!!

אני הישמעאלה הקטן של ה'... אני הישמעאל בן אלישע התורן שאבא שבשמים מתרגש ממני ו... ו... ולא פחות ולא יותר מבקש ממני ברכה!!! אתה יודע למה ה' מבקש ממני ברכה?? כי אני כעת בעיצומו של מעמד ברית קודש!!! אבל לא הבנתי... לא ברית של תינוק... ברית של תינוק זה רק **חתונות** ברית קודש... אז רק **חותמים** חוזים... (וכולם מתחלקים בשלל של האלע השפעות!) זה לוקח סנדקאות... וזה לוקח כסא של אליהו וכו'...) אבל אני כעת בעיצומו של קיום החוזה בפועל!! אוהו... והפעם אני לא מחלק כיבודים לאף אחד... אני הסנדק, ואני כסא של אליהו ואני עמידה לברכות ובכרות... והרבש"ע שהוא קל חי חלקי צורי פונה אלי: ישמעאל בני ברכני... אתה סנדק!! יש לך כח לברך... ואני לא אסרב... אני אברך עם כל הלב יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך...

כן... את הברכה הזו ישמעאלה הקטן בירך שם שם!!! בבית האסורים של כרך גדול של רומי!! הוא היה שם עמוק בקודש הקדשים וה' חיכה לברכות שלו... אני ואתה נמצאים יום יום בקודש הקדשים הזה ומשם יש לנו כח לברך שיגולו רחמיך על מדותיך ותתנהג עם בניך במידת הרחמים!! כן... מי שנוטר ברית קודש שנכרתו עליה י"ג בריתות... מקבל בידיים את המפתחות של י"ג מידות של רחמים והוא יכול להמשיך מידו של ה' שפע של רחום וחנון ארך אפיים ורב חסד...

מי צריך היום ללכת לצדיקים לבקש ברכה?? אתה הצדיק!! אתה הוא ישמעלקע שמתמודד מול כרך גדול של רומי... אתה יכול להשפיע שיהיו רחמי יתברך מתגוללים על עמו... אל תשכח אותנו שם בקודש הקדשים...

תאריך בתפילתך!!! אל תהיה כמו הכה"ג שלא מאריך... תאריך... כי בלאו הכי אף אחד לא מחכה לך בחוץ... אף אחד לא יודע בכלל מה עובר עליך... אתה לגמרי בחדר יחוד עם ה'... אז תאריך בתפילה על כולנו...

כבר נכתב כאן בגיליון לא פעם, שאנוחנו כעת בבניה מואצת של בית המקדש... אבל לא בניה חיצונית, אלא בניה מבפנים... פעם המשפטים האלו היו נשמעים לי גבוהים ומופשטים... סוג של אמירות שפר כאלו... אבל עם השנים זה נהיה לי כ"כ פשוט ומוחשי...

מתי נבין שבית המקדש לא התפוצץ... הוא לא חטף פגיעה מטיל בליסטי... המקדש נחרב נטו מחוסר עניין... בני הזוג לא מצאו שפה משותפת... הרעיה כל הזמן פזלה החוצה... היה לה משעמם עם דודה ולכן הוחלט שבמצב הנוכחי אין טעם להמשיך, ונאלצנו לפרק את החבילה...

וכיון שכך!!! במצב הנוכחי אין טעם לבנות את בית המקדש!!!

ולכן כל פעם שאני רואה תמונה של הר הבית בנוי זה קצת מרגיז אותי... כאילו זה הנושא... כאילו בית המקדש נחרב ב-11 בספטמבר... ואוהו... איזה חבל שהוא נהרס... הוא היה ממזה נראה יפה...

מה הקשר?? בית המקדש נחרב לא מחוסר תקציב ולא מפעולות איבה... הוא נחרב בגלל חוסר שיתוף פעולה מצד בן הזוג... למישהו יש ויכוח על הנושא הזה?? ממילא כל שיח סביב בית המקדש אסור שזה יהיה קשור לבניה בפועל... כי... כי זה רק מעצבן!! זה רק מוכיח עד כמה אתה 'לא איתנו'... הנושא פה הוא נטו שלום בית!! הנושא פה הוא האם הבן זוג עשה עם עצמו עבודה פנימית והוא כעת מעוניין בקשר או לא... ולכן כל השיח סביב מנופים באזור של הר הבית או לחילופין כיבוש ארץ ישראל וכדו'... זה לא האירוע!!! כל יהודי מאמין יודע שגורשו מארץ ישראל לא בגלל 7 באוקטובר אלא בגלל שהתנהגו כמו אשת מדנים... תסלח לי... מי שלא מבין את זה יש לו לקות תקשורתית!! שלא יעיז להתחתן ככה!! עזוב בית המקדש... הוא לא מבין מה זה חיי נישואין...

תבין: אני לא סאטמאר... אצלי הנושא של ג' שבועות זה לא סוגיה של קנאות!! **זו סוגיה של תקשורת בין אישיות!!** מבחינתי כשהקב"ה השביע אותנו שלא נעלה בחומה ולא נתגרה באומות... זה נושא אולטרא רגיש... הקב"ה ממתין בכליון עיניים לרעיה שלו שתעשה שיעורי בית ותצארה להתייחד איתו שוב... ואם הראש שלה בבלוקים ובכיבוש מול הערבים זה מראה שהיא כ"כ לא בכיוון... הההלל... מי מעז לקום ולהודות שהוא עדיין לא הבין מה אמרתי?? זה קריטי!!! להבין שבית המקדש נבנה מהתגברות יומימית מול הרשת... מול שלל ניסיונות... זה כ"כ פשוט... תכלס, אתה יודע מי מבין את זה הכי טוב? ישמעאלקע של דורנו... לך תסביר לאנשים מה זה רצון אהבה...

המאור שבטורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת כו' תמוז התשפ"ו

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:31	20:22	י-ם
19:30	20:21	ת"א
19:34	20:24	חיפה
19:30	20:21	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

צמח שני וחמישי - לביטול רוע הגזירה **אשוויץ**. פולין, תש"ה למרות תנאי התזונה התת אנושיים ששררו במחנה ההשמדה אושוויץ, גזרה על עצמה נערה צעירה - שפרינצה שרה גרוסמן, **תענית בימי שני וחמישי ברציפות**. קשה היה לה לראות בסבל ובייסורים של עם ישראל, ההולך לעקידה, ובצומותיה קיוותה לזעזע את אמות הסיפים בשמי מרום ואולי אף להעביר את רוע הגזירה. **בגבורה נפשית** וגופנית זו כאחת, התמידה במהלך כל שהותה במחנה.

**ידא שמיים
אמיתי הוא זה
שאינו יכול
לישון בלילות
מדאגה
מה עשיתי היום
כדי להקל על
סבלו של יהודי
מדוכא בייסורים.**

שבט אחיות היו לו, האדמו"ר רבי **אלעזר אבוחצידא** צדוק"ל שנולדו לפניו. ועוד שבעה מקרים שבהם לא עלה הריגה של הרבנית ע"ה - יפה. לאחר כל מסכת התלואות, זכה רבי **מאיר אבוחצידא** זצ"ל ונולד לו הגדול שבין חמשת בניו, הלא הוא רבי אלעזר זצ"ל הבשורה הגדולה על הולדת הבן הייתה גדולה.

היה זה חצות לילה, כאשר הקיצו את כל בני העיר ובתשואות בשרו להם, כי בן נולד לצדיק. התושבים עלו על הגגות, פצחו במחולות, כרכרו ופזזו ללא הפוגה. אף אחד לא נותר שרוע על משכבו. בשעת הברית, קרא עליו הסבא **ה'בבא סאלי'** זצ"ל את הפסוק **עין לא ראתה אלוקים וולדתך** כשהוא מדגיש כי ראשי התיבות של 'אלעזר' הם מילות הפסוק האמור. יש כמובן בהתבטאות מאלפת זו, ללמד על ערך יקר ושושן נשמתו של הרך הנולד.

אם לא ייתן האדם עת וזמן **ללימוד המוסר בקביעות** בכל יום ויום, אין אני רואה כ"כ את עבודתו בשלמות כפי האמת, ובפרט מי שרבים זוכים ממנו צריך להיות תמיד קרוב לדברי עמל ביראה.

שגם רבים יזכו ממנו דברי חכמה ואמת **ואז ידע** כי הוא מרוצה לך' יתברך, כי זאת צריך להיות המבוקש של האדם, אם עבודתו הוא נושא חן בעיניו ית'.

אם אתה רוצה להדבק באהבת חברך, הוי נושא ונותן בטובתו.

עיקר השמירה מהעבידה היא רק לעשות את ההדגל-טבע אצל האדם.

לע"נ רחל ורשאלבו בת קלרה ואליהו

סיפורו לגאון רבי **רפאל ברוך נולדו** זצ"ל על צעיר אחד שאינו הולך בדרך התורה. הבין כי אם ישכנעו, **יש סיכוי** שיכנס לשיבה ויהיה בן תורה. מיד החליט רבי רפאל ברוך לנסוע אליו ולשכנעו, ואכן יצא לנסיעה ארוכה שנמשכה שעות רבות. ישב הרב זמן רב ושוחח עם אותו צעיר, כשהוא מגלה כלפיו אהבה רבה. בסופו של דבר שב הבחור בתשובה שלמה והפך להיות **תלמיד חכם אמיתי**.

סיפורי מופת רבים מתהלכים סביב דמותו של חכם רבי **אברהם הכהן** זצ"ל בימי שלטון המנדט בארץ הוטל עוצר על הישוב היהודי בירושלים, כל מי שיצא מפתח ביתו היה שרוי **בסכנת נפשות**. חכם אברהם הכהן לא נרתע מהעוצר ויצא פעמים רבות לשם טבילה במקוה וכו' פעם אמרו לו חכם אברהם אם הבריטים יראו אותך יפגעו בך לרעה מה יהיה" ענה להם **"עניים להם ולא ידאו"** אמרו לו סוף סוף אתה הולך עם מקל וודאי ישמעו את נקישות המקל וישמעו אותך ענה חכם אברהם בבטחה אוזנים...

בשמיעה בלבד של דברי חכמה ומוסר, **ישארים הדברים מבחון**. וחייב האדם לעורר עצמו להחיות את פנימיותו "שהאני" יהיה ער לחכמה ששמע ואזי יקלטו הדברים ויעילו.

נקודה לפחשיפה
כמה חשוב **לעודד את השני** לתת לו תקווה במקום שמעשים לא יכולים לעזור, מילים יכולות להועיל הרבה. כי בכוחן של מילים טובות לחולל נפלאות. ומילים יכולות להחיות ולהמית. כמה צפרדעים שיחקו להם ליד באר מאד עמוקה כמה לא ניזוהרו **ונפלו**... באו עוד צפרדעים והסתכלו עליהם מלמעלה 'הלך עליהם' קראה הראשונה. 'אין סיכוי!' הצטרפה השנייה. אבל הן לא התכוונו לוותר, הן המשיכו לנסות, בקרומי רגליהן הן ניסו לקפץ על פני הבוץ, לנתר למעלה, להתפס בזיו כלשהוא. **חבל על הכוחות שלכן** צעקו כולן במקלה כשראו את הצפרדעים מנסות לטפס על קירות הבור. 'אין לכן שום סיכוי!' אתם תמותו פה ושוב ניסו הצפרדעים מלמטה לנתר ולקפץ, להחליץ בכל כוחן, אבל קולותיהן של החברות מלמעלה החלישו אותן. 'לא תצליחו!' קרקרו העליונות, ושתיים כבר מתו, הן צנחו, ושקעו בקרקעית הבור, נותנות לבוץ לסחוף אותן אל החידלון. אבל השלישית המשיכה, היא לא חדלה לנתר. צעקות הייאוש של חברותיה רק הגבירו את קפיצותיה והיא המשיכה עוד ועוד. "את גם תמותי למה את קופצת ?" **והיא הצליחה**. אחד הניתורים העלה אותה גבוה, אל הזיו העליון שבבור, ומשם היא ניתרה החוצה לתדהמת חברותיה. 'איך עשית את זה?' שאלו כולן במקלה. 'אנחנו בהלם!' 'באמת', ענתה הצפרדע המותשת, 'באמת שאם לא העידוד שלכן, לא הייתי מצליחה!' 'איזה עידוד?' אמרנו לך שלא תצליחי, שאין סיכוי! היא הייתה חרשת' וחשבה שאלו קריאות עידוד. אדם לא צריך להיות חרש כדי להצליח. על יד **מילה טובה** או עידוד הכל אפשרי. (העורך)

פעם אחת היה הבעש"ט במדינת וואלחיא ושם היה אצלם יין קרוש שנוסף מן הענבים, וכשמערבין בכוס שתים או שלוש טיפין קטנים, אי אפשר לשתות מפני חזקו.

וכיבד בעל הבית את הבעש"ט בכוס קטן מיון. וכשעצמו אמר הבעש"ט: הלא יינך טוב, **למה כוסד קטן**.

השיב בעל הבית כי סכנה הוא לשתות כוס גדול. ויאמר הבעש"ט אין אני מתיירא מזה. ונתנו לו כוס גדול ושתה את כולו, והסתכלו כולם בו שנעשו פניו אדומים, וכל שערותיו עמדו כמו אש ממש, ונתהלו כולם. אבל הבעש"ט העביר ידיו על פניו והפיג יינו כרגע. ותמהו מאוד על זה.

ואמר כי ידוע שיין קשה פחד מפניו, וכאשר התבונן בגדולתו ויתברך, נפל עליו **פחד ורעדה** מגדולתו ית' והפיג את היין מכל וכל.

אהבת ישראל יסוד גדול בתורה.

אך אין לצאת ידי חובה במחשבה גרידא אלא בהרגה פנימית הנוגעת עד הלב ובפועל ממש.

ואין לייחזק לשום גמול ונאמן בעל הגמול לשלם שכרך

גלוי וסתום

נקוט כלל בידך: מי שיש לו באמת מה להגיד משתדל להגידו. "יותר ממה שהעגל רוצה לינוק – הפרה רוצה להניק." ומי שמנסח דבריו בלשון סתומה, סימן שאין לו מה להגיד.

לכן יבחר בסגנון מעורפל זה, כדי לנסות ולצוד נפשות במליצותיו...

במהלך השנים זכה רבי ישראל גרוסמן ללמוד בחברותא עם האדמו"ר הקדוש רבי שלומקה מזוועה"ל זי"ע, בבית הכנסת הירושלמי "ליביל"ה שול" בוקר אחד – סיפר רבי ישראל – פנה אלי האדמו"ר בדרך אגב והציע שנלמד בחברותא. תיכף קבענו את מועדי הלימוד והתחלנו ללמוד בקביעות. **לא חלפו יומיים-שלושה** והבנתי מיד שהאיש שיושב לפניי הוא קודש קודשים. בוקר אחד כשהתיישבנו ללמוד אחרי שחרית.

במרכז בית הכנסת התהלך לו הלוח ושוב אברך הדור פנים כשהטלית מונחת על כתפו. בשלב מסוים נפגשו מבטיהם של רבי שלמה ושל האברך. רבי שלמה הביט אליו במבט מבהיל וצעק לעברו: "יונגרמן איפה היית אתמול בלילה?" האברך מרוב בהלה שמט את הטלית וברח.

אני קמתי וברחתי אחריו. אמרתי לעצמי: מבהיל ללמוד עם **יהודי בעל רוח הקודש**. לאחר כמה ימים פגשני רבי שלומקה ואמר: רבי ישראל איפה ברכת, לא התכוונתי אליך...

כח התשובה נתן הבורא מתחילה

רבי איסר זלמן מליצר

זצ"ל, בסיום השיעור היה הלוח לביתו דרך שוק מחנה יהודה, והנה בתקופה מסוימת שינה ממנהגו זה ועשה את דרכו **במסלול אחר**, שאלו תלמידיו לפשר השינוי.

בתחילה התחמק הרב, אבל התלמידים הבינו ששינוי זה תורה הוא וללמוד הם צריכים ולא הרפו עד שנענה רבי איסר זלמן ואמר בפעם האחרונה שהייתי בשוק ראיתי על הדוכנים פירות קיץ עסיסיים ביותר, אבטיחים נוצצים באדמומיות ואגסים מהודרים ביופיים וחששתי לדברי הגמרא, שאסור לאדם לעבור בשדה חברו שהיא עומדת בקומתה **בגלל עין הרע**, ולכן החלטתי לשנות את מסלול הליכתי.

מי שהכיר את הגאון המופלא ההוא ידע עד כמה היה המושג "עין הרע" רחוק ממנו כרחוק מזרח ממערב, ולמרות זאת עשה מה שעשה כדי לקיים את דברי הגמרא כפשוטם.

אל תיקח את הדברים הפשוטים בחיים כאל מובנים מאליהם.

עני אחד אוסף צדקה מקבל חצי ש"ח עוד ש"ח מסתכל לצד רואה עני שמקבל 10 ש"ח 20 ש"ח 50 ש"ח מה זה? הוא גר צדק לכן תורמים לו למחרת מתחיל ליעצוק גר צדק עזרה מתחילים ליתורם לו 10 ש"ח 20 ש"ח 50 ש"ח שמח מסתכל רואה עני אחר מקבל 100 ש"ח 200 ש"ח מה קורה כאן? עונים לו זה יש לו יחוס. למחרת הוא חוזר ומתחיל ליעצוק **גר צדק נכד של הבעל שם טוב ...**

לעילוי נשמת: נניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת חב, יוסף דחאן בן שמחה, לאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לול, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה, פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, חסידית מנשה בן רחמה, רפאל ואברט בני קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יורם אברגיל, יחזקאל ושמאל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סב, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איוה, יעקב בן שרה ברסקה, **מנחם הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

משולחן גבוה

דברי תורה מפני ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"לא יזול דברו ככל היוצא מפיו יעשה"

מי שנוהר בדיבורו, לבל תחולל שום מילה היוצאת מפיו ולא תהא לבטלה, עליו הכתוב אומר: "ככל היוצא מפיו יעשה" – ברכותיו מתקיימות וכל דיבור שלו נחשב כגזירה שיש למלאה, כפי שאמרו חכמינו: "ותגזר אומר ויקם לך – צדיק גוזר והקב"ה מקיים"

"ויקצף משה על פקודי הווי"ל... הווייתם כל נקבה"

בעצם הרי לא נצטוו מתחילה להרוג את הנקבות, ולמה איפוא קצף עליהם עתה?

הרי מכאן ראינו, כי דבר שהשכל מוחיבו יש לעשותו מבלי לחכות לפקודה. לפיכך אמר גם בלעם: "חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נעב לקראתי" – שאם אין אדם מבין דבר שיש להבינו, הרי זה בגדר חטא...

"אלה מסעי ... ביד משה ואהרן"

מצינו במדרש, כי מכיוון שגאולת מצרים באה על ידי בשר-ודם לא יכלה להיות נצחית ומן ההכרח היה שתבוא אחריה גלות אחרת. אולם לעתיד תבוא הגאולה על ידי ה' יתברך ככבודו ובעצמו, ואז היא תהיה נצחית. זהו שמרמז הכתוב: "אלה מסעי בני ישראל" –

לפיכך יהיו ישראל נאלצים עוד לנדוד עוד בגלויות שונות אחרי גאולת-מצרים, משום "אשר יצאו מארץ מצרים ביד משה ואהרן"

שנאלו מצרים, משום "אשר יצאו מארץ מצרים ביד משה ואהרן", שנגאלו ממצרים באמצעות בשר ודם, ולכן אין הגאולה יכולה להיות נצחית...

שבת שלום ומזרח לכול בית ישראל

אחד יושן בלילה וחולם שהוא אוכל מר שמלו קם בבוקר רואה **שאכל את הכרית**

מזה קמץן כותב על חבילת סוכר ? מלה ! **כדי שלא יבואו נמלים...**

מזה אוכל קניבל שהוא בדיאט ? **גמדים ...**

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

כי תשובה אין

משמעותה רק אמצעי למחילת עוונות, אלא פירושה של תשובה **כי היא מצוה**, מצות התשובה, וכח מצוה זו עולה על כולנה.

כל מצוה שהיא יש לה סגולה מסוימת, וסגולת מצות התשובה היא שונה לגמרי, כי מצוה זו היא מצותו של השי"ת שהרי תשובה נבראת עוד לפני בריאת העולם, נמצא שהוא מצותו של הקב"ה **ואין לאף אחד** שייכות כלל בהאי מצוה.

"הניחו לו ויקלל כי אמר לו ה'". והרי מפסוקים אלו שדוד ראה בשמעי בן גרא, האיש שבא לקלל ולגדף, **שליח מאת ה'**. דוד האמין בלב שלם כי אין רעה באה על האדם אם לא שמשמים כך רצו. (יש לציין כי שמעי אינו יוצא נקי מעונשו, כי גם אם נגזר כל דוד צער וכאב, עדיין הבחירה בידו אם הוא יהיה האדם שיביא את הצער הזה על ראשו של דוד. ולכן בטרם מותו מצווה המלך דוד את שלמה בנו להיפרע משמעי בן גרא). וכך אנו מוצאים עוד בפסוקים על השגחת ה' על כל המרחש עם האדם: "מה" מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ".

ובוודאי מה שאנחנו רואים שהמצרים **מצערים את בני ישראל** ומעבידים אותם בפרך, והם בעצם שליחיו של הקב"ה, שהרי כבר בברית בין הבתרים אמר הקב"ה לאברהם ויעבדו וענו אותם". וגם משה שואל את ה' "למה הרעות לעם הזה?"

כי למרות שפרעה הוא זה שהכביד את ידו, והוא זה שהגביר את לחץ העבודה על בני ישראל, מבין משה ומלמד גם אותנו שפרעה הוא רק השליח ויד ה' היא המסובבת את כל המעשים. וכמובן, שיש להביל בין אדם צדיק שעושה את רצון ה', וממילא כל מה שקורה לו הוא בהשגחה פרטית ומיוחדת, לבין אדם רשע שאינו מאמין בה', ולכן הוא נתון **להשגחה כללית יותר**. והמקרים הרעים פוגעים בו בקלות יתירה.

מותגים חזקים מתחילים באריזה מנצחת.

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה!
Vidank מתמחה בייצור שקיות ומארזים
בסיטונאות, באיכות בלתי מתפשרת,
ובמראה שעושה את הרושם הראשוני.

בסיטונאות בלבד!

vidank
שקיות ומארזים בסטיל

פיתוח קונספט
למארזים ממותגים

שקיות ממותגות
בעיצוב פרימיום

עיצוב וסטיילינג
למותג

 052-647-8000
office@vidank.com | www.vidank.com

שירות
ויחס
אישי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

תזקידם

לשירות המהיר של דפוס ספיד

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

הז'אנר / מאמר / חזון / תוכן / למען / מהירות / שליטה / דפוס / ספיד!

02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל S025004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 3, 9, 16, 51, 52, 57, 89 >>